DZIŚ › JAK PRAWIDŁOWO DBAĆ O CZYSTOŚĆ W DOMU

GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktor prowadzący **Marcin Stelmasiak** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 135.11234, 1

Nakład 84 tys. + **322 tys. prenumerat cyfrowych**

Mundial

W KOŃCU GRAJĄ!

1271 dni musieliśmy czekać na mistrzostwa świata w piłce nożnej – dokładnie tyle dzieliło pamiętny finał mundialu w Katarze, w którym Argentyna po karnych pokonała Francję (na zdjęciu – Argentyńczyk Lionel Messi całuje trofeum), od meczu inaugurującego mistrzostwa w USA, Kanadzie i Meksyku. Wczoraj wieczorem polskiego czasu w Mexico City zagrali gospodarze i piłkarze RPA, dziś nad ranem rozegrano spotkanie Czechy – Korea Południowa ▶ **22**

• **Relacje, analizy, komentarze, zapowiedzi – wszystko to 24 godziny na dobę**
▶ **Sport.pl**

FOT. REUTERS/HANNAH MCKAY

JUŻ W SPRZEDAŻY
WYDANIE SPECJALNE

• **WSZYSTKO O MUNDIALU**
• Faworyci turnieju
• Korespondencje z USA
• Rozmowy z Janem Urbanem i Jackiem Laskowskim
• Turniejowa drabinka
• Program transmisji TV

Temat dnia

Przemoc to codzienność

– Jak dzieci mają umieć na nią reagować, skoro z nimi o tym nie rozmawiamy? One często nic na ten temat nie wiedzą i reagują w sposób instynktowny – mówi współautorka raportu o przemocy rówieśniczej
▶ **4-5**

Reportaż

Wolność po 21 latach

Zamknęli mnie, przegłodzili i w nocy wzięli na przesłuchanie. Bili, krzyczeli, grozili. Przyznałbym się wtedy do wszystkiego – mówi Jarosław Sosnowski. Skazali go za zabójstwo Małgorzaty
▶ **16-17**

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

1 RP

W cieniu politycznej zadymy o UPA

O odbudowie Ukrainy

Za dwa tygodnie Polska będzie gospodarzem najważniejszej konferencji dotyczącej odbudowy Ukrainy. Na dziś jednak główne pytanie brzmi: **Czy będzie na niej obecny prezydent Wołodymyr Zełenski?**

Sebastian Ogórek

O tym, jak ważna jest gdańska Konferencja na rzecz Odbudowy Ukrainy, niech świadczy fakt, że według ustaleń Wyborcza.biz to w Gdańsku miało zostać oficjalnie potwierdzone, że Polska wybuduje drogę od naszej granicy do Lwowa.

Co z drogą do Lwowa?

Pomysł jest taki, by przetarg na inwestycję przeprowadzić na podstawie polskich przepisów, co ma zapewnić pełną transparentność procesu, a jednocześnie dać lepszą pozycję startową naszym firmom. Jednocześnie ma to być jasny sygnał: Polska aktywnie uczestniczy i zarabia na odbudowie Ukrainy.

Jedyny problem? Finansowanie inwestycji. Nie ma zgody, by obarczać nią polski budżet, nawet jeśli z czasem Ukraińcy zwróciliby te pieniądze w postaci opłat za przejazd. Pieniądze trzeba będzie więc znaleźć po prostu na rynku.

Jeszcze w maju, w trakcie misji gospodarczej do Kijowa organizowanej przez polskiego ministra finansów i rozwoju Andrzeja Domańskiego, miała jednak paść deklaracja ze strony Ukraińców, że „polskiej stronie przekazana zostanie droga do Lwowa".

Taras Kaczka, wicepremier Ukrainy ds. integracji europejskiej, pytany o to przez redakcję Wyborcza.biz, stwierdził: – Proszę poczekać na konferencję w Gdańsku.

Wczoraj Paweł Kowal, który jest jednym z głównych organizatorów wydarzenia po polskiej stronie, stwierdził, że sprawa nadal jest w grze: – Czekamy na pewne dokumenty ze strony ukraińskiej.

Czy będzie Zełenski?

Kluczowa obecnie kwestia w kontekście gdańskiego wydarzenia to ta, czy do Polski przyjedzie prezydent Ukrainy. Pytanie to trzeba stawiać, bo mamy polityczne zamieszanie o UPA. Kowal zapewnia, że jest to jednak kwestia tylko i wyłącznie polityki historycznej, a na biznes (czytaj: to wydarzenie) nie wpływa.

– Formuła tej konferencji to wspólne zaproszenie premiera Donalda Tuska i prezydenta Wołodymyra Zełenskiego. Nic się w tej sprawie nie zmieniło. Wszystkie znaki na ziemi i niebie na to wskazują, także te dyplomatyczne, że prezydent Zełenski będzie w Gdańsku – stwierdził Kowal.

Prawda jest jednak taka, że kwestia UPA eskaluje. Kilka dni temu prezydent Zełenski, zamiast lecieć na spotkanie do Londynu przez Polskę, co zwykle czyni, wybrał wylot przez Mołdawię.

„Najistotniejsze wydarzenie gospodarcze w Europie"

Do Gdańska mają przyjechać delegacje z szefami rządów kilkunastu państw, do tego unijni komisarze, a także przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen.

W sumie wziąć udział w wydarzeniu ma ok. 5 tys. osób, w tym prezesi największych europejskich firm.

– To najistotniejsze wydarzenie gospodarcze w Europie w tym roku. Kładziemy nacisk na podpisanie umów, zobowiązań, deklaracji pomiędzy spółkami, firmami państwowymi i samymi państwami – mówi Paweł Kowal.

Kluczowe mają być kwestie infrastrukturalne i energetyczne. Polsce poza tym zależy na sprawach wojskowych (określanych tu jednak jako dual use, to jest podwójnego zastosowania), co dotąd na tej cyklicznej konferencji nie było poruszane. Liczymy na to, że Ukraińcy będą chcieli współpracować z polskimi firmami w zakresie rozwoju technologii dronowych.
▶ **Wyborcza.biz**

eprasa.pl 87a5ae6880

Magdalena Kursa

Test przed wyborami parlamentarnymi

Krakowskie wybory będą w pewnym sensie początkiem kampanii przed przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi. Z tego powodu długo wydawało się, że największe partie postawią tu na znane nazwiska czy autorytety. Po obu stronach politycznego sporu – i w Koalicji Obywatelskiej, i w Prawie i Sprawiedliwości – słychać było o poszukiwaniu „znanego profesora" spoza polityki. Albo chociaż kogoś o ogólnopolskiej popularności, jak np. Małgorzata Wassermann z PiS czy Bartłomiej Sienkiewicz z KO. Żadnej z partii tych celów nie udało się zrealizować. Głównie dlatego, że krakowska polityka jest dziś przesiąknięta takim hejtem, że mało kto chce narażać na niego siebie czy swoją rodzinę.

PiS postawiło na wieloletniego radnego Michała Drewnickiego, a KO poparła – wspólnie z PSL – senatorkę Monikę Piątkowską, która w przeszłości pracowała w krakowskim magistracie jako dyrektorka wydziału strategii miasta.

Oboje mają szanse na II turę, ale za faworyta tych wyborów uważany jest Łukasz Gibała. To były poseł PO i Ruchu Palikota, który od ponad dekady zajmuje się głównie sprawami krakowskimi i trzykrotnie już walczył o prezydenturę miasta. Teraz przyznał się do zainwestowania kilkuset tysięcy złotych w referendum. Gibała na razie nie zadeklarował startu, choć wszyscy spodziewają się, że zrobi to, gdy oficjalnie padnie termin wyborów.

Przedterminowe wybory w Krakowie muszą się odbyć, bo w majowym referendum odwołano prezydenta Aleksandra Miszalskiego. Dojdzie do nich najpewniej w połowie września

Kto jeszcze startuje? Ważną osobą jest kandydatka Nowej Lewicy – posłanka Daria Gosek-Popiołek, niezwykle aktywna lokalnie. Kandydata wystawia też zabierająca głosy PiS-owi Konfederacja – to przedsiębiorca Bartosz Bocheńczak. Na starcie są także: inicjator referendum, prawnik Jan Hoffman i kandydatka Razem – krakowska radna Aleksandra Owca. To nie koniec – start zadeklarowali też: Marian Banaś, były prezes NIK, Michał Klimek z Konfederacji Korony Polskiej, byli radni Małgorzata Jantos, Łukasz Wantuch, Sławomir Pietrzyk ze wsparciem Socjaldemokracji, a także Grażyna Zofia Świat z Bezpartyjnych Samorządowców Małopolski. Do tego dochodzą osoby spoza Krakowa: Marta Ratuszyńska z ugrupowania Dobry Radom oraz internetowa celebrytka Marianna Schreiber.

Wielość kandydatów (jest ich na razie 14, a może być więcej) sprawia, że skład drugiej tury może być zupełnie zaskakujący. Bo głosy, które w przeszłości padały na Gibałę czy kandydatów dużych partii, teraz się rozdrobnią.

I jeszcze jedno – znamienne jest to, że największe partie ujawniły nazwiska swych kandydatów w Warszawie (jakby ktoś miał jeszcze wątpliwości, czy polityka samorządowa może być wolna od wielkiej polityki). ●

Andrzej rysuje

Kraków
Pochód Lajkonika

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

11.06.2026 roku. Jak co roku w oktawę Bożego Ciała (pierwszy czwartek po święcie) w Krakowie odbył się pochód Lajkonika. W 2014 roku zabawa została wpisana na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Cytat dnia

Brunatna szuria spod znaku Kowalskiego i Czarnka rozpoczyna w Polsce segregację rasową. Dno – trzeba się temu kategorycznie przeciwstawić

PIOTR ZGORZELSKI
wicemarszałek Sejmu z PSL w RMF FM

W weekend

FOT. GETTY IMAGES

TYLKO DLA BOGATYCH. PSYCHIATRA BĘDZIE JAK STOMATOLOG?
Co 4. Polak lub Polka przeżywa w swoim życiu coś, co spełnia medyczną definicję zaburzenia.

„Ranczo" po raz jedenasty
Powrót kultowego serialu

Widzowie ponownie zobaczą swoje ukochane postacie grane przez Cezarego Żaka i Artura Barcisia. Producenci przygotowali niespodziankę: w nowym sezonie wystąpi jedna z legend polskiego kina.

Rozpromieniona Lucy, grana przez Ilonę Ostrowską, wita z otwartymi ramionami proboszcza (Cezary Żak). Kadr nawiązuje do sceny spotkania bohaterki z wójtem z pierwszego sezonu.

To pierwsze zdjęcie z planu 11. sezonu kultowego serialu zatytułowanego „Ranczo. Zemsta wiedźm".

Telewizja Polska zapowiada produkcję jako „najgłośniejszy serialowy powrót ostatnich lat". Pierwszy klaps padł w dworku Lucy we wsi Sokule na Mazowszu.

Plotki o powrocie „Rancza" pojawiały się już po zmianie władz w TVP w 2023 roku.

Reżyser Wojciech Adamczyk podkreślał, że kontynuacja miałaby stanowić hołd dla Andrzeja Grembowicza, zmarłego w 2018 roku współscenarzysty serialu, który pisał go wraz z Jerzym Niemczukiem, utytułowanym prozaikiem i scenarzystą.

TVP podała informację o powrocie słynnego serialu w grudniu 2025 r. „Wiem, że mnóstwo osób na taką wiadomość czekało" – napisał wówczas Tomasz Sygut, prezes TVP.

FOT. TVP

Serial powstał na podstawie scenariusza napisanego przez Andrzeja Grembowicza dekadę temu.

– Cała ekipa jest bardzo podekscytowana możliwością powrotu po tylu latach do Wilkowyj. To się naprawdę rzadko zdarza w świecie filmu i seriali, żeby po tak długim okresie od zakończenia emisji ostatniego sezonu – w prawie tym samym składzie – powrócić na plan zdjęciowy – mówi reżyser Adamczyk.

W obsadzie ponownie znaleźli się odtwórcy głównych ról, między innymi Cezary Żak i Ilona Ostrowska, a także Artur Barciś, Marta Lipińska czy Katarzyna Żak. Do ekipy dołączył Daniel Olbrychski, który – jak zdradza producent Maciej Strzembosz – ma zastąpić postać graną przez zmarłego Franciszka Pieczkę.

Zdjęcia potrwają do 20 sierpnia. Premiera jest zaplanowana na jesień.

„Ranczo" powstawało od marca 2006 roku do listopada 2016 roku. W tym czasie nakręcono 10 serii, na które składało się 130 odcinków

„Ranczo" było inteligentną, pełną humoru opowieścią o Polsce i Polakach – o zmianach społecznych i politycznych.

Przez wiele lat był to ulubiony serial Polaków, który zdecydowanie wyprzedzał konkurencję pod względem oglądalności.

Dziesiąty sezon jesienią 2016 roku oglądało w TVP 1 średnio 5,3 mln widzów.

W 2007 roku powstał też film fabularny „Ranczo Wilkowyje" w reżyserii Wojciecha Adamczyka. ●

Dawid Dróżdż

eprasa.pl 87a5ae6880

Albatros travel

Wycieczki na Święta i Nowy Rok!

Muzyczny Sylwester w Lizbonie

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Lizbony. **Dz. 2** Zwiedzanie Lizbony autokarem. Dzielnice Belém, Alfama, Baixa. Po południu czas wolny. **Dz. 3** Wycieczka do Sintry (dodatkowo płatna) lub czas wolny w Lizbonie. Wieczorem kolacja sylwestrowa. **Dz. 4** Spacer po Lizbonie z polskim pilotem. Opcjonalnie koncert noworoczny, dodatkowo płatny. Czas do własnej dyspozycji. **Dz. 5** Przelot do Warszawy.

5 dni I Wylot z Warszawy 29/12 2026 I od 6.198,–

Nowy Rok w Stambule

Nowość

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Stambuł. Zakwaterowanie w hotelu i kolacja powitalna. **Dz. 2** Zwiedzanie miasta – Hipodrom, Błękitny Meczet, Hagia Sophia i cysterna Binbirdirek. **Dz. 3** Meczet Sulejmana, rejs po Bosforze i Wielki Bazar. **Dz. 4** Stambuł na własną rękę. **Dz. 5** Powrót do domu.

5 dni I Wylot z Warszawy 28/12 2026

od 6.298,–

Boże Narodzenie na południu Włoch

Sorrento, Neapol i Wybrzeże Amalfi

6 kolacji w cenie

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy i przyjazd do Sorrento. **Dz. 2** Najważniejsze atrakcje Neapolu – królewskie pałace, historia i pizza **Dz. 3** Pompeje – miasto, które zniknęło pod warstwą popiołu. **Dz. 4** Wigilia Bożego Narodzenia w Sorrento. **Dz. 5** Boże Narodzenie w Sorrento – msza, passeggiata i włoski świąteczny obiad. **Dz. 6** Wybrzeże Amalfitańskie – Positano, Amalfi i Ravello. **Dz. 7** Powrót do domu.

7 dni I Wylot z Warszawy 21/12 2026 I od 7.498,–

Boże Narodzenie w Południowej Afryce

2 posiłki dziennie (7 śniadań i 7 kolacji)

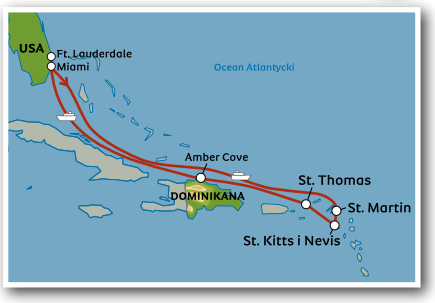
Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Johannesburga. **Dz. 2** Johannesburg, zwiedzanie Pretorii, przyjazd do Zebra Nature Reserve i powitalna kolacja. **Dz. 3** Rano spacer w okolicy Zebra Nature Reserve, po południu wizyta w centrum gadów. **Dz. 4** Safari w Rezerwacie Dinokeng i Wielka Piątka Afryki. Kolacja wigilijna. **Dz. 5** Dni wolne na relaks lub możliwość skorzystania z szerokiej oferty wycieczek fakultatywnych m.in. safari, spacer w buszu czy wycieczka do kopalni diamentów. **Dz. 6** Wizyta w wiosce Ndebele. **Dz. 7** Kurs gotowania tradycyjnych dań kuchni południowoafrykańskiej **Dz. 8** Afrykańskie rytmy podczas warsztatów gry na bębnach. **Dz. 9** Wizyta w Soweto, rodzinnym mieście Mandeli, i powrót do domu **Dz. 10** Przylot do Warszawy.

10 dni I Wylot z Warszawy 21/12 2026 I od 9.998,–

Sylwester na Florydzie i rejs po Karaibach

Nowość

Pełne wyżywienie podczas rejsu

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy i przyjazd na Florydę. **Dz. 2** Czas wolny w Ft. Lauderdale i kolacja Sylwestrowa. **Dz. 3** Pobyt w Ft. Lauderdale. **Dz. 4** Przedpołudniowe zwiedzanie Miami, rozpoczęcie rejsu. **Dz. 5–6** Dni na morzu na Morzu Karaibskim. **Dz. 7** St. Maarten. **Dz. 8** Basseterre, St. Kitts. **Dz. 9** St. Thomas, Amerykańskie Wyspy Dziewicze. **Dz. 10** Amber Cove, Dominikana. **Dz. 11** Na Morzu Karaibskim. **Dz. 12** Miami i podróż do domu. **Dz. 13** Powrót do domu.

13 dni I Wylot z Warszawy 30/12 2026 I od 14.998,–

Sylwester w RPA

Nowość

6 obiadów, 7 kolacji i 5 safari w cenie

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy. **Dz. 2** Przylot do Johannesburga; zwiedzanie Pretorii. Przejazd do rezerwatu Entabeni Game Reserve. **Dz. 3** Entabeni Game Reserve, Ranger Camp. Safari. **Dz. 4** Entabeni Game Reserve, safari piesze. **Dz. 5** Wizyta przy prywatnej tamie Albatros i safari – Sylwester z kolacją noworoczną. **Dz. 6** Entabeni Game Reserve. Przygoda na górnym płaskowyżu (Upper Escarpment). **Dz. 7–8** Entabeni Game Reserve: safari i relaks. **Dz. 9** Entabeni Game Reserve – Johannesburg. Wizyta w Soweto i podróż powrotna. **Dz. 10** Przylot do Warszawy.

10 dni I Wylot z Warszawy 27/12 2026 I od 13.498,–

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie w pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, kolację sylwestrową / świąteczną, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW22

Kraj/34437834

eprasa.pl 87a5ae6880

Raport „Rówieśnicy”

FOT. HELÉNE DESPLECHIN/GETTY IMAGES

Przemoc dla dzieci to codzienność

– Jak dzieci mają umieć na nią reagować, skoro z nimi o tym nie rozmawiamy? One często nic na ten temat nie wiedzą i reagują w sposób instynktowny – mówi współautorka najnowszego raportu o przemocy rówieśniczej.

Karolina Słowik

Aż 87 proc. uczniów doświadczyło w ostatnim roku przemocy rówieśniczej – wynika z najnowszego raportu „Rówieśnicy” Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Wnioski wyciągnięto na podstawie badań, w których udział wzięło 140 tys. dzieci i młodzieży w wieku 10-17 lat. Oto najważniejsze wnioski:

75 proc. doświadczyło co najmniej jednej formy cyberprzemocy, a niemal dwie trzecie (63 proc.) – jednej z form przemocy fizycznej.

Najczęściej było to wyśmiewanie i krytykowanie wyglądu (58 proc.), nieprzyjemne wiadomości w internecie (56 proc.), wykluczenie z grupy w sieci (53 proc.), celowe uderzenie (53 proc.).

35 proc. badanych zgłosiło sytuację przemocy rówieśniczej.

15 proc. przyznało, że mimo wiedzy o przemocy nikomu tego nie zgłosiło. Dlaczego nie zgłaszali? 44 proc. uznało, że sytuacja nie była poważna. 25 proc. odpowiedziało, że „nie przyszło im to do głowy”. 20 proc. się bało. 11 proc. nie wiedziało, komu zgłosić taką sytuację.

Spośród tych, którzy zgłosili przemoc rówieśniczą, tylko 33 proc. uznało, że ktoś ich wysłuchał i próbował udzielić pomocy. 22 proc. otrzymało wyłącznie obietnicę pomocy bez podjęcia dalszych działań, a 16 proc. badanych zadeklarowało, że ich zgłoszenie zostało zignorowane. Co trzeci uczeń, który zgłosił przemoc, doświadczył braku realnej reakcji. Tylko 39 proc. uznało, że w wyniku zgłoszenia otrzymało pomoc, dzięki której problem został rozwiązany. Według 21 proc. zgłoszony problem nie został rozwiązany. 9 proc. uznało, że po zgłoszeniu miało dodatkowe trudności.

Do kogo uczniowie zgłaszają się po pomoc? 41 proc. do rodziców, 37 proc. – do przyjaciół. Jedynie 5 proc. zgłasza się do wychowawcy, a 2 proc. do psychologa szkolnego.

Co trzeci uczeń doświadczył bullyingu, a 20 proc. – cyberbullyingu. Jednocześnie jedna czwarta uczniów przyznała się do stosowania bullyingu, a 13 proc. – do stosowania cyberbullyingu.

Im gorzej uczniowie oceniali klimat swojej szkoły, tym częściej deklarowali doświadczenie bullyingu i cyberbullyingu.

Uczniowie o niższym poziomie empatii częściej angażowali się zarówno w bullying, jak i cyberbullying.

ROZMOWA Z
JOANNĄ KOPYCKĄ
z Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, współautorką raportu „Rówieśnicy”

KAROLINA SŁOWIK: Z raportu wynika, że przemoc w relacjach rówieśniczych dla dzieci to norma. To nie przesadny wniosek?

JOANNA KOPYCKA: Niestety, nie. Przemoc rówieśnicza pojawia się coraz częściej i na coraz większą skalę. Przybiera też coraz bardziej różnorodne formy. Dzieci doświadczają przemocy w kontakcie bezpośrednim, ale też za pośrednictwem internetu, w tym serwisów społecznościowych. W internecie czujemy się bardziej anonimowi niż w kontaktach twarzą w twarz, nie widzimy też konsekwencji tej krzywdy, którą wyrządzamy drugiemu – jego smutku czy wstydu.

O tym, że tematów związanych z przemocą rówieśniczą jest coraz więcej, mówią nam też nasze konsultantki z telefonu 800 100 100 – bezpłatnej infolinii dla dorosłych w sprawie bezpieczeństwa dzieci poniżej 18. roku życia. Coraz więcej uczniów doświadcza przemocy rówieśniczej, ale też coraz więcej osób szuka pomocy czy edukacji w tym zakresie. I rzeczywiście, obecnie to jeden z głównych problemów społecznych, który na co dzień dotyka dzieci i młodzież.

To codzienność młodych? Czy ta częstotliwość nie jest taka duża?

– Dane wskazują na to, że dla młodych ludzi, niestety, jest to codzienność. W naszej fundacji prowadzimy cykliczne badania, z których wynika, że ten wskaźnik doświadczenia przemocy rówieśniczej przez dzieci i młodzież cyklicznie wzrasta.

Jeżeli chodzi o częstotliwość, to nie wynika ona wprost z naszego najnowszego badania, natomiast oszacowaliśmy, że ponad jedna trzecia badanych doświadczyła od jednej do trzech form przemocy. Kolejne 30 proc. dzieci i młodzieży doświadczyło od czterech do sześciu. To są takie zachowania jak zaczepianie lub bicie przez grupę, rozsyłanie kompromitujących treści, grożenie w internecie, kradzież pieniędzy, zmuszanie do czegoś, celowe uderzenie, wykluczenie z grupy, wyśmiewanie lub krytykowanie wyglądu. Jedynie 13 proc. naszych badanych nie miało żadnego z tych doświadczeń.

To, że dzieci reagują agresją na konflikty, wymaga naszej szczególnej uwagi i jest to obszar, nad którym powinniśmy z dziećmi pracować

JOANNA KOPYCKA

Ale jest też pozytywna strona: jako społeczeństwo ujawniamy ten problem, nazywamy go, rozmawiamy, dzięki czemu świadomość w tym temacie wzrasta. To dobry krok w stronę profilaktyki i kształtowania dobrych postaw, tak by stwarzać naszym dzieciom warunki do wychowania w środowisku wolnym od przemocy.

Przemoc to nie tylko kopnięcie, szturchnięcie, ale też np. bardziej wyrafinowana forma przemocy psychicznej. To, że ludzie już mają taką świadomość, jakoś pomaga? Widać to w badaniach?

– Wzrost świadomości na pewno pomaga. Kiedyś przemoc rówieśnicza była normalizowana czy utożsamiana głównie z przemocą fizyczną. Uważaliśmy, że to normalne, że dzieci się pobiją, popchną albo się pokłócą.

Teraz znamy też konsekwencje związane z przemocą emocjonalną, psychiczną, czyli np. z wykluczeniem, plotkami, grożeniem czy dręczeniem, zwanym też bullyingiem, czyli działaniem, które ma charakter powtarzalny, intencjonalny i jest nakierowane na wyrządzenie krzywdy drugiej osobie, która z jakichś powodów jest słabsza i ma trudności, żeby się przed tym obronić.

To, że dzieci reagują agresją na konflikty, wymaga naszej szczególnej uwagi i jest to obszar, nad którym powinniśmy z dziećmi pracować.

Większość dzieci tego nie zgłasza, bo uważa, że sytuacja nie jest poważna. To trochę taki komunikat: „Nie jestem ważny”.

– Tak, i nie rodzi się w głowie dziecka czy nastolatka automatycznie. Jest często odbiciem tego, jak my, dorośli, je traktujemy. Gdy dzieci nie uznają, że ich sytuacja jest ważna, to często jest to informacja o nas, dorosłych, że nie stwarzamy im warunków, by czuły się ważne.

O tym, że czujemy się bezradni?

– Dokładnie tak. Albo że nie uznajemy, że coś jest poważne, bo sami to kiedyś normalizowaliśmy. I nie umiemy zaopiekować dzieci w sferze emocjonalnej. A gdy dzieciom nie poświęca się odpowiedniej uwagi, troski, bliskości, to one nie wiedzą, że mogą nam o czymś powiedzieć, czymś się podzielić. Trudniej też jest im później zadbać o siebie, bo nikt ich tego nie nauczył.

Dlatego tak ważna jest edukacja na temat stawiania granic, regulacji własnych emocji i naszego automatycznego reagowania np. wtedy, gdy pojawia się agresja. Bo to moment, w którym tworzy się spirala przemocy. Jak dzieci mają umieć na nią reagować, skoro z nimi o tym nie rozmawiamy? One często nic na ten temat nie wiedzą i reagują w sposób instynktowny. Dzieci często nie wiedzą, że stosują przemoc. Nie wiedzą, że

eprasa.pl 87a5ae6880

Raport „Rówieśnicy”

Częstotliwość doświadczania wybranych form przemocy rówieśniczej

Dane w proc.

© GAZETA WYBORCZA ŹRÓDŁO: FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ, PROJEKT RÓWIEŚNICY

Doświadczenia wybranych form przemocy rówieśniczej

Ankietowani odpowiadali na pytanie: "Poniżej są sytuacje, które czasem zdarzają się osobom w Twoim wieku. Przeczytaj je i zaznacz, które przytrafiły Ci się w ostatnim roku"

Dane w proc.

© GAZETA WYBORCZA ŹRÓDŁO: FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ, PROJEKT RÓWIEŚNICY

kogoś krzywdzą, ale mogą krzywdzić, nie mając takiej intencji.

Po prostu reagują automatycznie: agresją czy wulgaryzmami. Bo np. tylko takiego sposobu reagowania się nauczyły. Bo tak funkcjonują w domu. Bo mama i tata używają takich słów, gdy są źli. I potem dziecko widzi ten sposób zachowania jako jedyną możliwość reakcji. Nie wie, że może się wyciszyć, że może poprosić osobę dorosłą o wsparcie.

Skoro dorośli mają problemy z wyrażaniem złości, to co dopiero dzieci.

– Dzieci, które dopiero się rozwijają, nie mają ani takich zasobów, ani tak bogatych wzorców zachowań jak my. Muszą się tego od nas nauczyć.

Problemem jest to, że dzieci, które często stosują przemoc, same tej przemocy też doświadczają i nie potrafią inaczej reagować. Bez odpowiedniej edukacji i działań profilaktycznych będzie bardzo trudno zmienić te wzorce.

Tylko jedna trzecia dzieci spotkała się z wysłuchaniem i próbą udzielenia pomocy. To bardzo mało. Być może chodzi o to, że my, rodzice, sami nie wiemy, jak zareagować?

– Tak, oczywiście. Bycie rodzicem to nie jest łatwa sprawa. Nikt nas tego nie uczy. To głównie praca z własnymi emocjami, często bardzo trudnymi. Sami musimy nauczyć się je zaopiekować, regulować je adekwatnie, bo to tak naprawdę będzie procentowało w wychowaniu dziecka.

Rzeczywiście, często nie wiemy, jak reagować, dlatego że wychowaliśmy się w zupełnie innej rzeczywistości. Pewne zachowania w ogóle nie były nazywane przemocą. One po prostu były. Teraz wiemy, że należy reagować, ale możemy nie wiedzieć, jak reagować. I ważne jest, żeby to wsparcie dawać też dorosłym.

Z raportu wynika, że dzieci przede wszystkim ufają rodzicom i do nich najczęściej zwracają się po pomoc. A rodzic czasem odpowie: „No to nie gadaj z Marysią”. Albo: „Nie martw się, są ważniejsze sprawy”. I dziecko dostaje znowu ten sygnał: mój problem nie jest ważny.

– Ja bym to obróciła. Wyobraźmy sobie, że ktoś ukradł nam oszczędności, powiedzmy 100 tys. zł. Dziecko powie: „Nie martw się, przecież zarobicie albo wyjmiecie z bankomatu”. Dla niego ten problem jest błahy, bo tego nie rozumie. A dla dorosłego to ogromna tragedia.

Każdy z nas, na każdym poziomie rozwoju, czy jest dzieckiem, czy nastolatkiem, czy dorosłym, ma swoje problemy, które są dla niego ważne. I czasem właśnie ta kłótnia dla nastolatka jest tymi setkami tysięcy złotych.

A co, jeśli dziecko przychodzi po rozwiązanie, a my nie mamy gotowej odpowiedzi?

– Powiedzenie dziecku, że nie wiemy sami, jak się zachować, jest aktem odwagi, który jest potrzebny. Jest wyrazem autentyczności i szczerości. Jeśli chcemy budować relacje oparte na bliskości i zaufaniu, to nasze dzieci muszą wiedzieć, że zawsze mogą do nas przyjść i podzielić się problemem czy o czymś porozmawiać. Musimy być autentyczni, musimy być szczerzy i musimy być sobą, jeżeli chcemy, żeby takie postawy miały w przyszłości nasze dzieci.

Jeśli czegoś nie wiemy i się do tego przyznamy, to absolutnie nie ma w tym nic złego. To wręcz komunikat: nie jestem posągiem, tylko bliską osobą, która czasem nie wie, ale zrobi wszystko, żeby pomóc. Jesteśmy dorośli i mamy możliwość, żeby w duchu takiej otwartości, empatii spróbować zrozumieć dziecko i wspólnie z nim zastanowić się nad rozwiązaniem.

I to jest w końcu sygnał: „Jesteś dla mnie ważny”.

– Tak, dokładnie. Najważniejsze jest to, żeby usłyszeć i uznać. To są fundamenty, które będą wzmacniały i wspierały budowanie zaufania do nas ze strony dzieci.

Ale nie chodzi też o to, żeby lecieć do szkoły z awanturą, bo biją mojego Jasia.

– Jest takie ryzyko. Rodzice często reagują od razu, i to bardzo ostro. A czasami okazuje się, że sprawa wyglądała troszkę inaczej z drugiej strony konfliktu czy z perspektywy nauczyciela. Dlatego warto zareagować spokojnie, przyjrzeć się, jak ten problem właściwie wygląda. Co się tam wydarzyło? Czy ktoś jest jeszcze zaangażowany w ten konflikt? Kogo możemy zapytać? Jakie emocje tam się pojawiły?

Na pewno nie reagować impulsywnie. Bo dzieci uczą się też z naszych adekwatnych reakcji, obserwują, jak działamy w takich sytuacjach. Bycie uważnym, spokojnym, ale zaangażowanym rodzicem będzie tylko sprzyjało budowaniu takich postaw u naszych dzieci.

Czyli tym bardziej można nie wiedzieć od razu.

– Oczywiście. Nie wiedzieć jest OK. Najważniejsze to chcieć, pomóc, wysłuchać, traktować młodego człowieka poważnie i towarzyszyć mu w tej przygodzie, którą jest dorastanie. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ”

Wydanie sobotnie „Wyborczej” możesz kupić

OD SOBOTY DO CZWARTKU!

Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

ZEŁENSKI I UPA

O co chodzi Ukraińcom?

STOMATOLOGIZACJA PSYCHIATRII

Czy na wizytę u psychiatry stać będzie tylko bogatych?

SZTUCZNA INTELIGENCJA

Kto będzie tworzył wiadomości, jeśli znikną redakcje?

eprasa.pl 87a5ae6880

Kraków. Starcie partii Razem i jej „zdrajców”

W krakowskich wyborach zmierzą się reprezentantka Razem i reprezentantka Nowej Lewicy, która Razem opuściła. Obie kandydatki zastrzegają, że koncentrują się tylko na Krakowie, ale tak naprawdę to pojedynek, w którym chodzi o to, żeby coś drugiej stronie udowodnić.

Tomasz Nyczka

• **Aleksandra Owca i Daria Gosek-Popiołek podczas konferencji prasowej w Krakowie, jeszcze w jednej partii. Kraków, 20 lipca 2023 roku** FOT. JAKUB PORZYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Klaruje się lista kandydatów, którzy będą walczyć o fotel po odwołanym w referendum prezydencie Krakowa Aleksandrze Miszalskim (Koalicja Obywatelska).

Stolica Małopolski to drugie miasto w Polsce i – wbrew temu, co oficjalnie mówią politycy – poligon doświadczalny i ważny prognostyk przed wyborami parlamentarnymi w 2027 roku. Partie, które chcą się liczyć w polityce, muszą wystawiać tam kandydata.

Rywalizacja ma drugie dno

Kandydatów wystawiają obie lewice. Partię Razem reprezentuje krakowska radna miejska i współprzewodnicząca partii Aleksandra Owca. W tym tygodniu Nowa Lewica ogłosiła, że jej kandydatką będzie krakowska posłanka Daria Gosek-Popiołek.

Dodatkowego smaczku tej rywalizacji dodaje fakt, że Aleksandra Owca i Daria Gosek-Popiołek to byłe koleżanki z Razem. Kolegowały się, lubiły, obie działały w lokalnych strukturach partii.

Ale później w Razem doszło do rozłamu. Jesienią 2024 roku wicemarszałkini Senatu Magdalena Biejat i grupa jej współpracowniczek, w tym właśnie Daria Gosek-Popiołek, opuściły Razem. W Razem do dziś mówią: – Nawet nie próbowały rozmawiać, wbiły nam sztylet w plecy, zdradziły.

To wtedy dwie lewice na dobre się podzieliły. Nowa Lewica, uzupełniona o Biejat i ludzi z jej stowarzyszenia Wspólne Jutro, popiera rząd i koalicję 15 października. Partia Razem z Adrianem Zandbergiem i Aleksandrą Owcą nie zostawia na nim suchej nitki, przekonuje, że nie spełnia obietnic, buduje się na opozycji wobec Donalda Tuska.

Od tego „rozwodu” na lewicy minęły prawie dwa lata, ale emocje między byłymi partyjnymi kolegami z Razem nadal są żywe.

Razem rusza na byłą koleżankę

Gdy Nowa Lewica ogłosiła, że to Daria Gosek-Popiołek będzie jej kandydatką, Razem i jej sympatycy ruszyli do ataku w serwisie X. Kpią z kandydatki Nowej Lewicy, wypominają jej niezbyt udane wypowiedzi na sejmowych korytarzach, kolportują skriny z wewnętrznych rozmów.

Te najbardziej znane mają pochodzić sprzed rozłamu w Razem, rozmówczynie zastanawiają się na nich nad tym, czy Owca „zagrozi” Gosek-Popiołek, gdy zostanie współprzewodniczącą Razem.

„Anka Górska” (senatorka NL Anna Górska, która też odeszła z Razem) dowodzi, że „nie jest w stanie zagrozić niczym”, ale użytkowniczka „daria” (w domyśle: Daria Gosek-Popiołek) pisze, że „jeśli naszym celem jest rozpierdol w Razem, to Owca to znacznie utrudni i może dać drugie życie” i martwi się: „ja w przeciwieństwie do was mam realną konkurentkę w mieście”, bo „póki szłyśmy razem, to byłyśmy silne, a teraz ja będę słabła, a ona się wzmacniała”.

W Razem chętnie udostępniają teraz te skriny, komentują, że Gosek-Popiołek „boi się potężnej Owcy”, a wybory „koncertowo z nią przewali”.

Pytana o te zrzuty ekranu posłanka Daria Gosek-Popiołek mówi tak: – Nie jestem w stanie potwierdzić prawdziwości tych skrinów.

– Ale to są pani słowa czy nie?

– Nie będę się do nich odnosić – nie chce tego komentować Daria Gosek-Popiołek. I zastrzega: – Zajmuję się pracą poselską i kampanią prezydencką, a nie rozpamiętywaniem przeszłości.

Polityk Razem: – One po prostu zakładały, że Razem się rozpadnie, i chciały temu pomóc. Ta sytuacja pokazuje dwulicowość Nowej Lewicy, która oficjalnie chce nas „przytulić” i namawia do wspólnego startu w wyborach parlamentarnych, a za plecami spiskuje i wbija nóż w plecy. Tak czy siak, Kraków to dla nas bardzo ważne wybory. Traktujemy to jako preludium do wyborów parlamentarnych. Wszyscy sobie bardzo życzymy, żeby Ola przegoniła Darię.

Rozmówca z Razem zwraca uwagę na jeszcze jeden element:

– Wystawili byłą polityczkę Razem, bo po prostu nikogo innego sensownego w Krakowie nie mają. To już kolejna taka sytuacja, gdy muszą sięgać po byłe kadry Razem, bo wcześniej było tak przecież w wyborach prezydenckich, gdy startowała Magdalena Biejat.

Adam Kościelak z zarządu krajowego Razem kpi, że „Gosek-Popiołek idzie do wyborów, żeby dzielnie naprawiać w Krakowie to, co jej koledzy z Nowej Lewicy spartolili”.

Razem ma specyficzny styl komunikowania się w social mediach i to, co dzieje się teraz, nie odbiega chyba za bardzo od tej normy

Specyficzny styl komunikowania się

Posłanka Gosek-Popiołek mówi, że „odeszła z partii Razem, bo różniło ich podejście do uprawiania polityki”.

– Myślałam o starcie w wyborach prezydenta Krakowa już od dawna i zamierzałam wystartować w 2029 roku. Ale sytuacja w Krakowie się zmieniła, stąd decyzja, by wystartować już teraz. Nie traktuję więc tych wyborów jako prestiżowego starcia na lewicy między Nową Lewicą a Razem. Chodzi w nich o Kraków, a nie o pojedynek z jakimkolwiek innym politykiem – mówi „Wyborczej” Gosek-Popiołek.

Kandydatka Nowej Lewicy komentuje, że „partia Razem ma specyficzny styl komunikowania się w social mediach i to, co dzieje się teraz, nie odbiega chyba za bardzo od tej normy”.

– Nie będę komentowała poszczególnych wpisów działaczy Razem. Moi wyborcy oceniają mnie pozytywnie, otrzymuję wiele głosów wsparcia i chęci zaangażowania się w kampanię. Podejrzewam, że większość hejtu i krytyki płynie od osób zupełnie niezwiązanych z miastem – mówi Gosek-Popiołek.

Dodaje, że „próby wpisywania tych krakowskich wyborów w politykę ogólnopolską czy inne spory to są kalki z Warszawy”.

– W tym momencie myślę tylko o 2026 roku i o wyborach w Krakowie. One nie są testem, nie są próbą generalną przed czymkolwiek. Mieszkańcy Krakowa tak do nich nie podchodzą – mówi posłanka.

Zastrzega jeszcze, że „ma bardzo konkretny program dla Krakowa”, który chce zrealizować, a jej celem jest to, żeby „poprawić cały szereg polityk publicznych w Krakowie”: – Koncentruję się wyłącznie na Krakowie.

– Jestem kandydatką Razem na prezydentkę Krakowa i traktuję te wybory bardzo poważnie, bez względu na to, kim są moi kontrkandydaci i kontrkandydatki. Daria Gosek-Popiołek jest kandydatką Nowej Lewicy, która współrządzi w Krakowie od dwóch lat i jest współodpowiedzialna za politykę miasta – mówi Aleksandra Owca.

Wyjaśnia, że „nie ona robiła te skriny, nigdzie też ich przez ostatnie dwa lata nie wysyłała i nie udostępniała, więc nie jest w stanie zabrać w tej sprawie głosu”.

– Wybory w Krakowie są o tym, czy będziemy stawiać na usługi publiczne, silne miasto, które działa dla mieszkańców, czy uginać się pod układem rządzącym Krakowem, wpływami lobbystów, deweloperów, kierowców. Jestem jedyną kandydatką, która jest w tej sprawie wiarygodna. Bo działania Razem i moje głosowania w Radzie Miasta w Krakowie dotyczące transportu i usług publicznych są po stronie mieszkańców – mówi Owca.

Kto będzie miał lepszy wynik?

Wybory w Krakowie są jednak i próbą generalną, i testem, w tym dla obu lewicowych partii. ORaz prestiżowym starciem, wyścigiem między byłymi koleżankami z jednej partii.

Która kandydatka lewicy będzie miała lepszy wynik?

Gosek-Popiołek zapowiada: – Planuję wejście do drugiej tury.

Owca mówi tak: – Zrobię wszystko, co w mojej mocy, żeby mieć jak najlepszy wynik. Jestem kandydatką, która reprezentuje interesy mieszkanek i mieszkańców Krakowa. To kampania o tym, jakiego Krakowa chcemy, a nie o tym, kto kogo prześcignie i kto co komu pokaże.

Starcie w wyborach o fotel prezydenta Krakowa ma jeszcze jeden wymiar: to „przetarcie” przed przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi, w których – ponownie – zmierzą się najpewniej Owca i Gosek-Popiołek, tym razem jako kandydatki Razem i Nowej Lewicy do Sejmu.

Rozmówca „Wyborczej”: – Owca będzie się teraz bardzo starać w tej krakowskiej kampanii, bo za rok będzie pewnie kandydatką do Sejmu. W wyborach do Sejmu w Warszawie pewnie dojdzie do starcia Zandberga z Biejat, a w Krakowie Owcy z Gosek-Popiołek. ●

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Była sala i kwartet, ale awansów nie było

Do wręczenia awansów nie doszło kolejny już raz. – Prokurator generalny i krajowy nie nadają na tych samych falach, nic gorszego nie mogło się nam przytrafić – zaznacza rozmówca „Wyborczej".

Ewa Ivanova

27 maja w prokuraturze miała się odbyć uroczystość wręczenia awansów, na które czeka kilkudziesięciu prokuratorów. To wielkie wydarzenie środowiskowe. Wynajęto salę w warszawskim budynku przy ul. Rakowieckiej (dawna siedziba Prokuratury Generalnej) i zamówiono kwartet smyczkowy. Jednak ceremonię odwołano.

Oficjalnie – ze względu na problemy organizacyjne. Nieoficjalnie – minister Waldemar Żurek nie podpisał dekretów awansowych, o które wnioskował prokurator krajowy Dariusz Korneluk.

Nie w kwietniu, nie w maju, może w czerwcu

Frustracja w prokuraturze narasta i to na wielu szczeblach. Do wręczenia awansów nie doszło kolejny już raz. Wcześniej, podczas kwietniowej uroczystości, wręczono tylko nominacje na stanowiska asesorskie oraz pierwsze stanowiska prokuratorskie.

– Źle się dzieje w naszej firmie – krótko komentuje odwołanie uroczystości szef jednej z prokuratorskich jednostek.

Inny prokurator dodaje: – Liczyliśmy, że skoro nie w kwietniu, to w końcu w maju będą decyzje Żurka. Teraz liczymy, że może wszystko odbędzie się w czerwcu.

O awanse występowali szefowie prokuratur, co mają teraz powiedzieć swoim ludziom? Przecież to recepta na katastrofę.

Kolejny nasz rozmówca jednoznacznie tłumaczy problem. – Dla wszystkich to znak, że prokurator generalny i krajowy nie nadają na tych samych falach. Jest klincz. Prokuraturze nic gorszego nie mogło się przydarzyć.

I pyta retorycznie: – Jeśli faktycznie istnieje spór o kilka kontrowersyjnych awansów, dlaczego rykoszetem mają obrywać inni?

Zalegające wnioski o awans

O ile awansów chodzi? Nasi rozmówcy szacują, że do prokuratora generalnego trafiło około 50 wniosków o awans na wyższe stanowiska służbowe w Prokuraturze Krajowej, w prokuraturach okręgowych i regionalnych. Wskazują kilka nazwisk – to śledczy pracujący w Prokuraturze Krajowej oraz szefowie jednostek i prokuratorzy liniowi.

Jednak prokuratura nie udziela informacji o tym, kogo konkretnie dotyczą wnioski awansowe.

Część wniosków o awanse leży na biurku Żurka od dłuższego czasu. W grudniu 2025 roku ujawniliśmy w „Wyborczej" historię niedoszłego awansu łódzkiego prokuratora Dawida Jackowskiego. Jako rzecznik dyscyplinarny prowadził głośną sprawę dyscyplinarną prokurator Ewy Wrzosek, obecnie radcy generalnej w resorcie ministra Żurka. Jackowski nie odstąpił od ścigania Wrzosek, a Izba Odpowiedzialności Zawodowej SN z legalnymi sędziami w składzie utrzymała dla niej karę upomnienia. A zgodnie z przepisami prokurator ukarany dyscyplinarnie nie może awansować przez trzy lata.

Jackowski to nie tylko rzecznik dyscyplinarny, ale też doświadczony śledczy. O jego awans na stanowisko prokuratora Prokuratury Regionalnej w Łodzi występował w ubiegłym roku prokurator krajowy Dariusz Korneluk.

Centralę prokuratury zapytaliśmy o dwie kwestie. Ile wniosków awansowych prokurator Korneluk skierował do ministra Żurka oraz z jakich powodów odwołano majową uroczystość wręczenia awansów?

– Od listopada 2025 roku do daty udzielenia informacji, Prokurator Krajowy skierował do Prokuratora Generalnego pozostających w toku 57 wniosków o powołanie na wyższe stanowiska prokuratorskie oraz jeden wniosek o powołanie na pierwsze stanowisko prokuratorskie. Zaplanowana na 27 maja 2026 roku uroczystość wręczenia prokuratorom dekretów o powołaniu na wyższe stanowiska służbowe została odwołana z przyczyn organizacyjnych – przekazała „Wyborczej" Anna Adamiak, rzecznik prasowy prokuratora generalnego.

Kogo promuje minister Żurek

Według naszych rozmówców za odwołaniem uroczystości kryje się głębszy problem. Waldemar Żurek nie tylko wstrzymuje się z decyzjami o awansach wnioskowanych przez Dariusza Korneluka, ale chce awansować swoich ludzi. Problem w tym, że proponowane kandydatury nie budzą entuzjazmu w Prokuraturze Krajowej.

Liczyliśmy, że skoro nie w kwietniu, to w końcu w maju będą decyzje Żurka. Teraz liczymy, że może wszystko odbędzie się w czerwcu

Wysokie notowania u Żurka ma m.in. Marek Wełna, nowy naczelnik śląskiego wydziału Prokuratury Krajowej.

Ostatnio jest o nim głośno dzięki kadrowym porządkom w śląskim „pezecie" (wydział PK zajmujący się przestępczością zorganizowaną i korupcją). Wełna zawnioskował o odwołanie z delegacji kilku prokuratorów, którzy prowadzili poważne śledztwa. Wnioski nie miały uzasadnienia, a prokuratorzy dowiedzieli się o nich od dziennikarza „Wyborczej".

Odwołani nie dali za wygraną i wnieśli skargi do Krajowej Rady Prokuratorów. Według nich Wełna, który nie zgłaszał do ich pracy zastrzeżeń, miał przyznać, że przyszedł do Katowic, aby „zrobić brudną robotę", i nie wie, „czy to ich zadowoli". Nie sprecyzował, kim mają być „oni". Sprawa jest wyjaśniania przez prokuratorską radę. Po wysłuchaniu odsuniętych prokuratorów – pod koniec czerwca – ma przed nią wystąpić Marek Wełna.

W Prokuraturze Krajowej postępowanie dotyczące Wełny jest postrzegane jako problematyczne. Są obawy, że śledczy, którzy wnieśli skargę, mają bardzo mocne dowody zarówno na jego słowa, jak i ich kontekst.

Prokurator Wełna za czasów ministra Adama Bodnara był delegowany do Prokuratury Krajowej, gdzie szefował departamentowi przestępczości gospodarczej. W czerwcu 2025 r. zawnioskował jednak o odejście, a Prokurator Krajowy Korneluk wyraził na to zgodę. Publicznie nie podano powodów decyzji.

Ze źródeł „Wyborczej" wynika, że Wełna różnił się w ocenie kilku spraw z lat 2016-2023, które były objęte audytem w Prokuraturze Krajowej. To on nadzorował powstanie drugiego raportu PK o politycznych śledztwach z czasów rządów PiS. Końcowy dokument w PK przyjęto z pewnym rozczarowaniem, był trudny w odbiorze i słabo zredagowany. Wełna nie wystąpił też na konferencji, podczas której odbyła się jego prezentacja.

Za rządów ministra Zbigniewa Ziobry Wełna był „grillowany". Z krakowskiej prokuratury regionalnej zdegradowano go do pracy w rejonie, wysłano go też na przymusową delegację i nękano dyscyplinarkami. W przeszłości naraził się Jarosławowi Kaczyńskiemu oraz Ziobrze, kiedy ujawnił kulisy nacisków i kontrolowanych przecieków w prokuraturze za czasów pierwszych rządów PiS.

Zaufana prokurator ministra

Mocną pozycję u Żurka ma także prokurator Agnieszka Welenc z Prokuratury Regionalnej w Krakowie, delegowana do Prokuratury Krajowej. Nie zaszkodziły jej medialne publikacje, wypominające, że w czasach ministra Ziobry pracowała w Biurze Prezydialnym Prokuratury Krajowej i uchodziła za zaufaną ówczesnego kierownictwa biura.

Nie pogrążyły jej także zdjęcia w towarzystwie Ziobry podczas konferencji w 2022 roku.

Welenc w PK kieruje zespołem prokuratorów, którzy zajmują się przeciwdziałaniem skutkom orzekania neosędziów SN i NSA. Zespół został powołany przez Waldemara Żurka we wrześniu ubiegłego roku. W składzie zespołu jest też kilku innych prokuratorów, którzy składali w SN wnioski o wykluczenia neosędziów. Jednak ci pozostawiali je bez rozpoznania.

Zespół analizuje również możliwości prawne związane z ewentualnym wystąpieniem do Prokuratorii Generalnej o wytoczenie powództw regresowych przeciwko neosędziom. Na razie żadnych regresów wobec neosędziów SN lub NSA nie wniesiono.

Według naszych rozmówców wpływy Welenc rosną. Część osób zaznacza, że stała się zaufaną prokurator ministra Żurka. Śledczy z zespołu Welenc – na polecenie prokuratora generalnego – zostali też zaangażowani w sprawę niedopuszczenia do orzekania sędziów TK. Badają, czy nie doszło do pomocnictwa prezydentowi w popełnieniu czynu zabronionego poprzez nieprzyjęcie ślubowań od czwórki sędziów TK, których wybrano 13 marca.

Analizują też kwestię niedopuszczenia przez Bogdana Święczkowskiego sędziów TK do orzekania (pod kątem niedopełnienia obowiązków lub przekroczenia uprawnień i naruszenia praw pracowniczych nowo wybranych sędziów TK). ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34438694

DO 23 CZERWCA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"

na lipiec u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA 199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ CO NAJMNIEJ 64 zł

Dostęp także do Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej". Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej". Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.
**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Wojna może wrócić w pełnej skali

Wobec eskalacji na Bliskim Wschodzie wzrosły ceny ropy naftowej. **Iran znów ogłosił pełne zamknięcie Cieśniny Ormuz.**

Maciej Czarnecki

Stany Zjednoczone i Iran drugi dzień z rzędu wymieniły ciosy w regionie, co napędziło obawy przed powrotem do pełnoskalowej fazy konfliktu.

Donald Trump powiedział w środę reporterowi Fox News, że oczekuje od Iranu kapitulacji, bo negocjacje zajmują jego przywódcom „za dużo czasu". Opowiadał, że mieli oni do niego zadzwonić, prosząc o przerwanie bombardowań (irańska strona tego nie potwierdza). Prezydent USA zdradził, że w środę amerykańska armia wystrzeliła na cele w Iranie m.in. 49 pocisków Tomahawk. Eksperci już wcześniej zwracali uwagę na znaczne uszczuplenie zasobów tych cennych rakiet podczas kampanii przeciwko Teheranowi.

Źródła CNN sugerują jednak, że negocjacje się toczą. Wczoraj rano delegacja Kataru, mediatora w konflikcie, opuściła Teheran po rozmowach „przeprowadzonych w koordynacji ze Stanami Zjednoczonymi", które miały trwać do wczesnego ranka.

• **Statki w cieśninie Ormuz, 8 czerwca 2026 r.** FOT. AMIRHOSEIN KHORGOOI/ISNA/WANA

W co trafili Amerykanie?

Według komunikatu Dowództwa Centralnego USA wczorajszy atak na cele w Iranie rozpoczął się 45 minut po północy lokalnego czasu. Na celowniku amerykańskich pilotów znalazły się irańskie zdolności wywiadowcze, systemy komunikacji i obrona powietrzna – dodano w oświadczeniu. Odgłosy wybuchów rozległy się m.in. na wyspie Chark, wyspie Keszm nieopodal Cieśniny Ormuz, w Szirazie oraz w położonych na południu kraju miastach Bandar Abbas, Minab i Sirik. Powiązana ze Strażnikami Rewolucji agencja Tasnim News doniosła o ataku na zakłady petrochemiczne w Asalouyeh. Nad ranem dźwięki eksplozji rozległy się też w położonym na południowy zachód od Teheranu mieście Karadż, w którym mieści się fabryka pocisków i baza wojskowa. Atakowane były też inne miejscowości nieopodal irańskiej stolicy.

Pojawiły się jednak wątpliwości, czy amerykańskie pociski spadły tylko na cele wojskowe. Analiza przeprowadzona przez „New York Timesa" sugeruje, że w środę zniszczyły infrastrukturę wodną w wiosce Bemani na południowym wybrzeżu Iranu. Według lokalnych urzędników pozbawiło to dostępu do wody ponad 20 tys. osób w okolicy w okresie upałów. Jeśli okaże się, że atak był celowy, będzie to zakrawało na zbrodnię wojenną.

Donald Trump powiedział reporterowi Fox News, że oczekuje od Iranu kapitulacji, bo negocjacje zajmują jego przywódcom „za dużo czasu"

Ostrzeżenia USA

Iran odpowiedział wczoraj atakami na bazy sił powietrznych USA w Kuwejcie, Bahrajnie i Jordanii. Zadeklarował też, że Cieśnina Ormuz jest teraz zamknięta dla wszystkich statków i okrętów, w tym tankowców i statków komercyjnych.

„Każdy statek próbujący przepłynąć przez cieśninę będzie celem ataku" – zagroził w poście na Telegramie Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej.

Zamknięcie „do odwołania" potwierdził w komunikacie powołany w ubiegłym miesiącu Zarząd Cieśniny Zatoki Perskiej (Persian Gulf Strait Authority, PGSA) – irańska agencja rządowa, stanowiąca wyraz aspiracji do pełnej kontroli nad kluczową przeprawą. Centralne Dowództwo USA odrzuciło tę deklarację, przekonując, że cieśnina jest nadal otwarta dla żeglugi. W praktyce zadecydują o tym sami armatorzy, kalkulując ryzyko. W ostatnich tygodniach i miesiącach ruch przez Ormuz był i tak mocno ograniczony – według szacunków JPMorgan, w porównaniu do poziomu sprzed wojny na poziomie ok. 15 proc.

Irański MSZ grzmi o „jawnym pogwałceniu" przez USA kwietniowego rozejmu.

Kuwejcki urząd lotnictwa cywilnego tymczasowo zamknął przestrzeń powietrzną nad krajem. Samoloty były przekierowywane na alternatywne lotniska. Obrona powietrzna Kuwejtu poinformowała o przejęciu wrogich celów (w praktyce chodzi o pociski lub drony, nie sprecyzowano tego). W Bahrajnie też zawyły syreny alarmowe. Jordania podała, że unieszkodliwiła 20 irańskich pocisków.

– Jeśli musimy negocjować za pomocą bomb, to będziemy negocjować za pomocą bomb, jesteśmy w tym bardzo dobrzy – powiedział w środę szef Pentagonu Pete Hegseth reporterom zgromadzonym w bazie sił powietrznych MacDill w Tampie na Florydzie.

Irańczycy nie pozostają dłużni. Dowódca sił powietrznych Gwardii Rewolucyjnej gen. Madżid Musawi zagroził w oświadczeniu opublikowanym przez państwową agencję prasową IRNA: „Czynicie świętą Cieśninę Ormuz niebezpieczną? Zamienimy cały region w piekło. To jest odpowiedź na amerykańską agresję w regionie".

Na wieść o atakach i wobec tych oświadczeń znów zaczęły rosnąć ceny ropy naftowej. „Głębokie zaniepokojenie" eskalacją wyraził Pakistan, dotąd główny mediator.

Do zakończenia „ataków na statki" wezwały USA Indie. Trzech indyjskich członków załogi zginęło w środowym uderzeniu amerykańskich sił na powiązany z Iranem tankowiec. Był to już drugi amerykański atak na jednostkę z indyjską załogą w ostatnich dniach. W czwartek MSZ Indii poinformował o trzecim, po którym uratowano 20 członków załogi.

Ponadto Irańczycy oskarżyli Amerykanów o atak na 150-tonowy statek z „niezbędnymi towarami" w okolicach Ormuzu. Pięciu członków załogi tej jednostki zostało uratowanych przez inne jednostki w pobliżu i przetransportowanych do portu w Omanie.

Waszyngton tłumaczy swoje działania na okolicznych wodach egzekwowaniem blokady statków płynących do i z Iranu, wprowadzonej w odpowiedzi na blokadę Irańczyków.

Tajemniczy Trump

Z początku zagadkowo zabrzmiały słowa Trumpa, który w środę oznajmił reporterom w Gabinecie Owalnym, że podczas tajnej misji Amerykanie sprzątnęli Irańczykom sprzed nosa miliony baryłek ropy.

– Mogę to teraz powiedzieć. Coś, czego nie wiedzieliście – zaczął Trump. – Czy wiecie, że wydobyliśmy miliony baryłek ropy? Nikt o tym nie wie. Wiecie, kto o tym nie wie? Iran – aż do teraz – ciągnął.

Według cytowanego przez amerykańskie media amerykańskiego urzędnika chodziło mu o wysiłki armii USA, by zabezpieczyć przeprawę dziesiątek statków przez Cieśninę Ormuz. Podczas jej pokonywania miały one wyłączone nadajniki. Misja rzeczywiście była prowadzona po cichu, ale opisano ją już pod koniec maja.

Trump twierdzi na swojej platformie społecznościowej, że doprowadziła do tego, że na rynek trafiło ponad 100 mln baryłek ropy. To na razie niemożliwe do zweryfikowania. ●

Protesty przeciwko wizycie talibów w Brukseli

Europosłowie i organizacje pozarządowe ostrzegają, że rozmowy legitymizują reżim, który łamie podstawowe prawa człowieka.

Delegacja z Kabulu ma przyjechać do Brukseli w tym miesiącu na zaproszenie Komisji Europejskiej. Celem „technicznych rozmów" ma być kwestia przyjmowania osób deportowanych z Europy. Nowe zapisy dotyczące deportacji znajdują się we wchodzącym dziś w życie unijnym pakcie migracyjnym. Była wiceprzewodnicząca afgańskiego Zgromadzenia Narodowego Fawzia Koofi ostrzegła w rozmowie z France24, że zaproszenie talibów „wysyła zły sygnał każdemu, kto używa siły jako środka tłumienia sprzeciwu".

O zmianę decyzji apeluje do KE ponad 80 organizacji. Według założonej przez afgańskich dziennikarzy na uchodźstwie, nadającej po persku i w paszto telewizji Amu, wśród nich jest 77 afgańskich podmiotów i siedem międzynarodowych, w tym International Federation for Human Rights (FIDH), Civil Rights Defenders, Parliamentarians for Global Action oraz Women's Initiative for Gender Justice.

„Wszelkie oficjalne kontakty z przedstawicielami talibów, zwłaszcza na ziemi europejskiej, niosą ze sobą istotne implikacje prawne, polityczne i symboliczne. Istnieje ryzyko, że zostanie to odebrane jako forma normalizacji lub ukrytego uznania" – ostrzegają autorzy listu. Krytykują też same deportacje do Afganistanu, podkreślając, że to nadal bardzo niebezpieczny kraj, zwłaszcza dla kobiet i dziewczynek, które zostały w praktyce wyeliminowane z życia publicznego.

Ponad 30 europosłów z frakcji Socjalistów i Demokratów, Renew oraz Zielonych i Lewicy zaapelowało do belgijskiego MSZ, by odmówić talibom wiz.

Tyle tylko, że proces rozmów, nazywanych „technicznymi", poszczególne kraje na świecie prowadzą już od dłuższego czasu. Należy do nich Polska – w czerwcu 2025 r. Kabul odwiedził Witold Sobków, pełniący w MSZ funkcję Specjalnego Wysłannika ds. Afganistanu. Polski rząd podkreślał jednocześnie, że nie uznaje rządu w Kabulu. Podobne rozmowy prowadzą m.in. Niemcy i Norwegia. Pierwszym państwem, które uznało rząd talibów, jest Rosja – walczy ona o wpływy w Afganistanie, m.in. po to, by usprawnić handel z Indiami, poza tym talibowie są sojusznikiem Moskwy w walce z Państwem Islamskim.

Państwa europejskie zaś szukają z talibami kontaktu, ponieważ proces legalnej deportacji uchodźców afgańskich jest w tej chwili praktycznie niemożliwy. Rząd w Kabulu utrzymuje, że takie działania nie są możliwe bez nawiązania współpracy przynajmniej na poziomie operacyjnym.

Co ciekawe jednak, rzecznik resortu poinformował portal Euractiv, że delegacja z Kabulu nie złożyła jeszcze wniosków wizowych. Tymczasem proces ich uzyskania zwykle trwa kilka tygodni. Sugeruje to, że rozmowy mogą się opóźnić.

Ministerstwo podkreśliło jednak, że odmowa wjazdu dla osób zaproszonych przez unijne instytucje stworzyłaby niebezpieczny precedens.

– Gdyby Belgia zaczęła orzekać w sprawie zasadności zaproszeń wydawanych przez instytucje europejskie w ramach własnej działalności, osłabilibyśmy pozycję Brukseli jako stolicy międzynarodowej i dyplomatycznej – wyjaśnił cytowany przez Euractiv rzecznik.

Według portalu delegacji ma przewodniczyć rzecznik talibów ds. międzynarodowych Abdul Qahar Balkhi. ●

Maciej Czarnecki

eprasa.pl 87a5ae6880

Zamieszki w Belfaście. Sekretarz mówi o „namierzaniu obcokrajowców”

Policja użyła armatek wodnych, by rozgonić agresywną grupę. W wyniku zamieszek co najmniej 27 osób straciło dach na głową. Sprawca ataku, który wywołał rozruchy, dostał zarzut usiłowania morderstwa.

Maciej Czarnecki

Mimo użycia armatek, generalnie w środę było w Belfaście spokojniej niż we wtorek, kiedy grupy zamaskowanych osób paliły sklepy, domy i samochody. Rozruchy w mieście i protesty w innych miejscowościach są odpowiedzią na zaatakowanie nożem przez czarnego sprawcę innego mężczyzny i w praktyce próbę jego brutalnej egzekucji, do czego doszło w poniedziałek.

Próbowali dotrzeć do hotelu z azylantami

Do stolicy Irlandii Północnej ściągnięto dodatkowych funkcjonariuszy. Niektóre szkoły w środę zakończyły zajęcia wcześniej niż zwykle. Centrum Belfastu wydawało się opuszczone, wiele sklepów zamknęło się już przed lunchem.

Policja rozpędziła wodą tłum, który rzucał cegłami, butelkami i deskami z płotów okolicznych posesji na rondzie Sandyknowes w Glengormley, ok. 13 km na północny zachód od centrum miasta. Rannych zostało 12 funkcjonariuszy, a 16 uczestników zajść aresztowano. Na zdjęciach widać stojący w płomieniach pojazd Departamentu Infrastruktury i podpalone kosze na śmieci. Uczestnicy zamieszek próbowali podpalić opuszczony budynek w okolicy oraz zbliżyć się do hotelu, w którym zakwaterowani są azylanci.

Wieczorem nie doszedł do skutku zapowiadany wcześniej protest przed gmachem ratusza, podobnie jak kilka innych, na których nikt się nie zjawił. Kilkadziesiąt osób przyciągnął protest pod siedzibą autonomicznego rządu Irlandii Północnej, który zakończył się w pokojowej atmosferze.

Apel rodziny i premiera

Oskarżony o brutalny atak, pochodzący z Sudanu 30-letni Hadi Alodid stanął w środę przed sądem. Dostał zarzut usiłowania morderstwa (a także posiadania noża w miejscu publicznym i gróźb zabicia pracownika służby zdrowia). Na nagraniu widać czarnego mężczyznę, który siedzi na swojej ofierze, zadając jej ciosy nożem.

Alodid, który porozumiewał się z sądem przez tłumacza z jęz. arabskiego, pozostanie na razie w areszcie. Kolejne posiedzenie zaplanowano na 8 lipca.

Jak podał naczelny komisarz północnoirlandzkiej policji Jon Boutcher, mężczyzna dostał się z Sudanu do Paryża, stamtąd do Dublina, a następnie 10 lutego 2023 r. przyjechał autobusem do Belfastu. Właśnie wtedy złożył wniosek o azyl, który jeszcze w tym samym roku został rozpatrzony pozytywnie.

• **Poniedziałkowe zamieszki w Belfaście** FOT. REUTERS / ISABEL INFANTES

Rozruchy są odpowiedzią na zaatakowanie nożem przez czarnego sprawcę innego mężczyzny i w praktyce próbę jego brutalnej egzekucji

Poszkodowany czterdziestokilkuletni Stephen Ogilvie doznał poważnych obrażeń, m.in. stracił lewe oko, ma uszkodzone prawe oko, rany karku i pleców, pokiereszowaną twarz, ale – jak poinformowała w komunikacie rodzina – znajduje się w stabilnym stanie.

Rodzina zaapelowała o pokojowe protesty, przekonując, że niezależnie od przerażających wydarzeń z poniedziałku wielu migrantów wnosi „cenny wkład w nasze społeczeństwo” i narzekając na „sporo fałszywych informacji na platformach społecznościowych”.

O jakiego rodzaju wkład przykładowo chodzi, wytłumaczył w rozmowie z BBC Ryan Williams, szef Connected Health, firmy zapewniającej chorym opiekę domową. Według niego cały system opieki zdrowotnej i społecznej w Irlandii Północnej jest „mocno zależny” od zagranicznych opiekunów i pielęgniarzy.

Williams poinformował, że w jednej z placówek firmy wybito okna, a menedżerowie musieli przenieść pracowników. – Jeśli jesteś kolorową osobą, niezależnie od tego, czy żyjesz tu od pokoleń, czy przyjechałeś w ostatnich latach, by zapewniać tę bardzo potrzebną, wykwalifikowaną opiekę, zasadniczo jesteś zagrożony – powiedział Williams.

Brytyjski premier Keir Starmer ocenił, że ludzie są słusznie oburzeni przerażającym atakiem, do którego doszło w poniedziałek wieczorem w północnym Belfaście.

– Ale muszę to jasno powiedzieć: akty przemocy i podpalenia, które nastąpiły później, są całkowicie nieuzasadnione – dodał.

W sieci adresy imigrantów

Sekretarz parlamentarna Gabinetu Ministrów Wielkiej Brytanii Ruth Anderson poinformowała, że co najmniej 27 osób straciło dach nad głową, „ponieważ ludzie chodzili od drzwi do drzwi, by próbować namierzać obcokrajowców”.

Rzecznik północnoirlandzkiej policji zaalarmował o publikowaniu na platformach społecznościowych adresów domów zamieszkanych przez imigrantów. Ostrzegł, że jest to „całkowicie niedopuszczalne” i może stanowić przestępstwo.

„Otrzymaliśmy telefony od wielu rodzin, właścicieli domów, sąsiadów i członków szerszej społeczności, którzy są niezwykle zaniepokojeni tą nieodpowiedzialną działalnością” – stwierdził rzecznik.

Wśród osób, którym służby musiały zapewnić ratunek przed tłumem, znalazło się dwumiesięczne niemowlę. Jedną z rodzin z płonącego domu wyprowadzili strażacy. Lokalne media informowały o podpaleniu zakładu tureckiego barbera. Na ulicy Shankill splądrowano dwa sklepy z telefonami i podpalono sklep imigranta z Afryki. Miejscowy pastor opowiadał BBC, że z jednego z domów wypędzono rodzinę, „bo była czarna”.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34438771

eprasa.pl 87a5ae6880

Nadmiar słońca uderza w firmy. Flipowanie już nie działa

Dzięki flipowaniu przyłączeniami i budowie za potężne kredyty duże farmy fotowoltaiczne miały być żyłą złota. Jednak prądu jest tak dużo, i jest tak tani, że inwestorzy wpadają w długi. Kto może, ucieka w magazyny energii.

Ireneusz Sudak

FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zadziałał mechanizm rynkowy: podaż energii elektrycznej w słoneczne dni jest tak duża, że ceny spadają do zera, a wiele farm fotowoltaicznych trzeba wyłączać z powodu nadmiaru prądu (łatwiej wyłączyć panele niż elektrownie na węgiel). Ale niskie ceny i regularne już, praktycznie cotygodniowe wyłączenia farm uderzają w inwestorów, którzy sfinansowali ich budowę, a teraz nie mogą zarobić nawet na raty kredytów.

Zamiast tego rozkręca się boom na magazyny energii – ukraińska spółka DRI ogłosiła właśnie rekordową inwestycję w Polsce.

Ktoś przeholował

Moc zainstalowana fotowoltaiki w Polsce wynosi już 25,5 GW. Tania energia słoneczna zmienia oblicze energetyki – być może już w tym roku udział węgla w produkcji energii spadnie poniżej 50 proc. (w kwietniu wyniósł 56 proc.)

Rekordowa produkcja energii ze słońca zamiast wypłaszczać ceny giełdowe ceny energii powoduje coraz większe skoki: gdy nasłonecznienie jest duże, prąd jest tani, wręcz darmowy. Ale gdy nadejdzie zmierzch ceny skaczą, co powoduje, że wykres cen energii elektrycznej przypomina profil pospolitej kaczki.

Problem w tym, że przybywa godzin, gdy prąd jest tak tani, że inwestorom nie starcza na pokrycie kosztów budowy farm (tak, prąd jest tani, a jego ceny nawet ujemne, ale przeciętny konsument tego nie odczuwa, bo ponad 90 proc. odbiorców płaci w taryfie jednakową cenę 24 godziny na dobę).

Zgłosił się do nas w tej sprawie doradca inwestycyjny w projektach fotowoltaicznych. Rozmówca prosi o zachowanie anonimowości ze względu na jego „rozpoznawalność" w branży: nie chce być kojarzony z tematem problemów, tym bardziej, że wskazuje kilka zadłużonych firm.

– Duży deweloper Spectris Energy, spółka córka GoldenPeaks Energy złożyła wniosek o restrukturyzację. Długi są niebagatelne, bo ponad 440 mln zł. UOKiK wszczął przeciwko firmie postępowanie o nadmierne opóźnienia w płatnościach, zakładam, że chodzi o podwykonawców – mówi nasz rozmówca.

– Inny przykład, to trochę mniejszy deweloper Luneos Projekty. Długów nieco mniej, bo ok. 100 mln zł, ale to też ogromna kwota – mówi doradca.

W poniedziałek 8 czerwca skierowaliśmy zapytanie do tych spółek. Chcieliśmy wiedzieć, co wpłynęło na decyzję o rozpoczęciu postępowań restrukturyzacyjnych, ale do czasu publikacji nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Marzenia o szybkim zarobku

Problem dotyczy całego rynku. Oprócz bieżącej działalności deweloperzy, którzy budowali farmy, mają problem z ich spieniężeniem. Wiele projektów zostało wybudowanych z myślą więc o tak zwanym flipowaniu: ktoś miał teren, załatwiał formalności, budował farmę i chciał ją sprzedać z zyskiem większej firmie z branży energetycznej. Dzięki temu nie trzeba czekać 6-7 lat na zwrot z inwestycji, tylko zarobek, i to rzędu kilkunastu procent, miał pojawić się od razu po zakończeniu projektu.

– Trzy lata temu spółki skarbu państwa oferowały zakup projektów fotowoltaicznych 1 mln euro za farmę o mocy 1 MW. Dziś to jest już to ponad połowę mniej. Takie wyceny nie gwarantują, że inwestorowi zwrócą się koszty budowy, a co dopiero mówić o spłacie pożyczonego kapitału czy zarobku! – mówi nasz informator.

– Właściciele farm mają bardzo duże zadłużenie, a często sami deweloperzy są właścicielami farm, które wybudowali na własny rachunek. Robili to często na tak zwanej górce na rynku – mówi nam Tomasz Wiśniewski z Pracowni Finansowej, firmy obsługującej inwestorów w projektach OZE.

– Inwestorzy również mogli nie zapłacić deweloperom całości należności za zrealizowane projekty. Często nawet nie zaczęli na nich zarabiać, z powodu przedłużającego się procesu odbiorów i błędów po stronie Energetyki uniemożliwiających dołączenie ich do sieci, lub nie otrzymali jeszcze przyznanego dofinansowania z NFOŚ, na które czeka się nawet sporo ponad rok – dodaje Wiśniewski.

Tania energia słoneczna zmienia oblicze energetyki – być może już w tym roku udział węgla w produkcji energii spadnie poniżej 50 proc.

Jak mówią nasi rozmówcy, na sytuację inwestorów oprócz niskich cen prądu wpływają też urzędowe ograniczenia w produkcji energii z fotowoltaiki.

Wyłączenia zaskoczyły rynek

W sytuacjach, kiedy suma dostarczanej mocy w danej godzinie jest wyższa niż bieżące zapotrzebowanie, konieczne jest wykorzystanie magazynów energii elektrycznej, eksport nadwyżek energii, lub nawet wyłączenia źródeł OZE.

Jak podają Polskie Sieci Elektroenergetyczne, w okresie od początku roku do początku kwietnia 2026 r. łączna wartość redukcji fotowoltaiki wyniosła ok. 190 GWh. Dla analogicznego okresu 2025 r. było to ok. 110 GWh, a w 2024 r. ok. 40 GWh. Czyli wraz z rosnącą mocą (liczbą podłączonych do sieci paneli) rośnie produkcja energii OZE i przymusowe wyłącznie. Skala tego zjawiska zwiększyła się prawie pięciokrotnie w ciągu ostatnich dwóch lat.

– Skala tego zjawiska zaczyna być problemem, nikt nie kalkulował jeszcze 2-3 lata temu przy projektowania farm, że jego instalacja będzie wyłączana. Niby przysługują za to rekompensaty, ale to nie to samo, co zysk ze sprzedaży prądu – mówi nasz rozmówca.

Ratunkiem dla farm PV jest współpraca z magazynem energii. Gdy prądu jest za dużo, należałoby go zmagazynować i sprzedać wtedy, gdy cena podskoczy. I faktycznie pod tym względem Polskę ogarnia boom inwestycji w magazyny energii.

W poniedziałek DRI, spółka córka ukraińskiej firmy energetycznej DTEK, podpisała umowę finansowania magazynu energii o mocy 133 MW w Trzebini o wartości 470 mln zł. To bardzo ważne wydarzenie w branży, finansowanie zapewnia Erste Bank Polska, PKO Banku Polskiego i UniCredit, a gwarancji udzieliła państwowa agencja KUKE (Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych).

Z kolei firma Green Capital poinformowała również w tym tygodniu, że jej portfel magazynów energii to już 414 MW w kilku lokalizacjach w Polsce.

Według think-tanku Ember w Polsce realizowane są projekty magazynów energii o mocy 10,4 GW, co sprawia, że jesteśmy pod tym względem na trzecim miejscu w Europie. Na koniec ubiegłego roku w naszym kraju przyłączonych do sieci było 114 tys. magazynów energii o łącznej mocy 2,34 GW.

– Faktyczne ratunkiem dla farm PV jest współpraca z magazynem energii, jednak ich uruchamianie, poza rozwiązaniem problemu finansowania, spowalniane jest przez przedłużające się procedury administracyjne – podobnie jak przy samych farmach. Dziś rozpatrywane są warunki zabudowy na famy i magazyny złożone rok temu, podczas gdy okres urzędowy to 90 dni – przestrzega Wiśniewski. ● 1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Ustawa dla artystów uruchomiła lawinę

Ponad 52 tys. wzmianek w ciągu miesiąca, setki tysięcy reakcji i gigantyczna przewaga krytyków. Analiza Res Futura pokazuje, że prawica przejęła internetową dyskusję wokół dopłaty do emerytur dla najmniej zarabiających artystów. Przekaz rządu praktycznie nie przebił się do odbiorców.

Kasia Bielecka

Do niedawna Marta Cienkowska nie należała do najbardziej rozpoznawalnych członków rządu. Zmieniło się to 26 maja, gdy Rada Ministrów przyjęła przygotowany przez resort kultury projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. To nazwa oficjalna – w skrócie chodzi o dopłaty do emerytur dla najmniej zarabiających artystów.

Nieważne jak, ważne, żeby mówili?

Dzień później internetowa dyskusja osiągnęła 283 tys. interakcji. Tak wynika z analizy Europejskiego Kolektywu Analitycznego Res Futura, który zbadał 52 759 wzmianek opublikowanych między 8 maja a 6 czerwca.

Wśród materiałów, które zajmowały jednoznaczne stanowisko wobec minister, 97,7 proc. miało charakter krytyczny. Pozytywne stanowiły tylko 2,3 proc. Krytyczne treści zebrały ponad 554 tys. interakcji, a popierające Cienkowską niespełna 11 tys.

Tych proporcji nie należy traktować jak wyniku sondażu. Nie mówią one, co o minister sądzą wszyscy Polacy, lecz pokazują aktywność autorów wpisów, komentarzy i materiałów internetowych oraz reakcje ich odbiorców. W tym fragmencie sieci przewaga przeciwników Cienkowskiej była niemal całkowita.

Najważniejszym zapalnikiem okazał się projekt ustawy przyjęty przez rząd. Zakłada on dopłacanie do składek społecznych i zdrowotnych osób wykonujących zawody artystyczne, które spełnią kryteria dochodowe. Wsparcie ma być przyznawane na rok i regularnie weryfikowane. Składki mają być uzupełniane do poziomu wynikającego z płacy minimalnej. Ministerstwo przekonuje, że rozwiązanie jest potrzebne, ponieważ praca w kulturze często opiera się na krótkich umowach, nieregularnych zleceniach i zmiennych dochodach.

Ten opis praktycznie nie znajduje jednak miejsca w internetowej debacie.

Krytycy przedstawiali projekt przede wszystkim jako kolejne świadczenie finansowane przez pracowników zatrudnionych na etacie. W badaniu Res Futura ustawa pojawiała się w ponad 14 tys. wzmianek i odpowiadała za około 30 proc. wszystkich interakcji przypisanych do konkretnych tematów. Zamiast rozmowy o warunkach pracy artystów pojawił się spór o to, kogo państwo uznaje za wartego wsparcia i dlaczego jedna grupa zawodowa ma otrzymać osobny system dopłat.

Ponad połowa analizowanych materiałów pochodziła z Facebooka. Platforma odpowiadała jednak tylko za nieco ponad jedną czwartą wszystkich interakcji. Znacznie większą siłę miała platforma X. Pochodziło z niej 29,4 proc. wzmianek, ale zebrały one 65,9 proc. reakcji, komentarzy i udostępnień. Przeciętny materiał na X generował ponad cztery razy więcej interakcji niż wpis na Facebooku.

To tam aktywni byli politycy Konfederacji, prawicowi komentatorzy i profile skupione wokół Kanału Zero. Największy zasięg wśród pojedynczych autorów osiągnął Krzysztof Stanowski. Dziesięć jego krytycznych wpisów zebrało ponad 93 tys. interakcji.

W pierwszej dziesiątce najbardziej angażujących krytyków znaleźli się także Sławomir Mentzen, Krzysztof Bosak, oficjalne konto Konfederacji, Jacek Ozdoba oraz profile związane z Grzegorzem Braunem.

Podobne wnioski przyniosła osobna analiza Instytutu Monitorowania Mediów. Według IMM w ciągu dziesięciu dni temat dopłat do składek artystów wygenerował ponad milion interakcji. Profile koalicji rządzącej odpowiadały za około 1 proc. z nich.

Resort się nie przebił

Ministerstwo próbowało tłumaczyć, że ustawa nie jest pomocą dla najlepiej zarabiających celebrytów. Dopłaty mają być uzależnione od dochodu, przyznawane czasowo i trafiać do osób, które nie są w stanie samodzielnie opłacić pełnych składek. Cienkowska argumentowała również, że pozostawienie kultury wyłącznie mechanizmom rynkowym oznaczałoby wspieranie przede wszystkim najbardziej komercyjnych twórców. Resort szacuje, że z systemu mogłoby skorzystać około 20 tys. osób.

Przekaz ministerstwa był mniej emocjonalny, pojawiał się rzadziej

Te informacje nie stały się jednak główną treścią sporu. Przekaz ministerstwa był mniej emocjonalny, pojawiał się rzadziej i nie miał równie silnych autorów zdolnych do jego rozpowszechnienia.

Analiza Res Futura pokazuje, że szczególnie dobrze rozchodziły się treści odwołujące się do gniewu i poczucia niesprawiedliwości. Jedna wzmianka zaklasyfikowana jako wyraz oburzenia zbierała średnio niemal 42 interakcje, ponad dwa razy więcej niż przeciętny materiał w całym zbiorze.

Konfederacja rozpoczęła zbieranie podpisów pod wnioskiem o wotum nieufności wobec Cienkowskiej. Ugrupowanie uzasadnia ten ruch nie tylko ustawą dla artystów, ale całościową oceną działalności ministerstwa.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraków/34438410

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE z dnia 12 czerwca 2026 r.
o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu części projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Ruczaj" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i niezbędną dokumentacją

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538), art. 67 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688 ze zm.) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670), a także w związku z uchwałą Nr CIV/2824/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 stycznia 2023 r.

zawiadamiam

o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu części projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru **„Ruczaj"** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją w związku z rozpatrzeniem uwag złożonych do projektu planu w czasie jego wyłożenia do publicznego wglądu i dostosowaniem do obowiązujących aktów prawnych. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Projekt planu (w zakresie objętym wyłożeniem) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją udostępniony zostanie do publicznego wglądu w dniach **od 22 czerwca do 20 lipca 2026 r.** poprzez:
- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godz. 8.00-15.00 (z wyjątkiem sobót i niedziel), wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: *bp.umk@um.krakow.pl* lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;
- zamieszczenie projektu planu **„Ruczaj"** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *PLANY SPORZĄDZANE).*

Dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie planu miejscowego obszaru **„Ruczaj"** zostanie przeprowadzona w dniu **30 czerwca 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, początek o **godz. 16:30**.

W dyskusji publicznej można również uczestniczyć *online*, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie wygenerowany i umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce *ZAPROSZENIA* pod adresem: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Każdy ma prawo złożenia uwag do projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 3 sierpnia 2026 r**. – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Uwagi można wnosić w formie papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poprzez e-doręczenia, pocztę elektroniczną lub formularz zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce WZORY*)*. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online.

LINK: *Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – Krakowski Portal Usług Miejskich*
W przypadku poczty elektronicznej – maile należy kierować na adres: *uwagi-bp@um.krakow.pl*

Forma papierowa obejmuje:
- złożenie pisma z uwagą/ formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa lub – w przypadku ograniczeń w bezpośredniej obsłudze klienta – wrzucenie do odpowiedniego pojemnika umieszczonego w pobliżu wejścia do budynku UMK,
- wysłanie drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonej dyskusji publicznej.

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

W projekcie planu wprowadzono następujące zmiany:
1. *wyznaczono nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (4MN) wraz z ustaleniem dla niego zasad zagospodarowania;*
2. *wyznaczono nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług (3MN-U) wraz z ustaleniem dla niego zasad zagospodarowania;*
3. *zmieniono przebieg fragmentu nieprzekraczalnej linii zabudowy w terenie 2MW-U;*
4. *zmieniono maksymalną nadziemną intensywność zabudowy oraz maksymalną wysokość zabudowy w terenie 1MN;*
5. *zmieniono maksymalny udział powierzchni zabudowy w terenie 3MW-U;*
6. *dodano klasy przeznaczenia uzupełniającego oraz dopuszczono utrzymanie istniejącej funkcji mieszkalnej w terenie 2UR;*

wraz z niezbędną korektą redakcyjną projektu planu wynikającą z ww. zmian oraz z konieczności dostosowania do obowiązujących aktów prawnych.

Informuję, że:
1. *Złożenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.*
2. *Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.*
3. *Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.*
4. *Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.*
5. *Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.*
6. *Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.*
7. *Podstawę prawną przetwarzania danych osobowych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
8. *Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl*

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa w terminie 21 dni od dnia upływu terminu ich składania. Rozpatrzenie następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

GRANICE SPORZĄDZANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „RUCZAJ"

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Narasta fala nienawiści

Czy będziemy bezczynnie odliczać czas do antyukraińskich pogromów?

Powtarzam za Marianem Turskim, że Auschwitz nie spadło z nieba, gdy w polskim sejmie dzieją się rzeczy koszmarne.

Wielíński

W ostatni wtorek dwóch polityków populistycznej prawicy domagało się z mównicy usunięcia z rządu i administracji osób o ukraińskim pochodzeniu. To nie był pożałowania godny incydent, jednym z domagających się antyukraińskiej lustracji był wszak Przemysław Czarnek, kandydat PiS na premiera. A przygrywką do tej haniebnej akcji były wypowiedziane na antenie telewizji Polsat słowa dziennikarki Doroty Gawryluk, która zapytała: „dlaczego ktoś pochodzenia ukraińskiego i reprezentujący ukraińskie interesy jest w polskim rządzie?”.

To nie był tylko atak na wiceministra nauki Andrzeja Szeptyckiego, który przyrównał żołnierzy UPA do polskich żołnierzy wyklętych. (Ukraiński prezydent zgodził się, by ta formacja walcząca z Sowietami i jednocześnie odpowiadająca za ludobójstwo Polaków na Wołyniu, została patronem jednego z ukraińskich batalionów, co wywołało w Polsce antyukraińską falę). To nie był tylko kolejny frontowy atak na rząd Koalicji 15 października. W rzeczywistości celem była ta cześć społeczeństwa, która nie popiera Prawa i Sprawiedliwości. Jarosław Kaczyński tuż po przejęciu władzy w 2015 r. dzielił Polaków na lepszy i gorszy sort, ludzi i element animalny, potomków akowców i potomków gestapowców, wykluczając w ten sposób ze wspólnoty ludzi, którzy wówczas stawiali się na marszach w obronie praworządności.

Potem do użycia wszedł termin oikofobia. Poprzez propagandowe media Jacka Kurskiego wmawiano, że ci, którzy nie są za PiS-em, wstydzą się polskiej ojczyzny. Czarnek wyniósł tę strategię na nowy poziom. Ci, którzy są przeciwko jego partii, nie tylko są poza wspólnotą narodową. Jego przeciwnicy to Ukraińcy. A w domyśle to spadkobiercy UPA.

To jakościowa zmiana w instrumentarium hejtu i pogardy. Za rządów PiS ojkofobów i potomków w Gestapo w ministerstwach wyszukiwano przeglądając, co pracownicy wrzucają na platformy społecznościowe. Ale jeśli zgodnie ze zgłoszonym na sali obrad Sejmu postulatem Janusza Kowalskiego (odszedł niedawno z PiS) zaczęto by badać stopień „ukrainizacji w administracji publicznej”, to trzeba by sięgać do metryk i sprawdzać przodków. Minister Szeptycki świetnie tu pasuje. Część jego zasłużonej rodziny uważała się nie za Polaków, a za Ukraińców.

Co przypomina głębokie grzebanie w życiorysach i sprawdzanie pochodzenia, by stwierdzić, kto jest obywatelem, a kto jest obcym? Nie przedwojenne getta ławkowe, nie moczarowski antysemityzm, a nazistowskie ustawy norymberskie. Jednym z pierwszych etapów budowy zbrodniczego totalitaryzmu w III Rzeszy było wykluczenie Żydów z niemieckiego społeczeństwa. Narodowa socjalistyczna propaganda przedstawiała Żydów jako największe zagrożenie dla Niemców, grupę pałającą wolą zemsty, która ze wszystkich sił będzie chciała ich sobie podporządkować. Wystarczy poczytać, co w sieci o Ukrainie piszą rzekomi wrogowie tzw. banderyzmu, by dostrzec analogię z Polską trzeciej dekady XXI w.

• **Przemysław Czarnek na wtorkowym posiedzeniu Sejmu domagał się antyukraińskiej lustracji.** FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Właśnie dlatego konsekwentnie przypominam słowa Mariana Turskiego: „Auschwitz nie spadło z nieba”. Bramy do tego piekła niespełna sto lat temu otwierano w Europie z podobnych pobudek, by szczując na wyimaginowanych obcych zdobyć, a potem utrwalić, pełną władzę.

Nad tym, co się stało podczas obrad Sejmu nie można przejść do porządku dziennego. Także dlatego, że tego typu haniebne incydenty w parlamencie zwiastują poważne społeczne czy polityczne reperkusje. Gdy w 2015 r. Kornel Morawiecki z sejmowej trybuny oznajmił, że nad prawem jest dobro narodu, a „prawo, które nie służy narodowi, to jest bezprawie”, słowa te stały się wstępem i ideologiczną podkładką pod szeroko zakrojonej akcji niszczenia praworządności i demontażu polskiej demokracji.

Wygłoszona dwa lata później przez Kaczyńskiego „bez żadnego trybu” tyrada o mordach zdradzieckich i kanaliach, sygnalizowała zaostrzenie kursu i początek bezpardonowej walki z ówczesną opozycją. Wkrótce po tych słowach CBA nabyło szpiegowski system Pegasus, za pomocą którego inwigilowano najważniejszych przeciwników politycznych. Zaczęły się policyjne naloty na mieszkania obywateli, którzy zakładali na pomniki koszulki z napisem „Konstytucja”, represjonowano nawet za wlepki z Matką Boską w tęczowej aureoli. W końcu demonstracje strajku kobiet, które policjanci rozbijali za pomocą gazu i teleskopowych pałek.

Zaplanowany i szeroko rozpuszczony na platformach społecznościowych atak Grzegorza Brauna na stojący w Sejmie świecznik chanukowy – to haniebne wydarzenie miało miejsce w grudniu 2023 r. – rozpoczął gremialny powrót antysemickiej retoryki do polskiego życia politycznego. Sejm – nawet zredukowany przez PiS do fasadowej roli maszyny do głosowania – pozostał centralnym punktem odniesienia w polskiej polityce. Tak będzie i teraz, jeśli znowu nie zareagujemy.

„Pobłażliwość i lekceważenie tego problemu powoduje, że słowa przeradzają się w czyny” – to fragment listu prezydent Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz z 2016 r. do ówczesnego ministra spraw wewnętrznych Mariusza

Słowa Czarnka i Kowalskiego nie pozostaną bez reakcji. Rosja penetruje naszą infosferę, ziarna wrogości do Ukraińców zasiała już dawno.

Błaszczaka w sprawie rosnącej liczby napaści na cudzoziemców. Pamiętam tamtą atmosferę. Po trwającej miesiącami antyimigranckiej kampanii PiS-u, przemoc wobec obcych w Polsce stała się powszechna. Bito i lżono nie z powodu wyznawanej religii – PiS przestrzegał przez muzułmanami, których utożsamiał z członkami organizacji terrorystycznych – czy bliskowschodnie pochodzenie, a za kolor skóry. Wśród ofiar byli nawet bułgarscy studenci. Błaszczak interwencją się nie przejął i publicznie oświadczył, że mówienie o fali przemocy wobec cudzoziemców, to „uderzenie w rząd”.

Podobnie rząd PiS nie przejmował się efektami prowadzonej od 2019 r. nagonki na osoby LGBT. Przyłączył się do niej zresztą w swojej kampanii wyborczej sam prezydent Andrzej Duda. A liczba ataków na ludzi o innej orientacji seksualnej wówczas wystrzeliła. Tak jak liczba samobójstw zaszczutych młodych ludzi. Kaczyński objeżdżał Polskę i z tych problemów prostacko kpił opowiadając o Władysławie, który o konkretnej godzinie zmienia płeć i staje się Zosią.

Nie ma co łudzić się, że słowa Czarnka i Kowalskiego pozostaną bez reakcji. Rosja penetruje naszą infosferę, ziarna wrogości do Ukraińców zasiała już dawno. Jak wielka jest rosyjska sprawność w sianiu zamętu widzieliśmy we wrześniu zeszłego roku, po wtargnięciu w polską przestrzeń powietrzna rosyjskich dronów. Rosyjskie boty masowo powtarzały, że za nalot odpowiadają Ukraińcy i ta wersja dobrze się w Polsce przejęła. Do tego daliśmy sobie wmówić, że Ukraińcom trzeba obciąć świadczenia, bo rzekomo oszukują polski system opieki społecznej, rzekomo są priorytetowo traktowani w przychodniach i szpitalach i rzekomo nie pracują i żyją z zasiłków fundowanych z pieniędzy polskiego podatnika. To, że pracujący w Polsce Ukraińcy tylko płacąc podatki wytwarzają prawie cztery proc. polskiego PKB w tych dyskusjach umykało.

Dziś boty krzyczą w sieci „Wołyń, Wołyń”, a politycy PiS, domagając się rozprawy z ukrytym ukraińskim wrogiem, mogli dać sygnał, by Polacy wzięli sprawy w swoje ręce. Chętni do rozprawy już są. Widzieliśmy umundurowanych bojówkarzy w otoczeniu Brauna, widzieliśmy samozwańczych strażników granicznych Roberta Bąkiewicza. Auschwitz nie spadło z nieba. Pogromy też nie.

W Polsce żyje ok. półtora miliona Ukraińców. Dwie trzecie to uchodźcy. Mieszkają wszędzie: w metropoliach i małych miejscowościach. Potencjalne ofiary łatwiej znaleźć niż 10 lat temu przy antyuchodźczej nagonce. Historyczne analogie znowu nasuwają się same.

Polskie społeczeństwo obywatelskie musi obudzić się z letargu i stawić czoła tym, którzy chcą rozkręcać kampanię nienawiści wobec ludzi, którzy znaleźli w Polsce schronienie przed ludobójczą wojną rozpętaną przez Rosję. Tym bardziej, że uznajemy się za chrześcijański kraj, a motto jednego z religijnych przywódców Polski brzmiało „zło dobrem zwyciężaj”. Tym bardziej, że Polska jest kolebką „Solidarności”.

Decyzja ukraińskiego prezydenta, oburzająca, wręcz nieprzyjazna, nie usprawiedliwia sięgania w naszym kraju po hejt i pogardę. ●

Bartosz T. Wieliński

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 87a5ae6880

Między czerwcem a czerwcem – o naszych zwycięstwach, tuż przed pierwszym posiedzeniem KRS

Zamiast narzekać, wspierajmy tych, którzy podjęli trud walki o TK i KRS

Katarzyna Wróbel-Zumbrzycka

Autorka jest sędzią, rzeczniczką prasową Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia. Wyborcza to Wy. Piszcie: listy@wyborcza.pl

Niedawna rocznica wyborów 1989 r. ledwie nam mignęła w błogostanie długiego czerwcowego weekendu. Jakby pamięć o tym, że Polacy potrafią budować swoją wolność również mozolnie, po kawałku i kompromisami – była wstydliwa dla narodu, któremu co i rusz marzą się zwycięskie batalie w słusznej sprawie i przypięte do pleców husarskie skrzydła.

Prawie czterdzieści lat temu, w pierwszych, częściowo wolnych wyborach Polki i Polacy otworzyli – na tyle, na ile wówczas mogli – drzwi do budowy demokracji i prawdziwej wolności. Ale do dziś nie brakuje przecież głosów, że wydarzenia tamtych lat były zdradą ideałów w imię mocno wątpliwych korzyści.

To ostatnie stwierdzenie możemy usłyszeć także obecnie w odniesieniu próby odbudowy rządów prawa. Jakby za każdym takim działaniem stała ukryta nieczysta intencja. Jakbyśmy musieli już zawsze umniejszać każdy sukces i nie umieli doceniać własnych osiągnięć.

• **23 lipca 2017 r. Szósty dzień protestu w obronie niezależności polskiego sądownictwa, zorganizowany przez lubelski KOD** FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / WYBORCZA.PL

Może najwyższy czas, by zmienić ten schemat i nade wszystko docenić dwa fundamentalne zdarzenia dotyczące Trybunału Konstytucyjnego i Krajowej Rady Sądownictwa, która lada moment rozpocznie swoje działanie w odnowionym składzie.

13 marca Sejm wybrał sześcioro sędziów Trybunału Konstytucyjnego – doświadczonych prawników z wielkim dorobkiem i bez jakichkolwiek partyjnych afiliacji.

Mimo bezprawnej obstrukcji ze strony Prezydenta i Prezesa Trybunału, każdego dnia czworo niedopuszczanych do pracy sędziów robi, co w ich mocy, by podjąć obowiązki orzecznicze. Właśnie złożyli skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. ETPCz już wcześniej udzielił im zabezpieczenia, nakazującego spowodować ich powrót do pracy. Anna Korwin-Piotrowska oraz profesorowie Krystian Markiewicz, Maciej Taborowski i Marcin Dziurda nie poddają się. Konsekwentnie walczą o odbudowę najważniejszego sądu w Polsce.

Wiedzą, że tylko tak mogą zapewnić obywatelom należną im ochronę praw i wolności oraz przywrócić blask i znaczenie Konstytucji – jedynej, którą teraz mamy, przyjętej niegdyś przez Zgromadzenie Narodowe i zaakceptowanej w obywatelskim referendum. Bez mrzonek o tym, jak wszystko byłoby rzekomo prostsze, gdyby wprowadzić konstytucyjny reset w zmyślonym dowolnie „konstytucyjnym" momencie.

Postawa wybranych sędziów TK pokazuje, że – pomimo wielu lat degrengolady państwowych instytucji i systemowego nęcenia prawników polityczną korupcją – jest wciąż mnóstwo ludzi, którzy w opowieści o państwie potrafią się wznieść ponad uwłaczający im poziom postawionego w korytarzu czy bibliotece krzesełka. Że chcą odpowiedzialnie, mozolnie pokazywać, że prawo ma działać i budować Polskę, tworząc wspólnotę jej obywateli.

I nie zmienią tego żadne głosy krytyki – ani te kwestionujące sam wybór, ani te drwiące z formy aktu ślubowania czy niezadowolone, że sędziowie Korwin-Piotrowska i Markiewicz natychmiast nie zrzekli się urzędu sędziego sądu powszechnego. W gruncie rzeczy: dobrze, że się pojawiają. Wielość opinii buduje debatę publiczną i wzmacnia demokrację. Nie pozwólmy jednak sprowadzić jej do niekonstruktywnego krytykanctwa.

Spójrzmy też, jak wygląda dyskusja, która toczy się wokół nowo wybranej Krajowej Rady Sądownictwa, właśnie zaczynającej pracę. Można odnieść wrażenie, że dla niektórych komentatorów i mediów ważniejsze są dwie osoby wskazane do Rady przez polityków na podstawie niekonstytucyjnej ustawy, a nie – fakt, że pierwszy raz w historii wolnej Polski większość sędziowskiej części KRS została wskazana przez sędziów w demokratycznym procesie opiniowania. To powrót do europejskich standardów, realna szansa na przyspieszenie procesów i ogromny krok ku nowoczesnemu, sprawnemu sądownictwu, o którym wszyscy marzymy.

Odnowa Trybunału Konstytucyjnego i Krajowej Rady Sądownictwa to kamienie milowe na krętej ścieżce do odzyskania praworządności. To wielki sukces wszystkich obywateli, którzy wyszli na ulice w obronie niezależności sądów. I wszystkich prawników, którzy głośno sprzeciwiali się destrukcji wymiaru sprawiedliwości. To historia dziesięciu lat walki o demokrację. I szansa jedna na milion, by odbudować wzajemne zaufanie i przywrócić pewność prawa w niepewnych czasach.

|Oczywiście – wszyscy liczyliśmy, że będzie łatwiej, szybciej i zgodnie z planem A, wyśnionym na długo przed prezydenckimi wyborami. Okazało się, że dana jest nam inna droga – trudniejsza i bardziej wymagająca. Może tak ma być, byśmy nauczyli się doceniać własne osiągnięcia i cieszyć się z nieidealnych zwycięstw.

Zamiast narzekać, że jest nie tak jak sobie wyobrażaliśmy i że powinno być inaczej, głośno i mocno wspierajmy tych, którzy – w warunkach, jakie mają – podjęli trud piekielnie ciężkiej walki o TK czy KRS. To nasza najlepsza taktycznie i najsilniejsza drużyna w meczu o taką Polskę, w której będą panować zasady, solidność, wolność, uczciwość i sprawiedliwość. ●

wyborcza to WY

• **Wyborcza to Wy. Piszcie: listy@wyborcza.pl**

Dziś nie chodzi tylko o solidarność z profesorem Andrzejem Szeptyckim

Chodzi o obronę zasad, na których powinno opierać się demokratyczne państwo

Natalia Panczenko

Współorganizatorka Euromajdanu, założycielka Stand with Ukraine Foundation

Patrząc na historię rodziny Szeptyckich, coraz częściej dochodzę do wniosku, że pewne rzeczy rzeczywiście są przekazywane w DNA.

Nie chodzi o nazwisko, pozycję czy społeczne przywileje. Chodzi o wartości. O przyzwoitość i odwagę, żeby robić to, co uważa się za słuszne, nawet wtedy, gdy nie jest to łatwe.

Rodzina Szeptyckich zapisała się w historii Polski i Ukrainy w sposób wyjątkowy.

Metropolita Andrzej Szeptycki, Polak z pochodzenia i Ukrainiec z wyboru, poświęcił życie służbie ludziom. Wspierał rozwój ukraińskiej kultury, edukacji i cerkwi, budował dialog między narodami, a podczas Holokaustu ratował Żydów, ryzykując własnym bezpieczeństwem.

Jego brat, generał Stanisław Szeptycki, był jednym z najwybitniejszych polskich dowódców swojej epoki i współtwórców niepodległej Polski.

To historia rodziny, która dała wiele zarówno Polsce, jak i Ukrainie.

Dlatego z ogromnym smutkiem patrzę na to, co dzieje się dziś wokół profesora i ministra Andrzej Szeptycki.

Znam go osobiście. Miałam okazję wielokrotnie z nim rozmawiać, współpracować i obserwować jego działalność. Widzę w nim człowieka dialogu, wybitnego naukowca i intelektualistę, który od lat zajmuje się relacjami polsko-ukraińskimi. Dlatego nie potrafię przejść obojętnie wobec kampanii, której jest dziś celem.

Niepokoi mnie nie tylko skala hejtu, ale przede wszystkim to, że ta dyskusja nie toczy się wokół kompetencji ministra Szeptyckiego, jego pracy czy dorobku naukowego. W centrum zainteresowania znalazło się jego pochodzenie. A to powinno budzić niepokój każdego, kto wierzy, że ludzi należy oceniać za to, co robią, a nie za to, kim są.

Jest to bardzo niebezpieczny kierunek i z historii wiemy dokąd on prowadzi.

Mam też pytanie do osób, które dziś najgłośniej domagają się dymisji ministra Szeptyckiego.

Ilu z Was przeczytało choć jedną jego książkę?

Ja przeczytałam.

Dlatego wiem, że mówimy o człowieku o ogromnej wiedzy, dorobku i kompetencjach. O człowieku, który przez lata zajmował się badaniem historii i budowaniem zrozumienia między naszymi narodami.

Jeszcze bardziej niż sam hejt boli mnie jednak brak jednoznacznej reakcji ze strony państwa. W sytuacji, gdy wobec człowieka o takiej randze i takim dorobku pojawiają się ksenofobiczne ataki, oczekiwałabym jasnego sygnału, że w Polsce

• **Wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego Andrzej Szeptycki** FOT. DAWID ZUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

nie ma miejsca na ocenianie ludzi przez pryzmat ich pochodzenia.

Bo dzisiaj ta sprawa nie dotyczy wyłącznie Andrzeja Szeptyckiego.

Dotyczy tego, jaką Polskę chcemy budować.

Czy Polskę, w której ludzi ocenia się na podstawie ich kompetencji, dorobku i działań.

Czy Polskę, w której wystarczy nieodpowiednie nazwisko albo pochodzenie, by stać się celem publicznej nagonki i mowy nienawiści, które zbyt często stają się pierwszym krokiem do przemocy?

Historia wielokrotnie pokazywała, że nienawiść nigdy nie zatrzymuje się na jednej osobie. Zawsze szuka kolejnych ofiar.

Dlatego dzisiaj nie chodzi tylko o solidarność z profesorem Andrzejem Szeptyckim. Chodzi o obronę zasad, na których powinno opierać się demokratyczne państwo.

I mam nadzieję, że w Polsce nadal jest więcej ludzi, którzy potrafią przeciwstawić się uprzedzeniom, niż tych, którzy próbują budować swoją pozycję na strachu, nienawiści i szczuciu. ●

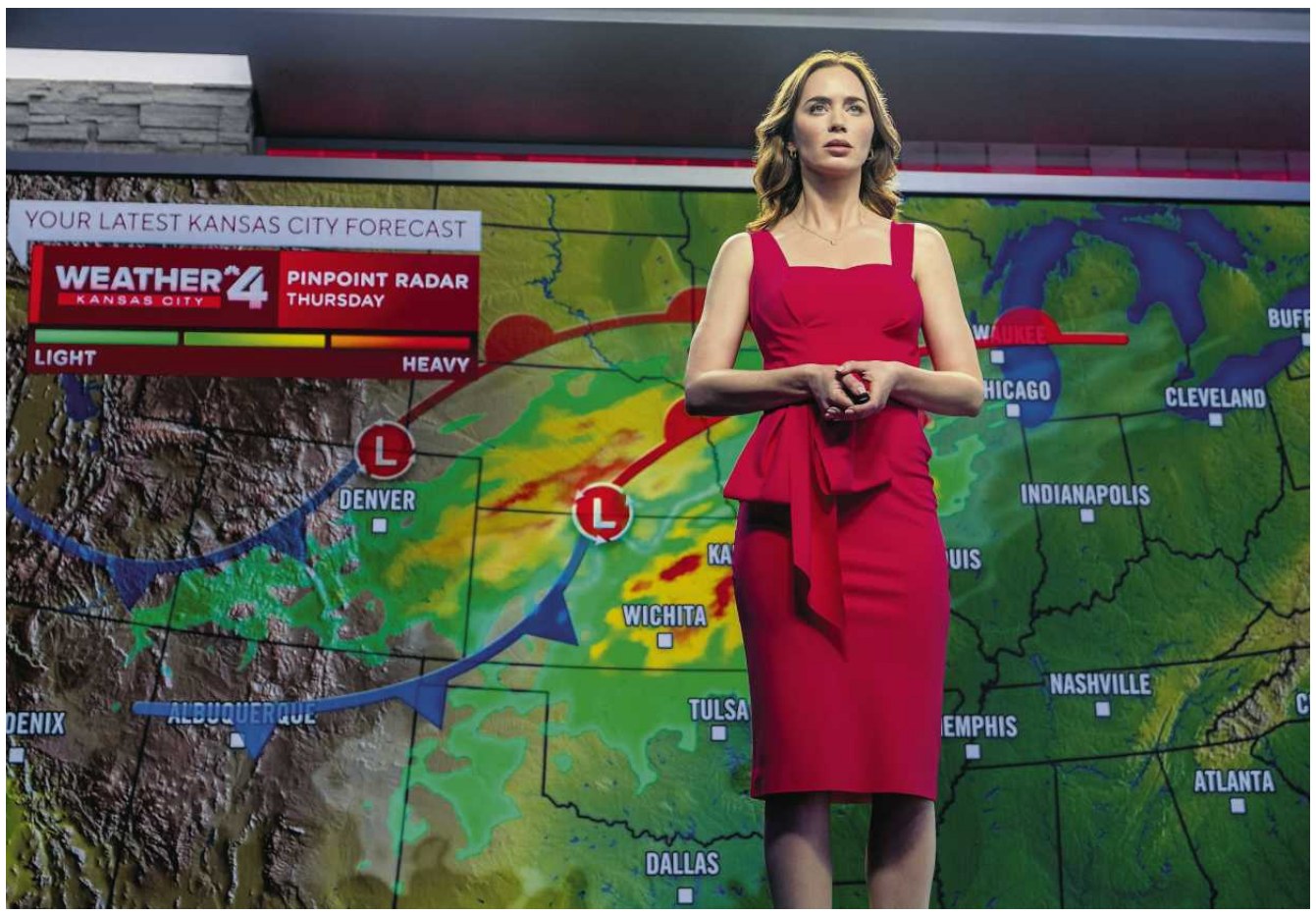
• **Wyborcza to Wy. Piszcie: listy@wyborcza.pl**

eprasa.pl 87a5ae6880

Steven Spielberg udowadnia, że nie stracił wiary

TĘSKNOTA ZA CZYMŚ WIĘKSZYM

Jeśli napiszę, że w „Dniu objawienia" wcale nie chodzi o UFO, nie będziecie zaskoczeni – w końcu w opowieściach o spotkaniu z nieznanym Stevena Spielberga zawsze najbardziej interesowali ludzie. Nie inaczej jest tym razem.

• **Emily Blunt w filmie „Dzień objawienia"** FOT. NIKO TAVERNISE/UNIVERSAL PICTURES AND AMBLIN ENTERTAINMENT

Piotr Guszkowski

Nie wiem, jak to najlepiej ująć, żeby nie zapachniało ageizmem: choć Steven Spielberg w grudniu skończy 80 lat, wciąż ma to „coś". Wyczucie, które pozwala mu stworzyć współczesne, emocjonujące widowisko i przemycić w nim sporo refleksji.

Jego „Dzień objawienia" („Disclosure Day" – już w kinach) trudno zaszufladkować. Film łączy elementy s.f. i kina szpiegowskiego, wszystko w klimacie paranoicznego thrillera o grzechach władzy i powinnościach mediów. Nawet taka wyliczanka nie oddaje jednak całości, bo Spielberga równie mocno interesują rozważania metafizyczne, a wręcz teologiczne. Nic dziwnego, że jeden z krytyków porównał film do skrzyżowania „Z Archiwum X" z Biblią.

SPIELBERG I KOSMICI

Trafiamy na galę wrestlingu, a właściwie prosto na ring. Wszystko zostało pokazane z perspektywy jednego z zapaśników. Obraz przypomina szalony montaż ujęć rodem z TikToka. Operatorskie zabiegi Janusza Kamińskiego pozwalają Spielbergowi uzmysłowić widzowi, jak skutecznie głośnym i dynamicznym spektaklem odciąga się naszą uwagę od spraw naprawdę istotnych – od procesów i decyzji, które rozstrzygają o przyszłości świata.

Podczas gdy oczy publiczności zwrócone są na ring, kluczowe sceny rozgrywają się w cieniu walki, gdzieś na trybunach. To właśnie tam specjalista ds. cyberbezpieczeństwa David Kellner (Josh O'Connor) przekazuje byłemu pracodawcy dyski z tajnymi danymi, które zamierzał ujawnić opinii publicznej. Co się na nich znajduje? Skoro inspiracją dla „Dnia objawienia" był artykuł „New York Timesa" o tajnych programach Pentagonu badających niezidentyfikowane zjawiska powietrzne, wydaje się to dość oczywiste.

Spielberg zapowiadał, że „Dzień objawienia" będzie próbą odpowiedzi na pytania, jakie stawiał niemal pół wieku temu w „Bliskich spotkaniach trzeciego stopnia". Nakręcił mroczny rewers tamtego filmu. David wierzy, że ludzkość zasługuje na prawdę o kontaktach z istotami pozaziemskimi, a może jeszcze bardziej – o tym, w jaki sposób rządowa agencja od lat je traktuje. Teraz sygnaliście zależy jednak przede wszystkim na jednym: żeby jego dziewczyna Jane była bezpieczna.

MNÓSTWO PARADOKSÓW

Tymczasem Margaret Fairchild (Emily Blunt), prezenterka pogody z ambicjami prowadzenia serwisu informacyjnego, przeżywa na antenie coś w rodzaju zapaści. Zamiast odczytywać z promptera wiadomości o temperaturze i opadach, zaczyna wydawać z siebie serię dziwnych dźwięków przypominających klekot, po czym osuwa się na podłogę. Wcześniej pojawiły się inne objawy: płynnie mówiła językami, których nigdy się nie uczyła, i znała intymne szczegóły z życia ludzi, których po raz pierwszy widziała na oczy.

Wydaje się, że Margaret i Davida coś łączy – pytanie, co? No i kim jest tajemniczy rozmówca, który kontaktuje się z nimi przez telefon (Colman Domingo), równolegle nadzorując przygotowania do jakiegoś przedsięwzięcia?

Twórca „E.T." przez większość kariery traktował spotkanie z nieznanym nie jako zagrożenie, lecz jako szansę

Początek mnie zaciekawił. Kolejne elementy układanki trafiają na swoje miejsce w odpowiednim momencie, a Spielberg i scenarzysta David Koepp całkiem skutecznie podtrzymują atmosferę tajemnicy. Pod tym względem „Dzień objawienia" jest pełen paradoksów: niby od początku wiemy, o co chodzi, ale szczegóły intrygi długo pozostają niejasne.

Wspomniałem o paradoksach. Kolejny polega na tym, że główni bohaterowie to ludzie, którzy nie dają się uciszyć, decydują się na akt obywatelskiego nieposłuszeństwa, a jednak przez cały czas pozostają pionkami na szachownicy w z góry zaplanowanej strategii Spielberga. W poszukiwaniu odpowiedzi mają nas doprowadzić w konkretne miejsce, w określonym czasie – czyli służą jedynie fabule.

W NIEUSTANNYM PĘDZIE

Nie pomagają nawet wysiłki wspaniałej obsady – a dodam, że Spielberg naprawdę zebrał kilkoro z moich ulubionych obecnie aktorów, z Joshem O'Connorem i Emily Blunt na czele. Choć Blunt daje z siebie wszystko, grając w zmiennej tonacji: od komediowego skeczu „Saturday Night Live", przez desperację rodem z thrillera, po wręcz boską aurę tytułowego objawienia.

Bohaterowie „Dnia objawienia" są w nieustannym pędzie. Zatrzymują się właściwie jedynie po to, żeby prowadzić patetyczne dysputy o tym, czy ludzie są gotowi na prawdę, czy zdołają udźwignąć jej ciężar.

Tyle że świat pogrąża się w chaosie i bez upublicznienia nagrań z kosmitami.

Sytuacja międzynarodowa jest bardzo napięta. Zewsząd płyną komunikaty, że świat nie był tak blisko globalnego konfliktu od czasu kryzysu kubańskiego. Ludzie wykupują towary ze sklepów, ustawiają się w kolejkach na stacjach benzynowych.

PRAWDA NAS WYZWOLI?

Przed apokalipsą, przynajmniej według Spielberga, uratować nas może ujawnienie prawdy. W gruncie rzeczy znów nie jest to wcale film o UFO. To film o tęsknocie za czymś większym od nas samych – nie tylko w sensie religijnym. Chodzi również o doświadczenie, które choć na chwilę pozwoliłoby ludziom przypomnieć sobie, że należą do jednej wspólnoty. Dla jednych ta propozycja okaże się wzruszająca, innym wyda się zbyt optymistyczna, może nawet naiwna. Ale Spielberg przedstawia ją z takim przekonaniem, że łatwo jej ulec.

Twórca „E.T." przez większość kariery (w każdym razie do ataków z 11 września) traktował spotkanie z nieznanym nie jako zagrożenie, lecz jako szansę. W „Dniu objawienia" powraca charakterystyczna dla niego pochwała dziecięcej ciekawości, intuicji i zdolności do zachwytu, które dorosłość stopniowo w nas tłumi. Nie zdradzając zbyt wiele, można powiedzieć, że cała intryga okazuje się próbą powrotu do tej pierwotnej, niczym niezmąconej zdolności do przeżywania świata. Jakby Spielberg sugerował, że odpowiedzi na najbardziej skomplikowane problemy należy czasem szukać w tym, co utraciliśmy po drodze. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

„Psia powieść" jest wspaniała

Lektura obowiązkowa nie tylko dla psiarzy

Urokowi tej powieści trudno się oprzeć. To nie tylko wirtuozerski opis psiego zachowania.

Wojciech Szot

Powieść o psie? To zawsze ryzykowny pomysł. Doskonale o tym wiedział trzydziestodwuletni Sándor Márai, gdy uznał, że „przez lata zgromadził już dostateczny materiał kliniczny o psach w ogólności".

W asekuracyjnym wstępie do „Csutory" pisze o tym pomyśle jako o „słabości", która „czasem dopada pisarzy (...), żeby swoją uwagę oraz intencję przenieśli z odwiecznego i wybitnego modelu – człowieka – na niższych rangą statystów dzieła stworzenia".

A jednak idzie taki pisarz na spacer, podczas którego z zadziwieniem – choć przecież zdarza się to nie po raz pierwszy – obserwuje, jak pies w magiczny sposób słucha swojego opiekuna. Jednocześnie zupełnie się nim nie przejmując. Gdy tak przygląda się tej dynamicznej relacji, już wie – będzie z tego powieść.

I oto jest. „Csutora. Psia powieść" ukazała się w 1932 roku i po niemal stu latach trafia do polskich czytelników w przekładzie Ireny Makarewicz.

FOT. FOX PHOTOS

Sándor Márai

Csutora. Psia powieść
przeł. Irena Makarewicz, wyd. Czytelnik, Warszawa 2026

TO TAKA WIELKA SPRAWA?

„Ten kawałek futerka jest ciepły, a pod nim bije serce". Pan wie, że to niecodzienny prezent świąteczny, ale „prawdziwy, czterotygodniowy pudel" sprzedawany w budapesztańskim zoo ma coś w sobie. „Mały to nawet diabeł jest miły" – myśli, przyglądając się owemu „kawałkowi futra". Niedługo wyjdzie na jaw, że żaden to pudel, ale zanim nastąpi ten przykry moment konfrontacji, Csutora – bo tak piesek będzie się wabił – pozna mieszkanie Pana i jego rodziny.

To lokal o „mieszczańskim potencjale", gdzie wszystko, niczym w muzeum, jest na swoim miejscu. Przyglądając się Csutorze, który z kolei przygląda się światu, pan – w końcu jest pisarzem – odkrywa, że znana mu rzeczywistość w oczach „żyjątka niskiej rangi" jawi się jak fascynujący lunapark. Albo – czasem – przedsionek piekieł.

Książka Máraiego to wspaniały i fascynujący opis wspólnego, ludzko-psiego bytowania. Bytowania, które rozsadza ramy mieszczańskiego spokoju, ujawnia napięcia i fastrygi, którymi to wszystko jest pozszywane.

Żeby nie być gołosłownym, mam dla Państwa fragment, w którym Márai opisuje zachowanie psiaka po powrocie jednego z lokatorów do mieszkania.

„Skacze ku ramionom przybywającego, potem opada z powrotem na podłogę, potyka się, koziołkuje i, niezdolny widocznie do tego, by wytrzymać błogość osobistego kontaktu, urządza bieg wokoło po mieszkaniu, podwija wszystkie dywany, przewraca przedmioty, tak jakby musiał wybiegać z siebie tę nagromadzoną radość. (...) Ze zwisającym językiem, z błyszczącymi oczami, których spojrzenia niepodobna zrozumieć niewłaściwie, dysząc, wgapia się w fenomen który powrócił z niebezpieczeństw świata do domu.

To taka wielka sprawa, jeśli jakiś człowiek przychodzi do domu z zagmatwanego i niebezpiecznego świata? Jego zdaniem – tak".

Są tu wirtuozerskie opisy psiej osoby, ale oczywiste jest dla czytelnika, że to książka nie tylko o psie, lecz także niewielkich rozmiarów rozprawa o tym, czy bunt – w mieszczańskich warunkach – jest w ogóle możliwy. W finałowej, niezwykle krwawej i przerażającej (aż pastiszowej) scenie Csutora przeciwstawi się panującemu porządkowi. I zostanie za to srogo ukarany. Zanim jednak do tego dojdzie, czytelnik wraz z psem i jego panem będzie miał okazję do wielu spacerów i wycieczek, opisanych wirtuozersko przez niezwykle czułego na język i świat pisarza.

JAK CZYTAĆ „PSIĄ KSIĄŻKĘ"?

Trudno uciec przed czytaniem „Csutory" jako dokumentu. Márai zawarł w niej wiele informacji na temat stosunku ludzi do psów. Stosunku sprzed stulecia, oczywiście. Obserwujemy narodziny współczesnego myślenia o relacji z domowym zwierzęciem. Z jednej strony mowa o psie, który może spać w pościeli pani i bezsprzecznie jest członkiem rodziny. Z drugiej jednak jest istotą tak podrzędną, że – gdy przestaje spełniać oczekiwania rodziny – nie ma co się nad nim litować.

Metody wychowawcze i sposób obchodzenia się z psiakiem mogą momentami szokować. Pisarz i jego rodzina nie mogą się zdecydować, jak traktować Csutorę. Ten wewnętrzny konflikt z pewnością wzmacnia finałową scenę (a scena to godna Tarantino), w której ujawniają się wszystkie skrywane emocje i żale.

Można czytać ją także jako opowieść o klasie. Csutora jest najwyraźniej „chłopski", a najbardziej fascynują go najbiedniejsi i najdziwaczniejsi mieszkańcy kamienicy. Co ciekawe, ma „rosyjską duszę", która – tak przynajmniej uważał Márai – lubi użalać się sama nad sobą.

Można też czytać tę powieść jako ironiczną historię o tym, że nowoczesny człowiek sprzed stu lat próbował zrozumieć swoją egzystencję. Pies mógł w tym pomóc. Ale najbardziej pomocna była psychoanaliza, do której autor ma raczej sceptyczne podejście. Przy analityczce nawet Csutora nie może pisnąć, bo przecież „analityczki wiedzą, co oznacza, jeśli ktoś piśnie!" Komiczny opis spotkania z analityczką to jedna z najwspanialszych scen tej powieści.

Najbardziej satyryczne passusy wchodzą do książki Máraiego pod jej koniec. Ponieważ przed nami tragiczny finał, węgierski pisarz szuka równowagi między katastrofą a lżejszym formatem. Bo w końcu, czy „psia powieść" nie powinna być lekką czytanką dla miłośników szczekających czworonogów?

Jako że to książka o pisarzu, a nic tak nie bawi (przynajmniej niektórych) pisarzy jak pisanie o swojej profesji, spotkamy tu sporo opowieści o tym, jak dziwnym zajęciem jest pisanie. I jak fascynującym dla postronnych. Zwłaszcza dla weterynarza, który „czytał współczesnych autorów i także niektóre dzieła właściciela Csutory", a „o psa pytał mało", za to bardzo go interesowało, „czy w ogóle da się zarobić na literaturze". Do takiego właśnie weterynarza przychodzi z psiakiem żona autora. Nie wytrzymuje jednak rozmowy o mężu i informuje ciekawskiego, że „pieśni poświęcone bohaterom jej mąż wykonuje na sposób Homera – na rynkach prowincjonalnych miast – w zamian za artykuły spożywcze".

To wspaniały i fascynujący opis wspólnego, ludzko-psiego bytowania

CO TU ROBI HITLER?

Gdzieś w tle tej powieści pojawiają się wielkie tematy – nacjonalizm i sentymenty zwrócone w kierunku przeszłości. Csutora wygrzebuje w „bonżurce" mapę Wielkich Węgier, szczególną uwagę poświęcając perfekcyjnemu odwzorowaniu utraconego w 1920 roku przez Węgry „komitatu Lika-Krbava". A gdzieś tam w tle majaczy już malarz z Austrii, szykujący się do zmiany światowego porządku.

W pierwszym wydaniu tej powieści – czego dowiadujemy się z posłowia tłumaczki – w zdaniu „Mały to nawet diabeł jest miły. Ale co będzie, jak z niego dorośnie", podmiotem nie był wcale „diabeł", a Hitler.

„W małych dawkach to nawet Hitler jest przyjemny. Ale co będzie, jak urośnie?" – tak według Makarewicz brzmiałby jego przekład. W kolejnych wydaniach zastąpił go diabeł. Márai nie mógł przypuszczać, że już rok po wydaniu tej książki nawet małe dawki Hitlera będą niestrawne.

CZY TO POWIEŚĆ O BUNCIE?

Márai, jak zauważa w posłowiu tłumaczka Irena Makarewicz, był raczej zwolennikiem życia mieszczańskiego. Jednak w tej „psiej powieści" zdaje się stawiać pomniczek buntowi. Bo czyż czytelnik nie będzie jednak kibicował Csutorze? I miał za złe jego właścicielom, że nie udaje im się diabełka opanować? Jednak pod koniec powieści węgierski mistrz zamieszcza akapit, który możemy dwojako interpretować.

„Bo kiedy tak podąża [bohater powieści, ale też zapewne jej autor] naprzód przez życie, potykając się i za cenę pomyłek, dopiero zaczyna się uczyć, że generalnie kochamy nie to, co piękne, dobre ani nie cnotę – lecz wszystko, co uciśnione, niedoskonałe, rozdrażnione, wadzące się, szczerzące zęby, wszystko, co nie jest cnotą i przyzwoleniem, lecz błędem i buntem".

Pytanie do czytelnika – czy to na pewno pochwała buntowników, a może jednak przestroga dla nas przed zbyt łatwym poddawaniem się ich urokowi?

Przecież to też opowieść o tym, że próby udomowienia tego dziwnego stwora, który miał być pudlem, a okazał się diabelskim potworkiem, mogą doprowadzić tylko do krwawej konfrontacji. Nietrudno, zwłaszcza gdy znamy pierwotne brzmienie zdania o diable, odczytać tę powieść jako przestrogę.

Jedno jest pewne. Urokowi tej powieści trudno się oprzeć.

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34438775

Spółdzielnia Mieszkaniowa WOLA
Administracja Osiedla GÓRCE

ZAPRASZA DO PRZETARGU

SM WOLA Administracja Osiedla GÓRCE
ul. Łagowska 3, 01-464 Warszawa
ogłasza przetarg w zakresie

wykonania remontu balkonów w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych przy ul. Bogatyńskiej 8, ul. Ziębickiej 7, ul. Kluczborska 4, ul. Ziębicka 2, ul. Szlifierska 4 A na terenie Osiedlu GÓRCE w Warszawie.

SM WOLA Administracja Osiedla GÓRCE ul. Łagowska 3, 01-464 Warszawa ogłasza przetarg w zakresie wykonania remontu balkonów w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych przy ul. Bogatyńskiej 8, ul. Ziębickiej 7, ul. Kluczborska 4, ul. Ziębicka 2, ul. Szlifierska 4 A na terenie Osiedlu GÓRCE w Warszawie.
Oferty należy składać w Sekretariacie Administracji Osiedla GÓRCE, 01-464 Warszawa, ul. Łagowska 3, w terminie do 03.07.2026r. do godz. 15.00
Otwarcie ofert nastąpi w Sali Konferencyjnej Administracji Osiedla GÓRCE w dniu 06.07.2026r. o godz. 10^{00}.
Rozpatrzenie oferty uwarunkowane jest wniesieniem wadium w wysokości **40.000 zł** (wadium podlega zwrotowi w wysokości nominalnej w przypadku niewybrania oferty w terminie 30 dni od dnia otwarcia ofert).
Specyfikację Warunków Zamówienia można uzyskać drogą e-mailową pod warunkiem wniesienia opłaty w wysokości 500,00 zł (opłata nie podlega zwrotowi) Potwierdzenie opłaty należy przesłać drogą e-mailową na adres: gorce@smwola.com.pl .
Opłatę za SWZ i wadium należy wpłacić przelewem na konto Zamawiającego: SM WOLA Administracja Osiedla GÓRCE PKO BP SA VII O/ Warszawa nr 23 1020 1185 0000 4502 0142 8424.
Informacja w sprawach związanych z przetargiem i przedmiotem zamówienia udziela Pan Mirosław Borucki Kierownikiem Działu Eksploatacyjno–Technicznego ADM GÓRCE. tel. 609 098 994. e-mail: m.borucki@smwola.com.pl
Czas związania ofertą z Zamawiającym – 60 dni od dnia otwarcia ofert.
Zamawiający zastrzega sobie prawo do unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.
Oferentom nie przysługuje żadne roszczenie z tytułu unieważnienia przetargu.

eprasa.pl 87a5ae6880

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

WOLNOŚĆ PO 21 LATACH

Zamknęli mnie, przegłodzili i w nocy wzięli na przesłuchanie. Bili, krzyczeli, grozili. Przyznałbym się wtedy do wszystkiego – mówi Jarosław Sosnowski. Skazali go za zabójstwo Małgorzaty.

EWA WILCZYŃSKA

Jedziemy tam, gdzie wszystko się zaczęło – na obrzeża niewielkiego Lądka w województwie wielkopolskim. Wtedy był tu młodnik, teraz Jarek pokazuje w głąb gęstego zagajnika, przez który trudno byłoby się przedrzeć.

– Małgosia leżała około 40 metrów stąd – mówi.

Ze skraju lasu idziemy do budynku dawnej dyskoteki Faraon, gdzie tamtej nocy się bawili. Włączam stoper. Przejście do bramy wjazdowej zajmuje 4 minuty 40 sekund. Kolejne trzeba byłoby doliczyć na przejście zagajnika i dojście do wejścia budynku.

– Przecież to nie ma sensu – mówi Jarosław i pokazuje lasek zaraz naprzeciwko dyskoteki. – Tutaj się chodziło. Dlaczego miałbym iść w mrozie, bez kurtek, tak daleko? Z Małgosią, której tak naprawdę nie znałem? Tamten wieczór spędzałem ze swoją dziewczyną, byłem z nią do godziny pierwszej. Potem, przyznaję, poszedłem uprawiać seks, właśnie tutaj. Tamta była chętna, już kiedyś coś było między nami. Spotkaliśmy się około drugiej w nocy. A oni twierdzą, że miałem jeszcze poznać Małgorzatę, iść z nią nie wiadomo gdzie, uprawiać seks, zgwałcić, zamordować, wrócić i spędzać czas z kolejną dziewczyną. Ja przecież jestem normalny.

PRZYKRYTA KILKOMA GAŁĘZIAMI

Według prokuratury i sądu było tak. Jarosław faktycznie spędzał wieczór 20 listopada 2004 r. ze swoją dziewczyną. Spotykali się od czterech miesięcy, jeszcze nie współżyli. Ona zeznała, że Jarek nie naciskał, uważała go za dobrego chłopaka. Zarówno ona, jak i jej znajomi potwierdzili, że wyjechali z dyskoteki około pierwszej w nocy.

Później Jarosława widziano z inną dziewczyną, która także zapamiętała, że była z nim od około drugiej w nocy. Może godzinę po tym, jak się spotkali, wyszli do lasku uprawiać seks.

W międzyczasie Jarosław miał spotkać Małgorzatę. 26-latka przyjechała na dyskotekę z siostrą i koleżanką. Odłączyła się od nich, gdy poszła odwiesić kurtkę do szatni, potem przyszła jeszcze powiedzieć, że idzie się bawić. Czas spędzała z kolegą Jarka, miała się mu skarżyć na jeszcze innego chłopaka, że nie przyszedł na imprezę. Ten kolega zeznał jeszcze, że potem Małgorzata poszła do toalety. A on widział przy wejściu do niej Jarka.

Wtedy mieli na siebie wpaść i zacząć rozmawiać. Ona była rozżalona, wyszli na zewnątrz. Dała wcześniej Jarkowi numerek, żeby wziął jej kurtkę, ale szatniarz damskiej mu nie wydał. Zaproponowała, żeby się przeszli. Kiedy doszli do lasu, ona zaproponowała seks. Zaczęli się całować i zaraz położyli się na ziemi, on zsunął jej spodnie i swoje. Chwilę się pokochali, gdy ona stwierdziła, że jej zimno i żeby przestał. On nie chciał jeszcze kończyć. Próbowała się wyrwać, ale przycisnął jej klatkę piersiową do ziemi. Trwało to z 10 minut aż spostrzegł, że się nie rusza. Dotykał jej serca, sprawdzał puls, czy oddycha. Zrozumiał, że nie żyje.

Był w szoku, nie wiedział, co robić. Rzucił na nią kilka gałęzi, żeby ją ukryć. A potem wrócił na dyskotekę i spotkał kolejną dziewczynę. O 4 wrócił do domu i poszedł spać.

Siostra szukała Małgosi, ale nigdzie jej nie było. Jeszcze w nocy pojechały z koleżanką do znajomego, o którym Małgosia opowiadała w trakcie dyskoteki, ale jego pijany ojciec je przegonił. Rano znów były u niego i jeszcze w okolicach Faraona. O 10 zgłosiły zaginięcie na policji w Słupcu. Raz jeszcze wrócili do Lądka większą grupą. Ślad butów w śniegu prowadził z drogi asfaltowej do zagajnika.

Zobaczyła ją siostra. Poraniona i obnażona leżała w śniegu. Wezwali służby.

Kilka godzin później policja przyjechała do domu Jarosława. Dzielnicowy powiedział, że rutynowo wszystkich przesłuchują.

Była niedziela, miał iść na mszę. Pomyślał, że zdąży wrócić na popołudniową.

– I nie wróciłem przez kolejnych 21 lat – mówi.

STENOGRAMY PRZESŁUCHAŃ

Dowody na Jarosława mieli takie:

• szatniarz rozpoznał go w trakcie okazania spośród pięciu mężczyzn jako tego, który po północy przyszedł z numerkiem 33 należącym do Małgorzaty;

• jego kolega zeznał, że Małgorzata poszła w stronę toalet i tam widział też Sosnowskiego. Razem nie widział ich nikt;

• miał brudne ręce, co zauważyła po godzinie druga dziewczyna, według sądu dlatego, że próbował przysypać ciało Małgorzaty.

Jednak pierwszym i kluczowym dowodem było, że Jarosław Sosnowski się przyznał.

Czytam stenogramy z przesłuchań na policji. Przeprowadzono je 22 listopada 2004 r. Jarosław relacjonuje policjantom tamten wieczór. Często mówi nieskładnie, czasem odpowiada krótkimi zdaniami albo pojedynczymi słowami. Niektóre kwestie powtarza po policjancie.

– Nie zdawałeś sobie sprawy, co się stało? – pyta funkcjonariusz

– Nie zdawałem sobie sprawy, co się stało – mówi Jarosław

– Nikomu o tym nie powiedziałeś?

– Nikomu.

W podobny sposób opowiada, jak Małgorzata zdjęła bieliznę i spodnie.

– Całkowicie ich nie ściągała? – pyta policjant

– Nie.

– Spuściła?

– Spuściła, tak.

W stenogramie przesłuchań biegły ponad 60 razy odnotowuje: „przerwa w ciągłości nagrania – użyto przycisku pauza".

Jarosław przyznaje się do wszystkiego. Mówi, że uciskał Małgorzacie klatkę piersiową. Tyle że biegły w trakcie sekcji zwłok uzna, że została uduszona przez dociskanie szyi. Jarosław potwierdza także, że plamka krwi na jego spodniach należy do ofiary. Potem jednak badania temu zaprzeczą.

Drugi raz przyznaje się, że to on jest sprawcą, w czasie eksperymentu procesowego na miejscu zbrodni. Uczestniczy w nim oprócz policjantów także prokuratorka. Na manekinie Jarosław pokazuje, jak dusił Małgorzatę.

Swoje zeznania potwierdza także na posiedzeniu aresztowym. Nie chce jednak składać wyjaśnień. Przez cały ten czas nie ma pełnomocnika, dostaje adwokata z urzędu dopiero, gdy zbliża się proces. – Radził mi, żebym się przyznał, to krócej posiedzę – zapamiętał Jarek.

KOPIE TAŚM

Na pierwszej rozprawie w sądzie tłumaczy jednak, że przyznawał się ze strachu. Mówi, że policjanci go bili, grozili, że zrobią krzywdę jemu i jego rodzinie. A jak zmiękł, dyktowali, co ma mówić i robić. Myślał, że jak o tym w końcu opowie, to wyjdzie na wolność.

– Nasłuchałeś się kolego w pudle opowieści, bo tak w ogóle nie było. I ja nie mam takich zwyczajów – jeden z policjantów w trakcie składania zeznań przed sądem zwraca się wprost do Jarosława.

Wszyscy zaprzeczają, by przesłuchanie było przerywane.

Sąd nakazuje ponowną analizę nagrania. Obrona chce udowodnić, że przesłuchujący wciskali pauzę, by nakierować Jarosława na odpowiednie odpowiedzi.

eprasa.pl 87a5ae6880

Biegły odkrywa, że wszystkie taśmy zostały przekopiowane. Oryginały zniknęły. W opinii biegły przyznaje, że nagranie może się wyłączać, gdy nikt nie mówi ani nie pisze na maszynie, co dawałoby efekt pauzy. Na kopii nie można jednak tego dokładnie sprawdzić.

Sąd uznaje, że nie ma dowodu, by policjanci bili i grozili Sosnowskiemu. I jeszcze pozwalali, by prawdziwy gwałciciel był na wolności.

Podkreśla, że „należy całkowicie wykluczyć, by ktoś, kto nie popełnił najcięższej przecież zbrodni i to jeszcze ze zgwałceniem, nawet w sposób bezprawny zmuszony do przyznania się, przyznaje się do tego".

Jarosław mówi teraz: – Ja wtedy przyznałbym się do wszystkiego. Nie wiedziałem, co się ze mną dzieje, jakbym w głowie miał pustkę. Zamknęli mnie, przegłodzili i w nocy wzięli na przesłuchanie. Były krzyki i bicie, groźby i prośby. Powiedziałbym cokolwiek, byleby mnie już zostawili. Ja jestem słaby psychicznie.

Biegły, który go później bada, stwierdza znacznie obniżony nastrój. Jego stan psychiczny utrudnia rozmowę i przeprowadzenie testów. „Wykazuje poczucie zagrożenia i lęku oraz sygnalizuje tendencję do nieujawniania własnych myśli i intencji" – notuje i wnioskuje o dłuższą obserwację.

Sosnowskiego diagnozuje trzech psychiatrów i psycholog. Stwierdzają, że analiza dotychczasowego funkcjonowania oraz wyników testów nie pozwala stwierdzić osobowości nieprawidłowej.

Nie dostrzegają też agresji. Wymieniają, że cechuje go ufność, empatia, prospołeczna hierarchia wartości, brak celów aspołecznych. Ma pogłębione relacje interpersonalne, łatwo nawiązuje kontakty, uczuciowość wyższa nie jest u niego zaburzona.

Zauważają cechy niedojrzałości. Przemawiają za tym: labilność emocjonalna i niska odporność na sytuacje stresowe. Zauważają, że w trudnych momentach reaguje podwyższonym napięciem.

Z tej opinii sąd wyciągnie osobowość niedojrzałą emocjonalnie z cechami nieprawidłowymi. I dodatkowe wyjaśnienia biegłego, że na zachowanie oskarżonego mogła mieć wpływ „niewielka liczba kontaktów seksualnych w wieku wysokiej aktywności". Miał ich w sumie trzy.

W trakcie śledztwa przeprowadzono także badania daktyloskopijne, DNA i porównania śladu obuwia.

Nie znaleziono odcisków palców na kluczyku do szatni ani żadnych rzeczach znalezionych w pobliżu miejsca zbrodni: butelce po wódce, gumach do żucia, czarnym traperze i metalowym guziku.

Nie było zgodności między DNA Sosnowskiego, a dwoma włosami znalezionym na majtkach Małgorzaty.

Odcisk jego buta nie pasował do tego zabezpieczonego na miejscu zbrodni.

Tych śladów nigdy do nikogo nie dopasowano, ale też specjalnie nie próbowano. Gdy Jarek się przyznał, porzucono wszystkie inne wątki. Akta śledztwa i całego przewodu sądowego zajmują pięć tomów.

21 marca 2006 Sąd Okręgowy w Koninie wydaje wyrok, potwierdza go 20 czerwca 2006 Sąd Apelacyjny w Poznaniu: 25 lat więzienia.

W uzasadnieniu sąd tłumaczy, że brak zgodności śladów biologicznych nie jest dowodem wykluczającym. Zmianę zeznań uznaje za linię obrony i chęć uniknięcia kary.

Surowy wyrok argumentuje zachowaniem po czynie; nie dość, że Sosnowski zostawił obnażone zwłoki, to nie przeszkadzało mu to w odbyciu stosunku z inną kobietą.

Przy czym sąd uznaje, że „wszystkie dostępne dowody i doświadczenie życiowe wskazują, iż Małgorzata poszła tam dobrowolnie, a nawet, iż do pierwszego stosunku doszło za jej zgodą".

Sąd pomija natomiast zeznania jej bliskich, że była nieśmiałą dziewczyną, która nigdy nie wyszłaby z dyskoteki z nieznajomym. Sądowi wystarczyło, że kojarzyła Jarka, jego rodzina mieszkała po sąsiedzku, kiedyś powiedział Małgorzacie „cześć". A ona stwierdziła, że go nie lubi, bo jest cwaniakiem.

On twierdził, że tak naprawdę jej nie znał, a tamtej nocy z nią nie rozmawiał.

Składają jeszcze kasację. Odrzucona. Jarosław zostaje za kratami i traci nadzieję, że ktokolwiek mu pomoże.

WIĘZIENNA CODZIENNOŚĆ

– Pierwsze miesiące płakałem codziennie. Wieczorami, żeby chłopaki nie widzieli. Już nie płaczę, bo nie mam czym, wszystko poszło do ziemi – mówi Jarosław. – Nie znęcali się nade mną fizycznie, ale psychicznie już tak. Wyzywali od najgorszych, grozili, że mnie dopadną,

• **Jarosław Sosnowski po 21 latach wyszedł z więzienia** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

to było takie dojeżdżanie. Myślałem, że już nie wytrzymam. Zrozumiałem, czym są myśli samobójcze. Miałem klapki na oczach, nie liczyło się już nic. Tylko mój ból, że tam jestem, chociaż nic nie zrobiłem. Skręcałem prześcieradło, powiedziałem, co zrobię, a chłopaki zawiadomili oddziałowego i zabrali mnie do izolatki. Nie chcę już nawet o tym mówić, bo zaraz przeżywam. Trzeba się było po prostu dostosować. Chociaż nawet takie codzienne rzeczy są męczące. Wszystko na godzinę. Albo sprawdzanie celi, ciągłe powtarzanie: „Sosnowski, jestem". Co innego jeszcze było 20 lat temu. Teraz już bardziej cywilizowanie to wygląda.

Codzienność w więzieniu podsumowuje: nuda. Rozrywkę zapewnia telewizor. Mieli w celi 19-calowy.

– Niektórzy sportu nie lubią, a ja kocham i już gotowa kłótnia. Więc człowiek chodził na ugody. Siedziałem w celi w sześciu, kiedyś w dziesięciu, może nawet więcej. Codziennie była „Pierwsza miłość", od poniedziałku do piątku o 18. Oglądałem każdy odcinek. Teraz chciałbym pojechać do Wrocławia zobaczyć fontannę, przy której się spotykali.

Przysługiwały mu paczki. Osobno higieniczne i żywnościowe. Rodzina mogła kupić jednorazowo 6 kg produktów. – Trzeba było myśleć tak, żeby było z tego jak najwięcej jedzenia.

Lubił sernik, kosztował 7,20 złotych, a wychodziło go sporo. Wystarczyło proszek wymieszać z mlekiem, galaretkę z wodą i na okno.

Jak się grzałka zepsuła, wykorzystali metalowe pręty silnika z pada do konsoli.

Dla tatuaży stapiali maszynki do golenia. Skrapla się je na lusterko, zeskrobuje wyschnięty osad i jest tusz.

Jarosław marzy, że usłyszy w końcu wyrok: niewinny. Na razie cieszy się wolnością

Jarosław ma wytatuowanego na piersi Jana Pawła II – uważa go za najważniejszego Polaka. Na lewej ręce herb Kolejorza, jego klubu.

Największa radość w więzieniu: widzenia z rodziną. Przyjeżdżali wszyscy.

Najgorzej, gdy zaczęli odchodzić.

– Pół rodziny mi poumierało. Matka chrzestna, babcia, moja mama – wylicza Jarosław.

Myślał, że śmierci matki sam nie przeżyje. – Oddziałowy powiedział: Jarek, coś się stało w domu. Zabrał mnie do telefonu. Dzwoniła siostra. Jak powiedziała, co się stało, chciałem wyrwać telefon ze ściany. Najgorsza ta bezsilność. Na wolności poszedłbym się wypłakać, a tu cztery zamknięte ściany, nie zrobisz nic. Co najwyżej krzywdę sobie albo komuś. Ja rozwaliłem całą celę. Rzuciłem krzesłem, chłopaki pouciekali na łóżka. Potem myślałem, że byłoby lepiej, jakby któryś do mnie podszedł, zagadał. Ale rozumiem, że ich wystraszyłem.

Jarek uważa, że gdyby nie poszedł siedzieć, jego matka by żyła. – Dzielnicowy jej powiedział, że zaraz Jarka przywiozą. Ona czekała, czekała i nie doczekała. Pojawiły się problemy psychiczne. Brała tabletki, coraz więcej alkoholu było. Miała już wcześniej problemy zdrowotne, nie dbała o siebie. Któregoś dnia się nie obudziła. Nie wiem, czy to było celowe – mówi Jarek.

Przez lata próbowała udowodnić, że jej brat jest niewinny. Pomagało również kuzynostwo. Jeden opłacił detektywa i adwokata. Zebrali poświadczone notarialnie zeznania, w których mieszkańcy wskazywali sprawców. Tyle że były to historie zasłyszane i sąd je odrzucił.

– Gdybym miała chociaż cień wątpliwości, wybaczyłabym mu, bo to brat, ale uważałabym, że musi swoje odpokutować. Walczyłam, bo jestem pewna, że jest niewinny – mówi siostra Jarosława.

GDY WYSZEDŁ TOMASZ KOMENDA...

Nadzieja wstąpiła nich z nową siłą, gdy Tomek Komenda wyszedł z więzienia i został uniewinniony, też z gwałtu i morderstwa Małgorzaty na dyskotece, tyle że 15-latki w Miłoszycach. Zaczęli pisać, gdzie się da. W końcu sprawą zainteresował się senator Grzegorz Fedorowicz, były dyrektor służby więziennictwa.

– Kiedy przeczytałem akta, nie miałem wątpliwości, że w więzieniu jest niewinny człowiek – mówi Fedorowicz. Zaangażował do pomocy kancelarię radcy prawnego Adama Jasinskiego.

Wypunktowali, co się nie zgadza, a całą analizę prawną przekazali Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Odwiedzili też Jarka w więzieniu. – Po tym spotkaniu byłem pewny, że jest niewinny. Ale to za mało, żeby cokolwiek udowodnić – mówi Adam Jasinski.

Udaje im się zorganizować przeniesienie Jarosława do Zakładu Karnego w Strzelinie. Może pracować, a w grudniu 2025 roku wychodzi na pierwszą przepustkę.

– Jak zatrzymaliśmy się na stacji, pytał, czy może iść do toalety. Weszliśmy do baru, a on: „jak ładnie pachnie". To był zapach starego oleju, ale nie komentowałem – wspomina mec. Jasinski.

Praca i regulaminowe zachowanie na przepustce otworzyły drogę do przedterminowego warunkowego zwolnienia z więzienia. Teoretycznie mógł się o nie ubiegać po piętnastu latach, ale dla sądów penitencjarnych bardzo ważne jest przyznanie się do winy i wyrażenie skruchy. Jarosław nigdy się nie przyznał. Ostatecznie przeważyło jednak dobre zachowanie – angażował się w rozmaite szkolenia, zdobywał nagrody. O zwolnienie wnioskował sam dyrektor zakładu karnego. Ostatecznie zadecydował o nim Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, odrzucając argumenty prokuratury o konieczności przyznania się do winy.

Jarosław wychodzi z więzienia 21 kwietnia 2026 roku.

ODKRYĆ PRAWDĘ

W Sądzie Najwyższym od grudnia 2025 roku jest wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o kasację wyroku. Wytyka w nim między innymi, że nie sprawdzono, do kogo należą ślady, ani nie zbadano dokładnie, czy wymuszono przyznanie się do zbrodni.

RPO zauważa: „Opis zdarzeń podany przez oskarżonego nie odpowiadał uzyskanym w śledztwie dowodom rzeczowym, za to niemal dokładnie pokrywał się z treścią notatki sporządzonej przez policję jeszcze przed jego pierwszym przesłuchaniem".

Zeznania Jarosława nie odpowiadają też obrażeniom, które u Małgorzaty stwierdził biegły. A tych było wiele: siniaki na całym ciele, zadrapania. Nikt nie sprawdził też, jak w jej tchawicy znalazła się ziemia i skąd pochodziła – leżała twarzą do góry.

Sprawa czeka na wyznaczenie terminu. – Sąd może oddalić wniosek, przekazać do ponownego rozpatrzenia albo uniewinnić Jarka – tłumaczy mec. Adam Jasinski. – Nam zależy, żeby odkryć prawdę. Dla Jarka, ale i Małgosi.

Próbki DNA już zniszczono, wciąż są jednak wyniki, które można porównywać.

Jarosław marzy, że usłyszy w końcu wyrok: niewinny. Na razie cieszy się wolnością.

– Codzienność daje radość. Jak rano wyjdę po kajzerki dla taty, bo lubi, pożartuję z siostrą, skoszę trawę, pracuję przy różnych pracach ogrodowych. Mecenas mnie polecił i jeszcze mam zacząć na budowie. Cieszę się, że z tobą rozmawiam, obok płynie Warta, jest tak zielono. Widzę, że ludzie ciągle się śpieszą, a mi niewiele trzeba. Telewizora nawet nie włączam, chociaż teraz mógłbym oglądać, co chcę. To takie właśnie radości; idę do sklepu, biorę to, na co mam ochotę i jem, kiedy mi pasuje, a nie ciągle kasza. Wszystko mi tu smakuje. Straciłem sporo czasu, ale go nadrobię. Oczywiście, że mam żal. Tyle mnie ominęło. I za co? Tego nie umiem zrozumieć. Przecież ja nikomu nigdy nie zrobiłem nic złego. Rodzina, praca, dom – więcej nie potrzebuję. Czuję zresztą, jakbym był tu zawsze. Telefonu nauczyłem się od razu, przypomniałem sobie prowadzenie auta, obsługuję te wszystkie urządzenia. Byłem gotowy na wolność. Długo na nią czekałem.

Wolność Jarosława Sosnowskiego jest trudna dla bliskich Małgorzaty.

Adwokat Mateusz Dorozik, pełnomocnik rodziny tłumaczy: – Mają dość dziennikarzy i kamer na swoim podwórku. Przerosło ich przeżywanie tego na nowo. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

TYLKO ZDROWIE

Liczba

12

PROC.

• polskich parlamentarzystów miało podwyższone wartości ciśnienia tętniczego – wynika pierwszej w historii akcji badań przesiewowych w kierunku chorób nerek przeprowadzonej w Sejmie RP 28–29 kwietnia 2026 r. W badaniach udział wzięło 287 osób – parlamentarzystów oraz pracowników Sejmu i Senatu.

Pytanie do... ekspertki w zakresie projektów unijnych

Jak wykupić leki za granicą?

Magdalena Lebiedziewicz

koordynatorka Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Transgranicznej Opieki Zdrowotnej, Centrum e-Zdrowie.

Umożliwia to e-recepta transgraniczna. Obywatele Polski mogą wykupić leki na e-receptę transgraniczną w Chorwacji, Czechach, Estonii, Finlandii, Grecji, Litwie, Łotwie, Portugalii, Hiszpanii (dotyczy wszystkich aptek poza hiszpańskimi z regionu z La Rioja) i na Cyprze.

Obywatele Portugalii, Grecji, Estonii, Litwy, Łotwy, Finlandii, Czech, Chorwacji, Cypru i Hiszpanii mogą wykupić swoją e-receptę transgraniczną w Polsce. Stopniowo będą ją wprowadzać pozostałe kraje.

Jak ją zrealizować? Najważniejsze to zaloguj się na swoje Internetowe Konto Pacjenta (IKP). Po zalogowaniu wchodzisz w „Upoważnienia" i wybierasz „Wyraź zgodę na obsługę Twoich e-recept za granicą". Klikasz w niebieski kafelek „Wyraź zgodę" i wybierasz kraj lub kraje (możesz wybrać wszystkie), w których chcesz mieć możliwość wykupienia e-recepty oraz wyrażasz zgodę na przetwarzanie Twoich danych osobowych w związku z realizacją e-recepty za granicą. Twoja zgoda na obsługę e-recept w określonych krajach będzie dostępna stale w zakładce „Upoważnienia".Możesz ją wycofać w dowolnym momencie, np. wchodząc do apteki wyrazić zgodę, a wychodząc ją cofnąć.

Tak naprawdę twój lekarz nie musi wiedzieć, że chcesz zrealizować swoją e-receptę za granicą. Bo lekarz w przypadku e-recept nie wystawia specjalnej e-recepty transgranicznej. Wystawiona e-recepta może być wykupiona w zagranicznej aptece (każdej w krajach wymienionych wyżej) – wystarczy tylko przejść proces „wyrażania zgody" w IKP.

Ale mimo wszystko warto na wizycie lekarskiej wspomnieć o tym, że planujemy zrealizować e-receptę za granicą. Dlaczego? Bo wykupienie e-recepty w zagranicznej aptece ma kilka ograniczeń. Nie można skorzystać z częściowej realizacji recepty, czyli tak jak w Polsce, wykupić części leków w jednym terminie, a po jakimś czasie kolejnych. Możliwa jest tylko jednorazowa realizacja e-recepty, podczas której możesz wykupić część lub wszystkie leki przepisane na recepcie. To oznacza też, że jeśli apteka nie ma danego leku w wystarczającej liczbie opakowań, nie możesz dokupić później brakującego opakowania. Nie wykupisz go też po powrocie do Polski.

Nie zrealizujesz też za granicą recepty rocznej tzw. 365 (czyli takiej, która wymusza wykupienie leków w partiach).

Nie jest możliwa realizacja za granicą e-recepty wystawionej na leki psychotropowe, odurzające, recepturowe, produkty lecznicze o kategorii dostępności „Rpz", środki spożywcze specjalnego przeznaczenia oraz wyroby medyczne.

Idąc do apteki, warto pamiętać o zabraniu dokumentu ze zdjęciem, np. dowodu osobistego. Farmaceuta może o niego poprosić. E-recepta transgraniczna może być wystawiona tylko na osobę dorosłą i musi zostać zrealizowana osobiście, czyli nie wykupisz leków w czymś imieniu. ● **Notowała Ewa Tomkowska**

OGŁOSZENIE 34429903

Sezon na spacery

Który kleszcz pospolity czy

Boimy się egzotycznego kleszcza, bo jest duży jak pająk. Jednak w Polsce jest bardzo rzadki. To powszechne kleszcze, te z trawnika koło domu, mogą sprawić, że nie wstaniemy z łóżka.

Katarzyna Staszak

Żyją schowane w trawach i krzewach, w porównaniu z nami są maleńkie, ale ich łacińskie nazwy brzmią jak imiona groźnych, mitycznych bogów.

– W pobliżu domu, w ogrodzie czy w parku możemy spotkać *Ixodesa ricinusa*, czyli kleszcza pospolitego. W terenach bardziej leśnych żyją też *Dermacentory*, czyli kleszcze łąkowe. Mamy w Polsce wiele gatunków kleszczy, ale te dwa znajdujemy najczęściej – mówi dr Barbara Czech-Szczapa, epidemiolożka z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

Od kilku lat przerażenie budzą historie opowiadane o kleszczach „dużych jak pająki". Czy są prawdziwe?

– Chodzi o kleszcze afrykańskie, ze względu na wielkość nazywane „Monster ticks", a po łacinie *Hyalomma*. Te kleszcze co roku trafiają do Europy i Polski podczas wiosennych migracji ptaków i wędrówek zwierząt kopytnych – tłumaczy dr Czech-Szczapa.

Wyjaśnia, że kiedyś kleszcze afrykańskie występowały w pasie okołorównikowym, w Afryce i Europie Południowej.

– Zmiany klimatyczne powoli umożliwiają kleszczom *Hyalomma* na całoroczne bytowanie w naszym klimacie i finalnie możliwe jest ich trwałe zadomowienie. Łagodne zimy, ciepłe, suche wiosny i lata sprawiły, że są one znajdowane na ludziach i zwierzętach, np. w Niemczech i Czechach, ale także w Polsce. Nie wiemy dokładnie, jak bardzo ten gatunek jest u nas rozpowszechniony. Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób opublikowało właśnie mapy występowania kleszczy *Hyalommamarginatum*. Wynika z nich, że na południu Polski obecność tego gatunku jest faktem, czego nie widzieliśmy w publikacjach tej organizacji jeszcze trzy lata temu – informuje dr Barbara Czech-Szczapa.

KLESZCZ AFRYKAŃSKI. MONSTERY „TROPIĄ" OFIARY

Znalezienie na swoim ciele kleszcza mniejszego niż główka od szpilki budzi niepokój, ten lęk jest większy, gdy kleszcz wielkością przypomina pająka.

– O kleszczach afrykańskich krążą legendy zbudowane na ich nietypowych cechach. Rzeczywiście, w porównaniu z naszymi rodzimymi kleszczami są duże. Nasze kleszcze czekają na ofiarę, korzystają z tego, że znalazła się w ich zasięgu, natomiast kleszcze afrykańskie mogą aktywnie podążać za ofiarą – opowiada dr Czech-Szczapa.

Kleszcz afrykański wyczuwa pot, drgania i temperaturę ciała ofiary i może za nią biec nawet kilkaset metrów.

Trzecia cecha, która odróżnia kleszcza afrykańskiego od kleszczy typowych dla Polski, to choroba, którą może nas zakazić. Kleszcze afrykańskie „mogą stanowić bardzo poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, gdyż przenoszą wirusa niebezpiecznej gorączki krymsko-kongijskiej. Śmiertelność osób zarażonych wirusem jest wysoka (10-60 proc.) a leczenie niedostępne" – informują naukowcy z Uniwersytetu Warszawskiego.

– Na gorączkę krymsko-kongijską nie mamy szczepionki ani leków i to jest duży problem. Przez zmiany klimatyczne możemy się spodziewać zachorowań dotychczas u nas niespotykanych. Natomiast to, z czym musimy się uporać w tej chwili, to kwestia świadomości chorób odkleszczowych, które już stanowią dla nas zagrożenie – zaznacza epidemiolożka.

O boreliozie słyszymy od lat. – To choroba, na którą mamy leki, a od przyszłego roku być może będziemy mieć też szczepienie. Rumień na skórze jest dla pacjenta sygnałem, że trzeba zgłosić się do lekarza, chociaż nie występuje u wszystkich pacjentów. Dużym wyzwaniem epidemiologicznym i medycznym pozostaje jednak kleszczowe zapalenie mózgu (KZM). Na tę chorobę nie ma leku, za to możemy chronić się przed nią szczepieniem. Niestety, niewiele osób o tym wie lub chce się zaszczepić – mówi dr Barbara Czech-Szczapa.

DOPÓKI SĄSIAD NIE ZACHORUJE

– W zeszłym roku mieliśmy w Polsce prawie tysiąc zgłoszonych przypadków KZM, a to tylko czubek góry lodowej. To przypadki osób, u których choroba zajęła ośrodkowy układ nerwowy, wymagały pobytu w szpitalu i zostały właściwie zdiagnozowane – podkreśla dr Czech-Szczapa.

eprasa.pl 87a5ae6880

TYLKO ZDROWIE

jest najgroźniejszy: afrykański

FOT. NEW AFRICA

Kleszcz afrykański wyczuwa pot, drgania i temperaturę ciała ofiary i może za nią biec nawet kilkaset metrów

KZM ma dwufazowy przebieg. – U znacznej części osób zakażenie wirusem KZM jest bezobjawowe lub skąpoobjawowe, przypomina grypę. Stan zdrowia ulegnie poprawie na skutek efektywnej pracy naszego układu odpornościowego, który zwalczy wirusa. Jednak u części zakażonych, po pozornym wyzdrowieniu, pojawia się druga faza choroby przebiegająca z objawami neurologicznymi. Tego momentu obawiamy się najbardziej. Wszyscy pacjenci doświadczający tych objawów wymagają hospitalizacji, której średni czas wynosi około trzech tygodni. U części pacjentów może dojść do trwałych powikłań lub zgonu. Nie znamy więc rzeczywistej skali zakażeń. Być może wiele wiosennych i letnich infekcji, które bierzemy za grypę czy przeziębienie, to też jest KZM – tłumaczy dr Czech-Szczapa.

KZM może doprowadzić do paraliżu – rąk, nóg, całego ciała, w najcięższych przypadkach także dróg oddechowych, co oznacza podłączenie do respiratora. Leczenie polega na długotrwałej rehabilitacji. Niektóre osoby nigdy nie odzyskują sprawności, nie mogą samodzielnie wstać z łóżka. Długotrwałym skutkiem choroby może być też padaczka.

– KZM roznoszą kleszcze, które możemy spotkać we własnym ogrodzie.

Mitem jest, że do zakażenia dochodzi wyłącznie w wybranych obszarach kraju lub tylko w lasach – podkreśla dr Czech-Szczapa.

Dlaczego więc potrafimy się przestraszyć egzotycznej choroby, która zagraża nam (na razie) tylko teoretycznie, a tak mało uwagi poświęcamy chorobie, która jest w Polsce coraz częstsza?

– Przez brak informacji od lekarzy, wielu Polaków traktuje KZM jako mało prawdopodobne zagrożenie – uważa prof. Tomasz Sobierajski z Uniwersytetu Warszawskiego, autor raportu o wiedzy Polaków na temat KZM.

Ta wiedza jest niewielka. Wiele osób rozumie, czym grozi ukłucie przez kleszcza, dopiero gdy zachoruje ktoś z ich otoczenia – kuzyn czy sąsiad.

DO PARALIŻU WYSTARCZY TYLKO UKŁUCIE

Opisywaliśmy w Wyborczej historię Katarzyny Lenkiewicz. W lipcu 2022 r. z mężem i dwiema córkami pojechała do lasu. Po wycieczce pani Katarzyna zauważyła dwa kleszcze, które wbiły się jej w brzuch. Mąż szybko je usunął.

Dwa tygodnie później Lenkiewicz leżała już sparaliżowana w szpitalu i walczyła o życie. Gdy zachorowała miała 36 lat. Obecnie potrzebuje całodobowej opieki.

– Do zakażenia boreliozą potrzebny jest dłuższy kontakt kleszcza z naszym ciałem. Jeśli kleszcz zostanie usunięty szybko, ryzyko rozwoju choroby jest mniejsze. Do zakażania wirusem KZM wystarczy fakt rozpoczęcie żerowania przez kleszcza. Nawet natychmiastowe usunięcie kleszcza nie chroni nas przed zachorowaniem – wyjaśnia dr Czech-Szczapa.

Namawia do szczepienia wszystkich, bez względu na wiek. Każdy, kto może mieć kontakt z kleszczem jest zagrożony kleszczowym zapaleniem mózgu – podkreśla epidemiolożka.

Ze szczepionki od lat korzystają leśnicy i lekarze nie odnotowali żadnego przypadku zachorowań w tej grupie zawodowej. ●

Jak zaszczepić się przeciwko KZM

- Szczepionka przeciwko KZM jest dla dorosłych i dzieci (od pierwszego roku życia).
- Pełne uodpornienie wymaga podania trzech dawek. Pierwsze dwie dawki można przyjąć w odstępie dwóch tygodni. Jeśli zaszczepimy siebie lub dziecko teraz, zyskamy ochronę na wakacje.
- Po kilku latach podaje się tzw. dawki przypominające. Pierwsza taka dawka powinna być zaplanowana po trzech latach od ostatniego szczepienia. A kolejne dawki – co pięć lat. Po ukończeniu 65. roku życia należy wrócić do cyklu trzyletniego.
- Szczepić można się przez cały rok.
- Na szczepienie możemy zgłosić się do swojej przychodni podstawowej opieki zdrowotnej. Jeśli lekarz zakwalifikuje nas do szczepienia, preparat kupimy na miejscu lub w aptece. Szczepionka nie jest refundowana, ale mieszkańcy Warszawy mogą skorzystać z bezpłatnego programu szczepień.
- Szczepić można się także w aptekach.
- Ceny szczepionek w poszczególnych aptekach i przychodniach są różne. Jedna dawka kosztuje ok. 100 zł.

eprasa.pl 87a5ae6880

KUJAWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
w Inowrocławiu, 88-100 Inowrocław, al. Kopernika 7

ogłasza II przetarg nieograniczony na

OPRACOWANIE DOKUMENTACJI TECHNICZNEJ DLA ROBÓT BUDOWLANYCH ORAZ INSTALACYJNYCH PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI NA NIERUCHOMOŚCIACH BUDYNKOWYCH SPÓŁDZIELNI W INOWROCŁAWIU I REJONIE

1. **Oferty należy składać w dwóch zamkniętych kopertach** w siedzibie Spółdzielni (parter – BIURO PODAWCZE), **w terminie do 26.06.2026 r. do godziny 10.00**. **Pierwsza koperta** powinna zawierać wszystkie dokumenty wymagane w postępowaniu przetargowym. **Druga koperta** powinna zawierać ofertę cenową.
2. Otwarcie **OFERT Z DOKUMENTAMI** nastąpi w dniu **26.06.2026 r o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze.
3. Otwarcie **OFERT CENOWYCH** nastąpi w dniu **30.06.2026 r o godz. 10.00** w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu, al. Kopernika 7 – sala konferencyjna na parterze.
4. **Specyfikację istotnych warunków zamówienia** można pobrać ze strony internetowej Spółdzielni: **www.ksmino.pl**

Dodatkowe informacje można uzyskać na w/wym. stronie internetowej Spółdzielni.

Kraj/34438839

Uniwersytet Gdański

UNIWERSYTET GDAŃSKI

ogłasza przetarg (obejmujący negocjacje)
na sprzedaż atrakcyjnie położonej nieruchomości:

w Gdańsku Sobieszewie, przy **ul. Ornitologów 26**,
KW nr GD1G/00069607/9.

W skład nieruchomości wchodzą: działki o numerach 116/1 i nr 114 oraz 115/1 o łącznej powierzchni 15 457m² oraz dwa budynki o powierzchniach użytkowych: 469 m² i 403 m² .

Cena wywoławcza wynosi: 10 000 000,00 zł (dziesięć milionów złotych)

Wadium w kwocie: 500 000,00 zł (pięćset tysięcy złotych), należy wpłacić przelewem na konto: PEKAO S.A. IV/O Gdańsk **54 1240 1271 1111 0000 1492 5434** do **dnia 7 lipca 2026 r.** (liczy się data wpływu na konto bankowe UG)

Szczegóły dotyczące przetargu znajdują się na stronie internetowej:
https://nieruchomosci.ug.edu.pl

Pisemne oferty z podaniem ceny oraz potwierdzeniem złożenia wadium, zgodnie z „Regulaminem i Informacją" dotyczącego przetargu (obejmującego negocjacje) na sprzedaż nieruchomości położonej w Gdańsku Sobieszewie Górki Wschodnie" zamieszczonym pod adresem: https://nieruchomosci.ug.edu.pl w zakładce „Przetarg na sprzedaż nieruchomości – Gdańsk Sobieszewo, Górki Wschodnie", należy składać osobiście lub przesłać pocztą do dnia **8 lipca 2026 r**. do godz. 12:00 na adres: Uniwersytet Gdański ul. prof. Marii Janion 4, 80-309 Gdańsk, pok. 324 z dopiskiem „Przetarg Górki Wschodnie– NIE OTWIERAĆ do dnia 8 lipca do godz. 13:00". Wszelkie informacje można uzyskać pod numerem telefonu (58) 523-24-64/94 w godz. 10.00–14.00 lub osobiście w biurze ww. miejscu.

Uniwersytet Gdański zastrzega sobie prawo w każdym czasie do:
1. odwołania/unieważnienia/zamknięcia bez wybrania oferenta przetargu/warunków przetargu i/lub ogłoszenia, w całości lub w części, bez podania przyczyny, na każdym etapie postępowania,
2. zmiany warunków przetargu i/lub ogłoszenia.

Kraj/34436744

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Dziel się wspomnieniami o bliskich, których już z nami nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OGŁOSZENIE
z dnia 12 czerwca 2026 r.
o konsultacjach społecznych do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Bronowice Małe – Tetmajera" sporządzanego z zastosowaniem postępowania uproszczonego

Na podstawie art. 27b ust. 4 pkt. 4 lit. d oraz art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538), a także w związku z zarządzeniem nr 410/2026 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 27 lutego 2026 r.,

zawiadamiam

o konsultacjach społecznych do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru
„Bronowice Małe – Tetmajera"
sporządzanego z zastosowaniem postępowania uproszczonego.
Granice obszaru objętego zmianą planu miejscowego szczegółowo określa załącznik graficzny.

Konsultacje społeczne do projektu zmiany planu zostaną przeprowadzone w dniach **od 12 czerwca do 10 lipca 2026 r.** poprzez:
- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godzinach:
  - wtorki, środy, czwartki i piątki 8:00-15:00,
  - w poniedziałki 10:00-18:00;
  wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, -8542;
- składanie uwag;
- zamieszczenie projektu zmiany planu „Bronowice Małe – Tetmajetra" na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *PLANY SPORZĄDZANE).*

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna) dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie zmiany planu miejscowego obszaru „Bronowice Małe – Tetmajera" zostanie przeprowadzone w dniu **25 czerwca 2026 r**., w Urzędzie Miasta Krakowa, **pl. Wszystkich Świętych 3-4, sala Dietla**, początek o **godzinie 15:30**. W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć online, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce ZAPROSZENIA pod adresem: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Dodatkowe spotkanie informacyjne na temat projektu zmiany planu miejscowego obszaru „Bronowice Małe – Tetmajera" odbędzie się w Dzielnicy VI Bronowice w dniu **2 lipca 2026 r.**, w Szkole Podstawowej nr 50 przy ul. Katowickiej 28 w Krakowie, początek o godzinie 18:00.

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu zmiany planu miejscowego. Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do 10 lipca 2026 r.** – wyłącznie na formularzu urzędowym - z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *WZORY)*. Można go przesłać poprzez e- doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online. LINK: *Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego - Krakowski Portal Usług Miejskich*

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: *uwagi-bp@um.krakow.pl*

Forma papierowa obejmuje:
- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wysłanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej).

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:
1. *Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.*
2. *Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.*
3. *Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.*
4. *Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.*
5. *Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.*
6. *Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.*
7. *Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
8. *Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.*

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Kraków/34438595

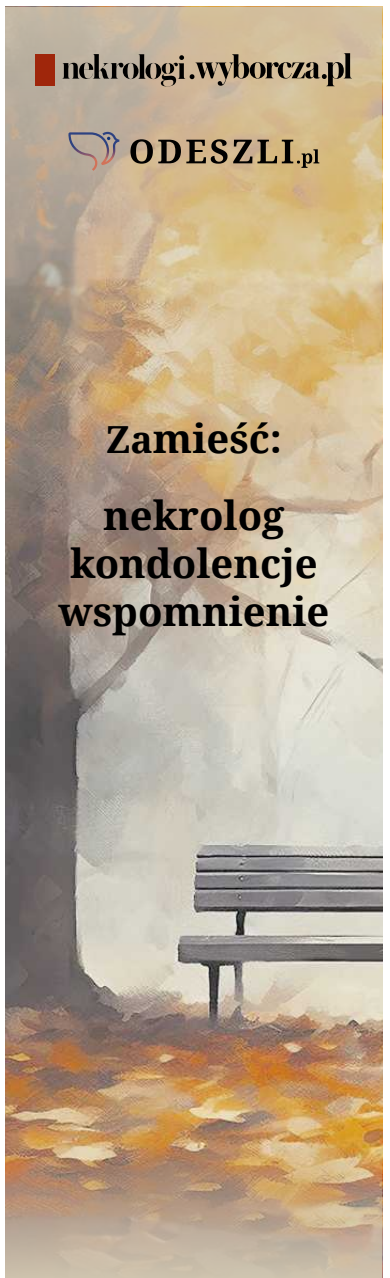
eprasa.pl 87a5ae6880

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

Zamieść:

nekrolog
kondolencje
wspomnienie

nekrologi@wyborcza.pl
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399,
22 55 55 555

**W Sądzie Rejonowym
w Lidzbarku Warmińskim**
w sprawie I Ns 195/25 z wniosku Beaty Gajdamowicz toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Arturze Gajdamowiczu zmarłym w dniu 10 maja 2025 r. w Lidzbarku Warmińskim, ostatnio stale zamieszkałym w Lidzbarku Warmińskim. Wzywa się spadkobierców zmarłego, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosili się do Sądu i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie zostaną pominięci w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku po wyżej wymienionym.

Kraj/34438813

Prokuratura Okręgowa we Wrocławiu 2 Wydział do Spraw Przestępczości Gospodarczej zawiadamia pokrzywdzonych w sprawie o sygn. PO II Ds. 22.2020 Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu, że w postępowaniu dotyczącym czynów popełnionych w toku przyspieszonego postępowania układowego spółki GetBack S.A. w restrukturyzacji z siedzibą we Wrocławiu, to jest o czyn z art. 296 § 1, 2 i 3 k.k. w zw. z art. 300 § 1 i 2 k.k. i inne zostało wydane postanowienie o powołaniu biegłych z zakresu ekonomii i informatyki w celu przeprowadzenia analizy. Pokrzywdzeni i ich pełnomocnicy mają prawo zapoznać się z opinią złożoną na piśmie (art. 318 kpk).

Kraj/34438981

OGŁOSZENIE

TTBS Spółka z o.o., 39-400 Tarnobrzeg, ul. Mickiewicza 4, woj. podkarpackie, pow. m. Tarnobrzeg, NIP 867-19-77-128, Regon: 831208154 **ogłasza przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej obejmujący działkę nr ewid. 744 o pow. 1,7711 ha położonej w Tarnobrzegu, Obr. 12-Tarnobrzeg powiat M. Tarnobrzeg, woj. podkarpackie, dla której Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu prowadzi księgi wieczyste nr TB1T/00072512/8.**

Nieruchomość przeznaczona jest pod zabudowę jednorodzinną

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **netto 1 600 000,00 zł** plus podatek Vat 23%

Przetarg odbędzie się w dniu 7.07.2026 r., **o godz. 11:00** w siedzibie TTBS ul. Mickiewicza 4, pokój nr 5.

Wadium w formie pieniężnej ustala się w wysokości **80 000,00 zł,**

TTBS Sp. z o.o. zastrzega sobie prawo do odwołania lub zmiany ogłoszenia, a także warunków przetargu, zamknięcia postępowania bez wybrania którejkolwiek z ofert lub jego unieważnienia bez podania przyczyny.

Szczegółowe informacje, dotyczące przetargu (w tym Regulamin przetargu). zamieszczone są stronie www.ttbs.tarnobrzeg.pl. Informacje telefoniczne w przedmiocie przetargu można uzyskać pod nr tel. 015 822 98 60.

Kraj/34438690

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Prof. Zdzisława Gajdy

wybitnego znawcy historii medycyny.

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

składamy wyrazy głębokiego współczucia.

Zarząd Polskiego Towarzystwa Badania Bólu

www.nekrologi.wyborcza.pl/34438838

Zagłębiowski Szpital Kliniczny informuje,

IŻ W SIERPNIU 2026 R. PLANOWANY JEST TERMIN USUNIĘCIA DOKUMENTACJI MEDYCZNEJ.

Dotyczy to w szczególności historii chorób i kartotek pacjentów poradni specjalistycznych z **2005 r.,** zbiorów wyników badań z **2005 r.,** kart informacyjnych Izby Przyjęć z **2005 r.,** oraz zdjęć RTG z **2015 r.** Szczegółowy spis dokumentacji przeznaczonej do zniszczenia znajduje się na stronie internetowej ZSK (www.szpitalzsk.pl) w zakładce Aktualności lub pod numerem telefonu (32) 731 22 40. Osoby zainteresowane odbiorem swojej dokumentacji proszone są o zgłoszenie się po nią do dnia **17.07.2026 r.** do Archiwum szpitala.

Kraj/34437927

SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA MARYSIN WAWERSKI

OGŁASZA PRZETARG NIEOGRANICZONY NA SPRZEDAŻ LOKALU MIESZKALNEGO O STATUSIE: WYODRĘBNIONA WŁASNOŚĆ

Lokal nr 112 przy ul. Korkowej 137C

Powierzchnia użytkowa – 29,00 m² (III piętro)
Mieszkanie 1 – pokojowe z piwnicą.
Wartość rynkowa lokalu 370.000,00 zł
Lokal wymaga przeprowadzenia generalnego remontu
Druki do przetargu do pobrania w siedzibie Spółdzielni pok. nr 7 przy ul. Begonii 9 lub na stronie internetowej Spółdzielni www.smmarysin.waw.pl
Oferty należy składać od dnia 12.06.2026 r. do 13.07.2026 r do godz.13:00 w sekretariacie – pok. nr 4. Oferent przystępujący do przetargu wpłaca wadium w wysokości 1.000, 00 zł.
Spółdzielnia ogłaszając przetarg zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.
Przetarg odbędzie się 13.07.2026 r. o godz. 16:00 w siedzibie SM „Marysin Wawerski".
Lokal można oglądać od 12.06.2026 r. po wcześniejszym umówieniu się z Działem Administracji.

Kraj/34438533

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

**OGŁOSZENIE z dnia 12 czerwca 2026 r.
o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
„Bronowice Małe – Tetmajera II"
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i niezbędną dokumentacją**

Na podstawie art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 oraz z 2025 r. poz. 1940, 1881, 1535), a także w związku z uchwałą nr X/209/24 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2024 r. zmienionej uchwałą nr XXXVII/796/25 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2025 r.

zawiadamiam

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **„Bronowice Małe – Tetmajera II"** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz z niezbędną dokumentacją. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.
Konsultacje społeczne do projektu planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją zostaną przeprowadzone w dniach **od 12 czerwca do 10 lipca 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogilska 41, w godzinach:
  - **wtorki, środy, czwartki i piątki 8.00-15.00,**
  - **w poniedziałki 10.00-18.00;**

wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: *bp.umk@um.krakow.pl* lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, – 8542;

- składanie uwag;
- zamieszczenie projektu planu „Bronowice Małe – Tetmajera II" na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *PLANY SPORZĄDZANE)*.

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna) dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie planu miejscowego „Bronowice Małe – Tetmajera II", zostanie przeprowadzone w dniu **25 czerwca 2026 r**., w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala J. Dietla**, początek o **godz. 16.00**.

W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć *online,* tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce *ZAPROSZENIA* pod adresem: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

Dodatkowe spotkanie otwarte na temat projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **„Bronowice Małe – Tetmajera II"** odbędzie się w Dzielnicy VI Bronowice w dniu **2 lipca 2026 r**. w Szkole Podstawowej nr 50 przy ul. Katowickiej 28, o godzinie 18.00.

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 10 lipca 2026 r.** – **wyłącznie na formularzu urzędowym** – z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne* (w zakładce *WZORY)*. Można go przesłać poprzez e – doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przesłać online. LINK: *Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego – Krakowski Portal Usług Miejskich*

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: *uwagi-bp@um.krakow.pl*

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wysłanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogilska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej).

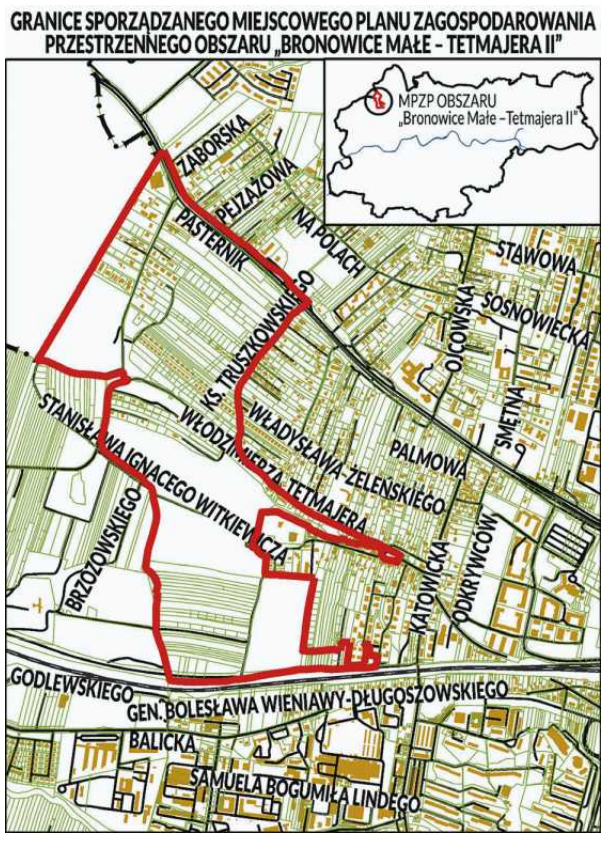
UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

Informuję, że:

1. *Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.*
2. *Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.*
3. *Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.*
4. *Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.*
5. *Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.*
6. *Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.*
7. *Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
8. *Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw. , e-mail: iod@um.krakow.pl.*

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej *www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne*

GRANICE SPORZĄDZANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „BRONOWICE MAŁE - TETMAJERA II"

Kraków/34438409

eprasa.pl 87a5ae6880

Sami mogliby wygrać mundial

Aż 17 piłkarzy wychowanych w barcelońskiej akademii La Masia zagra na mundialu w Meksyku, USA i Kanadzie. Razem mogliby powalczyć nawet o tytuł mistrzowski.

Dariusz Wołowski

• **Lionel Messi po zwycięstwie w MŚ w Katarze w 2022 roku** FOT. REUTERS / HANNAH MCKAY

Legenda głosi, że 29 maja 2024 roku, po podpisaniu kontraktu z Barceloną, niemiecki trener Hansi Flick nie poszedł na przyjęcie z tej okazji, ale kazał się zaprowadzić na mecz rezerw Barca Atletic. Nawet przyjezdni wiedzą, że to wychowankowie są największym skarbem katalońskiego klubu. Zwłaszcza w tak ciężkich czasach, gdy Barcelona próbuje wydobyć się z wielomilionowych długów i nie stać jej na wielkie transfery.

Serwetka Messiego

Budynek La Masii powstał w 1702 roku na farmie. Klub z Katalonii jest jego właścicielem od 1953 roku. Mieszkali w nim budowniczowie stadionu Camp Nou, po czym w 1979 roku holenderski trener Johan Cruijff zdecydował, że w odnowionych wnętrzach powstanie internat dla młodych piłkarzy. W 2011 roku akademię La Masia przeniesiono do nowego ośrodka treningowego FC Barcelony.

Rok wcześniej trzej absolwenci szkółki – Leo Messi, Andres Iniesta i Xavi Hernandez – zajęli całe podium w plebiscycie „Złota Piłka" magazynu „France Football". Rok później rozdzielił ich tylko Cristiano Ronaldo. Żadna inna klubowa akademia nie ma takich dokonań. Argentyńczyk Messi trafił do niej w wieku 13 lat, a swój pierwszy kontrakt z klubem podpisał w grudniu 2000 roku na serwetce, która po latach został sprzedana w brytyjskim domu aukcyjnym Bonhams za 890 tys. euro.

Messi jest dziś najbardziej utytułowanym piłkarzem w historii, zdobył 46 trofeów, z czego 35 z Barceloną. Należał do słynnej generacji 1987, razem z Cescem Fabregasem i Gerardem Pique przeszli kolejne szczeble rozwoju w La Masii. Dziś, tuż przez 39. urodzinami, Leo jako kapitan poprowadzi Argentynę do walki w obronie tytułu mistrza świata na mundialu w USA, Kanadzie i Meksyku.

Argentyńczyk opuścił Barcelonę w 2021 roku jako największy piłkarz w jej historii. W grudniu 2007 roku miał zaledwie 20 lat i status wschodzącej gwiazdy, gdy dokonał rzeczy symbolicznej. Asystował przy kąpieli noworodka o imieniu Lamine i nazwisku Yamal. Urodzony w Hiszpanii syn imigrantów z Maroka (ojciec) i Gwinei Równikowej (matka) miał wtedy zaledwie pięć miesięcy. Sesja zdjęciowa na Camp Nou była częścią akcji solidarnościowej, z tych fotografii powstał kalendarz. Historyczne zdjęcie upubliczniił ojciec Yamala w 2024 roku, tuż przed półfinałem Euro w Niemczech między Hiszpanią i Francją. 17-letni Lamine zdobył wtedy cudowną bramkę, La Roja wywalczyła później tytuł mistrzowski. Dziś jedzie na mundial jako jeden z faworytów a Yamal ma być tam gwiazdą.

La Masia wychowała pokolenie 1987, a dokładnie 20 lat później narodziło się kolejne wybitne. Yamal, Pau Cubarsi i Marc Bernal (rocznik 2007) są dziś graczami Barcelony i wszyscy przeszli przez jej akademię. Całe trio Flick wystawił do podstawowego składu w swoim ligowym debiucie w klubie z Katalonii przeciw Valencii. Karierę Bernala storpedowało wkrótce potem zerwanie więzadeł w kolanie. Wrócił w minionym sezonie, ale selekcjoner Hiszpanii Luis de la Fuente nie zabrał go na mundial. Powołał za to trzy lata starszego Gaviego, który też przeżył gehennę zerwanych więzadeł. Ciężkiego urazu doznał w meczu kadry. Wrócił do zdrowia i do USA, Kanady i Meksyku pojechał. Selekcjoner La Roja uważa go za duszę drużyny, bo przy wzroście 173 cm jest jej największym wojownikiem.

SPORT.PL

- **Pierwsze mecze mundialu: Meksyk – RPA i Korea Południowa – Czechy**
- **Komentarze, relacje, analizy, zapowiedzi – 24 godziny na dobę**
- **Jan Urban: Wciąż siedzi mi to w głowie. Powinniśmy zagrać na tym mundialu**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na SPORT.PL

Zapraszamy na **Sport.pl+.** Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

W kadrze Hiszpanii są też Eric Garcia i Dani Olmo – to piłkarze wychowani w La Masii, którzy początkowo nie przebili się w pierwszej drużynie Barcelony, odeszli do innych klubów, ale po latach wrócili do domu. Olmo Barcelona odkupiła za 55 mln euro, co pokazuje jak kosztowne bywają omyłki w ocenie potencjału młodych graczy. Ale przecież Fabregas i Pique też odchodzili z Camp Nou, a potem wracali do Barcelony.

Czy czeka to także lewych obrońców reprezentacji Hiszpanii Marca Cucurellę i Alejandro Grimaldo? Obaj trenowali w La Masii, Cucurella zadebiutował nawet w pierwszej drużynie Barcelony, zdobył z nią Puchar Króla w 2018 roku. Dziś występuje w Chelsea, która zapłaciła za niego w 2022 roku 65,3 mln euro. Grimaldo gra w Bayerze Leverkusen, ale jak wszyscy gracze związani z Barceloną nie ma nic przeciwko powrotowi na Camp Nou.

Siła szkółki Barcelony

Luis de la Fuente zabrał na mundial także Victora Munoza z Osasuny Pampeluna, który trenował i grał w akademii Barcy. Są też wychowankowie katalońskiego klubu w innych reprezentacjach. Japończyk Take Kubo był związany z Barceloną od ósmego roku życia, dwa lata później trenował regularnie w La Masii, ale sankcje FIFA zmusiły go do powrotu do Japonii. Podpisał potem kontrakt z Realem Madryt, gdzie się nie przebił i dziś występuje w Realu Sociedad. Na mundial pojechał z kadrą Japonii.

Paik Seung-ho wrócił z Barcelony do Korei z tego samego powodu co Kubo. Dziś gra w Birmingham City w angielskiej Championship i jest na mundialu ze swoją drużyną narodową. Barw Maroka bronią Chadi Riad i Ez Abde – pierwszy zadebiutował w Barcelonie, drugi zagrał w niej 12 spotkań ligowych. Dziś występuje w Betisie, ale klub z Katalonii zachował prawo do procentu od kwoty jego kolejnego transferu. La Masia wychowuje najlepszych graczy dla Barcelony, a na transferach tych, którzy się w niej nie przebiją, zarabia miliony.

Selekcjoner Urugwaju Marcelo Bielsa zabrał na mundial Ronalda Araujo i Santiego Bueno. Pierwszy to kapitan Barcelony i choć nie jest wychowankiem La Masii, zaczynał w zespole rezerw Barca Atletic. Tak jak Bueno, dziś w angielskim Wolverhampton. Z klubem z Katalonii związany jest też Marcus Thuram, który trenował w jego szkółce w latach 2006-08, gdy ojciec Lilian bronił barw Barcelony. Teraz Marcus jest gwiazdą Interu Mediolan i reprezentacji Francji. Obrońca Nahuel Molina szkolił się w filii akademii Barcelony w Argentynie, dziś jest piłkarzem Atletico Madryt, a Lionel Scaloni zagrał go na mundial. Takich filii La Masii jest na świecie wiele, w Warszawie w 2012 roku powstała Escola Varsovia, ale patronat Barcelony okazał się dla niej za drogi.

Nie wszyscy z wymienionych wyżej 17 graczy z różnych drużyn narodowych, które zobaczymy na mundialu, są tak samo mocno związani z Barceloną. Stworzyliby jednak bardzo silny zespół z Messim i Yamalem w rolach gwiazd. Byłby wśród nich także Fermin Lopez, ale kontuzja zabrała skrzydłowemu Barcelony szansę wyjazdu na mistrzostwa do USA, Kanady i Meksyku.

La Masia najwięcej daje Barcelonie. W minionym sezonie wychowankowie rozegrali w zespole Flicka aż 50 proc minut. Jest ich w kadrze pierwszego zespołu dziewięciu, ich wartość portal Transfermarkt szacuje na 610 mln euro. Mieli ogromny wkład w obronę mistrzostwa Hiszpanii. Yamal był najlepszym strzelcem (24 gole), przerwał dominację Roberta Lewandowskiego – najskuteczniejszego gracza Barcy w poprzednich trzech sezonach.

2 kwietnia 2016 roku, podczas El Clasico upamiętniającego śmierć Cruijffa, ośmioletni Yamal wychodził na boisko za rękę z Sergio Ramosem – gwiazdą Realu Madryt. Bernal wyprowadzał na stadion napastnika Barcy Luisa Suareza. W 268 meczach zespołów młodzieżowych klubu z Katalonii Bernal zdobył 280 goli. Tę łatwość zdobywania bramek utrzymuje do dziś, choć gra jako defensywny pomocnik.

Wychowankowie mają tę zaletę, że gotowi są oddać niemal wszystko za klub swojego życia. Yamal i Cubarsi debiutowali w pierwszym zespole u Xaviego Hernandeza, Bernal u Flicka. – Kiedy jest ciężko, zawsze zwracamy się do La Massi i ona nigdy nie zawodzi – mówił Xavi, stawiając na wychowanków. – Gratuluję akademii Barcelony. To czego dokonuje jest niesamowite – mówił niedawno Flick.

Jak już wspominaliśmy La Masia produkuje także na eksport. Według CIES Football Observatory w pięciu największych ligach Europy grało w minionym sezonie 40 wychowanków Barcelony. To rekord wśród klubowych szkółek. Akademia Barcy wychowała 79 graczy, którzy występowali w 49 ligach całego świata – to dane z października 2025 roku. Transfermarkt ocenia, że łączna wartość wychowanków Barcy sięga 1,350 mld euro. To także światowy rekord. ●

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

Telefon: 22 555 66 00
(czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik

PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455
Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55,
faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.
IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 87a5ae6880

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

W SPRZEDAŻY

Faworyci turnieju: Kylian Mbappe, Lamine Yamal, Harry Kane, Leo Messi

Korespondencje z USA „Za pięć dwunasta”

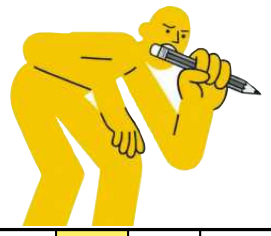
Rozmowy z Janem Urbanem i Jackiem Laskowskim

Sylwetka Szymona Marciniaka

Program transmisji w TV

Kup w punkcie sprzedaży prasy (magazyn dostępny m.in: w salonach Empik, na stacjach benzynowych, w salonikach Media Relay, w Żabce, w Lidlu i w innych dobrych punktach sprzedaży prasy) lub zamów z bezpłatną dostawą na **prenumerata24.pl**

eprasa.pl 87a5ae6880

krzyżówka

■	1	2		3		■	4	5		6		7
8	■		■		■	9	■		■		■	
	■		■	10								
11					■		■		■		■	
	■		■		■	12			13			
14							■	■		■	■	
	■		■		■		■	■		■	■	
■	15		16					17		18		■
19	■	■		■	■		■		■		■	20
	■	■		■	■	21						
22		23		24			■		■		■	
	■		■		■		■	25				
26									■		■	
	■		■		■		■		■		■	
27						■	28					■

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) czarna ..., jadowity pająk
4) izraelski parlament
10) pogromcy korników
11) belka, do której przybija się podłogowe deski
12) „Piąty ...", film Luca Bessona
14) mistrz w browarniczym fachu
15) potężne gady kopalne
21) fiński region z miastem Rovaniemi
22) kwiat zwany także anemonem
25) małpa, u której wykryto czynnik Rh
26) Droga Mleczna
27) „Serce twe – ... ma", w piosence Alicji Majewskiej
28) film grozy Alfreda Hitchcocka (uwaga na dzioby!)

Pionowo:
2) a może w tym roku zima ich nie zaskoczy?
3) piesza, po górach, z plecakiem
5) narody
6) inne w drzewie, inne na półce w spiżarce
7) dzieło artystyczne złożone z trzech części
8) Tadeusz, ojciec polskiego bluesa
9) mieszkaniec miasta Beatlesów
13) zestaw opcji dostępnych w programie komputerowym
16) Hania, pianistka i kompozytorka
17) stopień oficerski w policji
18) ściek uliczny
19) nasada dłoni
20) współlokator detektywa z Baker Street
23) Herbert George, autor powieści „Wojna światów"
24) gastronomiczny albo rozrywkowy

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 50 z 11.06:
Poziomo: 1) Stone **4)** Grójec **10)** dworzanin **11)** Namib **12)** symptom **14)** Minogue **15)** plażowiczka **21)** tawerna **22)** playboy **25)** rylec **26)** termostat **27)** liszaj **28)** licho
Pionowo: 2) terminal **3)** nadbagaż **5)** rozum **6)** jenot **7)** cynamon **8)** Panama **9)** konserwatysta **13)** płaz **16)** Alpy **17)** czwartki **18)** karaluch **19)** szpital **20)** Marcin **23)** adres **24)** broda
Hasło: Opera mydlana.

sudoku

	9		3		5	2	7	8
8			9					
5				1	7	9	3	4
	1	8	6				2	7
		2				3	6	
	6	5	2	7	1			9
7	5	9		2			8	
6	4	3	7		9			2
	8				4		9	6

				3				
	5	2			4			
		4				8		
		9		4				
1			6					3
				1	7		6	
6		5		9			7	
2	3		1			5		9
9			4	2				6

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

M	E	I	S	A	T	K
C	E	W	Y	M	U	S
B	S	E	J	A	Z	Z
I	N	Y	R	U	C	E
R	O	D	K	I	Y	N
E	L	A	A	N	B	I
T	F	G	A	Y	O	A
W	E	K	Z	R	I	R
A	T	H	C	U	G	O

tasiemce
wymuszenia
rogi
obyczaje
biret
teflon
ruiny
ruch
zagadka

Hasło z 11.06: dojrzałość

skojarzenia

Tyczka	Liść	Kwota	Rożek
Rus	Brandy	Remont	Korzeń
Pin	Wiór	Język	Główka
Szkielet	Pęczek	Patyk	Potwierdzenie

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 11.06:
Jeszcze niegotowy projekt: Konspekt, Kalkulacja, Przymiarka, Szkic. **Wielobarwne:** Witraż, Tęcza, Pawie oczko, Kalejdoskop. **Z liczbami ułożonymi po kolei:** Linijka, Tarcza zegara, Arkusz Excela, Ranking. **Wyrazy z liczbowymi prefiksami:** Trimaran, Uniform, Kwadrofonia, Bimetal

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktor prowadzący **Wojciech Todur**

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Roland Garros zmienił jej życie

Maja przeszła do historii

Maja Chwalińska jako pierwsza zawodniczka w historii Rolanda Garrosa dotarła z kwalifikacji aż do wielkiego finału.

Anna Malinowska, Ewa Furtak

• 6 czerwca 2026 r., Paryż, Francja. Maja Chwalińska podczas finałowego meczu Roland Garros z Rosjanką Mirrą Andreevą

FOT. REUTERS / BENOIT TESSIER

Dąbrowa Górnicza jest dumna z Mai Chwalińskiej. Prezydent Marcin Bazylak snuje plan przyznania tenisistce honorowego obywatelstwa miasta. Zawodniczka przyjeżdżała do Paryża jako 114. w rankingu ATP, a po niesamowitych trzech tygodniach, gdy przedzierała się do turnieju głównego przez kwalifikacje, a potem szła jak burza, żeby zatrzymać się dopiero w finale, jest 21. rakietą wśród kobiet na świecie.

Za każdym centymetrem wzrostu tenisistki kryje się większy zasięg czy mocniejszy serwis. Na szczęście już nie pomysł na grę i odporność psychiczna, co udowodniła Maja Chwalińska w drodze do finału Rolanda Garrosa.

Maja Chwaliński nieraz słyszała, że jest do tenisa „za niska". 164 cm wzrostu to o 12 cm mniej niż Iga Świątek. Ale już o centymetr więcej niż Włoszka Jasmine Paolini, która przecież dochodziła do finałów French Open 2024 i Wimbledonu 2024. Pochodząca z Dąbrowy Górniczej Chwalińska wie, że nie ma tyle siły co rywalki, więc przede wszystkim musi na korcie myśleć. Świetnie zmienia tempo gry, a jej skróty śnią się rywalkom po nocach. Te atuty zawiodły Maję aż do finału Rolanda Garrosa.

Chwalińska reprezentuje dzisiaj klub BKT Advantage Bielsko-Biała, ale za rakietę pierwszy raz złapała we wspomnianej już Dąbrowie Górniczej. Dąbrowianka miała wówczas siedem lat, a jej trenerem był wówczas Paweł Kałuża, który opiekował się Mają w latach 2008-20. Początki to przede wszystkim Tenisowa Talentiada przy Centrum Sportu i Rekreacji w Dąbrowie Górniczej.

Komórka rozgrzana

Zajęcia odbywały się trzy razy w tygodniu. Grupa dzieci była dziesięcioosobowa. Maluchy używały mniejszych rakiet, miękkich piłek, a i korty były mniejsze. Maja czuła się tam jak ryba w wodzie. Lubiła się zmęczyć. Lubiła wygrywać. Słuchała wskazówek i szybko zaczęła odnosić sukcesy. – Rzadko dziś się zdarza, by dziewczynka w tak młodym wieku miała aż taki bogaty repertuar zagrań, a jednocześnie nie bała się z niego korzystać. Kolejnym plusem Mai jest wysoki poziom przygotowania fizycznego, wspaniała praca nóg. Jej przygotowanie mentalne cały czas ewoluuje. Jest waleczna, nieustępliwa, skupiona – mówił „Wyborczej" w 2015 r. Paweł Kałuża, gdy Maja miała 14 lat.

Dodawał, że rozwój Mai opiera się na spokojnej, długotrwałej pracy, na przestrzeganiu etapów szkolenia. Kałuża zaznaczał, że aby Dąbrowianka osiągnęła wysoki poziom, to musi polubić wyzwania, jakie stawiają przed nią mecze, i uświadomić sobie, że raz będzie wygrywała, a raz przegrywała. – Najważniejsze jest, aby dawała z siebie 100 proc. w każdym meczu, bez względu na okoliczności. Warto też pamiętać o dobrej zasadzie, że przegrany mecz to nie porażka. To lekcja, z której trzeba umieć wyciągnąć wnioski, aby wygrać następny pojedynek – mówił trener. Zapewniał przy tym, że Maja odnosiła sukcesy w sposób naturalny, niewymuszony.

Dziś trener Kałuża ledwo nadąża, by odbierać telefony. – Moja komórka jest rozgrzana do czerwoności. Wszyscy chcą rozmawiać o Mai. Ale trudno się dziwić, wspaniałe sukcesy na prestiżowym turnieju – mówi Kałuża.

Przegrany mecz to nie porażka. To lekcja

PAWEŁ KAŁUŻA
trener

Równie dobra siatkarka

Maja ukończyła w Dąbrowie Górniczej Szkołę Podstawową nr 29. To placówka z oddziałami sportowymi. Jej nauczyciele wspominają, że od najmłodszych lat sport był jej wielką pasją. – Trenowała tenis, ale była również wyśmienitą siatkarką – chwali Andrzej Krowicki, dyrektor szkoły. – Gdy była w czwartej klasie, w czasie międzyszkolnych zawodów siatkarskich pokazała taki kunszt, że wszyscy trenerzy byli pod wrażeniem. Była perfekcyjna technicznie w zagrywce górą, dołem, potrafiła „czytać" boisko, szukać wolnej przestrzeni, grać krótką, szukać linii końcowej. Nie mam wątpliwości, że już wtedy w tej małej dziewczynce tworzyła się strategia sportowa. Gdy obserwuję ją dziś na korcie, widzę, że nie gra siłą, ale doskonałą techniką – skrótem, rotacyjną piłką – wspomina Krowicki.

Pierwsze poważne sukcesy Maja zaczęła odnosić właśnie w podstawówce. Tenisowymi idolami Dąbrowianki byli wówczas Roger Federer i Maria Szarapowa. W 2015 r. Maja była w reprezentacji Polski, która triumfowała w halowych mistrzostwach Europy do lat 14. Wygrała wtedy pięć meczów (trzy singlowe oraz dwa w deblu), wszystkie, w których brała udział. W tym samym roku w parze z Igą Świątek zdobyła tytuł mistrzyni Europy młodzików w grze podwójnej.

– To od Mai dowiedziałam się o Idze Świątek. Później, gdy widziałam sukcesy tej drugiej zawodniczki, to zastanawiałam się, czy nadejdzie i czas Mai. I tak się też stało! Ona sama nigdy nie chwaliła się swoimi wynikami. W gimnazjum ze względu na treningi i zawody miała już indywidualny tok nauczania. Gdy wracała, nigdy nie opowiadała, jak jej poszło. Dowiadywałam się z mediów i kiedyś po prostu zapytałam Maję, czy o jej sukcesie mogę powiedzieć całej klasie. Uśmiechnęła się skromnie, przytaknęła. Woda sodowa, chwalenie się, to nie był jej świat – wspomina Beata Kaczmarczyk, wychowawczyni.

Jak zapewnia, Maja z racji swoich osiągnięć sportowych, nie miała taryfy ulgowej, a mimo to osiągała bardzo dobre wyniki w nauce. Podobnie było w szkole średniej – Zespole Szkół Sportowych w Dąbrowie Górniczej.

Zadaniowa i systematyczna

– Miała indywidualny tok nauczania, ale musiała zaliczać wszystkie przedmioty. Była bardzo zadaniowa, systematyczna. Wiedziała, że jeśli ma coś zrobić, to jak najlepiej. Nawet trudno mi powiedzieć, czy bardziej była humanistką, czy ścisłowcem, bo do wszystkich przedmiotów przykładała się tak samo. Była bardzo dojrzałą nastolatką, która poważnie traktowała naukę. I przy tym mądrym sportowcem, który nie ukierunkował się tylko na własne osiągnięcia, ale nie zaniedbał edukacji – podkreśla Dorota Przewieźlik, wicedyrektorka szkoły do spraw sportu. Podobnie jak inni nasi rozmówcy zapamiętała tenisistkę jako szalenie skromną. – Powiedzielibyśmy o niej, że była normalną dziewczyną. Mimo natłoku obowiązków, czasu, który spędzała w rozjazdach, nie pozostawała poza grupą rówieśniczą, miała swoje koleżanki. Była lubiana, doceniano jej zwyczajność – dodaje.

Cztery lata temu w rozmowie z „Wyborczą" sportsmenka opowiedziała o swoich problemach z depresją. – Czuć źle zaczęłam się już w końcówce 2019 r. Sprawę z tego, że nie jest to tylko zwykłe złe samopoczucie, zdałam sobie kilka miesięcy później. Trochę więc to trwało. Kiedy zdecydowałam się przerwać karierę sportową, trafiłam na osobę, która bardzo mi pomogła i wciąż pomaga. Jestem za to ogromnie wdzięczna i myślę, że bez niej byłoby mi bardzo ciężko. Możliwe też, że już do gry w tenisa bym nie wróciła – mówiła Maja Chwalińska. Jak szczerze przyznała w czasie choroby w ogóle nie myślała o sporcie.

– Były ważniejsze sprawy. (...) Można powiedzieć, że wymiotowałam tym tenisem. Niedaleko przed przerwaniem kariery zaczęłam już odczuwać takie fizjologiczne objawy typu ból głowy czy wymioty przed treningami. Cały czas się to powtarzało i było już bardzo źle – wyznała. Na szczęście udało się jej pokonać chorobę, z sukcesem wróciła do dawnego życia i na kort.

– Maja była w klasie lekkoatletyczno-pływackiej. Wybrała ten pierwszy z profili. Gdy dziś trenujemy z młodymi zawodnikami na bieżni, to przypominam, że kiedyś biegała po niej Maja. Też miała gorsze dni, chwile zwątpienia, ale nigdy się nie poddała. Z każdej porażki należy wyciągnąć wnioski, nie wolno poddawać się frustracji – przyznaje Dorota Przewieźlik. Jak dodaje, wszystkie mecze rozgrywane przez Maję w czasie turnieju Roland Garros nauczyciele i uczniowie oglądali z zapartym tchem.

Nigdzie się nie spieszy

Trener Kałuża zauważa, że osiągnięcia i miejsce, które dziś zajęła Maja, to nie tylko kwestia wrodzonego talentu, ale też pracowitości i wyrzeczeń. – Czas poświęcony na treningi, wyjazdy, turnieje nie pozwalały na tradycyjne życie nastolatki. Maja miała bardzo mało wolnego czasu. Pamiętam, że w wolnych chwilach lubiła słuchać Dawida Podsiadło [też pochodzi z Dąbrowy Górniczej], oglądała serial „Przyjaciele". Z koleżanką i kuzynką lubiły wyskoczyć do kina. Jeśli się udało, co nie było częste, czasem gdzieś pojechać. Maja jest też bardzo rodzinna. Lubiła spędzać czas z rodzicami, jeździć w odwiedziny do babci. To wszystko było podporządkowane tenisowi – podkreśla.

Dziś, gdy obserwuje Maję na korcie, przyznaje, że wciąż widzi to samo zachowanie zawodniczki. – Jest sobą. Po meczu rozdaje autografy, nigdzie się nie spieszy. W udzielanych wywiadach jest na luzie, nie widać w niej nerwów, napięcia. Gdy obserwuje się Maję, to nie można oprzeć się wrażeniu, że jest to miła dziewczyna z sąsiedztwa – kończy.

eprasa.pl 87a5ae6880

Industriada

Różne twarze przemysłu

Blisko 400 wydarzeń w 48 poprzemysłowych obiektach zlokalizowanych w 30 miejscowościach regionu. W programie m.in. pokazy multimedialne, warsztaty, spektakle, wystawy i koncerty.

• **Zabytkowa kopalnia srebra w Tarnowskich Górach**
FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Łukasz Karkoszka

Tegoroczna Industriada zaplanowana na 13 i 14 czerwca zaprasza do odkrywania „Twarzy przemysłu". Motyw przewodni tegorocznej edycji podkreśla, że dziedzictwo przemysłowe nie jest jedynie zbiorem budynków, maszyn czy technologii, lecz przede wszystkim historią ludzi oraz społeczności, które przez pokolenia współtworzyły przemysłowy charakter regionu. Zaplanowane wydarzenia przybliżą zarówno codzienność górników, hutników, kolejarzy, inżynierów i rzemieślników, jak i wynalazców, projektantów i przedsiębiorców odpowiedzialnych za rozwój nowych technologii i usprawnianie produkcji. Jednocześnie organizatorzy poświęcą uwagę pasjonatom i opiekunom postindustrialnej schedy.

– Już po raz 17. skupiamy się na przemysłowym dziedzictwie regionu, które inspiruje, fascynuje i edukuje niezależnie od wieku czy zainteresowań. Z wielką radością zapraszam do spotkań na Szlaku Zabytków Techniki – wspólnie spędźmy industrialny weekend – mówi Wojciech Saługa, Marszałek Województwa Śląskiego.

ROZRUCH MASZYN

Wspólne świętowanie rozpocznie się w piątek 12 czerwca od tradycyjnego Rozruchu Maszyn, który w tym roku odbędzie się w Galerii Szyb Wilson w Katowicach. Wieczór otworzy happening „Smolarze" Krakowskiego Teatru Ulicznego „Scena Kalejdoskop". Goście zobaczą też spektakl „Poza Czasem" Teatru AKT, łączący pantomimę, taniec i nowy cyrk. Kulminacyjnym punktem Rozruchu Maszyn będzie multimedialne przedstawienie „Creatio Continua".

– Multimedialny spektakl autorstwa Ksawerego Kaliskiego wpisuje się w obszar sztuki nowych mediów. Twórca wykorzystuje narzędzia sztuki cyfrowej, animacji komputerowej oraz technologii robotycznych do transmisji treści kulturowych odnoszących się do problematyki innowacji w kontekście dziedzictwa przemysłowego. Integralnym elementem przedstawienia jest warstwa muzyczna skomponowana przez Pawła Steczka, której struktura dźwiękowa pozostaje w ścisłej relacji z narracją wizualną spektaklu – mówi Dorota Pociask-Frącek, dyrektor Instytutu im. Wojciecha Korfantego.

Oficjalne otwarcie Industriady odbędzie się w sobotę 13 czerwca w Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej, w oddziale Stara Fabryka. W centrum wydarzeń znajdą się wspomnienia włókniarek i włókniarzy, wystawa poświęcona przemysłowej codzienności oraz warsztaty inspirowane tkactwem i przemysłem tekstylnym. Wieczorem zwieńczy koncert Filharmonii Śląskiej „Kilar & Wesołowski industrialnie".

MOC ATRAKCJI

Tegoroczny program wypełniony jest po brzegi ciekawymi wydarzeniami. Szczególnie polecamy wizytę w chorzowskim Muzeum Hutnictwa, gdzie będzie można nie tylko zwiedzić Królewską Hutę z przewodnikami, ale również zobaczyć tradycyjne techniki obróbki metalu. Hitem będzie pokaz pracy młota Beche, który pozwoli zrozumieć, jak wyglądała codzienność w hutach i kuźniach. Zespół Mecyje wprowadzi uczestników w klimat spotkań „po szychcie". Wieczór zwieńczy potańcówka pod gołym niebem, prowadzona przez Kapelę Fedaków i połączona z warsztatami tańców śląskich. Warto zajrzeć również do Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach. W programie m.in. pokaz powroźnictwa. Zaprezentowane zostaną tradycyjne techniki tworzenia lin wykorzystywanych niegdyś w górnictwie. Na oczach uczestników powstawać będą liny wykonywane przy użyciu historycznych narzędzi – od przygotowania włókien aż po skręcenie gotowego wyrobu. Organizatorzy zapraszają również na pokazy kowalstwa artystycznego, rymarstwa i wybijania monet.

Na szlaku tegorocznej Industriady nie mogło zabraknąć Muzeum Śląskiego w Katowicach, gdzie już w czwartek, 11 czerwca, przestrzeń budynku Gwarek zamieni się w arenę eksperymentalnego performansu „Mind_set – rave we wnętrzu głowy". Właściwe świętowanie rozpocznie się w sobotę „Rajzą na kole po Katowicach – dzisiejsze oblicza przemysłu". O industrialny klimat zadba kwintet dęty „Gryfnioki". W programie znalazły się również upcyklingowe warsztaty „Asamblaż industrialny". Muzealni przewodnicy przygotowali też serię spacerów pod hasłem „Odnowa". To wyjątkowa szansa, by przejść się po północnej części terenu Muzeum Śląskiego i poznać zakamarki pozostające na co dzień poza zasięgiem wzroku zwiedzających, które już wkrótce przejdą rewitalizację. Podczas spaceru będzie można zobaczyć Kuźnię i Warsztat Mechaniczny czy budynek Elektrowni „Bartosz", który po rewitalizacji będzie pełnił funkcję sali widowiskowej. Przewodnicy pokażą też charakterystyczną, 39-m Wieżę Ciśnień oraz Warsztat Rymarza. Popołudniowy blok atrakcji dopełnią autorskie warsztaty fotograficzne i muzyczna opowieść Grzegorza Płonki „Życie pieśniczką pisane" w budynku Gwarka. Zagra też Orkiestra Dęta KWK „Katowice".

Wspólne świętowanie rozpocznie się już dziś – 12 czerwca – od tradycyjnego Rozruchu Maszyn

Na Osiedlu Nikiszowiec będzie można wybrać się na spacer poświęcony archetypom męskości, które związane były z początkami przemysłu na Górnym Śląsku. O dokonaniach architektów Emila i Georga Zillmannów, twórców Nikiszowca i Giszowca opowie Joanna Tofilskiej-Dzióbek, a górniczka Karolina Gawron przybliży codzienność pracy na kopalni „Wieczorek" w sortowni, lampowni i... w biurze. Na bluesowy koncert po śląsku zaprosi Wojciech Nędza. Górnośląskie Koleje Wąskotorowe w Bytomiu z kolei zaproszą na przejażdżki pociągiem i drezyną. Będzie można też zajrzeć pod lokomotywę. Wieczornym hitem będzie plenerowy spektakl „Rytm Ognia i Postępu", inspirowany historią przemysłowego Śląska.

WIELKI FINAŁ

Świętowanie zakończy się 14 czerwca w Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia w Katowicach. Kulminacyjnym punktem programu będzie uruchomienie „Gryfnej Frelki" – ponad stuletniej walcarki wykańczającej do blachy cynkowej, będącej bezcennym zabytkiem techniki. W programie również warsztaty linorytu oraz projekcja kultowego filmu „Metropolis" z muzyką na żywo w wykonaniu zespołu „Czerwie". Na finał organizatorzy zapraszają na spektakl „Golem Godula" Teatru HoM. Będzie to widowiskowa opowieść o Karolu Goduli przedstawiona w steampunkowej estetyce.

Oprócz wydarzeń, które odbywać się będą w obiektach wpisanych na Szlak Zabytków Techniki, będzie można zajrzeć też do innych miejsc związanych z historią przemysłu, takich jak Carbonarium / Stara Łaźnia w Jastrzębiu-Zdrój, Centrum Dziewięciu z Wujka i Browar Mokrskich w Katowicach, Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu i Biblioteka Publiczna z wieżą widokową szybu Jan w Pszowie.

Szczegółowy program Industriady – na stronie wydarzenia. Do poszczególnych miejsc będzie można dotrzeć bezpłatnie. Wystarczy ze strony Industriady pobrać kupon uprawniający do skorzystania z darmowego przejazdu środkami komunikacji miejskiej obsługiwanymi przez Transport GZM.

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34414054

KATOWICKIE CMENTARZE KOMUNALNE

POMOC W ORGANIZOWANIU POGRZEBÓW

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI
tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321

mail: kck@kck.katowice.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34438552

Prezydent Miasta Mysłowice
informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl,BIP

podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:
- na czas nieoznaczony umowy dzierżawy nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Mysłowice, położonej w Mysłowicach w rejonie ulicy Bartosza Głowackiego – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (nowa dzierżawa), zarządzenie 284,
- zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości zabudowanej, położonej w Mysłowicach w rejonie ulic Armii Krajowej – Katowickiej, stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod garaż (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 285.

termin wywieszenia: 12.06.2026r.do 03.07.2026r.

sprzedaży w drodze bezprzetargowej:
- lokalu mieszkalnego nr 2 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. F.Chopina 5 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 274,
- lokalu mieszkalnego nr 31 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Armii Krajowej 2A w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy wraz pomieszczeniem przynależny i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 273,
- lokalu mieszkalnego nr 32 znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Armii Krajowej 25 w Mysłowicach, stanowiącego własność Gminy Mysłowice, wyznaczonego do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców wraz z pomieszczeniem przynależnym i udziałem w częściach wspólnych budynku oraz sprzedażą ułamkowej części gruntu jako prawa związanego z lokalem, zarządzenie 245.

Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. poz. 399), przysługuje pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości Gminy Mysłowice, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wniosek o jej nabycie.

termin wywieszenia: 12.06.2026.24.07.2026r.

1 KA

eprasa.pl 87a5ae6880

Tramwaje Śląskie

Prezes i wiceprezes odwołani

Rada nadzorcza odwołała dwóch członków zarządu Tramwajów Śląskich. Prokuratura Europejska zarzuciła im czyny o charakterze korupcyjnym.

Marcin Pietraszewski
Przemysław Jedlecki

Rada nadzorcza Tramwajów Śląskich odwołała ze stanowiska Bolesława K. i Marcina M. Pierwszy z nich był do tej pory prezesem operatora, drugi zaś jego zastępcą.

Na stanowisko prezesa rada delegowała Krzysztofa Mikułę, członka rady. Krzysztof Mikuła w przeszłości był m.in. katowickim radnym, posłem z listy PiS, wiceprezydentem Katowic, prezesem Katowickiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Współpraca z CBA

Bolesław K. i Marcin M. zostali zatrzymani przez Centralne Biuro Antykorupcyjne 2 czerwca. Nakaz wydali śledczy z katowickiego biura Prokuratury Europejskiej. Od zeszłego roku prowadzą oni postępowanie dotyczące korupcji podczas modernizacji infrastruktury tramwajowej na Śląsku i w Zagłębiu. Chodzi o projekt o nazwie „Modernizacja i rozwój infrastruktury tramwajowej w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii". Zakładał on nowe linie tramwajowe, dziesiątki kilometrów zmodernizowanych torowisk i trakcji oraz zakup 30 nowoczesnych niskopodłogowych składów. Wartość inwestycji to 1,3 mld zł, z czego 735 ml zł to dotacja z Unii Europejskiej. W październiku w Katowicach podpisano umowę w tej sprawie.

• **Zajezdnia w Chorzowie** FOT. TRAMWAJE ŚLĄSKIE

Prokuratura Europejska zwróciła się z wnioskiem o uchylenie immunitetu posłowi KO Wojciechowi Królowi z Mysłowic

W grudniu 2025 roku CBA zatrzymało dyrektora do sprawy inwestycji Tramwajów Śląskich, a także trzech przedsiębiorców. Przedstawiono im zarzuty udziału w procederze korupcyjnym oraz zmowie przetargowej. Zdaniem śledczych dyrektor miał przekazywać poufne informacje preferowanej firmie, w celu zapewnienia jej wygrania przetargu. Mężczyzna został aresztowany, po czym zdecydował się na współpracę ze śledczymi.

Przy modernizacji torowisk

Dzięki jego zeznaniom w maju 2026 r. zatrzymano sześć kolejnych osób zamieszanych w proceder korupcyjny przy modernizacji torowisk Tramwajów Śląskich. CBA nie ma już wątpliwości, że w spółce funkcjonował układ korupcyjny. W ramach powiązań osobowych i korporacyjnych miało tam dochodzić do przekazywania poufnych informacji, aby przetarg wygrała określona firma. Śledczy twierdzą, że zamieszane w proceder osoby przyjęły 2,7 mln zł. Finalnie przetarg na modernizację infrastruktury został unieważniony.

Bolesławowi K. i Marcinowi M. Prokuratura Europejska zarzuciła czyny o charakterze korupcyjnym. 5 maja 2026 roku Prokuratura Europejska zwróciła się z wnioskiem o uchylenie immunitetu posłowi KO Wojciechowi Królowi z Mysłowic. Śledczy zapowiedzieli, że chcą mu przedstawić zarzuty dotyczące płatnej protekcji.

Włodzimierz Czarzasty, marszałek Sejmu, powiedział we wtorek, że skierował do komisji regulaminowej wniosek o uchylenie immunitetu posłowi Królowi. Wniosek dotyczy zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej oraz na zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie.

Przeciwko budżetowi Unii

Prokuratura Europejska, która prowadzi sprawę, powstała w 2021 roku i prowadzi śledztwa dotyczące przestępstw przeciwko budżetowi Unii Europejskiej. Chodzi o nadużycia związane z wydatkami, oszustwami podatkowymi, praniem brudnych pieniędzy, korupcją, a także udziałem w zajmujących się takimi działaniami zorganizowanych grupach przestępczych.

Pracujący w Prokuraturze Europejskiej śledczy są niezależni od prokuratur i ministerstw sprawiedliwości krajów członkowskich. W 2025 r. w Katowicach otwarto polskie biuro PE.

Wrocław/34433604

1KA

„Trzej chłopcy nad wodą" Feliksa Michała Wygrzywalskiego?

Prokuratura „aresztowała" obraz

Jednak wymiar i tytuł nie pasują do dzieła zaginionego w czasie wojny. – Pokazaliśmy dowody wskazujące, że doszło do pomyłki – mówi Stanisław Pisarek z Katowic.

Marcin Pietraszewski

• **Obraz zabrany na polecenie Prokuratury w Katowicach z domu alpinisty Adama Zyzaka** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Pisarek kieruje katowickim wydawnictwem Stapis, które specjalizuje się między innymi w literaturze górskiej. W zeszłym roku pracował nad wydaniem książki o Jerzym „Druciarzu" Rudnickim, barwnej postaci Klubu Wysokogórskiego w Katowicach.

We wrześniu odwiedził 92-letniego Adama Zyzaka. To legenda polskiego alpinizmu. Ma na koncie imponujące przejścia w Tatrach, Alpach, Andach i na Kaukazie. Zdobył też Mount McKinley, najwyższy szczyt Alaski. Zyzak był też przyjacielem „Druciarza", mieszka na osiedlu Ptasim w Katowicach.

WISI OD PONAD 60 LAT.

– Kiedy rozmawiałem z Adamem o „Druciarzu", zobaczyłem na ścianie piękny obraz trójki dzieci bawiących się na plaży. Adam powiedział, że to pamiątka po wujku, który w czasie wojny kupił mieszkanie w Warszawie, ale jeszcze przed powstaniem wrócił z tym obrazem do rodzinnego domu – relacjonuje Pisarek. Zyzak nie potrafił podać autora dzieła. Stwierdził tylko, że wisi u niego w domu od ponad 60 lat.

Pisarek zrobił więc zdjęcie płótna i opublikował go na portalu zajmującym się identyfikacją, a także kupnem i sprzedażą antyków. „Dobry wieczór. Czy można dowiedzieć się czegoś o tym obrazie i jego autorze? Płótno z widocznym uszkodzeniem. Wymiary ok 60x90 cm. Uwaga – uprzedzam ew. pytania na priv. Obraz nie jest przeznaczony na sprzedaż – jest dla kogoś ważną, rodzinną pamiątką. Proszę zatem nie zadawać takich pytań" – napisał Pisarek.

Internauci bardzo szybko zidentyfikowali autora obrazu. „Feliks Michał Wygrzywalski (1875-1944) to znany malarz aukcyjny. Postacie nad morzem to jeden z podejmowanych przez niego motywów. Jeśli obraz jest autentyczny, to ma dużą wartość – wystarczy wpisać nazwisko w google, żeby się przekonać jaki to rząd wielkości" – napisała jedna z użytkowniczek portalu. Kolejni to potwierdzili i wskazywali, że dzieła Wygrzywalskiego kosztują nawet kilkadziesiąt tysięcy zł. W swoich wpisach pokazywali inne, podobne płótna malarza, na których także były dzieci na plaży. – Powiedziałem Adamowi, że ma w domu wartościowy obraz i zapomniałem o sprawie – wspomina Pisarek.

NAKAZ ARESZTOWANIA

Nie wiedział, że jego postem w internecie zainteresowali się policjanci z Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości. Informację o zdjęciu obrazu Wygrzywalskiego przekazali kolegom z wydziału kryminalnego Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach. A ci powiadomili śledczych z działu wojskowego Prokuratury Rejonowej Katowice Południe. To jednostka zajmująca się między innymi poszukiwaniem dzieł sztuki zaginionych w czasie II wojny światowej.

Pracujący w niej prokurator Mateusz Kurpanik uznał, że wiszący w domu Zyzaka obraz pochodzi z zaginionej kolekcji profesora Leona Babińskiego. To prawnik, który w okresie dwudziestolecia międzywojennego współtworzył wymiar sprawiedliwości w Polsce. W czasie powstania warszawskiego jego mieszkanie zostało zniszczone, a znajdujące się w nim dzieła sztuki trafiły na listę zaginionych.

W grudniu 2025 r. Pisarka odwiedzili policjanci z Katowic. W rękach trzymali prokuratorski nakaz zabrania obrazu „Trzej chłopcy nad wodą" Feliksa Michała Wygrzywalskiego. Prokurator Kurpanik napisał, że dzieło jest warte ok. 100 tys. zł i figuruje w rejestrach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako zaginiony obraz z kolekcji Leona Babińskiego.

Pisarek wyjaśnił kryminalnym, że nigdy nie miał tego obrazu. I razem z policjantami pojechał do domu Adama Zyzaka. Na miejsce wezwano pracowników Muzeum Śląskiego, którzy zabezpieczyli wiszące u alpinisty dzieło. Przed zabraniem go zmierzyli jeszcze płótno. Ma 55 na 75 centymetrów. Wymiar obrazu w ramie to 60 na 90 centymetrów.

– Próbowałem tłumaczyć, że to pomyłka, bo na obrazie jest przynajmniej jedna dziewczynka, więc to nie mogą być „Trzej chłopcy nad wodą". Nic to jednak nie dało. Obraz został „aresztowany" i zagrożono, że możemy mieć przedstawione zarzuty paserstwa – wspomina Pisarek.

INNY TYTUŁ

W marcu br. śledczy z Katowic ogłosili sukces: „Odzyskaliśmy zaginiony obraz Feliksa Michała Wygrzywalskiego z kolekcji Leona Babińskiego". W prokuratorskim komunikacie podano, że płótno jest warte 25 tys. zł, a tytuł dzieła to ... „Dzieci nad wodą".

– Nikomu nie przeszkadzało, że prokurator wydał nakaz zajęcia obrazu „Trzej chłopcy nad wodą" o wartości 100 tys. zł. Widocznie śledczy uznali, że sztuka jest sztuką – wzdycha Stanisław Pisarek.

Przyznaje, że ma teraz moralnego kaca. – Gdyby nie moja publikacja w internecie, policja nie zabrałaby Adamowi Zyzakowi obrazu będącego pamiątką po wujku – mówi wydawca. W miejscu, gdzie u alpinisty wisiało płótno Wygrzywalskiego, powiesił górski pejzaż. I obiecał Zyzakowi, że zrobi wszystko, aby odzyskać zabrany mu obraz.

Pisarek bombardował prokuraturę pismami, że doszło do pomyłki. W odpowiedzi prokurator Kurpanik napisał mu w maju, że ma opinię, iż zabezpieczone płótno to oryginalne dzieło Wygrzywalskiego. Następnie stwierdził, że Pisarek nie jest stroną w sprawie ani pełnomocnikiem Zyzaka, więc nie będzie już odpowiadał na jego korespondencję.

– Nigdy nie kwestionowałem, że to obraz Wygrzywalskiego. Chodziło tylko o to, że to nie są zaginieni „Trzej chłopcy nad wodą". Prokuratura nie chce tego przyjąć do wiadomości – wzdycha katowicki wydawca.

Prokuratura w Katowicach nie chce zwrócić dzieła sztuki

30 NA 40 CM

Stanisław Pisarek wynajął radczynię prawną, która ma pełnomocnictwo do reprezentowania Adama Zyzaka. Jednocześnie w Archiwum Akt Nowych w Warszawie znalazł oryginał odręcznego listu Leona Babińskiego do zarządu Muzeum Narodowego w Krakowie. „W związku z zarządzoną rejestracją strat w zakresie dzieł sztuki i przedmiotów artystycznych śpieszę podać dla celów inwentaryzacyjnych względnie rewindykacyjnych spis zniszczonych, względnie wywiezionych, względnie zrabowanych w mieszkaniu moim w Warszawie (Hoża 4 m. 5) obiektów artystycznych pochodzących w przeważającej liczbie ze zbiorów teścia mego śp.p. Tadeusza Rutkowskiego" – napisał w czerwcu 1945 r. Babiński. Następnie wypisał listę 43 zaginionych obrazów. Na miejscu siódmym wymienił: „Wygrzywalski „Trzej chłopcy nad wodą". Obraz olejny na płótnie, wym. 0.40 m na 0.30 m".

– To namacalny dowód, że zaginiony obraz z kolekcji Babińskiego nie pasuje do obrazu z domu Adama Zyzaka. Nie tylko był dużo mniejszy, ale także przedstawiał chłopców. Tymczasem na „aresztowanym" płótnie jest przynajmniej jedna dziewczynka i jest ono prawie dwa razy większe niż zaginione dzieło – mówi Pisarek.

Wydawca ustalił, że prokuratura nie szukała wykazu kolekcji Babińskiego w Archiwum Akt Nowych. Powiadomił ją, że odnalazł tam rękopis z tytułem i wymiarami zaginionego obrazu Wygrzywalskiego. Nie dostał jednak żadnej odpowiedzi. „Wyborcza" dotarła do biegłej Katarzyny Kwatro-Woźniak, która na zlecenie śledczych wydała opinię w sprawie obrazu zabranego z domu Adama Zyzaka.

– Czy dopuszcza pani myśl, iż doszło do pomyłki i „aresztowany" obraz to inne dzieło Wygrzywalskiego? – zapytałem.

– Nie będę z panem rozmawiała, niczego nie autoryzuję, proszę kontaktować się z prokuraturą – stwierdziła Kwatro-Woźniak.

Wysłałem do prokuratury w Katowicach dwa maile. Chciałem się dowiedzieć, czy biegła potwierdziła tylko, iż obraz namalował Wygrzywalski, czy też stwierdziła także, że to zaginieni „Trzej chłopcy nad wodą". Zapytałem też o rozbieżności w tytule, a także w wymiarach. Śledczy nie odpowiedzieli na moje pytania.

Kilka dni temu radczyni prawna reprezentująca Zyzaka zwróciła się do prokuratury w Katowicach z żądaniem zwrotu obrazu. – Jeśli Adam go nie odzyska, w jego imieniu pozwiemy prokuraturę, która zachowuje się wedle zasady: Nie mamy pańskiego płaszcza i co nam pan zrobisz – zapowiada Stanisław Pisarek. ●

1 KA

eprasa.pl 87a5ae6880

Katowice/34437836

1 KAL

eprasa.pl 87a5ae6880

Medycyna

Kto zapłaci za domowy poród?

Minister zdrowia powołała zespół, który ma przygotować zasady finansowania porodów domowych i domów narodzin ze środków publicznych.

Ewa Furtak

• **Porody w domach były kiedyś rzeczą powszechną**
FOT. SHUTTERSTOCK

Od kilku dni działa Zespół do spraw Domów Narodzin i porodów domowych. Minister zdrowia Jolanta Sobierańska-Grenda powołała go 3 czerwca. W skład weszli i przedstawiciele świata medycyny, i aktywistki: Joanna Pietrusiewicz, prezeska Fundacji Rodzić po Ludzku, oraz Anna Furmaniuk, wiceprezeska Fundacji Matecznik. – Zadaniem zespołu jest przygotowanie i przekazanie ministrowi właściwemu do spraw zdrowia rozwiązań systemowych zapewniających możliwości finansowania ze środków publicznych Domów Narodzin i porodów domowych z określeniem zasad ich funkcjonowania zapewniających bezpieczeństwo matki i dziecka w porodzie pozaszpitalnym – to fragment ministerialnego zarządzenia.

„Od początku Fundacji mówiłyśmy jasno: porody domowe i domy narodzin powinny być finansowane ze środków publicznych. Przez lata słyszałyśmy, że to niemożliwe, że to nie czas, że trzeba jeszcze poczekać. Dziś jesteśmy o krok bliżej realizacji tego celu" – to fragment komentarza Fundacji Rodzić po Ludzku.

Z WŁASNEJ KIESZENI

Porody w domach były kiedyś rzeczą powszechną. Potem jednak zaczął dominować pogląd, że rodzić powinno się zawsze w szpitalu, bo tak jest lepiej i bezpieczniej dla matki i dziecka. Położnice i noworodki zaczęto izolować od świata na oddziałach z zakazem odwiedzin. „W ciągu kilkunastu lat poród z wydarzenia intymnego i rodzinnego stał się zdarzeniem medycznym, podlegającym kontroli i procedurom medycznym" – to fragment pracy z 2011 roku Małgorzaty Dziedzic, Doroty Matuszyk i Barbary Prażmowskiej z Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

Porody domowe uważane były za przeżytek. Taki trend był nie tylko w Polsce. Głośna była historia węgierskiej położnej Agnes Gereb, której w 2009 roku postawiono zarzut nieumyślnego spowodowania śmierci dziecka w związku z wcześniejszym porodem domowym. Rok później została aresztowana, co wywołało oburzenie wśród aktywistek i aktywistów na rzecz porodów domowych na całym świecie, także w Polsce. Brytyjskie Królewskie Kolegium Położnych potępiło zatrzymanie Gereb, zajął się tym nawet Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, uznając, że utrudnianie porodów domowych łamie Europejską Konwencję Praw Człowieka. W 2018 roku Agnes Gereb została ułaskawiona przez węgierskiego prezydenta.

Obowiązujący standard opieki okołoporodowej jednoznacznie stwierdza, że to rodząca może wybrać miejsce, w którym na świat przyjdzie jej dziecko. Porody domowe z roku na rok są coraz bardziej popularne. Taki poród jest jak najbardziej legalny, opiekę może prowadzić położna mająca odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. Musi mieć też m.in. przygotowany plan transportu do szpitala w razie komplikacji. Do takiego porodu są kwalifikowane tylko kobiety z fizjologicznym przebiegiem ciąży.

Od lat aktywistki i aktywiści na rzecz porodów domowych domagają się od ministerstwa decyzji o finansowaniu porodów domowych przez NFZ. Były zapowiedzi takiej zmiany, nigdy jednak sprawa nie została sfinalizowana.

Tymczasem koszty związane z urodzeniem dziecka w domu są niemałe. Dolnośląska położna Ewa Mazurkiewicz za poród domowy i opiekę okołoporodową bierze 6,5 tys. zł (informacja ze strony internetowej). W cenie są m.in.: dwie wizyty przed porodem, dostępność położnej pod telefonem do przyjęcia wezwania do porodu przez 5 tygodni siedem dni w tygodniu przez całą dobę, opieka w czasie porodu i przez dwie godziny po nim z wystawieniem kompletu dokumentów oraz dwie wizyty poporodowe. To niedużo więcej, niż NFZ płaci za poród fizjologiczny bez znieczulenia w szpitalu, a znacznie mniej, niż prywatny poród w szpitalu. Przykładowo, w Szpitalu Medicover za pakiet związany z porodem fizjologicznym trzeba zapłacić 11,9 tys. zł.

Zwolennicy porodów domowych mówią o prawie kobiet do wyboru i większej intymności, lekarze – o ryzyku i konieczności ścisłej kwalifikacji ciężarnych

Wspomnienia z domowych porodów

Pochodząca z Żywca Karina Bielawska urodziła w domu trójkę dzieci. – Myślę, że na poród domowy decydują się kobiety, które znają swoje ciała, rozumieją siebie i potrafią się o siebie zatroszczyć. Bez tej samoświadomości lęk przed porodem może być zbyt duży, by mógł się dobrze potoczyć – uważa pani Karina.

Dodaje, że kobieta decydująca się na taki poród musi dobrze czuć się w swoim domu. – Idealnie, jeśli ma wsparcie w relacji z ojcem dziecka. Choć nie jest to niezbędne do dobrego porodu – mówi pani Karina. Mówi, że jesteśmy wychowani w takim podejściu, że bezpiecznie jest tylko tam, gdzie są wykwalifikowani specjaliści, sterylne warunki i odpowiedni sprzęt medyczny. Większość kobiet ufa takiemu poglądowi. – Pierwszym krokiem do dobrego porodu domowego jest porządna edukacja i budowanie zaufania do siebie, do tej potężnej siły rodzenia. Bez świadomości tego, jak wygląda naturalny poród, jakie ma etapy, jak to wszystko zorganizować, a przede wszystkim, jak sobie pomagać, wiele kobiet nigdy nie zdecyduje się na rodzenie w domu. I słusznie. Bo niepewność, lęk i brak zaufania do siebie mogą skutecznie blokować akcję porodową – przekonuje Karina.

W SAMOTNOŚCI

Podkreśla, że ona sama dzięki domowemu porodowi zachowała intymność i rodzaj świętości tego czasu. Uniknęła wywozu z domu, procedur, presji. – Rodziłam w swoim rytmie, w miękkości, w swobodzie, w nieograniczonym kontakcie, w miłości – wylicza Karina. – To najważniejsze zadanie tego wieku, by umożliwić każdej kobiecie naturalny poród. To największy dar, jaki możemy dać przyszłym dzieciom – przekonuje.

Niektóre kobiety obawiają się porodu poza szpitalem ze względu na ograniczone możliwości farmakologicznego łagodzenia bólu. Karina opowiada, że nadal spotyka się ze starymi poglądami, że jak nie boli, to nie ma postępu porodu.

– Zupełnie się z tym nie zgadzam. Najlepszy mój poród, prawie bezbolesny, to poród syna. Byłam sama, w „śpiącym" domu, czekając na położne, które dojechały już po fakcie. Nie czułam bólu. Byłam zanurzona w swoim ciele. Chciało się kręcić, to się ruszałam, chciało kucać – kucałam, chciało spać – spałam, chciało wody – piłam, polewałam się, zanurzałam – wspomina Karina. Opowiada, że podczas trzeciego, ostatniego porodu, czuła dużo bólu, ale to było spowodowane dużym napięciem, a także obecnością bliskich kobiet. – Gadały i gadały, wyciągając mnie z transu. Kiedy planowałam ten poród, myślałam, że obecność bliskich jest konieczna. Teraz wiem, że tak nie jest – mówi Karina.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Wg Kariny powołanie ministerialnego zespołu to szansa. – Wzrasta świadomość ludzi, częściej chcemy brać odpowiedzialność za siebie w tak ważnym momencie. Rodzicielstwo bliskości, doulowanie, domowe położne, domy narodzin – narodziny w miłości to przyszłość – uważa.

Magdalena z okolicy Katowic urodziła w domu drugie dziecko, córkę. Mówi, że syna urodziła w szpitalu. Zaznacza, że to nie było dla niej dobre doświadczenie. – Nie dlatego, by ktoś był niemiły. Szpitale, otoczenie samo w sobie, bardzo mnie stresuje. W domu wszystko mniej boli. W dzieciństwie dużo chorowałam. Zastrzyki, które robiła mi w domu sąsiadka pielęgniarka bolały dużo mniej, niż te same zastrzyki w przychodni – wspomina. Opowiada, że nieprawda byłoby, gdyby twierdziła, że córkę urodziła bez bólu. Ból był, ale znosiła go znacznie lepiej niż w szpitalu. – Jeśli zdecyduję się na kolejne dziecko, to będzie to także poród w domu – mówi.

BEZPIECZEŃSTWO

W skład zespołu powołanego przez minister wchodzi prof. dr hab. Ewa Wender-Ożegowska, konsultant krajowa w dziedzinie położnictwa i ginekologii. – Dyskusja nt. finansowania porodów domowych powinna być prowadzona przede wszystkim z perspektywy bezpieczeństwa matki i dziecka. Współczesne położnictwo dysponuje rozwiązaniami pozwalającymi na prowadzenie porodu możliwie naturalnie, jednak nie możemy zapominać, że nawet ciąża i poród, początkowo oceniane jako fizjologiczne, mogą szybko wymagać pilnej interwencji medycznej – podkreśla Wender-Ożegowska.

Dodaje, że jeśli rozważamy możliwość finansowania porodów pozaszpitalnych ze środków publicznych, powinny one być przeznaczone wyłącznie dla kobiet z ciążą niskiego ryzyka, po bardzo starannej kwalifikacji oraz przy zapewnieniu jasnych procedur szybkiego transportu do szpitala w razie wystąpienia powikłań. – Zdecydowanie bezpieczniejszym rozwiązaniem wydają się domy narodzin funkcjonujące we współpracy ze szpitalami. Pozwalają stworzyć kameralne i przyjazne warunki porodu oraz gwarantują natychmiastowy dostęp do specjalistycznej opieki położniczej, anestezjologicznej i neonatologicznej, gdy jest potrzebna – mówi.

Dodaje, że w jej ocenie, jeśli środki publiczne miałyby wspierać alternatywne formy opieki okołoporodowej, priorytetem powinien być rozwój domów narodzin zlokalizowanych przy szpitalach lub pozostających z nimi w bezpośrednim powiązaniu organizacyjnym. – Takie rozwiązanie pozwala pogodzić oczekiwania części kobiet dotyczące bardziej naturalnego przebiegu porodu z najwyższymi standardami bezpieczeństwa obowiązującymi we współczesnym położnictwie – mówi specjalistka.

Podkreśla, że są sytuacje, w których poród domowy nie powinien być rozważany. Dotyczy to między innymi ciąż wielopłodowych, położenia miednicowego płodu, porodów przedwczesnych, nadciśnienia tętniczego, stanu przedrzucawkowego, cukrzycy, zaburzeń wzrastania płodu oraz ciąż po leczeniu niepłodności. W takich przypadkach poród powinien bezwzględnie odbywać się w warunkach szpitalnych.

– Każda decyzja dotycząca organizacji i finansowania opieki okołoporodowej powinna opierać się na dowodach naukowych oraz uwzględniać nadrzędną zasadę współczesnej medycyny – maksymalne bezpieczeństwo kobiety i noworodka przy jednoczesnym poszanowaniu prawa pacjentki do świadomego wyboru miejsca porodu – mówi prof. Ewa Wender-Ożegowska.

Pierwszy w Polsce Przyszpitalny Dom Narodzin powstał przy Centrum Medycznym „Żelazna" sp. z o.o. To miejsce dla kobiet, które marzą o niezmedykalizowanym, naturalnym porodzie w warunkach zbliżonych do domowych, pod okiem położnych. Taki Dom Narodzin to forma pośrednia, pomiędzy porodem szpitalnym a domowym. Przedstawiciele „Żelaznej" także zostali powołani do utworzonego zespołu.

To niejedyna tegoroczna zmiana. Przypomnijmy: kobiety mogą korzystać z opieki w izbach przyjęć lub na Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych. To pomysł na rozwiązanie problemu zamykanych oddziałów położniczych w małych szpitalach powiatowych. ●

1KA

eprasa.pl 87a5ae6880

Katowice stawiają na ekologiczne rozwiązania

KATOWICE
dla odmiany

Strefa 'Tempo 30'

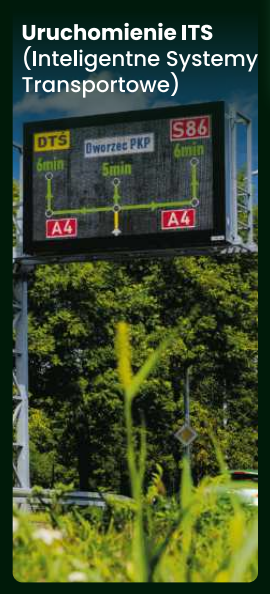
Centra przesiadkowe
'Brynów', 'Ligota', 'Zawodzie'

Utworzenie ŚSPP
Rozszerzenie strefy płatnego parkowania

Uruchomienie ITS
(Inteligentne Systemy Transportowe)

Uruchomienie Strefy Czystego Transportu

Więcej informacji na stronie:

katowice.eu/sct

2015 | 2020 | 2023 | 2024 | 29.06.2026

Katowice/34437135

Katowice/34434350

eprasa.pl 87a5ae6880

OGŁOSZENIE PŁATNE Katowice/34438785

OBWIESZCZENIE

Syndyk Masy Upadłości Tomasza Sinkowskiego – osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (sygn. akt w korespondencji z syndykiem: KA1K/GUp-s/611/2025) ogłasza sprzedaż w trybie z wolnej ręki – w konkursie ofert – udziału upadłego w wysokości 1/6 w prawie własności nieruchomości (lokalu mieszkalnego) położonej w Siemianowicach Śląskich przy ul. Floriana 3, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr KA1I/00004446/6. Cena wywoławcza przedmiotowego udziału wynosi 225.000,00 zł (słownie: dwieście dwadzieścia pięć złotych i zero groszy).

Oferty z ceną nie mniejszą niż 225.000,00 zł należy składać w terminie do 10 lipca 2026r. do godz. 12^{00} na adres kancelarii syndyka: Kancelaria Adwokacka Adwokat Kamila Cag – Miguła, ul. Astrów 10, 40 – 045 Katowice. W przypadku złożenia oferty pocztą decydujący jest wpływ oferty do kancelarii syndyka. Oferta, która nie wpłynie w terminie nie będzie rozpatrywana.

Oferta winna być złożona w zamkniętej kopercie z dopiskiem „**Nie otwierać – oferta na kupno udziału w nieruchomości w postępowaniu upadłościowym sygn. akt: KA1K/GUp-s/611/2025**” i zawierać dokładne dane identyfikującego składającego ofertę (tj. imię i nazwisko/nazwę firmy, nr PESEL/nr KRS, adres do doręczeń, nr telefonu i adres e-mail), a także potwierdzenie wpłaty wadium w kwocie 25.000,00 zł. Warunkiem bowiem skutecznego złożenia oferty i jej rozpatrzenia przez syndyka jest wpłacenie wadium w kwocie 25.000,00 zł na konto masy upadłości Tomasza Sinkowskiego w BNP Paribas Bank Polska S.A. nr **90 1600 1462 1779 9218 5000 0001** najpóźniej w dniu poprzedzającym końcowy termin składania ofert.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w kancelarii syndyka w dniu 10 lipca 2026r. o godz.13^{15}. Jeżeli zostaną złożone dwie lub więcej ofert z tą samą oferowaną ceną syndyk zarządzi przeprowadzenie aukcji pomiędzy osobami, które złożyły takie oferty. Syndyk przyjmie – poza spełnieniem innych wymienionych w ogłoszeniu warunków ofertę z najwyższą oferowaną ceną, natomiast pozostałym oferentom uiszczone przez nich wadium zostanie zwrócone w terminie 7 dni. Syndyk zastrzega sobie prawo odwołania konkursu ofert bez podania przyczyny w każdym czasie. Umowa sprzedaży udziału powinna być zawarta z oferentem, którego ofertę syndyk wybrał w terminie do 3 miesięcy od dnia rozpatrzenia ofert. Warunki płatności, notariusza i dzień zawarcia umowy określa i wskazuje syndyk. Jeżeli oferent uchyli się od zawarcie umowy uiszczone przez niego wadium nie podlega zwrotowi.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży zawiera sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego Krzysztofa Rożko operat szacunkowy z dnia 16 października 2025r., który można po wcześniejszym telefonicznym (tel: 508-653-573) umówieniu przeglądać osobiście w kancelarii syndyka.

Katowice/34438792

OBWIESZCZENIE

Syndyk Masy Upadłości Andrzeja Soleckiego – osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (sygn. akt w korespondencji z syndykiem: KA1K/GUp-s/1185/2025) ogłasza sprzedaż w trybie z wolnej ręki – w konkursie ofert – spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w Sosnowcu ul. Andrzeja Struga 26/2, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Sosnowcu prowadzi księgę wieczystą o nr KA1S/00054446/0. Cena wywoławcza przedmiotowej nieruchomości wynosi 231.500,00 zł (słownie: dwieście trzydzieści jeden tysięcy pięćset złotych i zero groszy).

Oferty z ceną nie mniejszą niż 231.500,00 zł należy składać w terminie do 10 lipca 2026r. do godz. 12^{00} na adres kancelarii syndyka: Kancelaria Adwokacka Adwokat Kamila Cag – Miguła, ul. Astrów 10, 40 – 045 Katowice. W przypadku złożenia oferty pocztą decydujący jest wpływ oferty do kancelarii syndyka. Oferta, która nie wpłynie w terminie nie będzie rozpatrywana.

Oferta winna być złożona w zamkniętej kopercie z dopiskiem **„Nie otwierać – oferta na kupno nieruchomości w postępowaniu upadłościowym sygn. akt: KA1K/GUp-s/1185/2025”** i zawierać dokładne dane identyfikujące składającego ofertę (tj. imię i nazwisko/nazwę firmy, nr PESEL/nr KRS, adres do doręczeń, nr telefonu i adres e-mail), a także potwierdzenie wpłaty wadium w kwocie 20.000,00 zł. Warunkiem bowiem skutecznego złożenia oferty i jej rozpatrzenia przez syndyka jest wpłacenie wadium w kwocie 20.000,00 zł na konto masy upadłości Andrzeja Soleckiego w BNP Paribas Bank Polska S.A. nr **31 1600 1462 1772 4585 8000 0001** najpóźniej w dniu poprzedzającym końcowy termin składania ofert.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w kancelarii syndyka w dniu 10 lipca 2026r. o godz.13^{00}. Jeżeli zostaną złożone dwie lub więcej ofert z tą samą oferowaną ceną syndyk zarządzi przeprowadzenie aukcji pomiędzy osobami, które złożyły takie oferty. Syndyk przyjmie – poza spełnieniem innych wymienionych w ogłoszeniu warunków ofertę z najwyższą oferowaną ceną, natomiast pozostałym oferentom uiszczone przez nich wadium zostanie zwrócone w terminie 7 dni. Syndyk zastrzega sobie prawo odwołania konkursu ofert bez podania przyczyny w każdym czasie. Umowa sprzedaży udziału w nieruchomości powinna być zawarta z oferentem, którego ofertę syndyk wybrał w terminie do 3 miesięcy od dnia rozpatrzenia ofert. Warunki płatności, notariusza i dzień zawarcia umowy określa i wskazuje syndyk. Jeżeli oferent uchyli się od zawarcia umowy uiszczone przez niego wadium nie podlega zwrotowi.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży zawiera sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego Marka Tarko operat szacunkowy z dnia 7 stycznia 2026r., który można po wcześniejszym telefonicznym (tel: 508-653-573) umówieniu przeglądać osobiście w kancelarii syndyka.

Szklana wieża

Projekt na miarę Europy

Sosnowiec ma zyskać najwyższy budynek mieszkalny w mieście. – To architektura lekka, elegancka i wyrazista – mówi architekt Wojciech Koziarski.

Wojciech Todur

• **Wizualizacja obiektu ma powstać przy ul. Grota-Roweckiego w Sosnowcu** FOT. KOZIARSKI PRACOWNIA PROJEKTOWA

Coraz bardziej realna jest inwestycja, która na pewno wpłynie na wizerunek Sosnowca. O tym, że Andrzej Gajoch, sosnowiecki przedsiębiorca, planuje niecodzienne przedsięwzięcie w miejscu, gdzie od lat 90. znajduje się dawny budynek Telekomunikacji przy ul. Grota-Roweckiego, już informowaliśmy. Sosnowiecka firma wystąpiła bowiem o warunki zabudowy dla inwestycji, która ma łączyć pod jednym adresem wiele funkcji: mieszkania, hotel, sklep i biura.

Obecnie znamy więcej szczegółów dotyczących tego projektu, za którym stoją architekci z Koziarski Pracownia Projektowa. Ta od ponad 20 lat specjalizuje się w rewitalizacji budynków i terenów poprzemysłowych na terenie naszego regionu.

Tej skali wyzwania pracownia Wojciecha Koziarskiego jeszcze w Sosnowcu nie firmowała. – Sosnowiec może wkrótce zyskać inwestycję, która na nowo zdefiniuje współczesną architekturę miasta i stanie się jego rozpoznawalnym symbolem – zaznacza architekt. Obecnie w tym miejscu znajduje się kompleks charakterystycznych żółtych budynków, który został wybudowany w latach 90. minionego wieku.

Przy dużym rondzie

Obiekt będzie widać z wielu kilometrów. Wrażenie – jak na realia zagłębiowskiego miasta – robi zaprojektowana wysokość budynku. – Położenie przy dużym rondzie jeszcze potęguje skalę – zaznacza Koziarski. Wieża będzie sięgać aż 67 m. Za sprawą attyki i ażurowym panelom skrywającym urządzenia techniczne na dachu, budynek przewyższy 18-piętrowiec znajdujący się u zbiegu ulic Ostrogórskiej i Sienkiewicza. Sosnowiec zyska więc najwyższy budynek mieszkalny w mieście.

Wspomniany blok w śródmieściu – nazywany także „Górnikiem” – powstał w 1967 r. Należy do typu Leningrad, którego technologię podarował Polsce Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich. W większości przypadków typ Leningrad sprowadzał się jednak do budowy zaledwie 5-kondygnacyjnych budynków. Podobny do sosnowieckiego budynek znajduje się m.in. w katowickiej Koszutce. Przed laty na parterze działało przedszkole. W jednym z mieszkań urządzono również ciemnię fotografa miejskiego. Na dole do dziś znajduje się „recepcja”. Co ciekawe, winda dojeżdża tylko do 16. piętra.

Projektowany budynek przy ul. Grota-Roweckiego będzie zaledwie kilka metrów niższy od „Żylety”, najwyższej nieruchomości w Sosnowcu.

Budynek obecnego Instytutu Nauk o Ziemi w Sosnowcu budowano w l. 1981-82. Jego wysokość sięga 84 m. Biurowiec ma 20 pięter, z czego 18 użytkowych. Przed laty policzono, że znajduje się w nim 2003 drzwi zamykanych na klucz. Na najwyższej kondygnacji ulokowano przeszklone obserwatorium, z którego przy ładnej pogodzie widać szczyty Beskidów.

Symbol transformacji

Wojciech Koziarski nie ma wątpliwości, że obiekt, który powstanie przy ul. Grota-Roweckiego ma szansę stać się „nowym punktem orientacyjnym miasta i symbolem jego urbanistycznej transformacji”. – Z uwagi na wysokość i położenie będzie widoczny od strony drogi ekspresowej S86, która w połączeniu z przebudowaną ul. Grota-Roweckiego stanowi główną arterię komunikacyjną od strony zachodniej w Sosnowcu – zaznacza architekt.

Wieża będzie sięgać 67 m

Założenia inwestycji przy ul. Grota-Roweckiego są zgodne ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta. – Planowana jest nowoczesna, wielofunkcyjna zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Dziś jest to fragment przestrzeni o dużym potencjale, jednak pozbawiony wyrazistej tożsamości urbanistycznej. Projekt zakłada całkowitą przemianę tego miejsca w nowoczesny, tętniący życiem kwartał miejski – opowiada Wojciech Koziarski.

Wyobrażenie o skali i rozmachu przedsięwzięcia dają wizualizacje. Największe wrażenie wzbudza wieża mieszkalna.

– Dzięki eleganckiej, przeszklonej elewacji oraz dynamicznej sylwetce ma szansę stać się nową dominantą panoramy Sosnowca. Towarzyszyć jej będą niższe budynki mieszkaniowe i usługowe, tworzące spójną kompozycję urbanistyczną z przestrzeniami publicznymi, zielenią oraz usługami dostępnymi z poziomu ulicy. Architektura została zaprojektowana w duchu nowoczesnego miasta – otwartego, funkcjonalnego i przyjaznego mieszkańcom. Istniejący ośmiokondygnacyjny budynek biurowy zmieni dotychczasowy sposób użytkowania. Zaprojektowaliśmy w nim funkcję usługową typu hotelowego. Jak wynika z analizy, w Sosnowcu brakuje tego typu budynków, a jest ich coraz więcej na przykład w Katowicach – podkreśla Wojciech Koziarski.

175 mieszkań

W kompleksie ma powstać docelowo 175 mieszkań oraz 11 lokali usługowo-handlowych. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań przekroczy 10 tysięcy metrów kwadratowych. Zaplanowano również rozbudowany układ parkingowy obejmujący garaż podziemny oraz miejsca naziemne.

Koziarski podkreśla, że istotnym elementem koncepcji było wykreowanie przestrzeni rekreacyjnej z zielenią, placami do rekreacji i zabaw oraz ciągami dla pieszych. – Zależało nam na stworzeniu niewielkiego placu tuż przy rondzie, który byłby połączony z istniejącymi chodnikami i drogami rowerowymi. Projektanci postawili na stworzenie miejsca, które będzie funkcjonować nie tylko jako kompleks mieszkaniowy, ale również jako nowoczesna przestrzeń miejska integrująca mieszkańców. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się szkoły, przedszkola, infrastruktura handlowa oraz dogodny układ drogowy zapewniający szybkie połączenie z całym regionem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

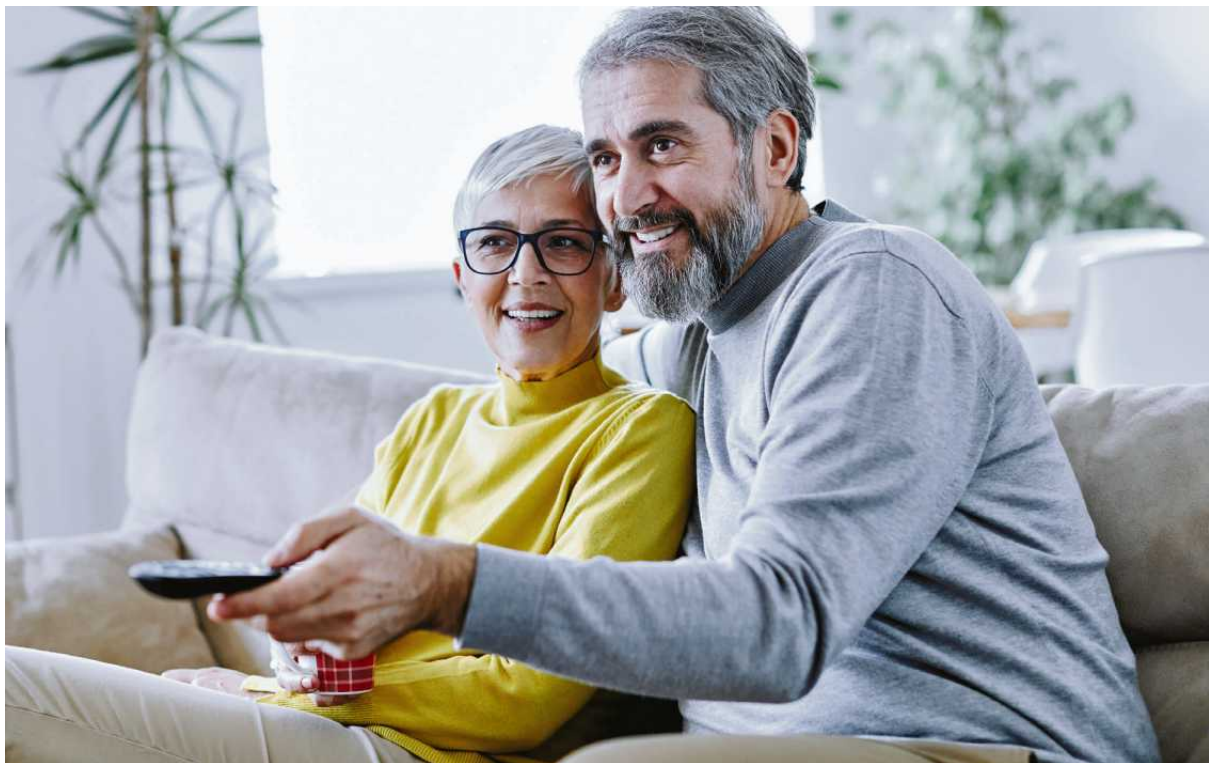
Projekt jest także przykładem nowego podejścia do rewitalizacji terenów miejskich. Zamiast kolejnej zamkniętej enklawy powstanie wielofunkcyjna przestrzeń łącząca mieszkania, usługi, rekreację i nowoczesną architekturę. To inwestycja, która może znacząco wpłynąć nie tylko na estetykę tej części Sosnowca, ale również na postrzeganie całego miasta jako miejsca nowoczesnego, ambitnego i atrakcyjnego do życia – kończy architekt. 1KA

eprasa.pl 87a5ae6880

ZAĆMA?

Z najnowszą technologią możesz odzyskać bardzo dobre widzenie

Soczewki z optyką spiralną wiele zmieniają. Jeśli chodzi o codzienne funkcjonowanie, dają wyższy poziom komfortu. Dowiedz się o nich więcej. Szczegóły wyjaśnia lekarz okulista.

fot. Shutterstock

Zaćma to nazwa bardzo dosłowna – ta choroba faktycznie powoduje, że widzenie staje się niewyraźne, zamglone, tak jakby świat stopniowo niknął za zasłoną. Kolory stają się matowe i coraz bledsze, pojawiają się problemy z czytaniem, a nawet z rozpoznawaniem twarzy, co może być na co dzień kłopotliwe. Bardzo niekomfortowe jest np. wrażenie oślepiania, gdy po zmroku prowadzi się auto.

Skąd bierze się zaćma? Ta choroba jest związana z procesem starzenia i w tym sensie pozostaje czymś naturalnym. Można powiedzieć, że soczewki w naszych oczach zużywają się z wiekiem, stają się mętne, a przez to gorzej radzą sobie z docierającym do oka światłem.

Jest to też choroba bardzo powszechna. Statystyki pokazują, że wśród osób w wieku 60 lat i starszych zaćma dotyka więcej niż 8 na 10. To naprawdę bardzo dużo. Zaćmę trzeba więc wziąć w rachubę. Ale nie jest to też powód do załamywania rąk.

Jest innowacyjny rodzaj soczewek

Na szczęście można dziś tę chorobę leczyć bardzo skutecznie i bezpiecznie. Rozwiązaniem jest stosunkowo prosta operacja, właściwie zabieg. Polega na wymianie soczewki – zamiast zużytej, naturalnej oko zostaje wyposażone w syntetyczną, przywracającą dobre widzenie. Trwa to ok. 30 minut – średnio kwadrans na jedno oko. Wygląda to tak, że zmętniałą soczewkę rozbija się ultradźwiękami (nazywa się to fakoemulsyfikacją), a następnie przez mikronacięcie wprowadza się na jej miejsce nową.

– Sztuczne soczewki to, można by rzec, bardzo wyrafinowane implanty wewnątrzgałkowe tak pod względem materiału, z którego są zbudowane, jak i samej konstrukcji. Dożywotnio mają zapewnić przezierność optyczną, filtrować niepożądane długości światła słonecznego i przede wszystkim dać możliwość dobrej ostrości widzenia – mówi dr Wojciech Banyś.

I dodaje: – Najogólniej implanty takie są jednoogniskowe bądź wieloogniskowe, często też z możliwością korekcji astygmatyzmu. Dobieramy je w zależności od potrzeb pacjenta – zaznacza okulista.

Istnieje też innowacyjny rodzaj soczewek – z optyką spiralną.

– Optyka spiralna soczewek to stosunkowo nowa technologia w okulistyce, jednak wyniki, jak już widać, są bardzo dobre zarówno z punktu widzenia uzyskanej optyki jak i znacznie większego „komfortu widzenia" pacjentów – podkreśla dr Banyś.

Co właściwie daje optyka spiralna

To najważniejsze pytanie z punktu widzenia pacjentów. Czego można realnie oczekiwać wybierając akurat tego rodzaju soczewki?

– W przełożeniu na korzyść dla pacjenta: zamiast dyfrakcyjnych pierścieni, jak w klasycznych soczewkach wieloogniskowych, mamy tu delikatny, spiralny przebieg obszarów optycznych, co znacznie zmniejsza takie zjawiska jak olśnienia, halo itd., dając bardziej naturalny rozkład światła. W tym znaczeniu to bardzo znaczący postęp w poszukiwaniu coraz lepszych implantów wewnątrzgałkowych – wyjaśnia dr Banyś.

Soczewki wewnątrzgałkowe z optyką spiralną to wynik zaawansowanych badań, prowadzonych m.in. przy użyciu sztucznej inteligencji. W ich budowie nie ma przypadku ani rozwiązań niechcianych. Zostały zaprojektowane tak, by jak najlepiej naśladować działanie soczewek naturalnych.

Co jest najważniejsze w ich strukturze? Upraszczając: kierują 100 proc. dostępnego światła do siatkówki, czyli do tylnej części oka. Stąd bardzo dobre efekty, a nie wszystkie rodzaje współczesnych soczewek mają takie właściwości.

Jakich efektów można się spodziewać? Dla pacjentów kluczowe jest to, że soczewki z optyką spiralną pozwalają widzieć ostrzej na dowolnej odległości. Zdecydowana większość pacjentów po wszczepieniu takiej soczewki nie potrzebuje więc okularów, a to bezpośrednio przekłada się na komfort życia na co dzień.

Podobnie jak fakt, że technologia spiralna pozwala na płynne zmiany ostrości, a nie skokowe i „nagłe", wywołujące dyskomfort. Z soczewkami z optyką spiralną można też liczyć na lepszy kontrast i wyraźniejsze widzenie, gdy zapada wieczór.

Nasz wzrok to lubi

Operacja wymiany soczewki przebiega w zasadzie tak samo niezależnie od tego, jaką wybierzemy. Co ważne dla pacjentów: bardzo szybko po zabiegu, właściwie od razu, odczuwają zdecydowaną poprawę widzenia. Przy czym 100 proc. efektów przychodzi jednak z czasem, bo wzrok nie przystosowuje się do nowej sytuacji natychmiast. Mózg też musi się nauczyć „współpracy" z nowym narzędziem. Zazwyczaj maksymalnie po kilku miesiącach ten proces jest jednak zakończony, ale może trwać krócej. Większość pacjentów osiąga stabilną, dobrą jakość widzenia po 4-6 tygodniach.

Warto tu zauważyć, że cechy soczewek z optyką spiralną – czyli np. wspomniane płynne zmiany ostrości – skraca czas adaptacji. To jest coś, do czego nasz wzrok jest przystosowany ewolucyjnie i co „lubi", jeśli wolno tak to ująć.

Najpierw skonsultuj się ze specjalistą

Mówimy o technologii medycznej i zabiegu chirurgicznym. W każdym takim przypadku istnieją zarówno korzyści, jak i ryzyka wynikające z zastosowania określonego rodzaju soczewek. Poza tym określone schorzenia powodują, że pacjent nie kwalifikuje się do wymiany soczewek. Z drugiej strony, nie ma górnej granicy wieku, jeśli chodzi z operację zaćmy. Każdy przypadek jest więc indywidualny.

Wszystko to wyjaśni w szczegółach lekarz okulista, biorąc pod uwagę stan zdrowia pacjenta, jego wiek, potrzeby itd., uwzględniając również wyniki diagnostyki. Omówi ewentualne zagrożenia i możliwe skutki uboczne. Rozstrzygnie też, jakie rozwiązanie czy produkt jest najlepszy w danym przypadku z czysto medycznego punktu widzenia. Pamiętajmy, że to lekarz ostatecznie podejmuje decyzję co do przebiegu leczenia.

Materiał pochodzi od firmy Rayner

eprasa.pl 87a5ae6880

GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKA METROPOLIA ZAPRASZA

KIERUNEK GZM

NAJWIĘKSZY W POLSCE FESTIWAL MIKROWYPRAW

26–28 CZERWCA 2026

→ 41 MIAST I GMIN → 269 WYCIECZEK I WYDARZEŃ → SETKI OPOWIEŚCI

PROGRAM → → KIERUNEKGZM.PL

Katowice/34437198

KAL 1

eprasa.pl 87a5ae6880

OBWIESZCZENIE

Syndyk Masy Upadłości Marzeny Banaś – osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (sygn. akt w korespondencji z syndykiem: KA1K/GUp-s/414/2025) ogłasza sprzedaż w trybie z wolnej ręki – w konkursie ofert – udziału upadłej w wysokości 1/6 w prawie własności nieruchomości (lokalu mieszkalnego) położonej w Bytomiu przy ul. Worpie 10/20, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Bytomiu IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr KA1Y/00037324/8. Cena wywoławcza przedmiotowego udziału wynosi 41.750,00 zł (słownie: czterdzieści jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt złotych i zero groszy).

Oferty z ceną nie mniejszą niż 41.750,00 zł należy składać w terminie do 10 lipca 2026r. do godz. 12^{00} na adres kancelarii syndyka: Kancelaria Adwokacka Adwokat Kamila Cag – Miguła, ul. Astrów 10, 40 – 045 Katowice. W przypadku złożenia oferty pocztą decydujący jest wpływ oferty do kancelarii syndyka. Oferta, która nie wpłynie w terminie nie będzie rozpatrywana.

Oferta winna być złożona w zamkniętej kopercie z dopiskiem „**Nie otwierać – oferta na kupno udziału w nieruchomości w postępowaniu upadłościowym sygn. akt: KA1K/GUp-s/414/2025**” i zawierać dokładne dane identyfikującego składającego ofertę (tj. imię i nazwisko/nazwę firmy, nr PESEL/nr KRS, adres do doręczeń, nr telefonu i adres e-mail), a także potwierdzenie wpłaty wadium w kwocie 4.000,00 zł. Warunkiem bowiem skutecznego złożenia oferty i jej rozpatrzenia przez syndyka jest wpłacenie wadium w kwocie 4.000,00 zł na konto masy upadłości Marzeny Banaś w BNP Paribas Bank Polska S.A. nr **11 1600 1462 1777 6429 2000 0001** najpóźniej w dniu poprzedzającym końcowy termin składania ofert.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi w kancelarii syndyka w dniu 10 lipca 2026r. o godz.12^{15}. Jeżeli zostaną złożone dwie lub więcej ofert z tą samą oferowaną ceną syndyk zarządzi przeprowadzenie aukcji pomiędzy osobami, które złożyły takie oferty. Syndyk przyjmie – poza spełnieniem innych wymienionych w ogłoszeniu warunków ofertę z najwyższą oferowaną ceną, natomiast pozostałym oferentom uiszczone przez nich wadium zostanie zwrócone w terminie 7 dni. Syndyk zastrzega sobie prawo odwołania konkursu ofert bez podania przyczyny w każdym czasie. Umowa sprzedaży udziału powinna być zawarta z oferentem, którego ofertę syndyk wybrał w terminie do 3 miesięcy od dnia rozpatrzenia ofert. Warunki płatności, notariusza i dzień zawarcia umowy określa i wskazuje syndyk. Jeżeli oferent uchyli się od zawarcie umowy uiszczone przez niego wadium nie podlega zwrotowi.

Szczegółowy opis przedmiotu sprzedaży zawiera sporządzony przez rzeczoznawców majątkowych Grzegorza Winiarskiego i Marcina Pilarskiego operat szacunkowy z dnia 31 lipca 2025r., który można po wcześniejszym telefonicznym (tel: 508-653-573) umówieniu przeglądać osobiście w kancelarii syndyka.

Katowice/34438789

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

Rybnik

PREZYDENT MIASTA RYBNIKA

PREZYDENT MIASTA RYBNIKA
44 – 200 Rybnik ul. Bolesława Chrobrego 2
o g ł a s z a:

I. Przetarg **nieograniczony** na stawkę miesięczną czynszu za 1 m² pow. użytkowej na działalność handlowo – gospodarczą w lokalach:

lp.	Usytuowanie lokalu przy ul.	Pow. lokalu w m²	Wizja lokalu		Stawka za 1 m² (w zł) netto	Wadium	Poprzednia działalność prowadzona w lokalu	Uwagi
			dnia	godzina				umowa zawierana na czas nieoznaczony
1.	Powstańców Śl. 16A	39,00	16.06.2026	10.30 – 11.00	40,00	4 700,00	sklep	dot. II przetargu
2.	Bogusławskiego 1	80,65 10,60 piwnica	17.06.2026	9.30 – 10.00	11,00 10 % stawki czynszu	2 700,00	sklep	dot. I przetargu
3.	Bogusławskiego 1	38,96	17.06.2026	9.30 – 10.00	11,00	1 300,00	sklep	dot. I przetargu
4.	Plac Pokoju 3	171,05	17.06.2026	10.15 – 10.45	11,00	5 700,00	Dom Kultury	dot. I przetargu
5.	Żwirowa 32	461,67	18.06.2026	9.30 – 10.00	11,00	15 300,00	hala produkcyjna	dot. I przetargu

II. Przetarg **nieograniczony** na stawkę miesięczną czynszu za 1 m² pow. użytkowej garażu:

lp.	Usytuowanie lokalu przy ul.	Pow. lokalu w m²	Wizja lokalu		Stawka za 1 m² (w zł) netto	Wadium	Uwagi
			dnia	godzina			umowa zawierana na czas nieoznaczony
1.	Rymera garaż nr 37	17,87	18.06.2026	10.30– 11.00	10,00	550,00	dot. I przetargu
2.	Rymera garaż nr 41	18,14	18.06.2026	10.30– 11.00	10,00	550,00	dot. I przetargu
3.	Rymera garaż nr 47	15,64	18.06.2026	10.30– 11.00	10,00	500,00	dot. I przetargu

III. Przetarg **ograniczony – wyłącznie dla mieszkańców budynków położonych w Rybniku przy ul. Ignacego Paderewskiego 31, 33, 35, 37,** sąsiadujących z niżej wymienionymi garażami, na stawkę miesięczną czynszu za 1 m² pow. użytkowej garażu:

lp.	Usytuowanie lokalu przy ul.	Pow. lokalu w m²	Wizja lokalu		Stawka za 1 m² (w zł) netto	Wadium	Uwagi
			dnia	godzina			umowa zawierana na czas nieoznaczony
1.	Paderewskiego garaż nr. 1	20,77	18.06.2026	11.30 – 12.00	10,00	650,00	dot. I przetargu
2.	Paderewskiego garaż nr. 2	20,73	18.06.2026	11.30 – 12.00	10,00	650,00	dot. I przetargu
3.	Paderewskiego garaż nr. 3	19,88	18.06.2026	11.30 – 12.00	10,00	600,00	dot. I przetargu
4.	Paderewskiego garaż nr 6	20,11	18.06.2026	11.30 – 12.00	10,00	650,00	dot. I przetargu

Warunki przystąpienia do przetargu:

1. dla wszystkich przetargów:
w przetargu może wziąć udział osoba, która:

1) wpłaciła wadium,
2) złożyła oświadczenia o:
– braku tytułów egzekucyjnych wystawionych przeciwko niemu,
– braku zaległości z tytułu zobowiązań publicznoprawnych,
– braku zaległości wobec Miasta Rybnika z tytułu zobowiązań cywilnoprawnych,
– zapoznaniu się z warunkami technicznymi lokalu/garażu, treścią regulaminu przetargu i proponowanym wzorem umowy najmu lokalu/garażu.

2. dodatkowo dla przetargu numer III:

w przetargu może wziąć udział wyłącznie osoba, która figuruje w ewidencji ZGM jako osoba zamieszkująca w lokalach przy ul. Ignacego Paderewskiego 31, 33, 35, 37 w Rybniku.

Warunek dotyczący możliwości zawarcia umowy dla przetargu numer III:

osoby zamieszkujące pod jednym dachem, mogą zawrzeć tylko jedną umowę najmu garażu.

Do stawek czynszu za 1 m² pow. użytkowej naliczony zostanie obowiązujący podatek VAT w wys. 23 %. Informacji udziela Dział Lokalowy Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej przy ul. Kościuszki 17, tel. 32-429 48 71. Przetarg odbędzie się w dniu **03.07.2026 roku o godz. 9^{00}**, w siedzibie ZGM przy ul. Kościuszki 17 – należy zgłosić się **30 minut** przed planowanym przetargiem celem dopełnienia formalności. Wadium należy wpłacać na konto Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej t.j. **PKO Bank Polski S.A. 09 1020 2528 0000 0302 0434 8066**. Przystępujący do przetargu zobowiązany jest do wniesienia wadium w terminie do **01.07.2026 roku**. Za datę wpłaty przyjmuje się dzień uznania rachunku bankowego ZGM. W dniu przetargu należy złożyć aktualny odpis z właściwego rejestru (np. KRS, zaświadczenie o wpisie w CEiDG) oraz umowę spółki cywilnej, jeśli taką zawarto. Warunki przetargu określa regulamin przetargu dostępny w Dziale Lokalowym ZGM pok. 17. Wykaz lokali/garaży przeznaczonych do oddania w najem jest wywieszony na tablicy ogłoszeń w ZGM przy ul. Kościuszki 17 oraz dostępny jest wraz z regulaminem na stronie www.zgm.rybnik.pl

Zastrzega się prawo unieważnienia i odwołania przetargu bez podania przyczyny.

RYBNIK.EU

Katowice/34437918

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

Wójt Gminy Krupski Młyn

informuje, iż w dniach od 12.06.2026 r. do 3.07.2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy Krupski Młyn został wyłożony do publicznego wglądu

wykaz Nr 6/2026/Ig

dla dzierżawy nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej na terenie Gminy Krupski Młynie.

Katowice/34438653

eprasa.pl 87a5ae6880

Redaktor prowadzący **Wojciech Todur**

Lepiej zrezygnować z napełniania basenów

Gnębi nas susza

Przybywa gmin, które zalecają mieszkańcom, aby racjonalnie korzystali z wody. Dlatego tak ważna jest mała retencja. WFOŚiGW w Katowicach ogłosił program, który pomoże zbierać deszczówkę.

Michał Hyra

• **Pojemniki na deszczówkę**
FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Władze podczęstochowskiej gminy Wręczyca Wielka ogłosiły zalecenia dotyczące korzystania z wody. Jak podkreśliła gmina, zwiększone zużycie wymaga, aby mieszkańcy ograniczyli wykorzystanie wody. Zalecono im, aby zrezygnowali z podlewania ogródków przydomowych i trawników, z napełniania basenów czy mycia samochodów.

Woda powinna być oszczędzana przede wszystkim w godz. 16-20. Zalecenie obowiązuje do końca września.

– Zwracamy się z prośbą o bezwzględne stosowanie się do powyższych zaleceń oraz o racjonalne i oszczędne korzystanie z wody. Niedostosowanie się do ograniczeń może skutkować zakłóceniami w ciągłości dostaw wody – podkreślają władze Wręczycy Wielkiej.

SUCHE MIESIĄCE

Sytuacja w gminie nie powinna być zaskoczeniem, jeśli weźmiemy pod uwagę, że wiosenne miesiące były w Polsce niezwykle suche. Eksperci zaliczają marzec do miesięcy skrajnie suchych. Jak wyliczyło IMGW uśredniona suma opadu atmosferycznego wyniosła w Polsce jedynie 10,8 mm i była o 27 mm niższa od normy dla tego miesiąca określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. W kwietniu w sporej części kraju spadło zaledwie 10 mm wody przy normie mieszczącej się w przedziale 30-60 mm.

Brak opadów doskonale widać też w rzekach. Zdecydowana większość z nich ma obecnie stan niski.

W województwie śląskim głównie w centrum i na północy jest susza hydrologiczna. Susza tego typu ma bardzo niekorzystny wpływ na ekosystemy wodne, a także obszary podmokłe, takie jak lasy łęgowe czy torfowiska. Susza hydrologiczna stwarza również ryzyko problemów z zaopatrzeniem w wodę miast, które korzystają z ujęć powierzchniowych, oraz przemysłu.

Susza hydrologiczna występuje od 17 kwietnia na górnej Warcie z Liswartą, a od kilku dni także na Małej Panwi od Krupskiego Młyna do zbiornika w Turawie i w zlewni Przemszy.

ZATRZYMYWAĆ WODĘ

Jak podkreślają eksperci, susza to jedno z najpoważniejszych wyzwań środowiskowych, z jakimi mierzymy się obecnie w Polsce i na świecie. Problem narasta i ma charakter długofalowy. Coraz częstsze i dłuższe okresy bez opadów, rosnące temperatury oraz zmiana klimatu prowadzą do obniżania poziomu wód gruntowych, wysychania rzek i jezior oraz pogarszania warunków dla rolnictwa i ekosystemów. Stąd niezbędna jest retencja, czyli zatrzymywanie wody, tam, gdzie się pojawiła.

Zalecenie

16-20

• **Przede wszystkim w tych godzinach woda powinna być oszczędzana. Zalecenie obowiązuje do końca września**

Problem został dostrzeżony przez Unię Europejską, która ma duże pieniądze na inwestycje mające zatrzymywać wodę. Wcześniej tendencja była zupełnie inna, miejskie przestrzenie brukowano i betonowano, zaś wodę opadową odprowadzano. Postępujące zmiany klimatu i wynikające z nich fale upałów, połączone z długimi okresami bez opadów, skutkującymi suszami, sprawiły, że podejście się zmieniło.

Pod koniec maja w "Wyborczej" pisaliśmy o planach Częstochowy, która zamierza zainwestować wiele milionów złotych w projekt, mający na celu zatrzymywać deszczówkę w otoczeniu Promenady Niemena.

MIKRORETENCJA

Projekt zakłada m.in. budowę zbiorników, w których będzie gromadzona woda opadowa, służąca później m.in. do nawadniania zieleni czy w toaletach, które powstaną w ramach inwestycji. Z gospodarowaniem wodą będą powiązane nawet siedziska z zadaszeniami umożliwiającymi zbieranie deszczówki, jednocześnie oczywiście dającymi cień. Pojawią się też wolno stojące "kielichy deszczu" – także gromadzące wodę.

W zatrzymywanie wody opadowej i późniejsze wykorzystanie może się zaangażować w zasadzie każdy. W sklepach budowlanych jest pełen przekrój zbiorników na deszczówkę i niezbędnego oprzyrządowania. Teraz dzięki programowi organizowanemu przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, można sobie na posesji zorganizować system pozwalający na łagodzenie skutków suszy i przeciwdziałania podtopieniom, bo temu również służy mikroretencja.

Fundusz ma na ten cel ok. 20 mln zł. Dofinansowanie może pokryć do 90 proc. kosztów kwalifikowanych, ale nie więcej niż 8 tys. zł. Jest kilka warunków, aby otrzymać pieniądze. Przede wszystkim trzeba mieć gotową instalację, bo finansowanie programu opiera się na refundacji, czyli najpierw robimy, a później zgłaszamy się do WFOŚiGW po zwrot środków. Co ważne, można zgłosić się z instalacją wykonaną po 1 lipca 2024 roku.

Chcąc otrzymać pieniądze, trzeba spełniać minimalne wymagania. Przede wszystkim wartość kosztów kwalifikowanych musi wynieść co najmniej 2 tys. zł, zaś pojemność zbiorników to minimum 2 m sześc., powierzchnia retencjonowania wody nie może być mniejsza niż 50 m kw.

Warto się pospieszyć. Nabór wniosków rozpocznie się 22 czerwca, ale jak pisaliśmy wyżej, o pieniądze mogą się ubiegać osoby, które wykonały instalację po 1 lipca 2024 roku. Osoby, które jeszcze jej nie mają, powinny zrobić to jak najszybciej, bo program będzie trwał do momentu wyczerpania środków. ●

Kolumnę dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

1KA
eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza
KRAKÓW
TYGODNIK

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Magdalena Mach**

krakow.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: krakow@wyborcza.pl

Monika Piątkowska na politycznej arenie Krakowa

Pierwszy dzień kampanii i pierwsze ciosy

– To wybór minimalizujący ryzyko, choć niekoniecznie maksymalizujący efekt wyborczy – tak o kandydatce KO i PSL Monice Piątkowskiej mówi politolog Łukasz Danel. Wskazuje, kto jeszcze ma szanse zagrać pierwsze skrzypce w walce o Kraków.

Magdalena Kursa

Liderzy Koalicji Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego przedstawili we wtorek wspólną dla obu tych środowisk kandydatkę na prezydentkę Krakowa. To senatorka Monika Piątkowska. Do prezentacji doszło w Warszawie przed Kancelarią Premiera RP. Wielu komentatorów zwróciło uwagę na tę niezręczność. Z negatywnymi ocenami pospieszyli od razu kontrkandydaci. „Nawet nie da się powiedzieć, że w teczce przywieźli, bo nie chciało się im przyjechać" – skwitowała Aleksandra Owca z Razem, która też jest kandydatką na prezydentkę Krakowa.

Kandydatce dostało się też od konkurenta o prezydencki fotel Bartosza Bocheńczaka z Konfederacji, który pyta podchwytliwie, czy jej konferencja odbyła się „na polu", czy raczej „na dworze"?

Warszawski start Moniki Piątkowskiej można tłumaczyć tym, że KO i PSL były ostatnimi partiami, które przedstawiły swych reprezentantów w przyśpieszonych wyborach w Krakowie. W sieci od dawna krążyły różne nazwiska i spekulacje, kto dostał propozycję, kto się zastanawia, a kto ofertę odrzucił. Donald Tusk czuł więc pewną presję czasową. Czy rzeczywiście fakt ogłoszenia w Warszawie, a nie w Krakowie kandydatki na fotel prezydencki, może mieć znaczenie w kampanii wyborczej?

– Ogłoszenie kandydatury Moniki Piątkowskiej w Warszawie można uznać za ruch komunikacyjnie ryzykowny, bo osłabia lokalny, krakowski charakter kampanii i wzmacnia wrażenie „decyzji centralnej", a nie zakorzenionej w mieście. W wyborach samorządowych, szczególnie w Krakowie, taki dystans od lokalnego kontekstu może być obciążeniem, choć jednocześnie daje efekt większego politycznego zaplecza i wsparcia ogólnokrajowego -ocenia politolog Łukasz Danel, dyrektor Instytutu Politologii, Socjologii i Filozofii UEK.

• **Monika Piątkowska kandydatką KO na prezydentkę Krakowa. Jej kandydaturę ogłosił Donald Tusk w Warszawie** FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dla kogo druga tura w Krakowie?

W walce o prezydenturę Krakowa swój start ogłosili wcześniej:

- Michał Drewnicki z PiS,
- Bartosz Bocheńczak z Konfederacji,
- Daria Gosek-Popiołek z Nowej Lewicy,
- Aleksandra Owca z Razem,
- Michał Klimek z Konfederacji Korony Polskiej,
- inicjator referendum w Krakowie, prawnik Jan Hoffman,
- były radny Łukasz Wantuch.
- Do tego grona dołączy najpewniej uchodzący za faworyta wyborów Łukasz Gibała, radny i przedsiębiorca, który już trzykrotnie bez sukcesu kandydował na fotel prezydenta Krakowa.

Prezentując Monikę Piątkowską, Donald Tusk mówił, że zlecone przez niego badania opinii publicznej wskazują, że główny pojedynek o prezydenturę Krakowa odbędzie się między kandydatką KO i PSL a Łukaszem Gibałą. Zdaniem Tuska duża liczba kandydatów, którzy zadeklarowali chęć walki o Kraków, dobrze świadczy o randze miasta i stawce zbliżających się wyborów samorządowych.

– Mówienie o „starciu Piątkowska – Gibała" jest dziś raczej skrótem publicystycznym niż opisem realnej sytuacji. Monika Piątkowska nie ma jeszcze w pełni domkniętej roli jako kandydatka KO i PSL, a Łukasz Gibała nadal nie potwierdził startu w wyborach. Krakowskie wybory są w rzeczywistości wielobiegunowe – z PiS, Lewicą, Razem i środowiskami obywatelskimi w grze, więc o finale zdecyduje raczej zdolność budowania koalicji wyborców w drugiej turze niż „pojedynek dwóch osób" – rozkłada na czynniki pierwsze krakowską sytuację Łukasz Danel.

Ogłoszenie kandydatury Moniki Piątkowskiej w Warszawie można uznać za ruch komunikacyjnie ryzykowny, bo osłabia lokalny, krakowski charakter kampanii i wzmacnia wrażenie „decyzji centralnej", a nie zakorzenionej w mieście

ŁUKASZ DANEL
politolog, dyrektor Instytutu Politologii, Socjologii i Filozofii UEK

Jego zdaniem pierwsze skrzypce w tej kampanii grać będą: Monika Piątkowska, Łukasz Gibała (zakładając, że wystartuje), obie kandydatki partii lewicowych oraz Jan Hoffman.

– Ale nie sposób dziś powiedzieć, kto jest głównym faworytem tego politycznego wyścigu, trudno też prognozować skład drugiej tury – uważa Danel. Jak dodaje, wybór Michała Drewnickiego na kandydata PiS wpisuje się w klasyczną strategię tej partii w dużych miastach: postawienie na rozpoznawalnego, lokalnego polityka z doświadczeniem samorządowym i wyraźną tożsamością partyjną. – To kandydatura „twardego elektoratu", nastawiona na konsolidację głosów PiS oraz podjęcie próby wejścia do drugiej tury przy rozproszeniu pozostałych sił. Jednocześnie Drewnicki nie jest kandydatem przełamującym układ krakowski. Jego siła tkwi bardziej w lojalnym zapleczu niż w zdolności do poszerzania elektoratu poza tradycyjny rdzeń PiS – ocenia.

Brak koalicyjnej jedności

Kandydatura Moniki Piątkowskiej na pewno nie jest manifestem jedności koalicji rządzącej. Gdy tylko ujawniono jej nazwisko, Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz napisała, że nie jest to kandydatka popierana przez Polskę 2050. Z kolei w barwach Nowej Lewicy walczy o Kraków posłanka Daria Gosek-Popiołek – znana w mieście, która może zabrać sporo głosów nie tylko Piątkowskiej, ale i Gibale.

Politolog Łukasz Danel uważa, że wybór Moniki Piątkowskiej na kandydatkę KO i PSL wpisuje się w strategię „bezpiecznej stabilizacji" po politycznym przesileniu w Krakowie. – To kandydatura administracyjno-technokratyczna, oparta na doświadczeniu urzędniczym i senackim, a nie na silnym politycznym przywództwie czy narracji zmiany. Z jednej strony daje ona KO przewidywalność i umiarkowany przekaz, z drugiej – może okazać się mniej mobilizująca w kampanii o wysokiej emocjonalności i silnej konkurencji. W praktyce jest to wybór minimalizujący ryzyko, ale niekoniecznie maksymalizujący efekt wyborczy – analizuje Łukasz Danel.

Przeciwnicy już w dniu ogłoszenia kandydatury Piątkowskiej przypuścili na nią atak. Poseł PiS, Łukasz Kmita, kolportuje w sieci grafikę, na której sklejono ze sobą twarze Moniki Piątkowskiej i odwołanego Aleksandra Miszalskiego: „Piątkowska będzie tylko pacynką w ręku byłego prezydenta Aleksandra Miszalskiego. To plan Koalicji Obywatelskiej na obronę układów w Krakowie" – pisze. Kandydatce dostało się też od Razem. Adrian Zandberg zauważył w portalu x: „Tusk uczciwie wybrał kandydatkę obozu rządowego ponad podziałami. Pani Piątkowska reprezentowała już wszystkie partie obecnej koalicji: Platformę, PSL, PL2050 i SLD:)".

eprasa.pl 87a5ae6880

Magda nie wychodziła z mieszkania w Krakowie przez 30 lat

Matka tłumaczy: To od męża wszystko zależy

Magdalena K. przez niemal 30 lat żyła w małym pokoiku w bloku na jednym z krakowskich osiedli. Kiedy jej matka podjęła desperacką próbę ratowania córki, ojciec przekonał policję, że nie dzieje się nic złego.

Matka 50-letniej Magdaleny z Krakowa, która przez około 30 lat żyła zamknięta w mieszkaniu rodziców, mówi o córce: - Strasznie wszystko przeżywała emocjonalnie, a ja chciałam ją chronić. Teraz żałuję

FOT. ANNA KOLET

Anna Kolet

Do drzwi mieszkania Krystyny i jej męża Kazimierza pukam we wtorek rano. Otwiera 78-letni mężczyzna.

Jeszcze nie wie, że dzień wcześniej w programie „Uwaga" TVN wyemitowano reportaż o jego córce.

Opowiada on o 50-letniej kobiecie, która miała być przez rodziców przetrzymywana przez niemal 30 lat w mieszkaniu na jednym z osiedli na krakowskiej Woli Duchackiej.

O tym, że w mieszkaniu może dziać się coś złego, policję zaalarmowali sąsiedzi. Co ich zaniepokoiło? Wiosną zaczęli dostawać tajemnicze wiadomości, pisane drżącą ręką na zmiętych kartkach papieru i styropianowych tackach. Ktoś wrzucał je na balkony. Szybko domyślili się, że to ich sąsiadka, Krystyna K. Na jednej z kartek napisała: „Ratunku, pomocy! Policja!", na innej: „Ratunku, policja, córka".

Podała nazwisko i adres. I dopisek: „Tylko nie mąż".

– W Święta Wielkanocne wyszłam na balkon, bo widziałam, że coś tam leży. To była tacka, na której było napisane: „Ratunku, policja, córka". Zadzwoniłam na 112. Powiedzieli, że przyjadą, ale nie przyjechali – opowiada jedna z sąsiadek.

Niedługo potem sąsiadów w środku nocy obudził dzwonek do drzwi. Na korytarzu stała Krystyna K. – Po cichutku chciała wejść do naszego mieszkania, prosić o pomoc, tak, żeby mąż się nie dowiedział. Na początku zaczęła przepraszać, że nas nachodzi. Mówiła, że potrzebuje pomocy dla córki, dla Magdy. Powiedziała, że ona pilnie potrzebuje operacji – opowiada w materiale „Uwagi" jedna z sąsiadek. Mieszkańcy bloku byli zaskoczeni, że Magda cały czas tu mieszka. Nie widzieli jej od wielu lat. Zaalarmowali służby.

POLICJA: W DOMU NIE BYŁO PRZEMOCY

– Interwencje policji w tym mieszkaniu były podejmowane w połowie kwietnia po zgłoszeniu od sąsiadów, którzy znaleźli na swoich balkonach kartki z napisem, że ktoś potrzebuje pomocy. Osoby zgłaszające nie potwierdzały, by w tym mieszkaniu dochodziło do awantur lub było słychać jakieś odgłosy świadczące o przemocy – mówi nam młodszy aspirant Rafał Wawrzuta z Komendy Miejskiej Policji w Krakowie.

Kiedy funkcjonariusze po raz pierwszy przyjechali na miejsce, drzwi otworzył im 78-letni Kazimierz. Przekonał policjantów, że żona jest w złym stanie, że niedawno przeszła udar. Stojąca obok Krystyna przyznała, że wyrzucała kartki z balkonu, ale – jak relacjonuje Wawrzuta – nie potrafiła wyjaśnić, dlaczego to zrobiła.

Policjanci nie drążyli i odjechali.

Policja znowu zapukała do mieszkania państwa K. 30 kwietnia. Pracownik socjalny wezwał funkcjonariuszy, bo tego dnia odwiedził rodzinę, ale odmówiono mu wejścia do jednego z pomieszczeń.

– Początkowo rodzice utrzymywali, że mają dwóch synów, którzy z nimi mieszkają i jedną córkę, która przebywa za granicą. Dopiero w toku podjętych działań interwencyjnych ustalono, że pod wskazanym adresem może przebywać również Magdalena K., o której obecności rodzina wcześniej nie informowała – mówi „Wyborczej" Krzysztof Petela z krakowskiego MOPS-u.

Dopiero podczas interwencji policji Kazimierz K. otworzył drzwi do pokoju i okazało się, że – tak jak podejrzewali pracownicy MOPS – jest w nim 50-letnia kobieta, córka starszego małżeństwa.

Policjanci nie stwierdzili jednak zagrożenia dla życia i zdrowia Magdaleny, dlatego nie wezwali karetki.

Do mieszkania musieli wrócić już tydzień później, znów na prośbę MOPS-u. Dopiero wtedy Magdalena została przez pracowników socjalnych zabrana do przychodni na badania, a policja objęła rodzinę procedurą niebieskiej karty.

– Wynikało to ze stwierdzonych nieprawidłowości, jeśli chodzi o zdrowie tej kobiety – tłumaczy Rafał Wawrzuta z Komendy Miejskiej Policji w Krakowie.

Wyniki badań Magdaleny przyszły 15 maja, były tak złe, że pracownicy socjalni natychmiast odwieźli kobietę na SOR. Magdalena do dziś przebywa w szpitalu, gdzie przeszła pilną operację.

Ani pracownicy MOPS, ani policjanci nie byli w stanie wytłumaczyć, dlaczego od pierwszej wizyty funkcjonariuszy w mieszkaniu musiało upłynąć aż 31 dni, by 50-latka w końcu otrzymała pomoc medyczną. Według relacji świadków Magdalena była bardzo zaniedbana. Miała wyrwane włosy z głowy i ogromne braki w uzę-

OGŁOSZENIE PŁATNE Kraj/34435615

| Całodobowe wsparcie i doradztwo

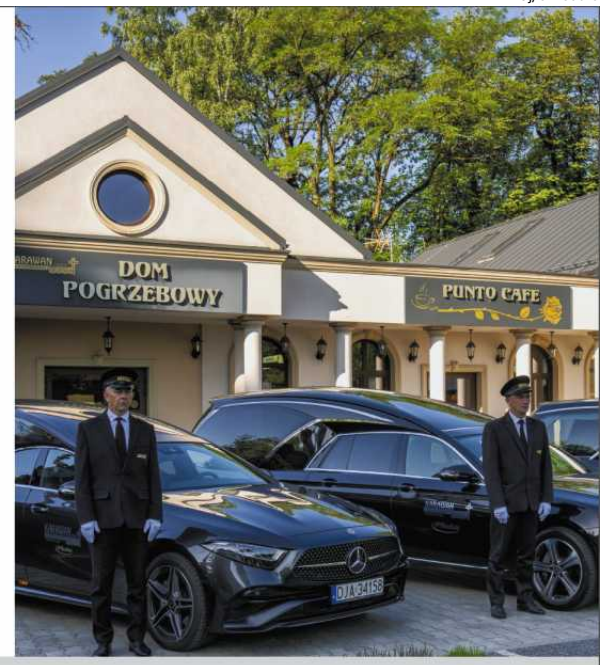
Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja styp i pożegnań

KARAWAN GRUPA FIRM POGRZEBOWYCH TRADYCJE OD 1981 ROKU

Punkty Obsługi Klienta
10 lokalizacji w Krakowie

- ul.Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm.Batowice 12 413 63 46
- Cm.Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20
Gwarantujemy:
bezpieczeństwo i profesjonalizm | duży wybór urn | możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy firmy pogrzebowe

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

bieniu. Narzekała na silny ból brzucha, który prawdopodobnie zaniepokoił również jej matkę – być może dlatego zdecydowała się prosić sąsiadów o pomoc.

Pukam do mieszkania, w którym Magdalena miała być więziona przez ostatnie 30 lat. Drzwi otwiera Kazimierz, za chwilę w przedpokoju pojawia się jego żona Krystyna. – Czy mogę wejść? – pytam. Kobieta gestem ręki zaprasza mnie do mieszkania, ale szybko zaznacza: – To od męża wszystko zależy.

Kazimierz zgadza się, żebym weszła.

75-letnia Krystyna w listopadzie ubiegłego roku przeszła udar, porusza się z trudem, ale o własnych siłach. Podczas mojej wizyty cały czas przechadza się powoli po niewielkim mieszkaniu, które składa się z ciasnego przedpokoju, wąskiej kuchni, łazienki, toalety i trzech niewielkich pokoi. Jeden z nich jest zamknięty na klucz, a szyba w drzwiach jest zamalowana farbą. Kazimierz nie chce mnie tam wpuścić, twierdzi, że pomieszczenie zajmuje ich 51-letni syn Bartek, który niedawno sprowadził się z powrotem do rodziców. Jednak to prawdopodobnie w tym pokoju mieszkała Magda.

Oprócz niej, Bartosza, Krystyny i Kazimierza mieszka tu również 36-letni Paweł, najmłodszy z rodzeństwa, który ma orzeczenie o upośledzeniu w stopniu umiarkowanym. Małżeństwo ma też jeszcze jedną córkę, 46-letnią, która pracuje jako pielęgniarka w Niemczech.

Magda, choć nie jest niepełnosprawna, skończyła tylko podstawówkę. Nigdy nie pracowała. Rodzice twierdzą, że nie chciała chodzić do szkoły, a oni nie nalegali.

Kazimierz, dawniej pracował jako nauczyciel wychowania fizycznego. Ma wyższe wykształcenie.

Krystyna całe zawodowe życie przepracowała w sekretariacie w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Są małżeństwem od prawie 50 lat.

„PRZECIEŻ DRZWI BYŁY OTWARTE"

Pytamy, jak czuje się Magda. – Podobno dobrze – odpowiada Kazimierz. – Ale nie dopuszczają nas do niej, bo mamy niebieską kartę. Starszy syn był u niej i mówi, że chodziła po korytarzu.

– Dlaczego przez tyle lat przetrzymywali ją państwo w mieszkaniu bez edukacji, pomocy lekarskiej, nawet dokumentów?

– Przecież drzwi były otwarte, mogła wychodzić, ale nie chciała. Czasem chciał pójść do sklepu, to mówiłem, że pójdziemy razem, przecież nie dam jej pieniędzy, ale wtedy rezygnowała – opowiada Kazimierz.

– Ona miała jakieś kompleksy, dlatego nie chciała wychodzić. Strasznie wszystko przeżywała emocjonalnie, a ja chciałam ją chronić. Teraz żałuję – dodaje Krystyna.

Okazuje się, że Magda nigdy nie była u żadnego lekarza. – Nie chorowała, zawsze miała apetyt, czasem tylko narzekała na żołądek – mówi Kazimierz.

– Teraz w szpitalu wyszło, że ma anemię, krew jej przetaczali – dodaje Krystyna. I ubolewa: – Martwię się, bo musiała mieć jakieś badania ginekologiczne robione, a ona panienką była, nigdy wcześniej nie była u ginekologa, bo nie było takiej potrzeby.

A dlaczego nie ma włosów? – Bo je sobie wyskubała, miała taki nawyk, chyba z nudów to robiła – mówią rodzice.

Małżonkowie twierdzą, że ich problemy z policją zaczęły się, kiedy miesiąc temu postanowili wyrobić Magdzie nowy dowód osobisty, bo stary stracił ważność. – Młodsza córka wzięła ją do urzędu i wtedy sąsiedzi musieli zauważyć, że Magda u nas mieszka – mówią.

Według relacji świadków Magdalena była bardzo zaniedbana. Miała wyrwane włosy z głowy i ogromne braki w uzębieniu. Narzekała na silny ból brzucha, który prawdopodobnie zaniepokoił również jej matkę – być może dlatego zdecydowała się prosić sąsiadów o pomoc

Kiedy pada pytanie o kartki wyrzucane na balkony sąsiadów, Krystyna z niepokojem zerka na męża.

– Żona jest po udarze i ma czasem takie dziwne odruchy – macha dłonią Kazimierz. I zapewnia, że nie stosuje przemocy wobec rodziny.

Chwilę później, kiedy mężczyzna wychodzi do innego pokoju, jeszcze raz pytam Krystynę o te kartki. – Chciałam, żeby ktoś się nią zainteresował. Mówiłam mężowi, że Magda musi iść do lekarza, ale nie chciał wierzyć, mówił, że wymyślam. Zaraz znów będzie gderał, że nas wszyscy nachodzą, ale cieszę się, że Magda trafiła do lekarza – wyznaje kobieta niemal szeptem.

Zaraz dodaje, że ona też chciałaby wyjść czasem na spacer, bo dawno nie była. Nie pamięta, kiedy ostatnio.

– Przez to coraz słabiej widzę, bo jak się siedzi w takim małym pomieszczeniu dłuższy czas, to oczy zaczynają szwankować. Mąż nie ma czasu, żeby ze mną wyjść, sama nie dam rady, ale i tak nie mam kurtki ani butów – ubolewa Krystyna.

Do pokoju wraca Kazimierz. Siada na wersalce i wyznaje: – To był nasz błąd, że pozwoliliśmy, żeby nie chodziła do szkoły i do pracy. Gdybym mógł cofnąć czas, to inaczej bym to poukładał.

Zaraz jednak tłumaczy się: – Dużo pracowałem, żeby utrzymać czwórkę dzieci i opłacić rachunki. Na dwa etaty musiałem zasuwać, rano w szkole, a po południu na zajęciach z dziećmi. Jakoś tak nam zeszło.

Krakowska prokuratura od 28 maja prowadzi w sprawie Magdaleny K. śledztwo, wszczęte z zawiadomienia pracowników socjalnych.

– Jest na początkowym etapie, prowadzone w sprawie, na razie nikomu nie postawiono zarzutów – mówi prok. Tomasz Waszczuk, rzecznik prasowy Prokuratury Okręgowej w Krakowie. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34438683

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

REKLAMA Kraj/3435877

eprasa.pl 87a5ae6880

Mieszkańcy nowohuckiego osiedla walczą z uciążliwym lokatorem

W wannie pluskwy, na elewacji

Przychodzą policjantki z dzielnicy, pytają: – „Co u pana panie Mareczku? Miał pan posprzątać i nie posprzątał". Siedzą u niego pół godziny, potem wychodzą i wyczesują włosy na klatce. Kabaret. A u nas nic się nie zmienia – mówią mieszkańcy bloku w Nowej Hucie w Krakowie.

Olga Szpunar

Na spotkanie pani Natalia przychodzi w apaszce owiniętej wokół szyi. Zakrywa nią ślady po ugryzieniach przez pluskwy. Jej sąsiadka podwija rękawy i pokazuje pogryzione całe ręce. – Tu się nie da żyć i znikąd pomocy – mówią załamani mieszkańcy osiedla w Krakowie. Niewysoki blok na osiedlu Bohaterów Września w krakowskiej Nowej Hucie z zewnątrz wygląda estetycznie. A mieszkańcy mówią: – Żyjemy tu jak w slumsach. Wszyscy cierpimy, bo jeden człowiek nie potrafi się ogarnąć. Prosimy o pomoc, ale znikąd jej nie dostajemy. Ta klatka tego dłużej już nie wytrzyma!

Wszystko zaczęło się dziewięć lat temu, gdy zmarła żona pana Marka. Wtedy, jak mówią sąsiedzi, jego mieszkanie zaczęło powoli zamieniać się w melinę.

Pani Natalia wylicza: – W tym czasie w jego mieszkaniu były już trzy zgony, sześć interwencji straży pożarnej, a interwencji policji nie liczę. Były skargi do spółdzielni mieszkaniowej, pisma do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, do Sanepidu. Pluskwy chodzą po całym bloku, jestem cała pogryziona. Myję się w wannie – pluskwy. Wyjdę na balkon – pluskwy. Łażą po całej elewacji.

Pani Katarzyna (imię zmienione): – Dwa razy zmienialiśmy wersalkę, sąsiad wyrzucał dywany. Raz zapłaciliśmy 1500 złotych profesjonalnej firmie za dezynsekcję mieszkania, ale to na nic, bo siedlisko jest gdzie indziej. Teraz mąż kupuje preparaty w sklepach i walczymy z tym na własną rękę, ale tu są małe dzieci, które ciągle wdychają chemię.

SĄSIEDZI: CHCEMY EKSMISJI!

Pani Magdalena (imię zmienione): – Sprowadziłam się tutaj we wrześniu ubiegłego roku. Po dwóch tygodniach myślałam, że mam jakąś alergię. Wszędzie miałam swędzące, czerwone kropki. Nogi mi tak spuchły, że nie mogłam butów włożyć. Dermatolog powiedział, że winne są pluskwy i że mam na nie uczulenie. Wizyta 200 złotych, leki – 300. Rany mam do dziś.

Pani Natalia: – Jak są uchylone drzwi do tego mieszkania, to trzeba przechodzić obok z zatkanym nosem. Pod oknem miałam sześć wózków dziecięcych, szyny kolejowe, pralki, lodówki i żyrandole. Bo ten człowiek zbiera złom, a potem tnie go w mieszkaniu, aż mury się trzęsą. Nie reaguje na prośby, by przestał, bo jest szósta rano. Na szczęście nie mamy gazu, bo wszyscy poszlibyśmy z dymem, ale straż pożarna i tak przyjeżdża do nas raz po raz. Bo zdarza się mu zasnąć z papierosem i podpalić kołdrę albo przez kilka dni przypala mu się garnek na kuchence i w całej klatce jest zadymienie. Przyjeżdżają trzy wozy i 15 strażaków. Komentują: „Nie wytrzymamy, znowu te ziemniaki".

Przychodzą policjantki z dzielnicy, pytają: „Co u pana panie Mareczku? Miał pan posprzątać i nie posprzątał". Siedzą u niego pół godziny, potem wychodzą i wyczesują włosy na klatce. Kabaret. A u nas nic się nie zmienia.

Pan Maciej: – Chcemy eksmisji tego pana.

SPÓŁDZIELNIA: USUNĄĆ NIE MOŻEMY

Współwłaścicielem bloku i jego zarządcą jest Spółdzielnia Mieszkaniowa Mistrzejowice-Północ. Pan Marek kupił w nim mieszkanie blisko 30 lat temu. Obecnie ma je pół na pół z córką, która mieszka na tym samym osiedlu, ale – jak oceniają mieszkańcy – ojcem niespecjalnie się interesuje. Prezeska spółdzielni, Elżbieta Okine-Tyrkiel, informuje, że czynsz za to mieszkanie jest w miarę regularnie opłacany (raz czy dwa zdarzyły się spóźnienia).

– Pan ma lokal na własność i my go z niego usunąć nie możemy – mówi „Wyborczej".

Przyznaje, że problem z uciążliwym lokatorem jest spółdzielni doskonale znany. Jak chce go rozwiązać?

– Jako spółdzielnia możemy wystąpić do sądu o przymusową sprzedaż lokalu. Problem w tym, że pod takim rozwiązaniem musi podpisać się 50 procent mieszkańców, a nie wszyscy chcą. Gdy próbowaliśmy zebrać te podpisy, od jednego z lokatorów usłyszałam, że chcemy biednego człowieka pozbawić dachu nad głową, a powinniśmy mu pomóc. Po dwóch miesiącach zmienił zdanie i podpisał, ale to wciąż za mało. Cały czas brakuje czterech mieszkań – mówi prezeska.

Sąsiedzi z klatki pana Marka zauważają, że w skład jednej nieruchomości wchodzą dwa bloki. Podpisy pod wnioskiem o przymusową sprzedaż lokalu muszą więc złożyć również mieszkańcy sąsiedniego bloku, których problem nie dotyczy. Nie dotyczy też mieszkańców ich bloku z drugiej klatki.

– Ale to tylko kwestia czasu, bo pluskwy pojawiły się już we wspólnych komórkach lokatorskich. Gdy w mieszkaniu zmarł jeden z kolegów pana Marka, który u niego pomieszkiwał, i wynieśli kanapę, to ona cała chodziła.

Krakowska policja informuje „Wyborczą", że sprawa jest doskonale znana funkcjonariuszom VII Komisariatu i wielokrotnie podejmowali interwencje.

Oficer prasowy Piotr Szpiech wylicza podejmowane czynności:

- rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze z uciążliwym mieszkańcem,

Jako spółdzielnia możemy wystąpić do sądu o przymusową sprzedaż lokalu. Problem w tym, że pod takim rozwiązaniem musi podpisać się 50 procent mieszkańców, a nie wszyscy chcą

ELŻBIETA OKINE-TYRKIEL
prezeska Spółdzielni Mieszkaniowej Mistrzejowice-Północ

REKLAMA Kraków/34434412

eprasa.pl 87a5ae6880

pluskwy, nie da się żyć

• Mieszkańcy bloku na osiedlu w Nowej Hucie w Krakowie mają dość uciążliwego lokatora, w którego mieszkaniu mnożą się pluskwy FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• kierowanie spraw do sądu w związku z naruszeniem przepisów przeciwpożarowych. W 2024 roku sąd zdecydował o nałożeniu 400 zł grzywny na lokatora.

Prokuratura Rejonowa Kraków-Nowa Huta prowadziła postępowanie w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci (dotyczyło dwóch oddzielnych zdarzeń) oraz postępowanie w kierunku nieumyślnego sprowadzenia niebezpieczeństwa w postaci pożaru. Postępowania zostały umorzone.

– Wielokrotnie kierowaliśmy pisma do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w związku z sytuacją mężczyzny, który utrudnia zamieszkiwanie swoim sąsiadom – mówi Szpiech.

USANEPID BYŁ RAZ

Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wysłaliśmy pytania o reakcję na problem. Podobne pytania wysłaliśmy do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Krakowie. Na odpowiedzi czekamy. – Raz pojawili się u nas pracownicy sanepidu. Zapukali do mieszkania pana Marka, nikt im nie otworzył. Więc poszli. Na tym koniec – mówi pani Natalia.

Na stronie gov.pl czytamy komunikat, że Państwowa Inspekcja Sanitarna nie zajmuje się rozpoznawaniem insektów ani nie przeprowadza zwalczających je zabiegów. To właściciel lub zarządzający nieruchomością ma obowiązek utrzymania obiektu w należytym stanie higieniczno-sanitarnym, by zapobiegać zakażeniom i chorobom zakaźnym, zwalczać gryzonie, insekty i szkodniki.

Prezeska Elżbieta Okine-Tyrkiel: – Co miesiąc, dwa, dezynsekujemy klatkę. Każdy taki zabieg to 400 złotych.

LOKATOR: TEŻ WALCZĘ Z PLUSKWAMI

W mieszkaniu pana Marka słychać ruch i głosy, dzwonimy do niego kilka razy, ale nikt nam nie otwiera. W końcu udaje nam się spotkać go przy stojącym przed klatką wózku ze złomem. Tłumaczy, że nie otworzył nam, bo nie wiedział kto to. Wyjaśnia nam, że zbiera złom, bo trudno mu wyżyć z 1800 złotych renty rodzinnej, którą ma po zmarłej żonie. Nie uważa, że jest utrapieniem dla lokatorów. No, może poza jednym razem, kiedy wypił i zapomniał o tym, że robił żeberka i zrobił się z tego pożar. Opowiada, że z pluskwami walczy jak inni sąsiedzi, twierdzi, że wydał już na to tysiąc złotych, ale nadal nie może się ich pozbyć.

– Bo znosi do domu rzeczy ze śmietników. Trzeba stamtąd wyrzucić wszystko. Tu nie wystarczy popsikać chemią w powietrze – komentują lokatorzy.

Ostatnio spółdzielnia poinformowała ich, że ze środków wspólnych zostało 20 tysięcy złotych nadpłaty i trzeba podjąć decyzję, co z tym zrobić.

Pani Natalia: – Napisaliśmy, że chcemy gruntownej dezynsekcji tego mieszkania i wszystkich przewodów wentylacyjnych w klatce. Na odpowiedź czekamy. Niestety, nawet jeśli będzie pozytywna, nie wiadomo, czy firmie dezynsekcyjnej uda się wejść do środka. Właściciel mieszkania może jej nie wpuścić i nic mu nie zrobisz. Pan się skarży, że jest biedny, ale my też jesteśmy biedni, żyjąc w jego towarzystwie. I nie mamy znikąd pomocy. Nie widać światełka w tunelu. ●

REKLAMA

Wrocław/34433604

1 KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Lotnisko w Balicach szykuje się na 20 mln pasażerów

Wszystko zaczęło się od autobusu na Rynek

Jeszcze pół wieku temu Balice były sennym lotniskiem. Dziś Kraków Airport realizuje inwestycje za ponad 4 mld zł i szykuje się na dalszy wzrost.

Magdalena Kursa

• **Samolot na lotnisku Kraków Airport** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Już dziś zadajemy sobie pytanie, co dalej, bo ruch lotniczy rośnie bardzo dynamicznie. Nie czekając na to, aż rozbudowywany obecnie terminal okaże się za mały, staramy się już teraz przygotować wolną przestrzeń pod kolejny terminal

ŁUKASZ STRUTYŃSKI
prezes Kraków Airport

To był maj 1969 roku i mój pierwszy lot w życiu. Za bilet z Gdańska do Krakowa zapłaciłam 253 zł. Gdy wylądowaliśmy, rozpłakałam się – wspomina pani Barbara, nasza czytelniczka. Leciała z Gdańska do narzeczonego, który mieszkał w Krakowie. Była przekonana, że będzie czekał na nią na lotnisku w Balicach. Tymczasem wokół było pusto. – Dopiero jedna z pasażerek wyjaśniła mi, że wszystkich zawiozą autokarem na Rynek Główny, pod Jaszczury. Tam dopiero spotkamy się z bliskimi – opowiada.

Narzeczony rzeczywiście czekał na nią na rynku, z bukietem róż.

LOTNISKO PRZESZŁO PRZEMIANĘ

Ta historia dobrze pokazuje, jak bardzo zmieniło się krakowskie lotnisko. Dzisiejszy port obsługujący miliony pasażerów rocznie ma niewiele wspólnego z Balicami sprzed kilkudziesięciu lat.

Lotnisko powstało jeszcze przed II wojną światową jako obiekt wojskowy. Ruch cywilny pojawił się tu dopiero w 1964 roku, gdy wojsko udostępniło część terenu pasażerom. W czasach PRL był to niewielki, spokojny port, kojarzony głównie z połączeniami do Warszawy. Nikt nie myślał wtedy o sklepach wolnocłowych, rozbudowanej gastronomii czy lotach do dziesiątek krajów.

Pierwsze większe zmiany przyszły w latach 90. XX wieku, ale prawdziwa rewolucja rozpoczęła się po wejściu Polski do Unii Europejskiej. W 2004 roku do Krakowa weszły tanie linie lotnicze. Pasażerowie byli wtedy zaskoczeni nowymi zasadami podróżowania. Pytali, czy naprawdę muszą sami nosić walizki i czy wolno im zabrać na pokład własne kanapki. Dziś takie pytania brzmią egzotycznie, ale właśnie wtedy rozpoczęła się epoka masowego latania.

Przez kolejne lata rozbudowywano terminale, płytę postojową i zaplecze techniczne. Balice stały się jednym z najważniejszych portów lotniczych w kraju i ważnym elementem gospodarki regionu.

DUŻY RUCH NA LOTNISKU

Dziś, przed lotniskiem, stoi kolejny wielki etap rozwoju. Realizowany program inwestycyjny jest wart ponad 4 mld zł. Najważniejszym przedsięwzięciem jest rozbudowa terminalu pasażerskiego, który ma pozwolić na obsługę nawet 20 mln pasażerów rocznie. Obecny obiekt projektowano dla około 8 mln podróżnych, tymczasem w ubiegłym roku lotnisko obsłużyło ponad 13 mln osób, a w tym roku liczba pasażerów może zbliżyć się do 15 mln.

– Już dziś zadajemy sobie pytanie, co dalej, bo ruch lotniczy rośnie bardzo dynamicznie. Nie czekając na to, aż rozbudowywany obecnie terminal okaże się za mały, staramy się już teraz przygotować wolną przestrzeń pod kolejny terminal. – mówi Łukasz Strutyński, prezes Kraków Airport.

W praktyce oznacza to budowę nowego biurowca, do którego przeniesie się administracja lotniska. Dzięki temu zwolni się teren przy płycie postojowej, gdzie w przyszłości będzie można stawiać kolejne potrzebne elementy infrastruktury pasażerskiej.

Rozbudowa terminalu została podzielona na etapy. Najpierw powstanie nowa część od strony zachodniej. Po jej uruchomieniu możliwe będzie rozpoczęcie kolejnych prac i osiągnięcie przepustowości 20 mln pasażerów rocznie. Lotnisko chce jednocześnie poprawiać komfort podróżnych jeszcze przed zakończeniem głównych inwestycji.

Temu służy uruchomiony niedawno Terminal Wspierający dla pasażerów podróżujących do krajów spoza strefy Schengen. Powstał w budynku dawnego terminalu cargo i ma odciążyć główny terminal w okresie największego ruchu. To jednak rozwiązanie tymczasowe – docelowo obiekt zostanie rozebrany, by zrobić miejsce pod kolejną część rozbudowy.

– Wyprzedzamy potrzeby, bo chcemy wreszcie skończyć z permanentnym kryzysem przepustowości, z którym teraz się mierzymy – podkreśla prezes Strutyński.

NOWE POŁĄCZENIA, NOWE KIERUNKI KRAKÓW AIRPORT

Drugim kluczowym przedsięwzięciem jest budowa nowego pasa startowego. W lutym lotnisko uzyskało decyzję środowiskową dla tej inwestycji. Nowa droga startowa ma zostać oddana do użytku około 2031 roku. To ważne nie tylko ze względu na rosnący ruch, ale także możliwość instalacji nowoczesnych systemów wspomagających lądowanie podczas mgieł, które jesienią i zimą często utrudniają funkcjonowanie portu.

Kraków Airport oferuje obecnie ponad 170 połączeń realizowanych przez niemal 30 przewoźników. Coraz większą rolę odgrywają mieszkańcy Krakowa, Małopolski i sąsiednich województw, którzy traktują podróże lotnicze jako naturalny element stylu życia. Lotnisko rozwija też działalność pozalotniczą. W planach jest m.in. nowy hotel przy współpracy z grupą Accor.

Znaczenie Balic wykracza dziś daleko poza sam transport. Według raportu dotyczącego wpływu polskich lotnisk na regiony działalność krakowskiego portu generuje dla gospodarki Małopolski około 5,3 mld zł rocznie. Chodzi nie tylko o miejsca pracy na samym lotnisku, lecz także o korzyści dla turystyki, hotelarstwa, gastronomii, biznesu i inwestycji zagranicznych.

Trudno znaleźć lepszą miarę tej przemiany niż wspomnienie pani Barbary. W 1969 roku po przylocie do Krakowa pasażerowie wsiedli do autobusu jadącego na Rynek Główny. Dziś z Balic można polecieć niemal wszędzie w Europie i do wielu miejsc poza nią, a samo lotnisko przygotowuje się do obsługi ruchu, który jeszcze niedawno wydawał się niewyobrażalny. ●

OGŁOSZENIE Kraj/34426704

30 lat wielkich inwestycji

ORGANIZATOR GAZETA wyborcza

REKLAMA PARTNERZY KRAKÓW AIRPORT im. Jana Pawła II · 30 LAT KHK · 10 LAT eKOSPALARNIA KRAKÓW · KRAKOWSKI PARK TECHNOLOGICZNY · 30 lat Targi w Krakowie

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Zarząd Powiatu Wielickiego,

na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku *o gospodarce nieruchomościami (tj.: Dz.U.2026.399)*

informuje, że w dniach **od 12.06.2026 r. do 03.07.2026 r**. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wieliczce, na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Wieliczce oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Wojewody Małopolskiego zamieszcza się wykaz nieruchomości Powiatu Wielickiego przeznaczonych do zbycia w drodze zamiany. Wykaz obejmuje działki ewidencyjne nr: **1805/6, 1805/7** położone w **Wieliczce (obr. 0001 Wieliczka)**.

Szczegółowe informacje o nieruchomości zamieszczono w wykazie.

Kraków/34438311

Starosta Wielicki

na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku *o gospodarce nieruchomościami (tj.: Dz.U.2026.399)*

informuje, że w dniach **od 12.06.2026 r. do 03.07.2026 r**. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wieliczce, na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Wieliczce oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Wojewody Małopolskiego zamieszcza się wykaz nieruchomości Skarbu Państwa przeznaczonych do darowizny na rzecz Gminy Wieliczka. Wykaz obejmuje działki ewidencyjne nr: **138/4, 138/8 oraz 927/1** położone w **Wieliczce (obr. 0003)**.

Szczegółowe informacje o nieruchomości zamieszczono w wykazie.

Kraków/34438307

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA

Prezydenta Miasta Tarnowa

o III przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości położonej przy ul. Elizy Orzeszkowej w Tarnowie.

1. Do sprzedaży przeznacza się nieruchomość położoną przy ul. Elizy Orzeszkowej w Tarnowie stanowiącą własność Gminy Miasta Tarnowa, oznaczoną numerem działki 24/9 o powierzchni 529 m^2 obrębu 102 objętą księgą wieczystą TR1T/00035879/2.
2. Nieruchomość przeznaczona jest do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.
3. Cena wywoławcza dla nieruchomości wynosi: **192 000,00 zł brutto (słownie: sto dziewięćdziesiąt dwa tysiące złotych),** w tym podatek od towarów i usług według stawki 23%.
4. Przetarg odbędzie się w dniu **27 lipca 2026 r.** w budynku Urzędu Miasta Tarnowa, przy **ul. Wałowa 10, I piętro Sala Boczna przy Sali Lustrzanej o godz. 11^{10}**.
5. W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które wpłacą **wadium** w pieniądzu w wysokości **28 800,00 zł (słownie: dwadzieścia osiem tysięcy osiemset złotych)** na konto Urzędu Miasta Tarnowa Bank PKO Bank Polski Nr **15 1020 2892 0000 5002 0765 9693** w taki sposób, **aby najpóźniej w dniu 20 lipca 2026 roku wadium znajdowało się na rachunku bankowym organizującego przetarg ustny nieograniczony. Za dokonanie wpłaty uważa się dzień wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy tut. Urzędu.**
6. Ogłoszenie o przetargu wywieszone zostało na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Tarnowa ul. Nowa 3 i 4, a także opublikowane zostało na stronie internetowej Urzędu Miasta Tarnowa oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.
7. Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać w Urzędzie Miasta Tarnowa, Wydziale Geodezji i Nieruchomości ul. Nowa 3, 33-100 Tarnów, pok. nr 205, II piętro, tel. (14) 68 82 755.

Kraków/34438633

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA

Prezydenta Miasta Tarnowa

o II przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości położonej w rejonie ul. Krzyskiej i ul. Nowodąbrowskiej w Tarnowie.

1. Do sprzedaży przeznacza się nieruchomość położoną w rejonie ul. Krzyskiej i ul. Nowodąbrowskiej w Tarnowie stanowiącą własność Gminy Miasta Tarnowa, oznaczoną numerem działki 51/22 o powierzchni 1763 m^2 obrębu 104 objętą księgą wieczystą TR1T/00065337/0.
2. Nieruchomość przeznaczona jest do sprzedaży w trybie przetargu ustnego nieograniczonego.
3. Cena wywoławcza dla nieruchomości wynosi: **371 000,00 zł brutto (słownie: trzysta siedemdziesiąt jeden tysięcy złotych),** w tym podatek od towarów i usług według stawki 23%.
4. Przetarg odbędzie się w dniu **27 lipca 2026 r.** w budynku Urzędu Miasta Tarnowa, przy **ul. Wałowa 10, I piętro Sala Boczna przy Sali Lustrzanej o godz. 10^{50}**.
5. W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które wpłacą **wadium** w pieniądzu w wysokości **55 650,00 zł (słownie: pięćdziesiąt pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych)** na konto Urzędu Miasta Tarnowa Bank PKO Bank Polski Nr **15 1020 2892 0000 5002 0765 9693** w taki sposób, **aby najpóźniej w dniu 20 lipca 2026 roku wadium znajdowało się na rachunku bankowym organizującego przetarg ustny nieograniczony. Za dokonanie wpłaty uważa się dzień wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy tut. Urzędu.**
6. Ogłoszenie o przetargu wywieszone zostało na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Tarnowa ul. Nowa 3 i 4, a także opublikowane zostało na stronie internetowej Urzędu Miasta Tarnowa oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.
7. Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać w Urzędzie Miasta Tarnowa, Wydziale Geodezji i Nieruchomości ul. Nowa 3, 33-100 Tarnów, pok. nr 205, II piętro, tel. (14) 68 82 755.

Kraków/34438618

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis
odeszli.pl

Burmistrz Krynicy-Zdroju

informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7, oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Krynica-Zdrój, oznaczonej jako działka ewid. nr 335/2 o pow. 0,0161 ha, obj. księgą wieczystą nr NS1M/00020293/4, położona w obrębie 0001 Krynica Zdrój, jednostce ewidencyjnej Krynica-Zdrój, przeznaczona do sprzedaży w trybie bezprzetargowym. Cena nieruchomości wynosi 44.500,00 zł. brutto.

Działka położona jest w miejscowości Krynica-Zdrój przy ul. Zamkowej. Działka posiada kształt wydłużony i przylega do ul. Zamkowej, teren nieruchomości z lekkim spadkiem, nie ogrodzony, porośnięty roślinnością zielną. Na części działki znajduje się wjazd z kostki brukowej. Działka objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i leży w terenach drogi dojazdowej – symbol terenu 39 KDD.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Inwestycji i Mienia, Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7 (pok. nr 36) tel. (18) 472-55-43.

Kraków/34438809

Burmistrz Krynicy-Zdroju

informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7, oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Krynica-Zdrój, oznaczonej jako działka ewid. nr 1306 o pow. 0,1172 ha, obj. księgą wieczystą nr NS1M/00013697/4, położona w obrębie 0001 Krynica Zdrój, jednostce ewidencyjnej Krynica-Zdrój, przeznaczona do sprzedaży w trybie przetargu nieograniczonego. Cena nieruchomości wynosi 342.000,00 zł. brutto.

Nieruchomość zlokalizowana jest w miejscowości Krynica-Zdrój przy ul. Wspólnej. Położenie na stoku o nachyleniu w kierunku zachodnim. Działka posiada granice regularne. Dostęp do drogi publicznej przebiegać będzie po działkach nr 1291/3, 1311, 1307 po których zostanie ustanowiona służebność gruntowa przejazdu i przechodu. W sąsiedztwie znajduje się zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, Od strony wschodniej znajdują się tereny rolne, od strony południowej posadowiony jest zespół parterowych budynków mieszczących garaże. Dostęp do infrastruktury technicznej słaby.

Zgodnie z mpzp miasta Krynica-Zdrój, działka leży w terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – symbol terenu 49.MN-U.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Inwestycji i Mienia, Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7 (pok. nr 36) tel. (18) 472-55-43.

Kraków/34438799

Burmistrz Krynicy-Zdroju

informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7, oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Krynica-Zdrój, oznaczonej jako działka ewid. nr 1899 o pow. 0,1549 ha, obj. księgą wieczystą nr NS1M/00027698/2, położona w obrębie 0001 Krynica Zdrój, jednostce ewidencyjnej Krynica-Zdrój, przeznaczona do sprzedaży w trybie przetargu ograniczonego. Cena nieruchomości wynosi 360.990,00 zł. brutto.

Nieruchomość położona jest w miejscowości Krynica-Zdrój przy ul. Pułaskiego. Działka posiada kształt prostokąta, teren płaski usytuowany poniżej poziomu drogi. Teren nieruchomości niezabudowany. Działka nie posiada dostępu do drogi publicznej. Na działce znajdują się pozostałości po dawnej zabudowie. W sąsiedztwie znajduje się zabudowa jedno i wielorodzinna, handlowo-usługowa, sanatoryjna oraz pensjonatowa. Działka objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i leży w terenach garażu lub parkingu – symbol terenu: 4KOG-KOP.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Inwestycji i Mienia, Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7 (pok. nr 36) tel. (18) 472-55-43.

Kraków/34438807

Burmistrz Krynicy-Zdroju

informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7, oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Krynica-Zdrój, oznaczonej jako działka ew. nr 603/2 o pow. 0,0143 ha, obj. księgą wieczystą nr NS1M/00016098/6, oraz działka ew. nr 560/4 o pow. 0,0092 ha, obj. księgą wieczystą nr NS1M/00034790/9, położone w obrębie 0002 Krynica Wieś, jednostce ewidencyjnej Krynica-Zdrój, przeznaczone do sprzedaży w trybie bezprzetargowym. Cena nieruchomości wynosi 76.000,00 zł. brutto.

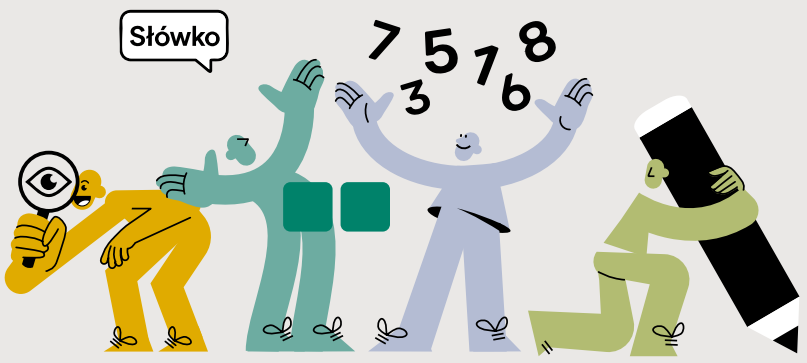
Działka położona jest w miejscowości Krynica-Zdrój przy ul. Ludowej. Działki ew. nr 560/4 i 603/2 tworzą zwarty obszar o łącznej pow. 235 m^2. Działki posiadają kształt zbliżony do prostokąta, o dłuższym boku przylegającym do drogi dojazdowej. Teren nieruchomości z lekkim spadkiem, porośnięty zielenią niską i wysoką. Działki są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Działki 560/4 i 603/2 leżą w terenach dróg lokalnych – symbol terenu 2 KDL.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Wydziale Inwestycji i Mienia, Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju ul. Kraszewskiego 7 (pok. nr 36) tel. (18) 472-55-43.

Kraków/34438810

Słówko • Literówka
Quizy • Sudoku • Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

KLEPSYDRA

CMENTARZ KOMUNALNY
I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

Nowy zielony cmentarz
Pierwsza kwatera ekologiczna
Kolumbaria na urny
Kamieniarstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

34435676

eprasa.pl 87a5ae6880

CO JEST GRANE

30 lat przyjaźni Krakowa z Norymbergą

Dom na skrzyżowaniu Krakowskiej i Skałecznej

Dom Krakowski w Norymberdze i Dom Norymberski w Krakowie kończą 30 lat. Trzy dekady obecności w miastach partnerskich będą świętować 20 i 21 czerwca. W krakowskim programie m.in. otwarcie Ogrodu Norymberskiego oraz muralu, nawiązującego do twórczości malarki, botaniczki i entomolożki Marii Sybilli Merian.

Marta Gruszecka

• **Dom Norymberski w Krakowie i Dom Krakowski w Norymberdze świętują 30-lecie działalności**
FOT. JAKUB OCIEPA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Historia obu Domów oficjalnie splotła się 15 lutego 1994 roku. Tego dnia ówczesny prezydent Miasta Krakowa Józef Lassota oraz nadburmistrz Norymbergi dr Peter Schönlein podpisali umowę o powołaniu do życia domów partnerskich, „małych ambasad" swoich miast za granicą. Dokument, będący unikalnym rozwiązaniem na skalę europejską, zakończył niemal dwuletnie poszukiwania odpowiedniej siedziby dla planowanych instytucji i na stałe umocnił współpracę między Krakowem a Norymbergą.

PARTNERSTWO, KTÓRE ŁĄCZY NA STAŁE

– Na początku lat 90., po upadku muru berlińskiego i żelaznej kurtyny, wielkim wyzwaniem dla mnie było to, że mogłem uczestniczyć w realizacji historycznego zadania: w przezwyciężaniu podziału Europy na Wschód i Zachód i torowaniu drogi ku jedności europejskiej. Norymberga dzięki partnerstwu z Krakowem miała optymalne warunki, aby na płaszczyźnie samorządowej wnieść znaczący wkład w to dzieło. Czy może być piękniejszy symbol trwałej woli obu miast, które chcą, by teraz i w przyszłości łączyła je przyjaźń, niż te właśnie „domy partnerskie"? – mówił w Krakowie dr Peter Schönlein, ówczesny nadburmistrz Miasta Norymbergi. Oba Domy otwarto w czerwcu 1996 roku – Dom Norymberski w Krakowie w budynku na rogu ulic Krakowskiej i Skałecznej, w siedemnastowiecznym, jednym z najstarszych na Kazimierzu „Domu Pod Gwiazdą".

Jakie zadania postawili przed Domami włodarze Krakowa i Norymbergi? Przede wszystkim, przybliżanie mieszkańcom kultury, sztuki, tradycji i języka obu miast. – Od początku swojej działalności Dom Norymberski w Krakowie realizuje ambitny program prezentujący norymberskich artystów oraz prowadzone przez to miasto projekty kulturalne, a także organizuje szereg przedsięwzięć związanych z niemieckim językiem i kulturą tego kraju. Dom Norymberski współpracuje z wieloma krakowskim instytucjami oraz zagranicznymi instytutami kultury, mającymi swoją siedzibę w Krakowie, jest także partnerem niektórych festiwali organizowanych przez Miasto Kraków, jak np. Conrad Festival. Dom Norymberski jest również współorganizatorem (wraz z Instytutem Goethego w Warszawie i Konsulatem Generalnym Niemiec we Wrocławiu) największego przeglądu współczesnego kina niemieckiego – Tygodnia Filmu Niemieckiego – wymienia Paulina Narecka, dyrektorka Domu Norymberskiego.

ZACHWYT NAD GĄSIENICĄ. OTWARCIE OGRODU NORYMBERSKIEGO

W czerwcu mija 30 lat od powstania tak ważnych dla Krakowa i Norymbergi instytucji. Jubileusz będzie huczny i dwudniowy (20 i 21 czerwca). Świętowanie 30-lecia rozpocznie wspólny spacer spod Domu Norymberskiego na Plan Wolnica (skrzyżowanie ulicy Mostowej/ Bonifraterskiej) i otwarcie Ogrodu Norymberskiego. Wyjątkowego charakteru doda ogrodowi symboliczne nawiązanie do postaci Marii Sybilli Merian. Żyjąca w XVII-wiecznej Norymberdze kobieta była zaangażowaną entomolożką, a wcześniej botaniczką. Pasję do badania natury wykazywała od najmłodszych lat – już jako mała dziewczynka posługiwała się techniką miedziorytu i rysowała atlasy botaniczne. Być może zostałaby wyłącznie malarką, gdyby nie... gąsienica jedwabnika, którą przypadkiem zobaczyła. Stworzenie zafascynowało ją do tego stopnia, że odtąd cały swój czas poświęcała badaniom nad rozwojem życia gąsienicy. To jej nauka zawdzięcza pierwszą naukową książkę o gąsienicach (i kilka kolejnych) oraz dostrzeżenie czterech stadiów dojrzewania motyla – od jaja, przez larwę i poczwarkę, aż po imago. Nasadzenia w Ogrodzie Norymberskim będą nawiązywały do grafik Marii Sybilli Merian, Dom Norymberski poświęci jej również mural. Twórcami pracy są norymberska artystka Liliana Martinez oraz krakowski grafik i muralista Marcin Wiechowski. – Roślinność i owady wprost z grafik Merian zawitają też na fasadę wejścia do galerii Domu Norymberskiego – zapowiadają artyści. Otwarcie muralu będzie połączone z hip-hopowym performancem w wykonaniu Dawida Deca z zespołem.

KRAKÓW I NORYMBERGA 22 LATA PÓŹNIEJ

Kolejną jubileuszową atrakcją będzie otwarcie wystawy „Sightseeing Kraków/ Norymberga – 22 lata później". To projekt wideo norymberskiej artystki Pirko Schröder, który jest kontynuacją pracy zrealizowanej 22 lata temu. Pirko Schröder zapytała mieszkańców Krakowa i Norymbergi o ulubione miejsca, a na podstawie zebranych danych nakręciła długometrażowy film. – Po 22 latach pojawiają się nowe pytania: Co stało się z tymi miejscami? Jak zmieniły się miasta? I co stało się z ludźmi, którzy wówczas brali udział w projekcie? Projekt „Sightseeing – 22 lata później" bada zmiany w krajobrazie miejskim i strukturze miast partnerskich – zapowiada Paulina Narecka. Na finał pierwszego urodzinowego dnia zaplanowano Silent Disco w Barbakanie, gdzie dzięki współpracy z krakowskimi Wiankami zagra młoda norymberska artystka The Schlingelkind.

SPŁYW PIECZĘTUJĄCY PRZYJAŹŃ

Plany na niedzielę? Spływ Wisłą na tym, co sobie zbudujemy razem z Wodną Masą Krytyczną. To w ramach inauguracji nowego programu wymiany galeryjnej między Krakowem a Norymbergą pod hasłem PORTAL. – Zadaniem projektu jest stworzenie przestrzeni do współpracy między galeriami krakowskimi a norymberskimi poprzez możliwość prezentacji działań artystycznych i wystaw w zaprzyjaźnionej galerii za granicą. Jako pierwsza para będą ze sobą współpracować grupa Heizhaus z Norymbergi i CWS Wiewiórka z Krakowa. Artyści wspólnie zbudują swoje obiekty pływające, które następnie zwodują na Wisłę – zapowiada dyrektorka. Warsztaty rozpoczną się kilka dni wcześniej (16 czerwca), by obie grupy były bezpieczne na wodzie i solidnie przygotowane do spływu. Ten rozpocznie się w niedzielne południe na bulwarze Rodła przy ulicy Flisackiej. Na uczestników spływu będą czekać atrakcje, m.in. koncert pod mostem Grunwaldzkim i afterparty. A już we wrześniu CWS Wiewiórka zaprezentuje się w galerii w Norymberdze. ●

30-lecie Domu Norymberskiego w Krakowie zaplanowano na 20 czerwca w godz. 16-24 oraz 21 czerwca w godz. 10-14. Szczegółowy program jest dostępny na stronie dom-norymberski.com.

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Kraków/34437632

eprasa.pl 87a5ae6880

CO JEST GRANE

Noc Kupały i krakowskie Wianki na szczęście

Między ogniem a wodą

Silent disco w Barbakanie i Collegium Maius na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu, koncerty Meli Koteluk, Lor, Zuty oraz duetu Sw@da x Niczos, rejsy galarami, stacje plecenia wianków i konkurs na najpiękniejszy wianek. Tak zapowiadają się krakowskie Wianki 2026.

Marta Gruszecka

• **Krakowskie Wianki, od wielu lat tak chętnie odwiedzane przez mieszkańców Krakowa i ich gości, nawiązują do słowiańskich zwyczajów** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Tradycja Wianków nawiązuje do słowiańskiej tradycji Nocy Kupały. Symbolicznymi bohaterami tego święta były dla Słowian dwa żywioły: ogień i woda, naturalny satelita Ziemi, czyli Księżyc oraz najjaśniejsza i zlokalizowana najbliżej niej gwiazda – Słońce. Słowiański obrządek zaczynał się wtedy, kiedy gasło słońce Najkrótsza noc w roku kusiła zapachami czerwcowych kwiatów, prowokowała do romansowania, zachęcała do tańca przy ognisku oraz spożywania różnych ziołowych (i nie tylko) trunków. Kobiety zbierały też kwiaty, trawy i zioła, a potem plotły z nich wianki. Najpierw zakładały je na głowę, ale później, kiedy nadeszła odpowiednia pora nocy, rzucały je na wodę. Ta dziewczyna, której wianek został złapany, miała potencjalnego kandydata na partnera, zaś wianki, które odpłynęły, nie wróżyły niczego dobrego. W Noc Kupały Słowianie wyruszali również na poszukiwanie kwiatu paproci – kto go znalazł, miał, ich zdaniem, szansę na nieśmiertelność. Czy jakiemuś śmiałkowi się udało – tego już się pewnie nie dowiemy...

Spokojna woda, energetyczny ogień

Krakowskie Wianki, od wielu lat tak chętnie odwiedzane przez mieszkańców Krakowa i ich gości, śmiało nawiązują do słowiańskich zwyczajów, ale proponują też własne. Najważniejszym jest hołd dla muzyki, która w wiankową noc rozbrzmiewa z kilku scen w różnych miejscach miasta. Od ubiegłego roku Wianki trwają aż trzy dni, bo przecież dobrej zabawy nigdy dość. W tym roku – od 19-21 czerwca.

– Tegoroczne Wianki są rozsiane po całym mieście, interdyscyplinarne, różnorodne i oparte na motywie dwóch żywiołów: ognia i wody. To moment, gdy mieszkańcy mogą spotkać się ze sobą, zrobić coś razem, poczuć siłę wspólnotowości i poznać tradycję opowiedzianą w nowej formie – mówi Ewelina Kaczmarczyk z KBF, które razem z Miastem Kraków organizuje trzydniowe święto. Dodaje, że podczas Wianków każdy znajdzie coś dla siebie. – Część wydarzeń, zgodnie z motywem wody, jest spokojniejsza, ogień z kolei symbolizuje energię nocy oraz wydarzenia taneczne czy koncerty.

SILENT DISCO NA WAWELU, KOBIECA ENERGIA NA POWIŚLU

Co zatem czeka nas w wiankowy weekend? Obchody nadejścia magicznego przesilenia letniego rozpoczną się już w piątek (19 czerwca) na bulwarze Rodła, gdzie zostanie pokazany film „Cinema Paradiso". A gdzie będzie można posłuchać muzyki i potańczyć? Podczas Nocy Tańca organizowanej we współpracy z festiwalem EtnoKraków/Rozstaje na Wesołej. Posłuchamy tam Orkiestry na Rozstajach pod batutą śpiewającej skrzypaczki, Marii Stępień, Nierodzinnej Kapeli Ostrowskich, kapeli Odloty, Fiś Bandy i węgierskiego zespołu Kalyi Jag.

Głównym dniem wiankowych obchodów będzie sobota (20 czerwca). Po raz pierwszy w historii Wianków muzyka zagości również na dziedzińcu arkadowym Zamku Królewskiego na Wawelu. To za sprawą planowanego Silent Disco, a zatem atrakcji, która pozwoli na cichą zabawę z szacunkiem do miejsca. Ta forma planowana jest również w Barbakanie. – Te historyczne przestrzenie nabiorą nowych znaczeń dzięki działaniom krakowskich muzyków i didżejów – mówi Ewelina Kaczmarczyk. Nową, ciekawą inicjatywą są również warsztaty zaplanowane w ogrodzie przy bazylice św. Floriana (m.in. wytchnienia, silent reading czy swingowa potańcówka).

Tegoroczne Wianki są rozsiane po całym mieście. To moment, gdy mieszkańcy mogą spotkać się ze sobą, zrobić coś razem, poczuć siłę wspólnotowości i poznać tradycję opowiedzianą w nowej formie

EWELINA KACZMARCZYK
z KBF, które razem z Miastem Kraków organizuje trzydniowe święto

Największa kobieca scena, idealnie wpasowana w charakter Wianków, stanie na Powiślu. – Motywy wody i ognia połączy scena na Powiślu, gdzie wystąpią Zuta i Lor. Symboliczne przejście między dniem a nocą oraz żywiołami wyznaczy koncert Meli Koteluk. Nocną odsłonę inspirowaną ogniem otworzy występ duetu Sw@da x Niczos, laureatów ubiegłorocznego Paszportu „Polityki" w kategorii muzyka popularna, którego twórczość burzy granice między sceną folkową, alternatywną i hip-hopową – mówi przedstawicielka KBF.

WSTAĆ SKORO ŚWIT I SŁUCHAĆ MUZYKI UNPLUGGED

Magiczną wiankową tradycją jest koncert o świcie nad Wisłą. Jeszcze kilka lat temu odbywał się w parku Jordana, dziś Kraków wita lato na bulwarze Poleskim. – W noc przesilenia letniego wybrzmią pieśni kupalne wyrastające z tradycji bojkowskich i łemkowskich, żywieckich i śląskich. Koncert o świcie (bez kabli, prądu, głośników) rozpoczniemy jeszcze w nocy, przed wschodem Słońca, przemarszem z pochodniami i rozpaleniem ogniska na zachodnim brzegu Wisły na bulwarze Poleskim. Tam pieśni nawiązujące do symboliki ognia, wody, tradycji kupalnych, świętojańskich, pasterskich zaśpiewa Brygida Sordyl z zespołem Poliana – kolektyw muzyczny specjalizujący się w kultywowaniu tradycji górali Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Zespół Łada z warsztatową grupą śpiewaczą przywoła tradycje bojkowskie i łemkowskie. A do brzmień beskidzkich, rusińskich, kupalnych, świętojańskich, pasterskich o świcie dołączy Krzysztof Trebunia-Tutka, by wschód Słońca i nowe lato powitać zawołaniem podhalańskich trombit – zapowiada Jan Słowiński, dyrektor festiwalu EtnoKraków/Rozstaje, z którym KBF organizuje koncert. Tej nocy lepiej nie kłaść się spać – muzyczne powitanie lata już od godz. 3.30.

Oprócz propozycji do słuchania krakowskie Wianki to również liczne atrakcje związane ze słowiańskimi zwyczajami. W Barbakanie, na Powiślu, przy skwerze Ewy Demarczyk i przy kościele św. Kazimierza będzie można upleść wianek, a potem wziąć udział w konkursie na ten najpiękniejszy. – Dla zwycięzców przewidziano atrakcyjne nagrody. Posiadacze i posiadaczki wianków zgodnie z tradycją będą mogli puścić swoje kwiatowe dzieła na Wisłę na terenie Przystani Muzeum, przy bulwarze Rodła – zapowiada Ewelina Kaczmarek z KBF. Kto lato chciałby przywitać na wodzie, może wybrać się na rejs. W sobotę (20 czerwca) od godz. 11 będą odbywały się wyprawy historycznymi galarami, ale też warsztaty, przyrodnicze i flisackie swaty.

WIANKI NA SPORTOWO

Komu bliżej do lasu niż do wody, może wybrać coś z programu Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza ZZM". – W programie spacer ornitologiczny po Lesie Wolskim, koncert ambientowy Ety Hox i Pruskiego inspirowany dźwiękami lasu, a także spacer świętojański w poszukiwaniu kwiatu paproci. Będą to ćwiczenia z uważności na świat wokół oraz na to, co oferuje nam las – mówi Ewelina Kaczmarczyk.

Po raz pierwszy w historii Wianków Kraków zaprosi też do udziału biegaczy i osoby trenujące w ramach hasła „Wianki na sportowo". Ta inicjatywa pokazuje, że kultura i sport doskonale się uzupełniają. W programie znalazły się treningi: biegowy i nordic walking. Tego samego dnia na placu przy Cricotece odbędzie się Piknik Niemożliwy, w ramach którego na uczestników czekają m.in. śniadanie sąsiedzkie, warsztaty plecenia wianków, wymiana roślin, spacer dźwiękowy czy koncert „Muzyka nad wodą" – zapowiada Ewelina Kaczmarczyk. I podsumowuje: – Wianki to niepowtarzalna okazja, by poczuć siłę wspólnoty i zanurzyć się w opowieściach o dziedzictwie i muzycznych brzmieniach. Opowieść o historii Nocy Kupały towarzyszyć będzie uczestniczkom i uczestnikom wydarzenia również w formie iluminacji multimedialnej wyświetlanej przez całą noc na fasadzie Pałacu Potockich. Projekcja połączy motywy zaczerpnięte z lokalnych podań, dawnych rytuałów i natury związanej z Wisłą, tworząc immersyjną narrację opartą na świetle. Towarzyszyć jej będzie muzyka stworzona przez krakowskiego didżeja i producenta muzycznego Sempreya. ●

Szczegółowy program krakowskich Wianków 2026 obejmujący warsztaty, koncerty, spotkania i inne aktywności znajduje się na stronie organizatora – wianki.krakow.pl.

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Kraków/34437048

1 KRL

eprasa.pl 87a5ae6880

CO JEST GRANE

Krakowska Noc Teatrów

74 spektakle za symboliczną wejściówkę

Wzruszający spektakl „Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy – epilog" w Narodowym Starym Teatrze, znakomity „Folwark zwierzęcy" w Teatrze Ludowym, sentymentalna „Wyspa" w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Miasto odlicza godziny do Krakowskiej Nocy Teatrów.

• **Dorota Pomykała podczas próby medialnej spektaklu „Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy - epilog" w reżyserii Piotra Domalewskiego** FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Marta Gruszecka

74 spektakle, w tym 8 przedstawień plenerowych, udział 10 teatrów instytucjonalnych oraz kilkudziesięciu teatrów i grup nieinstytucjonalnych, tysiące bezpłatnych wejściówek dla tych, którzy chcieliby nadrobić spektakle ostatniego sezonu albo zobaczyć coś całkiem nowego. Tak zapowiada się uwielbiana w Krakowie Noc Teatrów, która w tym roku odbędzie się już po raz dziewiętnasty. Pierwsza edycja odbyła się w 2007 roku i okazała się wielkim sukcesem – bezpłatne wejściówki do wybranych teatrów widzowie odebrali błyskawicznie, co tylko utwierdziło miasto w przekonaniu, jak ważną sztuką jest dla Krakowa teatr. Pod Wawelem działa ich aż 65, z czego 11 to teatry publiczne dysponujące 24 scenami. Pozostałe to m.in. Społeczne Instytucje Kultury (jak Teatr Nowy Proxima), ale też agencje artystyczne czy grupy nieformalne. Wszystkie łączy jedno – miłość do sztuki teatralnej, co jako stała bywalczyni krakowskich spektakli z przyjemnością potwierdzam.

Mama w roli Nel. Arcydzieło w Narodowym Starym Teatrze

Co zobaczymy podczas Nocy Teatrów? Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie zaprasza na wzruszający treścią, zachwycający obrazem spektakl „Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy – epilog" w reżyserii Piotra Domalewskiego. – Wychodzimy od postaci kobiety, matki, polonistki, która nadała swoim dzieciom imiona po ulubionych bohaterach z polskich lektur. Mamy więc Zosię po Zosi z „Pana Tadeusza", Gustawa po Gustawie – Konradzie z „Dziadów" oraz Stasia po Stasiu Tarkowskim z „W pustyni i w puszczy". Kobieta ulega wypadkowi, skutkiem którego jest rozległy udar i amnezja. Matce wydaje się odtąd, że jest Nel z powieści Henryka Sienkiewicza. Rodzeństwo, by móc komunikować się z mamą, zaczyna odgrywać role z książki. Każda próba powrotu do rzeczywistości sprawia, że kobieta się wycofuje. Jej dzieci, próbując nawiązać z nią kontakt, powołują do życia nawet słonia... – komentował przed premierą reżyser Piotr Domalewski. Czy warto zobaczyć? Choć dopiero czerwiec, w zestawieniu Top 10 krakowskich spektakli, którym zawsze się dzielę pod koniec roku, propozycja Narodowego Starego Teatru na pewno zajmie miejsce na podium. Spektakl rozpocznie się o godz. 19.

To na Dużej Scenie przy Jagiellońskiej 1. Na Nowej Scenie zobaczymy „Martwe natury" w reżyserii Elsy Revcolevschi. – Spektakl opowiada o pamięci, której jedynymi świadkami są przedmioty. Otwieramy go sceną znalezienia ciała w pokoju hotelowym. Rozpoczyna się śledztwo, ale już chwilę później jesteśmy świadkami sytuacji, w której o miejscu mówi się w kontekście przestrzeni muzealnej – pokój ma bowiem zostać pokojem pamięci o kobiecie, członkini ruchu oporu, przebywającej tutaj w czasie okupacji. Stopniowo dowiadujemy się, kim była ta bohaterka i co robiła w hotelu. Ta sytuacja uruchamia refleksję na temat pamięci – jak funkcjonuje, w jakich sytuacjach ją zawłaszczamy, kiedy przesuwamy, co z nią robimy? – mówiła przed premierą reżyserka. Sztuka zacznie się o godz. 16.

OCALIĆ MIEJSCE OD ZAPOMNIENIA

Teatr im. Juliusza Słowackiego zaprasza widzów do Domu Machin oraz na Scenę MOS. W pierwszej przestrzeni obejrzymy „Wyspę" w reżyserii Eugenii Balakirevej. To spektakl o ludziach, którzy strzegą pamięci o miejscu, które wkrótce zniknie. – Postać Haliny, nestorki rodu, jest mi bliska, bo ma w sobie empatię. Nawet jeśli czasem bywa szorstka, widać, że wypływa to z troski o miejsce i bliskich ludzi. „Wyspa" ma coś z magicznego snu, który nam się śni i z którego w pewnym momencie się budzimy... Cieszę się, że ta dość smutna sztuka kończy się taką słoneczną sceną. W finale spektaklu widzimy, jak szczęśliwy był dom Haliny. Że ci prości ludzie mieli marzenia o lepszym życiu, że czytali książki, choć było ich mało i były dostępne tylko w bibliotekach – mówiła tuż po premierze Bożena Adamek, aktorka wcielająca się w jedną z głównych ról. „Wyspę" obejrzymy o godz. 21.

Na Scenę MOS wróci z kolei „Magiczna rana" w reżyserii Pawła Świątka na podstawie książki Doroty Masłowskiej. Historia zapisana przez pisarkę i zaadaptowana na deski teatru przez zespół Teatru im. Juliusza Słowackiego traktuje o frustracji i niespełnionych oczekiwaniach mojego pokolenia millenialsów wobec rzeczywistości. – Na przykładzie par widać to doskonale. Ktoś kiedyś dał im konkretną instrukcję i powiedział, jak ma wyglądać miłość, świat, kapitalizm i szczęście. Ale czy rzeczywistość zgadza się z opisem? – zastanawiał się tuż przed premierą Paweł Świątek. W spektaklu nie dostajemy gotowych odpowiedzi, zostajemy raczej z pytaniami. Moim ulubionym jest pewna zagadka: „Kto wrzucił buta do bio?". „Magiczną ranę" obejrzymy o godz. 18.

> *Tekst Orwella napisany 80 lat temu, niestety, nie stracił nic na swojej aktualności, bo zbyt rzadko wyciągamy lekcje z jaskrawych doświadczeń byłych totalitaryzmów i reżimów*
>
> **WOJCIECH KOŚCIELNIAK**
> reżyser „Folwarku zwierzęcego"

KIEDY ZWIERZĘTA PRZEJMUJĄ WŁADZĘ

Teatr Ludowy pokaże w Noc Teatrów rewelacyjny, kilkudziesięcioosobowy musical „Folwark zwierzęcy". Spektakl powstał z okazji 70-lecia sceny, a otwarcie sezonu było spektakularne. Adaptacja Orwellowskiej antyutopii w Nowej Hucie zabrzmiała tak, że utwory ze sztuki śpiewałam jeszcze kilka dni po premierze. I to też spektakl ze ścisłej czołówki najlepszych krakowskich przedstawień sezonu. – Na świecie wciąż odżywają bądź rodzą się nowe totalitaryzmy, wciąż żyjemy w społeczeństwach, gdzie teoretycznie wszyscy są równi, ale niektórzy „równiejsi", bo tak cienkie są granice między demokracją a dyktaturą. Tekst Orwella napisany 80 lat temu, niestety, nie stracił nic na swojej aktualności, bo zbyt rzadko wyciągamy lekcje z jaskrawych doświadczeń byłych totalitaryzmów i reżimów – mówił przed premierą Wojciech Kościelniak, reżyser „Folwarku zwierzęcego". Spektakl rozpocznie się o godz. 18. Podczas Nocy Teatrów Teatr Ludowy pokaże również „Kulawą kaczkę i ślepą kurę" (scena TIM/Warsztatowa), „Co gryzie Gilberta Grape'a" (scena TIM/Kameralna) oraz „Tramwaj zwany pożądaniem" (Scena Pod Ratuszem).

FEMINISTYCZNY MANIFEST KRÓLOWYCH

Kto chciałby w Noc Teatrów obejrzeć inny świetny musical, może śmiało rezerwować wejściówki do Krakowskiego Teatru VARIETE. Artyści pokażą „SIX" w reżyserii Katarzyny Chlebny. To historia o silnych kobietach, które walczą o siebie i swoje potrzeby. To feministyczny manifest ubrany w obłędne stroje, z piękną muzyką w tle i z twórczyniami za sterami. – Sześć kobiet spotyka się w pośmiertnym stanie, być może na innej planecie. Sprowadza je tam piorun – istotny symbol polskiej rzeczywistości w ostatnich kilku latach. Bohaterki witają się z widzami i zaczynają snuć opowieść o bardzo ważnych dla kobiet sprawach. Mówią m.in. o swoich potrzebach, równouprawnieniu czy wolności. Odgrywają prowizoryczny teatrzyk, rywalizując o to, która z nich jest najważniejsza, pokazując tak naprawdę, że walka, zazdrość czy okrucieństwo wobec siebie nie byłyby konieczne, gdyby ktoś potraktował kobiety poważnie i na równi z mężczyznami – mówiła przed premierą Katarzyna Chlebny. „SIX" obejrzymy o godz. 20.30.

W Nocy Teatrów wezmą też udział m.in. Teatr Bagatela („Mayday odnowa" w reż. Artura Barcisia), Teatr KTO, Teatr Nowy Proxima („Dorian Grey" w reż. Piotra Siekluckiego), Krakowski Teatr Scena STU („Firma dziękuje" w reż. Marka Gierszała), Teatr Groteska (m.in. „Witrażowanki Stasia Wyspiańskiego" w reż. Honoraty Mierzejewskiej-Mikoszy) i Teatr KTO („Cafe Luna" w reżyserii Józefa Opalskiego). ●

Noc Teatrów odbędzie się 13 czerwca. Szczegółowy program jest dostępny na stronie krakowskienoce.pl. Bezpłatne wejściówki do odbioru od 10 czerwca.

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza

WROCŁAW TYGODNIK

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktor prowadzący **Leszek Frelich**

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

FOT. JESS NADZIEJKO

Pierwsza Polka z gwiazdką Michelin

Pierogi to mój comfort food

▶6-7

Historia Nadodrza

Burdele trafiły do literatury porno

Na frontowej ścianie XIX-wiecznej szkoły rozpiera się pruski orzeł, dworzec wygląda jak zamek z duchem, wzgórze kryje gruzy Breslau, a na starej czynszówce wisi tablica poświęcona pionierom polskiego Wrocławia

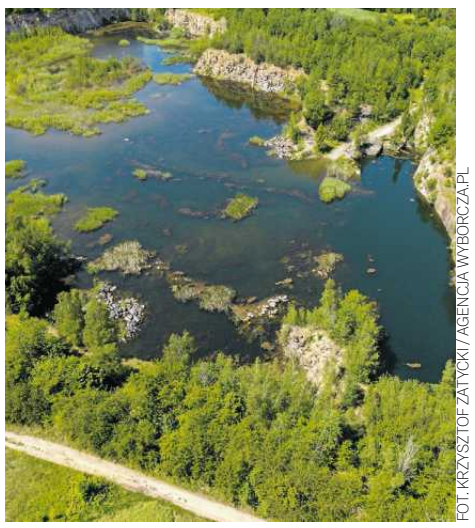
▶4-5

Obława na owce

Uciekinierki nie dają się złapać

Mieszkańcy Gościęcic, Gęsińca i Dębnik zaczęli przygodę z owcami pod koniec kwietnia. Wtedy na Facebooku pojawiła się informacja o stadzie kameruńskich uciekinierek. Z zagrody wydostały się tuż przed śmiercią właściciela. Przemierzały pola i wsie, spacerowały wzdłuż dróg.

▶8

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nocny półmaraton

Zwycięzca na mecie, my na starcie

Niektórzy siadają na ziemi, inni próbują się rozgrzać, część walczy z opadającymi powiekami. Rekordową frekwencję nocnego półmaratonu we Wrocławiu najlepiej widać wśród biegaczy z ostatniej strefy startowej – na swoją kolej czekamy prawie dwie godziny

▶9

eprasa.pl 87a5ae6880

Leszek Frelich

Jacek Sutryk pokazał środkowy palec Koalicji Obywatelskiej

Skoro musiał podkulić ogon i na żądanie KO odwołać swoich zastępców, to odgryzł się partii Tuska demonstracyjnym złamaniem zobowiązania z kampanii wyborczej.

Prezydent Jacek Sutryk nie miał wyjścia. Żeby ochronić swój stołek, musiał poświęcić wiernych sobie wiceprezydentów Michała Młyńczaka i Renatę Granowską. Oboje trwali przy nim wbrew woli władz swojej partii. Granowska za to, jak też wiele innych przewin, została w końcu z KO wyrzucona. Młyńczak też zapewne długo w niej nie pobędzie.

Sutryk nagradza za lojalność publicznymi pieniędzmi

Sutryk ceni lojalność wobec siebie. Nie ma żadnych obiekcji, by płacić za nią nie ze swojej kieszeni, ale publicznymi pieniędzmi. Dlatego zadbał, aby krzywda się jego wiceprezydentom nie stała i ufundował im na koszt wrocławskich podatników nowe lukratywne miejskie posady.

Granowska dostała stołek drugiego wiceprezesa MPK, którego dotąd nie było. Jak uzasadniono: „Decyzja jest odpowiedzią na rosnący zakres zadań i odpowiedzialności, jakie MPK Wrocław realizuje na rzecz miasta i jego mieszkańców". Najwyraźniej mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia mają uwierzyć, że ów zakres nagle tak urósł, że trzeba było do pomocy ściągać Granowską. W końcu to omnibuska, kolekcjonerka posad w miejskich spółkach: Wrocławskie Mieszkania, MPWiK, Port Lotniczy Wrocław, Dolnośląski Park Innowacji i Nauki, a w ramach tzw. samorządowego Erasmusa nawet Nemo – Wodny Świat w Dąbrowie Górniczej.

Prezydent Jacek Sutryk nie miał wyjścia. Żeby ochronić swój stołek, musiał poświęcić wiernych sobie wiceprezydentów Michała Młyńczaka i Renatę Granowską. Oboje trwali przy nim wbrew woli władz swojej partii

Młyńczaka z kolei Sutryk wsadził na prezesowski fotel w śmieciowym Ekosystemie. A dotychczasowy prezes Paweł Karpiński, zresztą też wyrzucony z byłej PO za zbytnie zblatowanie z Sutrykiem, przesiadł się na nowo utworzony stołek wiceprezesa. Sutrykowe służby prasowe wykombinowały takie to tłumaczenie: „Dwuosobowy układ sił gwarantuje bezpieczną i dynamiczną realizację ambitnych wyzwań".

Idę o zakład, że im bliżej będzie końca prezydentury Sutryka, tym układ sił w Ekosystemie, a też pewnie w innych spółkach opłacanych z publicznych pieniędzy, wymagał będzie coraz więcej osób, by były w stanie podołać. W Ekosystemie ewidentnie jeden prezes nie daje rady ambitnemu wyzwaniu, jakim jest przeprowadzenie przetargu na odbiór śmieci od mieszkańców. Już grubo ponad rok nic z tego nie wychodzi. Czy teraz dwuosobowy układ zdoła cokolwiek ruszyć do przodu? Stawiam dolary przeciw orzechom, że to nie koniec śmieciowej wrocławskiej epopei.

Konkursy? Ale daliście się nabrać!

Oczywiście Granowska i Młyńczak dostali posady li tylko z woli Sutryka. Nie było się zresztą co łudzić, że nowe stanowiska zostaną obsadzone zgodnie z procedurami, jakie obowiązują w cywilizowanych miastach. Czyli, że przeprowadzony zostanie uczciwy konkurs. Nowe stołki przecież nie powstały po to, by znaleźć kogoś, kto jest merytorycznie najlepiej przygotowany. Tylko po to, by Granowska i Młyńczak dostali od Sutryka ciepłe posady, które będą opłacać mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia.

Tym sposobem Sutryk mógł władzom wrocławskiej KO, które zmusiły go do zdymisjonowania Granowskiej i Młyńczaka, zagrać na nosie.

Wszak, gdy przed ostatnimi wyborami zaczął mu się palić grunt pod nogami, ogłosił pięć obietnic zmian w spółkach na kolejną kadencje. Występując przed kamerą, kreślił tzw. ptaszki przy pięciu obietnicach wypisanych na dużej białej tablicy.

Początek brzmiał tak: „Po pierwsze jak najwyższa jakość. Będziemy przeprowadzać otwarte, czyli dostępne dla wszystkich zainteresowanych konkursy na członków zarządów".

Był to zresztą jeden z podstawowych wymogów, jakie postawiła przed nim partia Tuska w zamian za wyborcze poparcie. Ale Sutryk obiecał to nie tylko działaczom KO, obiecał to także Wrocławianom i Wrocławiankom, o których głosy zabiegał.

Oczywiście po wyborach dość szybko tymi obietnicami przestał się przejmować, teraz zaś, po dwóch latach od głosowania, dobitnie udowodnił, że ma je gdzieś. A wyborcom, którzy wtedy dali mu się nabrać, pokazał środkowy palec. ●

TVP Wrocław

Nowy dyrektor robi porządki

– Wreszcie szefostwo zaczęło z nami rozmawiać – komentuje pracownik wrocławskiej TVP. Od kilku dni ośrodkiem kieruje nowy dyrektor – Wojciech Kasprzyk.

Marcin Rybak

• **Siedziba TVP Wrocław przy al. Karkonoskiej we Wrocławiu**

FOT. KRZYSZTOF ĆWIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zastąpił Ewę Wolniewicz, zdymisjonowaną w maju, zaraz po wizycie we Wrocławiu szefa komisji etyki TVP Sławomira Matczaka.

Dziennikarz odchodzi i pozywa telewizję

Jak się dowiaduje „Wyborcza" w TVP, ustalenia szefa komisji etyki były dla zdymisjonowanej dyrektorki miażdżące. – Fakt faktem, że Matczak jeszcze w czwartek, 21 maja po południu był we Wrocławiu i dopiero wracał do Warszawy po rozmowie z nami, a w piątek rano zapadła decyzja o dymisji dyrektorki – komentuje jeden z naszych rozmówców.

Cała sprawa zaczęła się pod koniec lutego 2026, gdy współpracujący z TVP Wrocław Robert Jałocha jako pierwszy dziennikarz w Polsce dostał zgodę sądu na wgląd do aktu oskarżenia w sprawie afery Collegium Humanum. Jedną z 29 oskarżonych osób jest prezydent Wrocławia Jacek Sutryk. Prokuratura zarzuca mu korupcję i oszustwa.

Przygotował sześciominutowy materiał o szczegółach ustaleń śledztwa oraz informujący jak z zarzutów tłumaczy się oskarżony prezydent. Sam Sutryk nigdy publicznie się nie odniósł do stawianych mu zarzutów, przekonując, że zrobi to w sądzie podczas procesu. I to tam będzie przekonywać, że przestępstwa żadnego nie popełnił.

Materiał był przez kilka tygodni blokowany przez szefostwo TVP Wrocław, ostatecznie pod koniec marca zapadła decyzja, że nie zostanie opublikowany. Jako powód podano nieprawdziwy zarzut, jakoby był jednostronny, przedstawiał wyłącznie punkt widzenia prokuratury i „mylił oskarżenie z wyrokiem". Twierdzono też nieprawdziwie, że autor nie zgodził się na wprowadzenie sugerowanych mu poprawek.

W odpowiedzi Robert Jałocha zerwał współpracę z TVP Wrocław i wytoczył proces cywilny Telewizji Polskiej.

Tymczasem pod koniec marca piątka z sześciorga wydawców lokalnych programów informacyjnych, w e-mailu do ówczesnej dyrekcji ośrodka telewizji, broniła reportażu. Stwierdzili, że jest rzetelny. Pisali też, że patrzenie władzy na ręce to powinność dziennikarzy, a blokowanie materiału o Jacku Sutryku określili mianem „autocenzury".

Gdy ujawniła to „Wyborcza" dwójka, z pięciorga wydawców podpisanych pod listem, została zawieszona. Wykreślono ich z grafika wydawców Faktów – lokalnego programu informacyjnego TVP Wrocław. Był to dla nich poważny finansowy cios.

Nowy dyrektor TVP Wrocław „robi dobre wrażenie"

Przez kilka tygodni telewizja udawała, że wszystko jest w porządku. Podtrzymywano zarzuty wobec reportażu Jałochy, przekonywano, że telewizja nie raz krytykowała władze Wrocławia i innych polityków związanych z obozem rządowym. W końcu warszawska centrala telewizji wysłała do Wrocławia Sławomira Matczaka, a efektem jest zmiana na stanowisku dyrektora.

Nowy szef, który jednocześnie kieruje opolskim ośrodkiem TVP, zna wrocławski, bo przed laty też w nim pracował.

W poniedziałek, 1 czerwca zaczął spotykać się z pracownikami. Jak się dowiaduje „Wyborcza" rozmawiał m.in. z wydawcami, w tym z piątką autorów listu, broniącego materiału Roberta Jałochy. Powtórzyli swoją opinię, że materiał Jałochy jest rzetelny.

Czy TVP go w końcu wyemituje? Tak by sami widzowie mogli ocenić jego jakość? Tego nie wiadomo. Jeden z rozmówców „Wyborczej" zwraca uwagę, że może to być kłopotliwe ze względów prawnych i proces pomiędzy autorem, a telewizją.

Rzetelna i uczciwa ocena materiału Roberta Jałochy to nie jedyna rzecz, którą należałoby wyjaśnić. Wśród naszych rozmówców z wrocławskiej TVP pojawia się oczekiwanie, że zdymisjonowana zostanie też szefowa programów informacyjnych

Usłyszeliśmy, że przede wszystkim nowy szef ośrodka zamierza uspokoić całą sytuację. – Robi wrażenie gościa, który chce sprawę załatwić, spotyka się, słucha. I co dotąd najistotniejsze; zawieszeni wydawcy wrócili do pracy. – Wreszcie ktoś chce to powyjaśniać – słyszymy.

Co jeszcze jest do wyjaśnienia?

Tyle że rzetelna i uczciwa ocena materiału Roberta Jałochy to nie jedyna rzecz, którą należałoby wyjaśnić. Wśród naszych rozmówców z wrocławskiej TVP pojawia się oczekiwanie, że zdymisjonowana zostanie też szefowa programów informacyjnych TVP Wrocław Elżbieta Sobala, która też uczestniczyła w blokowaniu materiału Jałochy. Choć z TVP Wrocław docierają też głosy osób stających w jej obronie.

Do wyjaśnienia pozostają też kwestie finansowych relacji pomiędzy wrocławską telewizją, a magistratem. Różne wątki tej historii ujawniały „Wyborcza" i portal Onet. „Wyborcza" pisała o sponsorowaniu programów. W czasie, gdy trwały prace nad reportażem o akcie oskarżenia Sutryka, negocjowano dwa kontrakty z miastem. W imieniu telewizji większość umów podpisywała dyrektor Ewa Wolniewicz. To również ona miała stać za blokowaniem materiału Roberta Jałochy.

Pisaliśmy też o zarzutach jakoby rzeczniczka magistratu Agata Dzikowska, wcześniej 21 lat pracująca w TVP Wrocław, wywierała naciski na sposób relacjonowania pracy urzędu miasta. Z kolei Onet opisał, że kierownikiem produkcji programów sponsorowanych przez magistrat jest życiowy rzeczniczki Sutryka. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

BRANŻOWE CENTRUM UMIEJĘTNOŚCI NR 3 WE WROCŁAWIU

Podsumowanie projektu i otwarcie kolejnego etapu działalności

Branżowe Centrum Umiejętności nr 3 w dziedzinie elektryki we Wrocławiu stało się ważnym miejscem nowoczesnego kształcenia zawodowego, odpowiadającym na potrzeby rynku pracy, transformacji energetycznej i rozwoju technologii stosowanych w przemyśle.

Od początku swojej działalności Centrum koncentrowało się na praktycznym przygotowaniu uczestników do pracy w branży elektrycznej, łącząc edukację, współpracę z partnerami branżowymi oraz dostęp do profesjonalnego zaplecza technicznego.

Projekt oparty na współpracy i nowoczesnym zapleczu

Utworzenie i funkcjonowanie BCU nr 3 to przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Wrocław w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Branżowe Centrum Umiejętności od września 2024 roku działa w strukturze Centrum Placówek Kształcenia Zawodowego i rozwija model współpracy łączący edukację, branżę oraz instytucje naukowe. W realizację projektu zaangażowali się partnerzy reprezentujący sektor elektroenergetyczny i przemysłowy: Tauron Dystrybucja S.A., Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej oraz Instytut Automatyki Systemów Energetycznych Sp. z o.o. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 12 373 486,34 zł, w tym 4,8 mln zł przeznaczono na modernizację, a 4,36 mln zł na wyposażenie nowoczesnych pracowni.

Kształcenie dla różnych grup odbiorców

Jednym z najważniejszych efektów działalności Centrum jest szeroka oferta edukacyjna skierowana zarówno do osób dorosłych, jak i do uczniów oraz nauczycieli. Projekt zakładał przeszkolenie 180 dorosłych, 90 uczniów i studentów oraz 30 nauczycieli. Szkolenia prowadzone przez trenerów – specjalistów w branży obejmują zakres tematyczny pomiarów, diagnostyki i bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych, a program zajęć łączy teorię z intensywną praktyką. Istotnym elementem działalności są także doradztwo zawodowe oraz inicjatywy popularyzujące kształcenie branżowe, w tym konkurs „Mistrz Elektryki" i wydarzenia kierowane do młodzieży.

Pięć pracowni i nauka w warunkach zbliżonych do przemysłu

O sile BCU nr 3 decyduje także jego zaplecze techniczne. Centrum dysponuje specjalistycznymi pracowniami, które umożliwiają prowadzenie zajęć na sprzęcie wykorzystywanym w rzeczywistych warunkach pracy. Uczestnicy mogą rozwijać kompetencje w obszarze diagnostyki aparatów i podzespołów elektrycznych, instalacji elektrycznych i inteligentnych systemów budynkowych, pomiarów geometrycznych i montażu maszyn, kompatybilności elektromagnetycznej EMC oraz pomiarów parametrów sieci i urządzeń elektrycznych. Taka infrastruktura sprawia, że szkolenia mają wymiar praktyczny i przygotowują do konkretnych zadań zawodowych.

Projekt dobiega końca, ale BCU pozostaje

Choć formalny etap projektu zbliża się do zakończenia, jego najważniejsze rezultaty pozostaną do dyspozycji mieszkańców i środowiska edukacyjnego. Branżowe Centrum Umiejętności nr 3 we Wrocławiu nadal będzie miejscem szkoleń, doskonalenia kompetencji i rozwijania kwalifikacji w dziedzinie elektryki. Nowoczesne pracownie, specjalistyczne wyposażenie oraz wypracowane doświadczenie będą dalej służyć zarówno osobom dorosłym zainteresowanym podnoszeniem kwalifikacji lub przekwalifikowaniem, jak i uczniom przygotowującym się do wejścia na rynek pracy. To właśnie trwałość efektów projektu sprawia, że BCU nie jest jedynie zakończoną inwestycją, lecz przestrzenią, która nadal będzie wspierać rozwój kształcenia zawodowego we Wrocławiu i regionie.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY
Rzeczpospolita Polska
Sfinansowane przez Unię Europejską NextGenerationEU

eprasa.pl 87a5ae6880

Gazeta Wyborcza
Piątek, 12 czerwca 2026

Podwójna historia wrocławskiego Nadodrza

Jego burdele trafiły do XVIII-

Na frontowej ścianie XIX-wiecznej szkoły rozpiera się pruski orzeł, dworzec wygląda jak zamek z duchem, wzgórze kryje gruzy Breslau, a na starej czynszówce wisi tablica poświęcona pionierom polskiego Wrocławia.

Beata Maciejewska

• **Lata 1860-1870, dawna Matthiastrasse/ul. Jedności Narodowej** FOT. FOTOPOLSKA-EU

To tu miał swój początek polski Wrocław. Skromna XIX-wieczna czynszówka przy Blücherstrasse / Poniatowskiego zamieniła się w centrum dowodzenia ekipy Bolesława Drobnera, pierwszego polskiego prezydenta. Cała dzielnica na tym skorzystała, zgarniając dla siebie przywileje wynikające z bliskości z władzą.

Ale także tu przetrwał Breslau: z czynszówkami, starymi szyldami, remizą, elektrownią, zajezdnią tramwajową, kościołami, a nawet bluszczem, który od 140 lat wspina się po ścianie kamienicy przy placu św. Macieja.

To najlepsze miejsce na spacer z Breslau do Wrocławia, bo jeśli to miasto ma historyczny portal przejścia, to musi on znajdować się na Nadodrzu.

Tu niemal wszystko ma podwójną historię.

Szpital MSWiA został wybudowany jako przytułek dla starców, ubogich i chorych dzięki fundacji testamentowej rentiera Heinricha Theodora Claassena, ale po wojnie stał się szpitalem „za żółtymi firankami", dla aparatu władzy. W 1963 r. zgłosił się tu pułkownik SB, który podczas pobytu w Indiach zaraził się wirusem czarnej ospy. I tak zaczęła się epidemia, która sparaliżowała miasto.

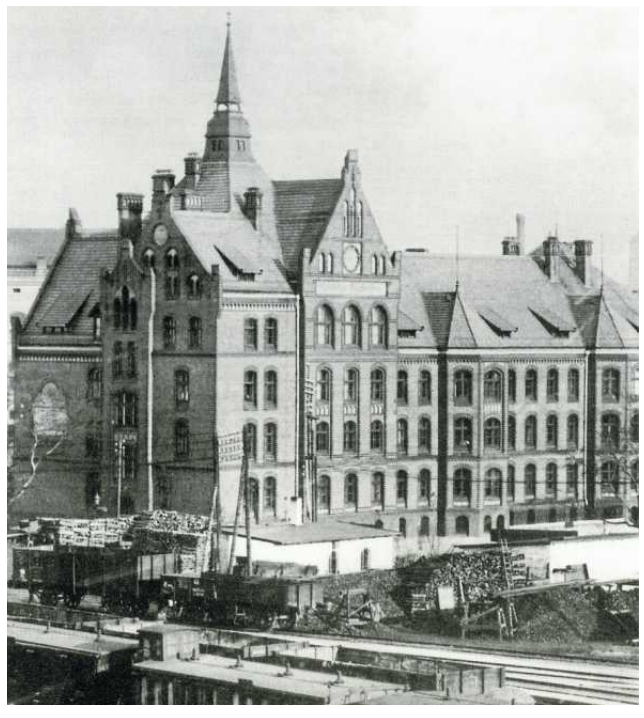
Centrum Kreatywności Talent przy ul. Jedności Narodowej było przed wojną gimnazjum im. króla Fryderyka II. Imponujący gmach, autorstwa berlińskiego architekta, wyszedł z oblężenia twierdzy bez szwanku i już w lipcu 1945 r. otwarto tutaj jeden z trzech punktów Państwowego Urzędu Repatriacyjnego.

Z kolei na elewacji budynku przy ul. Ks. Józefa Poniatowskiego widnieją napisy „Liceum Ogólnokształcące nr 1" i „Viktoria – Schule". Ta szkoła ciągnie za sobą kawał historii Breslau, jest jak pergamin, z którego usunięto stary tekst, żeby nadpisać nowy. Ten stary wciąż jednak przebija.

JAK WYJŚĆ CAŁO Z FESTUNG BRESLAU

Odrzańskie nie uwodziło luksusem i hedonizmem milionerów z Przedmieścia Świdnickiego ani nie imponowało gorączkowym parciem do bogactwa Przedmieścia Oławskiego. Było skromniejsze, ale solidne. I raz się mu poszczęściło.

• **Johann Heinrich Claassensches Siechenhaus, dziś szpital MSWiA, Ołbińska 32. Autorzy projektu: Richard Plüddemann i Karl Klimm** FOT. FOTOPOLSKA-EU

Początkowo dowództwo Festung Breslau zakładało, że natarcie sowieckie pójdzie od strony północno-wschodniej i zarządzono ewakuację prawobrzeżnych dzielnic, w tym Przedmieścia Odrzańskiego. Ale przewidywania się nie sprawdziły, Rosjanie szli od południa i Oder Vorstadt ocalało.

Dziś to jedna z najlepiej zachowanych historycznych dzielnic Wrocławia, a zaraz po kapitulacji Festung Breslau jedno z niewielu miejsc, w którym można było znaleźć dom z dachem i szybami, a nawet akumulatorami prądu.

– Nadodrze było robotnicze. Miało dużo zakładów, warsztatów i fabryczek, ulokowanych wśród gęstej zabudowy oficynowej. Niestety, większość zmiotła powódź w 1997 r. Nie mogę odżałować – mówi prof. Agnieszka Zabłocka-Kos, historyczka sztuki i architektury.

W Oder Vorstadt zawsze było coś do roboty. W średniowieczu pracowały tu folusze, słodownie i młyny zbożowe wykorzystujące energię odrzańskiej wody, w czasach nowożytnych osiedlali się garbarze, smolarze, ogrodnicy i hodowcy bydła.

Zarabiano na mieszczuchach zza murów obronnych, spragnionych rekreacji i rozrywki, niekoniecznie cnotliwej (tutejsze burdele trafiły nawet do XVIII-wiecznej literatury porno) i praktykowano kapitalizm na osiedlową skalę. Świetnie tu prosperowały wytwórnie luster, szkła, wody sodowej, warzelnie ałunu, wytwórnie guzików.

– Klimat raczej proletariacki, więc trochę zaskakuje decyzja o urządzeniu wzdłuż Rosenthalstrasse / Pomorskiej pierwszego skweru w mieście, tzw. Lasku (Wäldchen) – opowiada prof. Zabłocka-Kos.

Pierwotnie był prywatnym ogrodem Heinricha Senfft von Pilsacha, inspektora miejskiego, ale w 1813 r. przekazał teren obywatelom. Projekt przygotował Johann Friedrich Knorr, późniejszy twórca Promenady, pomógł bankier Moritz Eichborn i trzy lata później mieszkańcy mogli już przechadzać się wśród zieleni.

„Lasek" wciąż istnieje, choć został gruntownie przebudowany w 2012 r. (zamontowano ekrany akustyczne). Ale kasztanowiec, którego pień ma 330 cm obwodu, mógł być świadkiem spacerów sławnego nadburmistrza Georga Bendera (nadał Wrocławiowi wielkomiejski sznyt), który mieszkał przy Rosenthalstrasse 14.

NAJPIĘKNIEJSZE POLE MACIEJOWE

– Takich efektownych założeń zieleni było więcej, przede wszystkim dawny Ogród Strzelecki i park przed dworcem, który w 1881 r. był terenem Śląskiej Wystawy Rzemiosła i Przemysłu, największej spośród regionalnych ekspozycji – mówi prof. Agnieszka Zabłocka-Kos.

Projekt wystawy sygnował topowy architekt Karl Schmidt (autor zabudowy Wzgórza Liebicha / Bastionu Sakwowego i rozbudowy Opery). Główny pawilon wystawowy miał 15 tys. metrów kwadratowych, a wystawę odwiedziło pół miliona gości.

Schmidt przedstawił miastu plan zachowania wystawowej zieleni i nowych nasadzeń, ale władze kręciły nosem, że to zbyteczny luksus, a poza tym chcą mieć działkę na przytułek dla ubogich. I park powstał dopiero w latach 1905-1908. To jeden z najstarszych modernistycznych parków publicznych we Wrocławiu.

– Bardzo ładny, choć największą ozdobą Nadodrza jest plac św. Macieja – mówi prof. Agnieszka Zabłocka – Kos.

Plac św. Macieja to dawne „pole maciejowe", czyli ziemia Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą, posiadających klasztor, szpital i kościół św. Macieja przy ul. Szewskiej.

Przez długi czas świeciło pustką, zabudowa skupiała się tylko na obrzeżach zabagnionego placu. Dopiero w 1873 roku te-

eprasa.pl 87a5ae6880

wiecznej literatury porno

ren rozparcelowano na działki i zaczęto tu wznosić piękne kamienice czynszowe. Inwestorami byli zdolny ogrodnik, Guido von Drabizius oraz Otto Bauer, właściciel wytwórni mebli, którzy sporo z miasta wycisnęli. Bo miasto nie tylko zgodziło sfinansować doprowadzenie mediów – wody, kanalizacji, gazu – ale także częściowo refundować koszty brukowania jezdni.

W sumie się opłaciło, bo „Pole Maciejowe" stało się reprezentacyjnym miejskim placem. Jego ozdobą był pięknie zaprojektowany skwer z wysoko tryskającą fontanną i pomnikiem 6. Regimentu Artylerii Polowej.

W czasie oblężenia Festung Breslau plac św. Macieja, czyli Matthiasplatz, został bardzo zniszczony, znikła cała pierzeja zachodnia i część północnej. Po wojnie zmieniono też patrona placu – św. Macieja zastąpił Fryderyk Engels, ale w 1992 roku nie przeszedł weryfikacji i apostoł znów wrócił.

SUKCES DO BRESLAU PRZYJEŻDŻA KOLEJĄ

Na przedwojennych pocztówkach, pokazujących najważniejsze fragmenty Nadodrza, niemal zawsze występuje Matthiasplatz, dworzec i kościół 11 Tysięcy Dziewic.

Dworzec zaprojektowany przez inżyniera Hermanna Grapowa został otwarty w 1868 roku, ale rozbudowywano go do roku 1912. Wygląda jak potężny zamek. Mieszkańcom Przedmieścia Odrzańskiego bardzo na nim zależało, bo spodziewali się, że kolej przyciągnie inwestorów. Przybędzie firm, ludzi i pieniędzy. I mieli rację.

Historia przygotowała dla Rechter-Oder--Ufer-Bahnhof dramatyczne role. To przede wszystkim z tego dworca wywożono wrocławskich Żydów do obozów koncentracyjnych i gett na wschodzie, o czym przypomina tablica odsłonięta w 2018 r.

Z kolei w styczniu 1945 roku Dworzec Nadodrze zapełnił tłum wystraszonych mieszkańców Breslau, zmuszonych do opuszczenia miasta-twierdzy, obleganej przez wojska sowieckie. Kilka miesięcy później przyjechały tu pociągi z Polakami. Breslau Odertor Bahnhof był pierwszym dworcem, który przyjmował pociągi z kierunku wschodniego.

Pocztówkowa kariera kościoła 11 Tysięcy Dziewic (towarzyszek królewny bretońskiej Urszuli, wyciętych w pień przez Hunów – prawdopodobnie było ich tylko 11, ale źle odczytano skrót „XIM") też nie dziwi.

Dla Breslau kościół był ciekawym dziełem Carla Ferdinanda Langhansa, pierwszym w pruskich dziejach miasta nowym kościołem wyznania ewangelicko-augsburskiego i przykładem szacunku architekta dla spuścizny jego poprzedników. Fasadę świątyni zdobią późnogotyckie rzeźby dłuta Bricciusa Gauskego: grupa „Ukrzyżowanie", czeski lew i śląski orzeł. Przeniesiono je tutaj z rozebranej w 1817 roku Bramy Mikołajskiej.

Po wojnie świątynię przejęli z rąk ewangelików ojcowie karmelici. Na prośbę dużej grupy Wilnian urządzono w kościele kaplicę Matki Bożej Miłosierdzia z wierną kopią cudownego obrazu z Ostrej Bramy.

– Nadodrze ma jeszcze jedną świątynię, pw. św. Bonifacego, przy placu Staszica. Od początku należała do katolików, została zbudowana w stylu neoromańskim pod koniec XIX w., dzięki funduszom biskupa wrocławskiego, Georga Koppa – opowiada prof. Agnieszka Zabłocka-Kos. – Kilka lat później w sąsiedztwie katolickiego kościoła stanęła protestancka świątynia pw. Odkupiciela (Erlöserkirche), dzieło berlińskiego architekta Jürgena Krögera. Katolicki kościół przetrwał Festung Breslau, protestancki został uszkodzony, ale można go było wyremontować. Niestety, w 1956 r. zdecydowano, że zostanie rozebrany, a kilkanaście lat później w tym miejscu wybudowano pawilon handlowy.

Na szczęście Nadodrze nie ma zbyt dużo takich strat, choć Wzgórze Słowiańskie jest usypane z gruzów Breslau. To jeden z kilkunastu kurhanów, w których próbowano pochować miasto, ale historii nie da się pogrzebać.

Spotykamy się w sobotę, o godz. 12, przed Dworcem Nadodrze. Spacer odbywa się w ramach projektu „Spotkajmy się na Nadodrzu" organizowanego przez Przestrzeń Wyobraźni. O godzinie 18 na pl. św. Macieja obędzie się koncert zespołu Piotr Damasiewicz Origins. Posłuchamy muzyki z różnych stron świata.

Odrzańskie nie uwodziło luksusem i hedonizmem milionerów z Przedmieścia Świdnickiego ani nie imponowało gorączkowym parciem do bogactwa Przedmieścia Oławskiego. Było skromniejsze, ale solidne. I raz się mu poszczęściło

Wrocław/34434415

eprasa.pl 87a5ae6880

Beata Śniechowska, pierwsza Polka z gwiazdką Michelin

Pierogi i placki ziemniaczane to mój comfort food

Podjęłam w życiu ryzyko. Oczywiście mogło się nie udać, ale czasem większym ryzykiem jest zostać w miejscu, w którym nie czuje się spełnienia – mówi Beata Śniechowska.

Magdalena Wojciechowska

Wrocławska restauracja BABA została wyróżniona gwiazdką Michelin. Beata Śniechowska, szefowa kuchni, właścicielka została pierwszą kobietą w Polsce z tym wyróżnieniem. Dzień po uroczystym rozdaniu nagród, zaraz po konferencji prasowej pobiegła, aby gotować.

ROZMOWA Z
BEATĄ ŚNIECHOWSKĄ
szefową kuchni w restauracji BABA

MAGDALENA WOJCIECHOWSKA: Jakie to uczucie, kiedy otrzymuje się tak ważną w branży gastronomicznej nagrodę?
BEATA ŚNIECHOWSKA: To ogromna radość i wzruszenie. Przede wszystkim dlatego, że jest to docenienie wielu lat pracy całego zespołu, a nie jednego dnia, czy jednego dania. W takich momentach najbardziej myślę o ludziach, z którymi tę drogę przeszliśmy.

„Zawsze chciałam nakarmić gości, nie pracuję, aby zdobyć gwiazdkę Michelin"- powiedziała pani w rozmowach po konferencji prasowej. Czy ta gwiazdka Michelin to dodatek?
– Tak to czuję. Nigdy nie napędzały mnie nagrody, tylko chęć pokazania własnej wizji, smaku i kreatywności oraz dawania gościom radości przy stole. Gwiazdka Michelin jest ogromnym wyróżnieniem, ale nie zmienia

• **Beata Śniechowska** FOT. JESS NADZIEJKO

REKLAMA Wrocław/34438405

REKLAMA Wrocław/34438617

eprasa.pl 87a5ae6880

tego, co od początku było dla mnie najważniejsze.

Jest pani jedyną kobietą w Polsce, która otrzymała tę nagrodę. Przeciera pani szlaki innym kobietom?
– To bardzo miłe, jeśli ktoś tak to odbiera, ale przede wszystkim patrzę na tę gwiazdkę Michelin jako sukces całego zespołu. Każdego dnia pracują na nią kobiety i mężczyźni, a ja miałam szczęście być częścią tej wspólnej pracy.

Jeśli moja historia zainspiruje ludzi do zaufania własnemu talentowi i odważnego podążania za swoją pasją, to będę bardzo szczęśliwa.

Dlaczego jest tak mało kobiet w gastronomii?
– Rzeczywiście kobiet w gastronomii jest wciąż mniej, ale mam poczucie, że ten świat bardzo się zmienia. Coraz więcej kobiet pojawia się w kuchniach, zakłada własne miejsca, prowadzi zespoły i tworzy świetną kuchnię. Warto patrzeć przede wszystkim na talent, pracę i charakter, bo to one decydują o jakości, a nie płeć.

Bardzo szybko po odebraniu gwiazdki Michelin wróciła pani do pracy. Czy był czas na świętowanie?
– Tak, był moment na świętowanie z zespołem i najbliższymi. Ale największą radość daje mi codzienność w restauracji i spotkania z gośćmi.

To, że tak szybko wróciła pani do kuchni, jest też wyrazem szacunku do gości?
– Zdecydowanie tak. To właśnie dzięki gościom możemy robić to, co kochamy. Ich obecność i zaufanie są dla mnie ogromnie ważne, dlatego naturalne było dla mnie szybkie powrót do pracy i rytmu restauracji.

Od najmłodszych lat dużo gotowałam sama, miałam przestrzeń na eksperymenty i własne poszukiwania. I myślę, że właśnie ta wolność bardzo mnie ukształtowała

BEATA ŚNIECHOWSKA

W 2014 roku wygrała pani MasterChefa, porzuciła pracę na uczelni i postawiła wszystko na jedną kartę. Czy prowadziła panią pasja, wizja, jakiś rodzaj szaleństwa? Przecież mogło się nie udać...
– Chyba przede wszystkim ciekawość i odwaga. Wiedziałam, że jeśli nie spróbuję, zawsze będę się zastanawiać, „co by było, gdyby...". Oczywiście mogło się nie udać, ale czasem większym ryzykiem jest zostać w miejscu, w którym nie czuje się spełnienia.

O kuchni mówi się, że to serce domu. Czy tak było też w pani domu? Posiłki były ważne? Kto gotował? Od kogo się pani uczyła? Jakie były ulubione potrawy?
– Stół był ważnym miejscem spotkań i rozmów, ale smaku nauczyła mnie przede wszystkim moja babcia. Była artystką, malarką i świetnie gotowała. To ona zaszczepiła we mnie wrażliwość na smak i piękno wokół stołu.

Od najmłodszych lat dużo gotowałam sama, miałam przestrzeń na eksperymenty i własne poszukiwania. I myślę, że właśnie ta wolność bardzo mnie ukształtowała.

Jak jest dzisiaj? Co panią inspiruje, skąd czerpie pani pomysły?
– Inspirują mnie pory roku, rodzime smaki i tradycje. Bardzo lubię też podróżować i doświadczać kuchni od strony gościa, poczuć miejsce wszystkimi zmysłami. To rozmowy, ludzie, produkty i emocje, które potem wracają na talerz.

Czy kuchnia to eksperymentowanie jak w laboratorium? Czy zdarza się efekt WOW?
– Jest w niej miejsce zarówno na rzemiosło, jak i eksperyment. Efekt WOW nadal się zdarza i właśnie dlatego ta praca wciąż mnie fascynuje.

Beata Śniechowska karmi innych, a co najbardziej sama lubi jeść? Jest potrawa, bez której nie wyobraża sobie pani życia?
– Uwielbiam pierogi i placki ziemniaczane. To mój comfort food. W zależności od nastroju i okazji szanuję każdy rodzaj kuchni, od street foodu po kolacje z gwiazdką Michelin. Najważniejsze jest dla mnie, żeby jedzenie było szczere i miało smak.

Jakie ma pani plany zawodowe?
– Chcę dalej rozwijać Babę i tworzyć miejsce, które daje gościom radość. I dalej się uczyć, bo mam poczucie, że to dopiero początek drogi. ●

Barszcz czerwony
Przepis Beaty Śniechowskiej

FOT. JAKUB KOSAKOWSKI

Składniki:
- 2 kg buraków
- Ok. 300-400 ml zakwasu z buraków z dodatkiem czosnku
- Warzywa: 1 korzeń pietruszki, 2 marchewki, pół pora, 2 opalone cebule, pół główki czosnku
- 2 kwaśne jabłka np. Szara Reneta
- 3 suszone podgrzybki
- 4 suszone śliwki
- 3 liście laurowe, 4 ziarna ziela angielskiego, 1 łyżeczka pieprzu
- 1 łyżeczka suszonego majeranku
- Do smaku, po odcedzeniu: sól, świeżo mielony pieprz, ocet jabłkowy (ok. 20-30 ml)

Wykonanie

Duże, obrane buraki pokrój na ćwiartki, mniejsze na pół.

Wszystkie umyte i obrane warzywa przełóż do garnka i zalej wodą.

Dodaj podgrzybki, śliwki, liście laurowe, ziele angielskie oraz ziarna pieprzu.

Wywar gotuj na wolnym ogniu aż buraki zmiękną (ok. 1-1,5 godziny).

Następnie dodaj rozkrojone jabłka, roztarty w dłoniach majeranek i gotuj ok. 20–30 minut.

Na koniec wlej zakwas, całość zagrzej (nie gotuj) i odstaw do wystudzenia.

Barszcz z warzywami odłóż na ok. 10-12 godzin w zimne miejsce.

Na drugi dzień, odcedź, zagrzej i dopraw do smaku solą, pieprzem oraz octem jabłkowym.

Barszcz podaj z puree ziemniaczanym i okrasą z cebuli. ●

REKLAMA

Wrocław/34433604

1 WR

eprasa.pl 87a5ae6880

Stado kameruńskich owiec uciekło po śmierci właściciela

Od miesiąca nie dają się złapać kolejnym obławom

Mieszkańcy kilku wsi ze strażakami od ponad miesiąca próbują złapać dziczejące stado owiec kameruńskich.

Hubert Głuch

• **Stado owiec kameruńskich opuściło gospodarstwo pod Strzelinem. Od ponad miesiąca mieszkańcom i służbom nie udało się ich złapać** FOT. DOROTA MANIECKA

Słynny japoński pisarz Haruki Murakami napisał powieść pt. „Przygoda z owcą", ale wydarzenia spod Strzelina nie są literacką fikcją.

Mieszkańcy Gościęcic, Gęsińca i Dębnik zaczęli przygodę z owcami pod koniec kwietnia. Wtedy na Facebooku pojawiła się informacja o stadzie kameruńskich uciekinierek. Z zagrody wydostały się tuż przed śmiercią właściciela. Przemierzały pola i wsie, spacerowały wzdłuż dróg. Czasem zbliżały się do gospodarstw.

Owiec było dziesięć. Według siostry zmarłego właściciela były to zupełnie spokojne owce.

O KAMERUŃSKICH OWCACH SPOD STRZELINA, KTÓRE ZDZICZAŁY

– Ktoś to bardzo źle opisał, że uciekły, że są dzikie – wspomina. – Opiekowałam się nimi. Bardzo fajne, łagodne zwierzęta. Dużo o nich nie wiem, to mój brat je miał.

Opowiada, że gdy pewnego razu przyjechała pod dom, bramy były pootwierane. Baranek sam sobie bramy przecież nie otworzy, więc jest pewna – ktoś musiał owce wypuścić, a potem zaczęto je płoszyć.

Dużo czasu nie ma i o stadzie rozmawiać nie chce.

– Jest mi przykro, bo cierpiały, dla ludzi były atrakcją – mówi jeszcze, zanim zamknie bramkę. – One nie uciekały, tylko ludzie je płoszyli. Dobrze, że w ogóle przeżyły. Zwierzęta mądrzejsze od człowieka.

Gospodarstwo, w którym mieszkało stado, znajduje się w Gościęcicach. To mała wieś pod Strzelinem, żyje tam około 500 osób. Są sklep osiedlowy, przystanek autobusowy z wymalowaną na ścianie wiewiórką i kamieniołom. Jak to czasem bywa w małych miejscowościach, również Gościęcice mają coś, z czego słyną. Jest tam jedno z większych w Polsce skupisk kasztanowców jadalnych – około 170 drzew, które rosną koło leśniczówki.

To mieszkańcy tej miejscowości jako pierwsi próbowali zatrzymać uciekające owce. W akcji uczestniczył m.in. sołtys wsi. Próby schwytania zwierząt zakończyły się niepowodzeniem.

– Nie dało się podejść – opisuje jedna z mieszkanek Gościęcic. – Już po tygodniu zdziczały i nie dało się ich złapać.

Dodaje, że siostra zmarłego, czyli ich nowa właścicielka, nie wiedziała, co ze stadem zrobić i ogłosiła, że kto owce złapie, ten może je zatrzymać. Pojawiła się plotka o zainteresowanym rzeźniku.

Tymczasem dziesięć owiec kameruńskich zawędrowało do wsi obok – Gęsińca. Ulokowały się w pobliżu „Kamyków", bo tam miały dużo wody. „Kamykami" mieszkańcy nazywają nieczynny kamieniołom.

O STRAŻY MIEJSKIEJ I PRÓBIE OSWOJENIA

– Pierwsze zgłoszenie wpłynęło do straży miejskiej pod koniec kwietnia – relacjonuje Marcin Kruk, rzecznik prasowy Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie. – Dotyczyło owiec poruszających się bez opiekuna.

Mieszkańcy sygnalizowali, że zwierzęta mogą zagrażać bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

– To się nie potwierdziło – relacjonuje Kruk. – Owce nie stanowią zagrożenia, podobnie jak np. sarny, które przechodzą przez drogę.

Strażnicy próbowali łapać stado, podobnie jak mieszkańcy i strażacy z OSP. Bezskutecznie.

„Owce kameruńskie są bardzo czujne i płochliwe. Łatwo przeskakują nawet wysokie ogrodzenia. Po zauważeniu ludzi uciekają. Ciężko jest zbliżyć się na odległość mniejszą niż 10–20 metrów. Weterynarz przekazał nam, że dopóki owce mają dostęp do żywności i są na terenie otwartym, złapanie ich jest właściwie niemożliwe" – poinformował Urząd Miasta i Gminy w Strzelinie w odpowiedzi na pytania „Wyborczej".

Ludzie próbowali je łapać na quadach, przy użyciu smyczy, kijów, siatek. Szkoda mi było zwierząt, bo to na pewno ogromny stres. Wymyśliłam więc, że je oswoję. Jak wariatka schodziłam do kamieniołomu po nocy lub o 5 rano, żeby nikt mi nie przeszkadzał

DOROTA MANIECKA

– Chcieliśmy je zagonić na przykład na podwórko, żeby móc je wyłapać, ale jak podchodziliśmy, to uciekały – mówi Agnieszka Ruszek, sołtyska Gęsińca.

Mieszka niedaleko nieczynnego kamieniołomu, który upodobały sobie owce, dlatego zainteresowała się sprawą i próbowała pomóc w zabezpieczeniu zwierząt. Te zaczęły przychodzić na pole naprzeciwko jej posesji. Ruszek miała nadzieję, że owce przywykną do obecności ludzi na tyle, by można było je bezpiecznie odłowić.

I rzeczywiście zaczęły się przyzwyczajać. Szczególnie do Doroty Manieckiej.

O RANNYM JAGNIĘCIU I OBŁAWIE W „KAMYKACH"

Najpierw nie zwracała na owce uwagi. – Aż do momentu, gdy podczas spaceru znalazłam jagnię. Było poszarpane, pogryzione przez psa – opowiada Maniecka. – No i nie wytrzymałam, wzięłam je i pobiegłam do weterynarza.

Opisuje, że weterynarz była cudowna, przyjęła jagnię. Powiedziała, że jest w bardzo złym stanie i nie wiadomo, czy przeżyje. Mały nie podnosił się przez dwa dni, dostawał antybiotyki i kroplówkę. Potem wstał, brykał i bawił się z psem. Trafił w bezpieczne miejsce – do gospodarstwa z innymi owcami.

Pozostałe dziewięć nadal było na wolności.

– Ludzie próbowali je łapać na quadach, przy użyciu smyczy, kijów, siatek. Szkoda mi było zwierząt, bo to na pewno ogromny stres – opisuje Maniecka. – Wymyśliłam więc, że je oswoję. Jak wariatka schodziłam do kamieniołomu po nocy lub o 5 rano, żeby nikt mi nie przeszkadzał.

Karmiła owce, a te podchodziły coraz bliżej. W końcu dwie największe – przywódczynie stada, które Maniecka nazwała Wieśką i Kaśką, jadły jej z ręki. Jak te dwie za nią szły, to szło już całe stado. W końcu owce udało się złapać. Dorota Maniecka znalazła dla nich nowy dom.

Nie trafiły do niego, bo uciekły przy próbie transportu. Stada znów trzeba było szukać.

– W pewną noc była na nie łapanka, było słychać straszne krzyki zwierzęce obok kamieniołomu. Wybiegłam z latarką, szukałam, ale nic nie znalazłam. Potem cały dzień próbowałam je znaleźć, płakałam, że ktoś im zrobił krzywdę – relacjonuje Maniecka.

„To chyba koniec historii naszych owieczek" – napisała w mediach społecznościowych na początku czerwca.

Ale to nie był koniec.

SPOKÓJ KAMERUŃSKICH OWIEC

W Boże Ciało ludzie z okolicy zorganizowali śledztwo. Poza Dorotą Maniecką, byli też strażnicy miejscy ze Strzelina, a nawet burmistrz miasta. Owce się znalazły, kryją się w lesie.

– Chyba za wszelką cenę chcą wolności – wzdycha jedna z mieszkanek.

Nieliczni, którzy wiedzą, gdzie przebywa stado, nie chcą tego wyjawić, żeby już nie narażać zwierząt na stres. Liczą, że uda się stworzyć warunki do bezpiecznego załadunku owiec.

– Gdy zaczęłam je oswajać i zaczęły jeść mi z ręki, to stwierdziłam: „Mój Boże, to moje stado" – mówi Maniecka. Teraz dogląda owiec, stara się przygotować je do transportu.

Oficjalnie owce nie są już własnością siostry zmarłego gospodarza, która dostała je w spadku. Urząd Miasta i Gminy w Strzelinie informuje, że na początku czerwca, w obecności burmistrz Doroty Pawnuk, została podpisana umowa przekazania zwierząt lokalnemu stowarzyszeniu, więc formalnie należą do niego.

Sołtyska Gęsińca Agnieszka Ruszek rozmawiała z członkami fundacji zajmującej się zwierzętami. Dowiedziała się, że stado powinno poradzić sobie w obecnych warunkach także podczas chłodniejszych miesięcy. Jej zdaniem istnieje jednak szansa, że przed zimą zwierzęta zbliżą się do zabudowań, co mogłoby ułatwić ich zabezpieczenie i przewiezienie do odpowiedniego gospodarstwa. Wtedy przygoda z owcami dobiegnie końca.

– Wiem, co się z nimi dzieje. Jeśli uda się je zabezpieczyć, to na pewno zostanie wydany oficjalny komunikat – mówi Ruszek.

Teraz owce mają spokój w lesie. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

Pobiegłam w nocnym półmaratonie we Wrocławiu

Zwycięzca już na mecie, a my wciąż czekamy na start

Niektórzy siadają na ziemi, inni próbują się rozgrzać, część walczy z opadającymi powiekami. Rekordową frekwencję nocnego półmaratonu we Wrocławiu najlepiej widać wśród biegaczy z ostatniej strefy startowej – na swoją kolej czekamy prawie dwie godziny.

Kijek

Ludzi jest tyle, że trudno przejść kilka metrów. Na schodach co chwilę tworzą się korki. Sieć komórkowa jest przeciążona i przestaje działać. O miejsce na rozgrzewkę niełatwo – ja wymachuję nogami między dwoma rzędami przenośnych toalet.

To efekt rekordowej frekwencji tegorocznego nocnego półmaratonu we Wrocławiu. Choć pakiety startowe zakupiło ponad 26 tys. osób, na trasę ostatecznie ruszyło ponad 21 tys. biegaczy. To mniej niż w Warszawie, która ma miano gospodarza największego półmaratonu w Polsce. Jednak to wciąż najlepszy wynik w historii wrocławskiego biegu.

Tak duża liczba uczestników wymagała zmian. Organizatorzy przygotowali szerszą i prostszą trasę, a start i metę przenieśli na Tarczyński Arena Wrocław. Do obsługi wydarzenia zaangażowali 1,2 tys. wolontariuszy. Uruchomili też specjalne linie tramwajowe i autobusowe, którymi biegacze mogli bezpłatnie dotrzeć na stadion.

• **Rekordowy nocny półmaraton 2026 we Wrocławiu** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Tłumy na stadionie

O 20.15 orientuję się, że za kwadrans odjeżdża ostatni specjalny tramwaj na stadion. W ramach rozgrzewki pędzę więc kilometr na przystanek. Pojazd jest wypełniony biegaczami po brzegi. Wsiadający na ostatnich przystankach słyszą już tylko, że nie ma miejsca.

Na stadionie jest jeszcze gęściej. Między biegaczami krążą nie tylko wolontariusze, ale też żołnierze Wojsk Obrony Terytorialnej.

Na imprezach biegowych wiele o organizacji mówią kolejki do depozytów i przenośnych toalet. W przypadku tych drugich jest dobrze – na swoją kolej czekam zaledwie około dziesięciu minut.

Uczestnicy narzekają jednak na zakorkowane schody – jedna z biegaczek opisuje, że czekała 32 minuty, żeby na nie wejść.

„Schody to był chaos, kolejki nawet po ok. 10 minut, tłum ogromny, przepychanki. Cud, że nic się nie stało, bo był potencjał na katastrofę" – pisał inny uczestnik.

Druga sprawa to obecność postronnych osób w strefach startowych – inna zawodniczka widziała chłopaka przeciskającego się między biegaczami z hulajnogą. Na teren stadionu – poza biegaczami – mogły wejść także osoby, które wcześniej pobrały darmowe wejściówki na koncerty i strefę kibica. Zainteresowanie było tak duże, że rozeszły się jeszcze przed dniem półmaratonu.

Do godz. 21.30 mamy stanąć w swoich strefach startowych – jest ich pięć, od najszybszych do najwolniejszych. Jestem w strefie żółtej – ostatniej, która ma ruszyć na trasę.

O godz. 21.45 nad stadionem trwa pokaz dronów – zapowiadana przez organizatorów niespodzianka. O godz. 22 startuje pierwsza strefa, a nam pozostaje czekać.

• **Dziennikarka „Wyborczej" Karolina Kijek w oczekiwaniu na start** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA

Jedni narzekają, inni wzruszają ramionami i mówią, że przy rekordowej frekwencji tak musiało być. Coraz więcej osób siada na ziemi. Niektórzy spacerują, żeby nie ostygnąć, inni wracają do rozgrzewki. Parę osób owija się foliami termicznymi. Około godz. 22.40 widzę, że parę osób zaczyna przysypiać. W ubiegłym roku o tej porze byliśmy już na trasie.

Gdy zaczynamy wreszcie przesuwać się do przodu, zwycięzca półmaratonu, Kennedy Kimutai Kaptila z Kenii (1:03:06), i pozostali czołowi zawodnicy, dobiegają na metę. Przed nami wyrasta wielka brama startowa z podświetloną literą „W". Ruszamy o godz. 23.22 – prawie 1,5 godziny po pierwszych biegaczach.

Kibice i wolontariusze znów nie zawiedli

Pierwszy kilometr pokonujemy w tłumie. O wyprzedzaniu nie ma mowy, ale z każdym kolejnym kilometrem tłum coraz bardziej się rozciąga i można znaleźć własne tempo.

Tym razem organizatorzy postawili bardziej na przepustowość niż nocne zwiedzanie miasta. Większość trasy prowadzi długimi, prostymi ulicami. Najpierw biegniemy ul. Lotniczą i Legnicką do centrum, później przez pl. Jana Pawła w ul. Kazimierza Wielkiego. Dalej Most Grunwaldzki, a za Placem Grunwaldzkim zawrotka i skręt w ul. Piastowską. Potem Wyspa Piasek i znów powrót na stadion.

Co jakiś czas po drodze gra muzyka z punktów kibicowania – dodaje energii biegaczom, ale też nie daje spać okolicznym mieszkańcom, którzy narzekają na dudnienie w sieci.

Jak zwykle najbardziej porusza mnie obecność ludzi. Wolontariusze dzielnie podają wodę, izotoniki i banany w punktach odżywczych. Kibice – mimo że jest środek nocy – klaszczą, krzyczą, wymachują transparentami i wyciągają dłonie do przybicia piątki. Trasa się zmieniła, uczestników jest więcej niż kiedykolwiek wcześniej, ale ten element półmaratonu pozostaje taki sam.

Jednego odmówić tej edycji nie sposób – jej siłą znów byli ludzie. Jeszcze nigdy w historii wrocławskiego półmaratonu tak wielu nie stanęło na starcie. Mimo że dla części z nich oznaczało to, że zasnęli dopiero wtedy, gdy za oknem zaczynało świtać

Powroty o trzeciej nad ranem

Dla mnie ten bieg okazuje się wyjątkowo ciężki. Organizm zdaje się buntować przeciwko wysiłkowi o tej porze. Nogi robią się jak z cegły, a głowa co jakiś czas podsuwa prostsze rozwiązanie: skręcić z trasy i pobiec do łóżka.

Dwa lata temu mój pierwszy nocny półmaraton we Wrocławiu pokazał mi, że mogę przebiec 21 kilometrów. Drugi rok później – że potrafię zacisnąć zęby i dotrzeć do mety, nawet gdy jest ciężko. Ten nauczył mnie czegoś odwrotnego – że nie zawsze muszę to robić. Bez wyrzutów sumienia kilka razy przechodzę do marszu i się zatrzymuję.

Meta jest wewnątrz Tarczyński Areny. Za nią przechodzimy do kolejnych punktów – z napojami, folią termiczną, bananami, a na końcu z medalami. Rozstawiono je na tyle daleko od siebie, że tłum sprawnie się rozładowuje.

Do domu wracam około trzeciej nad ranem. Na przystankach wciąż stoją tłumy ludzi, szyby tramwajów parują jeszcze przed odjazdem.

Rekordowa frekwencja pozostawiła po sobie zarówno zachwyconych, jak i zirytowanych uczestników. Jedni narzekają na organizację startu i niecieka-wą trasę, inni chwalą atmosferę, wolontariuszy i sprawną obsługę biegu. Jednego odmówić tej edycji nie sposób – jej siłą znów byli ludzie. Jeszcze nigdy w historii wrocławskiego półmaratonu tak wielu nie stanęło na starcie. Mimo że dla części z nich oznaczało to, że zasnęli dopiero wtedy, gdy za oknem zaczynało świtać. ●

Karolina Kijek

eprasa.pl 87a5ae6880

„Folwark zwierzęcy" w Teatrze Polskim we Wrocławiu

Refleksja nad rewolucją na rzadko dostrzeganym obszarze

Spektakl według Orwelbla w Teatrze Polskim we Wrocławiu broni się bardzo dobrymi rolami aktorskimi oraz tym, że pozwolono, by na scenie wybrzmiały najmocniej głosy najstarszych mieszkańców folwarku.

Katarzyna Mikołajewska

Spektakl na podstawie „Folwarku zwierzęcego" George'a Orwella w reżyserii Marty Streker to mroczna wizja świata, w którym władza zawsze służy do zaspokajania potrzeb jednych, kosztem drugich. Dystopijny obraz folwarku, w którym władzę przejmują zwierzęta, potwierdza, że każda rewolucja prędzej czy później i tak porzuca swoje ideały.

Dwa wrocławskie „Folwarki"

We wrocławskim Polskim w tym samym czasie powstały dwa spektakle oparte na powieści Orwella – „Folwark zwierzęcy" dla dorosłych oraz familijne przedstawienie „Gospodarstwo zwierząt. Opowieść" adresowane do dzieci. Oba zostały wyreżyserowane przez Martę Streker i w obu odsłonach występuje ta sama obsada aktorska.

W ciekawy sposób wykorzystany został dzięki temu pełen potencjał książki Orwella, w której historia wpisana w konwencję bajki ze zwierzęcymi bohaterami tak naprawdę dotyczy spraw bardzo poważnych i adresowana jest do dorosłego odbiorcy, który ma szansę odszyfrować polityczną opowieść o władzy totalnej.

Wersja dla dorosłych widzów od pierwszych scen konsekwentnie utrzymana została w ponurym klimacie, zdominowanym przez beznadzieję i marazm. Nawet w momencie przewrotu, którego dokonują zwierzęta, przejmując władzę od człowieka, a tym samym uwalniając się z niewoli, próżno szukać wśród zwierzęcych bohaterów entuzjazmu czy prawdziwej wiary w dokonujące się zmiany. Choć z ust knura Napoleona (Anna Haba), czy wtórującego mu Kwika (Krzysztof Brzazgoń) padają wzniosłe słowa.

Najbardziej zaangażowany w pracę w myśl nowych idei koń Bokser (Edwin Petrykat). Nie tyle ufa nowej

• **„Folwark zwierzęcy" w Teatrze Polskim we Wrocławiu** FOT. MIKOŁAJ PŁYWACZ

władzy, ile najmniej analizuje obecną sytuację i dlatego do końca nie dostrzega politycznej manipulacji w działaniach sprawujących totalną władzę świń. Nieco szybciej pozorność zmian zauważa klacz Koniczyna (Teresa Sawicka), jednak pozostaje bezsilna wobec przewagi rządzących. Natomiast od samego początku sceptyczny wobec rewolucji jest osioł Beniamin (Agata Obłąkowska-Mazurkiewicz), rzadko się odzywa, ale gdy to robi, celnie i ironicznie demaskuje świnie.

Widz nie musi się natrudzić

Orwell zwierzęco-symboliczny świat napisał w bardzo czytelny sposób, nie pozostawiając wątpliwości w kwestiach interpretacyjnych i podobnie został wymyślony spektakl Streker. Każdy z bohaterów nakreślony jest grubą kreską, jego cechy charakteru, intencje oraz przemyślenia są od początku jasne i konsekwentne. W przypadku powieści Orwella, która mocno została już wyeksploatowana na teatralnych scenach, prosta, czytelna inscenizacja jest bardzo trafionym pomysłem.

Twórcy prześcigają się w dokładaniu do symbolicznej opowieści kolejnego dna, tymczasem spektakl w Teatrze Polskim broni się bardzo dobrymi rolami aktorskimi oraz tym, że pozwolono, by na scenie wybrzmiały głosy najstarszych mieszkańców folwarku – Boksera i Koniczyny. Zwrócenie uwagi na sytuację seniorów i ich stosunek do zmian, a przy tym przywiązanie do władzy postrzeganej jako twór nieomylny, w ciekawy sposób kieruje refleksję nad rewolucją na niezbyt często poruszany obszar.

Wątek ten nie przyćmiewa jednocześnie sedna opowieści Orwella, a każda z oglądanych na scenie postaci w dynamiczny sposób buduje dystopijny świat, niezależnie od tego, po której stronie się znajduje – czy działa aktywnie po stronie świń, czy też w bierny sposób podporządkowuje się nowym rządom. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34438790

Z głębokim i ogromnym żalem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

ŚP

Prof. zw. dr hab.
Herberta Szurgacza

taty naszej serdecznej koleżanki i współpracowniczki,

Pani Sędzi Justyny Szurgacz- Ślęzak.

Wyrazy szczerego współczucia oraz słowa wsparcia

składają

sędziowie, kuratorzy i pracownicy
Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Krzyków we Wrocławiu

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34438848

ODESZLI.pl
Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34438833

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w dniu 10 czerwca 2026 r. wywieszony został wykaz nieruchomości niezabudowanej, położonej w rejonie ul. Chęcińskiej (dz. 242/42), przeznaczonej do sprzedaży w trybie przetargowym.

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399), mogą składać wnioski o jej nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Pełne informacje dotyczące nieruchomości zawiera wykaz wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Pl. Nowy Targ 1-8 – obok pokoju nr 102, pierwsze piętro oraz na stronie internetowej bip.um.wroc.pl.

Dodatkowe informacje można uzyskać w pok. 126 Urzędu Miejskiego Wrocławia – Pl. Nowy Targ 1-8, tel. 71 777 72 83-84.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34438751

urząd miejski wrocławia

Prezydent Wrocławia

informuje,

że w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia przy pl. Nowy Targ 1-8 oraz na stronie bip.um.wroc.pl został zamieszczony wykaz dotyczący wyodrębnionego lokalu użytkowego przy **Rynek Ratusz 7-9 we Wrocławiu** przeznaczonego **do oddania w najem** w trybie przetargowym.

Wykaz ogłasza się na okres 21 dni od 09.06.2026 r. do 29.06.2026 r.

Podstawa: Zarządzenie nr 5167/26 Prezydenta Wrocławia z dnia 08.06.2026 r.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34438814

Wójt Gminy Długołęka informuje, że:

w siedzibie Urzędu Gminy Długołęka, przy ul. Robotniczej 12,
55-095 Długołęka, woj. dolnośląskie oraz na stronie internetowej Gminy Długołęka
www.gmina.dlugoleka.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Długołęka
zostały podane do publicznej wiadomości

wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Długołęka przeznaczonych do dzierżawy,

– Działka nr 255/2, obr. Bielawa, pow. 3m2, mpzp – 2ZI;
– Działka nr 310/11, obr. Kiełczów, pow. 4m2, mpzp – U/P2;
– Działka nr 189, obr. Śliwice, pow. 3 m2, mpzp – KD2;
– Działka nr 99, obr. Kiełczówek, pow. 3 m2, mpzp – US1;
– Działka nr 98, obr. Wilczyce, pow. 3 m2, mpzp – US1;
– Działka nr 350, obr. Wilczyce, pow. 3 m2, mpzp – ZN;
– Działka nr 113/3, obr. Ramiszów, pow. 4 m2, mpzp – KD2;
– Działka nr 204, obr. Pasikurowice, pow. 3 m2, mpzp – UI;
– Działki nr 391, obr. Siedlec, pow. 4 m2, mpzp – MN/ZP;
– Działka nr 78/5, obr. Łozina, pow. 3 m2, mpzp – UK2;
– Działka nr 186, obr. Bukowina, pow. 3 m2, mpzp – KD2;
– Działka nr 156/2, obr. Pruszowice, pow. 3 m2, mpzp – KL2;
– Działka nr 387, obr. Byków, pow. 3 m2, mpzp – KD2;
– Działka nr 448/5, obr. Długołęka, pow. 3 m2, mpzp – KPJ;
– Działka nr 49/1, obr. Długołęka, pow. 3 m2, mpzp – KD;
– Działka nr 16/12, obr. Długołęka, pow. 1,5 m2, mpzp – KD;
– Działka nr 421/25, obr. Długołęka, pow. 1,5 m2, mpzp – ZP;
– Działka nr 589/3, obr. Długołęka, pow. 4 m2, mpzp – KD.

Działki na terenie gminy Długołęka przeznaczone do dzierżawy na lokalizację pojemników na odzież używaną. Dzierżawa na czas oznaczony do lat 3. Tryb bezprzetargowy – na wniosek. Czynsz 380,00 zł netto miesięcznie.

– Działka nr 355, obr. Byków gm. Długołęka, pow. 0,5320 ha, mpzp – RP2. Działka przeznaczona do dzierżawy na cele rolne – hodowla pszczół, na czas oznaczony do lat 3. Tryb bezprzetargowy – na wniosek. Czynsz 400,00 zł rocznie.

Zarządzenie Nr 166/2026 Wójta Gminy Długołęka z dnia 10 czerwca 2026 r.
Dodatkowe informacje dotyczące najmu można uzyskać telefonicznie pod nr (71) 323 02 21.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34438822

INFORMACJA BURMISTRZA MIASTA I GMINY STRZELIN

Na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie podana jest informacja:
– Wykaz nieruchomości gruntowej zabudowanej tj. dz. 58 AM15 Strzelin, przeznaczonej do oddania w użytkowanie wieczyste na okres 49 lat, w trybie przetargu ograniczonego dla dotychczasowych użytkowników wieczystych i ich następców prawnych.
– Wykaz nieruchomości tj. cz. dz. 163/2 AM1 obręb Gościęcice, przeznaczonej do użyczenia na okres 3 lat.
– Wykaz nieruchomości tj. cz. dz. 80/111 AM5 obręb Strzelin, przeznaczonej do użyczenia na okres 10 lat.
– Wykaz nieruchomości tj. cz. dz. 104/24 AM1 obręb Warkocz, przeznaczonej do dzierżawy na okres 3 lat, celem poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej.

www.infopublikator.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34438823

BURMISTRZ MIASTA I GMINY STRZELIN

OGŁASZA PIERWSZY USTNY PRZETARG OGRANICZONY NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ ZABUDOWANEJ, POŁOŻONEJ W OBRĘBIE MIASTA STRZELINA PRZY UL. BRZEGOWEJ

Pierwszy przetarg ustny ograniczony na sprzedaż nieruchomości zabudowanej, położonej w Strzelinie przy ul. Brzegowej. Przetarg ograniczony jest dla właścicieli zabudowań istniejących na gruncie, przenikających z działki sąsiedniej (dz. 15/2 AM 22) na działkę będącą przedmiotem przetargu tj. dz. 20/15 AM 22 Strzelin.

Działka nr 20/15 AM 22 Strzelin o pow. 0,0350 ha – obręb Strzelin (użytek B – 0,0350 ha); Nr Księgi Wieczystej: WR1T/00016359/4

Cena wywoławczej netto: 58 600,00 zł +23%VAT

Przeznaczenie w m.p.z.p Strzelin Wschodnie Przedmieście: 4MW/MN/U – Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej.

Pierwszy przetarg ograniczony odbędzie się dnia 16 lipca 2026 r. (czwartek) o godz. 10:00 w sali nr 108 Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie, Rynek 10.

Termin zgłoszenia uczestnictwa w przetargu wyznacza się na dzień 13 lipca 2026 r. Do tego dnia uczestnik przetargu powinien wpłacić wadium w wysokości 20 % ceny wywoławczej działki (kolumna 7), na konto Gminy Strzelin Gospodarczy Bank Spółdzielczy w Strzelinie nr 84 9588 0004 0000 7780 2000 0060 oraz złożyć pisemne zgłoszenie uczestnictwa w przetargu.

Szczegółowych informacji udziela Wydział Nieruchomości, Urbanistyki, Rolnictwa i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie Rynek 10 (pok. 404 i 405 IV piętro) tel. 71/7830190 i 7830196.

www.infopublikator.pl

1 WR

eprasa.pl 87a5ae6880

Zawodowcy

We Wrocławiu można zostać marynarzem

Doświadczeń, jakie zdobywamy w tej szkole, nie zdobędzie się w żadnej innej – opowiada Kalina, uczennica Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu.

Sławomir Szymański

• **Uczniowie Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu** FOT. SŁAWOMIR SZYMAŃSKI/AGENCJA WYBORCZA.PL

Uczniowie Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu opowiadają, że już od pierwszej klasy zaczynają się praktyki na „śródlądziu", jak to ujmują, na statku należącym do szkoły. Dokładniej, jest to typowy dla polskich rzek zestaw – pchacz oraz barka. Statek nosi nazwę „Westerplatte II" i został zmodernizowany specjalnie na potrzeby szkolenia.

NIE MA PROBLEMÓW Z PRACĄ

– Praktyki trwają 4-5 tygodni. Przez trzy lata pływamy na Odrze, a przez dwa lata mamy miesięczne praktyki morskie, podczas których pływamy na różnych statkach. W tym roku byliśmy na „Horyzoncie II". Dużo się nauczyłam i bardzo dobrze spędziłam ten czas, będzie dużo wspomnień. Nie każda 17-latka jest w stanie popłynąć na morze na miesiąc – przyznaje Kalina.

Taki rejs to niewątpliwie ciekawa i niezwykła przygoda. Tylko co dalej? Pytam, czy po tej szkole jest praca? Czy na pewno można więc wiązać przyszłość akurat z tym zawodem?

– Zdecydowanie tak. Po szkole mamy uprawnienia technika żeglugi śródlądowej i zostaje się starszym marynarzem. Można od razu pracować albo na śródlądziu, albo na morzu. Zarobki są bardzo dobre, nawet zwykły marynarz nie zarabia mało. I rosną wraz z doświadczeniem oraz nowymi umiejętnościami. Po szkole można też iść na studia. W Szczecinie jest Politechnika Morska, a w Gdyni Uniwersytet Morski – opowiada Kalina.

Jak wygląda potencjalny rynek pracy? Na przykład na Odrze we Wrocławiu pływają dziś prawie wyłącznie statki pasażerskie, i to na krótkich trasach. W całym kraju w 2024 roku było 109 statków pasażerskich w żegludze śródlądowej (dane GUS).

Natomiast żegluga towarowa na Odrze prawie zanikła. Dawniej widok barek na rzece był czymś zwyczajnym – teraz to rzadkość. W raporcie GUS z ubiegłego roku mowa jest o „marginalnym" znaczeniu żeglugi śródlądowej w krajowym systemie transportowym. Jej udział w przewozach ładunków ogółem w 2024 roku wyniósł, to nie pomyłka: 0,08 proc. W sumie w całym kraju naliczono tylko 134 pchacze i holowniki, do tego 51 barek z własnym napędem.

Rynek pracy dla marynarzy śródlądowych ciągle jeszcze jest, wykwalifikowanych specjalistów w tej branży nie ma też wielu. To zawód niszowy, co ma swoje plus, ale pula stanowisk jest tu jednak dość ograniczona. Uczniowie, z którymi rozmawiałem, nie bardzo się tym przejmują. Faktem jest, że dziś szeroko otwarte są przed nimi drzwi do pracy zagranicą. Jeśli chodzi o żeglugę śródlądową, to polscy marynarze pływają często na rzekach i kanałach w krajach Europy Zachodniej, gdzie transport wodny ma się lepiej niż u nas.

KSZTAŁCĄ MARYNARZY PO PRZERWIE

Uczniów TŻŚ spotkałem podczas Targów Wrocławskich Szkół Średnich, zorganizowanych przez Młodzieżową Radę Miasta. Chętni mieli okazję, by na tym „marynarskim" stoisku nauczyć się wiązania węzłów. To jeden z elementów nauki w tej szkole, ale przyszli marynarze opowiadali przede wszystkim o poznawaniu tajników nawigacji, w tym z wykorzystaniem radarów, jak również kompasu. Śmiali się jednak, gdy pytałem, czy uczą się też astronawigacji, czyli sztuki ustalania pozycji na podstawie obserwacji słońca czy gwiazd. To już nie te czasy.

FOT. SŁAWOMIR SZYMAŃSKI/AGENCJA WYBORCZA.PL

Rynek pracy dla marynarzy śródlądowych ciągle jeszcze jest, wykwalifikowanych specjalistów w tej branży nie ma też wielu. To zawód niszowy, co ma swoje plus, ale pula stanowisk jest tu jednak dość ograniczona

Szkoła dysponuje nowoczesną bazą dydaktyczną, w tym symulatorami.

– Można tam pływać na bardzo różnych statkach, ale my na symulatorach przeważnie pływamy na mniejszych kontenerowcach, tankowcach, raczej nie na większych statkach morskich, bo jesteśmy jednak na śródlądówce – mówił jeden z uczniów.

Dodajmy, że wrocławskie Technikum Żeglugi Śródlądowej ma dziś siedzibę przy ul. Młodych Techników 58. Tradycje tej szkoły sięgają 1946 roku, ale miała 13 lat przerwy w działaniu. Wcześniej w mieście istniał Zespół Szkół Zawodowych Żeglugi Śródlądowej przy ul. Brücknera 10, który został jednak zamknięty w 2005 roku.

W nowej odsłonie szkoła została reaktywowana w 2017 roku, a od 1 września 2018 naukę rozpoczęła tam pierwsza klasa.

SĄ NOWOŚCI W SZKOŁACH

Od września TŻŚ we Wrocławiu będzie miało nowe kierunki kształcenia – technik budownictwa wodnego, technik eksploatacji portów i terminali oraz turystyka wodna.

Nowości we wrocławskich szkołach kształcących w zawodach jest więcej. W dwóch z nich od 1 września 2026 roku planowane jest wprowadzenie nowego zawodu – technik gospodarki nieruchomościami. Ma wejść do oferty Zespołu Szkół Ekonomiczno-Ogólnokształcących oraz Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych.

Natomiast w czterech wrocławskich technikach zostaną od września uruchomione tzw. „klasy dronowe", których uczniowie mają zostać specjalistami w obsłudze tego rodzaju urządzeń. Nauczą się, jak pilotować, serwisować i wykorzystywać drony w różnych dziedzinach. Program „dronowej" nauki nie będzie więc wszędzie taki sam. Zostanie dopasowany do profilu kształcenia w danej szkole.

Klasy, w których będą się kształcić przyszli operatorzy bezzałogowych statków powietrznych, pojawią się w nowej ofercie rekrutacyjnej na rok szkolny 2026/2027 w Zespole Szkół nr 1 przy ul. Słubickiej, w Zespole Szkół Logistycznych przy ul. Dawida, w Elektronicznych Zakładach Naukowych przy ul. Braniborskiej oraz w Lotniczych Zakładach Naukowych przy ul. Kiełczowskiej.

REKRUTACJA W TOKU

Trwa pierwszy etap rekrutacji do szkół ponadpodstawowych. We Wrocławiu na rok szkolny 2026/2027 przygotowano w sumie 8,1 tys. miejsc, w tym 4830 w liceach ogólnokształcących, 2437 w technikach oraz 833 w szkołach branżowych.

Jak informuje miasto, proces naboru pozostaje w pełni elektroniczny. Rodzice korzystają z profilu zaufanego, a osoby, które go nie posiadają, mogą złożyć wniosek bezpośrednio w szkole. Rodzice mogą też skorzystać z pomocy wirtualnego asystenta opartego na sztucznej inteligencji, który wspiera kandydatów i ich opiekunów podczas rekrutacji.

Pierwszy etap rekrutacji zakończy się 15 lipca, gdy do publicznej wiadomości zostaną podane listy kandydatów zakwalifikowanych oraz niezakwalifikowanych. Następnie do 21 lipca będzie czas na potwierdzenie woli przyjęcia do danej szkoły (złożenie oryginałów dokumentów).

Kto w I etapie nie dostanie się do żadnej z wybranych placówek lub dostanie się do szkoły, ale zmieni zdanie i zechce uczyć się w innej, będzie mógł przystąpić do II etapu rekrutacji, który rozpocznie się 23 lipca. Oczywiście, wtedy do wyboru pozostaną tylko te szkoły, w których zostaną jeszcze wolne miejsca. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

Dolny Śląsk ma wymarzone rowerowe „miejscówki” dla całych rodzin

Kto chciałby wybrać się na rowerową wycieczkę z dziećmi, na Dolnym Śląsku wybór ma bardzo duży. Przedstawiamy tu kilka pomysłów – tras niezbyt długich, z dobrą nawierzchnią, bez samochodów i z różnego rodzaju atrakcjami w pobliżu. Na nizinach i w górach.

Dolina Baryczy, fot. materiały prasowe UMWD

Zacznijmy od Doliny Baryczy, gdzie największym magnesem dla rowerzystów jest ścieżka poprowadzona śladem dawnej wąskotorówki, nazwana imieniem Ryszarda Szurkowskiego, który mieszkał i dużo jeździł w tych okolicach.

Z dziećmi najlepiej wybrać się na odcinek między Miliczem a Grabownicą (miejscowością na wschód od Milicza). Na obu krańcach tej trasy, tuż obok ścieżki, znajdziecie gastronomię. A po drodze znajduje się Ruda Milicka, gdzie jest przyjemny plac zabaw z prawdziwym niebieskim, wrocławskim tramwajem. W Rudzie Milickiej warto też na chwilę zjechać ze ścieżki i wybrać się na groblę pomiędzy dwoma dużymi stawami. Koniecznie zabierzcie ze sobą dobrą lornetkę. O tej porze roku zobaczycie tam ptasi spektakl rozgrywający się na dwóch scenach równocześnie.

A celem takiej wycieczki może być wieża obserwacyjna znajdująca się nad jeszcze innym, przepięknym stawem tuż za Grabownicą. To najwyższy taki obiekt w całej Dolinie Baryczy. Tam lornetka oczywiście też się przyda. Trasa z Milicza do wieży to w jedną stronę ok. 10 km (lub 12 km, jeśli liczyć wizytę na wspomnianej grobli).

Pętla najbliżej wody

W Dolinie Baryczy znajdziecie też miejsca mniej znane, a piękne i w sam raz na rower. Z dziećmi warto wybrać się np. na ścieżkę przyrodniczą wokół stawów w Krośnicach. Jest o tyle fajna, że w większości prowadzi tuż nad wodą, która jest raz z prawej, raz lewej strony. Pojedziecie groblami wokół 11 stawów! Bliżej przyrody i wody już się nie da. To stosunkowo krótka wycieczka o długości ok. 10 km, co ważne: pozbawiona długich, monotonnych odcinków, z dobrą nawierzchnią i w formie pętli.

Zgoda, na tej trasie nie ma żadnych dodatkowych atrakcji, ale taką wycieczkę można połączyć z przejażdżką Krośnicką Koleją Wąskotorową, która kursuje po rozległym parku trasą o długości niespełna 3 km, za to z pięcioma stacjami. Sprawdzone, że zestaw „przejażdżka rowerem, a później kolejką”, sprawia dzieciom dużo frajdy.

Wygodne trasy z atrakcjami

Gdzie jeszcze można pojeździć z młodszymi rowerzystami? Trasy poprowadzone śladem dawnych linii kolejowych nadają się do tego świetnie, bo mają łagodny profil (pociągi nie mogły mieć zbyt pod górę), są całkowicie wydzielone od ruchu, wiodą przez lasy, łąki, pola. Co ważne, można je znaleźć w różnych częściach Dolnego Śląska. Na dodatek przy każdej są interesujące miejsca, które można zwiedzić przy okazji.

Jedna z nich prowadzi z Bolesławca (przepiękny Rynek z rozwiniętą gastronomią i Muzeum Ceramiki niemal do Zamku Grodziec (przy czym sam podjazd do zamku jest bardzo stromy, ale krótki), inna z Kamiennej Góry (projekt Arado, podziemna trasa i tajemnice z czasów II wojny światowej) do Krzeszowa, można też wybrać się trasą z Wołowa (przyjemny Ryneczek z lodziarniami i samolot Mirosława Hermaszewskiego, czyli pierwszego polskiego astronauty) do Lubiąża (spektakularny zespół poklasztorny).

Na rowerze rodzinnie w góry

Jeśli dzieci czują się na rowerze pewnie, sprawnie obsługują przerzutki i dobrze panują nad hamulcami, nic nie stoi na przeszkodzie, by wybrać się z nimi w góry. Rzecz jasna, nie chodzi o wymagające trasy MTB – chyba że jedziemy z pełnymi energii nastolatkami. Sudety mają jednak to do siebie, że są bardzo zróżnicowane.

Najlepszym na to przykładem są Góry Izerskie. Fakt, są tam wymagające podjazdy i trudniejsze technicznie zjazdy, można się zmęczyć, ale... wcale nie trzeba. Trasa między Dolnośląskim Centrum Sportu w Jakuszycach a schroniskiem Orle jest prawie płaska i prowadzi asfaltem, za to cały czas pięknym lasem. Kilka kilometrów dalej, drogą już kamienistą, ale technicznie i kondycyjnie wcale nie trudną, na Łące Izerskiej znajduje się schronisko Chatka Górzystów. Kultowe – nawet jeśli to słowo bywa nadużywane, to w tym przypadku jest całkowicie na miejscu. Łąka Izerska (niesłusznie zwana też Halą Izerską) to w ogóle jedno z najbardziej malowniczych miejsc na Dolnym Śląsku, a w Chatce można liczyć na pyszne naleśniki z jagodami. Zdecydowanie też kultowe. Jest cel i nagroda, a to w wyprawach w towarzystwie dzieci bezcenne atuty.

Trasa z Jakuszyc do Chatki Górzystów to tylko 9 km w jedną stronę. To może być bardzo przyjemna wyprawa na cały dzień, z dłuższymi przystankami w schroniskach i w najbardziej malowniczych miejscach.

Start z Jakuszyc ma jeszcze jedną zaletę – wypożyczycie tam rowery, więc nie trzeba ich przywozić ze sobą. Bezpośrednio pod DCS podjedziecie pociągiem ze Szklarskiej Poręby, a potem na rower i na trasę.

Single są też dla młodszych

Single tracki robią furorę w Sudetach. To prawda, nie wszystkie takie ścieżki nadają się dla dzieci. Niektóre są zbyt trudne technicznie, inne wymagają trochę kondycji. Ale naprawdę wiele jest też takich, na których dzieci poradzą sobie bez problemu.

Jeśli ktoś czuje, że najpierw warto poćwiczyć, może się wybrać do Jedliny-Zdroju. Tam, tuż nad Pałacem Jedlinka (który można przy okazji zwiedzić) znajduje się krótki, łatwy i przepięknie położony single, gdzie można sprawdzić swoje umiejętności. Kto poczuje się na siłach, od razu może przenieść się na trochę trudniejsze single zbudowane na górskim łańcuchu złożonym z czterech ponad 500-metrowych szczytów w centrum Jedliny-Zdroju.

Bardzo przyjazne są single w Świeradowie-Zdroju. Urozmaicone i w dużej części naturalne (czyli bez specjalnie przygotowanej nawierzchni), ale technicznie dość łatwe. Na początek można się wybrać na niemal całkiem płaską pętlę, na nieco wyższym poziomie trudności jest trasa czarna, ale można ją przejechać bez strachu w oczach, a na końcu czuje się satysfakcję.

Nie sposób pominąć systemu Singletrack Glacensis zbudowanego i stale rozwijanego głównie wokół Ziemi Kłodzkiej. Liczy już ponad 260 km takich tras! Twórcy tego systemu podzielili ścieżki na cztery poziomy trudności, w tym jest familijna, czyli najłatwiejsza. Z małymi dziećmi można się wybrać do Barda, gdzie znajdują się dwie takie trasy – Pętla Hrabiowska oraz Wzgórze Różańcowe. Nieco dłuższa i trochę trudniejsza będzie Pętla Chwalisław (dostępna z Przełęczy Kłodzkiej). Najlepiej zajrzeć na stronę internetową Singletrack Glacensis i wybrać coś dla swojej rodziny. Wszystkie trasy są tam szczegółowo opisane.

A może kolarstwo grawitacyjne? Polega na tym, że na rowerze tylko zjeżdżasz, zwykle po ścieżce przypominającej tor przeszkód. W tej zabawie można liczyć na większą dawkę adrenaliny. Czy to bezpieczne dla dzieci? W Zieleńcu tak. Kilka lat temu otwarto tam Family Bike Park z rowerowymi trasami zjazdowymi zaprojektowanymi tak, by każdy mógł tam pozjeżdżać – i młodsi, i starsi początkujący.

Dodajmy, że rowery wjeżdżają pod górę wyciągiem, a nam zostaje czysta radość z jazdy. Pod tym względem na rowerze w Zieleńcu jest więc podobnie jak zimą na nartach.

DOLNY ŚLĄSK

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza

ZIELONA PLANETA
KRAKÓW

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Skowrońska**

wyborcza.pl

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zielona Planeta Kraków

Nagroda dla tych, którzy zmieniają miasto

▸ 2-7

OGŁOSZENIE 34437520

ZIELONA PLANETA KRAKÓW

REKLAMA

PARTNER GŁÓWNY Kraków

PARTNERZY

WODOCIĄGI Miasta Krakowa
125 lat! Jesteśmy z Wami. Każdego dnia.

Łukasiewicz Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych

wfosigw wojewódzki fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w krakowie

muzeum manggha

1 KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Zielona Planeta Kraków

Nagrody dla tych, którzy zmieniają miasto

Od naukowców badających skutki zmian klimatu, przez społeczników walczących o miejską zieleń, po przedsiębiorców rozwijających technologie przyszłości. Podczas pierwszej gali Nagrody Zielona Planeta Kraków poznaliśmy ludzi i inicjatywy, które sprawiają, że Kraków staje się lepszym miejscem do życia.

Małgorzata Skowrońska

Kraków potrzebuje dziś nie tylko nowych inwestycji, kolejnych strategii i ambitnych planów. Potrzebuje także ludzi, którzy każdego dnia zmieniają miasto wokół siebie. Czasem poprzez działalność naukową, czasem biznes, czasem kulturę, a czasem po prostu konsekwentną troskę o najbliższe otoczenie.

To właśnie dla nich powstała Nagroda Zielona Planeta Kraków – nowa inicjatywa „Gazety Wyborczej" w Krakowie, organizowana wspólnie z Miastem Kraków. Jej pierwsza gala odbyła się 28 czerwca w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha.

Nieprzypadkowo właśnie tam.

– Spotykamy się w instytucji, która właściwie od początku myśli o ekologii. Może nie jako o zielonej planecie, ale przynajmniej jako o zielonej instytucji – mówiła Katarzyna Nowak, dyrektorka Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha.

• **Pierwsza gala Nagrody Zielona Planeta Kraków odbyła się 28 czerwca w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Przypominała, że budynek zaprojektowany przez Aratę Isozakiego powstał w ścisłej relacji z Wisłą i otaczającym krajobrazem.

– Wystarczy wejść kilka kroków od ruchliwej ulicy i znaleźć się na naszym tarasie. Nagle jesteśmy w zupełnie innym Krakowie: wśród bambusów, wiśni i spokoju. To jest właśnie japońska uważność. Manggha jest miejscem spowolnienia i refleksji, ale też miejscem, w którym rozmawiamy o odpowiedzialności za świat i środowisko – podkreślała.

Ekologia po krakowsku

Nagroda Zielona Planeta Kraków od początku miała opowiadać o ekologii rozumianej szerzej niż tylko ochrona przyrody.

– Przyszłość albo będzie zielona, albo nie będzie jej wcale – mówiła podczas gali Magdalena Mach, redaktorka naczelna „Wyborczej" w Krakowie.

Jak podkreślała, miasto nie zmienia się dzięki głośnym hasłom, lecz dzięki ludziom, którzy każdego dnia wykonują swoją pracę.

– To opowieść o Krakowie przyszłości. O Krakowie, który zmienia się dzięki odważnym pomysłom, inicjatywom wybiegającym w przyszłość i codziennej pracy fantastycznych ludzi. Łączy ich troska o wspólne dobro i troska o środowisko. Nie tylko środowisko rozumiane jako przyroda, ale jako dobre miejsce do życia. Miasto przyjazne swoim mieszkańcom – mówiła.

Podobnie o idei nagrody mówił Łukasz Pawlik, zastępca dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej, reprezentujący Miasto Kraków.

– Myślenie o zieleni zaczyna się od inicjatyw, o których dziś rozmawiamy. To fantastyczna okazja, żeby zobaczyć, jak wiele dzieje się w naszym mieście. Te inicjatywy mają znaczenie nie tylko dla Krakowa, ale często także dla regionu i Europy. Chciałbym, żeby to, co tutaj wykiełkuje, szło dalej – na cały świat – mówił.

Dodał, że Kraków pracuje nad tworzeniem nowej wizji rozwoju miasta.

– W tej strategii jakość życia i środowisko przyrodnicze mają bardzo wysoką rangę. Chcemy, żeby zieleń była trwałym elementem przyszłości Krakowa, niezależnie od tego, kto będzie nim zarządzał.

Zielone statuetki z Krakowa

Symbolem pierwszej edycji nagrody były wyjątkowe, zielone statuetki wykonane specjalnie dla laureatów przez Krakowską Hutę Szkła działającą w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Ceramiki i Materiałów Budowlanych.

O ich historii opowiadał podczas gali prof. Paweł Pichniarczyk, członek kapituły konkursu.

– Hutę Szkła w Krakowie zaczęliśmy odtwarzać kilkanaście lat temu. To miejsce ma ponad stuletnią tradycję. Przetrwało II wojnę światową, przetrwało czasy PRL. Powstawało tutaj słynne szkło krakowskie, znane w całej Europie – mówił.

Przypominał, że dziś krakowska huta jest nie tylko miejscem produkcji szkła, ale również przestrzenią edukacji i rozwoju nowych technologii.

– Spotykają się tutaj nauka, innowacje, edukacja i sztuka. To wszystko bardzo dobrze wpisuje się w ideę Zielonej Planety Kraków. Zielone statuetki są symbolem tych wartości – podkreślał.

Zielona przestrzeń. Miejsce, które buduje wspólnotę

Pierwszą nagrodę wieczoru wręczyła Monika Kupnicka, dyrektor-

eprasa.pl 87a5ae6880

Kraków

DAj SIĘ
zaprosić
na

Dzień
Otwarty
Magistratu

14 czerwca 2026
od godz. 11.00

Magistrat
Pawilon Wyspiańskiego
Plac Wszystkich
Świętych 3-4

Skwer przy
ul. Franciszkańskiej 4

Więcej na krakow.pl

34436712

1 KRA

eprasa.pl 87a5ae6880

ka ds. zrównoważonego rozwoju i komunikacji w Wodociągach Miasta Krakowa.

Laureatem kategorii „Zielona przestrzeń" została Cafe Nowa Księgarnia w Nowej Hucie – kawiarnia i księgarnia, która przez lata stała się jednym z najważniejszych miejsc spotkań lokalnej społeczności.

Nagrodę odebrał Jacek Dargiewicz. – Już samo znalezienie się w tym gronie było dla nas ogromnym wyróżnieniem. Bardzo się cieszę, że zostały dostrzeżone małe, oddolne inicjatywy pokazujące bogactwo Krakowa i to, że ekologia może mieć wiele wymiarów – mówił.

Jak podkreślał, od początku prowadzenia nietypowej kawiarni w sercu „starej" Nowej Huty razem z żoną Agnieszką starali się pokazać, że codzienne wybory mają znaczenie. – Chcemy pokazywać, że nawet takie miejsca jak kawiarnie czy księgarnie mogą wpływać na swoje otoczenie. Wprowadziliśmy bezpłatną wodę z kranu, bo wierzymy, że powinno to być standardem. Pracujemy też nad systemem kaucyjnym kubków na kawę na wynos. Mam wrażenie, że takie małe miejsca mogą pokazywać, że ekologia zaczyna się od naszych codziennych wyborów.

Dargiewicz zwracał uwagę, że budowanie sąsiedzkich relacji i wspólnoty jest równie ważne, jak działania związane bezpośrednio z ochroną środowiska.

– Chcemy wpływać na dzielnicę i pokazywać, że przyjazne miasto buduje się także poprzez miejsca spotkań i codzienne relacje między ludźmi.

Zielony umysł. Nauka dla przyszłości

Nagrodę w kategorii „Zielony umysł" wręczył prof. Paweł Pichniarczyk.

Kapituła wyróżniła prof. Szymona Drobniaka, biologa ewolucyjnego i ekologa z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Profesor nie mógł uczestniczyć w gali – prowadzi badania w Szwecji. Nagrodę w jego imieniu odebrał rzecznik Uniwersytetu Jagiellońskiego Marcin Kubat.

– Profesor był bardzo wzruszony i zaskoczony tym wyróżnieniem. Niestety obowiązki badawcze zatrzymały go w Szwecji – mówił.

Podczas gali wyświetlono nagranie laureata.

– Jest mi niezmiernie miło, że kapituła postanowiła przyznać mi tę nagrodę. Obowiązki badawcze trzymają mnie dziś daleko od Krakowa. Badam wpływ zmian klimatu na ptaki, tak żebyśmy jeszcze lepiej mogli zrozumieć, jak możemy im pomóc i jak zmiany klimatu naprawdę wpływają na przyrodę – mówił prof. Drobniak.

I dodawał: – Mam nadzieję, że ta nagroda pozwoli mi jeszcze skuteczniej mówić o przyrodzie i wskazywać jej najbardziej palące potrzeby.

EKO-Twórca Biznesu. Gdy innowacja spotyka odpowiedzialność

Laureata w kategorii kategorii „EKO-Twórca Biznesu" ogłaszał Marcin Szcześniak, dyrektor marketingu „Gazety Wyborczej" w Krakowie.

– To wyjątkowa kategoria, bo spotykają się w niej rozwój gospodarczy, innowacje i odpowiedzialność za środowisko. Gratuluję wszystkim nominowanym, bo tworzycie rzeczy naprawdę ważne. W tej kategorii walka była niezwykle wyrównana – mówił.

Ostatecznie zwyciężyli naukowcy AGH i firma 2loopTech, którzy rozwijają technologię niemal całkowitego recyklingu zużytych paneli fotowoltaicznych. Nagrodę odebrał Maciej Tora, prezes 2loopTech.

– Już sama nominacja bardzo mnie ucieszyła. Szczególnie dlatego, że kapituła zwróciła uwagę na działalność lokalną, oddolną i wspólnotową. To było dla mnie niezwykle ważne – mówił.

I dodawał: – Przyświeca nam zasada: działaj lokalnie, myśl globalnie. Jeśli za dwadzieścia czy trzydzieści lat panele fotowoltaiczne przestaną być użyteczne, nie powinny stawać się problemem ani trafiać na wysypiska gdzieś na świecie. Powinniśmy umieć zagospodarować je lokalnie, tutaj, na miejscu, w Polsce.

Wśród finalistów znalazła się również krakowska firma Proteine Resources.

– W DNA naszej firmy ekologia była obecna od samego początku. Najpierw była pasja i troska o środowisko, a dopiero później zastanawialiśmy się, jak z tego zrobić biznes. Bardzo się cieszę, że ta praca została zauważona przez moje rodzinne miasto – mówił Konrad Włodarczyk, założyciel Proteine Resources.

Generacja EKO. Młodzi zmieniają świat

Laureata kategorii Generacja EKO ogłaszał Piotr Gąsiorowski, zastępca prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (zastępował na gali członka kapituły prezesa WFOŚiGW Jerzego Popiela).

– Wszyscy wiemy, jak ważna jest pasja. Kiedy jednak uda się przełożyć ją na działanie, staje się osiągnięciem. A kiedy z tego działania korzysta ktoś więcej niż sam pasjonat, pojawia się prawdziwa wartość. Jeśli beneficjentem jest jeszcze środowisko, mamy już do czynienia z czymś, co zasługuje na nagrodę – mówił.

Laureatem został Bartłomiej Domżał, znany w mediach społecznościowych jako Włóczykij Bartuś.

Kapituła doceniła jego sposób opowiadania o przyrodzie – bez moralizowania, za to z autentyczną pasją.

– Nie jestem tak wprawnym mówcą jak moi poprzednicy. Chciałbym po prostu zachęcić wszystkich do wychodzenia do lasu, w góry, do odpoczywania i korzystania z piękna, które nas otacza – powiedział zwycięzca. Laureat tej kategorii otrzymał również nagrodę finansową w wysokości 5 tys. zł.

Nagroda Czytelników. Zielone pospolite ruszenie

O tym, kto zdobędzie Nagrodę Czytelników „Wyborczej", zdecydowali mieszkańcy Krakowa.

Najwięcej głosów otrzymał Krzysztof Kwarciak – społecznik od lat zaangażowany w ochronę drzew, terenów zielonych i przyrody w mieście.

– Nie spodziewałem się zwycięstwa. Jestem jedną z osób tworzących zielone pospolite ruszenie. To, że nasze miasto się zmienia, że zieleni jest coraz więcej, jest efektem zaangażowania wielu zwykłych mieszkańców, którzy robią niezwykłe rzeczy – mówił.

Podkreślał, że działalność społeczna wymaga cierpliwości.

– Z działalnością społeczną jest trochę jak z sadzeniem roślin. Trzeba włożyć dużo wysiłku i nie zawsze od razu trafia się na podatny grunt. Ale efekty potrafią być bardzo satysfakcjonujące.

I dodawał: – Ta nagroda należy się wszystkim mieszkańcom i wszystkim, którzy angażują się w zmienianie miasta na lepsze. Także urzędnikom, którzy wkładają wiele serca w realizowanie różnych przedsięwzięć.

Zielona planeta zaczyna się od ludzi

Pierwsza edycja Zielonej Planety Kraków pokazała, że ekologia nie musi oznaczać wyłącznie ochrony przyrody. Może oznaczać budowanie sąsiedzkiej wspólnoty. Rozwijanie nauki. Tworzenie odpowiedzialnego biznesu. Edukowanie młodych ludzi. Walkę o drzewa i miejską zieleń.

Laureaci pierwszej edycji są bardzo różni. Kawiarnia w Nowej Hucie. Naukowiec badający wpływ zmian klimatu na ptaki. Firma odzyskująca surowce z paneli fotowoltaicznych. Twórca internetowy zachęcający młodych do kontaktu z naturą. Społecznik walczący o miejskie drzewa.

Łączy ich jedno – przekonanie, że zmiana zaczyna się blisko. Od miejsca, za które czujemy odpowiedzialność. I być może właśnie to jest najtrafniejsza definicja Zielonej Planety Kraków.

▲ **Statuetka dla tych, którzy zdobyli Nagrodę Zielona Planeta Kraków** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

◀ **Statuetka wręczana laureatom Nagrody Zielona Planeta Kraków (poniżej) nawiązuje do Wisły i zakoli** FOT. MAREK PODMOKŁY / AGENCJA WYBORCZA.PL

NOMINOWANI DO NAGRODY ZIELONA PLANETA KRAKÓW 2026

KATEGORIA „ZIELONA PRZESTRZEŃ"

„Zielona Przestrzeń" obejmuje działania najbardziej widoczne – związane z jakością powietrza, terenami zielonymi, ochroną rzek czy tworzeniem przestrzeni przyjaznych mieszkańcom. To inicjatywy, które realnie zmieniają miejską tkankę.

CAFE NOVA (LAUREAT)

Miejsce w Nowej Hucie, które stało się ważnym punktem na mapie lokalnej wspólnoty. Łączy książki, rozmowy i spotkania, tworząc przestrzeń otwartą i uważną na potrzeby mieszkańców. To przykład ekologii rozumianej szeroko – jako troski o relacje, jakość codziennego życia i zakorzenienie w miejscu. Zieloność nie wynika tu z dekoracji, lecz z atmosfery i trwałości więzi, które się tu tworzą. Pokazuje, że przyjazne miasto zaczyna się od takich właśnie miejsc.

TARG PIETRUSZKOWY

To jedno z tych miejsc, gdzie idea „lokalności" przestaje być hasłem, a staje się codzienną praktyką. Targ Pietruszkowy od lat łączy mieszkańców z producentami, skracając dystans między tym, kto wytwarza żywność, a tym, kto ją kupuje. Opiera się na sezonowości, jakości i bezpośrednich relacjach, które budują zaufanie i wzmacniają lokalną gospodarkę. To nie tylko zakupy – to spotkanie, rozmowa, powrót do prostszego rytmu. Ekologia ma tu wymiar bardzo konkretny: świadomych wyborów, które wpływają na to, jak wygląda nasze jedzenie i nasze miasto.

AKCJA RATUNKOWA DLA KRAKOWA

to jeden z najbardziej wyrazistych głosów w sprawie jakości życia w Krakowie. Akcja Ratunkowa dla Krakowa łączy aktywizm, wiedzę i zaangażowanie mieszkańców, reagując na decyzje zagrażające zieleni i przestrzeni wspólnej. Jej działania pokazują, że miasto to nie tylko inwestycje, ale przede wszystkim miejsce życia ludzi. To ekologia rozumiana jako prawo do czystego powietrza, zieleni i uporządkowanej przestrzeni. Ruch, który przypomina, że odpowiedzialność za miasto zaczyna się od obywatelskiego zaangażowania.

KATEGORIA „ZIELONY UMYSŁ"

„Zielony Umysł" skupia się na tym, co mniej uchwytne, ale równie istotne – edukacji i budowaniu świadomości ekologicznej. To działania obecne w szkołach, kulturze, mediach i internecie, które kształtują sposób myślenia o świecie.

PROF. SZYMON DROBNIAK (LAUREAT)

Biolog ewolucyjny i ekolog, badający zależności między organizmami a środowiskiem oraz to, jak zmiany – w tym klimatyczne – wpływają na funkcjonowanie ekosystemów. Łączy pracę naukową z aktywną popularyzacją wiedzy, tłumacząc złożone procesy przyrodnicze w sposób przystępny i zrozumiały. Angażuje się w upowszechnianie wiedzy o bioróżnorodności i konsekwencjach kryzysu klimatycznego. Reprezentuje podejście do nauki oparte na faktach, odpowiedzialności i myśleniu długofalowym.

eprasa.pl 87a5ae6880

Nowoczesna technologia, jakość, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój

Wodociągi Miasta Krakowa

Wodociągi Miasta Krakowa należą do grona przedsiębiorstw, które pokazują, że nowoczesna infrastruktura komunalna nie jest wyłącznie zapleczem technicznym miasta, lecz jednym z kluczowych elementów jego bezpieczeństwa, odporności i jakości życia mieszkańców. Spółka konsekwentnie rozwija system zarządzania wodą i ściekami, łącząc wieloletnie doświadczenie branżowe z rozwiązaniami opartymi na danych, automatyzacji, sztucznej inteligencji i wysokich standardach środowiskowych.

Cztery zakłady uzdatniania wody, dwie oczyszczalnie ścieków oraz rozbudowana sieć wodociągowa i kanalizacyjna, zapewniają mieszkańcom Krakowa dostęp do bezpiecznej wody oraz sprawnie funkcjonującego systemu odbioru i oczyszczania ścieków. To infrastruktura, która na co dzień pozostaje niemal niewidoczna, ale ma fundamentalne znaczenie dla funkcjonowania nowoczesnej metropolii.

Spółka inwestuje w rozwiązania, które pozwalają szybciej identyfikować ryzyka, skuteczniej reagować na zakłócenia i optymalizować procesy technologiczne. Szczególne znaczenie mają tu systemy monitorowania sieci, narzędzia detekcji wycieków, modelowanie hydrauliczne oraz integracja danych pochodzących z różnych obszarów działalności przedsiębiorstwa. Dzięki temu zarządzanie infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną staje się coraz bardziej precyzyjne, predykcyjne i efektywne.

Jednym z kierunków rozwoju technologicznego Spółki jest wykorzystanie sztucznej inteligencji m.in. w Zakładzie Oczyszczania Ścieków Płaszów. Tam zaawansowane sieci neuronowe są wykorzystywane do sterowania pompami i doboru najbardziej efektywnej energetycznie konfiguracji ich pracy. To przykład innowacji, która przynosi wymierne efekty: ogranicza zużycie energii i zwiększa bezpieczeństwo procesów technologicznych.

Rozwój Wodociągów Miasta Krakowa obejmuje również narzędzia wspierające zadania strategiczne i operacyjne. Platforma Wspierania Decyzji integruje różne systemy informatyczne z hydraulicznym modelem sieci. Takie podejście pozwala lepiej planować rozwój infrastruktury, analizować scenariusze pracy systemu i skuteczniej zarządzać jednym z najważniejszych zasobów miasta.

Innowacyjność WMK ma także wymiar środowiskowy. Spółka konsekwentnie inwestuje w gospodarkę obiegu zamkniętego, odnawialne źródła energii, efektywność energetyczną i rozwiązania ograniczające wpływ działalności na otoczenie. Oczyszczalnie ścieków stają się dziś nie tylko instalacjami technologicznymi, ale również centrami odzysku energii i zasobów. Wykorzystanie biogazu, rozwój kogeneracji, instalacje fotowoltaiczne oraz optymalizacja procesów energetycznych wzmacniają samowystarczalność i odporność infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej.

Fundamentem działalności Spółki pozostaje jakość usług. Bezpieczeństwo wody dostarczanej mieszkańcom potwierdzają systematyczne badania prowadzone przez akredytowane Centralne Laboratorium. Stały monitoring parametrów jakościowych, regularny pobór próbek i dziesiątki tysięcy analiz wykonywanych każdego roku pozwalają utrzymywać wysoki standard krakowskiej kranówki i szybko reagować na zmieniające się warunki pracy sieci.

Chcesz poznać szczegóły? Zeskanuj kod QR i wejdź na naszą stronę internetową!

Wodociągi Miasta Krakowa to nowoczesne przedsiębiorstwo komunalne działające jednocześnie w kilku perspektywach: technologicznej, środowiskowej, organizacyjnej i społecznej. Z jednej strony odpowiadają za codzienne, niezawodne świadczenie usług publicznych. Z drugiej — rozwijają rozwiązania, które przygotowują miasto na wyzwania przyszłości: zmiany klimatu, presję na zasoby wodne, rosnące wymagania regulacyjne i potrzebę coraz bardziej efektywnego zarządzania energią. Przedsiębiorstwo aktywnie promuje również edukację ekologiczną i świadome korzystanie z bezpiecznej, dobrej wody prosto z kranu. Kampanie społeczne, rozwój sieci pitników miejskich oraz promocja kranowianki pokazują, że nowoczesne wodociągi to także budowanie odpowiedzialnych postaw wśród mieszkańców. Dzięki połączeniu tradycji, kompetencji ekspertów i konsekwentnych inwestycji w nowe technologie Wodociągi Miasta Krakowa budują model nowoczesnej Spółki infrastrukturalnej. To przedsiębiorstwo, które nie tylko dostarcza wodę i odbiera ścieki, ale aktywnie współtworzy bezpieczne, inteligentne i odporne miasto przyszłości.

WODOCIĄGI
Miasta Krakowa

***125 lat!** Jesteśmy z Wami. Każdego dnia.*

34436855

1 KRA

eprasa.pl 87a5ae6880

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Katarzyna Nowak, dyrektorka Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha**

• **Piotr Gąsiorowski, z-ca prezesa WFOŚiGW w Krakowie, Gleb Andreev, Bartłomiej Domżał i Oliwia Szadkowska**

• **Od lewej Maciej Tora, prezes 2LoopTech (przy mikrofonie), Marcin Szcześniak (GW), Konrad Włodarczyk, prezes Proteine Resources z synami**

• **Marcin Kubat (rzecznik UJ, odebrał nagrodę w imieniu prof. Szymona Drobniaka) i Diana Sałacka z Festivalu Copernicus**

• **Magdalena Mach, redaktorka naczelna „Wyborczej" w Krakowie**

• **Nominowani w kategorii "Zielona Przestrzeń". Przy mikrofonie zwycięzca Jacek Dargiewicz z Cafe Nowa Księgarnia**

MARTA ANTONIAK

Krakowska artystka, wykładowczyni ASP. Jej prace wychodzą poza ramy klasycznego malarstwa. W pracach stosuje autorską technikę pracy z plastikiem, tworzy trójwymiarowe obrazy, kolaże oraz instalacje. Czerpie z popkultury – szczególnie lat 90., porusza tematykę konsumpcjonizmu. Wykorzystuje wyrzucany plastik jako pełnoprawne medium artystyczne, nadając odpadom nowe znaczenie i formę. Artystka pokazuje, że to, co uznajemy za bezużyteczne, może zostać przekształcone w nośnik sensu. To ekologiczny przekaz wyrażony językiem kultury.

COPERNICUS FESTIVAL

Krakowski festiwal konsekwentnie wprowadza tematy związane z klimatem, środowiskiem i relacją człowieka z naturą do debaty intelektualnej i publicznej. Łączy naukę, filozofię i kulturę, pokazując złożoność współczesnych wyzwań ekologicznych. Festiwal uczy myślenia systemowego i krytycznego, unikając uproszczeń. Tworzy przestrzeń debaty o nauce, w tym o relacji człowieka ze środowiskiem. Eko-Umysł jako dialog i refleksja.

KATEGORIA „EKO-TWÓRCA BIZNESU"

„EKO-Twórca Biznesu" pokazuje, że przedsiębiorczość i odpowiedzialność środowiskowa mogą iść w parze. To przestrzeń dla firm i startupów wdrażających rozwiązania oparte na zrównoważonym rozwoju – od gospodarki cyrkularnej po nowe technologie.

NAUKOWCY AGH I 2LOOPTECH (LAUREAT)

Naukowcy Akademii Górniczo-Hutniczej we współpracy z firmą 2loopTech rozwijają innowacyjną technologię niemal stuprocentowego recyklingu zużytych paneli fotowoltaicznych. Opracowane rozwiązania pozwalają na odzysk kluczowych surowców, takich jak krzem, szkło, aluminium, miedź oraz srebro, w formie możliwej do ponownego wykorzystania w przemyśle. Projekt obejmuje pełny proces badawczo-wdrożeniowy: od badań laboratoryjnych realizowanych na AGH po skalowanie technologii w warunkach przemysłowych przez 2loopTech. W efekcie powstaje realne narzędzie dla gospodarki obiegu zamkniętego w sektorze odnawialnych źródeł energii. To ekobiznes, który domyka cykl życia fotowoltaiki, czyniąc transformację energetyczną bardziej odpowiedzialną środowiskowo.

PROTEINE RESOURCES

Krakowski startup biotechnologiczny stworzył innowacyjną technologię produkcji alternatywnego białka. Wykorzystuje do tego pozostałości po uprawie pieczarek, które w specjalnym procesie zamienia w wysokiej jakości składniki odżywcze dla zwierząt domowych. Firma w 2025 roku otrzymała 9,5 mln euro wsparcia z prestiżowego programu EIC Accelerator. To jeden z największych grantów tego typu w Polsce. Pozyskane środki pozwolą firmie uruchomić autonomiczną fabrykę suplementów i dodatków żywieniowych dla psów i kotów. Produkcja będzie oparta na sztucznej inteligencji i energooszczędnej, skalowalnej technologii. Proteine Resources pokazuje, że eko-biznes może mieć ambicje międzynarodowe i jednocześnie odpowiadać na lokalne problemy środowiskowe. To przykład zielonej biogospodarki przyszłości.

FINDAIR

Spółka rozwija inteligentne rozwiązania wspierające leczenie chorób układu oddechowego. Technologie firmy pomagają pacjentom oraz lekarzom monitorować terapię, co ma szczególne znaczenie w kontekście zanieczyszczenia powietrza. Działalność spółki łączy zdrowie publiczne z odpowiedzialnością środowiskową. FindAir pokazuje, że eko-biznes może działać pośrednio – poprzez poprawę jakości życia w warunkach kryzysu klimatycznego. To przykład innowacji o realnym, społecznym wpływie.

KATEGORIA „GENERACJA EKO"

„Generacja EKO" oddaje głos młodym – tym, którzy dopiero zaczynają dorosłe życie, ale już dziś wpływają na rzeczywistość. Łączą aktywizm z kreatywnością i nowymi narzędziami, często działając poza utartymi schematami.

BARTŁOMIEJ DOMŻAŁ „WŁÓCZYKIJ BARTUŚ" (LAUREAT)

Influencer ekologiczny (na Instagramie @wloczykijbartus) działa bez moralizowania, bez greenwashingu, za to z autentycznym przekazem opartym na doświadczeniu przyrody. Pokazuje zdrowy, zrównoważony styl życia, szacunek do natury i minimalizm w praktyce. Dociera do młodych odbiorców tam, gdzie dziś kształtują się postawy – w kanałach społecznościowych, ale z rzadką konsekwencją i wiarygodnością.

GLEBARIUM

Studencka inicjatywa Politechniki Krakowskiej, która zwraca uwagę na jeden z najważniejszych, a jednocześnie najbardziej niedostrzeganych zasobów planety – glebę. Projekt łączy wiedzę inżynierską, przyrodniczą i edukacyjną, pokazując, że zdrowa gleba to fundament bezpieczeństwa żywnościowego, bioróżnorodności i odporności miast na zmiany klimatu. Twórcy i twórczynie „glebarium" przekładają złożone zagadnienia naukowe na przystępny, angażujący przekaz, kierowany zarówno do rówieśników, jak i do szerszej publiczności. To przykład nowoczesnej edukacji ekologicznej akademickiej – opartej na faktach, doświadczeniu i odpowiedzialności za przyszłość środowiska.

TARGI MŁODEJ SZTUKI W KRAKOWIE

To inicjatywa łącząca ekologię z kulturą i odpowiedzialną produkcją. Promują młodych twórców, lokalność, rękodzieło i ograniczanie nadprodukcji, pokazując alternatywę dla masowej, jednorazowej konsumpcji. To ważny głos pokolenia artystów, którzy myślą o środowisku również poprzez formę i obieg kultury.

NAGRODA CZYTELNIKÓW „WYBORCZEJ"

KRZYSZTOF KWARCIAK (LAUREAT)

W Krakowie wiele inicjatyw ekologicznych ma charakter punktowy – pojawiają się, reagują na konkretny problem i znikają. Działalność Krzysztofa Kwarciaka jest inna: rozciągnięta w czasie, systematyczna i konsekwentna. Od kilkunastu lat angażuje się w ochronę zieleni, łącząc działania obywatelskie, projekty budżetu obywatelskiego i interwencje w sprawach inwestycji.

Na jego koncie są konkretne efekty. Udało się uratować drzewa przy Błoniach i alei Waszyngtona – miejscach o ogromnym znaczeniu krajobrazowym. Zainicjował pomysł zazielenienia Rynku Głównego, który – jeśli zostanie zrealizowany – będzie jedną z najbardziej symbolicznych zmian w centrum miasta. W innych przypadkach jego działania doprowadziły do zatrzymania sprzedaży terenów zielonych lub powstrzymania zabudowy wrażliwych przyrodniczo obszarów, jak Wzgórze św. Bronisławy czy okolice Lasku Wolskiego.

To, co wyróżnia tę kandydaturę, to skala i różnorodność działań. Kwarciak nie ogranicza się do jednego tematu – zajmuje się zarówno drzewami, jak i ochroną terenów zielonych, polityką miejską czy losem zwierząt. Prowadził akcję #Broni-

eprasa.pl 87a5ae6880

myDrzew, współtworzył inicjatywy dotyczące systemu kaucyjnego, angażował się w projekty parków i przestrzeni rekreacyjnych.

Ważny jest też sposób działania: to aktywizm, który łączy wiedzę, determinację i umiejętność mobilizowania innych. W wielu przypadkach jego inicjatywy nie kończyły się na proteście – prowadziły do konkretnych rozwiązań.

To przykład ekologii rozumianej szeroko: jako troski o przestrzeń, ale też o reguły, które tę przestrzeń kształtują. I dowód, że pojedyncza osoba może mieć realny wpływ na decyzje dotyczące miasta.

IZABELLA CHYŁEK

Rowerzystka, aktywistka, bardzo zaradna radna dzielnicowa.

Działania na rzecz ekologii w mieście często kojarzą się z aktywizmem lub biznesem. Tymczasem równie ważny jest poziom lokalnej polityki – codziennych decyzji, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Kandydatura Izabelli Chyłek pokazuje właśnie ten wymiar.

Jako radna dzielnicowa działa blisko ludzi i ich codziennych problemów. W swojej pracy koncentruje się na tym, jak przestrzeń miejska może być bardziej przyjazna: zielona, funkcjonalna, dostępna. To perspektywa, w której ekologia nie jest oddzielnym tematem, ale częścią szerszego myślenia o mieście.

Takie podejście wpisuje się w obserwowany w Krakowie trend – rosnącą świadomość, że przestrzeń wspólna powinna odpowiadać na potrzeby mieszkańców i być projektowana w sposób zrównoważony. Obejmuje to zarówno zieleń, jak i miejsca spotkań, rekreacji czy odpoczynku.

Siłą tej kandydatury jest właśnie ta codzienność. To działania, które rzadko trafiają na pierwsze strony, ale mają realny wpływ na życie mieszkańców: decyzje o zagospodarowaniu przestrzeni, inicjatywy lokalne, wsparcie dla oddolnych pomysłów.

W tym sensie jest to przykład ekologii „od środka" – realizowanej nie przez jednorazowe akcje, lecz przez konsekwentne kształtowanie najbliższego otoczenia. Takiej, która nie zawsze jest spektakularna, ale bez której żadna większa zmiana nie byłaby możliwa.

ZBIGNIEW JANOWSKI

Nie prowadzi fundacji, nie realizuje projektów grantowych, nie występuje w raportach o zielonej transformacji miasta. A jednak jego praca jest widoczna – i to dosłownie. Zbigniew Janowski od lat, niemal niezauważalnie, zmienia fragment Krakowa wokół ulic Narutowicza, Jazowej i Białoprądnickiej. Każdy skrawek ziemi traktuje jak potencjalny ogród: sadzi, przesadza, pielęgnuje. Tworzy rabaty w miejscach, które wcześniej były tylko „niczyje" – zaniedbane, przypadkowe, pomijane.

Jego działanie wpisuje się w szerszy trend miejskiego ogrodnictwa, które w Krakowie świetnie się rozwija i coraz częściej przybiera formę oddolnych inicjatyw mieszkańców. Ale w przeciwieństwie do zorganizowanych ogrodów społecznych, Janowski działa samotnie – bez struktury, bez wsparcia instytucjonalnego, bez instytucjonalnego wsparcia finansowego.

Szczególny wymiar tej historii kryje się w „drugim życiu" roślin. Pan Zbigniew wyszukuje te niechciane – chore, słabe, skazane na usunięcie – i przywraca je do formy. W jego rękach rośliny, które gdzie indziej nie miały szans, zaczynają rosnąć i kwitnąć. To praktyka ekologii w najczystszej postaci: odzysk, troska, cierpliwość.

• Nominowani Nagrodzie Czytelników "Gazety Wyborczej". Od lewej: Krzysztof Kwarciak (zwycięzca), Zbigniew Janowski, Marcin Pawlik, Beata Śpiewak-Siwulska, Izabella Chyłek i prowadząca galę Małgorzata Skowrońska, wicenaczelna „Wyborczej" w Krakowie

Jeszcze ważniejsze jest jednak to, co dzieje się wokół. Jego praca nie kończy się na roślinach – uruchamia relacje. Sąsiedzi zaczynają podlewać, pomagać, sadzić razem. Dzieci uczą się, czym jest cykl przyrody, sadząc cebule tulipanów czy krokusów. Powstaje sąsiedzki ogródek warzywny, pojawia się dzielenie plonami.

To przykład działania, które trudno zmierzyć wskaźnikami, ale łatwo zobaczyć: zmienia nie tylko przestrzeń, ale i sposób, w jaki mieszkańcy ją przeżywają. Ekologia przestaje być hasłem – staje się codzienną praktyką.

AKCJA „CZYSTA DŁUBNIA"

Ta inicjatywa zaczęła się od prostego pomysłu: posprzątać rzekę i jej brzegi. Dziś, po dziesięciu latach i kilkunastu edycjach, „Czysta Dłubnia" jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych działań społecznych w tej części miasta.

Akcja skupia się wokół rzeki, która przez lata była zaniedbywana. Regularne sprzątania pokazują skalę problemu, ale też coś ważniejszego – że mieszkańcy chcą brać odpowiedzialność za wspólną przestrzeń.

Z czasem Dłubnia stała się czymś więcej niż tylko rzeką. To miejsce spotkań, współpracy i budowania relacji. W akcje angażują się dzieci, młodzież, dorośli. Dla wielu osób to pierwszy kontakt z działaniem na rzecz środowiska.

„Czysta Dłubnia" pokazuje, że zmiana nie zawsze zaczyna się od wielkich programów. Czasem zaczyna się od decyzji, żeby zrobić coś razem.

BEATA ŚPIEWAK-SIWULSKA – „SZPITAL DLA ROŚLIN"

„Szpital dla Roślin" to inicjatywa prosta, ale bardzo wymowna. Powstała z potrzeby ratowania roślin, które ktoś wyrzucił lub przestał o nie dbać.

Projekt prowadzony przez Beatę Śpiewak-Siwulską, prezeskę Fundacji Czerwony Krakowiak, łączy bardzo konkretne działanie z edukacją. Mieszkańcy przynoszą rośliny, uczą się, jak je pielęgnować, jak reagować na choroby, jak nie marnować tego, co już istnieje. To praktyczna odpowiedź na jeden z mniej oczywistych problemów miejskiej ekologii – nadprodukcję i wyrzucanie roślin doniczkowych.

Z czasem wokół projektu powstała społeczność. To miejsce spotkań, wymiany doświadczeń i wiedzy. Ludzie zaczynają inaczej patrzeć na rośliny – nie jak na dekorację, ale jak na coś, za co są odpowiedzialni.

Siłą tej inicjatywy jest jej dostępność. Nie wymaga specjalistycznej wiedzy ani dużych środków. Każdy może się w nią włączyć. ●

REKLAMA

34436720

1KR

eprasa.pl 87a5ae6880

Tworzymy dobry klimat!

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

wfosigw w Krakowie

- **Ochrona środowiska**
- **Czyste powietrze i energia**
- **Gospodarka wodna**
- **Edukacja ekologiczna**
- **Bezpieczeństwo ekologiczne**

Ponad
30 lat
skutecznie i efektywnie wspieramy działania na rzecz środowiska oraz zrównoważonego gospodarowania jego zasobami w Małopolsce.

Sprawdź naszą ofertę

Preferencyjne wsparcie dla inwestycji środowiskowych

Korzystne oprocentowanie

Możliwość częściowego umorzenia

Wsparcie dużych inwestycji

Lepsze warunki dla mniej zamożnych samorządów

Możliwość łączenia źródeł finansowania

dotacji i pożyczek!

Skorzystaj z naszych DOTACJI i POŻYCZEK

więcej informacji
http:// **wfos.krakow.pl**

34436852

KRA 1

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza

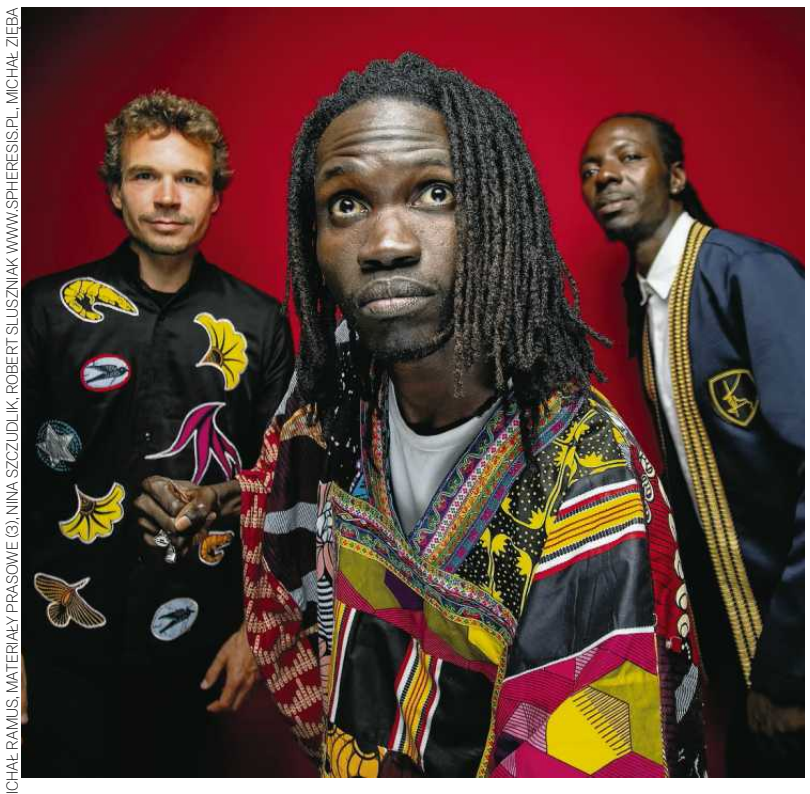
EtnoKraków/Rozstaje

SPONSOR WYDANIA

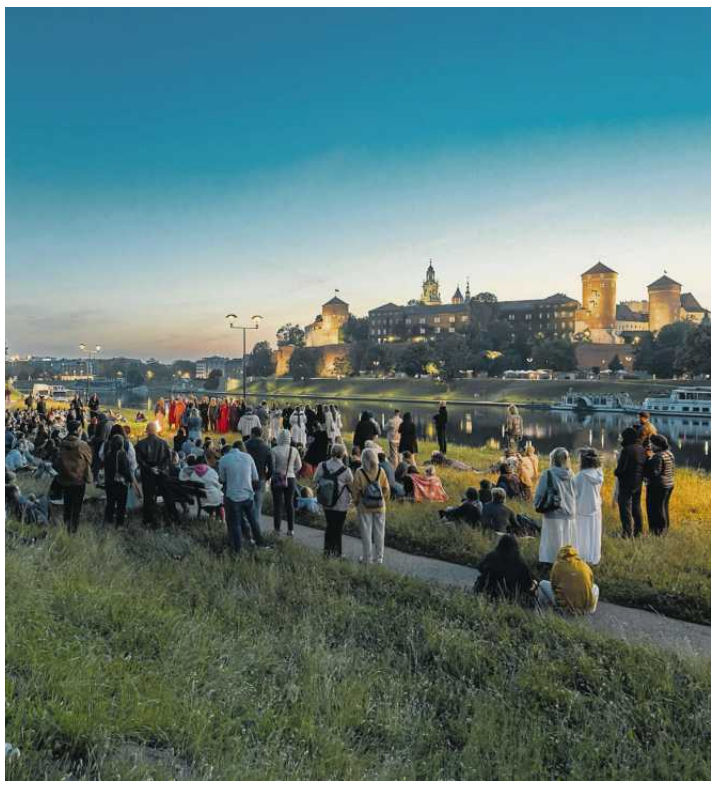

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Skowrońska** wyborcza.pl

FOT. JERZY POLANOWSKI, TAAVI ARUS, ANNA ORZYŁOWSKA, MICHAŁ RAMUS, MATERIAŁY PRASOWE (3), NINA SZCZUDŁO, ROBERT SŁUSZNIAK WWW.SPHERESIS.PL, MICHAŁ ZIĘBA

1 KR

eprasa.pl 87a5ae6880

XVIII EtnoKraków/Rozstaje | rymy – rytmy – mity | 13-28 czerwca 2026

W rytmie świata

Krajobraz muzyczny EtnoKraków/Rozstaje 2026 i wydarzeń towarzyszących festiwalowi to artyści z Polski, Wielkiej Brytanii, Estonii, Ukrainy, Węgier, Senegalu, Syrii, Palestyny, Burkina Faso.

Jan Słowiński

Święto muzyki etnicznej, blisko 100 artystów z 10 krajów, niezwykłe lokalizacje na terenie dzielnicy kreatywnej Wesoła: w sali koncertowej Strefa Nowa, w przestrzeniach Wesoła Immersive, na Łące na Wesołej, ale też w Studio Koncertowym im. Romany Bobrowskiej Radia Kraków, w hallu Zabytkowego Dworca w Krakowie i na Bulwarze Poleskim nad Wisłą. Koncerty plenerowe, kameralne, Noce Tańca, Noc Pieśni, warsztaty i zgromadzenia muzyczne, warsztaty rzemieślnicze.

Rymy – rytmy – mity

Wśród artystów m.in. legenda romskiej sceny Kalyi Jag pod wodzą Gusztáva Vargi. Artyści początkowo przenosili na scenę tradycyjne zwyczaje małych społeczności z regionu Szabolcs-Szatmár, przez lata stając się (jak i są do dzisiaj) inspiracją i punktem odniesienia dla wielu zespołów romskich z innych stron Europy i jednym z najbardziej oryginalnych ambasadorów romskiej muzyki na świecie. Koncert na Rozstajach (19 czerwca, scena plenerowa, Łąka na Wesołej) w ramach jubileuszu 50-lecia działalności artystycznej Kalyi Jag.

Dzień później (20 czerwca) na scenie plenerowej Guiss Guiss Bou Bess z Senegalu – muzyczna alchemia electro sabar – fuzja rytualnych bębnów sabar z elektroniką, dubstepem, afrobassem, kuduro, drum & bassem, bass house'em, Reprezentacja z Afryki Zachodniej to również Burkina Azza z Burkina Faso. Tutaj: odsłona w wersji źródłowej. Muzyka pięciu braci – potomków ludu Bwa wyrasta wprost z tradycji griotów – wojowników słowa, strażników pamięci i tradycji, balafonistów, perkusjonalistów.

Estoński Puuluup zasili festiwalową scenę etnoelektro w Studio Koncertowym im. Romany Bobrowskiej Radia Kraków. Duet przeplatający brzmienie talharpy z elektroniką flirtuje z muzyką świata, undergroundem i popem, nie ułatwiając krytykom prób zdefiniowania ich twórczości: „nawiązania do klasyki punku i romantycznego neo-zombie post-folku z treściami edukacyjnymi".

Premierowo w Krakowie (również w Radio Kraków) projekt: AX.POLSKI – Sofia Le & Grzech (Ukraina/Polska/Węgry) – spotkanie niezwykłej poetyckiej i wokalnej wrażliwości Sofii Lebiedevy (znanej szerzej z profilu ax.polski, gdzie publikuje poetyckie i analityczne miniatury/obserwacje na temat języka polskiego) i muzycznego uniwersum tria Grzecha Piotrowskiego. Brytyjczycy The Petrov Boys zagrają natomiast na scenie Strefy Nowej. To sześcioosobowy kolektyw multiinstrumentalistów przekraczający granice gatunkowe – fuzja wpływów bałkańskich, jazzu, rocka i funku.

• **Festiwal EtnoKraków/Rozstaje to muzyka z czterech stron świata** FOT. MATERIAŁY PRASOWE ETNOKRAKÓW ROZSTAJE

Wśród wykonawców również Muzykanci: Słowińscy i Hałasowie w wieloosobowym składzie dwupokoleniowym (za rok 40-lecie działalności zespołu!). W Zabytkowym Dworcu (21 czerwca, pod tablicami zapowiadającymi odjazdy pociągów:) wybrzmią pieśni polskie, pogranicza wschodniego i południowego. W Strefie Nowej w ramach Nocy Pieśni (z 20 na 21 czerwca): Wassim Ibrahim (Syria) z koncertem Ugarit – pieśni glinianych tablic – rozczytujący starożytne mity ugaryckie przy wtórze lutni oud. W Radio Kraków (21 czerwca) polsko-palestyńskie N.A.P. Trio: Nowak x Al Khatib x Pulcyn – podróż niezwykłych artystów i przyjaciół przez muzyczne tradycje Bliskiego Wschodu, kompozycje Ahmada Al Khatiba w dialogu z kunsztem improwizacyjnym i niezwykłą wrażliwością wykonawczą Leny Nowak i Wojciecha Pucyna.

Muzyka pięciu braci – potomków ludu Bwa wyrasta wprost z tradycji griotów – wojowników słowa, strażników pamięci i tradycji, balafonistów, perkusjonalistów

JAN SŁOWIŃSKI
dyrektor festiwalu EtnoKraków/Rozstaje

Wracając na scenę plenerową – na Łąkę na Wesołą: tam jeszcze 19 czerwca Fiś Banda – podhalańska supergrupa Andrzeja Jarząbka, festiwalowa Orkiestra na Rozstajach pod wodzą Marysi Stępień, Kapela Odloty promująca najnowszy album: „Końce świata", świętokrzysko-małopolska Nierodzinna Kapela Ostrowskich, a 20 czerwca: balfolkowe Trio Forj – czerpiące inspiracje z pieśni i melodii z Górnej Bretanii, od ponad dekady rozpalające parkiety taneczne Europy oraz The Afronauts (20.06) – afrobeatowy, funkowo-jazzowy zespół z Krakowa, a współtworzony przez muzyków z Polski, Maroko, USA i RPA. Na Łące na Wesołej również, kilka dni później, we czwartek 25 czerwca: Janosik – przebudzenie – sceniczna reinterpretacja mitu, plenerowy spektakl Teatru Tej Ziemi. Chwilę później koncert muzyków Burkina Azza z Burkina Faso (25 czerwca, Strefa Nowa).

Muzyczne noce i maratony. Koncert o świcie

I Noc Tańca (z 19 na 20 czerwca, od godz. 22.15), czyli „Wianki before" EtnoKraków x Wesoła Immersive to Odloty, Nierodzinna Kapela Ostrowskich i scena otwarta inicjatywy Dom Tańca Kraków: Zespół Niespokojnych Nóg, Dusza (UA/PL), Paulina Polewaczyk, Kapela Zespół Wespół.

W II Noc Tańca „EtnoKraków x Zabytkowy Dworzec" (z 21 na 22 czerwca) zagrają dla nas Muzykanci, Samo Południe, Lunarie, a na scenie otwartej (Dom Tańca Kraków) Kapela z Pola, Zespół Wespół, Traszno i polsko-węgierski Szépszerével z nutą tradycji Czangów.

W Noc Pieśni (20 na 21 czerwca) w Strefie Nowej zaśpiewają: Wassim Ibrahim (Syria), warsztatowa grupa Poniedziałki, Łada i Chór w Kontakcie – grupa warsztatowa. A nad Wisłą, na Bulwarze Poleskim, spotkamy się o 3.30 nad ranem (już w niedzielę), by powitać lato. Tam pieśni nawiązujące do symboliki ognia, wody, tradycji kupalnych, świętojańskich, pasterskich zaśpiewa Brygida Sordyl z zespołem Poliana – kolektywem specjalizującym się w kultywowaniu tradycji muzycznych górali Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Zespół Łada z warsztatową grupą śpiewaczą – przywoła tradycje bojkowskie i łemkowskie. Do brzmień beskidzkich, rusińskich, kupalnych, świętojańskich, pasterskich – o świcie dołączy Krzysztof Trebunia-Tutka, by wschód Słońca i nowe lato powitać zawołaniem podhalańskich trombit.

I jak zawsze: spotkania warsztatowe: śpiewacze, instrumentalne, taneczne. Poprowadzą je z pieczołowitością festiwalowi artyści: Maria Stępień (warsztaty Orkiestry na Rozstajach), Joanna Słowińska, Brygida Sordyl, Oksana But, Wassim Ibrahim, Mateusz Dobrowolski, zespół Łada, Nierodzinna Kapela Ostrowskich, Joanna Mieszkowicz i zespół Szépszerével i nasi partnerzy: ŻyWa Pracownia i FabLab Małopolska na Wesołej.

Wsłuchajmy się w mity ugaryckie, w rytmy z czterech stron świata, w rymy pieśni dawnych i nowych. Spotkajmy się na Rozstajach! ●

1 KR

eprasa.pl 87a5ae6880

• **Warto spojrzeć na program warsztatów, które odbywają się podczas EtnoKraków/Rozstaje** FOT. MATERIAŁY PRASOWE ETNOKRAKÓW ROZSTAJE

Wywiad

Społeczna rzeczywistość na nowo

– „Rozstaje. Miejsce Spotkań | Społeczna Instytucja Kultury" to do końca 2026 roku blisko 60 koncertów i około 15 cykli warsztatowych – zapowiada Jan Słowiński, dyrektor stowarzyszenia Rozstaje i festiwalu EtnoKraków/Rozstaje.

ROZMOWA Z
JANEM SŁOWIŃSKIM
dyrektorem stowarzyszenia Rozstaje i festiwalu EtnoKraków/Rozstaje

MARTA GRUSZECKA: Stowarzyszenie Rozstaje działa od tego roku jako Społeczna Instytucja Kultury. Co to zmienia w jego statusie i funkcjonowaniu?

JAN SŁOWIŃSKI: Nasz projekt: „Rozstaje. Miejsce Spotkań" w konkursie Miasta Krakowa zyskał status Społecznej Instytucji Kultury. To zaszczyt i radość, że nasza wieloletnia działalność została dostrzeżona i doceniona. A ważne zmiany to stabilizacja organizacyjna, dodatkowe środki na realizację zadań statutowych, uruchomienie nowych działań animacyjnych, pasm koncertowych i edukacyjnych. To ważna „pieczęć", znak jakości, kredyt zaufania w naszym kierunku, a z naszej strony zobowiązanie do dalszej profesjonalizacji, intensyfikacji działań na co dzień i w skali wieloletniej.

Kto i jak może ubiegać się o takie miano? Wymaga to cierpliwości?

– Program „Społeczne Instytucje Kultury" to nowatorska i pilotażowa formuła konkursu i współpracy między Miastem Kraków a organizacjami pozarządowymi, które prowadzą stałą działalność programową na rzecz lokalnych społeczności, działają w trybie wieloletnim, a ich model działania wykracza poza obrys realizacji pojedynczych, okazjonalnych projektów. I jednocześnie, których profil jest społeczny w rozumieniu budowania i integrowania lokalnych społeczności, jest społeczny – w kontekście dostępności propozycji oraz aktywizujący i włączający społeczność lokalną, mieszkańców, w realizację i współtworzenie wydarzeń. To ważne i nowe narzędzie wsparcia dla organizacji pozarządowych, gotowych do prowadzenia regularnej działalności. Program daje szansę stworzenia nowoczesnego, długofalowego, zarządzanego i moderowanego „oddolnie" modelu instytucji kultury, dynamicznie reagującego na zmieniające się trendy społeczne, budowanego w relacji i współpracy z samorządem, ze środowiskami twórczymi i lokalnymi społecznościami.

A cierpliwym warto być zawsze! Stowarzyszenie „Rozstaje: u Zbiegu Kultur i Tradycji" działa od ponad dwóch dekad. Mamy za sobą i w trakcie wiele odrębnych i wieloletnich projektów. Nie wykluczam, że nasz długodystansowy wysiłek na rzecz dialogu i tolerancji stał się zauważalny i niezależnie od bieżącej oferty programowej, którą złożyliśmy w konkursie, mógł być również argumentem „in plus" dla konkursowej komisji.

Co planujecie pod szyldem Społecznej Instytucji Kultury?

– „Rozstaje. Miejsce Spotkań | Społeczna Instytucja Kultury" to do końca roku blisko 60 koncertów i około 15 cykli warsztatowych. Program uszeregowany jest w trzy pasma programowe. „Wesoła Wielokulturowa" to forum prezentacji twórczości krakowskiego muzycznego środowiska międzynarodowego (koncerty, warsztaty); „Tabor na Wesołej", czyli ruch rekonstrukcji rodzimej muzyki tradycyjnej (scena „in crudo", warsztaty, spotkania muzyczne) oraz „Wesoła: Forum", czyli formuła otwarta na różne gatunki muzyczne, koncerty muzyki improwizowanej, współczesnej, warsztaty i jam sessions. W kontekście promocyjnym „szyld" ten będzie też sygnował wydarzenia, organizowane przez Stowarzyszenie Rozstaje w ramach innych projektów. Będziemy się starać, by status i pieczęć Społecznej Instytucji Kultury stanowił swoisty znak jakości wszystkich naszych działań, w które angażujemy się bezpośrednio lub partnersko.

Wasza siedziba znajduje się na Wesołej. Co to za miejsce?

– To Strefa Nowa – przestrzeń koncertowa, warsztatowa, pracownie muzyczne, miejsce spotkań, okazjonalnie przestrzeń wystawiennicza. Zajmujemy część parteru w dawnym XVII-wiecznym, pokarmelitańskim klasztorze przy ul. Kopernika 19, który przez ponad ostatnie dwa stulecia był Szpitalem św. Łazarza i Szpitalem Uniwersyteckim.

Uczestniczymy w budowaniu w Krakowie nowej rzeczywistości: Społecznych Instytucji Kultury. Ufam, że w ślad za tym w naturalny, organiczny sposób pojawią się nowe mosty i partnerstwa: nowa społeczna tkanka łączna. Zresztą ten proces już trwa

Nasza sala koncertowa zajmuje część dawnego refektarza, z pięknymi oknami na mniejszy, poklasztorny wirydarz. Na Wesołej działamy od dwóch lat, zorganizowaliśmy tam setki koncertów, warsztatów, spotkań, gościliśmy festiwale innych organizatorów, m.in. koncerty kameralne festiwalu Sacrum Profanum (KBF), koncerty: Spółdzielnia na Miejscu (Spółdzielnia Muzyczna), nagrania młodej sceny jazzowej, realizowane przez Radio JazzkKultura, Dni Palestyny w Krakowie, Nocy Jazzu, spektakle teatru tańca: Wcielenia vol. 2 / vol. 3 (Fundacja Crush On Trash), wydarzenia ŻyWej Podgórskiej Kolędy (ŻyWa Pracownia), akcje zbiórkowe na rzecz pomocy Ukrainie, spotkanie założycielskie społecznej Ambasady Wielokulturowości w Krakowie. Zrealizowaliśmy setki wydarzeń w ramach własnych inicjatyw, projektów okazjonalnych i cyklicznych, m.in. w pasmach: StrefaEtno/StrefaJazz, Etno na Wesołej, Noc Tańca/Noc Pieśni, koncerty kameralne festiwalu EtnoKraków/Rozstaje (2024, 2025), warsztaty pieśni tradycyjnych (różnych stron świata), warsztaty tańców tradycyjnych i warsztaty instrumentalne – ze szczególnym akcentem na naukę gry na instrumentach etnicznych.

Kilka krakowskich instytucji, m.in. Teatr Nowy Proxima, również otrzymało w ostatnim czasie tytuł Społecznej Instytucji Kultury. Czy planujecie współpracę z innymi?

– Uczestniczymy w budowaniu w Krakowie nowej rzeczywistości: Społecznych Instytucji Kultury. Ufam, że w ślad za tym w naturalny, organiczny sposób pojawią się nowe mosty i partnerstwa: nowa społeczna tkanka łączna. Zresztą ten proces już trwa. W gronie SIK jest również ŻyWa Pracownia (w Podgórzu), z którą współpracujemy od ponad dekady – w kontekście EtnoKraków/Rozstaje i innych wydarzeń. W gronie SIK jest też Spółdzielnia Muzyczna, z którą od dwóch lat w symbiozie zasiedlamy (parter/piętro) – nierzadko współdzieląc – przestrzenie dawnego klasztoru/szpitala na Wesołej, przy ul. Kopernika 19. Aktywizowanie tej współpracy, rozszerzanie na inne SIK, w zakresie współpracy merytorycznej, produkcyjnej – również na instytucje samorządowe, wojewódzkie, państwowe – to tylko kwestia czasu.

Jaka przyszłość może czekać Społeczne Instytucje Kultury?

– W założeniu jest to program wieloletni; taka jest też jego docelowa formuła i intencja – zapewnienia organizacjom programowej ciągłości, możliwości rozwoju, stabilności finansowej. Edycja 2026 jest pilotażowa – jednoroczna. Zostańmy z nadzieją, że ten nowatorski pilotażowy program znajdzie pod koniec roku kontynuację w ogłoszeniu wieloletniego konkursu dla Społecznych Instytucji Kultury, które tak naprawdę dopiero w skali działań długofalowych będą miały możliwość w pełni rozwinąć skrzydła. Zostańmy też z nadzieją, że jako stowarzyszenie „Rozstaje: u Zbiegu Kultur i Tradycji" będziemy mieli ponownie możliwość włączenia się do współtworzenia tej nowej, ważnej – nie tylko krakowskiej – reformy modelu organizacji kultury. ●

Rozmawiała Marta Gruszecka

eprasa.pl 87a5ae6880

Polecamy

Na Wesołej, nad Wisłą, w Strefie Nowej.

Gwiazdy pod gwiazdami na łące na Wesołej, koncert o świcie na Bulwarze Poleskim, noce pieśni i tańca oraz różnorodne warsztaty, m.in. instrumentalne i rzemieślnicze. Tak zapowiada się wciągający jak dobra książka program festiwalu EtnoKraków/Rozstaje. Na taniec, śpiew i słuchanie mamy czas od 13 do 28 czerwca.

Marta Gruszecka

• **Z 20 na 21 czerwca w Strefie Nowej wystąpi Wassim Ibrahim z programem „Pieśni glinianych tablic”**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Łąka na Wesołej stanie się na czas festiwalu EtnoKraków/Rozstaje sceną plenerową. Kto chciałby pobawić się pod gołym niebem w rytmach różnorodnej muzyki tradycyjnej (i nie tylko), może śmiało rezerwować wieczór 19 czerwca. Festiwalowy koncert zainauguruje o godz. 19 Orkiestra na Rozstajach pod batutą śpiewającej skrzypaczki, Marii Stępień, która od maja prowadzi spotkania warsztatowe Orkiestry Festiwalowej. Hasłem warsztatów jest „garnitur polski”, co symbolicznie ma nawiązywać do cyklu dawnych tańców wiejskich. Zwieńczeniem warsztatów będzie wspólny występ na scenie plenerowej festiwalu na łące na Wesołej.

Tuż po debiutantach wystąpi Nierodzinna Kapela Ostrowskich. Muzycy przywracają do życia dźwięki, które dawniej rozbrzmiewały na wiejskich weselach i zabawach. Kapela ma w repertuarze krakowiaki, polki i oberki z pogranicza świętokrzysko-krakowskiego, głównie z trzech powiatów: jędrzejowskiego, pińczowskiego i kazimierskiego.

– To muzyka niezwykle żywiołowa, utrzymana w szybkich tempach, bogata w charakterystyczne rozbiegane ozdobniki, a przez to wszystko – porywająca do tańca – zapowiada Jan Słowiński, dyrektor festiwalu EtnoKraków/Rozstaje 2026. Przed krakowską publicznością wystąpią: Przemysław Ostrowski (akordeon, śpiew), Marlena Ostrowska (klarnet), Mateusz Żydek (trąbka), Katarzyna Andrzejowska (skrzypce) i Gabriel Prusinowski (kontrabas, baraban).

Następnie na scenie plenerowej pojawią się artyści z kapeli Odloty. Zespół lubuje się w dawnej muzyce Wschodniej Wielkopolski i przywraca do życia melodie do tańca oraz śpiewu. Koncert na festiwalowej scenie promuje najnowszy album zespołu” Końce świata”. Odloty tworzą Miłka Majczyno (skrzypce, śpiew), Piotr Rogaliński (bębny, recytacje) i Teofil Pawłowski (akordeon, śpiew).

Zabawa z Fiś Bandą

Czerwcowy wieczór na Wesołej uświetni również Fiś Banda. Zespół powstał w 2018 roku, lecz jego członkowie grają razem znacznie dłużej. Łączy ich ta sama tradycja i świetna znajomość muzycznego folkloru Tatr i całego obszaru – od Dunajca do Dunaju, a także kreatywność i pomysły na współczesne interpretacje. Muzyka góralska, karpacka czy bałkańska stanowią osnowę twórczości, a jej charakter nadają liczne improwizacje i jazzowe brzmienia. Fiś Banda zagra w składzie: Andrzej Fiś Jarząbek (skrzypce, śpiew), Paweł Medes (altówka, chórki), Robert Czech (kontrabas, cymbały) i Stanisław Rzadkosz (akordeon, chórki).

Z Węgier przyjedzie do Krakowa Kalyi Jag. Historia grupy zaczyna się ponad cztery dekady temu.

– Gusztáv Varga zamarzył, by jako pierwszy w Europie pisać i wykonywać piosenki w swoim rodzimym języku romskim. Założył Stowarzyszenie Kalyi Jag (Czarny Ogień), które szybko zdobyło rozgłos i uznanie na całym świecie. Po licznych trasach koncertowych i płytach pokrytych platyną zespół nadal realizuje swoją misję jako jeden z najbardziej oryginalnych ambasadorów romskiej muzyki ludowej. Ich pieśni śpiewają tysiące fanów, a sam styl rozpoznawany jest dziś jako charakterystyczne „brzmienie Kalyi Jag” – opowiada Jan Słowiński.

Kalyi Jag tworzą: Andrea Balogh (śpiew, taniec, perkusjonalia), Ilona Balogh (śpiew, taniec, perkusjonalia, choreografie), Ágnes Balogh Künstler (śpiew, taniec, perkusjonalia, choreografie), Zsigmond Balogh (śpiew, gitara, tambura, ukulele), József Nagy (dzbanek, cajón, taniec), László Váradi (varia, gitara, tambura, taniec) i Gusztáv Varga (śpiew, gitara, perkusjonalia, taniec, kompozytor, choreograf, założyciel i lider zespołu od 1979 roku).

Muzycznie upłynie również kolejny wieczór na Wesołej. 20 czerwca scenę plenerową przejmą The Afronauts (Polska/Maroko/USA/RPA), Trio Forj (Bretania) i Guiss Guiss Bou Bess (Senegal).

Janosik z Tej Ziemi

Łąka na Wesołej stanie się również sceną teatralną. 25 czerwca (godz. 17) Teatr Tej Ziemi zaprasza na pokaz spektaklu „Janosik. Przebudzenie”. – Janosik – duch, zbójnik i bohater powraca, by odnaleźć dom, przodków oraz swoje korzenie. Spektakl inspirowany twórczością Kazimierza Przerwy-Tetmajera i lokalną mitologią nie opowiada historii Janosika. Prowadzi widza przez przejście, oczyszczenie i transformację. Zamiast odgrywania legendy – proponuje doświadczenie wspólnotowego przebudzenia. To nie tylko opowieść o legendarnym zbójniku, ale przede wszystkim o człowieku, który staje wobec własnych korzeni, win i pragnień. Trzy kobiece postaci – chór pieśni i głosów przodków – prowadzą go ku przebudzeniu i wewnętrznemu pojednaniu. Pieśni karpackie, żywioł ognia, symbolika ziemi i wody splatają się w dziwowisko, które oddziałuje na emocje i zmysły – zapowiadają Karolina Fortuna i Szymon Budzyk z Teatru Tej Ziemi.

Tańcz, jakby jutra miało nie być

Kraków lubi tańczyć, o czym wielokrotnie można było się przekonać podczas Nocy Tańca. Tegoroczna edycja będzie aż trzydniowa (19-21 czerwca), a mieszkańcy Krakowa i goście będą mieli do wyboru kilka scen. Jedną z nich jest przestrzeń Wesoła Immersive, gdzie zaplanowano kilka koncertów z muzyką, która porwie do tańca. Ale najpierw trzeba będzie tam dotrzeć – 19 czerwca organizatorzy festiwalu zapraszają chętnych na korowód muzyczny (start o godz. 19). Trasa? Łąka na Wesołej, Stara Kuchnia, dziedziniec i Wesoła Immersive, gdzie o 22 rozpocznie się zabawa. Wystąpią tutaj artyści z Kapeli Odloty, Nierodzinna Kapela Ostrowskich i goście, Zespół Niespokojnych Nóg, Dusza, Paulina Polewaczyk i Kapela Zespół Wespół.

W niedzielę (21 czerwca, godz. 21.30) koncerty przeniosą się do Zabytkowego Dworca PKP. Na otwartej wyłącznie w czasie festiwalu scenie wystąpi legendarny rodzinny zespół folkowy Muzykanci (Joanna Słowińska – śpiew, skrzypce, Jan Słowiński – altówka, basy, śpiew, Zosia Słowińska – śpiew, bęben obręczowy, Stanisław Słowiński – skrzypce, Jacek Hałas – śpiew, akordeon, lira korbowa, Alicja Choromańska-Hałas – bęben obręczowy, gordon, Jakub Hałas – akordeon i Jonasz Hałas – trąbka). Tuż po nich scenę przejmą kobiety z grupy Lunarie.

– Dominika Oczepa (skrzypce, śpiew, bęben obręczowy), Maria Stępnień (skrzypce, śpiew, bęben obręczowy) i Joanna Szaflik (śpiew, basy, bęben obręczowy) grają transowe melodie ze szczyptą melancholii i zadziornym smykiem. Muzykantki inspirują się głosami swoich babć i prababek, opowiadających poprzez pieśni o swojej doli, o życiu. Grają melodie zasłyszane m.in.

Kraków lubi tańczyć, o czym wielokrotnie można było się przekonać podczas Nocy Tańca. Tegoroczna edycja będzie aż trzydniowa (19-21 czerwca), a mieszkańcy Krakowa i goście będą mieli do wyboru kilka scen. Jedną z nich jest przestrzeń Wesoła Immersive, gdzie zaplanowano kilka koncertów z muzyką, która porwie do tańca

eprasa.pl 87a5ae6880

Tak brzmi EtnoKraków/Rozstaje

◀ **Joanna Słowińska** FOT. MAGDA RYMARZ

▶ **Dusza** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

◀ **Afronauts** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

podczas wędrówek po polskich wsiach, od wschodniej Wielkopolski i Ziemi Sieradzkiej, aż po Kujawy. Opowiadają o kobietach, ich codziennych troskach i radościach – zapowiada Jan Słowiński.

Do tańca zaproszą również zespoły tj. Samo Południe, Kapela z Pola, Kapela Zespół Wespół, Traszno oraz polsko-węgierska grupa Szepszerevel (HU/PL).

Oprócz Nocy Tańca, EtnoKraków/Rozstaje tradycyjnie zaprasza na Noc Pieśni. Z 20 na 21 czerwca w Strefie Nowej wystąpią Wassim Ibrahim z programem „Pieśni glinianych tablic", warsztatowa grupa Poniedziałki prowadzona przez Joannę Słowińską, duet Łada i Chór w Kontakcie.

Magia o wschodzie Słońca

Najbardziej magiczny koncert festiwalu? Śmiało można obstawiać, że to ten o świcie, łączący program EtnoKraków/Rozstaje z krakowskimi Wiankami. O godz. 3.30 na Bulwarze Poleskim, chwilę przed nadejściem kalendarzowego lata, całkowicie unplugged zagrają Brygida Sordyl & POLIANA, zespół ŁADA z grupą warsztatową oraz Krzysztof Trebunia-Tutka.

– W noc przesilenia letniego na Bulwarze Poleskim wybrzmią pieśni kupalne wyrastające z tradycji bojkowskich i łemkowskich, żywieckich i śląskich, a wschód Słońca i nowe lato powitamy dźwiękami podhalańskich trombit. Koncert o świcie (bez kabli, prądu, głośników) rozpoczniemy jeszcze w nocy, przed wschodem Słońca, przemarszem z pochodniami i rozpaleniem ogniska na zachodnim brzegu Wisły na Bulwarze Poleskim. Tam pieśni nawiązujące do symboliki ognia, wody, tradycji kupalnych, świętojańskich, pasterskich zaśpiewa Brygida Sordyl z zespołem Poliana – kolektyw muzyczny specjalizujący się w kultywowaniu tradycji górali Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Zespół Łada z warsztatową grupą śpiewaczą przywoła tradycje bojkowskie i łemkowskie. A do brzmień beskidzkich, rusińskich, kupalnych, świętojańskich, pasterskich o świcie dołączy Krzysztof Trebunia-Tutka, by wschód Słońca i nowe lato powitać zawołaniem podhalańskich trombit – zapowiada Jan Słowiński.

ETNOWARSZTATY

Pająki z siana i włóczek, hafty na drzewach. Zapraszają EtnoKraków/Rozstaje i ŻyWa Pracownia.

ŻyWa Pracownia od 15 lat tworzy w Krakowie miejsce, do współtworzenia którego zaprasza ekspertów, wolontariuszy, lokalną społeczność i osoby z grup marginalizowanych. Specjalnością pracowni są warsztaty rzemieślnicze oraz inspirowane tradycją działania edukacyjne. W ramach festiwalu EtnoKraków/Rozstaje 2026 zespół ŻyWej Pracowni zaprasza na różnorodne warsztaty. 19 czerwca (godz. 14-18) na Łące na Wesołej dowiemy się, jak wykonać pająki żyrandolowe z siana i włóczek oraz hafty na drzewach.

Tego samego dnia (godz. 17-18.50) w Strefie Nowej odbędą się również m.in. warsztaty pieśni Łemków i Bojków z duetem Łada. Tworzą go Zofia Zaborowska i Kacper Siejkowski, którzy od wielu lat zajmują się badaniem i praktykowaniem tradycyjnego śpiewu polifonicznego. W 2022 roku zaczęli prowadzić badania wśród Łemków i Bojków, dokumentując lokalne pieśni w ich naturalnej, niestylizowanej formie. Kacper uczył się śpiewu od swojego dziadka przesiedlonego ze wschodniej Łemkowszczyzny, dzięki czemu posiada bezpośredni dostęp do rodzinnych tradycji. Wspólnie w kapeli Samo Południe i duecie Łada wykonują pieśni Bojków i Łemków, przekazując je w autentycznej formie uczestnikom warsztatów i publiczności. Warsztaty z Ładą odbędą się również m.in. 17 czerwca (godz. 18-20) oraz 18 czerwca (godz. 18-20) w ramach Szkoły na Rozstajach „Śpiew tradycyjny w wielogłosie".

Komu bliżej do tradycji Żywiecczyzny, może już dziś zapisać się na warsztaty Szkoły na Rozstajach „Kalendarium obrzędowe Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Pieśni lata" z Brygidą Sordyl (13 czerwca, godz. 11-13.30, 15-17.30, 14 czerwca, godz. 10-12.30, 14-16.30). Etnomuzykolożka, altowiolistka i śpiewaczka jest jedną z czołowych propagatorek powrotu do tradycyjnej maniery wykonawczej pieśni górali żywieckich, łączącą rzetelną wiedzę akademicką z żywą praktyką wykonawczą.

– Oprócz pieśni obrzędowych Beskidu Żywieckiego i Śląskiego, które są podstawą warsztatu, pojawią się również wybrane melodie z Beskidu Sądeckiego i Słowacji. Uczymy się sposobami, które nie wymagają wykształcenia muzycznego i nie podlegają żadnemu systemowi oceniania. Chcemy ten czas spędzić zarówno przyjemnie, jak i kreatywnie – zapowiada Brygida Sordyl.

Joanna Słowińska: „Śpiew to najdoskonalszy sposób wykorzystania głosu"

Osoby, które chciałyby udoskonalić technikę śpiewu, a przy okazji poznać pieśni tradycyjne Polski centralnej, Podkarpacia i pogranicza wschodniego, mogą wziąć udział w warsztatach z wybitną pieśniarką Joanną Słowińską (15 czerwca, godz. 19-21, Strefa Nowa).

– Śpiew jest według mnie najdoskonalszym sposobem wykorzystania głosu, a pieśń – formą, w której mieści się świat. Łączy w sobie piękno głosu ludzkiego i – poprzez słowa – ludzkiej myśli. Pieśń ludowa, tworzona przez pokolenia, niesie przekaz pozawerbalny przeszłych pokoleń. Kiedyś spełniała w życiu człowieka wiele funkcji; nie była od niego oderwana, ale dopełniała je, towarzysząc ludziom od narodzin do śmierci, w czasie pracy i w czasie zabawy. Śpiew to pasja, wyzwolenie, sposób na życie. Spotykając się we wspólnym śpiewie, doświadczamy piękna i mocy współbrzmienia, odnajdujemy wspólną, łączącą nas pieśń. Śpiewając razem posłuchajmy siebie – posłuchajmy się wzajemnie! – zapowiada Joanna Słowińska.

Na warsztaty w ramach Szkoły na Rozstajach i otwarte spotkanie śpiewacze zaprasza 16 czerwca (godz. 18-20 i 20-22) Wassim Ibrahim. Do wspólnego śpiewania z pieśniarzem, wirtuozem gry na oudzie, kompozytorem i wykładowcą może dołączyć każdy. Organizatorzy zapewniają: – Nie jest wymagane doświadczenie śpiewacze.

Rękodzieło inspirowane kulturą ludową

Kolejną przestrzenią festiwalu będzie FabLab Małopolska (Śniadeckich 3). Tam 17 czerwca (godz. 18-20) odbędą się warsztaty dla dorosłych „punch needle w klimacie etno". Jak to rozumieć? – Punch needle to technika wywodząca się z tradycyjnego rzemiosła tekstylnego – pozwala w intuicyjny sposób budować miękkie powierzchnie przypominające tkane dywany i ludowe ornamenty. Podczas warsztatów uczestnicy poznają podstawy pracy z igłą punch needle, sposoby tworzenia wzorów oraz zasady komponowania kolorystycznych układów inspirowanych estetyką etno i Boho. Będzie to spotkanie z tradycją rękodzieła we współczesnym, twórczym wydaniu. Inspirując się estetyką kultur ludowych, ornamentyką etniczną oraz motywami zaczerpniętymi z natury, uczestnicy stworzą własne dekoracje tekstylne przy użyciu techniki haftu pętelkowego. Charakterystyczne wzory, rytmiczne kompozycje i organiczne formy staną się punktem wyjścia do pracy z kolorem, strukturą i fakturą – zapowiadają organizatorzy.

Co jeszcze w programie festiwalu? Koncerty kameralne w Strefie Nowej (13 czerwca, wśród gości m.in. The Petrov Boys) oraz w Studiu im. Romany Bobrowskiej w Radiu Kraków (14 i 21 czerwca, wśród gości polsko-palestyńskie N.A.P. Trio, polsko-ukraińsko-węgierska grupa AX.POLSKI / Sofia Le & Grzech oraz estoński zespół Puuluup). ●

Festiwal EtnoKraków/Rozstaje odbędzie się między 13 a 28 czerwca. Szczegółowy program jest dostępny na stronie **etnokrakow.pl**

eprasa.pl 87a5ae6880

28. edycja Etno Kraków/Rozstaje

Festiwal, który jest poza wszelkimi schematami i przyzwyczajeniami

Krakowski festiwal bezsprzecznie należy do najważniejszych i najwartościowszych wydarzeń w kręgu muzyki folkowej, interpretującej tradycję, od dekad prezentującej publiczności fascynujące artystyczne zjawiska. Muzyki, która kreuje nie tylko oryginalnych, nowych wykonawców, ale i sposoby pracy z tradycją, stając się przy okazji wzorcem i przykładem dla wielu innych podobnych imprez.

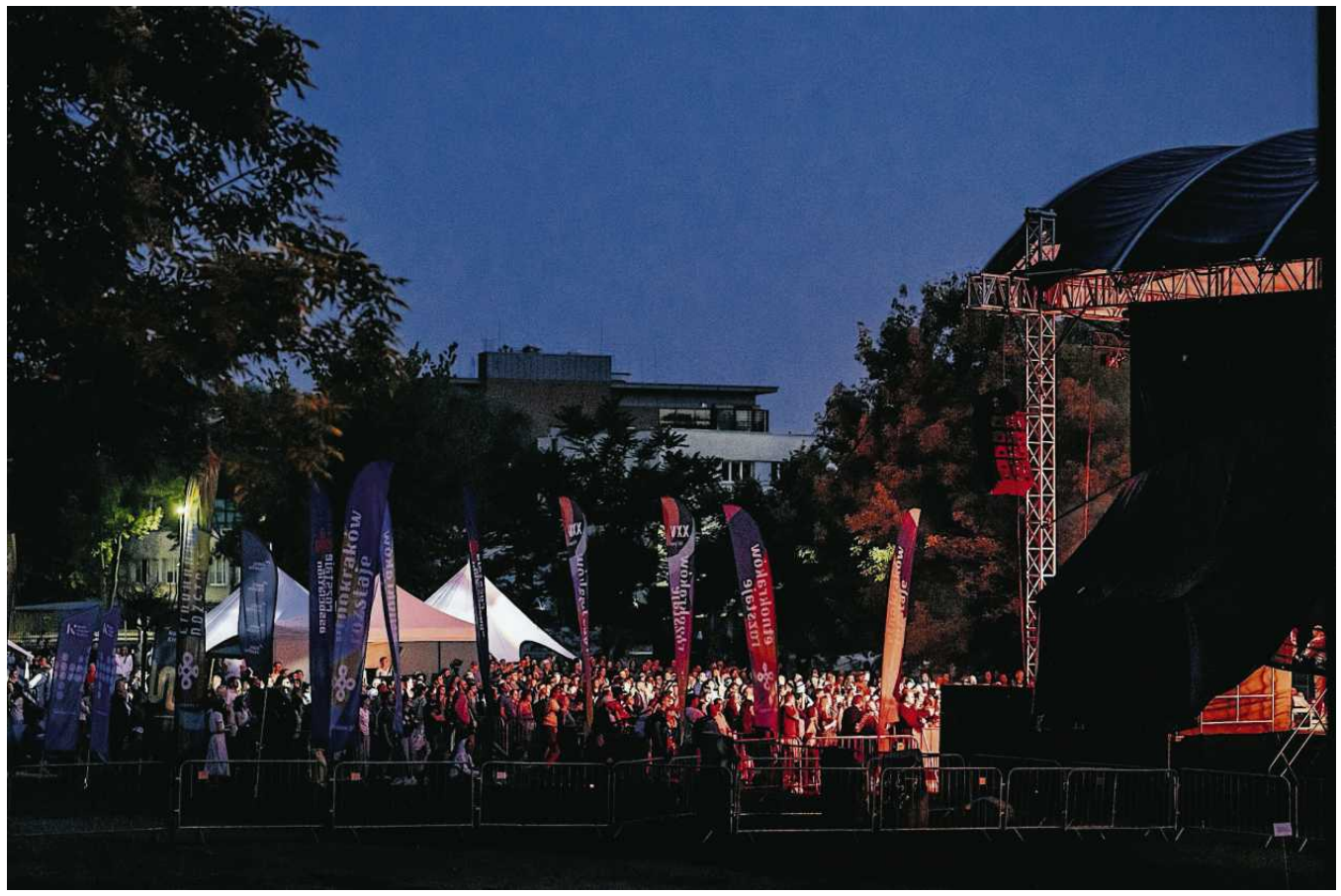
Tomasz Janas

Co decyduje o szczególnym znaczeniu tego festiwalu? Ano choćby to, że jego pierwsza edycja odbyła się w 1999 roku – jest więc jedną z najstarszych, pośród wciąż istniejących, tego typu imprez w naszym kraju. W pierwszych latach nazywał się – przypomnijmy – Rozstaje / Crossroads Festival Kraków. W przeciwieństwie do wielu innych podobnych inicjatyw odbywał się rokrocznie, nieprzerwanie – nawet w czasach pandemii. Zatem przed nami 28. edycja, znów zapowiadająca się ekscytująco. Co istotne, po tylu latach, każda następna odsłona festiwalu przynosi nowe muzyczne objawienia, przygotowywana jest przez jego twórców z niesłabnącym entuzjazmem i pozwala słuchaczom na kolejne odkrycia. Każdej edycji towarzyszy idea, hasło – jak się to modnie określa: idiom. Trzy hasła, trzy tematy, wokół których krążyć będzie tegoroczny festiwal, to: rymy – rytmy – mity.

Rymy

Oczywiście, w najprostszy sposób, niejako automatycznie termin „rym" wiąże się, a przynajmniej kojarzy, z przekazem werbalnym. Słowa śpiewanych tekstów, wiersze, poezja, piosenka, hip-hop – to, zdaje się, pierwsze i naturalne przecież skojarzenia z powyższym terminem. Wolno sądzić, że żadnego z tych skojarzeń nie odrzucają organizatorzy festiwalu EtnoKraków/Rozstaje. Więcej nawet: dotychczasowe trzy dekady (nieprzerwanego – co w czasach pandemii wcale nie było tak oczywiste!) istnienia imprezy potwierdzały, że każde z powyższych odczytań czy skojarzeń miałoby swoje uzasadnienie. Mało tu miejsca, by mnożyć przykłady, ale wystarczy rzucić okiem w historię festiwalu – co w czasach internetowego weryfikowania każdej działalności nie jest żadnym problemem – by uświadomić sobie, jak bardzo adekwatne i łatwo weryfikowalne było współistnienie festiwalu z „ideą rymu" rozumianą już to jako „nadążanie" za godną szacunku i wielkiej uwagi warstwą tekstową prezentowanej tu twórczości (od wysokoliterackiej po równie wysoką – ludową), jak i kreowania poszczególnych zjawisk / koncertów / występów, dla których rym – rozumiany również metaforycznie – zdawał się być artystycznym fundamentem i podstawą zgoła niezwykłego porozumienia pomiędzy artystami a publicznością.

Wolno sądzić – a jest to przypuszczenie graniczące z pewnością – że i podczas tegorocznego festiwalu wspomniane wątki powrócą na wiele sposobów. Oto bowiem przecież rym to nie tylko efektowne ułożenie słów w wersie. Rym (a tym bardziej: rymy!) może być interpretowany jako umiejętne ułożenie programu koncertu, festiwalu – a jeszcze bardziej: kolejnych edycji festiwalu układających się w zgrabną, mądrą, spójną czy – nomen omen – rymującą się opowieść. I tak jak w wierszu: rymy mogą być banalne i oczywiste, ale pod opieką świadomego twórcy potrafią tworzyć nową, zaskakującą, daleką od sztampy – opowieść. Tak samo może być (tak samo zdarza się) w przypadku festiwali, które – jak EtnoKraków/Rozstaje – programowane, planowane i organizowane z głębokim namysłem, ze świadomością tego co i jak chcemy opowiedzieć słuchaczom, stają się

• **Łąka na Wesołej - ta przestrzeń wpisała się już w festiwalową przestrzeń**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE ETNOKRAKÓW ROZSTAJE

czymś daleko więcej niż tylko zbiorem występów artystów pochodzących z różnych środowisk i różnych części świata.

A jeśli rym, to też melodia słów. To również ten element, który sprawia, że tekst poetycki (albo i tekst piosenki) staje się bardziej śpiewny, przyjazny słuchaczowi, otwarty na komunikację, na przesłanie. A jeśli melodia, choćby i melodia języka, wynikająca z jego rymów – to stoi przed nami (tak jak i zawsze na Rozstajach) feeria barw wywiedzionych z różnych kultur i tradycji.

W tym roku? Od piękna polskiej ludowej tradycji, poprzez niezwykły projekt Sofia & Grzech, który współtworzą Sofia Le, znana w Internecie jako ax.polski z triem Grzecha Piotrowskiego, dalej: poprzez odwołania, albo przywoływania do realnej koncertowej czy warsztatowej, rzeczywistości, tradycji łemkowskiej, bojkowskiej, także węgierskiej, dalej: sięgając do wątków palestyńskich – i senegalskich (do języka wolof wyrażanego w – jak chce sam zespół Guiss Guiss Bou Bess – formule muzycznej drum'n'mbalax), kończąc w tym niezwykłym zakątku przeszłości, jaki eksploruje Wassim Ibrahim, przedstawiając program Ugarit – Pieśni z glinianych tablic, inspirowany najstarszą zapisaną melodią świata – Hymnem Hurryjskim z ok. 1400 r. p.n.e. Ile tu rymów? Kto to zliczy?

Czujny (i czuły) dobór wykonawców, pełne namysłu usytuowanie ich w kilkudniowym harmonogramie wydarzeń, dostosowanie ich do wielu zmiennych okoliczności, sprawia, że stają się one, właśnie, zbiorem odległych od siebie (w sensie estetycznym i stylistycznym) prezentacji estradowych albo – gdy czuwa nad tym świadomy organizator – kolejnymi częściami, rymującymi się rozdziałami spójnej opowieści, która głębię swego przesłania pozwala odczytać dopiero po zakończeniu ostatniego koncertu. Nie mam wątpliwości, że tak właśnie rzeczy się mają (od lat, od dekad) podczas krakowskiego festiwalu. Że tak mieć się będą również – a nawet szczególnie: skoro słowo to zostało wyniesione na sztandary – podczas jego tegorocznej edycji. Spokojny jestem o to, że będą się działy rzeczy niebanalne! A także o to, że żywiołowe pomysły na odwzorowanie tradycji będą się znakomicie uzupełniały z wizjonerskimi autorskimi opracowaniami tychże tradycji. Że najbliższa nam, muzyka ze środka Europy, znajdzie adekwatne uzupełnienie albo dopełnienie w twórczości z innych stron świata. Jakim prawem? Prawem rymu. Dobrego rymu!

Rytmy

Powiedzieć można, że rym jest też odpowiedzialny (współodpowiedzialny) za rytm wiersza czy – ogólniej rzecz ujmując – utworu literackiego. A w kontekście muzycznym? Tu z pomocą przychodzi sama dźwiękowa struktura. Rytm jest tym, co również kreuje brzmienie całości – jej charakter, piękno, wzniosłość lub taneczność mają często swe źródło w porządku, który – od pokoleń – organizują rytmiczne, głównie perkusyjne instrumenty. Nie potrzeba jednak wielkiej przenikliwości, by dostrzec, że nie są one jedynym warunkiem zaistnienia muzyki osadzonej w rytmie. Czasami wystarczy odpowiedni puls, wyraziste tempo grania skrzypiec, gitar, dziesiątek innych instrumentów, a wreszcie: głosu ludzkiego, by pojąć czym on jest, jak fundamentalne ma znacznie.

Całe dekady funkcjonowania szeroko rozumianej popularnej muzyki współczesnej – od jazzu, bluesa i rocka po elektronikę, wszelkie (skrótowo ujmowane) odmiany techno i hip-hopu – pozwalają utożsamiać rytm, jako wartość zgoła fundamentalną, sytuować go częstokroć w centrum akcji muzycznej. Kojarzony bywa przy tym bardzo często ze współbrzmieniem basu i perkusji lub ich odpowiedników. W muzyce folkowej, muzyce interpretującej tradycję (nie mówiąc już o samych źródłowych nurtach) rzecz ma się... rozmaicie.

Oczywiście, również tu rytm jest też zazwyczaj sercem, pulsem, tętnem muzyki jako całości, jako przekazu. Ale też jest on traktowany – i prezentowany – na wiele odmiennych sposobów. Można mieć pewność, że kalejdoskop różnorodnych jego zastosowań usłyszymy również podczas tegorocznego festiwalu. Odnajdziemy tu bowiem takich wykonawców, którzy nie wstydzą się i nie boją korzystać z tych – powiedzmy – oczywistych popkulturowych schematów czy patentów – i w kwestii pulsu, rytmicznego osadzenia swej twórczości korzystają z rozwiązań powyżej schematycznie zarysowanych – a więc basu/gitary basowej i perkusji (a niekiedy i elektronicznych, klawiszowych instrumentów) stanowiących rytmiczną podstawę całości, nadając przekazowi wykonawców nowoczesny charakter. Ale dosłownie

eprasa.pl 87a5ae6880

obok nich pojawiają się ci artyści, w których muzyce owe elementarne rytmiczne fundamenty tworzą niby niepozorne, skromne, niekiedy wręcz filigranowe instrumenty. Czasami będzie to akustyczny bas, albo wręcz ludowe basy, ze wsparciem skromnego perkusyjnego brzmienia. Ale niekiedy i same skrzypce czy wiolonczela – w swym nagim, intymnym, dziewiczym brzmieniu albo wspierane przez loopery czy inne zdobycze techniki – stają się źródłem, bazą, rytmiczną podstawą ważnego, wstrząsającego, poruszającego przesłania.

Patetycznie mówiąc: od tego jest właśnie również ten festiwal, by wyprowadzać nas wszystkich ze sfery schematów i przyzwyczajeń, by w jego ramach odkrywać, jak skromne i proste środki potrafią przekazywać głębię, a może i metafizykę muzycznego przekazu. Tradycyjny bęben, obecny (w różnych formach) w większości kultur – to może być kwestia oczywista, ale przecież i artysta śpiewający solo (bądź śpiewający wspólnie z innymi) może wprowadzić nas w zaczarowany świat swoich dźwięków dzięki rytmowi, który wyznacza jego głos, oddech, a bodaj i klaśnięcia dłońmi. Tak, publiczność uwielbia takie momenty, gdy w cichym skupieniu może wysłyszeć ów, nieoczywisty czasami, puls i kiedy może – gdy artysta na to zezwala – dołączyć do owego rytmicznego rytuału. Rytmy były, są i będą obecne (a nawet fundamentalne) dla twórczości interpretującej tradycję – folkowej, etnicznej, kręgu world music. Warto może w tym roku szczególnie zwrócić uwagę na ten aspekt muzykowania. Tym szczególniej, im bardziej jest on ascetyczny, osobisty, intymny.

Okazji do tego nie zabraknie – czeka nas wiele zdarzeń fascynujących. Co ciekawe bowiem, drugi rok z rzędu na Rozstajach pojawią się znaczący, wyraziści wykonawcy kojarzeni z festiwalem Eurowizji – w swej istocie, w swym blichtrze, w swej obojętności na rzeczywiste artystyczne wartości – będącym zaprzeczeniem idei przyświecających krakowskiemu festiwalowi. A jednak i tam można siać ziarno nieoczywistości. Zatem: kto pamięta ubiegłoroczny świetny występ duetu Sw@da & Niczos, ten będzie mógł się tym razem rozkoszować twórczością estońskiej formacji Puuluup. Dalej: rytmy afrykańskie zaistnieją w formie nowoczesnych elektronicznych bitów, które fascynująco łączą się z tradycją – bębnami sabar. Z innych ciekawostek: już w ramach festiwalowych „przedbiegów" zabrzmi czarująca muzyka polsko-arabska (palestyńska) formacji NAP Trio. Dalej: wystąpi, wspomniana już, doceniana za swą internetową aktywność (i umiłowanie języka polskiego!) ukraińska artystka Sofia Le (ax.polski) wspierana przez trio Grzecha Piotrowskiego. W niecodzienny świat rymów i rytmów poprowadzą nas (tradycyjne dla Rozstajów) Noc Tańca i Noc Pieśni – zlokalizowanie przynajmniej części działań w ramach dawnego krakowskiego dworca kolejowego jest samo w sobie (również dla słuchaczy spoza Małopolski) zdarzeniem zgoła metafizycznym.

Znakomici krajowi wykonawcy zaprezentują swoje rozumienie muzyki osadzonej w rytmie, realizowanej na wiele odmiennych sposobów, z większą lub mniejszą ekspresją, w szybszych lub wolniejszych tempach, bliżej ludowego wzorca lub wysuwając na pierwszy plan własne pomysły. Na tym bogactwie metod i stylistycznej różnorodności opiera się fenomen folkowego muzykowania. Zaprezentują je m.in.: absolutni klasycy gatunku – Muzykanci, ale też jedyna w swoim rodzaju Orkiestra Festiwalowa (Garnitur 5.0), prowadzona przez Marię Stępień oraz szerokie grono krakowskich artystów, także niebanalna i niebojąca się odwołań do innych gatunków, również muzyki popularnej – podhalańska Fiś Banda, a wreszcie pretendujące do kręgu zjawisk szczególnie intrygujących młode stażem zespoły Lunaria i Samo Południe.

Rytm wędrówek słuchaczy tegorocznego festiwalu będą wyznaczały też miejsca i przestrzenie, w których dziać się będą „Rozstajowe" koncerty i spotkania. To tradycyjnie już: klub Strefa, Łąka na Wesołej, Wesoła Immersive – a więc po sąsiedzku względem Strefy, Bulwar Poleski, Radio Kraków, wspomniany zabytkowy dworzec kolejowy. A więc znów: zaskakująca różnorodność, przekładająca się na organiczny rytm festiwalowej codzienności.

• **EtnoKraków/Rozstaje to bardzo roztańczony festiwal** FOT. MATERIAŁY PRASOWE ETNOKRAKÓW ROZSTAJE

Krakowski festiwal od lat unieważnia „złe" mity dotyczące zamkniętych, czy nawet wrogich, środowisk. Od lat unieważnia przekonania, że w ramach twórczości odwołującej się do tradycji są lepsze (czyli: bardziej uprawnione) i gorsze. Takie podziały tu nie istnieją!

Mity

Dla stałych bywalców to zapewne oczywistość, ale nie zaszkodzi raz jeszcze podkreślić: krakowski festiwal od lat unieważnia „złe" mity dotyczące zamkniętych, czy nawet wrogich, środowisk. Od lat unieważnia przekonania, że w ramach twórczości odwołującej się do tradycji są lepsze (czyli: bardziej uprawnione) i gorsze. Takie podziały tu nie istnieją! Kto podchodzi do interpretowania tradycji z szacunkiem, ten znajduje tu dla siebie miejsce, niezależnie od stylistycznej formuły jaką przyjmuje. To naprawdę niezwykłe bogactwo Rozstajów. A dalej, na innym poziomie?

Możemy przyjąć za prawdę to, co specjaliści pisali już dekady temu, że współczesne zachodnie społeczeństwa utraciły umiejętność dostrzegania i czerpania z mitów. Że tradycyjnie rozumiane mity nie stanowią osi ich świata ani nawet istotnego punktu odniesienia. Tymczasem, jak znów twierdzą fachowcy, istnienie mitu spajającego wspólnotę, jest dla społeczeństw czymś fundamentalnie ważnym. A jeśli tak, to z pewnością ci artyści, którzy kultywują odwołania do tradycji, albo ją po swojemu interpretują, niosą w swej twórczości coś więcej niż tylko zestaw dźwięków i tekstów, coś więcej niż sentymenty, bądź miłe, kojące dźwięk, albo przeciwnie: skłaniające do beztroskiej zabawy. Wykonawcy świadomie nawiązujący do przeszłości, lokujący swoje dokonania w kontekstach współczesnych, a jednocześnie wciąż dialogujący z tradycją, niosą w swoim muzykowaniu wiele ważnych, może na pierwszy rzut oka nieoczywistych przesłań.

W poszczególnych przypadkach rozmaicie rozkładane są akcenty, w różnorodny sposób, powiedzmy nawet: z różną intensywnością grają oni (albo współgrają) z dziedzictwem przeszłości. Ale też nie ma wątpliwości, że w tym kręgu artystycznej ekspresji – muzyki folkowej, etnicznej, world music – najciekawiej, a może i najdobitniej pojawiają się żywe echa minionych czasów, które wciąż oferują znaczące wartości estetyczne, artystyczne, duchowe, spajające i integrujące artystów ze słuchaczami – i przeszłość ze współczesnością, a nawet (biorąc pod uwagę niektóre nurty oraz technologie przez nie wykorzystywane) z przyszłością. Żywe oraz ważne tu i teraz – nawet bodaj tylko jako kontekst, jako inspiracja, jako przypomnienie/uobecnienie – stają się dawne prawdy, rytuały, mity właśnie. Okazuje się wówczas po raz kolejny, że dojrzała i mądrze rozumiana współczesność zaczyna się od słuchania, albo nawet: zasłuchania, zapatrzenia w to, co dawne, w to, co (nie do końca) przeminęło, by na tej wiedzy, ale i na tym wzruszeniu budować własną opowieść, która zyskuje dzięki temu walor prawdopodobieństwa, wiarygodności, a także zazwyczaj – o paradoksie – artystycznej oryginalności.

Oczywiście, jak powiedział ktoś niegłupio: „im więcej wiesz, tym więcej słyszysz". I myśl ta dotyczy właściwie każdego kontaktu z muzyką – warto być przygotowanym na to, czego przyjdzie nam posłuchać. Ale – to pewnie kolejny paradoks – słuchaczowi nie potrzeba dogłębnych studiów, szczegółowych analiz, zazwyczaj wystarczy otwartość, intuicja, elementarna wrażliwość, by zrozumieć, a przynajmniej poczuć te piękne przesłania, które niosą ze sobą artyści grający od lat i od dekad na tym niezwykłym festiwalu. Bo przecież – tak, jak w poprzednich latach i dekadach, tak również w tym roku – czeka nas nie tylko spotkanie z muzyką małopolską i nie tylko polską, i nie tylko słowiańską (echa tradycji łemkowskiej czy bojkowskiej), ale też twórczością z innych części Europy – na przykład Estonii czy Węgier – a nawet zachodniej Afryki oraz kręgu kultury arabskiej. I mam przekonanie, że dla słuchaczy tegorocznego festiwalu EtnoKraków/Rozstaje spotkanie z każdym z owych „podmiotów wykonawczych" będzie nie tylko szansą na doznania typowe dla zetknięcia się z bardziej lub mniej egzotyczną kulturą (swoją drogą: najbardziej egzotyczna może być ta tutejsza!), ale, że – choćby intuicyjnie – odczytają oni najważniejsze przesłania.

Jest ich (tych przesłań i tych interpretacji), przypuszczam, nieskończenie wiele. A jednak: mit wspólnoty (oby uobecniony!), mit szacunku dla ziemi ojczystej, mit wędrówki „po mądrość" i mit wędrówki do domu, mit powrotu do źródeł, a wreszcie – jakże upragniony dziś – mit braterstwa, równych praw, porozumienia ponad wszystkim, co dzieli, chęci rozmawiania, poznawania siebie nawzajem, dialogu – te są wszechobecne w szczególnym kręgu muzyki świata, etnicznej, folkowej. Prawdę mówiąc: bez nich, bez tej otwartości na drugiego człowieka – cała ta twórczość nie miałaby większego znaczenia. Stoi za nią jednak, od zawsze pragnienie spotkania człowieka z człowiekiem, poznawania siebie i odkrywania.

Oby jak najwięcej odkryć udało nam się dokonać podczas tegorocznego festiwalu EtnoKraków/Rozstaje. Zapewniam, że muzycznych pretekstów i okazji do tego nie zabraknie. Czy to się jednak uda? To zależy od każdego z uczestników festiwalu! ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
34438531

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

wyborcza.pl

1 KR

eprasa.pl 87a5ae6880

REKLAMA

Kraków

XXVIII ETNOKRAKÓW ROZSTAJE

RYMY RYTMY MITY

13 — 28.06.2026

13.06 (sobota) miejsce: Strefa Nowa
11:00-13:30 + 15:00-17:30
Szkoła na Rozstajach: Kalendarium obrzędowe Beskidu Żywieckiego i Śląskiego: Pieśni lata | warsztaty z Brygidą Sordyl (zapisy mailowe / BILETY)

13.06 (sobota) miejsce: Strefa Nowa
20.00 The Petrov Boys / UK (BILETY)

14.06 (niedziela) miejsce: Strefa Nowa
10:00-12:30 + 14:00-16:30
Szkoła na Rozstajach: Kalendarium obrzędowe Beskidu Żywieckiego i Śląskiego: Pieśni lata | warsztaty z Brygidą Sordyl (zapisy mailowe / BILETY)

14.06 (niedziela) miejsce: Strefa Nowa
Warsztaty Orkiestry na Rozstajach / Garnitur 5.0 – prowadzi Maria Stępień (zapisy mailowe / BILETY)
12:30-15:30 | grupa początkująca
16:00-19:00 | grupa zaawansowana

14.06 (niedziela) miejsce: Radio Kraków / Studio im. Romany Bobrowskiej
19.00 N.A.P. Trio (Polska / Palestyna) (BILETY)

15.06 (poniedziałek) miejsce: Strefa Nowa
12.00 Konferencja prasowa: „EtnoKraków/Rozstaje 2026 i inne wydarzenia na Wesołej // rezydenci – animatorzy – nowe społeczne instytucje kultury".

15.06 (poniedziałek) miejsce: Strefa Nowa
19.00-21.00 Szkoła na Rozstajach: warsztaty śpiewu prowadzi Joanna Słowińska (WSTĘP WOLNY)

16.06 (wtorek) miejsce: FabLab Małopolska
18.00-20:00 Warsztaty dla dorosłych: *punch needle* w klimacie etno (BILETY)

16.06 (wtorek) miejsce: Strefa Nowa
18.00-20.00 Szkoła na Rozstajach: Wassim Ibrahim / Pieśni Orientu (WSTĘP WOLNY / zapisy mailowe)
20.00-22.00 Otwarte spotkanie śpiewacze (WSTĘP WOLNY)

17.06 (środa) miejsce: Strefa Nowa
18.00-20.00 Szkoła na Rozstajach: warsztaty śpiewu tradycyjnego prowadzi zespół Łada (zapisy mailowe / BILETY)

18.06 (czwartek) miejsce: Strefa Nowa
18.00-20.00 Szkoła na Rozstajach: Śpiew tradycyjny w wielogłosie – warsztaty prowadzi zespół Łada (zapisy mailowe / BILETY)

18.06 (czwartek) miejsce: Strefa Nowa / refektarz
18.00-21.00 Szkoła na Rozstajach: Muzyka tradycyjna pogranicza świętokrzysko-krakowskiego cz. 1 – warsztaty instrumentalne poprowadzi: Przemysław Ostrowski (zapisy mailowe / BILETY)

19.06 (piątek) miejsce: Strefa Nowa / II piętro
12.30-14.30 Szkoła na Rozstajach: Muzyka tradycyjna p ogranicza świętokrzysko-krakowskiego cz. 2 – warsztaty z kapelą Ostrowskich (WSTĘP WOLNY)

19.06 (piątek) miejsce: Łąka na Wesołej
14.00-18.00 Otwarta strefa warsztatowa: pająki z siana i włóczek | prowadzi ŻyWa Pracownia (WSTĘP WOLNY)
14.00-18.00 Instalacja: hafty na drzewach | prowadzi: ŻyWa Pracownia (WSTĘP WOLNY)

19.06 (piątek) miejsce: Strefa Nowa
15:00-18.00 Warsztaty Orkiestry na Rozstajach / *Garnitur 5.0* – prowadzi Maria Stępień (zapisy mailowe / BILETY)

19.06 (piątek) miejsce: Łąka na Wesołej
16.00-18.00 Warsztaty dla dorosłych: pająki żyrandolowe prowadzi: ŻyWa Pracownia (WSTĘP WOLNY / zapisy mailowe)

19.06 (piątek) miejsce: Strefa Nowa / II piętro
(zapisy mailowe / BILETY)
17.00-18.50 Warsztaty pieśni Łemków i Bojków prowadzi zespół Łada

19.06 (piątek) miejsce: Łąka na Wesołej / scena plenerowa (WSTĘP WOLNY)
19.00 Orkiestra na Rozstajach – pod wodzą Marii Stępień
19.20 Nierodzinna Kapela Ostrowskich z grupą warsztatową
19.40 ODLOTY (Polska)
20.00 FiŚBanda (Polska)
21.00 KALYI JAG (Węgry)

19.06 (piątek) miejsce: Wesoła Immersive
(WSTĘP WOLNY) I NOC TAŃCA | Wianki 'before': EtnoKraków x Wesoła Immersive x Dom Tańca Kraków / scena otwarta
22.15 Odloty
22.45 Nierodzinna Kapela Ostrowskich i goście
23.15 Zespół Niespokojnych Nóg
23.45 Dusza (UA/PL)
00.15 Paulina Polewaczyk
00.45 Kapela Zespół Wespół

20.06 (sobota) miejsce: Łąka na Wesołej
(WSTĘP WOLNY)
14.00-18.00 Otwarta strefa warsztatowa: mobile inspirowane pająkami ludowymi – prowadzi ŻyWa Pracownia

20.06 (sobota) miejsce: Łąka na Wesołej
(WSTĘP WOLNY / zapisy mailowe)
16.00-18.00 Warsztaty dla dorosłych: pająki tarczowe – prowadzi ŻyWa Pracownia

20.06 (sobota) miejsce: Strefa Nowa
16.00-17.50 Szkoła na Rozstajach: warsztaty pieśni Łemków i Bojków prowadzi zespół Łada (zapisy mailowe / BILETY)

20.06 (sobota) miejsce: Strefa Nowa
(WSTĘP WOLNY)
18.00-18.30 *Balkan Polyphony* – spotkanie z autorami i filmowe prezentacje badań etnomuzykologicznych

20.06 (sobota) miejsce: Łąka na Wesołej
(WSTĘP WOLNY)
18:00 Etno-dywan – warsztaty *tuftingowe* z FabLabem

20.06 (sobota) miejsce: Łąka na Wesołej / scena plenerowa (WSTĘP WOLNY)
19.00 The AFRONAUTS (Polska / Maroko / USA / RPA)
20.00 TRIO FORJ (Francja / Bretania)
21.00 GUISS GUISS BOU BESS (Senegal)

20.06 (sobota) miejsce: Strefa Nowa | NOC PIEŚNI
22.15 Wassim Ibrahim (Syria)
Ugarit | Pieśni glinianych tablic (BILETY)
NOC PIEŚNI / scena otwarta (WSTĘP WOLNY)
23.15 Warsztatowa grupa Poniedziałki
23.45 Łada
00.15 Chór w Kontakcie – grupa warsztatowa
NOC PIEŚNI (cd)

21.06 (niedziela) miejsce: Bulwar Poleski (WSTĘP WOLNY)
03.30-04.30 Koncert o świcie
100% unplugged | EtnoKraków x Wianki
Brygida Sordyl & POLIANA
Zespół ŁADA z grupą warsztatową
Krzysztof Trebunia-Tutka

21.06 (niedziela) miejsce: Strefa Nowa (WSTĘP WOLNY)
12.00-13.30 Szkoła na Rozstajach: warsztaty tańców Czango prowadzi zespół Szépszerével i Joanna Mieszkowicz

21.06 (niedziela) miejsce: Radio Kraków / Studio im. Romany Bobrowskiej (BILETY)
18.00-19.00 AX.POLSKI / Sofia Le & Grzech (Ukraina / Polska / Węgry)

21.06 (niedziela) miejsce: Radio Kraków / Studio im. Romany Bobrowskiej (BILETY)
20.00-21.00 PUULUUP (Estonia)

21.06 (niedziela) miejsce: Zabytkowy Dworzec
II NOC TAŃCA – Zabytkowy Dworzec
(1 BILET na 3 koncerty)
21.30 Muzykanci
22.45 Lunarie
23.30 Samo Południe
Dom Tańca Kraków / scena otwarta (WSTĘP WOLNY)
00.15 Kapela z Pola
00.45 Kapela Zespół Wespół
01.15 Traszno
01.45 Szepszerevel (HU/PL)

22.06 i 23.06 (poniedziałek i wtorek) miejsce: Strefa Nowa
18.00-21.00 Szkoła na Rozstajach: *Panteon bębnistów polskich* – dwudniowe warsztaty gry na bębnie obręczowym – prowadzi Mateusz Dobrowolski (zapisy mailowe / BILETY)

24.06 (środa) miejsce: Strefa Nowa
18.00–20.00 Szkoła na Rozstajach: warsztaty śpiewu z zespołem Łada (zapisy mailowe / BILETY)

25.06 (czwartek) miejsce: Strefa Nowa
18.00-20.00 Szkoła na Rozstajach: wiosenno-letni kurs śpiewu w wielogłosie z zespołem Łada (grupa zamknięta)

25.06 (czwartek) miejsce: Łąka na Wesołej
godz. 17.00 Teatr Tej Ziemi | *Janosik. Przebudzenie* (WSTĘP WOLNY)

25.06 (czwartek) miejsce: Strefa Nowa
20.00 Burkina Azza / Burkina Faso (BILETY)

26.06 (piątek) miejsce: Plac Wolnica (WSTĘP WOLNY)
19.00-22.00 *Wesele na Wolnicy* – tańce krakowskie z muzyką na żywo
115 lat Muzeum Etnograficznego w Krakowie x EtnoKraków/Rozstaje x Dom Tańca Kraków

27.06 (sobota) + 28.06 (niedziela) miejsce: Strefa Nowa
Szkoła na Rozstajach: Pieśni przesilenia – warsztaty prowadzi Oksana But (Ukraina) (zapisy mailowe / BILETY)
27.06: 11.00-13.30 + 15.00-17.30
28.06: 10:00-12:30 + 14:00-16:30

rozstaje
#miejsce spotkań
społeczna instytucja kultury

STREFA NOWA

#EtnoKraków / Rozstaje
#StrefaEtno
#StrefaJazz
#Wesoła Wielokulturowa

WESOŁA
etnokrakow.pl

organizator:
rozstaje.pl

partner wspierający:
Agencja Rozwoju Miasta Krakowa

wsparcie finansowe:
Projekt współfinansowany ze środków Miasta Krakowa
Kraków
MAŁOPOLSKA
Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

patronat medialny:
TVP KULTURA
TVP 3 KRAKÓW
dwójka POLSKIE RADIO
RADIOWE CENTRUM KULTURY LUDOWEJ POLSKIE RADIO
RADIO KRAKÓW
Radio Kraków Kultura
Off Radio Kraków
wyborcza.pl

partnerzy:
Radio Kraków
wesoła immersive
ZABYTKOWY DWORZEC
kbf:
MUZEUM ETNOGRAFICZNE W KRAKOWIE
FABLAB MAŁOPOLSKA
Ambasada Wielokulturowości
INFRAART creative corporation
CENTRUM WIELOKULTUROWE W KRAKOWIE
ŻyWa pracownia
MUSIC KRK krakowmusic.com

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza

PORADNIK ZDROWOTNY
CZYSTY DOM

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Ewa Tomkowska**

wyborcza.pl

Wszystko, co musisz wiedzieć o higienie w kuchni

Zmywarka także potrzebuje mycia

FOT. NEW AFRICA

Zmywarce ufamy niemal bezwarunkowo. Wkładamy do niej brudne naczynia, naciskamy przycisk i wyciągamy czyste. Tymczasem ma ona swoje własne mikrobiologiczne życie, o którym często nie chce nam się myśleć.

Paulina Mozolewska

Kuchnia jest jednym z najbardziej intensywnie użytkowanych pomieszczeń w domu. To tutaj przechowujemy żywność, przygotowujemy posiłki i dotykamy produktów, które mogą stać się źródłem zatruć pokarmowych. W większości przypadków o bezpieczeństwie tego pomieszczenia nie decydują silne środki dezynfekujące, ale kilka regularnych nawyków.

W wielu polskich kuchniach jest dziś zmywarka. I słusznie. Badania pokazują, że nowoczesne sprzęty znacząco redukują liczbę drobnoustrojów z naczyń. Wysoka temperatura, detergenty oraz długi czas mycia sprawiają, że talerze, kubki czy sztućce po zakończonym cyklu są zwykle znacznie czystsze niż po tradycyjnym myciu ręcznym. To jednak nie znaczy, że sama zmywarka pozostaje sterylna.

Wewnątrz urządzenia panują warunki sprzyjające rozwojowi części mikroorganizmów. Jest ciepło, wilgotno, a z naczyń regularnie spływają resztki materii organicznej. Z tego powodu na uszczelkach, filtrach, odpływach i w trudno dostępnych zakamarkach mogą tworzyć się biofilmy, czyli cienkie warstwy bakterii i grzybów przyklejonych do powierzchni.

To właśnie tam gromadzą się pozostałości jedzenia, tłuszcz i osady z twardej wody. Z czasem mogą pojawić się nieprzyjemne zapachy, które wiele osób błędnie przypisuje samym naczyniom.

Co ciekawe, częste korzystanie ze zmywarki nie zawsze ogranicza ten problem. Badania pokazują, że regularne dostarczanie substancji odżywczych obecnych na talerzach może nawet sprzyjać rozwojowi części drobnoustrojów. Znaczenie ma także temperatura stosowanych programów, długość cyklu oraz rodzaj detergentu. Dlatego tak ważne jest okresowe czyszczenie zmywarki.

Jednym z elementów wymagających naszej uwagi jest filtr. To on zatrzymuje resztki jedzenia, które nie zostały odprowadzone wraz z wodą. Jeśli nie jest regularnie czyszczony, może stać się źródłem nieprzyjemnych zapachów i siedliskiem mikroorganizmów. Podobnie dzieje się z uszczelkami oraz wewnętrzną stroną drzwiczek.

Eksperci zalecają również uruchamianie od czasu do czasu programu o najwyższej temperaturze, nawet jeśli na co dzień korzystamy z krótszych lub ekologicznych cykli. Po zakończeniu pracy warto pozostawić drzwiczki lekko uchylone, aby wnętrze mogło wyschnąć.

Częstotliwość czyszczenia zależy od sposobu użytkowania i twardości wody. Przy codziennym korzystaniu większość producentów rekomenduje dokładne czyszczenie przynajmniej raz w miesiącu.

Lodówka nie zatrzymuje czasu

Wiele osób traktuje lodówkę jak strefę bezpieczeństwa, w której jedzenie może leżeć niemal bez końca. Tymczasem chłód nie eliminuje większości drobnoustrojów. Spowalnia jedynie ich rozwój.

Dlatego lodówka wymaga regularnej kontroli. Największym problemem są zwykle przeterminowane lub zepsute produkty. Otwarty jogurt stojący od tygodnia czy zwiędłe warzywa schowane w szufladzie „na jutro". To one najczęściej stają się źródłem nieprzyjemnych zapachów i zanieczyszczeń.

Blat kuchenny po kontakcie z surowym mięsem czy rybami powinien zostać umyty wodą z detergentem

Szczególną uwagę warto zwrócić na surowe mięso i ryby. Ich soki mogą zawierać bakterie odpowiedzialne za zatrucia pokarmowe. Dlatego najlepiej przechowywać je na najniższej półce, w szczelnych pojemnikach, tak aby nic nie mogło skapnąć na produkty gotowe do spożycia.

Eksperci przypominają również o temperaturze. Według badań optymalnie lodówka powinna utrzymywać około 4 st. C, a zamrażarka -18 st. C.

Warto to sprawdzić, ponieważ różnica nawet kilku stopni może znacząco wpływać na trwałość przechowywanej żywności.

Poza tym większość producentów zaleca dokładne mycie lodówki przynajmniej raz w miesiącu oraz natychmiastowe usuwanie wszystkich widocznych zabrudzeń.

Plastik nie zawsze jest najlepszym wyborem

Coraz większą uwagę zwraca się także na materiały, z których korzystamy podczas przechowywania i przygotowywania żywności. Tam, gdzie to możliwe, warto zastępować plastik m.in. szkłem czy stalą nierdzewną.

Nie chodzi wyłącznie o kwestie środowiskowe. Szklane czy stalowe pojemniki są zwykle łatwiejsze do dokładnego umycia, mniej podatne na przejmowanie zapachów i nie odbarwiają się pod wpływem tłuszczu czy sosów. Dłużej zachowują również swój wygląd. Podobne zasady dotyczą części drobnego AGD: blenderów, czajników, dzbanków na wodę, garnków czy innych akcesoriów kuchennych.

Kupujmy urządzenia wykonane z dobrych materiałów np. garnki ze stali nierdzewnej, czajniki z tworzywa wysokiej jakości zamiast taniego plastiku.

Dobre materiały ułatwiają utrzymanie czystości, są trwalsze i bezpieczniejsze w kontakcie z żywnością.

Najbrudniejszy przedmiot w kuchni

Prawdziwym rekordzistą pod względem liczby mikroorganizmów jest zwykła gąbka do naczyń.

Powód jest prosty. Łączy ona w sobie wszystko, czego potrzebują bakterie, czyli wilgoć, dostęp do resztek jedzenia, temperaturę pokojową i porowatą strukturę, która stanowi doskonałą kryjówkę dla bakterii.

Największym problemem są pozostałości produktów spożywczych, zwłaszcza pochodzenia zwierzęcego. Surowe mięso, ryby, mleko czy jajka pozostawiają na powierzchni naczyń mikroskopijne ilości substancji odżywczych. Co więcej, jeśli gąbka nie wyschnie całkowicie, staje się dla mikroorganizmów idealnym środowiskiem do namnażania.

Badania pokazały, że nawet próby „ratowania" gąbek poprzez wkładanie ich do mikrofalówki czy zalewanie wrzątkiem nie zawsze rozwiązują problem. Część bakterii ginie, ale inne mogą przetrwać i bardzo szybko ponownie zasiedlić materiał.

Dlatego wielu specjalistów zaleca po prostu regularną wymianę gąbek, zwykle wskazują, by robić to najrzadziej raz w tygodniu. Można także rozważyć zastąpienie ich szczotkami do mycia naczyń, które szybciej wysychają i mogą gromadzić mniej bakterii.

Ścierka nie jest od wszystkiego

Ścierki do wycierania naczyń, ręczniki do rąk czy wielorazowe szmatki także bardzo szybko przejmują mikroorganizmy z otoczenia, zwłaszcza jeśli pozostają wilgotne.

Dobrym pomysłem jest rozdzielenie ściereczek w zależności od przeznaczenia. Szczególnie ostrożnie należy traktować ścierki używane podczas przygotowywania mięsa i ryb. Taka tkanina powinna jak najszybciej trafić do prania w wysokiej temperaturze. Podobna zasada dotyczy samych blatów kuchennych. Po kontakcie z surowym mięsem czy rybami powinny zostać umyte wodą z detergentem.

W większości domowych sytuacji to wystarczy. Nie ma potrzeby codziennego dezynfekowania całej kuchni silną chemią.

Przy okazji pamiętajmy, by nie myć surowego mięsa przed przygotowaniem. Woda nie usunie bakterii, za to może rozpryskiwać je po całym zlewie, blacie, baterii czy znajdujących się obok produktach spożywczych. Bezpieczniejszym rozwiązaniem jest obróbka termiczna, która rzeczywiście eliminuje większość drobnoustrojów.

W kuchni nie zapomnijmy jednak o regularnym myciu rąk, bo to właśnie dłonie są głównym środkiem transportu dla bakterii pomiędzy produktami spożywczymi, powierzchniami i naszym organizmem. Kilkanaście sekund spędzonych przy umywalce często daje lepszy efekt niż najbardziej reklamowany środek czyszczący.

eprasa.pl 87a5ae6880

Domowe tekstylia

Jak żyć w zgodzie z drobnous

Nasz organizm produkuje wydzieliny i złuszcza martwy naskórek przez całą dobę, także w trakcie wypoczynku. To stwarza idealne środowisko do życia dla wielu drobnoustrojów.

Paulina Mozolewska

W łóżku spędzamy około jednej trzeciej życia, ale o warunkach, jakie w nim panują, myślimy zdecydowanie rzadziej.

Z badania YouGov przeprowadzonego w 2022 roku na Brytyjczykach wynika, że tylko jedna czwarta z nich pierze pościel co tydzień, a najliczniejsza grupa 36 proc. robi to raz na dwa tygodnie. Prawie 15 proc. czeka aż trzy lub cztery tygodnie przed kolejną zmianą, a 4 proc. nie zmienia pościeli przez dwa miesiące lub dłużej.

Jak często prać pościel?

Na to pytanie nie ma jednej odpowiedzi. Zależy to od stylu życia i warunków, w jakich śpimy.

Znaczenie ma m.in. pora roku. Latem, gdy temperatura w sypialni wzrasta, a organizm intensywniej się poci, pościel szybciej chłonie wilgoć, a co za tym idzie, wymaga częstszego prania. Podobnie w czasie infekcji, gorączki lub alergii sezonowych. Inaczej jest zimą – powietrze jest chłodniejsze i bardziej suche.

Istotne są także codzienne nawyki. Czy bierzemy prysznic przed snem, czy dopiero rano? Czy śpimy w piżamie, czy bez niej? Czy uprawiamy seks i jak intensywny? Czy do łóżka wskakują z nami pies albo kot? Czy zdarza się nam jeść śniadanie w łóżku lub pozwalać dzieciom na wieczorne zabawy w sypialni? Wszystkie te elementy mają wpływ na tempo, w jakim pościel traci świeżość.

Wymiana pościeli raz w tygodniu, jest bezpiecznym punktem odniesienia dla większości osób, ale mimo wszystko warto wziąć pod uwagę indywidualne potrzeby.

Dlaczego to takie ważne? Zmiana pościeli to nie tylko kwestia świeżego zapachu. To sprawa zdrowia, ponieważ przez całą noc nasze usta i nos znajdują się centymetry od prześcieradła, poszewki na poduszce i kołdry. W tym czasie wdychamy to, co znajduje się w pościeli: martwy naskórek, roztocza, bakterie, grzyby i alergeny z sierści zwierząt czy pyłków.

Dlatego zaniedbana higiena pościeli może sprzyjać alergiom, napadom astmy, ale także podrażnieniom skóry, czy problemom ze snem.

Przy okazji warto także zwrócić uwagę na materiał, z którego wykonana jest pościel. Najlepiej sprawdzają się naturalne włókna, przede wszystkim bawełna, len i jedwab. Są przewiewne, dobrze odprowadzają wilgoć i ograniczają przegrzewanie organizmu podczas snu. Wiskoza, choć produkowana przemysłowo, również powstaje z włókien celulozowych i pod względem komfortu wypada znacznie lepiej niż tkaniny syntetyczne. Najwięcej zastrzeżeń budzi poliester. Materiał jest trwały i łatwy w pielęgnacji, ale słabiej oddycha, zatrzymuje wilgoć i może sprzyjać przegrzewaniu się podczas snu.

Zmiana pościeli to nie tylko kwestia świeżego zapachu. To sprawa zdrowia, ponieważ przez całą noc nasze usta i nos znajdują się centymetry od prześcieradła, poszewki na poduszce i kołdry

FOT. TRIOCEAN

Jak prać pościel, aby rzeczywiście była czysta? Samo wrzucenie jej do pralki nie zawsze wystarczy. Większość specjalistów zajmujących się higieną domową rekomenduje temperaturę co najmniej 60 stopni Celsjusza. To poziom, który pozwala skutecznie ograniczyć liczbę roztoczy, bakterii i alergenów.

Niezwykle ważne jest także dokładne wysuszenie materiału. Wilgoć pozostająca w tkaninie stwarza idealne warunki do rozwoju drobnoustrojów. Dodatkowym wsparciem może być prasowanie, ponieważ wysoka temperatura pomaga usunąć część mikroorganizmów, które przetrwały cykl prania.

Jednak higiena sypialni nie kończy się na poszewkach i prześcieradle.

Poduszki, kołdrę i materac trzeba wymieniać

Materac, poduszki i kołdra także gromadzą kurz, złuszczony naskórek i wilgoć. Są znacznie trudniejsze do wyczyszczenia niż pościel, dlatego często pozostają poza planem domowych porządków. Tymczasem to właśnie tam znajduje się największa część niewidocznego ekosystemu naszej sypialni.

Dobrym nawykiem jest regularne odkurzanie materaca, a także jego wietrzenie. Jeśli materac wyposażony jest w zdejmowany pokrowiec, warto prać go zgodnie z zaleceniami producenta przynajmniej kilka razy w roku.

Podobnie należy traktować poduszki i kołdry. Wiele nowoczesnych modeli można prać w pralce, jednak warunkiem jest bardzo dokładne suszenie.

Pozostawiona wewnątrz wilgoć może prowadzić do rozwoju pleśni, nieprzyjemnego zapachu i trwałego uszkodzenia wypełnienia. W praktyce domowe warunki nie zawsze pozwalają na bezpieczne wysuszenie grubych kołder czy dużych poduszek, dlatego czasem lepszym rozwiązaniem może być wietrzenie, zwłaszcza w mrozy.

Jednak nawet najlepiej pielęgnowane elementy wyposażenia sypialni warto co jakiś czas wymieniać. Najczęściej poduszki, zwykle co dwa, trzy lata. Kołdry po około pięciu latach, choć wiele zależy od jakości wypełnienia i sposobu użytkowania.

Według producentów materace powinny zachować swoje właściwości przez siedem do dziesięciu lat. Jeśli jednak budzimy się z bólem pleców, zauważamy trwałe odkształcenia lub coraz częściej zmagamy się z objawami alergii, może to być sygnał, że przyszedł czas na wymianę materaca.

Ubrania pożyczają twój mikrobiom

Ale łóżko to nie jedyne miejsce, w którym toczy się życie mikroorganizmów. Wiele dzieje się także w naszych szafach.

Każde ubranie, które nosimy, niemal natychmiast przejmuje nasz osobisty mikrobiom. Tkaniny chłoną pot, sebum, drobinki naskórka i mikroorganizmy naturalnie obecne na skórze. To nic strasznego, bo człowiek od zawsze żyje w otoczeniu bakterii i grzybów.

Problem zaczyna się wtedy, gdy zabrudzone ubrania zbyt długo pozostają w koszu na pranie, są źle przechowywane

eprasa.pl 87a5ae6880

trojami

lub pierzemy je wyłącznie z myślą o usunięciu widocznych zabrudzeń.

Badania pokazują, że poszczególne elementy garderoby znacząco różnią się pod względem liczby obecnych na nich mikroorganizmach. Nauka nie daje nam konkretnych instrukcji „co, jak często i jak prać" ze względu na różnorodność tkanin oraz indywidualne cechy (np. potliwość, metabolizm, typ skóry).

Największe obciążenie bakteryjne i grzybicze naukowcy obserwują na bieliźnie, skarpetkach oraz ubrankach dziecięcych. Są to tkaniny mające bezpośredni kontakt z miejscami, gdzie występuje najwięcej wilgoci i wydzielin organizmu. Te elementy zmieniamy codziennie i od razu wrzucamy do pralki.

W przypadku pozostałej odzieży wszystko zależy od aktywności fizycznej, temperatury otoczenia, rodzaju materiału czy sposobu przechowywania.

W badaniach naukowcy wykrywali na ubraniach przede wszystkim bakterie naturalnie występujące na ludzkiej skórze, takie jak gronkowce z rodzaju *Staphylococcus* czy bakterie *Corynebacterium* odpowiedzialne za charakterystyczny zapach potu.

To właśnie zapach jest często jednym z popularnych wskaźników tego, co dzieje się na tkaninie.

Nieprzyjemna woń nie jest efektem samego pocenia się, lecz pracy mikroorganizmów rozkładających związki obecne w pocie. Im więcej bakterii pozostaje w materiale, tym szybciej nieświeży zapach powraca nawet po praniu.

Szczególnie podatny na ten problem jest poliester. Włókna syntetyczne znacznie łatwiej zatrzymują związki odpowiedzialne za powstawanie przykrych zapachów niż bawełna, len czy wełna. Dlatego sportowe koszulki wykonane z poliestru często zaczynają pachnieć potem już po krótkim czasie noszenia, nawet po praniu.

Jak prać, żeby wyprać?

Współczesne trendy związane z oszczędzaniem energii sprawiły, że coraz częściej pierzemy w temperaturach 30 – 40 stopni. Dla większości ubrań może to być wystarczające, aby usunąć zabrudzenia i zachować dobry wygląd tkanin. Badania pokazują jednak, że część bakterii i grzybów przetrwa takie pranie.

Nie oznacza to, że wszystkie ubrania należy od tej pory gotować, jednak bielizna, skarpetki oraz odzież noszona podczas choroby powinny być regularnie prane w wyższych temperaturach. W ich przypadku celem jest nie tylko usunięcie plam, ale również ograniczenie liczby drobnoustrojów.

Poza tym podobnie jak w przypadku tekstyliów sypialnianych, odzież też warto czasami wymienić, nawet jeśli nie ma na niej widocznych przetarć czy utrwalonych plam.

Dotyczy to zwłaszcza bielizny, która bezpośrednio dotyka naszych miejsc intymnych. Nawet mimo regularnego prania, część drobnoustrojów (w tym *E. coli,* czy drożdżaki) może przetrwać, ponieważ standardowy program prania nie zawsze jest w stanie je całkowicie usunąć.

Jak często powinniśmy wymieniać bieliznę? Na łamach The Independent dr Narendra Pisal, ginekolog z Londynu, sugeruje zakup nowej po około 50 cyklach prania, a jeśli bielizna powoduje podrażnienia lub swędzenie, nawet częściej.

Jednak zakup nowej odzieży nie zwalnia nas z obowiązku wyprania jej przed pierwszym nałożeniem. W przypadku bielizny najlepiej będzie włączyć program na 60 stopni, by usunąć zanieczyszczenia produkcyjne. Także tym razem najlepszym wyborem będą tkaniny naturalne np. bawełna.

Niewidzialni lokatorzy salonu

Zazwyczaj to w salonie spędzamy większość wolnego czasu. Kanapa często pełni dziś różnorodne funkcje. Oglądamy na niej seriale, pracujemy z laptopem, jemy, bawimy się z dziećmi, a czasem zasypiamy. Meble tapicerowane stały się dziś prawdziwym centrum rodzinnego życia. Nic więc dziwnego, że z czasem gromadzą kurz, sierść, pyłki przyniesione z zewnątrz oraz fragmenty naskórka, którymi żywią się roztocza.

To właśnie one pozostają jednym z najczęstszych źródeł alergenów w mieszkaniach. Nie są groźne same w sobie, problem stanowią ich odchody i rozkładające się szczątki, które unoszą się w powietrzu np. podczas siadania na sofie. U osób wrażliwych mogą wywoływać katar, kaszel, łzawienie oczu, a nawet zaostrzać objawy astmy.

Szczególną uwagę warto zwrócić na dywany. Działają trochę jak ogromny filtr rozłożony na podłodze. Zatrzymują kurz, pyłki roślin, sierść zwierząt i wymagają regularnego czyszczenia, by nie przeistoczyć się w magazyn alergenów.

Badania prowadzone nad środowiskiem domowym pokazują, że dokładne odkurzanie oraz okresowe czyszczenie ekstrakcyjne lub parowe wyraźnie zmniejszają ilość alergenów obecnych w dywanach i meblach tapicerowanych. Dla większości gospodarstw domowych wystarczy dokładne odkurzanie raz lub dwa razy w tygodniu. Jeśli w domu mieszkają alergicy, warto używać odkurzaczy wyposażonych w filtry HEPA, które zatrzymują najdrobniejsze cząstki kurzu, zamiast ponownie wydmuchiwać je do pomieszczenia.

Podobna zasada dotyczy mebli tapicerowanych. Kanapa nie wymaga cotygodniowego prania, ale warto regularnie odkurzać nie tylko siedziska, lecz także szczeliny między poduszkami, gdzie gromadzi się najwięcej kurzu. Profesjonalne czyszczenie raz na rok lub dwa lata zwykle wystarcza, aby usunąć zabrudzenia, których nie widać na pierwszy rzut oka.

Pamiętajmy także o firanach i zasłonach. Przez większość czasu wiszą nieruchomo, dlatego łatwo uznać je za czyste. W rzeczywistości działają jak tekstylny filtr dla wszystkiego, co wpada do mieszkania przez otwarte okna. W sezonie pylenia mogą zatrzymywać znaczne ilości pyłków roślin, a przez cały rok osiada na nich kurz.

Podobnie jest z tekstyliami, które często traktujemy wyłącznie jako dekorację.

Narzuty, pledy, koce czy poduszki ozdobne chłoną kurz równie skutecznie, jak pościel.

Jeśli regularnie z nich korzystamy, warto prać je zgodnie z zaleceniami producenta co kilka tygodni. Dotyczy to zwłaszcza domów, w których mieszkają psy i koty.

Warto też pamiętać o regularnym przecieraniu wszystkich powierzchni z kurzu. Najbardziej skuteczne będzie skorzystanie z odkurzaczy z filtrem HEPA.

Dom nie jest salą operacyjną i nie ma potrzeby dążyć do osiągnięcia w nim sterylnego porządku. Warto jednak mieć świadomość, jakie elementy naszej codzienności wymagają regularnego czyszczenia i wymiany. Trudno o sztywne reguły i warto brać pod uwagę styl życia rodziny, liczbę domowników czy obecność zwierząt. Poza tym osoby z alergiami, atopowym zapaleniem skóry czy astmą powinny zwrócić szczególną uwagę na higienę domową. ●

Czysty dom
Jak sprzątać bezpiecznie dla zdrowia

Odkurzaj częściej zamiast zmywać

1 Jednym z najskuteczniejszych sposobów na poprawę jakości powietrza w pomieszczeniach jest regularne odkurzanie domu. Można odkurzać nie tylko dywany, ale też zasłony, książki, półki itp. Im więcej kurzu i różnych drobinek odkurzymy porządnym odkurzaczem (najlepiej z filtrem HEPA), tym mniej będziemy musieli stosować środków chemicznych do czyszczenia.

Pamiętajmy, że często dobrym sposobem na pozbycie się kurzu jest chłonna ściereczka nasiąknięta zwykłą wodą.

Druga sprawa to wyłapywanie tego, co już fruwa. Można stosować oczyszczacze powietrza, które cały czas je filtrują. Czyli do naszego aktywnego odkurzania raz w tygodniu dokładamy oczyszczanie bierne. Taka metoda jest bardzo skuteczna. To, co fruwa w powietrzu, jest usuwane przez oczyszczacz w ponad 90 proc.

Dom to nie perfumeria

2 Innym sposobem na kontrolowanie jakości powietrza w pomieszczeniach jest stosowanie produktów o niskiej zawartości lotnych związków organicznych. To gazy emitowane przez niektóre produkty, które mogą nasilać problemy z oddychaniem, takie jak astma.

Wiele artykułów gospodarstwa domowego, zwłaszcza środków czystości, emituje lotne związki organiczne (szczególnie te, które intensywnie pachną) i trudno je wyeliminować z naszego życia. Ładnie pachną też naturalne olejki eteryczne, a nie tylko syntetyczne odświeżacze. Tych unikajmy, także takich wkładanych do kontaktu oraz wszelkich zapachowych kostek do odkurzaczy! Stosujemy też płyny do zmiękczania zgodnie z etykietą, a nie na oko, żeby „ładnie pachniało".

Nie musisz wytaczać armaty na muchę

3 Nie zawsze, kiedy potrzebujesz coś wyczyścić, musisz sięgać po najbardziej agresywne (a zatem najczęściej najszybciej działające) środki. Jeśli coś działa „natychmiast", jest duże ryzyko, że zawiera też silnie działające substancje. Związki chemiczne, które uwalniają się z różnego rodzaju chemii gospodarczej, stanowią też dużą grupą alergenów. To mogą być związki chloru, amoniaku, benzenu używane przez nas jako składowe chemii gospodarczej. U osób nadwrażliwych środki stosowane do mycia, czyszczenia czy konserwacji domu mogą dawać objawy alergiczne. Jeśli po sprzątaniu swędzą lub pieką nas dłonie, łzawią oczy itp., nie lekceważmy tego i zmieńmy środki czystości na łagodniejsze.

Zamiast psikać, rozpuszczaj

4 Wielu specjalistów od zdrowia podkreśla, że najgorsze w naszym sprzątaniu jest zamiłowanie do psikania. Preparat w spreju będzie zawsze cieszył się większą popularnością niż w płynie.

To jednak znacznie bardziej niezdrowe dla dróg oddechowych.

Jeżeli już mamy środek w postaci spreju, nie psikajmy nim bezpośrednio na czyszczoną powierzchnię, bo w ten sposób tylko nawdychamy się niepotrzebnie tego środka.

Najlepiej psiknąć na ściereczkę, a dopiero nią wytrzeć to, co chcemy wyczyścić.

Miej nieco więcej cierpliwości

5 To prawda, że łagodniejsze środki potrzebują najczęściej więcej czasu na to, by zadziałać. W kwestii naszego zdrowia nie ma jednak miejsca na pośpiech.

Załóżmy sobie po prostu, że podczas sprzątania trzeba czasem coś trochę poszorować czy potrzeć, by zlikwidować brud. Włożenie nieco większego wysiłku się opłaca. Lepiej też sprzątać częściej niż odskrobywać się z porządnego zabrudzenia silnie działającymi środkami.

Prościej czasem znaczy lepiej

6 To dotyczy zwłaszcza wnętrza kuchenek mikrofalowych czy piekarników. W nich absolutnie nie powinniśmy stosować agresywnej chemii! Jeśli mamy w planach wymianę piekarnika, zdecydujmy się na taki z funkcją samooczyszczania, np. parowego lub za pomocą pirolizy. Do czyszczenia brudnych blach doskonale nadają się gorąca woda, soda oczyszczona i kulka zrobiona z folii aluminiowej. Mogą się też sprawdzić magiczne gąbki, które czyszczą nawet stary brud przy użyciu jedynie niewielkiej ilości wody. Jednak uwaga – przy częstym użyciu mogą porysować szkło czy plastik.

Stosuj środki ostrożności

7 Jeśli używasz środka dezynfekującego, który uwalnia opary, takie jak wybielacz lub amoniak, najpierw przewietrz pomieszczenie, otwierając drzwi lub okna, albo załóż jednorazową maskę na twarz, a potem ją wyrzuć.

Wiele osób spryskuje lub rozprowadza środki dezynfekujące na powierzchni, a następnie natychmiast wyciera środek czyszczący ręcznikiem papierowym lub gąbką. Tylko zapominamy, że to usuwa substancję chemiczną, zanim zdąży zadziałać. Jeśli używasz produktu kupionego w sklepie, czas dezynfekcji powinien być podany na etykiecie, czasem to nawet kilka minut, zanim możemy usunąć środek.

Stary dobry spirytus

8 Skuteczne w dezynfekcji są również preparaty zawierające 70 proc. etanolu lub alkoholu izopropylowego i 30 proc. wody. Alkohol należy mieszać z wodą, bo inaczej wyparuje, zanim zdąży coś zdezynfekować. ●

Margit Kossobudzka

eprasa.pl 87a5ae6880

Jak często prać ręczniki i czy zamykać klapę toalety?

Nauka mówi o łazienkowej higienie

Chociaż łazienka kojarzy się z czystością, bo to przecież tu się myjemy, to jednocześnie w tym pomieszczeniu gromadzi się wilgoć i rozwijają się bakterie oraz grzyby.

Paulina Mozolewska

FOT. GERENME

Nie oznacza to oczywiście, że jest się czego obawiać. Większość drobnoustrojów obecnych w naszych domach nie stanowi zagrożenia dla zdrowych osób.

O tym, czy łazienka stanie się niebezpiecznym miejscem, decydują przede wszystkim codzienne nawyki, liczba domowników, sprawna wentylacja i sposób korzystania z urządzeń.

Pralka nie czyści sama siebie

Jeszcze kilkanaście lat temu w polskich domach pralka najczęściej stała w łazience. Dziś coraz częściej trafia do kuchni, garderoby albo osobnego pomieszczenia gospodarczego. Niezależnie od lokalizacji warto pamiętać, że jej wnętrze jest domem dla wielu bakterii i grzybów.

Najwięcej mikroorganizmów naukowcy znajdują na gumowych uszczelkach, w szufladach na detergenty, filtrach, czyli miejscach, do których zwykle zaglądamy najrzadziej. To właśnie tam gromadzą się resztki detergentów, resztki tkanin, osady z kamienia i wilgoć. W takich warunkach mogą powstawać biofilmy, czyli cienkie warstwy mikroorganizmów przywierających do powierzchni.

Naukowcy znajdowali tam m.in. bakterie z rodzajów *Pseudomonas*, *Acinetobacter* czy *Staphylococcus* oraz różne gatunki drożdży i pleśni. Część z nich określa się mianem oportunistycznych, co oznacza, że zwykle nie stanowią zagrożenia dla zdrowych osób.

Takie nagromadzone zanieczyszczenia mogą jednak powodować nieprzyjemny zapach ubrań mimo prania.

Poza tym, kiedy po skończonym praniu i otwarciu drzwiczek czujemy charakterystyczną woń, przypominającą stęchliznę, nasza pralka najprawdopodobniej wymaga konserwacji.

Problem z brzydkim zapachem stał się bardziej powszechny wraz z popularnością krótkich programów i niskich temperatur prania. Pranie w 30 czy 40 st. C pozwala oszczędzać energię, ale nie sprzyja usuwaniu wszystkich drobnoustrojów z wnętrza urządzenia.

Producenci pralek są dość zgodni i zalecają regularne uruchamianie pustego cyklu czyszczenia sprzętu w temperaturze 60 czy 90 stopni. Dodatkowo zalecają czyszczenie filtrów, szuflad na detergenty i uszczelek oraz polecają po zakończeniu prania pozostawić uchylone drzwiczki. W większości domów taki gruntowny przegląd raz w miesiącu będzie wystarczający. Jeśli jednak pralka pracuje niemal codziennie, róbmy to nawet częściej.

W Internecie nie brakuje porad dotyczących czyszczenia pralek octem. Rzeczywiście może on pomóc w usuwaniu osadów i kamienia. Jednocześnie producenci niektórych urządzeń ostrzegają, że częste stosowanie silnych kwasów może przyspieszać zużycie gumowych elementów. Dlatego przed wykorzystaniem domowych metod sprawdźmy instrukcję urządzenia i zalecenia producenta.

Przecież wycieram czyste ciało

Po kąpieli sięgamy po ręcznik i zakładamy, że skoro wycieramy nim umyte ciało, sam również długo pozostaje czysty. W rzeczywistości już po jednym użyciu tkanina zaczyna gromadzić wilgoć, fragmenty naskórka i mikroorganizmy z naszej skóry.

Badanie przeprowadzone wśród studentów w Ghanie wykazało, że na niemal wszystkich analizowanych ręcznikach występowały bakterie *E. coli* (bakteria jelitowa) oraz gronkowiec złocisty (*S. aureus*), który jest naturalnym składnikiem flory bakteryjnej naszej skóry. Dodatkowo co trzeci ręcznik był siedliskiem szczepów MRSA, tzw. superbakterii, czyli gronkowca złocistego opornego na większość antybiotyków.

Oczywiście badania nie można uogólniać na populację całego świata – warunki, w jakich się odbywało, nie odpowiadało zwykłej domowej łazience. Badanie dotyczyło specyficznego środowiska akademików i hosteli w Ghanie, gdzie studenci mierzyli się z takimi problemami, jak nieregularne dostawy wody. Pokazuje ono jednak, że ręczniki realnie mogą być siedliskiem patogenów, jeśli nie będziemy dbali o odpowiednią higienę.

Największym problemem nie jest jednak sam ręcznik, lecz sposób jego suszenia. Wilgotny materiał pozostawiony w słabo wentylowanej łazience schnie znacznie wolniej, tworząc warunki sprzyjające namnażaniu bakterii i grzybów.

Dlatego rozwieszajmy ręcznik w całości i nie zostawiajmy go zwiniętego na pralce czy kaloryferze.

Łączenie wybielaczy ze środkami zawierającymi kwasy lub amoniak może prowadzić do wydzielania drażniących gazów, które podrażniają oczy oraz drogi oddechowe

Nie ma jednego uniwersalnego zalecenia dotyczącego częstotliwości wymiany ręczników. Wpływa na to wiele czynników. Przejrzałam, jednak zalecenia ekspertów z różnych krajów i najczęściej pojawiała się wskazówka: ręcznik kąpielowy warto wymieniać po trzech – czterech użyciach.

Powinniśmy mieć także osobny ręcznik do wycierania twarzy. W przypadku osób z cerą trądzikową lub skłonną do podrażnień dermatolodzy często zalecają wymianę nawet po każdym użyciu.

Nie zapominajmy również o ręczniku do rąk. Korzystają z niego wszyscy domownicy, a często także goście. Jeśli właśnie organizowaliśmy spotkanie rodzinne najlepiej wymienić go od razu po jego zakończeniu. W codziennym użytkowaniu rozsądnym rozwiązaniem jest zmiana co dwa, trzy dni.

Znaczenie ma również temperatura prania. Podobnie jak w przypadku pościeli, wyższe temperatury pozwalają skuteczniej ograniczać liczbę drobnoustrojów. Poza tym ręczniki nie potrzebują stosowania płynu do płukania.

Szczoteczka do zębów żyje własnym życiem

Polskie Towarzystwo Stomatologiczne przypomina, że szczoteczkę należy wymieniać średnio co trzy miesiące, a także po przebytej infekcji gardła lub jamy ustnej. Powodem nie jest tylko samo zużycie włosia. Badania pokazują, że szczoteczki zbierają nie tylko bakterie z jamy ustnej, ale również drobnoustroje obecne w otoczeniu.

Duże znaczenie ma sposób przechowywania. Szczoteczka zamknięta w szczelnym pojemniku pozostaje wilgotna znacznie dłużej niż ta pozostawiona do wyschnięcia na otwartym powietrzu.

Specjaliści zalecają, aby po każdym użyciu dokładnie opłukać szczoteczkę, przechowywać ją pionowo i pozwolić jej wyschnąć.

Nie dopuszczajmy także do kontaktu główek kilku szczoteczek stojących obok siebie.

Zamykaj klapę toalety

Mało który element wyposażenia domu doczekał się tylu internetowych porad, co ubikacja.

Przez lata przyjęło się uważać, że zamykanie klapy przed spłukaniem skutecznie zatrzymuje mikroorganizmy wewnątrz muszli.

Badania pokazują, że podczas spłukiwania rzeczywiście powstaje aerozol składający się z mikroskopijnych kropelek wody z wnętrza sedesu. Mogą one osiadać na pobliskich powierzchniach, takich jak podłoga, przycisk spłuczki czy szczoteczka, która stoi niedaleko.

Zamknięcie klapy ogranicza część rozpryskujących się kropli, ale nie stanowi całkowitej bariery. Cząsteczki mogą wydostawać się przez szczeliny między deską a muszlą. Dlatego, choć zamykanie klapy jest dobrym nawykiem, nie zastąpi regularnego czyszczenia toalety.

Jak to robić?

Uważać na zbyt energiczne szorowanie, przez które woda może rozpryskiwać się poza obręb muszli, osiadając na pobliskich powierzchniach.

Jest jeszcze jeden toaletowy gadżet sprawiający problemy natury higienicznej, czyli szczotka do toalety. Po każdym użyciu pozostają na niej bakterie pochodzące z muszli klozetowej, dlatego ją także powinniśmy regularnie wymieniać. Producenci zwykle zalecają kupić nową po ok. pół roku, ale jeśli włosie jest zdeformowane albo trudno je dokładnie wypłukać, nawet częściej. Zużyta szczotka nie tylko gorzej czyści, ale też łatwiej zatrzymuje zabrudzenia.

Niebezpieczne trendy z TikToka

Media społecznościowe są pełne filmów pokazujących mieszanie detergentów, tworzenie własnych środków czyszczących i „sekretnych trików" na idealnie czystą łazienkę. Widowiskowa piana i efektowne reakcje chemiczne świetnie wyglądają na nagraniu, ale mogą być niebezpieczne.

Część internetowych porad rzeczywiście pozwala ograniczyć ilość używanej chemii albo obniżyć koszty sprzątania. Problem pojawia się wtedy, gdy autorzy zachęcają do mieszania preparatów bez zrozumienia zachodzących reakcji chemicznych.

Na przykład łączenie wybielaczy ze środkami zawierającymi kwasy lub amoniak może prowadzić do wydzielania drażniących gazów, które podrażniają oczy oraz drogi oddechowe.

Dlatego podstawowa zasada jest prosta: używajmy środków zgodnie z instrukcją producenta. Nawet jeśli korzystamy z danego preparatu od lat, warto choć raz przeczytać etykietę. Może się okazać, że używamy go niezgodnie z przeznaczeniem.

Nie zapominajmy także, żeby detergenty przechowywać poza zasięgiem dzieci i zwierząt domowych.

Prysznic też wymaga uwagi

Cała łazienka ma ciągły kontakt z wilgocią, zwłaszcza po gorącym prysznicu. Kabiny i zasłony prysznicowe, fugi czy słuchawki natryskowe są szczególnie narażone na odkładanie się osadów oraz rozwój pleśni i biofilmów bakteryjnych. Nie pomijajmy ich przy sprzątaniu, a co jakiś czas elementy wymienialne zastępujmy nowymi.

Najbardziej problematyczne są łazienki ze słabą wentylacją. Jeśli para wodna długo utrzymuje się na lustrach i ścianach, może to oznaczać, że wilgoć nie jest skutecznie odprowadzana.

Dlatego po kąpieli warto zostawić uchylone drzwi lub uruchomić wentylację, jeśli mamy taką możliwość.

Pomaga również usuwanie nadmiaru wody ze ścian kabiny prysznicowej czy całej łazienki.

I tak jak w przypadku wszystkich domowych przestrzeni, nie zapominajmy o najprostszej zasadzie. Mycie rąk po skorzystaniu z toalety, sprzątaniu łazienki czy wymianie środków higienicznych wciąż pozostaje jednym z najskuteczniejszych sposobów ograniczania przenoszenia drobnoustrojów. To właśnie dłonie są najważniejszym ogniwem łączącym powierzchnie, przedmioty i nasz organizm. ●

eprasa.pl 87a5ae6880

wyborcza.pl
wyborcza TV
12-18 CZERWCA 2026
VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV

MISTRZOSTWA ŚWIATA W PIŁCE NOŻNEJ 2026:

- **PODZIAŁ NA GRUPY**
- **TRANSMISJE**
- **TABELE ROZGRYWEK**

S. 4-6

PROUD

Intensywnie, sensualnie i bez cenzury S. 2-3

Polski serial, którym możemy się chwalić za granicą? To „Proud”.

Sensualnie, intensywnie i bez cenzury

VOD

Ktoś szybkim ruchem rozsuwa zasłony. Promienie słońca brutalnie wdzierają się do pokoju, odsłaniając plątaninę nagich ciał na materacu. Zapach potu i alkoholu unoszący się w dusznym powietrzu zdaje się przebijać z ekranu.

Filip spędził noc w towarzystwie czterech facetów. Teraz stoi nad nimi jego siostra. Jest wściekła – i łatwo się domyślić, że to nie pierwsza taka sytuacja. Z kosza wysypują się śmieci, mokre ubrania zalegają w pralce. Dziewczyna ma dość mieszkania z bratem. – Masz dorosnąć. I ten dzień jest dzisiaj – zapowiada. Filip jeszcze tego nie wie, ale jej słowa okażą się prorocze. Zrozumie to dopiero później – kiedy wieczorem odbierze telefon ze szpitala.

Będzie nowy hit?

Nie mam ostatnio zbyt dobrych doświadczeń z polskimi serialami, dlatego do „Proud” podchodziłem ostrożnie. Tym bardziej że określenie „nieodpowiedzialny gej” w opisie pachniało stereotypem. Na szczęście obawy okazały się nieuzasadnione. Serial Karola Klementewicza okazuje się opowieścią o stracie, dojrzewaniu i drugiej szansie, ale przede wszystkim o rodzinie, której nie muszą wcale definiować więzy krwi.

Już od pierwszych sekwencji widać, że twórcy „Proud” są świadomi tego, co i jakim językiem chcą opowiedzieć. Robią to bez cenzury. Serial jest intensywny, momentami wręcz fizyczny w odbiorze, narracja konsekwentnie prowadzona i spójna. Duża w tym zasługa zdjęć Weroniki Bilskiej. Kamera trzyma się blisko bohaterów, operuje zbliżeniami, łapie detale, jest wyczulona na bodźce. W jednej ze scen skupia się na uchu, przez które do Filipa dociera tragiczna wiadomość. W innej próbuje poznać myśli bohatera, zaglądając w głąb przez oczy. Jednocześnie rozmowa wokół rozpływa się w szumie, jakby odbywała się gdzieś poza nim.

Do tego dochodzi narracyjna dyscyplina. Scenariusz Klementewicza i Moniki Pęcikiewicz nie ucieka w efektowne anegdoty ani zbędne wątki. Zachowuje w polu widzenia to, co naprawdę istotne. Twórcy próbują nadążyć za Filipem, który chwilami pędzi na oślep, w rytm muzyki Łukasza Targosza.

Siatka bezpieczeństwa

A nadążyć nie jest łatwo. Filip pracuje jako model, spóźnia się na castingi i plany zdjęciowe, żyje od imprezy do imprezy. Kolejne przygody na jedną noc, przeciągające się w alkoholowo-narkotycznym transie, są dla niego normą. Jest bezczelny. Nie zważa na ludzi, którym na nim zależy, nie myśli o konsekwencjach, może dlatego, że zwykle wszystko uchodzi mu na sucho?

Nie przepadam za takimi bohaterami, jednak trudno Filipa nie lubić. Duża w tym zasługa wcielającego się w tę rolę Ignacego Lissa. Fotogeniczny, z tlenionymi włosami i w motocyklowej kurtce, ma w sobie coś z buntownika. Młody aktor potrafi odsłonić pęknięcia tej postaci. Jego bohater odcina się od emocji, zagłusza je tym wiecznym pędem. Jakby egocentryzm stanowił formę pancerza, mechanizm obronny przed zmierzeniem się z własnymi wadami, słabościami, a przede wszystkim – przed kolejnym odrzuceniem. A tego doświadczył jako dziecko, gdy po śmierci mamy razem z siostrą trafili do domu dziecka.

Na odbiór bohatera wpływa też to, jak widzą go inni. Wokół Filipa powstała swoista siatka bezpieczeństwa złożona z ludzi, którym na nim zależy. Wiedzą, że zawodzi – ale i tak nie potrafią go skreślić. Jak przyjaciel Olek, który poszedłby za nim w ogień,

„WYBORCZĄ TV” redaguje zespół działu Kultura; **Projekt makiety „Wyborczej TV”:** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Magdalena Birska;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** HBO Max; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

VOD

czy opiekuńcza makijażystka Kiki. Została mamą jako nastolatka, teraz próbuje poukładać sobie życie. I nie potrafi zrozumieć, dlaczego jej nie wychodzi. – Mam odchowane dziecko, jestem gotowa na wszystko – co jest ze mną nie tak? – pyta w przypływie rozpaczy. Mam nadzieję, że w kolejnych odcinkach wątki tych bohaterów będą konsekwentnie rozwijane. Maria Sobocińska oraz Kamil Studnicki tworzą wyraziste drugoplanowe postaci, które nie dają się sprowadzić do roli tła. W ogóle obsada to mocny punkt serialu. Nawet Maja Ostaszewska została obsadzona według innego klucza niż zazwyczaj.

Dialogi płyną, Klementewicz sprawnie inscenizuje rodzinne spotkania i trudne konfrontacje. Zgrabnie rozgrywa układ sił w trakcie wizyty Filipa u niedoszłego szwagra. Nowa partnerka mężczyzny, zamiast stanąć po jego stronie, siada obok gościa – jakby intuicyjnie dołączała do linii oskarżenia. Niby drobny gest, a ustawia dynamikę całej sytuacji.

Najwyższa pora dojrzeć

„Proud" wychodzi od stereotypu, żeby stopniowo go rozbroić. Tak naprawdę opowiada po prostu o młodym człowieku zmuszonym do wzięcia odpowiedzialności za własne życie. Filip, przyzwyczajony do braku zobowiązań i jazdy po bandzie, nagle musi zaopiekować się malutką siostrzenicą. O ile potraktuje wyzwanie serio, zamiast dalej wysługiwać się innymi, będzie to dla niego przyspieszony kurs dojrzewania, ale też konfrontacja z czymś, czego sam nie zaznał. Czy odnajdzie się w roli taty, którego przecież nie miał? Czy będzie potrafił się zmienić, czy wreszcie dostrzeże, że bliscy też mają swoje dramaty i potrzeby?

Klementewicz przyznaje, że inspiracją do napisania „Proud" było obserwowanie, jak jego brat stał się ojcem i radził z nowymi wyzwaniami. Każdy rodzic wie, że dziecko zmienia wszystko. Serial proponuje spojrzenie na samotne rodzicielstwo, w dodatku z nieco innej niż zwykle perspektywy. W organiczny sposób stawia pytania o postrzeganie osób LGBT w tej roli. Polskie prawo nie wyklucza przysposobienia dziecka przez singla. Przepisy to jedno, co innego realia. A jakie szanse ma gej, nawet jeśli chodzi o opiekę nad córką siostry? – W tym kraju nikt mi nie da zaadoptować dziecka – przekonuje Filip. – Twoja orientacja nie jest atutem – potwierdza zaprzyjaźniony prawnik. – Najlepiej, gdybyś przestał być gejem na jakiś czas.

„Proud" został osadzony w polskim kontekście i wpisuje się w queerową narrację, jednak nie daje się zaszufladkować. Pewnie dlatego, że dotyka spraw uniwersalnych. Dobrze działa wybór piosenek, chociaż momentami ich tekst brzmi jako zbyt dosłowny komentarz do ekranowych wydarzeń. HBO Polska ma materiał na hit, i to międzynarodowy, bo serial komunikuje się z widzem w bardzo świeży, klarowny sposób.

Świadczy o tym chociażby entuzjastyczne przyjęcie podczas Series Manii – największego wydarzenia w Europie poświęconego serialom. Po seansie publiczność nagrodziła twórców owacją na stojąco, a „Proud" został wybrany najlepszym serialem w konkursie międzynarodowym. Jury nagrodziło również odtwórcę głównej roli, zjawiskowego Ignacego Lissa. **Piotr Guszkowski**

PROUD
serial dramatyczny, Polska 2026,
tw. Karol Klementewicz, wyk. Ignacy Liss, Kamil Studnicki, Maria Sobocińska, Maja Ostaszewska, Joanna Kulig
1/8 odc., HBO Max. Kolejne w piątki

REKLAMA 34434422

Warszawa 88,4 FM • Gdańsk 87,8 FM • Bydgoszcz 103,5 FM • Poznań 103,4 FM
Wrocław 106,1 FM • Opole 104,1 FM • Kraków 102,4 FM • Katowice 94,5 FM

TV

MUNDIAL

GRUPA A

- Meksyk
- RPA
- Korea Południowa
- Czechy

Meksyk ..... : ..... RPA
11.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Korea Płd. ..... : ..... Czechy
12.06, 4:00, TVP 2 i TVP Sport

Czechy ..... : ..... RPA
18.06, 18:00, TVP 2 i TVP Sport

Meksyk ..... : ..... Korea Płd.
19.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

RPA..... : ..... Korea Płd.
25.06, 3:00, TVP Sport

Czechy ..... : ..... Meksyk
25.06, 3:00, TVP 2

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA B

- Kanada
- Bośnia i Hercegowina
- Katar
- Szwajcaria

Kanada ..... : ..... BiH
12.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Katar ..... : ..... Szwajcaria
13.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Szwajcaria ..... : ..... BiH
18.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Kanada ..... : ..... Katar
19.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

Szwajcaria ..... : ..... Kanada
24.06, 21:00, TVP 1

BiH ..... : ..... Katar
24.06, 21:00, TVP Sport

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA C

- Brazylia
- Maroko
- Haiti
- Szkocja

Brazylia ..... : ..... Maroko
14.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

Haiti ..... : ..... Szkocja
14.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

Szkocja ..... : ..... Maroko
20.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

Brazylia ..... : ..... Haiti
20.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

Maroko ..... : ..... Haiti
25.06, 0:00, TVP Sport

Szkocja ..... : ..... Brazylia
25.06, 0:00, TVP 1

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA G

- Belgia
- Egipt
- Iran
- Nowa Zelandia

Belgia ..... : ..... Egipt
15.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Iran ..... : ..... Nowa Zelandia
16.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

Belgia ..... : ..... Iran
21.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Nowa Zelandia ..... : ..... Egipt
22.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

Egipt ..... : ..... Iran
27.06, 5:00, TVP Sport

Nowa Zelandia ..... : ..... Belgia
27.06, 5:00, TVP 2

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA H

- Hiszpania
- Rep. Zielonego Przylądka
- Arabia Saudyjska
- Urugwaj

Hiszpania ..... : ..... RZP
15.06, 18:00, TVP 2 i TVP Sport

Arabia Saudyjska ..... : ..... Urugwaj
16.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

Hiszpania ..... : ..... Arabia Saudyjska
21.06, 18:00, TVP 2 i TVP Sport

Urugwaj ..... : ..... RZP
22.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

RZP ..... : ..... Arabia Saudyjska
27.06, 2:00, i TVP Sport

Urugwaj ..... : ..... Hiszpania
27.06, 2:00, TVP 1

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA I

- Francja
- Senegal
- Irak
- Norwegia

Francja ..... : ..... Senegal
16.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Irak ..... : ..... Norwegia
17.06, 0:00, TVP 2 i TVP Sport

Francja ..... : ..... Irak
22.06, 23:00, TVP 1 i TVP Sport

Norwegia ..... : ..... Senegal
23.06, 2:00, TVP 1 i TVP Sport

Norwegia ..... : ..... Francja
26.06, 21:00, TVP 1

Senegal ..... : ..... Irak
26.06, 21:00, TVP Sport

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

piątek sobota niedziela poniedziałek wtorek środa czwartek

2026

Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej w Kanadzie, Meksyku i Stanach Zjednoczonych: podział na grupy, transmisje, tabele rozgrywek

TV

GRUPA D

- Stany Zjednoczone
- Paragwaj
- Australia
- Turcja

USA ..... : ..... Paragwaj
13.06, 3:00, TVP 2 i TVP Sport

Australia ..... : ..... Turcja
14.06, 6:00, TVP 2 i TVP Sport

USA ..... : ..... Australia
19.06, 21:00, TVP 1 i TVP Sport

Turcja ..... : ..... Paragwaj
20.06, 5:00, TVP 2 i TVP Sport

Paragwaj ..... : ..... Australia
26.06, 4:00, TVP Sport

Turcja ..... : ..... USA
26.06, 4:00, TVP 1

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA E

- Niemcy
- Curaçao
- Wyb. Kości Słoniowej
- Ekwador

Niemcy ..... : ..... Curaçao
14.06, 19:00, TVP 2 i TVP Sport

WKS ..... : ..... Ekwador
15.06, 1:00, TVP 2 i TVP Sport

Niemcy ..... : ..... WKS
20.06, 22:00, TVP 1 i TVP Sport

Ekwador ..... : ..... Curaçao
21.06, 2:00, TVP 2 i TVP Sport

Curaçao ..... : ..... WKS
25.06, 22:00, TVP Sport

Ekwador ..... : ..... Niemcy
25.06, 22:00, TVP 1

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA F

- Holandia
- Japonia
- Szwecja
- Tunezja

Holandia ..... : ..... Japonia
14.06, 22:00, TVP 1 i TVP Sport

Szwecja ..... : ..... Tunezja
15.06, 4:00, TVP 1 i TVP Sport

Holandia ..... : ..... Szwecja
20.06, 19:00, TVP 1 i TVP Sport

Tunezja ..... : ..... Japonia
21.06, 6:00, TVP 2 i TVP Sport

Japonia ..... : ..... Szwecja
26.06, 1:00, TVP 1

Tunezja ..... : ..... Holandia
26.06, 1:00, TVP Sport

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA J

- Argentyna
- Algieria
- Austria
- Jordania

Argentyna ..... : ..... Algieria
17.06, 3:00, TVP 1 i TVP Sport

Austria ..... : ..... Jordania
17.06, 6:00, TVP 2 i TVP Sport

Argentyna ..... : ..... Austria
22.06, 19:00, TVP 2 i TVP Sport

Jordania ..... : ..... Algieria
23.06, 5:00, TVP 2 i TVP Sport

Algieria ..... : ..... Austria
28.06, 4:00, TVP Sport

Jordania ..... : ..... Argentyna
28.06, 4:00, TVP 2

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA K

- Portugalia
- Dem. Republika Konga
- Uzbekistan
- Kolumbia

Portugalia ..... : ..... DR Konga
17.06, 19:00, TVP 2 i TVP Sport

Uzbekistan ..... : ..... Kolumbia
18.06, 4:00, TVP 1 i TVP Sport

Portugalia ..... : ..... Uzbekistan
23.06, 19:00, TVP 2 i TVP Sport

Kolumbia ..... : ..... DR Konga
24.06, 4:00, TVP 1 i TVP Sport

DR Konga ..... : ..... Uzbekistan
28.06, 1:30, TVP Sport

Kolumbia ..... : ..... Portugalia
28.06, 1:30, TVP 1

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

GRUPA L

- Anglia
- Chorwacja
- Ghana
- Panama

Anglia ..... : ..... Chorwacja
17.06, 22:00, TVP 1 i TVP Sport

Ghana ..... : ..... Panama
18.06, 1:00, TVP 2 i TVP Sport

Anglia ..... : ..... Ghana
23.06, 22:00, TVP 1 i TVP Sport

Panama ..... : ..... Chorwacja
24.06, 1:00, TVP 2 i TVP Sport

Chorwacja ..... : ..... Ghana
27.06, 23:00, TVP 1

Panama ..... : ..... Anglia
27.06, 23:00, TVP Sport

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....

■ piątek ■ sobota ■ niedziela ■ poniedziałek ■ wtorek ■ środa ■ czwartek

Transmisja w TVP 1, TVP 2 i TVP Sport

PIĄTEK 12.06

KOLARSTWO

• TOUR AUVERGNE-RHÔNE-ALPES
UCI World Tour – 6. etap
15:20 | EUROSPORT 1

KOLARSTWO GÓRSKIE

• PUCHAR ŚWIATA KOBIET W LEOGANGU
Cross-country short track
17:15 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN W LEOGANGU
Cross-country short track
18:15 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Mecz o 3. miejsce – 2. mecz:
Dziki Warszawa – AMW Arka
20:05 | POLSAT SPORT 3, POLSAT SPORT EXTRA 4

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
1. kolejka grupy B:
Kanada – Bośnia i Hercegowina
20:50 | TVP 1, TVP SPORT
1. kolejka grupy D:
USA – Paragwaj
02:50 | TVP 2, TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA NARODÓW MĘŻCZYZN FIVB
Japonia – Polska
13:45 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT EXTRA 2

TENIS

• ATP 250 – LIBÉMA OPEN
ćwierćfinały
11:00 | 13:00 | 15:00 | 17:00 | POLSAT SPORT 2

• WTA 500 – HSBC CHAMPIONSHIPS
Ćwierćfinał
12:30 | 14:30 | 16:30 | 18:30 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 13.06

GOLF

• PGA TOUR – RBC CANADIAN OPEN
3. dzień
19:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• COPENHAGEN SPRINT
UCI Women's World Tour
16:15 | EUROSPORT 2

• TOUR AUVERGNE-RHÔNE-ALPES
UCI World Tour – 7. etap
15:15 | EUROSPORT 2

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Finał – 3. mecz: ORLEN Zastal Zielona Góra – Legia Warszawa
18:30 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
1. kolejka grupy B:
Katar – Szwajcaria
20:50 | TVP 1, TVP SPORT
1. kolejka grupy C:
Brazylia – Maroko
23:50 | TVP 2, TVP SPORT
1. kolejka grupy C:
Haiti – Szkocja
02:50 | TVP 1, TVP SPORT

TENIS

• ATP 250 – LIBÉMA OPEN
1. półfinał
15:00 | POLSAT SPORT 3
2. półfinał
17:00 | POLSAT SPORT 3

• WTA 500 – HSBC CHAMPIONSHIPS
Półfinał
14:30 | CANAL+ SPORT2 HD
16:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 14.06

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX BARCELONY-KATALONII
Parada kierowców
12:55 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
14:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO

• TOUR AUVERGNE-RHÔNE-ALPES
UCI World Tour – 8. etap
15:25 | EUROSPORT 2

LEKKOATLETYKA

• USATF LOS ANGELES GRAND PRIX
World Athletics Continental Tour
22:00 | POLSAT SPORT 3

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
Australia – Turcja
05:50 | TVP 2, TVP SPORT
Niemcy – Curaçao
18:50 | TVP 2, TVP SPORT
Holandia – Japonia
21:50 | TVP 1, TVP SPORT

PIŁKA RĘCZNA

• LIGA MISTRZÓW EHF
Turniej finałowy – finał
17:55 | EUROSPORT 1

SIATKÓWKA

• LIGA NARODÓW MĘŻCZYZN FIVB
Ukraina – Polska
06:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• WTA
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD

• WTA 500 – HSBC CHAMPIONSHIPS
Finał
14:30 | CANAL+ SPORT2 HD

Prezydent FIFA Gianni Infantino trzyma trofeum Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej
· FOT. RAYMOND CARLIN III-IMAGN IMAGES

PONIEDZIAŁEK 15.06

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Finał – 4. mecz: ORLEN Zastal Zielona Góra – Legia Warszawa
19:45 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
Szwecja – Tunezja
03:50 | TVP 1, TVP SPORT

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
1. kolejka grupy H: Hiszpania – Republika Zielonego Przylądka
17:50 | TVP 2, TVP SPORT
1. kolejka grupy H: Hiszpania – Republika Zielonego Przylądka
20:50 | TVP 1, TVP SPORT
Arabia Saudyjska – Urugwaj
23:50 | TVP 2, TVP SPORT
Iran – Nowa Zelandia
02:50 | TVP 1, TVP SPORT

TENIS

• ATP 500 – HSBC CHAMPIONSHIPS
12:30 | 14:30 | 16:30 | 18:30 | POLSAT SPORT 2

WTOREK 16.06

LEKKOATLETYKA

• ZLATÁ TRETRA
World Athletics Continental Tour Gold
18:00 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
Francja – Senegal
20:50 | TVP 1, TVP SPORT
Irak – Norwegia
23:50 | TVP 2, TVP SPORT
Argentyna – Algieria
02:50 | TVP 1, TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA NARODÓW KOBIET FIVB
Dominikana – USA
05:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 500 – HSBC CHAMPIONSHIPS
12:30 | POLSAT SPORT 2
14:30 | POLSAT SPORT 2
16:30 | POLSAT SPORT 2
18:30 | POLSAT SPORT 2

• TERRA WORTMANN OPEN
11:30 | POLSAT SPORT 1
13:30 | POLSAT SPORT 1
15:30 | POLSAT SPORT 1
17:30 | POLSAT SPORT 3

ŚRODA 17.06

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Finał – ewentualny 5. mecz:
Legia Warszawa – ORLEN Zastal Zielona Góra
19:45 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA
Austria – Jordania
05:50 | TVP 2, TVP SPORT
Portugalia – Demokratyczna Republika Konga
18:50 | TVP 2
Portugalia – Demokratyczna Republika Konga
18:50 | TVP SPORT
Portugalia – Demokratyczna Republika Konga
20:00 | TVP 2
Anglia – Chorwacja
21:50 | TVP 1, TVP SPORT
Ghana – Panama
00:50 | TVP 2, TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA NARODÓW KOBIET FIVB
Kanada – Holandia
08:45 | POLSAT SPORT 3
Czechy – Włochy
09:45 | POLSAT SPORT 2
Bułgaria – Polska
11:45 | POLSAT SPORT 1
Japonia – Serbia
13:45 | POLSAT SPORT 2
14:45 | POLSAT SPORT 1
Turcja – Belgia
18:15 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• TERRA WORTMANN OPEN
11:30 | 13:30 | 15:30 | 17:30 | POLSAT SPORT 3

• VANDA PHARMACEUTICALS BERLIN TENNIS OPEN
11:00 | 13:00 | 15:30 | 17:30 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 18.06

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA SŁOWENII
UCI ProSeries – 2. etap
13:30 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA SZWAJCARII
UCI World Tour – 2. etap
15:45 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA SZWAJCARII
UCI Women's World Tour
10:05 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
Uzbekistan – Kolumbia
03:50 | TVP 1, TVP SPORT

• MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
Czechy – RPA
17:50 | TVP 2
Czechy – RPA
19:00 | TVP 2
Szwajcaria – Bośnia
20:50 | TVP 1, TVP SPORT
Kanada – Katar
23:50 | TVP 2, TVP SPORT
Meksyk – Korea Południowa
02:50 | TVP 1, TVP SPORT

SIATKÓWKA

• LIGA NARODÓW KOBIET FIVB
Ukraina – Polska
11:45 | POLSAT SPORT 1
Belgia – Brazylia
14:45 | POLSAT SPORT 1
Turcja – Francja
18:15 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• TERRA WORTMANN OPEN
11:30 | 13:30 | 15:30 | 17:30 | POLSAT SPORT 2

• ENEA POZNAŃ OPEN
ćwierćfinały gry pojedynczej
12:00 | 14:00 | 16:00 | 18:00 | POLSAT SPORT 3

• VANDA PHARMACEUTICALS BERLIN TENNIS OPEN
11:00 | 13:00 | 15:30 | 17:30 | CANAL+ SPORT2 HD

WSPINACZKA

• SERIA ŚWIATOWA W INNSBRUCKU
Finały boulderingu
19:30 | EUROSPORT 1

Od A do Z

8. MILA ★★★★
dramat obycz., USA/Niemcy 2002, reż. Curtis Hanson, wyk. Eminem, Brittany Murphy, Kim Basinger
22:00 | canal+ premium
Biografia białego rapera wychowanego na przedmieściach Detroit – od początków do pierwszych sukcesów: na motywach biografii Eminema i z nim w roli głównej. Specyficzna atmosfera i Oscar za piosenkę.

ANNA ★★★
film sens., Francja 2019, reż. Luc Besson, wyk. Sasha Luss, Helen Mirren, Luke Evans
22:00 | tv puls
Luc Besson lubi się powtarzać: wyjątkowa top modelka jest wyjątkowa podwójnie – jednocześnie z karierą w modelingu jest morderczynią na zlecenie znającą mnóstwo tajemnic, od których zależą losy świata.

DIUNA: CZĘŚĆ DRUGA ★★★★
film przyg., USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Zendaya, Rebecca Ferguson
20:00 | tvn
Kontynuacja spektakularnej ekranizacji prozy Franka Herberta. Paul Atryda, uznany za mesjasza, staje na czele Arrakis, by dopełnić zemsty za zagładę swego rodu oraz ocalić świat przed widmem zagłady.

DJANGO ★★★★★
western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio
23:40 | cinemax
Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

EUROTRIP ★★
komedia, USA/Czechy 2004, reż. Jeff Schaffer, Alec Berg, wyk. Scott Mechlowicz, Jacob Pitts, Kristin Kreuk
22:55 | stopklatka
Grupa amerykańskich nastolatków wyrusza na podbój Europy, gdzie mieszka internetowa przyjaciółka jednego z nich. Plus znany zestaw tricków i uprzedzeń Amerykanów do Starego Kontynentu.

Oddajją

20:00 | hbo
★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Po śmierci ojca chłopak musi czekać trzy miesiące, by ubiegać się o opiekę nad przyrodnią siostrą. Do tego czasu trafiają do rodziny zastępczej w domu na odludziu, gdzie panuje złowroga atmosfera

HORROR
AUSTRALIA 2024, REŻ. DANNY PHILIPPOU, MICHAEL PHILIPPOU. WYK. SALLY HAWKINS, BILLY BARRATT, SORA WONG

KAMDESH. AFGAŃSKIE PIEKŁO ★★★
film sens., USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Caleb Landry Jones, Orlando Bloom
20:10 | ale kino+ hd
Amerykański odpowiednik polskiej „Karbali": w 2009 roku amerykański posterunek przy granicy z Pakistanem, mający kontrolować ruchy talibów, zostaje zaatakowany przez kilkusetosobowy oddział.

NIE LUBIĘ PONIEDZIAŁKU ★★★
komedia, Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder
20:00 | kino polska
Kilkanaście krótszych i dłuższych anegdot z lirycznym finałem o mieszkańcach Warszawy i ich gościach w czasach wczesnego Gierka. Humor autentyczny, realia mniej.

OJCIEC PANNY MŁODEJ ★★
komedia, USA 2022, reż. Gary Alazraki, wyk. Andy Garcia, Gloria Estefan, Adria Arjona
20:00 | tvn 7
Komediowy klasyk po raz trzeci – z Andym Garcią po Spencerze Tracym i Steve'ie Martinie: ojciec musi się pogodzić z myślą o wydaniu córki za mąż, co wymaga odnowienia rodzinnych - latynoskich – relacji.

OPERACJA MINCEMEAT ★★★
dramat wojenny, Wlk. Brytania/USA 2021, reż. John Madden, wyk. Colin Firth, Matthew Macfadyen, Kelly MacDonald
20:10 | tvp historia
65 lat po „Człowieku, którego nie było" kino wraca do akcji brytyjskiego kontrwywiadu, któremu udało się przekonać hitlerowców, że alianci w 1943 roku będą lądować na Bałkanach, a nie na Sycylii.

PIRACI Z KARAIBÓW: SKRZYNIA UMARLAKA ★★★
film przyg., USA 2006, reż. Gore Verbinski, wyk. Johnny Depp, Orlando Bloom, Keira Knightley
19:55 | polsat
Przebój zaprogramowany komputerowo: bohaterowie „Piratów z Karaibów" powracają jako poszukiwacze skarbu, którego odnalezienie uwolni kapitana Sparrowa (Johnny Depp) od groźby wiecznego potępienia.

ROZDZIELENI ★★★★
komedia, USA 2025, reż. James Sweeney, wyk. Dylan O'Brien, James Sweeney, Lauren Graham
22:00 | cinemax
Po stracie brata bliźniaka chłopak zapisuje się do grupy wsparci dla osób będących w analogicznej sytuacji. Wkrótce nawiązuje szczególną więź z jednym z uczestników terapii, co rodzi pewne konsekwencje.

STEVE JOBS ★★★★
film biograficzny, USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Danny Boyle, wyk. Michael Fassbender, Kate Winslet, Seth Rogen
20:00 | cinemax
Dojrzewanie geniusza: Michael Fassbender jako Steve Jobs, szef Apple Inc., w trzech kluczowych momentach swego życia - kiedy wprowadzał na rynek Macintosha, zakładał NeXT-a i otwierał rynek dla iMaca.

ZAUŁEK KOSZMARÓW ★★★★
thriller, USA 2021, reż. Guillermo del Toro, wyk. Bradley Cooper, Cate Blanchett, Toni Collette
21:45 | hbo
W czasach Wielkiego Kryzysu wędrowny kuglarz uczy się manipulowania swoją widownią, ale posuwa się o krok za daleko. Efekt w ujęciu Guillerma del Toro: cztery nominacje do Oscara (w tym film roku).

ZNAKI ★★★★
film s.f., USA 2002, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Mel Gibson, Joaquin Phoenix, Rory Culkin
23:10 | polsat
Mel Gibson jako anglikański pastor, który przezwycięża kryzys wiary broniąc swej rodziny przed inwazją zielonych ludzików. Plus M. Night Shyamalan za kamerą. Świetna robota.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

08:00 Serwis Info - magazyn
08:05 Pogoda Info
08:15 Czterdziestolatek (10)
09:20 Ranczo V (2/13)
10:15 Komisarz Alex V (11)
11:05 Ojciec Mateusz XIII (10)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (779)
13:00 Dzikie imperium (3/3)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5685)
18:05 Reporterzy (546)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: 1. kolejka grupy B: Kanada – Bośnia i Hercegowina (na żywo)
23:35 **Biały potok** - komedia ★★★ Polska 2021, reż. Michał Grzybowski, wyk. Marcin Dorociński, Julia Wyszyńska (90 min)
01:05 **Zabić Sekala (Je treba zabit Sekala)** - dramat ★★★ wojenny Czechy/Słowacja/Francja/Polska 1998 (125 min)

TVP2

06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (433) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7582) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7582) - mag. Polska 2026
11:25 Operacja zdrowie (82)
12:00 Rodzinka.pl (10/26)
12:35 Koło fortuny (1857) - teleturniej Polska 2025
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (988)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1858)
16:35 Familiada (3035)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (989)
18:50 Jeden z dziesięciu (7)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Rodzinka.pl XVII** (6) - serial komediowy Polska 2025
20:40 **Świat w obłokach – muzyczni spadkobiercy Marka Grechuty** - koncert Polska 2026, reż. Beata Harasimowicz
22:40 **63. KFPP w Opolu** (217) - festiwal
23:45 **Raz na milion lat – piosenki zespołu Republika** - koncert
01:55 **Rodzinka.pl** - serial kom. Polska 2026

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (2955) - mag. Polska 2026
11:30 Gliniarze XV (12,13/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
14:00 Siatkówka: Liga Narodów mężczyzn FIVB: Japonia – Polska (na żywo)
16:30 Na ratunek 112 XVII (11) - serial fab.-dok. Polska 2025
17:00 Gliniarze XVIII (8) - serial fab.-dok. Polska 2024
18:00 Pierwsza miłość 50 (66) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając, Mateusz Kościukiewicz, Dąbrówka Kruk, Aleksandra Zienkiewicz, Maciej Mikołajczyk
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (612)

19:55 **Piraci z Karaibów: Skrzynia umarlaka (Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest)** - film przyg. USA 2006, reż. Gore Verbinski (195 min)
23:10 **Znaki (Signs)** - film ★★★★ s.f. USA 2002, reż. M. Night Shyamalan, wyk. Mel Gibson (145 min)
01:35 **Cicha noc (Silent Night)** - kom. USA/Wlk. Bryt. 2021, reż. Camille Griffin, wyk. Keira Knightley (110 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8013) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (43/48) wyk. Agnieszka Czekańska
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Piccownia 29 (1) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5744)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „U Mariusza", Płock XX (9) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Kalinowiec – „Schabowy i spółka" 28 (10) - reality show
13:40 Ukryta prawda (22,23,17/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (19/50) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi IV (13/48) - serial fab.-dok. Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8014) - mag.

20:00 **Diuna: Część druga (Dune: Part Two)** - film ★★★★ przyg. USA/Kanada 2024, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet (215 min)
23:35 **Zakonnica 2 (The Nun II)** - horror ★★ USA 2023, reż. Michael Chaves (140 min)
01:55 **Król Artur: Legenda miecza (King Arthur: Legend of the Sword)** - film przyg. ★★★ Wlk. Brytania/USA/Australia 2017 (155 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (9,10/22) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXI (14,15/16)
10:00 Maria z przedmieścia
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obyczajowy Turcja 2011, wyk. Halit Ergenç
14:00 Kurierzy (13)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X - serial obycz.
17:00 Kurierzy (14) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (20,1) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Momentum** - thriller ★★ USA/RPA 2015, reż. Stephen S Campanelli, wyk. Olga Kurylenko, James Purefoy, Hlomla Dandala (120 min)
22:00 **Anna** - film sens. ★★★ Francja 2019, reż. Luc Besson, wyk. Sasha Luss (150 min)
00:30 **Kobiety mafii II** 18 ★ - film sens. Polska 19, reż. Patryk Vega, wyk. Angie Cepeda, Agnieszka Dygant, Piotr Adamczyk (160 min)

TVN7

05:20 Ten moment (15/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (9,10,11/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (37,1,2/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (6/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (9/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Sekrety życia (38/40) - serial fab.-dok. Polska 2023
19:00 Ukryta prawda (46/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Ojciec panny młodej (Father of the Bride)** - komedia ★★ USA 2022, reż. Gary Alazraki, wyk. Andy Garcia, Gloria Estefan (150 min)
22:30 **Ocean's 8** - komedia ★★★ sensacyjna USA 2018, reż. Gary Ross, wyk. Sandra Bullock, Cate Blanchett (140 min)
00:50 **Sherlock Holmes: Gra cieni (Sherlock Holmes)** - film krym. ★★★★ USA/Niemcy 2011, reż. Guy Ritchie (155 min)

MEZZO

11:55 Tarmo Peltokoski, Mao Fujita – Penderecki, Chopin, Lutosławski - muzyka klas.
13:25 Solrey & Traffic Quintet: Ciao Casanova
14:50 Marc-Antoine Charpentier: Medea - opera Francja 23, reż. Yan Proefrock
17:40 Intermezzo
18:00 Festiwal Sons d'hiver 2021: Hamid Drake, David Murray, Archie Shepp
19:15 Jazz w Vienne: Manu Katché „One Shot Not" - koncert Francja 2021
20:30 Opera Now: Sarah Nemtsov – Michel van der Aa – Philip Venables - serial dok.
21:05 Mesjasz - muzyka klas.
23:30 Giacomo Puccini: Tosca - opera Włochy 2023
01:45 Jascha Heifetz – Boski skrzypek - film dok.

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź III
09:20 Bing (73,74/78)
09:35 Basia II (22,23)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:25 Spidey i superkumple II
11:25 Gus. Mały – wielki rycerz (9,10/52) - serial anim.
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (3,6/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Marta mówi! III (7)
17:35 Superkoty (22)
18:00 Blue II (11,12/52)
18:15 Bing (73,74/78)
18:45 Masza i niedźwiedź III
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (58) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Dom zły - thriller PL 2009, reż. Wojciech Smarzowski

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (12) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (41,42/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (15,16) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (40,41) - serial fab.-dok. Polska 2026
13:55 Trudne sprawy XXVII (40,41,42) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (9) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (66) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (10) - serial obycz.
20:00 Gwiazdy kabaretu (171, 179) - kabaret i satyra
22:00 Obcy kontra Predator - film akcji USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Kanada/Czechy 2004, reż. Paul W.S. Anderson
00:05 STOP Drogówka (375)

METRO

07:40 Anatomia piękna II (9/10) - serial dok.
08:35 Szpital (11,12/72)
10:35 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:35 Anatomia piękna II (10) - serial dok. Polska 2025
13:35 Przepis na życie V (12)
14:35 Zapukaj do moich drzwi
15:45 The Floor (9, 10)
17:00 Fani czterech kółek XVI (9/16) - serial dokumentalny
18:00 Prawo Agaty V
19:00 Kartoteka XI (4) - serial fabularno-dok. Polska 2016
20:00 Ocean strachu - thriller USA 2003, reż. Chris Kentis, wyk. Blanchard Ryan
22:00 Oszukać przeznaczenie - horror USA/Kanada 2000
00:05 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (6/12)
01:05 Szpital (7/72)

PIĄTEK 12.06

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat: Areszt (61)
08:55 Robert Makłowicz (217, 123) - magazyn
10:45 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (4) - mag. kulinarny
10:55 Górski lekarz XVIII (2,3/8) - serial obycz.
13:00 Katastrofy w przestworzach VII (1,1,8/8)
16:00 MacGyver III (8,9/20) - serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12)
19:10 Aukcja w ciemno (10,11) - serial dok.
20:00 Hulk (The Hulk) - film *** sensacyjny USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly, Nick Nolte, Sam Elliott, Josh Lucas (175 min)
22:55 Eurotrip (EuroTrip) ** - komedia USA/Czechy 2004, reż. Jeff Schaffer, Alec Berg, wyk. Scott Mechlowicz, Jacob Pitts, Kristin Kreuk (115 min)
00:50 Cube - dramat Kanada *** 1997, reż. Vincenzo Natali, wyk. Nicole de Boer, Nicky Guadagni, David Hewlett (120 min)

ALE KINO+

09:30 Problem - film krótkom. Polska 2020 (30 min)
10:00 Grantchester X (3,4/8)
12:05 Vera (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2011
14:00 Pod Starym Dębem (The Old Oak) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Belgia 2023, reż. Ken Loach (135 min)
16:15 Prawo ojca (Une part manquante) *** - dramat obycz. Francja/Belgia/Japonia/USA 2024, reż. Guillaume Senez, wyk. Romain Duris (120 min)
18:15 Vera II (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
20:10 Kamdesh. Afgańskie piekło (The Outpost) *** - film sens. USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Caleb Landry Jones (150 min)
22:40 Furioza (3,4/4) - miniserial Polska 2020, wyk. Mateusz Banasiuk, Weronika Książkiewicz
00:40 Ryzykowny napad (Mikaela) ** - film przyg. Hiszpania 2025, reż. Daniel Calparsoro, wyk. Antonio Resines (110 min)
02:30 Kruk. Czorny Woron nie śpi (4/6) - serial krym.

TVP KULTURA

08:30 Klub profesora Tutki (8) - serial obycz.
09:00 Zmiennicy (15/15)
10:15 Świat cyrku (Circus World) ** - dramat USA 1964, reż. Henry Hathaway (165 min)
13:00 Christopher Reeve – wieczny Superman
14:15 Piotr Fronczewski zaprasza
15:15 Panna z mokrą głową ** - film przyg. Polska 1994, reż. Kazimierz Tarnas (105 min)
17:00 Samochodzik i templariusze (1,2)
18:20 Video Killed the Radio Star - serial dok.
18:55 Pan wzywał, Milordzie? II (5/7)
20:00 Diuna (Dune) - film s.f. ** USA/Meksyk 1984, reż. David Lynch, wyk. Kyle MacLachlan (145 min)
22:25 Powrót Sherlocka Holmesa (2/13)
23:35 Wstęp do filmu (595)
23:40 Wałęsa. Człowiek z nadziei **** - film biograficzny Polska 2013, reż. Andrzej Wajda (135 min)
01:55 Zakonnica (Nun or Never!) - film anim. Finlandia 2023 (30 min)

HBO

08:55 Wojownicze żółwie ninja *** - film anim. USA/Hongkong 2007 (85 min)
10:20 Nasz syn ** - dramat obycz. USA 2023 (105 min)
12:05 Na planie (24) - mag.
12:35 Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem *** - film biograficzny USA/Kanada 2018, reż. Jason Reitman (115 min)
14:30 Witajcie w Marwen *** - komediodramat USA/Japonia/Chiny 2018 (115 min)
16:25 Bezmiar - dramat *** obycz. Francja/Włochy 2022, reż. Emanuele Crialese (100 min)
18:05 Nowy początek - film **** s.f. USA/Kanada 2016, reż. Denis Villeneuve, wyk. Amy Adams, Jeremy Renner (115 min)
20:00 Oddaj ją - horror *** Australia 2024, reż. Danny Philippou, Michael Philippou (105 min)
21:45 Zaułek koszmarów **** - thriller USA 2021, reż. Guillermo del Toro, wyk. Bradley Cooper (150 min)
00:15 Jedna bitwa po drugiej **** - film sensacyjny USA 2025 (155 min)

CANAL+ PREMIUM

08:20 Królowa chmur ** - komedia Polska 2003 (80 min)
09:40 Copa 71 - film dok.
11:10 Łapu-Capu (139)
11:15 Kiler - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
13:00 Kwiat ośmiu gór
14:20 Call me lala - film krótkom. PL 2024 (25 min)
14:45 Holiday - komedia *** romant. USA 2006, reż. Nancy Meyers (135 min)
17:00 To nie jest zagadka kryminalna (5)
17:55 Łapu-Capu (140)
18:00 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010, reż. David Slade (120 min)
20:00 Czarownice Mayfair: Dziesiątka Mieczy II (2/8) - serial grozy
20:50 Making of C+
21:00 Rok za rokiem (1/6)
22:00 8. mila - dramat obycz. **** USA/Niemcy 2002, reż. Curtis Hanson (110 min)
23:50 Rytuał - horror ** USA/Indie 2025, reż. David Midell (95 min)
01:25 Cleaner - film sens. Wlk. ** Bryt. 2025, reż. Martin Campbell (100 min)

KINO POLSKA

07:40 Pan Anatol szuka miliona - komedia Polska 1959
09:05 Agent nr 1 - dramat wojenny Polska 1971
11:25 Pokój z widokiem na morze - film psych. Polska 1977, reż. Janusz Zaorski, wyk. Marek Bargiełowski
13:25 Żegnaj, Ameryko! - komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte, wyk. Ya'ackov Bodo
15:05 Konsul - komedia sensacyjna Polska 1989, reż. Mirosław Bork, wyk. Piotr Fronczewski, Maria Pakulnis, Krzysztof Zaleski
17:20 Pogranicze w ogniu (13,14) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Nie lubię poniedziałku - komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder, Halina Kowalska, Zygmunt Apostoł, Bogusz Bilewski
22:10 Nie ma róży bez ognia - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska, Jerzy Dobrowolski
00:10 Ostatnia misja - film sens. Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XXIV (9,10)
10:25 Świat według Kiepskich (1,2,23,26,4,5/21) - serial kom.
14:00 Ewolucja - komedia USA 2001, reż. Ivan Reitman
16:05 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Kanada 2012
18:40 Książę w Nowym Jorku II - komedia USA 2021
21:00 Przykładny obywatel - film sens. USA/Wlk. Brytania/Norwegia/Kanada/Francja/Chiny 2019
23:20 Helikopter w ogniu - dramat woj. USA/Wlk. Bryt. 2001, reż. Ridley Scott

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (3,4/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz III (5,6/6) - serial krym.
13:10 Poirot VI (2/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (5,6/13)
17:55 Panna Scarlet i komisarz (1,2/6) - serial krym.
20:00 Mechanik: Prawo zemsty - film sens. USA 2011
22:00 John Wick 4 - film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves
01:35 Czarny pies - film sens. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998

WARNER TV

07:35 J.A.G. IX (12/23)
08:35 Bajer z Bel-Air III
09:35 Prawo Agaty (10)
10:35 Pełna chata VI
11:35 J.A.G. IX (13,15/23)
13:30 Bajer z Bel-Air III
15:25 Pełna chata VI
17:35 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Aus. 2007, reż. Curtis Hanson
20:00 Taxi II - komedia sens. F 2000, reż. Gérard Krawczyk
21:40 Bez smyczy - komedia romantyczna USA 2011
23:45 Słaby punkt - thriller USA/Niemcy 2007

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru II (15/39) - serial anim.
11:00 Igraszki losu - komedia romant. USA/Kanada 2001
13:00 Czarodziejki (19,20/22)
14:55 Ad Astra - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
17:25 Indiana Jones i Królestwo Kryształowej Czaszki - film przyg. USA 2008
20:00 Uprowadzona - thriller USA 2008, reż. Pierre Morel
22:00 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019

CINEMAX

12:50 Niepewność - dramat kryminalny Wlk. Brytania/Polska/Singapur 2023
14:25 Od marca do maja - dramat obyczajowy Czechy 2024
15:50 Kid Snow - dramat obyczajowy Australia 2024
18:00 Mistrzowie - film sportowy Hiszpania 2018
20:00 Steve Jobs - film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Danny Boyle
22:00 Rozdzieleni - komedia USA 2025, reż. James Sweeney
23:40 Django - western USA 2012, reż. Quentin Tarantino

ROMANCE TV

08:00 Stadnina w Piber (3/13)
09:00 Górski lekarz (2/8)
10:00 Wszystko pół na pół - komedia Niemcy 2024
12:20 Kwiaty tęsknoty - dramat obyczajowy Niemcy 2007, reż. Michael Karen
14:15 Inga Lindström: Słodycz życia - film obycz. Niemcy 2023
16:05 Katie Fforde: Moja szalona rodzina - komedia romantyczna Niemcy 2017
18:00 Stadnina w Piber (4/13)
19:00 Górski lekarz (3/8)
20:00 Statek marzeń
21:55 Rejs ku szczęściu
23:45 Górski lekarz (3/8)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (5,6,7,8) - serial dok. Polska 2005
09:50 Prawo Agaty II (7)
10:55 Szpital św. Anny (47/50)
11:55 Druga szansa V (9,10)
13:55 Prawo Agaty II (6)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:00 Motywy filmowe (10)
16:15 Twórca - film s.f. USA 2023, reż. Gareth Edwards
19:00 Szpital św. Anny (26/50)
20:00 Podwójne ryzyko - thriller USA/Niemcy/Kanada 1999, reż. Bruce Beresford
22:20 Johnny - film biograf. PL 2022, reż. Daniel Jaroszek

AMC

09:20 Strażnik - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
11:35 Blaszany bohater (1)
13:35 Blaszany bohater (2)
15:25 Blaszany bohater (3)
17:20 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams, wyk. Chris Pine, Zachary Quinto, Leonard Nimoy
20:00 Wyspa fantazji - horror USA 2020, reż. Jeff Wadlow, wyk. Michael Peña
22:10 Domino śmierci - film akcji USA 2019, reż. Ken Sanzel
00:05 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Japonia/F 2002

AXN

08:30 Agenci NCIS: Hawaje (20/22) - serial krym.
09:30 Castle VIII (21,22/22)
11:30 MacGyver (5,6/21)
13:25 Agenci NCIS: Hawaje (21,22/22) - serial krym.
15:20 Agenci NCIS XIX (7,8/21)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (8,9/23)
19:10 Castle (1,2/10)
21:05 John Rambo - film sens. Niemcy/USA/Tajlandia 2008
22:55 Jumanji - komedia USA 1995, reż. Joe Johnston
00:55 Castle (1/10)

EPIC DRAMA

08:40 Lekarze na start
09:25 Poirot III (7,8/11)
11:35 Agenci NCIS XVI
15:10 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
16:45 Poirot III (10/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
17:50 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
21:00 Królowa węży (5/8) - serial obycz. USA 2022
22:05 Panna Scarlet VI - serial krym. Wlk. Brytania 2025
23:15 Projekt Błękitna Księga - serial s.f. USA/Kanada 2019
00:10 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017

TVN STYLE

07:45 Dzień Dobry TVN (5744)
11:25 Ugotowani (8, 9)
13:30 Kuchenne rewolucje (9, 8) - reality show Polska 25
15:35 Babski biznes (2/8) - serial dok. Polska 2025
16:35 Jestem z Polski XV (19) - serial dok. Polska 2025
17:40 Kuchenne rewolucje (12, 13, 1) - reality show
20:50 Bazary Europy - serial dokumentalny Polska 2018
21:50 Jestem z Polski XVI (8,12) - serial dok. Polska 2025
23:45 Hotel Paradise (27, 28) - real tv Polska 2025

TVN TURBO

09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL VIII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe (6, 7) - program rozrywkowy
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5000)
18:15 Jeździć, obserwować VI
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (2) - mag.
19:45 Moto kombat (3)
20:30 Mobilni mechanicy (11)
21:15 Duda kontra Szafrański
22:00 Raport Turbo (5000)
22:15 Z drugiej ręki (3) - mag.
23:00 Zawodowi handlarze

BBC FIRST

08:40 Lewis II (7/8)
09:40 Ojciec Brown XII (5/10)
10:40 Śmierć pod palmami XIII
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi IV
14:55 Ojciec Brown V (14/15)
15:55 Lewis II (7/8)
17:00 My Life is Murder (3/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XVIII (3/6) - serial krym.
19:50 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Ojciec Brown XIII (9/10)
22:00 Śmierć z dala od palm IV
23:15 Shakespeare i Hathaway

FX

09:00 Z Archiwum X II (3/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (1,2/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (10,11/23)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 SkyMed (5/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (3,4/25)
18:20 Z Archiwum X II (4/25)
19:15 FBI III (6/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (12,13/23)
22:00 Chirurdzy XXII (13/18)
22:55 Speed – niebezpieczna szybkość - film sens. USA 1994
01:15 Z Archiwum X II (4/25)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży 28 - serial dok.
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:05 Letnia chata na lata
11:55 Usterka X - serial dok.
13:00 Zbudujemy większy dom
14:00 Zbudujemy fajny dom II
15:00 Mieszkanie na miarę II
17:00 Polowanie na ogród
18:15 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
20:10 Będzie pięknie (5/8) - serial dok. Polska 2025
21:10 Zgłoś remont (1)
22:10 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:35 Wielkie amerykańskie wypieki (3, 4) - pr. rozrywkowy
13:25 Najpiękniej ukryte hotele
14:30 Koreańska uczta Eda i Ryu (1) - mag. kulinarny
15:40 Zapraszam do stołu
17:40 Włoski remont Amandy i Alana (7, 8) - reality show
18:55 Mistrzowie ceramiki
19:45 Wielkie amerykańskie wypieki (5) - pr. rozrywkowy
20:35 Malezja dla smakoszy z Justine Schofield (5)
21:10 Spice Girls: rewolucja Girl Power (1/3) - serial dok.
22:10 Oblicza seksu (2/3)
23:15 Wstydliwe choroby

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (10/24)
08:55 Przyjaciele II
11:55 Teoria wielkiego podrywu II - serial kom. USA 2008
14:30 Dwóch i pół II
16:30 Przyjaciele III - serial komediowy USA 1996
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (15,16,17,18,19,20/23) - serial kom. USA 2009
22:00 The Office PL III (9,10/12) - serial kom.
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South Park XXIII - serial anim.

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex (5) - serial krym. Polska 2011
09:30 Rodzinka.pl IV (7/26)
10:05 Klan - telenowela
11:00 Ranczo VII (5,6/13)
12:40 Komisarz Alex (6)
13:40 Ojciec Mateusz 28 (12,13) - serial krym.
15:35 Komisarz Alex (7)
16:25 Na sygnale (9)
17:35 Ranczo VII (7,8/13)
19:30 Ojciec Mateusz 29 - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VII (9,10/13)
23:25 Ojciec Mateusz 29 (2,3)
01:20 Oficerowie - serial kryminalny Polska 2006

CANAL+ KUCHNIA

12:30 Comfort Food (9,10)
13:25 m jak mięso (3, 4)
14:25 ABC gotowania
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson (7,8) - serial dok.
15:45 Luke Nguyen w Indiach
16:15 Sachie w Nowej Zelandii
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (2)
17:35 Luke Nguyen w Indiach
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
18:55 m jak mięso (3, 4, 5)
20:15 Eva Longoria w poszukiwaniu hiszpańskich smaków
21:10 Anthony Bourdain IX
23:40 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (2)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty
11:55 Pogromcy bałaganu (8)
12:50 Gardeners' World (18)
13:55 Letnie inspiracje (1)
14:05 Cudotwórcy VII (12)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Patent na zieleń (3,4)
16:50 Gardeners' World (21)
18:00 Ucieczka na wieś XXV
18:55 Wielkie projekty: Australia X - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XIII (6)
21:00 Cudotwórcy VII (13)
21:55 Wielkie projekty: transformacje (5) - reality show
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (9,10/20) - serial dok.

PLANETE+

11:20 Cieśniny - serial dok.
12:35 Czas ojcostwa
13:50 Burza. Ożywcza siła przyrody - film dok.
14:50 Piesze wędrówki po świecie (3/8) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VI (2/5) - serial dok.
16:55 360° – świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (17,18)
18:45 Boris Becker - serial dok.
19:45 Ikea. Apetyt na drzewa
20:50 Materiały przyszłości
22:00 Premiera: Wszechświat zwany glebą - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Gorączka złota: zapomniane kopalnie III (11/16)
09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów VI (6/17) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski VI (3/11)
11:00 Przetrwać nad Jukonem
12:00 Fani czterech kółek XVI
13:00 Nagi instynkt przetrwania – 21 dni samotności (8/8)
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI (13)
17:00 Nic do zgłoszenia III (6/8)
18:00 Poza cywilizacją
19:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
21:00 Specjalistki II
22:00 Bimbrownicy XIV (15/16)

TVP HISTORIA

11:40 Świat w filiżance herbaty (5) - serial dokumentalny
12:50 Starożytne mocarstwa
13:40 Film dokumentalny
14:00 Królowie (35)
14:35 Pogranicze w ogniu (23)
15:40 Sensacje XX wieku (9, 4)
17:30 Czas honoru (9/13)
18:25 Encyklopedia II wojny światowej (66, 67)
19:35 Królowie (74)
20:10 Operacja Mincemeat - dramat woj. Wlk. Brytania/USA 2021, reż. John Madden
22:25 Historia w postaciach zapisana - serial dok.

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/10) - serial dok.
11:15 Klątwa Wyspy Dębów
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Tajemnice skute lodem
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata III (9/10)
15:45 Gwiazdy lombardu XII
16:15 Jak to wyjaśnić V (16)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (12)
18:10 Największe tajemnice świata V (5/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 W poszukiwaniu potwora V (4) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Historia Związku Radzieckiego (1/3)
15:00 Strzegąc granic VIII
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (2/8) - serial dok.
17:00 Zaginione miasta (1)
18:00 Historia Związku Radzieckiego (2/3) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (4/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXV (10) - serial dok.
21:00 Premiera: CIA: tajemnice i szpiedzy (8/8)
22:00 Tajne misje USA

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IV
10:00 Gwiazdy lombardu XIX
12:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (1/3)
13:00 Poszukiwacze historii XX (4) - serial dok.
14:00 Druga wojna światowa w liczbach II (3,4/8) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Największe wynalazki starożytności (3/10)
21:00 Największe mity historii
22:00 Apokalipsa Hitlera
00:00 Arktyka się zbroi

BBC EARTH

12:15 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
13:15 Dynastie II (5/5)
14:25 W okowach mrozu II
15:25 Życie na pustkowiu
16:25 Wielkie koty 24/7 II (4)
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Australia (4/7)
18:45 Pociągiem przez Nową Zelandię (1/2) - film dok.
19:45 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie - film dok. Wlk. Bryt/Szkocja 2024
20:55 Życie na pustkowiu XII
21:55 W okowach mrozu II
22:55 Zabójcza pogoda VI (1)

POLSAT VIASAT HISTORY

12:15 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
13:20 Wielkie konflikty: powstania i upadki cywilizacji
14:30 Sekrety Watykanu
15:35 Życie prywatne przywódców Rzeszy (2/4)
16:35 Tajemnice templariuszy
17:45 II wojna światowa: cena imperium (1/13) - serial dok.
18:50 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
20:00 W poszukiwaniu zaginionych wikingów - serial dok.
21:00 Naziści: korzenie zła (7,8) - serial dok. Kanada 2025
23:05 Kto napisał Biblię?

SOBOTA 13.06

Od A do Z

CZARNA RZEKA ★★★
dramat krym., Francja/Belgia 2018, reż. Erick Zonca, wyk. Vincent Cassel, Romain Duris, Sandrine Kiberlain
22:05 | **ale kino+ hd**
Policjant z problemem alkoholowym prowadzi poszukiwania zaginionego chłopca, rówieśnika jego syna, co rodzi w nim określone emocje, skupiające się na podejrzanie skorym do pomocy sąsiedzie.

CZERWONA PLANETA ★★
film s.f., USA/Australia 2000, reż. Antony Hoffman, wyk. Val Kilmer, Carrie-Anne Moss, Tom Sizemore
23:45 | **warner tv**
Wypróbowany schemat: wobec postępującego skażenia Ziemi grupa amerykańskich astronautów wyrusza na Marsa w poszukiwaniu możliwości osiedlenia się tam człowieka. Dla miłośników gatunku.

DZIEŃ MATKI ★★
komediodramat, USA 2016, reż. Garry Marshall, wyk. Jennifer Aniston, Kate Hudson, Julia Roberts
20:00 | **tvn**
Laurka na Dzień Matki i zarazem ostatni film Garry'ego Marshalla („Pretty Woman"): cztery rodziny różnie przygotowują się do tego święta. Same gwiazdy, ale poniżej oczekiwań, niestety.

FACECI W CZERNI II ★★
film s.f., USA 2002, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Tommy Lee Jones, Will Smith, Rip Torn
20:00 | **cinemax**
Powtórka z rozrywki bez spodziewanego fajerwerku: ziemskie siły specjalne nadzorujące wszechobecnych na naszej planecie obcych kontra wrogo nastawiona kosmiczna siła. Wypróbowana formuła plus efekty.

JACK RYAN: TEORIA CHAOSU ★★★
thriller, USA/Rosja/Wlk. Brytania 2014, reż. Kenneth Branagh, wyk. Chris Pine, Kevin Costner, Kenneth Branagh
22:55 | **tvn 7**
Powrót do bohatera powieściowego cyklu Toma Clancy'ego w nowych okolicznościach geopolitycznych: analityk CIA odkrywa rosyjski spisek mający na celu doprowadzenie do ekonomicznej destabilizacji USA.

Ludzie honoru

20:00 | **stopklatka**
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Tom Cruise i Demi Moore kontra Jack Nicholson: w sprawie o koszarową falę młody oficer na sali sądowej przeciwstawia się fałszywie pojmowanemu kodeksowi honorowemu wyznawanemu przez starego wygę.

DRAMAT
USA 1992, REŻ. ROB REINER, WYK. TOM CRUISE, JACK NICHOLSON, DEMI MOORE

KAMERDYNER ★★★
dramat historyczny, Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański
20:00 | **kino polska**
Zrealizowana z epickim rozmachem i gwiazdorską obsadą opowieść o relacjach prusko-kaszubsko-polskich na Pomorzu Gdańskim w okresie 1900-45 na tle burzliwej historii przetaczającej się przez te ziemie.

KOMPLETNIE NIEZNANY ★★★★
film biograficzny, USA 2024, reż. James Mangold, wyk. Timothée Chalamet, Edward Norton, Elle Fanning
21:40 | **hbo**
Timothée Chalamet jako 19-letni Bob Dylan wkraczający na pełną ikonicznych gwiazd nowojorską scenę folkową, by w ciągu kilku lat całkowicie ją zdominować i kształtować zgodnie ze swoimi odczuciami.

MATKA SIEDZI Z TYŁU ★★★
komediodramat, Estonia/Islandia 2022, reż. Hilmar Oddsson, wyk. Þröstur Leó Gunnarsson, Kristbjörg Kjeld, Hera Hilmar
20:00 | **tvp kultura**
Aby spełnić ostatnią wolę matki, dojrzały syn przywiązuje jej ciało do tylnej kanapy samochodu i wyrusza w odyseję po islandzkich bezdrożach – to słuchając trupa, to mu się sprzeciwiając słowem i czynem.

MIASTECZKO SHELBY OAKS ★★
horror, USA/Belgia 2024, reż. Chris Stuckmann, wyk. Camille Sullivan, Sarah Durn, Brendan Sexton III
22:40 | **canal+ premium**
Zaginęła trójka internetowych poszukiwaczy zjawisk nadprzyrodzonych. Po 12 latach poszukiwań siostra jednej z zaginionych odkrywa przyczynę zniknięcia trójki – złe moce w wymarłym miasteczku.

PIANISTA ★★★★★
dramat wojenny, Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay
21:10 | **tvp historia**
Złota Palma dla Romana Polańskiego i wiele innych nagród za ekranizację okupacyjnych wspomnień Władysława Szpilmana. Muzyka, który przeżył zagładę getta, przetrwał powstanie i wegetował w ruinach opustoszałej Warszawy.

WESELE ★★★
dramat obycz., Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza, Andrzej Chyra
23:00 | **kino polska**
Wociech Smarzowski sięga po wypróbowaną w swoim debiucie formułę, by tym razem skupić się na meandrach relacji polsko-żydowskich – w czasie wojny i obecnie. Plus kilka gorzkich słów prawdy o Polakach.

WESELNE PRZEZNACZENIE ★★
komedia romantyczna, USA/Kanada/Wlk. Brytania 2018, reż. Victor Levin, wyk. Winona Ryder, Keanu Reeves, Dj Dallenbach
22:30 | **tvn**
Dwoje zgorzkniałych weselników w miarę rozwoju przyjęcia odkrywa w sobie wiele wspólnych cech, co może stać się początkiem obiecującego związku. O ile znajdą w sobie dość odwagi, by zacząć.

WYSPA ★★★
film sens., USA 2005, reż. Michael Bay, wyk. Ewan McGregor, Scarlett Johansson, Djimon Hounsou
20:00 | **tvn 7**
Ewan McGregor i Scarlett Johansson jako członkowie utopijnej społeczności, którzy odkrywają, że są jedynie klonowanym na zamówienie bankiem organów swych zleceniodawców. Efektowna konfekcja.

ŻELAZNY RYCERZ ★★★
film przyg., Wlk. Brytania/Szwajcaria/USA/Niemcy 2011, reż. Jonathan English, wyk. James Purefoy, Brian Cox, Kate Mara
22:50 | **stopklatka**
Angielski król Jan postanawia wycofać się z ustaleń Wielkiej Karty, do której podpisania został zmuszony, ale najpierw musi zdobyć zamek Rochester, broniony przez templariuszy. Efektowne.

KONRAD J. ZARĘBSKI

SOBOTA 13.06

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1169)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo V (3/13)
09:50 Komisarz Alex V (12/13)
10:45 Ojciec Mateusz XIII (11)
11:40 Mali mieszkańcy Półwyspu Iberyjskiego
12:55 Zaproszenie dla rewolwerowca (Invitation to a Gunfighter) - western USA 1964 (110 min)
14:45 Okrasa łamie przepisy
15:20 Rozmowy na medal
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Rolnik szuka żony (2)
18:40 Jaka to melodia? (5693)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa B: Katar – Szwajcaria (na żywo)
23:30 **Trzy sekundy** - film ★★★ sens. Wlk. Bryt./USA/Kanada 2019 (120 min)
01:30 **63. KFPP w Opolu**
02:35 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
02:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa C: Haiti – Szkocja (na żywo)

TVP2

05:40 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7583) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7583) - mag. Polska 2026
11:20 Górna półka smaku (7)
11:55 Zmiennicy (2)
13:00 Panna młoda
14:00 Familiada (3036) - teleturniej Polska 2025
14:35 Koło fortuny (1859)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 (6) - show
16:15 Na dobre i na złe
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (990)
18:45 Wyższa Szkoła Jazdy (2)
19:10 Słowo na niedzielę (1167) - program religijny
19:25 Rodzinka.pl XVII (7) - serial kom. Polska 2025

20:00 **63. KFPP w Opolu** (214) - festiwal Polska 2026
22:05 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (1)
23:00 **63. KFPP w Opolu** (216) - festiwal
23:35 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
23:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa C: Brazylia – Maroko (na żywo)
02:25 **Akacjowa 38** - serial obyczajowy

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:00 Halo tu Polsat (2962) - magazyn Polska 2026
12:00 Dziennik cwaniaczka II (Diary of a Wimpy Kid: Rodrick Rules) - komedia USA 2011, reż. David Bowers, wyk. Zachary Gordon (140 min)
14:20 Toy Story II (Toy Story 2) - film anim. USA 1999, reż. John Lasseter, Ash Brannon, Lee Unkrich (120 min)
16:20 7 rzeczy, których nie wiecie o facetach - komedia Polska 2016, reż. Kinga Lewińska, wyk. Zbigniew Zamachowski, Maciej Zakościelny (150 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (455) - program publicyst.

19:55 **Polsat Hit Festiwal 2025** (11) - festiwal Polska 2025
23:25 ★★★ **Venom 2: Carnage (Venom: Let There Be Carnage)** - horror USA 2021, reż. Andy Serkis, wyk. Tom Hardy, Woody Harrelson, Michelle Williams (140 min)
01:45 ★ **Rok pierwszy (Year One)** - komedia USA 2009, reż. Harold Ramis, wyk. Jack Black, Michael Cera, Oliver Platt (125 min)

TVN

05:15 Recepta na stary dom III (6) - serial dok.
05:40 Uwaga! (8014) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (44/48)
06:50 Pogromcy chaosu (6) - program rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN (5745)
11:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:35 Młode gliny (3/50)
14:40 Mała wielka stopa (The Son of Bigfoot) - film anim. Belgia/Francja/USA 2017, reż. Ben Stassen, Jérémie Degruson (110 min)
16:30 Indiana Jones i Świątynia Zagłady (Indiana Jones and the Temple of Doom) - film przyg. USA 1984, reż. Steven Spielberg (150 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:45 Uwaga! (8015)

20:00 ★★ **Dzień Matki (Mother's Day)** - komediodramat USA 2016, reż. Garry Marshall, wyk. Jennifer Aniston (150 min)
22:30 ★★ **Weselne przeznaczenie (Destination Wedding)** - komedia romantyczna USA/Kanada/Wlk. Brytania 2018 (105 min)
00:15 ★★ **Dziewczyna w czerwonej pelerynie (Red Riding Hood)** - horror USA/Kan. 2011 (130 min)

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XXI (11,12,13/16) - serial sens. Niemcy 2016, wyk. Erdoğan Atalay, Daniel Roesner, Katja Woywood
09:00 Taki jest świat (24)
09:25 Boso przez świat (68)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw X (12,14,16,17,18,19, 20,1) - serial obyczajowy. Ewa natyka się w parku na ekshibicjonistę. Jej chłopak postanawia dać mężczyźnie nauczkę i zastawia wraz z kolegą zasadzkę. Kazimierz proponuje Lolkowi i Marcie wspólne kupno segmentu w domu szeregowym. Anka zaprzyjaźnia się z Erykiem.
20:00 ★★★ **Prawo zemsty (Law Abiding Citizen)** - thriller USA 2009, reż. F. Gary Gray, wyk. Jamie Foxx (130 min)
22:10 ★★★ **Bodyguard zawodowiec (The Hitman's Bodyguard)** - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017 (135 min)
00:25 ★ **Najemnik (Mercenary for Justice)** - film sensacyjny USA/Aruba/RPA 2006 (125 min)

TVN7

05:20 Szkoła (12/63)
06:20 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie II
07:15 New Looney Tunes II
08:00 Kapitan Majtas: Pierwszy wielki film - film anim. USA/Kanada/Francja/Wlk. Brytania/Indie 2017
09:55 Zgłoś remont (2)
10:55 Bitwa o gości (3)
12:00 Ukryta prawda (44,45,46/51) - serial fab.-dok.
15:00 Szpital św. Anny (5,6/26) - serial obycz.
16:55 Detektywi VI (53)
17:55 Madagaskar III (Madagascar 3: Europe's Most Wanted) - film anim. USA/Indie 2012 (125 min)
20:00 ★★★ **Wyspa (The Island)** - film sensacyjny USA 2005, reż. Michael Bay, wyk. Ewan McGregor, Scarlett Johansson, Sean Bean (175 min)
22:55 ★★★ **Jack Ryan: Teoria chaosu (Jack Ryan: Shadow Recruit)** - thriller USA/Rosja/Wlk. Bryt. 14 (140 min)
01:15 ★★★★ **Matrix (The Matrix)** - film s.f. USA 1999, reż. Andy Wachowski, Larry Wachowski, wyk. Keanu Reeves (160 min)

MEZZO

14:35 Unlimited Miles
15:35 Ego Ella May: Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
16:30 Orkiestra Filharmonii Czeskiej, Siemion Byczkow: Szostakowicz, VII Symfonia „Leningrad" - muzyka klas.
18:00 Opera Now: George Benjamin - serial dok.
18:45 Orkiestra Filharmonii Narodowej, Krzysztof Urbański Mozart, Górecki - muz. klas.
20:30 Pyotr Ilyich Tchaikovsky: Jolanta - opera F 2025
22:10 Mozart: XXXVI symfonia – English Chamber Orchestra, Jeffrey Tate
22:40 Mozart: XXXI symfonia – Orkiestra Mozarteum z Salzburga, Jeffrey Tate
23:00 Mozart : XXXV symfonia – Filharmonicy Berlińscy

PULS 2

08:15 Kacze opowieści
09:15 Śnieżka i fantastyczna siódemka - film animowany Korea Południowa 2019
10:55 Asterix i Obeliks: Osiedle bogów - film animowanyFrancja/Belgia 2014
12:30 Boso przez świat
13:50 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (1)
14:30 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (2, 3)
16:30 Rumpelstiltskin - film fantasy Niemcy 2009
17:45 Piękna i książę - film fantasy Niemcy 2014
19:00 Asterix i Obelix. Tajemnica magicznego wywaru - film anim. Francja/B 2018
20:50 Rodziny się nie wybiera - komedia Francja 2011
23:00 Bez granic - film krym. Dania/Niemcy 2024

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (332) - mag. Polska 2026
09:30 Galileo
12:30 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
12:40 Tolkien - film biograf. USA 2019, reż. Dome Karukoski, wyk. Nicholas Hoult, Lily Collins, Colm Meaney
14:55 Policjantki i policjanci XXIV (61,62,63,64,65) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgłowski, Paweł Kowalczyk, Wojciech Sikora
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (5,6,7,8) - serial krym. Polska 2026, wyk. Jerzy Zelnik, Artur Dziurman, Aleksandra Galczynska
00:00 Gwiazdy kabaretu (177, 178) - kabaret i satyra
02:05 STOP Drogówka (350)

METRO

07:05 Gorączka złota IX
08:00 Klan z Alaski IV (4,5/19)
10:00 The Floor (15, 16)
11:15 Złomowisko PL V
13:15 Gwiazdy lumpeksów II (4/10) - serial dok. Polska 2025
14:15 Makłowicz w Polsce (2)
14:50 No to lecę! (4) - turystyka Polska 2018
15:50 Niezwykłe Stany Prokopa VI (5/8) - serial dok.
16:50 Jestem z Polski II (2/6)
17:50 Kryminalni (8,9/13)
20:00 Faceci od kuchni - komedia Francja/Hiszpania 2012, reż. Daniel Cohen, wyk. Michaël Youn, Jean Reno
22:00 Dzień próby - film sens. USA 2001, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Ethan Hawke, Scott Glenn
00:25 Kuba Wojewódzki (3)
01:30 Szpital (9/72)

SOBOTA 13.06

STOPKLATKA

08:55 Komisarz Rex (3/14) - serial sensacyjny Austria/Niemcy 1994
10:00 Hudson i Rex VII (7,8/8)
11:55 Top Dog. Niemcy (4)
13:50 Starsza pani musi zniknąć (Duplex) ** - komedia USA/Niemcy 2003, reż. Danny DeVito, wyk. Ben Stiller (110 min)
15:40 Trzej muszkieterowie (The Three Musketeers) - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011, reż. Paul W.S. Anderson (130 min)
17:50 Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz **** - komedia Polska 1978 (130 min)
20:00 Ludzie honoru (A Few Good Men) **** - dramat USA 1992, reż. Rob Reiner, wyk. Tom Cruise, Jack Nicholson (170 min)
22:50 Żelazny rycerz (Ironclad) *** - film przyg. Wlk. Brytania/Szwajcaria/USA/Niemcy 2011 (160 min)
01:30 Dziewiąte wrota (The Ninth Gate) **** - thriller Francja/Hiszpania/USA 1999, reż. Roman Polański (160 min)

ALE KINO+

08:15 Na pustyni nie ma cienia ** - dramat obycz. F/Izrael 2024 (130 min)
10:25 Natalie Portman: Niepokorna ikona Hollywoodu - film dok.
11:35 The Office PL (7,8,9/12)
13:20 Mały (Baby) - film krótkom. Kolumbia/Hiszpania 2022 (20 min)
13:40 Konie Valdeza (Valdez, il mezzosangue) *** - western USA/Włochy/Hiszpania/Francja 1973 (120 min)
15:40 Czwarta władza (The Post) **** - film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg (140 min)
18:00 Ponad wszelką wątpliwość *** - dramat krym. USA/Arabia Saudyjska 2009 (130 min)
20:10 Largo Winch 3: Cena pieniądza (Largo Winch: Le prix de l'argent) ** - film sens. Francja/B 2024 (115 min)
22:05 Czarna rzeka (Fleuve noir) *** - dramat krym. Francja/Belgia 2018, reż. Erick Zonca (135 min)
00:20 Godzina prawdy (The Vanished) ** - thriller USA 2020 (130 min)

TVP KULTURA

08:20 Wawrzyńcowy sad - film animowany Polska 1952 (30 min)
08:50 Panna z mokrą głową ** - film przygodowy Polska 1994, reż. Kazimierz Tarnas (105 min)
10:35 Kosmos 1999 (3/24)
11:45 Odrodzenie katedry Notre-Dame - film dok.
12:50 Mała księżniczka (The Little Princess) ** - film dla dzieci USA 1939, reż. Walter Lang, William A. Seiter (105 min)
14:35 Kariera Nikodema Dyzmy (3/7)
15:35 Siekierezada - film *** psychologiczny Polska 1986 (90 min)
17:05 Zmysły – Musica Polonica Nova 2026
17:30 Świat cyrku (Circus World) ** - dramat USA 1964, reż. Henry Hathaway (150 min)
20:00 Matka siedzi z tyłu (Á Ferð með Mömmu) *** - komediodramat Est./Islandia 2022 (125 min)
22:05 Falowanie i spadanie – pamięci Kory (1)
23:50 Diuna (Dune) - film s.f. ** USA/Meksyk 1984, reż. David Lynch (150 min)

HBO

08:30 Spider–Man II - film *** sens. USA 2004, reż. Sam Raimi (125 min)
10:35 Spider–Man III - film *** akcji USA 2007 (140 min)
12:55 Through the night *** - dramat obycz. Belgia/Kanada/F 2023, reż. Delphine Girard, wyk. Selma Alaoui (110 min)
14:45 Dziki kot - film biograficzny USA 2023, reż. Ethan Hawke (105 min)
16:30 Co będzie dalej? ** - komedia romant. USA 2023, reż. Meg Ryan, wyk. Meg Ryan, David Duchovny (100 min)
18:10 W stronę słońca - film *** s.f. USA/Wlk. Bryt 2007, reż. Danny Boyle, wyk. Cliff Curtis (110 min)
20:00 Nocna suka - czarna ** komedia USA 2024, reż. Marielle Heller, wyk. Amy Adams, Scoot McNairy, Jessica Harper (100 min)
21:40 Kompletnie nieznany **** - film biograficzny USA 2024, reż. James Mangold (140 min)
00:00 Obcy: Romulus - horror *** USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Fede Alvarez, wyk. Cailee Spaeny (120 min)

CANAL+ PREMIUM

08:25 Luca: Legenda Ferrari (2) - film dokumentalny
09:20 Lilly i Kangurek *** - komedia Australia 2025 (105 min)
11:05 Łapu-Capu (141)
11:20 Zmierzch - film ** fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (120 min)
13:20 Saga »Zmierzch« ** – Księżyc w nowiu - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz (130 min)
15:30 Piękna łąka kwietna - film krótkom. Polska 2022 (30 min)
16:00 Battleship: Bitwa o Ziemię ** - film przyg. USA/Japonia 2012, reż. Peter Berg (130 min)
18:10 To nie jest zagadka kryminalna (6)
19:05 Tożsamość Bourne'a *** - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman (115 min)
21:00 Kuracja - horror ** USA 2024, reż. Max Minghella (100 min)
22:40 Miasteczko Shelby Oaks ** - horror USA/Belgia 2024 (90 min)
00:10 30 dni mroku - horror *** USA/Nowa Zelandia 2007 (110 min)

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszki - serial dla dzieci Polska 1976
07:50 Reksio - serial anim.
08:20 Noce i dnie (1) - dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Jerzy Bińczycki
10:05 Rachunek szczęścia - film dok. Polska 2010
11:50 Janosik - film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Marek Perepeczko, Ewa Lemańska
14:45 Złoty pociąg, cz. 1 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
16:40 Złoty pociąg, cz. 2 - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
18:20 C.K. dezerterzy, cz. 1 - komedia Polska/Węgry 1986, reż. Janusz Majewski, wyk. Marek Kondrat, Zoltán Bezerédy, Wiktor Zborowski
20:00 Kamerdyner - dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański, Marianna Zydek
23:00 Wesele - dramat obycz. Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz
01:45 Mniejsze zło - dramat obycz. Polska 2009, reż. Janusz Morgenstern, wyk. Lesław Żurek, Anna Romantowska

POLSAT FILM

10:20 Hotel Transylwania: Transformania - film animowany USA 2022
12:00 Kopciuszek - musical USA/Wlk. Brytania 2021
14:25 Mój przyjaciel szpieg - komedia sensacyjna USA/Kanada 2020, reż. Peter Segal
16:30 Smerfy II - film anim. USA/Francja/Kanada/B 2013
18:40 Uncharted - film przyg. USA/Hiszpania 2022
21:00 Bękarty wojny - film wojenny USA/Niemcy 2009
00:05 Czarny telefon - horror USA 2021

KINO TV

08:10 Stawka większa niż życie (1,3/18) - serial woj. PL 1967, wyk. Stanisław Mikulski
10:45 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968
13:55 Kosmiczne jaja - komedia USA 1987, reż. Mel Brooks
15:50 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005
18:30 Ści(ą)gany - komedia sensacyjna USA/Niemcy 1998
20:00 Czułe słówka - komediodramat USA 1983
22:50 Wyspa tajemnic - film sensacyjny USA 2010
01:45 Oczy węża - thriller USA/Kanada 1998

WARNER TV

09:55 Dennis znów rozrabia - komedia USA 1998
11:20 Stosunki międzymiastowe - komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
13:25 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
15:10 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
17:25 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
20:20 Rewolwer i melonik - film sens. USA 1998
22:00 Wrogie niebo IV
23:45 Czerwona Planeta - film s.f. USA/Australia 2000

PARAMOUNT

07:40 Pingwiny z Madagaskaru II - serial anim.
08:35 Igraszki losu - komedia romant. USA/Kanada 2001
10:35 Psi Patrol: Wielki Film - film anim. Kanada/USA 2023
12:30 Gang Wiewióra - film animowany USA/Kanada/Korea Południowa 2014
14:25 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
17:35 Iluzja - thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
20:00 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012
22:00 Prawo zemsty - thriller USA 2009, reż. F. Gary Gray

CINEMAX

12:00 Valmont - melodramat USA/Francja/Wlk. Bryt. 1989
14:15 Steve Jobs - film biograf. USA/Wlk. Brytania/Jap. 2015
16:20 Dwóch gniewnych ludzi - komedia USA 2003
18:05 Ultimatum Bourne'a - film sens. USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007
20:00 Faceci w czerni II - film s.f. USA 2002, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Tommy Lee Jones
21:30 Wyścig z czasem - film s.f. USA 2011
23:15 Komando - film sens. USA 1985, reż. Mark L. Lester

ROMANCE TV

08:25 Stadnina w Piber (1,2,3,4/13) - serial familijny
12:25 Gabinet z widokiem na morze - serial obycz.
14:20 Statek marzeń
16:15 Inga Lindström: Skok w szczęście - romans Niemcy 2005, reż. Heidi Kranz
18:05 Rosamunde Pilcher: Upragnione dziecko Amy - film obyczajowy Niemcy 2023
20:00 Detektyw von Fock - serial krym. Estonia 2025
22:00 Nord Nord Mord (2)
23:55 Rosamunde Pilcher: Miłość na horyzoncie! - film obyczajowy Niemcy 2010

TVN FABUŁA

08:25 Prawo Agaty II (3,4,5)
11:30 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kanada 1986
13:20 Królewskie wakacje - melodramat USA/Rum. 2017
15:00 Alvin i wiewiórki II - film animowany USA 2009
17:00 Złoto dla zuchwałych - film woj. USA/Jugosł. 1970
20:00 Shazam! - film przygodowy USA/Kanada 2019
22:50 Wielki Szu - film sens. PL 1983, reż. Sylwester Chęciński
01:00 Twórca - film s.f. USA 2023, reż. Gareth Edwards

AMC

08:30 Samotny jeździec - western USA 2008
10:10 Tutanchamon (1,2,3)
15:45 Legionista - film sens. USA 1998, reż. Peter MacDonald
17:50 Zbroja boga - film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
20:00 Sin City II: Damulka warta grzechu - thriller USA 2014, reż. Robert Rodriguez, Frank Miller, wyk. Mickey Rourke
22:00 Savage Hunt - film przyg. USA 2025, reż. Roel Reiné, wyk. James Oliver Wheatley, Katrin Vankova
23:55 Klient - film sens. USA 1994, reż. Joel Schumacher

AXN

08:15 Rekrut VIII (7/18)
09:15 FBI: Most Wanted IV (11/22) - serial krym. USA 2023
10:10 Detektyw Monk III (13/16) - serial krym.
11:10 Detektyw III (14/16)
12:10 Detektyw Monk III (15,16/16) - serial krym.
14:10 MacGyver (1/21)
15:10 FBI: Most Wanted (13,14,1,2,3/14) - serial krym.
20:00 Jumanji - komedia USA 1995, reż. Joe Johnston
22:20 Bad Boys For Life - film sensacyjny USA 2020

EPIC DRAMA

08:05 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
09:40 Poirot III (1,2,3,4,5/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1990, wyk. David Suchet
15:15 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017, wyk. Dominika Kryszczyńska
20:00 Grantchester V (6/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2020, wyk. Robson Green
21:00 Dalgliesh: Śmierć biegłego II (1/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2022, wyk. Bertie Carvel
23:00 Królowa węży (5/8) - serial obycz. USA 2022
00:05 Lekarze na start

TVN STYLE

11:35 Jestem z Polski XVI (7,20,10) - serial dok.
14:35 EuroPOLKI studentki (2)
15:35 Do zobaczenia (4/10)
16:05 Ostre cięcie (7)
17:05 Będzie pięknie (2/8) - serial dok. Polska 2025
18:05 Bitwa o gości (1) - reality show Polska 2025
19:05 Kuchenne rewolucje (10, 11) - reality show
21:05 Runway Diaries. Łukasz Jemioł - film dok. Polska 2026
22:15 Ślub od pierwszego wejrzenia (5, 6) - real tv
00:25 Ślub last minute (6)

TVN TURBO

08:50 Samochód marzeń: Kup i zrób (6) - magazyn
09:45 Naprawy nie do naprawy (10) - mag. motoryzacyjny
10:30 Moto kombat (3)
11:15 Ciężarówką przez RPA (3) - serial dok. Polska 2023
12:15 Moto Fachury (3)
13:00 Jeździć, obserwować V (13,14/16) - serial dok.
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
19:00 Nic do zgłoszenia V
21:00 Samochód marzeń: Kup i zrób (2, 3) - magazyn
22:55 Naprawy nie do naprawy
01:10 Zawodowi handlarze (1)

BBC FIRST

08:00 Co ludzie powiedzą? II (7/11) - serial kom.
08:40 McDonald i Dodds (1/2)
10:25 Morderstwa w Midsomer XXIV (1/4) - serial krym.
12:20 Ojciec Brown V
15:30 My Life is Murder IV (1,2)
17:30 Ulica nadziei V
18:30 Śmierć z dala od palm IV
19:50 Śmierć pod palmami XIII (3/8) - serial kryminalny
21:00 Pomost (3/4)
22:10 Milczący świadek XXI (9,10/10) - serial krym.
00:20 Ojciec Brown V (9/15)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (16,17/21) - serial kryminalny USA 2008
10:30 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (4,5/23)
12:20 Agenci NCIS IX (11,12,13/24) - serial krym.
15:05 Z Archiwum X (24,1,2/24) - serial s.f.
17:55 2012 - film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
21:10 Anakondy: Polowanie na Krwawą Orchideę - horror USA/Australia 2004
23:10 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Bryt./Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002

HGTV

09:55 Z miłości do ogrodu IV
11:00 Polowanie na ogród II
11:30 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem (3)
12:35 Będzie pięknie (5/8)
13:35 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
15:35 Kamera, akcja, wpadka!
17:10 House Hunters (4, 5, 6)
18:50 Zgłoś remont (1)
19:50 Weekendowa metamorfoza (5, 8) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę II (1,2) - serial dok. Polska 2022
23:35 Letnia chata na lata III
00:30 Sprzątaczki (7, 8)

BBC LIFESTYLE

08:45 Zamek Windsor (3/6)
09:45 Tajemnice królewskich ogrodów (1,2/4) - serial dok.
11:50 Karol III: rok koronacji (1/2) - film dokumentalny
12:50 Kensington i Chelsea: królewskie dzielnice (1,2)
14:50 Królewska St James's Street - film dokumentalny
15:50 Klejnoty koronne
17:00 Prawda o Koronie: dynastia Windsorów (1,2,3/5)
20:00 Karol III: rok koronacji
21:00 Kensington i Chelsea: królewskie dzielnice (1,2)
23:00 Królewska St James's Street - film dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:02 Teoria wielkiego podrywu - serial kom. USA 2008
12:33 Teoria wielkiego podrywu II (4,5/23)
13:30 Przyjaciele II
16:00 DMV – Ci od prawka
17:00 9JKL (1,2,3,4/16)
19:00 Duchy (15,16,17,18/18) - serial kom. USA 2022
21:00 Książę w Nowym Jorku - komedia USA 1988, reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy
23:30 Comedy Club (8)
00:00 Miasteczko South Park XXII (10,1,2/10) - serial anim.

TVP SERIALE

08:05 Na sygnale
10:20 Ranczo VII (2,3/13)
12:05 Rodzinka.pl XVII (1,2,3)
13:45 Ojciec Mateusz 28
15:30 Komisarz Alex XXIV (3)
16:30 Ranczo VII (4/13)
17:30 Czterdziestolatek (13)
18:35 U Pana Boga w ogródku (5/12) - serial kom. Polska 2008, wyk. Krzysztof Dzierma
19:30 Ojciec Mateusz 28 (8,9,10) - serial krym. Polska 2022, wyk. Artur Żmijewski
22:20 Ranczo VII (5,6/13) - serial kom. Polska 2013
00:15 Gra z Cieniem - serial kryminalny Polska 2024

CANAL+ KUCHNIA

13:40 Jamie Oliver (9, 10)
14:30 U sąsiadów w kuchni
15:40 Zgrillowani (3)
16:05 m jak mięso (5, 6)
16:55 Po prostu Jamie: szybko i łatwo (1) - pr. rozrywkowy
17:55 Jakubiak rozgryza Włochy (3, 4) - mag. kulinarny
18:50 Włoska kuchnia Gino: sekrety południa (2,3/7)
19:45 Planeta słodyczy (3, 4)
20:45 Kulisy wielkiej kuchni (1)
21:40 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (4)
22:35 m jak mięso (5, 6)
23:30 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:20 Cudotwórcy VII
14:05 Pokochaj lub sprzedaj
15:05 Wielkie projekty: Nowa Zelandia - serial dok.
16:00 Patent na zieleń (6)
16:30 Tomasz Pągowski (5)
16:55 Letnie inspiracje (1)
17:05 Meblokreacje (11) - mag. poradnikowy Polska 2017
17:35 Dom w miesiąc (6)
18:00 Daleko od miasta XII (2)
18:55 Podzielić M2 (5, 6)
19:50 Adres: rezydencje marzeń (2) - reality show
21:00 Wielkie Projekty
22:00 Generalna odbudowa II

PLANETE+

12:30 Portugalia na dziko (6/7)
13:35 Cały rok z pandą
14:45 Historia Łuku Triumfalnego - film dok.
15:50 Pierwotni, rozumni, kreatywni - film dok.
17:00 Rok z dziką przyrodą
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (19,20)
18:40 Polska z góry V (8,9)
19:45 Wszystko o Marii, Matce Bożej - serial dokumentalny
20:50 Nastassja Kinski. Wyzwolona - film dok.
22:00 Niezwykłe życie Buffy Saint-Marie - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Łowcy opali VIII
11:00 Celnicy na straży Szwecji IV (4/14) - serial dok.
12:00 Sara Price: Chasing Dakar (2) - serial dok.
13:00 Złomowisko PL (2,3)
15:00 Nic do ukrycia (6)
16:00 Przygody truckerki (2)
17:00 Nagi instynkt przetrwania - serial dok. USA 2025
18:00 Vantara – azyl dla zwierząt (6/6) - serial dok.
19:00 Skok na Luwr - film dok.
20:00 Bimbrownicy XIV (15/16)
21:00 Fani czterech kółek
22:00 Łowcy opali VIII
23:00 Akta ekspedycji II

TVP HISTORIA

12:50 Dinozaury z Alaski
14:00 Ex libris - magazyn
14:30 Herkules - film przyg. USA 2014, reż. Brett Ratner
16:10 Flesz historii (765)
16:40 100 lat na dworze królowej - film dok. Polska 2019
17:45 Blisko, coraz bliżej
19:10 Zabójcza nauka (5/6)
20:15 Mordercza historia (2/6)
21:10 Pianista - dramat wojenny Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Bryt./USA 2001
23:45 Operacja Mincemeat - dramat wojenny Wielka Brytania/USA 2021

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XIV
09:15 Straż graniczna: USA III
10:10 Wojny magazynowe XVI
11:10 Największe tajemnice świata VI (7/20) - serial dok.
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice skryte w mroku (3/8) - serial dok.
14:00 Tajemnice skute lodem IV (10) - serial dok.
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
16:15 Piątka z historii (5,6)
17:10 Starożytne armie
19:05 Starożytni kosmici XVII
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (4,5/10)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą
10:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (10,2,11,5,6,3/11)
16:00 Premiera: Car S.O.S. XIV
17:00 Największe katastrofy budowlane III (6/10)
18:00 Złapać przemytnika II (7,3/15) - serial dok. USA 2021
20:00 Miasta w liczbach (5/8)
21:00 Premiera: Złapać przemytnika X (5,6) - serial dok.
23:00 Hitler: zaginione taśmy III Rzeszy (6/6) - serial dok.
00:00 Alarm na lotnisku III (15) - serial dok. Wlk. Brytania 2017

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VI (28)
09:00 Niezwykłe pociągi II
11:00 Porzucone konstrukcje
13:00 Rolnicy. Podlasie VII
16:00 Podglądacze przyrody (1, 1) - mag. przyrodniczy
17:00 Wielkie wycieczkowce
18:00 Najbardziej niebezpieczne drogi do szkoły II (2/5)
19:00 Jak to wyjaśnić II (12/28)
19:30 TOP 10 Największe tajemnice świata - serial dok.
20:00 Tajemnice piramid
21:00 Wielkie miasta starożytności (1/4) - serial dok.
22:00 Niewyjaśnione zagadki
23:00 Poza kontrolą

BBC EARTH

08:00 W okowach mrozu II
09:55 Wielkie koty 24/7 II (4)
11:10 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie - film dok.
12:20 W okowach mrozu (6,7,8,9,10/10) - serial dok.
17:20 Zabójcza misja: rekin (3/10) - serial dokumentalny
17:50 Pociągiem przez Nową Zelandię (1/2) - film dok.
18:55 Szlakiem wulkanów
19:55 Szpiedzy w oceanie (1,2/4) - serial dokumentalny
22:10 W okowach mrozu II (8/13) - serial dok. USA 2014
23:10 Wielkie koty 24/7 II

POLSAT VIASAT HISTORY

06:55 Tajemnice rodziny Jezusa - film dokumentalny
08:00 Tajne bazy nazistów III (5,6/6) - serial dokumentalny
10:00 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (4,5,6/6) - serial dok.
13:20 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:55 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
21:00 Hitler: odliczanie (1/3) - serial dok. Wlk. Brytania 2021
22:00 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dok. Wlk. Bryt. 18
00:00 Zaginione mumie Inków
01:05 W poszukiwaniu zaginionych wikingów - serial dok.

Od A do Z

AKADEMIA PANA KLEKSA II ★★
film fantasy, Polska 2025, reż. Maciej Kawulski, wyk. Antonina Litwiniak, Konrad Repiński, Tomasz Kot
20:00 | hbo
Kontynuacja nowej ekranizacji kultowej powieści dla dzieci: pod nieobecność pana Kleksa rządy w Akademii sprawuje Szpak Mateusz. Jeszcze mniej Brzechwy w Brzechwie.

BABY DRIVER ★★★★
film krym., USA/Wlk. Brytania 2017, reż. Edgar Wright, wyk. Ansel Elgort, Kevin Spacey, Lily James
23:30 | hbo
Niedosłyszący młody kierowca inspirujący się rytmem słuchanych piosenek jest specjalistą od ucieczek z miejsca precyzyjnie zaplanowanych napadów. Ale każde złamanie reguł może go drogo kosztować.

CIĘCIE ★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2024, reż. Sean Ellis, wyk. Orlando Bloom, Caitriona Balfe, John Turturro
21:35 | canal+ premium
Orlando Bloom jako bokser, który wraca z emerytury, by wystąpić w ostatniej walce. Aby plan się powiódł, musi zrzucić wagę według szczególnie restrykcyjnego programu pod okiem wymagającego trenera.

DLA NIEJ WSZYSTKO ★★★
film sens., USA/Francja 2008, reż. Paul Haggis, wyk. Russell Crowe, Elizabeth Banks, Liam Neeson
22:10 | cinemax
Pierwowzór filmu z Russellem Crowe: kiedy żona – oskarżona o morderstwo – trafia do więzienia z dwudziestoletnim wyrokiem, przekonany o jej niewinności mąż podejmuje kroki, by ją stamtąd uwolnić.

GDY ZGASNĄ ŚWIATŁA ★★
film sens., USA 2024, reż. Christian Sesma, wyk. Frank Grillo, Mekhi Phifer, Jaime King
23:15 | canal+ premium
Bezdomny weteran zaprzyjaźnia się z drobnym gangsterem, który wciąga go w wir nielegalnych walk. Razem zaczynają nieźle zarabiać, co łączy się z niechcianym rozgłosem. Pojawiają się też inne propozycje.

Kawałek po kawałku

20:00 | canal+ premium ★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Animowany dokument, przedstawiający życie i twórczość piosenkarza i producenta muzycznego Pharella Williamsa przy użyciu klocków Lego i w konwencji charakterystycznej dla tego nośnika.

FILM ANIM.
USA/DANIA/AUSTRALIA/HONGKONG 2024, REŻ. MORGAN NEVILLE

INDIANA JONES I OSTATNIA KRUCJATA ★★★★
film przyg., USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989, reż. Steven Spielberg, wyk. Harrison Ford, Sean Connery, Denholm Elliott
19:45 | tvn
Trzecia część cyklu: Indiana Jones (niezawodny Harrison Ford) szuka Świętego Graala, mając u boku ojca (Sean Connery), zaś za sobą depczących mu po piętach hitlerowców. Świetna robota.

LIGA SPRAWIEDLIWOŚCI ★★★
film fantasy, USA 2017, reż. Zack Snyder, wyk. Ben Affleck, Henry Cavill, Amy Adams
20:00 | tvn 7
Kontynuacja komiksowej sagi spod znaku DC Comics. Batman łączy siły z Wonder Woman oraz grupą innych superbohaterów – dla jeszcze bardziej skutecznej obrony świata przed złem.

POWIDOKI ★★★
film biograficzny, Polska 2016, reż. Andrzej Wajda, wyk. Bogusław Linda, Bronisława Zamachowska, Zofia Wichłacz
23:50 | tvp historia
Andrzej Wajda żegna się z widzami opowieścią o tragicznym schyłku życia wybitnego malarza i nauczyciela akademickiego Władysława Strzemińskiego w okowach stalinizmu. Wyrazisty Bogusław Linda.

PRAWDZIWY BÓL ★★★★
dramat obycz., USA/Polska 2024, reż. Jesse Eisenberg, wyk. Jesse Eisenberg, Kieran Culkin, Will Sharpe
22:00 | hbo
Jesse Eiseneber (Oscar za scenariusz) i Kieran Culkin (Oscara za rolę) jako dwaj niekoniecznie zżyci ze sobą kuzyni, którzy wyruszają do dzisiejszej Polski śladami swojej polsko-żydowskiej rodziny.

PSY ★★★★
film akcji, Polska 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat, Cezary Pazura
23:00 | stopklatka
Tarantino po polsku: dwaj byli esbecy po różnych stronach prawnej barykady. Cynizm czy eksperyment formalny Władysława Pasikowskiego? Niezależnie od odpowiedzi – kultowa rola Bogusława Lindy.

SHERLOCK HOLMES: GRA CIENI ★★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2011, reż. Guy Ritchie, wyk. Robert Downey Jr., Jude Law, Noomi Rapace
22:25 | tvn
Guy Ritchie idzie za ciosem: Sherlock Holmes i jego wierny druh doktor Watson na tropie złowieszczego profesora Moriarty'ego dążącego do wywołania światowego konfliktu. Brawurowa zabawa konwencjami.

SKAZANI A SHAWSHANK ★★★★
dramat psychologiczny, USA 1994, reż. Frank Darabont, wyk. Tim Robbins, Morgan Freeman, Bob Gunton
19:10 | warner tv
Stephen King inny niż zwykle: jak przetrwać ciężkie więzienie i ocalić siebie? Plus popisowe partie Tima Robbinsa i Morgana Freemana oraz siedem zasłużonych nominacji do Oscara.

ZAGINIONA DZIEWCZYNA ★★★★
thriller, USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris
20:00 | stopklatka
David Fincher czyta powieść Gillian Flynn: w piątą rocznicę ślubu znika młoda żona, a sąsiedzi i otoczenie natychmiast wydają wyrok na jej męża pisarza - jest mordercą. Czyżby mieli rację? Błyskotliwe.

ZATRUTA RÓŻA ★★
dramat krym., USA/Włochy 2019, reż. Francesco Cinquemani, George Gallo, wyk. Morgan Freeman, John Travolta, Brendan Fraser
22:10 | ale kino+ hd
John Travolta i Morgan Freeman zabijają nudę, uczestnicząc w imitacji kina noir na podstawie włoskiej powieści: ekspiłkarz, teraz prywatny detektyw, podejmuje się rozwiązania zagadki zaginięcia kobiety.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

05:30 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1085)
08:35 Stawka większa niż życie (2,3) - serial wojenny
10:55 Ojciec Mateusz XIII (12)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Portret kapłana (12)
13:05 Planeta zmian II (2/2)
14:10 Dom - serial obycz.
16:00 Dziedzictwo - serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Żona dla Polaka (2) - reality show Polska 2024
18:40 Jaka to melodia? (5694)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 **Ojciec Mateusz XXVI** (4) - serial krym. Polska 2021, wyk. Artur Żmijewski, Michał Piela
21:20 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
21:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa F: Holandia – Japonia (na żywo)
00:35 **Delikatność (La délicatesse)** - komedia romantyczna Francja 2011 (115 min)
02:30 **63. KFPP w Opolu**

TVP2

05:05 Barwy szczęścia
05:35 Studio Mistrzostw Świata w Kanadzie, Meksyku i USA (na żywo)
05:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: Grupa D: Australia – Turcja (na żywo)
08:25 Pytanie na śniadanie – pobudka (7584) - mag.
08:50 Pytanie na śniadanie (7584) - mag. Polska 2026
11:25 Tamte lata, tamte dni
11:55 63. KFPP w Opolu
14:00 Familiada (3037)
14:35 Koło fortuny (1860)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (7) - show
16:15 Tak to leciało! (65)
17:15 Harald i Sonja: miłość wbrew regułom (4)
18:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

18:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa E: Niemcy – Curaçao (na żywo)
21:40 **63. KFPP w Opolu** (220) – festiwal
22:20 **Café Fogg** (1, 2)
00:35 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
00:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa E: Wybrzeże Kości Słoniowej – Ekwador (na żywo)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
07:00 Siatkówka: Liga Narodów mężczyzn FIVB: Ukraina – Polska (na żywo)
09:25 Halo tu Polsat (2970) - mag. Polska 2026
11:30 Piotruś Królik 2: Na gigancie - film anim. USA/Australia 2021, reż. Will Gluck
13:15 Daleko jeszcze? (Are We There Yet?) - kom. Kanada/USA 2005, reż. Brian Levant, wyk. Ice Cube (135 min)
15:30 Piraci z Karaibów: Skrzynia umarlaka (Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest) - film przyg. USA 2006, reż. Gore Verbinski (200 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:35 Państwo w państwie (616) - program publicyst.

20:00 **Zadra** - dramat obycz. Polska 2022, reż. Grzegorz Mołda, wyk. Magdalena Wieczorek, Jakub Gierszał, Ignacy Liss (125 min)
22:05 **Tylko nie ty (Anyone But You)** - komedia romantyczna USA/Australia 2023 (130 min)
00:15 **Captain Fantastic** - komediodramat USA 2016, reż. Matt Ross, wyk. Viggo Mortensen, George MacKay, Samantha Isler (165 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8015) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (45/48)
06:50 Bez kompleksów (6) - reality show Polska 2025
07:45 Dzień Dobry TVN (5746)
11:30 Co za tydzień (1247)
12:10 Ugotowani (2) - reality show Polska 2025
13:25 Wredne dziewczyny II (Mean Girls 2) - komedia USA 2011, reż. Melanie Mayron, wyk. Meaghan Martin, Maiara Walsh (130 min)
15:35 Starcie tytanów (Clash of the Titans) - film przyg. Wlk. Brytania/Aus./USA 2010, reż. Louis Leterrier, wyk. Sam Worthington (140 min)
17:55 Kuchenne rewolucje: Włocławek – Biały Kredens 31 (1) - reality show
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Indiana Jones i ostatnia krucjata (Indiana Jones and the Last Crusade)** - film przyg. USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Bryt./Jordania 1989 (160 min)
22:25 **Sherlock Holmes: Gra cieni (Sherlock Holmes: A Game of Shadows)** - film sens. Wlk. Brytania/USA 2011 (155 min)
01:00 **15:17 do Paryża (The 15:17 to Paris)** - dramat dok. USA 2018 (120 min)

TV PULS

08:35 Zaklinaczka duchów III (17/18) - serial fantasy
09:30 Bileciki do kontroli - komedia Francja/B 2023, reż. Olivier Van Hoofstadt
11:10 7 krasnoludków – historia prawdziwa - komedia Niemcy 2004
13:10 Agent XXL (Big Momma's House) - komedia sens. USA/Niemcy 2000, reż. Raja Gosnell (120 min)
15:10 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987 (145 min)
17:35 Dungeon Siege – W imię króla (In the Name of the King: A Dungeon Siege Tale) - film fantasy USA/Niemcy/Kanada 2007, reż. Uwe Boll (145 min)
20:00 **Bodyguard i żona zawodowca (The Hitman's Wife's Bodyguard)** - film sens. USA/Wlk. Brytania/Szwecja/Bułgaria/Francja 2021 (150 min)
22:30 **Terrorysta (Ticker)** - film sens. USA 2001, reż. Albert Pyun, wyk. Tom Sizemore (100 min)
00:10 **Nocny łowca (Night Hunter)** - film akcji Kanada 2018, reż. David Raymond, wyk. Henry Cavill (120 min)

TVN7

05:15 Szkoła (13/63)
06:15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie II
07:10 New Looney Tunes II
07:55 Chłopiec i wilk - komedia Belgia/Francja 2019, reż. Adrià García, wyk. Carmen Maura, Pierre Rochefort
09:40 Ukryta prawda (47—51/51) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2022
14:40 Szpital św. Anny (7,8/26) - serial obycz.
16:40 Detektywi VI (54) - serial fabularno-dok.
17:45 Czego pragną dziewczyny (What a Girl Wants) - kom. USA/Wlk. Bryt. 2003, reż. Dennie Gordon (135 min)
20:00 **Liga sprawiedliwości (Justice League)** - film fantasy USA 2017, reż. Zack Snyder, wyk. Ben Affleck (160 min)
22:40 **Oszukać przeznaczenie II (Final Destination 2)** - horror USA/Kanada 2003, reż. David R. Ellis (115 min)
00:35 **Sekret w ich oczach (Secret in Their Eyes)** - film krym. USA/Wlk. Brytania/Hiszp./Korea Południowa 2015, reż. Billy Ray (140 min)

MEZZO

11:20 Miles Davis: Live in Munich - koncert Niemcy 1988
12:15 Jowee Omicil „sMiles" – Hołd dla Milesa Davisa - koncert Francja 2026
13:15 Intermezzo
14:05 Giacomo Puccini: „Madame Butterfly" - opera Grecja 2023, reż. Olivier Py
16:15 Bach: Krótkie Msze – Ensemble Pygmalion, Raphaël Pichon - muzyka klas.
18:05 Hector Berlioz: Potępienie Fausta - opera F 2025
20:30 Orchestre National de France, Cristian Măcelaru: Rachmaninow – Théâtre des Champs-Elysées, Paryż
21:50 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy: Bruckner, Symfonia nr 8
23:10 Rachmaninow w nowej odsłonie - film dok.

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno III (20,21/26) - serial dok.
08:55 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj
10:35 Skrzydełko czy nóżka - komedia Francja 1976
12:45 Panowie, dbajcie o żony - komedia Francja 1978
14:45 O kociej czarodziejce - baśń filmowa Czechy 2011, reż. Vít Karas, wyk. Marika Soposká, Ondrej Novák
16:45 O śnieżnym smoku - film fantasy Czechy 2013
18:45 O złotym talarze - baśń filmowa Niemcy 2020, reż. Cüneyt Kaya, wyk. Valerie Sophie Körfer, Justus Czaja
20:00 Trzynasty wojownik - film przygodowy USA 1999, reż. John McTiernan
22:00 Dzielnica strachu IX
01:00 Dzielnica strachu IX

TV4

07:00 Wielkie tajemnice historii IV (19,11/25)
08:50 Galileo
10:50 Dziś 13, jutro 30 - komedia romantyczna USA 2004, reż. Gary Winick, wyk. Jennifer Garner
12:50 Wojna o planetę małp - film sens. USA/Kanada/Nowa Zelandia 2017, reż. Matt Reeves, wyk. Woody Harrelson
15:50 Obcy kontra Predator - film akcji USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Kanada/Czechy 2004, reż. Paul W.S. Anderson
17:55 Uroczysko IV (3,4, 5,6/52) - serial krym. PL 2025
20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (5,6,7,8) - serial kryminalny Polska 2026
00:05 STOP Drogówka (351)
01:10 Wielkie tajemnice historii IV (20,18/25)

METRO

07:10 Gorączka złota IX (15/21) - serial dok. USA 2019
08:05 Klan z Alaski IV (6,7/19)
10:05 The Floor (17, 18)
11:35 Tedi i szmaragdowa tablica - film anim. Hiszp. 2022
13:30 Diagnoza (13,1)
15:30 Kryminalni (1,10) - serial krym. Polska 2004
18:50 Milionerzy (615, 616)
20:00 Szogun - serial historyczny USA/Japonia 1980, wyk. Richard Chamberlain, Toshirô Mifune, Yoko Shimada
22:00 Wszyscy święci New Jersey - dramat krym. USA 2021, reż. Alan Taylor, wyk. Alessandro Nivola
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (11/12) - serial dokumentalny USA 2018
01:30 Szpital (10/72)
02:30 Szkoła (51/63)

NIEDZIELA 14.06

STOPKLATKA

08:55 Komisarz Rex (14/14) - serial sensacyjny
10:00 Hudson i Rex VIII (1,4,5/14) - serial krym.
13:00 Top Dog. Niemcy (5)
14:55 Lassie - film przyg. USA ** 1994, reż. Daniel Petrie, wyk. Tom Guiry, Helen Slater (115 min)
16:50 Jaś Fasola w najlepszym wydaniu **** - serial kom. Wlk. Brytania 1995, wyk. Rowan Atkinson, Richard Wilson, Caroline Quentin
18:00 Hudson Hawk - komedia sensacyjna USA 1991, reż. Michael Lehmann, wyk. Bruce Willis (120 min)
20:00 Zaginiona dziewczyna (Gone Girl) **** - thriller USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris, Tyler Perry (180 min)
23:00 Psy - film akcji Polska **** 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat (135 min)
01:15 Fan (The Fan) - thriller *** USA 1996, reż. Tony Scott, wyk. Robert De Niro (165 min)

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszki - serial dla dzieci Polska 1976
07:50 Reksio - serial anim.
08:25 Noce i dnie (2) - dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Stanisława Celińska, Jerzy Bińczycki
10:05 W pustyni i w puszczy - film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka
12:45 Prawo i pięść - film psychologiczny Polska 1964, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski, wyk. Gustaw Holoubek, Zofia Mrozowska
14:50 Ziemia obiecana - dramat obycz. Polska 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak
18:35 C.K. dezerterzy, cz. 2 (2) - komedia Polska/Węgry 1986
20:00 Kamienie na szaniec - dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki, Magdalena Koleśnik, Sandra Staniszewska
22:15 Ziarno prawdy - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela
00:20 Ekstradycja II (5,6) - serial sens. Polska 1996, wyk. Marek Kondrat, Maria Pakulnis, Paweł Wilczak, Witold Dębicki

ALE KINO+

10:20 Eddie Murphy. Czarny król Hollywoodu
11:35 The Office PL (10,11,12/12) - serial kom. Polska 2021
13:30 Terapia dla par (Bajo terapia) *** - komediodramat Hiszpania 2023, reż. Gerardo Herrero, wyk. Malena Alterio (115 min)
15:25 Rebeliant (Free State of Jones) *** - film sens. USA 2016, reż. Gary Ross, wyk. Matthew McConaughey (160 min)
18:05 Stan wyjątkowy (Výjimečný stav) ** - komedia Czechy 2024, reż. Jan Hřebejk, wyk. Jaroslav Plesl, Borek Slezácek (125 min)
20:10 Zbrodnie w Ystad (3,4/6) - serial kryminalny Szwecja 2024
22:10 Zatruta róża (The Poison Rose) ** - dramat kryminalny USA/Włochy 2019, reż. Francesco Cinquemani, George Gallo (125 min)
00:15 Ja, kapitan (Io capitano) *** - dramat obycz. Włochy/Francja/Belgia 2023, reż. Matteo Garrone (135 min)

POLSAT FILM

08:10 Byli sobie odkrywcy (5,6,7/26) - serial anim.
09:50 Jeźdźcy smoków
11:45 Smerfy II - film anim. USA/Francja/Kan./Belgia 2013
13:55 Mr Deeds, milioner z przypadku - kom. USA 2002
15:55 Książę w Nowym Jorku II - komedia USA 2021
18:20 Godzilla - film sensacyjny USA/Japonia 1998
21:00 Helikopter w ogniu - dramat woj. USA/Wlk. Bryt. 2001, reż. Ridley Scott
00:00 Siostry - komedia USA 2015, reż. Jason Moore

KINO TV

12:00 C.K. dezerterzy, cz. 1 - komedia Polska/Węgry 1986
13:50 Quigley na antypodach - western USA/Australia 1990
16:15 Kacper - film fantasy USA 1995, reż. Brad Silberling
18:10 Flintstonowie: Niech żyje Rock Vegas - komedia USA 2000, reż. Brian Levant
20:00 Immortals. Bogowie i herosi - film przyg. USA 2011, reż. Tarsem Singh, wyk. Henry Cavill, Mickey Rourke
22:35 Millennium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet - thriller Szwecja/Dania/Niemcy/Norwegia 2009

TVP KULTURA

08:00 Liturgia prawosławna
09:00 Przystań nad Biblią
09:15 Modlitwa w kamieniu
09:55 Odrodzenie katedry Notre-Dame - film dok. Francja 2024
11:00 Kosmos 1999 (2) (4/24)
12:05 Opole – koncertowe wspomnienia (6)
12:25 Opole 2007 na bis (27, 28) - koncert
14:15 Łowcy skalpów (The Scalphunters) ** - western USA 1978, reż. Sydney Pollack (110 min)
16:05 Kariera Nikodema Dyzmy (4/7)
17:15 Studio Kultura (670)
17:55 Złoto dezerterów * - komedia Polska 1998, reż. Janusz Majewski, wyk. Marek Kondrat, Bogusław Linda (125 min)
20:00 Boska Florence (Florence Foster Jenkins) **** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja 2016, reż. Stephen Frears (120 min)
22:00 Kulturalni (22)
22:55 Bob Fosse: show czas zacząć! - film dok. USA/Wlk. Brytania 2019
00:10 Rozwiązanie - film anim. PL 2020 (10 min)

WARNER TV

08:55 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
11:05 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
14:00 Akademia Policyjna V - komedia USA 1988
15:45 Taxi II - komedia sensacyjna Francja 2000
17:25 Superman IV - film s.f. Wlk. Brytania/USA 1987
19:10 Skazani na Shawshank - dramat psycholog. USA 1994
22:00 Yellowstone II (1,2/10)
23:55 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra - film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh

PARAMOUNT

09:05 Piękny umysł - dramat obyczajowy USA 2001
12:05 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001
14:20 Polowanie na »Czerwony Październik« - film sensacyjny USA 1989
17:20 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016
20:00 Uprowadzona III - film sensacyjny USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson
22:10 World War Z - horror USA 2013, reż. Marc Forster
00:25 Uprowadzona II - film sensacyjny Francja 2012

HBO

08:00 Jasełka wszech czasów *** - komedia USA/Kanada 2024 (100 min)
09:40 Le Mans '66 - film **** biograf. USA 2019, reż. James Mangold (150 min)
12:10 Wszystko pół na pół *** - kom. Niemcy 2024, reż. Alireza Golafshan (115 min)
14:05 Bohemian Rhapsody *** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Bryan Singer (135 min)
16:20 Życie - dramat obycz. **** Wlk. Brytania/Japonia/Szwecja/Belgia/Finlandia 2022 (105 min)
18:05 Materialiści - komedia *** romant. USA/Finlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Celine Song (115 min)
20:00 Akademia pana Kleksa II ** - film fantasy Polska 2025, reż. Maciej Kawulski, wyk. Antonina Litwiniak (120 min)
22:00 Prawdziwy ból **** - dramat obycz. USA/Polska 2024 (90 min)
23:30 Baby driver - film krym. **** USA/Wlk. Bryt. 2017, reż. Edgar Wright (115 min)
01:25 Nocna suka - czarna ** komedia USA 2024, reż. Marielle Heller (105 min)

CINEMAX

11:15 Dosięgnąć kosmosu - film biograficzny USA 1999
13:00 Bilet do raju - komedia romantyczna USA 2022
14:45 Uciekające kurczaki - film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania/Irlandia 2000
16:10 Mr Deeds, milioner z przypadku - kom. USA 2002
17:45 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012
20:00 King's Man: Pierwsza misja - film sens. USA/Wlk. Bryt. 2021, reż. Matthew Vaughn
22:10 Dla niej wszystko - film sens. USA/Francja 2008

ROMANCE TV

07:40 Górski lekarz
12:25 Gabinet z widokiem na morze - serial obyczajowy
14:20 Detektyw von Fock - serial krym. Estonia 2025
16:15 Statek marzeń
18:05 Emilie Richards: Decyzja serca - film obycz. Niemcy 2011, reż. John Delbridge
20:00 Dwie kobiety na wszelkie bóle: Ojcowie i córki (2) - serial obycz. Niemcy 2025
21:50 Statek marzeń
23:45 Mama się zwalnia - komedia Niemcy 2021
01:40 Dwie kobiety na wszelkie bóle (2) - serial obycz.

CANAL+ PREMIUM

08:30 Kung Fu Panda - film *** anim. USA 2008 (90 min)
10:00 Super pies i kot łotr ** - film animowany Kanada 2026 (90 min)
11:30 Łapu-Capu Extra
12:00 Listy do Julii - komedia *** romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
13:45 Hollywood Buzz (2)
14:15 Azyl - film biogra- ** ficzny USA/Wlk. Brytania/Czechy 2017 (125 min)
16:20 Jason Bourne - film *** sens. USA/Chiny/Hiszp./Jap./Islandia/Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
18:20 Kiedy nadchodzi jesień *** - dramat obycz. Francja 2024, reż. François Ozon (100 min)
20:00 Kawałek po kawałku *** - film animowany USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
21:35 Cięcie - thriller Wlk. ** Brytania/USA 2024, reż. Sean Ellis (100 min)
23:15 Gdy zgasną światła ** - film sens. USA 2024, reż. Christian Sesma, wyk. Frank Grillo (110 min)
01:05 Alarum - film sensa- ** cyjny USA 2025, reż. Michael Polish (95 min)

TVN FABUŁA

08:05 Prawo Agaty II (7,8,9)
11:25 Agencie, podaj łapę - kom. USA/Aus./Kanada 2001
13:30 Kraina cudów - film anim. Hiszpania/USA 2019
15:15 W krzywym zwierciadle: Europejskie wakacje - komedia USA 1985, reż. Amy Heckerling
17:25 Shazam! - film przygodowy USA/Kanada 2019
20:00 Shazam! Gniew bogów - film przyg. USA 2023
22:45 Pełzająca śmierć - horror USA 2019
00:35 Annabelle - horror USA 2014, reż. John R. Leonetti

AMC

10:10 Stara miłość nie rdzewieje - komedia romantyczna USA 2006, reż. Jesse Peretz
11:55 Strażnik - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
14:05 Serce nie sługa - komedia romantyczna USA 2005
16:15 Lara Croft: Tomb Raider - film przygodowy USA/Wlk. Bryt./Japonia/Niemcy 2001
18:15 Sekcja 8. - film sensacyjny USA/Niemcy 2003
20:20 Zagniewani młodociani - komedia USA 1996
22:00 Tragedia na Przełęczy Diatłowa - horror Rosja/Fin./Wlk. Brytania/USA 2013

AXN

06:10 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016
08:25 Zabójcza broń III (6,7/15) - serial krym. USA 2018
10:25 MacGyver (2,3,4,5,6/21)
15:05 FBI: Most Wanted II (4,5,6,7,8/15) - serial krym.
20:00 Spider-Man: Daleko od domu - film sens. USA 2019, reż. Jon Watts, wyk. Tom Holland, Samuel L. Jackson
22:45 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
01:15 Bad Boys For Life - film sensacyjny USA 2020

EPIC DRAMA

08:05 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
10:25 Poirot III (5,6,7,8,9,10/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991, wyk. David Suchet, Hugh Fraser, Philip Jackson
16:55 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
20:00 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (1/4) - serial krym. Australia 2019
21:00 Próba niewinności (4/4) - miniserial Wlk. Brytania 2018, wyk. Morven Christie
22:05 Panna Marple VI (3/3) - serial krym. Wlk. Brytania 14
23:55 Lekarze na start

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (8)
12:30 Babski biznes (1/8)
13:30 Jestem z Polski XVI (5,6,8/40) - serial dok.
16:35 Bitwa o gości (3)
17:35 Do zobaczenia (5/10)
18:10 Ugotowani (6)
19:10 Kuchenne rewolucje (2, 3) - reality show
21:05 Ostre cięcie (8) - reality show Polska 2025
22:05 A jak Antkowiak - film dok. Polska 2024
00:05 Cały jej świat (6/12)
01:05 Nieoczywiste miejsca II (5/12) - serial dok.

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe (4)
11:45 Z drugiej ręki (8) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
12:30 Jeździć, obserwować VI
13:15 Moto kombat (4) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
14:00 Zawodowi handlarze
15:30 Naprawy nie do naprawy
17:00 Ciężarówką przez Stany IV (2/9) - serial dok.
18:00 Mobilni mechanicy (1)
18:45 Raport końcowy (822)
19:10 Nic do zgłoszenia III
21:10 Jeździć, obserwować VI
21:55 Moto kombat (4) - mag.
22:40 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16) - serial dok.

BBC FIRST

07:40 Detektyw z Chelsea
08:40 Śmierć z dala od palm IV
09:55 Lewis VIII (5,6/6)
11:55 Ale akcja! - serial kom.
13:50 Śmierć pod palmami XIII
14:55 Ojciec Brown XIII (9/10)
15:55 Tajemnice Brokenwood XI (4/6) - serial krym.
17:50 Ulica nadziei V (5/8)
18:50 Detektyw z Chelsea
19:50 Śmierć pod palmami XIII (4/8) - serial kryminalny
21:00 Tajemnice Brokenwood XI (5/6) - serial krym.
22:55 Pomost (3/4)

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami VI (18,19/21) - serial kryminalny USA 2008
10:30 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (6,7/23)
12:20 Agenci NCIS IX
14:10 Z Archiwum X II (3,4/25)
16:00 Ghost Rider - film sensacyjny USA/Australia 2007
18:20 Karmazynowy przypływ - film sensacyjny USA 1995
20:50 2012 - film katastroficzny USA 2009, reż. Roland Emmerich, wyk. John Cusack
00:05 Resident Evil: Zagłada - horror Niemcy/USA/Meksyk/Kan. 2007, reż. Russell Mulcahy

HGTV

08:20 Z miłości do ogrodu IV
08:55 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród (1/4)
12:40 Letnia chata na lata III
13:35 Design w australijskim stylu (8/8) - serial dok.
14:35 Zgłoś remont (1)
15:35 Będzie pięknie (5/8)
16:40 Weekendowa metamorfoza (6) - reality show
17:40 Kamera, akcja, wpadka!
19:20 House Hunters (7—10) - reality show Polska 2017
21:30 Dorota inspiruje (4, 5)
23:25 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem (3)

BBC LIFESTYLE

08:40 Zamek Windsor (6/6)
09:40 Tajemnice królewskich ogrodów - serial dok.
11:45 Karol III: rok koronacji
12:45 Kensington i Chelsea: królewskie dzielnice (4)
14:40 Klejnoty koronne
15:45 Urodzony, by zostać królem - film dok.
17:00 Prawda o Koronie: dynastia Windsorów (4,5/5)
19:00 Królewska St James's Street - film dok.
20:00 Karol III: rok koronacji
21:00 Kensington i Chelsea: królewskie dzielnice (4)
22:55 Klejnoty koronne

COMEDY CENTRAL

08:00 Teoria wielkiego podrywu II (9,10,11,12,13,14,15,16,17,18/23) - serial kom. USA 2008
12:35 Teoria wielkiego podrywu II (19,20/23) - serial kom.
13:30 Przyjaciele II
15:00 Tata ma plan III
16:30 Duchy (15,16/18)
17:30 Książę w Nowym Jorku - komedia USA 1988
20:00 Naga broń - komedia USA 1988, reż. David Zucker
21:55 Colin od rachunków II
23:05 Comedy Club (9, 10)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

09:00 Czterdziestolatek
10:00 U Pana Boga w ogródku (4,5) - serial kom. Polska 2008
11:50 Ranczo Wilkowyje - komedia Polska 2007
13:35 Ojciec Mateusz 28 (8,9) - serial krym. Polska 2022
15:30 Komisarz Alex XXIV (4)
16:30 Ranczo VII (7/13)
17:25 Czterej pancerni i pies (1,2) - serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi
19:40 Ojciec Mateusz 28 (10,11,12) - serial krym.
22:30 Ranczo VII (8,9/13) - serial kom. Polska 2013
00:20 Rodzinka.pl XVII (1,2)

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo (4) - serial dok.
13:50 Planeta słodyczy (5, 6)
14:50 Kulisy wielkiej kuchni (1)
15:45 Po prostu Jamie: szybko i łatwo (2) - pr. rozrywkowy
16:50 Z pola na stół (2)
17:15 U sąsiadów w kuchni XVI
18:25 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (1, 2, 3)
19:45 Zgrillowani (7, 8)
20:40 m jak mięso (5, 6)
21:30 Wszystkie smaki fermentacji (1) - serial dok.
22:00 Podróż przez smaki Chin
23:55 Anthony Bourdain X

CANAL+ DOMO

12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:20 Wielkie Projekty: Szwecja V (7/8) - serial dok.
15:15 Luksusowa ucieczka
16:10 Adres: rezydencje marzeń (2) - reality show
17:15 Wiejskie domy do liftingu (3) - reality show
18:05 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (5) - mag.
18:30 Daleko od miasta XIII (7)
19:00 Ucieczka na wieś XXII
19:50 Letnie inspiracje (1)
20:00 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę (11/20) - serial dok.
22:50 Cudotwórcy VII

PLANETE+

12:30 Portugalia na dziko (7/7)
13:35 Cały rok z pandą (2)
14:45 Pierwotni, rozumni, kreatywni - film dok.
15:50 Jeanne Duval - film dok.
17:00 Rok z dziką przyrodą
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (21,22)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace V (10)
19:10 Mam zamek (1/8)
19:45 Mia Farrow. Cienie sławy
20:50 Johnny Depp. Wieczny buntownik (1) - film dok.
22:00 Jak wygrać z Ku Klux Klanem (4/4) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (3/6)
09:00 Złomowisko PL (2,3)
11:00 Kamperem przez świat
12:00 Przygody truckerki (2)
13:00 Ciężarówką przez Afrykę
14:00 Gorączka złota XVI
15:00 Fukushima: dni, które wstrząsnęły światem III (1)
16:00 Specjalistki II
17:00 Nic do ukrycia (6)
18:00 Celnicy na straży Szwecji IV (4/14) - serial dok.
19:00 Włoska kontrola celna
20:00 Akta ekspedycji II (3)
21:00 Gorączka złota XVI
22:00 Teorie spiskowe pod lupą

TVP HISTORIA

13:45 Flesz historii (765)
14:15 Pianista - dramat wojenny Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Bryt./USA 2001
16:45 Starożytne mocarstwa
17:40 Blisko, coraz bliżej
19:05 Ex libris - magazyn
19:35 Zapomniane agentki II wojny światowej (6/6)
20:35 Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy (2/3) - serial dok. Wlk. Brytania 2024
21:45 Znajdę cię - dramat obycz. USA/Polska 2019
23:50 Powidoki - film biograficzny Polska 2016

HISTORY

09:15 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (6/11)
10:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (10/11)
14:00 Piątka z historii (2)
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (1)
15:20 Starożytni kosmici XVII
16:10 Tajemnice starożytności: śmierć (1/6) - serial dok.
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (5,6/20) - serial dok.
22:00 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (13)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Inżynieria po katastrofie
15:00 **Premiera:** Egipt: miejsce pełne tajemnic V
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic V (8/10) - serial dok.
17:00 UFO: przełomowe śledztwa (3,4/5) - serial dok.
19:00 II wojna światowa: ukryta prawda (1/6) - serial dok.
20:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii (2) - serial dok.
21:00 Największe katastrofy budowlane III (8/10)
22:00 CIA: tajemnice i szpiedzy (6/8) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VI (30)
09:00 Wioski wioseczki
10:00 Podglądacze przyrody
11:00 Z klimatem i z pasją (4)
11:30 Wojny magazynowe VI
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Tajemnice wielkich bitew - serial dokumentalny
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (21,22,23,24) - serial dok.
21:00 Podglądacze przyrody (6) - mag. przyrodniczy
21:30 Górale IX - serial dok.
22:00 Oto Ameryka XXL – życie bez umiaru
23:00 Największe śledztwa CBŚP - serial dokumentalny

BBC EARTH

08:45 W okowach mrozu II (8/13) - serial dok. USA 2014
09:45 Zdrowa zmiana II (3,4)
11:00 Wielkie koty 24/7 II (5)
12:15 W okowach mrozu II
13:15 Simon Reeve wraca do Kornwalii - film dok.
14:25 Życie na pustkowiu XII
16:25 Zdrowa zmiana II (3,4)
17:40 W okowach mrozu II (6/13) - serial dok.
18:45 Dynastie (4,5/7)
21:00 Wielkie koty 24/7 II (5)
22:15 W okowach mrozu II (9/13) - serial dok. USA 2014
23:15 Przyszłość natury

POLSAT VIASAT HISTORY

08:55 Jeden dzień w Auschwitz - film dok. Niemcy 2020
10:00 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (6/6) - serial dok.
11:15 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dok. Wlk. Bryt. 18
13:15 W poszukiwaniu biblijnej prawdy - serial dok.
15:30 Tajemnice rodziny Jezusa
16:45 Kto napisał Nowy Testament? - film dok.
17:50 Kto napisał Biblię?
19:00 Tajne bazy nazistów IV
21:00 II wojna światowa: agentki (2/6) - serial dok.
22:05 II wojna światowa – kobiety na froncie

PONIEDZIAŁEK 15.06

Od A do Z

BATALION DONBAS ★★★
dramat wojenny, Ukraina 2019, reż. Ivan Tymchenko, wyk. Taras Kostanchuk, Serhij Detyuk, Oleg Drach
23:30 | tv puls
W 2014 roku, kiedy armia rosyjska zajmuje Krym i wschodnie rubieże Ukrainy, tworzy się ochotniczy batalion „Donbas", który odegra kluczową rolę w tzw. operacji antyterrorystycznej Ukrainy.

GORZKIE ZŁOTO ★★★
western, Niemcy/Urugwaj/Chile 2024, reż. Juan Francisco Olea, wyk. Katalina Sánchez, Francisco Melo, Daniel Antivilo
20:00 | cinemax
Kiedy kierujący wydobyciem w nielegalnej kopalni miedzi na pustyni Atakama doświadczony górnik ulega kontuzji, jego funkcję przejmuje córka. Czy potrafi okiełznać chciwą i zdesperowaną ekipę?

GUNMAN: ODKUPIENIE ★★
film sens., USA/Hiszpania/Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Pierre Morel, wyk. Sean Penn, Javier Bardem, Jasmine Trinca
20:10 | ale kino+ hd
Celny strzał strzelca wyborowego kończy życie kongijskiego ministra górnictwa i wznieca chaos w całym kraju, a gdy snajper wraca do Afryki, musi walczyć o życie własne i wspierających go ludzi.

JOHN Q ★★
film sens., USA 2002, reż. Nick Cassavetes, wyk. Denzel Washington, Robert Duvall, James Woods
22:00 | warner tv
Kino skuteczne, choć etycznie wątpliwe: zdesperowany ojciec, biorąc za zakładników zespół ratownictwa dużego szpitala, wymusza na dyrekcji operację transplantacji serca dla syna.

JUTRO NIE UMIERA NIGDY ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA/Hiszpania 1997, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Pierce Brosnan, Jonathan Pryce
20:00 | tvp kultura
"Bond" po raz 18.: superagent walczy z magnatem mediów, któremu zamarzyło się panowanie nad światem. Poziom gadżetów w normie, efektów również, podobnie dziewczyny, a i Pierce Brosnan trzyma fason.

Boska Florence

22:10 | tvp kultura
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Dwudziesta(!) nominacja do Oscara dla Meryl Streep za popisową rolę Florence Foster Jenkins – amerykańskiej dziedziczki fortuny, która mimo koszmarnych warunków głosowych chciała zostać operową diwą.

KOMEDIA
WLK. BRYTANIA/USA/FRANCJA 2016, REŻ. STEPHEN FREARS, WYK. MERYL STREEP, HUGH GRANT, SIMON HELBERG

KILLSHOT ★★
thriller, USA 2008, reż. John Madden, wyk. Mickey Rourke, Brandon McGibbon, Peter Kelly Gaudreault
21:55 | stopklatka
Zanim pomyśli o spokojnej emeryturze, płatny zabójca (Mickey Rourke tuż przed „Zapaśnikiem") musi zlikwidować świadków swojego ostatniego – nieudanego – wyczynu. Niespełniona obietnica.

OJCIEC PANNY MŁODEJ ★★
komedia, USA 2022, reż. Gary Alazraki, wyk. Andy Garcia, Gloria Estefan, Adria Arjona
22:35 | tvn 7
Komediowy klasyk po raz trzeci – z Andym Garcią po Spencerze Tracym i Steve'ie Martinie: ojciec musi się pogodzić z myślą o wydaniu córki za mąż, co wymaga odnowienia rodzinnych - latynoskich – relacji.

OPĘTANIE ★★
thriller, USA 1999, reż. David Koepp, wyk. Kevin Bacon, Kathryn Erbe, Illeana Douglas
23:50 | stopklatka
Deja vu: Kevin Bacon poddaje się hipnozie, w wyniku czego trafia na trop niewykrytego morderstwa i postanawia doprowadzić do aresztowania sprawcy, który przecież nie czeka.

PANNA MŁODA! ★★★
horror, USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal, wyk. Jessie Buckley, Christian Bale, Jake Gyllenhaal
22:00 | hbo
Chicago lat 30. XX w.: Frankenstein (Christian Bale!) prosi szaloną badaczkę o stworzenie partnerki – leku na samotność. Ale wskrzeszenie zamordowanej młodej kobiety niesie nieprzewidywalne konsekwencje.

SNAJPER ★★★★
thriller, USA/Bułgaria 2014, reż. Don Michael Paul, wyk. Tom Berenger, Chad Michael Collins, Mercedes Mason
22:45 | polsat
Clint Eastwood o bohaterstwie: gorzka biografia Chrisa Kyle'a – bohatera wojny w Iraku, który po powrocie do kraju opiekował się weteranami i zginął z ręki jednego z nich. Plus Bradley Cooper.

SZYBCY I WŚCIEKLI VI ★★★
film sens., USA/Japonia/Hiszpania/Wlk. Brytania 2013, reż. Justin Lin, wyk. Vin Diesel, Paul Walker, Dwayne Johnson
19:55 | polsat
Jeszcze raz: przestępcza grupa zuchwałych kierowców dostaje propozycję nie do odrzucenia – abolicja dla wszystkich w zamian za unieszkodliwienie organizacji najemników, planującej napad stulecia.

WYGRANY ★★★
dramat, Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska
20:00 | kino polska
Świetnie zapowiadający się pianista gwałtownie kończy karierę, by idąc za wskazówkami wytrawnego gracza (bo przecież nie hazardzisty), spróbować życia od nowa. Plus wielki Janusz Gajos.

ZABÓJCA IDEALNY ★★
film sens., USA/Hiszpania/Szwecja 2016, reż. Titus Paar, wyk. Steven Seagal, Sasha Jackson, Kimberly Battista
21:55 | tv puls
Steven Seagal jako sługa totalitarnego reżymu przyszłości, który – nieprawdopodobne! – nieoczekiwanie mądrzeje pod wpływem pięknej kobiety. Dla wierzących w cuda.

ZGORSZENIE PUBLICZNE ★★★
komedia romantyczna, Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała
22:30 | kino polska
Nostalgiczne pożegnanie z tradycyjnym widzeniem Śląska: mieszkańcy starego familoka szukają swojej szansy w nowej rzeczywistości. Autentycznie zabawne, a miejscami wręcz ujmujące.

KONRAD J. ZARĘBSKI

PONIEDZIAŁEK 15.06

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (436)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:10 Pogoda Info
08:15 Czterdziestolatek (11)
09:10 Ranczo V (4/13)
10:10 Komisarz Alex V (13)
11:05 Ojciec Mateusz XIII (13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Planeta zmian II (2/2)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5688)
18:05 Reporterzy (547)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:25 Studio MŚ (na żywo)

20:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: Grupa G: Belgia – Egipt (na żywo)
23:35 La Singla - film dok.
00:40 Trzy sekundy (The Informer) ★★★ - film sens. Wlk. Brytania/USA/Kan. 2019 (120 min)
02:40 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
02:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata: Grupa G: Iran – Nowa Zelandia (na żywo)

TVP2

06:25 Rodzina (nie od) święta
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7585) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7585) - mag. Polska 2026
11:30 Okrasa łamie przepisy (405) - mag. kulinarny
12:00 Wyższa Szkoła Jazdy (2)
12:35 Koło fortuny (1860)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (989)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1861)
16:35 Familiada (3038)
17:15 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
17:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata: Grupa H: Hiszpania – Republika Zielonego Przylądka (na żywo)

20:40 Omnibus – szybcy i mądrzy (8) - teleturniej Polska 2026
21:30 Postaw na milion (223) - teleturniej
22:30 Na sygnale - serial obycz. Polska 2026
23:35 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
23:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: Grupa H: Arabia Saudyjska – Urugwaj (na żywo)
02:40 Akacjowa 38

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (45,46/61) - serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak
09:30 Trudne sprawy XXV (32,33/40) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2023
11:35 Gliniarze XV (14,15/60) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2023
13:40 Dlaczego ja? 32 (9,10) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5917) - mag. reporterów PL 2026
16:40 Gliniarze XVIII (9,10)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:18 Gość „Wydarzeń" (615)
19:25 Sport - Polska 2026

19:55 Szybcy i wściekli VI (Fast & Furious 6) ★★★ - film sens. USA/Japonia/Hiszpania/Wlk. Bryt. 2013 (170 min)
22:45 Snajper (Sniper: Legacy) ★★★★ - thriller USA/Bułgaria 2014, reż. Don Michael Paul, wyk. Tom Berenger (130 min)
00:55 Wpół do śmierci (Half Past Dead) ★ - film sens. USA/Niemcy 2002, reż. Don Michael Paul, Morris Chestnut, wyk. Steven Seagal (130 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7723) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (46/48)
06:50 Kuchenne rewolucje: Bobowa – Paleta Smaków 29
07:45 Dzień Dobry TVN (5747)
11:20 Doradca smaku (8)
11:25 Kuchenne rewolucje: Włocławek – Biały Kredens 31 (1) - reality show Polska 2025
12:35 Kuchenne rewolucje: Tarnowskie Góry – „Art-smaku" 28 (11) - reality show
13:40 Ukryta prawda (24,25,18/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (20/50) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi IV (14/48) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8016) - mag.

20:15 Na Wspólnej XXIV - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 Bitwa o gości (4) - reality show Polska 2025
22:00 Nagle (Soudain seuls) ★★★ - thriller F/Islandia/Belgia 2023, reż. Thomas Bidegain (130 min)
00:10 Matrix Reaktywacja (The Matrix Reloaded) ★★ - film s.f. USA 2003, reż. Andy Wachowski, Larry Wachowski, wyk. Keanu Reeves (170 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (10,11/22) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXI (15,16/16) - serial sens. Niemcy 2016
10:00 Maria z przedmieścia
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (14)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X - serial obycz.
17:00 Kurierzy (15) - serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (1,2) - serial obycz. Polska 2025
20:00 Prowokacja (Today You Die) ★ - film sens. USA 2005, reż. Don E. FauntLeRoy, wyk. Steven Seagal (115 min)
21:55 Zabójca idealny (The Perfect Weapon) ★★ - film sens. USA/Hiszpania/Szwecja 2016, reż. Titus Paar (95 min)
23:30 Batalion Donbas ★★★ - dramat wojenny Ukraina 2019, reż. Ivan Tymchenko, wyk. Taras Kostanchuk (150 min)
02:00 Dzielnica strachu IX

TVN7

05:20 Ten moment (16/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (14,15,16/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (38,3,4/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (7/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (10/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Sekrety życia (39/40) - serial fab.-dok. Polska 2023
19:00 Ukryta prawda (47/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 Wyścig o złoto (Gulltransporten) ★★★ - dramat wojenny Norwegia 2022, reż. Hallvard Braein, wyk. Jon Øigarden (155 min)
22:35 Ojciec panny młodej (Father of the Bride) ★★ - komedia USA 2022, reż. Gary Alazraki, wyk. Andy Garcia, Gloria Estefan (145 min)
01:00 Dzień próby (Training Day) ★★★★ - film sens. USA 2001, reż. Antoine Fuqua (150 min)

MEZZO

12:20 Brahms: Kwintet klarnetowy h-moll, opus 115 – Berliner Solisten
13:15 Giacomo Puccini: Giacomo Puccini: Tryptyk - opera Belgia/Francja 2022
16:20 Orkiestra Kapitolu z Tuluzy wykonuje utwory Ravela i Mahlera
18:25 Brahms: Kwartet fortepianowy nr 3 – András Schiff, Yuuko Shiokawa, Nabuko Imai, Miklós Perényi
19:00 Barnabás Kelemen: Czajkowski, Bartók
20:30 André Midani: za kulisami muzyki brazylijskiej
22:20 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège: „Błogosławieństwa" Césara Francka
00:30 Dialogues II: Mats Ek, Akram Khan, Sharon Eyal, Samantha Lynch

PULS 2

08:30 Myszka Miki
08:50 Masza i niedźwiedź III
09:20 Bing (75,76/78)
09:35 Basia II (23,24)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:25 Spidey i superkumple II
11:25 Gus. Mały – wielki rycerz (11,12/52) - serial anim.
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (12/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (6,4/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Marta mówi! III
17:35 Superkoty (23)
18:00 Blue II (13,14/52)
18:15 Bing (75,76/78)
18:45 Masza i niedźwiedź III
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (1) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
01:00 Lombard XII

TV4

08:55 Policjantki i policjanci IX (43,44/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (17,18) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (42,43)
13:55 Trudne sprawy XXVII (43,44,45) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (10) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów (67)
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (11) - serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (17,18/52) - serial krym. Polska 2025
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (9) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (9)
23:05 Pamięć absolutna - film s.f. USA/Meksyk 1990, reż. Paul Verhoeven, wyk. Arnold Schwarzenegger
01:30 Love Island IV

METRO

07:40 Tajemnice miłości (10/68) - serial fabularno-dok.
08:35 Szpital (13,14/72)
10:35 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:35 Szkoła (59/67)
13:35 Anatomia piękna II (10) - serial dok. Polska 2025
14:35 Zapukaj do moich drzwi
15:45 The Floor (11, 12)
17:00 Fani czterech kółek XVI (8/16) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty V (13)
19:00 Kartoteka XI - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (4) - serial krym. Polska 2004
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (20/23)
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (10/12)
01:20 Szpital (11/72)
02:20 Szkoła (53/63)

PONIEDZIAŁEK 15.06

STOPKLATKA

08:30 **Wojciech Cejrowski – boso przez świat**
08:55 **Robert Makłowicz** (153, 221) - magazyn
10:40 **Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś** (5)
10:55 **Górski lekarz XVIII** (3,4/8) - serial obycz.
13:00 **Katastrofy w przestworzach VII** (2,2,9/8)
16:00 **MacGyver III** (9,10/20)
18:00 **Wojny magazynowe: Kanada II** (2,3/12)
19:10 **Aukcja w ciemno** (11) - serial dok. USA 2011
20:00 **Patriota (The Patriot)** * - film akcji USA 1998, reż. Dean Semler, wyk. Steven Seagal, Gailard Sartain (115 min)
21:55 **Killshot** - thriller USA ** 2008, reż. John Madden, wyk. Mickey Rourke, Brandon McGibbon, Peter Kelly Gaudreault, Michelle Arvizu (115 min)
23:50 **Opętanie (Stir of Echoes)** ** - thriller USA 1999, reż. David Koepp, wyk. Kevin Bacon, Kathryn Erbe (125 min)
01:55 **Konwój** - film sens. *** Polska 2016, reż. Maciej Żak, wyk. Robert Więckiewicz (120 min)

ALE KINO+

09:25 **Mother Dear** - film krótkom. PL 21 (35 min)
10:00 **Grantchester X** (5,6/8)
12:05 **Vera II** - serial krym.
14:00 **Strefa interesów** ***** **(The Zone of Interest)** - dramat wojenny Wlk. Bryt./Polska/USA 2023, reż. Jonathan Glazer, wyk. Christian Friedel, Sandra Hüller (120 min)
16:00 **Smak życia III, czyli chińska układanka (Casse-tête chinois)** *** - komedia romantyczna Francja/B 2013, reż. Cédric Klapisch (135 min)
18:15 **Vera: Stłumione głosy II** (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
20:10 **Gunman: Odkupienie (The Gunman)** ** - film sens. USA/Hiszpania/Wlk. Brytania/Francja 2015, reż. Pierre Morel, wyk. Sean Penn, Javier Bardem (140 min)
22:30 **Wiem, co widziałam** (3,4/6) - serial obycz.
00:35 **Trzy kilometry do końca świata (Trei kilometri pâna la capatul lumii)** *** - thriller Rumunia 2024, reż. Emanuel Pârvu (115 min)

TVP KULTURA

09:00 **Samochodzik i templariusze** (1,2)
10:25 **Łowcy skalpów (The Scalphunters)** ** - western USA 1978, reż. Sydney Pollack (115 min)
12:20 **Niepoprawny Belmondo** (2) - film dok.
13:20 **Kosmos 1999** (1) (3/24)
14:25 **Człowiek, który zdemoralizował Hadleyburg**
15:05 **Mała księżniczka (The Little Princess)** ** - film dla dzieci USA 1939 (100 min)
16:45 **Samochodzik i templariusze** (3,4)
18:10 **Dźwięk Nowego Jorku: Theo Croker** (3) - cykl reportaży USA 2018
18:55 **Pan wzywał, Milordzie? II** (6/7)
20:00 **Jutro nie umiera nigdy (Tomorrow Never Dies)** *** - film sens. Wlk. Brytania/USA/Hiszpania 1997 (130 min)
22:10 **Boska Florence (Florence Foster Jenkins)** **** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja 2016 (120 min)
00:10 **Sibelius. Siedem symfonii** (3) - muzyka klas.

HBO

09:35 **Za duży na bajki II** *** - film przygodowy Polska 2024 (95 min)
11:10 **Czekając na Dalego** *** - komediodramat Hiszpania 2023, reż. David Pujol (115 min)
13:05 **Zmierzch** - film ** fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (125 min)
15:10 **Królewska wystawa** ** - film obycz. USA 2025, reż. Fred Olen Ray (85 min)
16:35 **Prawdziwy ból** **** - dramat obycz. USA/Polska 2024 (90 min)
18:05 **Na rauszu** - komedio- **** dramat Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
20:00 **W dzikim galopie** - dra- *** mat obycz. USA 2024, reż. Daniel Minahan, wyk. Daisy Edgar-Jones, Jacob Elordi (120 min)
22:00 **Panna młoda!** - horror *** USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal (125 min)
00:05 **Piękna i Rzeźnik** *** - horror USA/Kanada 2020 (100 min)
01:45 **Ona** - melodramat USA **** 2013, reż. Spike Jonze, wyk. Joaquin Phoenix, Amy Adams (120 min)

CANAL+ PREMIUM

08:10 **Dalajlama. Przez mądrość do szczęścia**
09:45 **Kiler** - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
11:30 **Robin i obrońcy królestwa** ** - film przyg. Irlandia/Wlk. Brytania 2025 (100 min)
13:10 **MTV Unplugged**
14:25 **To nie jest zagadka kryminalna** (1/6) - serial krym. Belgia 2025
15:25 **Call me lala** - film krótkom. PL 2024 (25 min)
15:50 **Yintah** - film dok.
17:55 **Premierowa jazda**
18:10 **Łapu-Capu** (142)
18:15 **Krucjata Bourne'a** *** - thriller USA/Niemcy 2004, reż. Paul Greengrass, wyk. Matt Damon (105 min)
20:00 **Brygada II** (7/8) - serial sens. Francja 2025
20:55 **Making of Canal+**
21:00 **Kontyngent** (6/6)
21:50 **Kuracja** - horror ** USA 2024 (100 min)
23:30 **Dom 1000 trupów** *** - horror USA 2003, reż. Rob Zombie (90 min)
01:00 **Surfer** - thriller ** Australia/Irlandia 2024 (100 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże Pana Kleksa (1, 2) - film dla dzieci ZSRR/PL 1985, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
11:00 W zawieszeniu - dramat obyczajowy Polska 1987, reż. Waldemar Krzystek
13:00 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Joanna Trzepiecińska, Gary Kemp
14:55 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem - film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski
17:10 Pogranicze w ogniu (14,15) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska, Wojciech Pszoniak, Wenanty Nosul
22:30 Zgorszenie publiczne - komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała, Elżbieta Romanowska, Filip Rojek
00:25 Dzień kobiet - dramat obycz. Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III
08:30 Przyjaciółki XXIV (11,12)
10:25 Świat według Kiepskich (5,27,28,21/21) - serial kom.
13:15 Detektyw Bruno - komedia Polska 2022
15:40 Uncharted - film przygodowy USA/Hiszpania 2022
18:15 Patrol - film sens. USA 2006, reż. Andrew Davis
21:00 Czarny telefon - horror USA 2021, reż. Scott Derrickson, wyk. Mason Thames
23:05 Plan ucieczki II - film sens. USA/Chiny/Wlk. Brytania 2018, reż. Steven C. Miller

WARNER TV

08:20 J.A.G. IX (13/23)
09:20 Bajer z Bel-Air III
10:20 Prawo Agaty (11)
11:20 Pełna chata VI
12:20 J.A.G. IX (15,19/23)
14:15 Bajer z Bel-Air III (20,21,22,23/24) - serial kom.
16:10 Pełna chata VI
18:15 Willy Wonka i fabryka czekolady - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1971
20:20 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
22:00 John Q - film sens. USA 2002, reż. Nick Cassavetes

CINEMAX

12:45 Teoria wszystkiego - film biograficzny Wlk. Brytania/USA/Japonia 2014
14:50 Mój stryj Jens - komediodramat Norwegia 2025
16:30 Tożsamość Bourne'a - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman
18:30 Słone lato - dramat obycz. Wlk. Bryt./Aus. 2025
20:00 Gorzkie złoto - western Niemcy/Urugwaj/Chile 2024
21:25 Pogubieni (1,2,3/3) - miniserial Wlk. Brytania 2024
00:25 Bez serca - dramat obycz. Brazylia/Francja/Włochy 2023

TVN FABUŁA

10:55 Szpital św. Anny (48/50)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty II (7)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:00 Po drugiej stronie kamery (4) - serial dok.
17:05 Seriaale Top 5 (24)
17:10 Alvin i wiewiórki II - film animowany USA 2009
19:00 Szpital św. Anny (27/50)
20:00 Ciche miejsce - horror USA 2018, reż. John Krasinski
22:00 Małe rzeczy - thriller USA 2021
00:35 Norbit - komedia romantyczna USA 2007

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (5,6/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz (1,2/6) - serial kryminalny
13:10 Poirot VI (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1996
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (7,8/13)
17:50 Panna Scarlet i komisarz (3,4/6) - serial kryminalny
20:00 Zdrajca - film sens. USA 2008, reż. Jeffrey Nachmanoff, wyk. Don Cheadle, Guy Pearce
22:30 Nienawistna ósemka - film kryminalny USA 2015
01:50 Underworld: Evolution - film sens. USA/Kanada 2006

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki (19,20/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:35 Sex Story - komedia romant. USA/Wlk. Bryt. 2011
13:00 Czarodziejki (21,22/22)
15:00 Buntownik z wyboru - dramat obycz. USA 1992
17:50 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
20:00 Planeta Singli. Osiem historii (5,6/8) - serial obycz.
22:05 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszp./Francja 2014
00:20 Świat w ogniu - thriller USA/Wlk. Brytania/Portugalia/Kanada/Bułgaria 2019

ROMANCE TV

08:30 Stadnina w Piber (4/13)
09:30 Górski lekarz (3/8)
10:25 Diagnoza Betty
12:20 Inga Lindström: Droga do ciebie - romans Niemcy 2005, reż. Helmut Förnbacher
14:15 Dwie kobiety na wszelkie bóle (1) - serial obycz.
16:05 Rejs ku szczęściu (16/31) - serial obycz.
18:00 Stadnina w Piber (5/13)
19:00 Górski lekarz (3/8)
20:00 Wielki powrót - komedia Niemcy 2011
21:55 Faceci kumają, kobiety myślą - komedia Niemcy 2011
23:50 Górski lekarz (3/8)

AMC

08:50 Pokerzyści - film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
10:50 Randka z księciem - komedia romant. USA 2002
12:55 Pani Bovary - dramat obyczajowy Francja 1991
15:20 Tutanchamon (1)
17:15 Legionista - film sens. USA 1998, reż. Peter MacDonald
19:15 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013
22:00 Wywiad z wampirem III (2) - serial fantasy USA 2026
22:55 Długi weekend - thriller USA/Australia 2008
00:50 Domino śmierci - film akcji USA 2019, reż. Ken Sanzel

AXN

08:30 Agenci NCIS: Hawaje
09:30 Castle (1,2/10)
11:25 MacGyver (7,8/21)
13:25 Agenci NCIS: Hawaje II (1,2/22) - serial krym.
15:20 Agenci NCIS XIX (9,10/21) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (10,11/23)
19:05 Castle (3,4/10)
21:05 FBI: International IV (9/22) - serial akcji USA 2025
21:55 FBI: Most Wanted IV
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (10,11/23)

EPIC DRAMA

08:30 Lekarze na start
09:20 Poirot III (9,10/11) - serial krym. Wlk. Bryt. 1991
11:35 Agenci NCIS XVI - serial krym. USA 2019
15:10 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
16:45 Poirot IV (1/3) - serial krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Projekt Błękitna Księga: Operacja Paperclip (4/10) - serial s.f. USA/Kanada 2019
21:55 Próba niewinności (4/4) - miniserial Wlk. Brytania 2018
22:55 Poirot XII (2/4)
00:55 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

07:45 Dzień Dobry TVN (5747) - magazyn Polska 2026
11:20 Ugotowani (10, 11) - reality show Polska 2014
13:30 Kuchenne rewolucje (2, 1) - reality show PL 2019
15:35 Jestem z Polski XIV (3,5/18) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (4, 5, 6) - reality show
20:50 Babski biznes (1/8) - serial dok. Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XIV (1,11/18) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (29, 30) - real tv Polska 2025

TVN TURBO

08:25 DeFacto (10, 11)
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL VIII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5001)
18:15 Wojny samochodowe (4)
19:15 Usterka XVI - serial dok.
19:45 Ciężarówką przez RPA
20:45 Naprawy nie do naprawy
21:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16)
22:00 Raport Turbo (5001)
22:15 Moto Fachury (4)
23:00 Z drugiej ręki (8)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (8/8)
09:40 Ojciec Brown XII (6/10)
10:40 Śmierć z dala od palm IV
11:50 Zagadki doktora Blake'a (5/10) - serial krym.
12:55 Shakespeare i Hathaway
14:55 Ojciec Brown V (15/15)
15:55 Lewis II (8/8)
17:00 My Life is Murder (4/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XVIII (4/6) - serial krym.
19:50 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Śmierć z dala od palm IV
22:15 Luther II (3,4/4)
00:30 Harry Wild IV (1/6)

FX

08:05 Kości (18/22)
09:00 Z Archiwum X II (4/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (3,4/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (12,13/23)
13:45 Agenci NCIS IX (15,16/24) - serial krym.
15:35 SkyMed (6/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (5,6/25)
18:20 Z Archiwum X II (5/25)
19:15 FBI III (7/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (14,15/23)
22:00 Tropiciel III (18)
23:00 Z Archiwum X II (5/25)

HGTV

08:00 Kupujemy dom na plaży
08:55 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
09:55 Widok, na który cię stać
11:00 Zarobić na remoncie VIII
11:31 Usterka XI (17,18)
13:00 Zbudujemy większy dom (6/10) - serial dok.
13:55 Zbudujemy fajny dom II
14:55 Mieszkanie na miarę II
16:55 Polowanie na ogród II
18:05 Weekendowa metamorfoza (4, 5) - reality show
20:00 Zgłoś remont (1)
21:00 Dorota was urządzi
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:35 Wielkie amerykańskie wypieki (4, 5) - pr. rozrywkowy
13:30 Włoski remont Amandy i Alana (1, 2) - reality show
14:40 Najpiękniej ukryte hotele (4/6) - serial dok.
15:40 Zapraszam do stołu
17:50 Wielkie projekty
18:45 Mistrzowie ceramiki (1)
19:45 Wielkie amerykańskie wypieki (6) - pr. rozrywkowy
20:30 Malezja dla smakoszy z Justine Schofield (6)
21:00 Najpiękniej ukryte hotele II (2/6) - serial dok.
22:00 Kurorty sławnych i bogatych (2/6) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (14/24)
08:55 Przyjaciele III (3,4, 5,6,7,8/25) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu II (15,16,17,18,19,20/23) - serial kom. USA 2009
14:30 Dwóch i pół II
16:30 Przyjaciele III
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (21,22/23) - serial kom. USA 2009, wyk. Johnny Galecki
20:30 Tata ma plan III (6,7,8/13) - serial kom.
22:00 The Office PL III (11,12)
23:05 Comedy Club (1, 2)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex (6)
09:30 Rodzinka.pl IV (8/26)
10:05 Klan - telenowela
11:00 Ranczo VII (6,7/13)
12:40 Komisarz Alex (7)
13:35 Ojciec Mateusz 28 (13)
15:35 Komisarz Alex (8)
16:25 Na sygnale (9,10)
17:35 Ranczo VII (8,9/13)
19:35 Ojciec Mateusz 29 (2) - serial krym. Polska 2023, wyk. Artur Żmijewski
21:30 Ranczo VII (10,11/13) - serial kom. Polska 2013
23:25 Ojciec Mateusz 29 (3,4) - serial krym. Polska 2023
01:20 Ratownicy (10)

CANAL+ KUCHNIA

12:30 Comfort Food (11,12)
13:25 m jak mięso (4, 5)
14:25 ABC gotowania – kuchnia hiszpańska (8) - magazyn
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson (8,9) - serial dok.
15:45 Luke Nguyen w Indiach
16:15 Azjatycka kuchnia Evy Pau (1) - mag. kulinarny
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (3)
17:35 Jamie Oliver (2)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
18:55 m jak mięso (5, 5, 6)
20:15 Jamie Oliver (6, 7)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Gavinem Rossdale

CANAL+ DOMO

08:00 Kupione i co dalej?
09:00 Rośliny Karoliny (7, 8)
09:55 Ucieczka na wieś XXV
10:55 Wielkie projekty
11:55 Pogromcy bałaganu (9)
12:50 Gardeners' World (19)
14:05 Cudotwórcy VII (13)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (8, 9)
16:50 Gardeners' World (22)
18:00 Ucieczka na wieś XXV
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XIII
21:00 Cudotwórcy VII (14)
22:00 Wielkie Projekty V (7/8)
22:50 Pokochaj lub sprzedaj

PLANETE+

13:50 Krajobrazy świata (1/12)
14:50 Piesze wędrówki po świecie (4/8) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VI (3/5) - serial dok.
16:55 360° – świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (23,24)
18:40 Zaginione światy (1/4)
19:45 Berlin 1936. Olimpiada pod znakiem swastyki
20:50 Zaginiona świątynia Artemidy - film dok.
22:00 Premiera: Wszystko o Marii, Matce Bożej
23:10 Strefa nagości (6/6)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów VI (7/17) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski VI (4/11)
11:00 Przetrwać nad Jukonem II (9/16) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVI
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita (2,2/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI (15)
17:00 Celnicy na straży Szwecji
18:00 Poza cywilizacją
19:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
20:30 Strażacy - serial dok.
21:00 Nic do ukrycia (7)
22:00 Celnicy na straży Szwecji

TVP HISTORIA

09:35 Ex libris - magazyn
10:00 Miasto z wyrokiem (1)
11:10 Arsenał. Magazyn militarno-historyczny (3)
11:45 Dinozaury z Alaski
12:50 Zabójcza nauka (2/6)
13:50 Królowie (36)
14:30 Pogranicze w ogniu
15:35 Sensacje XX wieku
17:35 Czas honoru (10/13)
18:35 Śląscy bohaterowie
19:35 Królowie (75)
20:15 Ekstradycja III (4)
21:20 Długa droga do wojny (2)
22:30 Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy - serial dok.

HISTORY

11:15 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (13)
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skute lodem III (2/10) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/10)
15:45 Gwiazdy lombardu XII
16:15 Wykute w ogniu (7)
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata V (6/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Strzegąc granic IX
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (3/8) - serial dok.
17:00 Zaginione miasta (2/2) - serial dok. USA 2021
18:00 Historia Związku Radzieckiego (3/3) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (5/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (5/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (6/10)
22:00 Katastrofa w przestworzach XXV (9,6) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IV
10:00 Gwiazdy lombardu XIX
12:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (2/3)
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Druga wojna światowa w liczbach II (5,6/8) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Galileo - program popularnonaukowy Polska 2022
21:00 Zapomniane fronty II wojny światowej (2/6)
22:00 Jak przegrać wojnę
00:00 Starożytni kosmici II

BBC EARTH

11:15 Skarby przeszłości i ich tajemnice VI (5/6) - serial dok.
12:15 Błękitna Planeta: powrót
13:25 Dynastie II (6) - serial dok.
14:30 W okowach mrozu II
15:30 Życie na pustkowiu XII
16:30 Gordon Buchanan
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Europa (5/7)
18:45 Malownicze trasy kolejowe IV (2/5) - serial dok.
19:45 Układ Słoneczny (4/5)
20:55 Życie na pustkowiu
21:55 W okowach mrozu II
22:55 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (1/2) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:55 II wojna światowa: cena imperium (2/13) - serial dok.
12:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
13:10 W poszukiwaniu zaginionych wikingów - serial dok.
14:25 Tajne bazy nazistów IV
16:30 Tajemnice rodziny Jezusa - film dok. Francja 2024
17:35 II wojna światowa: cena imperium (2/13) - serial dok.
18:45 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
19:50 Cesarstwo Rzymskie
21:00 Naziści: korzenie zła
22:10 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dokumentalny

WTOREK 16.06

Od A do Z

AMRUM ★★★★
dramat wojenny, Niemcy 2025, reż. Fatih Akin, wyk. Laura Tonke, Jasper Billerbeck, Detlev Buck
22:10 | hbo
Na fryzyjskiej wyspie czuć zbliżający się koniec II wojny. O ile wszyscy wokół czekają na jej finał z utęsknieniem, 12-letni chłopiec, syn oficera SS i zagorzałej nazistki, patrzy w przyszłość z lękiem.

ANGIELKA I KSIĄŻĘ ★★★
dramat obycz., Niemcy/Francja 2001, reż. Eric Rohmer, wyk. Lucy Russell, Jean-Claude Dreyfus, Alain Libolt
21:45 | tvp kultura
Éric Rohmer inaczej: spojrzenie na rewolucję francuską oczami angielskiej arystokratki związanej z francuskim księciem – sympatykiem rewolucjonistów. Współczesne, choć według pamiętnika z epoki.

BEZ GRANIC ★★
film krym., Dania/Niemcy 2024, reż. Ole Christian Madsen, wyk. Ulrich Thomsen, Afshin Firouzi, Sofie Torp
23:45 | tv puls
Samobójstwo kolegi w chwili przejścia na emeryturę skłania komisarza Morcka z Departamentu Q do podróży na Bornholm i zajęcia się sprawą zaginięć dziewcząt w trakcie rytuałów sekty wyznawców Słońca.

BEZMIAR ★★★
dramat obycz., Francja/Włochy 2022, reż. Emanuele Crialese, wyk. Penélope Cruz, Luana Giuliani, Vincenzo Amato
23:40 | hbo
W Rzymie lat 70. XX wieku nastolatek odkrywa, że jest dziewczyną zamkniętą w ciele chłopca. Jak na to odkrycie zareaguje jego samotna matka (Penelope Cruz!), walcząca z własnymi demonami? Do refleksji.

DOM GLASSÓW ★★
thriller, USA 2001, reż. Daniel Sackheim, wyk. Leelee Sobieski, Diane Lane, Stellan Skarsgård
20:10 | ale kino+ hd
Osierocona nastolatka (Leelee Sobieski) odkrywa, że opiekująca się nią i jej bratem rodzina zastępcza wcale nie jest tak bezinteresowna, jakby się wydawało. Czysta rutyna.

Historie miłosne

20:00 | kino polska
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Jerzy Stuhr za i przed kamerą w hołdzie Krzysztofowi Kieślowskiemu: cztery nowele o miłości, przed którą nie powinno się uciekać. Na poły zabawne, na poły poważne. Skłania do refleksji.

DRAMAT OBYCZ.
POLSKA 1997, REŻ. JERZY STUHR, WYK. JERZY STUHR, KATARZYNA FIGURA, DOMINIKA OSTAŁOWSKA

DOM ZŁY ★★★★★
thriller, Polska 2009, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Marian Dziędziel, Kinga Preis
23:50 | kino polska
Wizja lokalna mająca ujawnić okoliczności okrutnego mordu na głębokiej prowincji okazją do spojrzenia na Polskę czasu stanu wojennego: jeden z najciekawszych polskich filmów sezonu.

DZIEŃ NIEPODLEGŁOŚCI: ODRODZENIE ★★
film s.f., USA 2016, reż. Roland Emmerich, wyk. Liam Hemsworth, Jeff Goldblum, Bill Pullman
19:55 | polsat
Powtórka z rozrywki: w 20 lat po kosmicznej inwazji Ziemię czeka nowy atak. Czy ludzkość to wytrzyma? Ludzkość – owszem, ale widz – nie każdy. Wyłącznie na własną odpowiedzialność.

FENOMEN ★★★
film obycz., USA 1996, reż. Jon Turteltaub, wyk. John Travolta, Kyra Sedgwick, Forest Whitaker
20:00 | stopklatka
W jednej chwili dobroduszny mieszkaniec prowincjonalnej osady zmienia się w geniusza służącego dobrą radą całemu światu. Wspaniały popis Johna Travolty: pean na cześć dobra czy zamierzona propaganda kościoła scjentologicznego? Mimo wątpliwości autentycznie wzrusza.

FIREWALL ★★
film sens., USA/Kanada/Australia 2006, reż. Richard Loncraine, wyk. Harrison Ford, Virginia Madsen, Carly Schroeder
21:50 | warner tv
Specjalista od zabezpieczeń bankowych ma się włamać do banku, który chroni, aby zapłacić porywaczom okup za rodzinę. Ale to Harrison Ford, więc trafiła kosa na kamień.

KOMÓRKA ★★★
film sens., USA/Niemcy 2004, reż. David R. Ellis, wyk. Chris Evans, Kim Basinger, Jason Statham
20:00 | warner tv
Kim Basinger jako porwana przez mafię, która znajduje wyjście z sytuacji, łącząc się z rozbitego aparatu telefonicznego z przypadkowym numerem komórkowym. Czy młodzian po drugiej stronie zdąży z pomocą?

KSIĘGOWY ★★★
film sens., USA 2016, reż. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck, Anna Kendrick, J.K. Simmons
20:50 | tvn
Ben Affleck jako introwertyczny geniusz matematyczny z niezwykłym talentem do księgowania, co otwiera przed nim szczególne możliwości, zwłaszcza we współpracy z największymi przestępcami świata.

MOMENTUM ★★
thriller, USA/RPA 2015, reż. Stephen S Campanelli, wyk. Olga Kurylenko, James Purefoy, Hlomla Dandala
21:50 | tv puls
Złodziejka diamentów, decydując się na ostatni skok nie podejrzewa, że akcja jest ukartowaną intrygą, mającą wplątać złodziei w brutalne morderstwo. Kto i dlaczego okazał się nielojalny?

TRAFFIC ★★★
dramat krym., USA/Niemcy/Meksyk 2000, reż. Steven Soderbergh, wyk. Benicio del Toro, Jacob Vargas, Andrew Chavez
23:45 | cinemax
Wieloaspektowe, ujęte z różnych punktów widzenia – od znanych polityków po szeregowych dilerów – spojrzenie na wojnę Stanów Zjednoczonych z przemysłem narkotykowym. Cztery Oscary i parada gwiazd.

WUJOWY DWÓR ★★★
komedia, Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Jim O'Hanlon, wyk. Thomasin McKenzie, Ben Radcliffe, Damian Lewis
22:40 | canal+ premium
Slapstickowa parodia brytyjskich dramatów w stylu „Downton Abbey": aby zachować dziedzictwo pozbawiona męskiego potomka arystokratyczna rodzina szuka spokrewnionego kandydata na męża dla jednej z córek.

KONRAD J. ZARĘBSKI

WTOREK 16.06

TVP1

08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Czterdziestolatek (12)
09:20 Ranczo V (5/13)
10:15 Komisarz Alex VI (1)
11:05 Ojciec Mateusz XIV (1)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (776)
12:55 Kalahari, twarde prawo pustyni (1/3)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5689)
18:05 Reporterzy (548)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa I: Francja – Senegal (na żywo)
23:35 **Zagłada superjachtu Bayesian** - film dok.
00:35 **Delikatność** - komedia romantyczna Francja 2011 (120 min)
02:35 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
02:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata:** Grupa J: Argentyna – Algieria (na żywo)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:30 W drodze do doskonałości - reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7586) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7586) - mag. Polska 2026
11:25 Rodzinka.pl (11,12/26)
12:35 Koło fortuny (1861)
13:15 Postaw na milion (223)
14:05 Va banque (990)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1862)
16:35 Familiada (3041)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (991)
18:50 Jeden z dziesięciu (8)
19:25 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026

20:05 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (9) - teleturniej Polska 2026
20:55 **Postaw na milion** (211)
21:55 **Na sygnale**
22:50 **Rodzinka.pl XV** (10)
23:25 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
23:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA**: Grupa I: Irak – Norwegia (na żywo)
02:25 **Nie z Gienkiem te numery. Ballada o ostatnim ligaczu**

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (47,48/61) - serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak, Marta Lelenieswka, Marek Krupski
09:30 Trudne sprawy XXV (34,35/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XV (16,17/60) - serial fabularno-dok. Polska 2023, wyk. Arkadiusz Krygier
13:40 Dlaczego ja? 32 (11) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5918) - mag. reporterów Polska 26
16:40 Gliniarze XVIII (11,12) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2024
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń" (616)

19:55 **Dzień Niepodległości: Odrodzenie (Independence Day: Resurgence)** - film s.f. USA 2016, reż. Roland Emmerich, wyk. Liam Hemsworth (155 min)
22:30 **Baby driver** - film kryminalny USA/Wlk. Brytania 2017, reż. Edgar Wright, wyk. Ansel Elgort (145 min)
00:55 **Zasady walki II: Zdrada (The Art of War II: Betrayal)** - film sens. Kanada 2008 (140 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8016) - mag.
05:55 Ukryta prawda (47/48)
06:50 Kuchenne rewolucje: Toruń – EPTO 29 (3)
07:45 Dzień Dobry TVN (5748)
11:20 Doradca smaku (5)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Vintuna", Warszawa XX (10) - reality show Polska 2019
12:35 Kuchenne rewolucje: Suwałki – „Fresco" 28 (12) - reality show Polska 2024
13:40 Ukryta prawda (26,27,19/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (21/50) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi IV (15/48) - serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Anna Potaczek
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8017) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **Księgowy (The Accountant)** - film sens. USA 2016, reż. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck, Anna Kendrick, J.K. Simmons (160 min)
23:30 **Kuba Wojewódzki** (11)
00:45 **W ciemność. Star Trek (Star Trek 2 Into Darkness)** - film s.f. USA 2013, reż. J.J. Abrams, wyk. Chris Pine (160 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (11,12/22) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXI (16,2/16)
10:00 Maria z przedmieścia - telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (15)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X - serial obycz.
17:00 Kurierzy (16) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (2,3) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Kod 211 (211)** - film akcji USA/Bułgaria 2018, reż. York Alec Shackleton, wyk. Nicolas Cage, Sophie Skelton (110 min)
21:50 **Momentum** - thriller USA/RPA 2015, reż. Stephen S Campanelli, wyk. Olga Kurylenko, James Purefoy (115 min)
23:45 **Bez granic (Den grænseløse)** - film krym. Dania/Niemcy 2024, reż. Ole Christian Madsen (170 min)

TVN7

05:20 Ten moment (17/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (17,18,19/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (39,5,6/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (8/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (11/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Sekrety życia (40/40) - serial fab.-dok. Polska 2023
19:00 Ukryta prawda (48/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **Jestem legendą (I Am Legend)** - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Francis Lawrence, wyk. Will Smith (140 min)
22:20 **Oszukać przeznaczenie II (Final Destination 2)** - horror USA/Kanada 2003, reż. David R. Ellis (115 min)
00:15 **Królowe zbrodni (The Kitchen)** - film krym. USA/Kanada 2019, reż. Andrea Berloff (130 min)
02:25 **Zgłoś remont** (2)

MEZZO

12:55 Intermezzo
13:30 Barnabás Kelemen: Czajkowski, Bartók
14:40 Hilary Hahn, Filharmonicy Berlińscy, Mariss Jansons: Szostakowicz, Dvořák
16:20 Intermezzo
16:50 Jacques Loussier: kiedy klasyka spotyka jazz - koncert
17:50 Il Giardino Armonico, Giovanni Antonini: Haydn, Pory roku - muzyka klasyczna
20:30 Claude Debussy, Maurice Ravel: „Dafnis i Chloe", „Popołudnie fauna" w wykonaniu Baletu Kapitolu - balet Francja 2022
21:45 Orkiestra Filharmonii w Strasburgu, Aziz Shokhakimov: Brahms, Niemieckie Requiem
23:00 Marc-Antoine Charpentier: Medea - opera F 2023

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź III
09:20 Bing (77,78/78)
09:35 Basia II (24,25)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:25 Spidey i superkumple II
11:25 Gus. Mały – wielki rycerz (13,14/52) - serial anim.
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (13,12/18)
14:00 Kacze opowieści (22)
15:00 Miraculous (4,7/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Marta mówi! III (1)
17:35 Superkoty (24/26)
18:00 Blue II (15,16/52)
18:15 Bing (77,78/78)
18:45 Masza i niedźwiedź III
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (2) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Drapieżnik - thriller USA 2007, reż. Wai-Keung Lau

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (2) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (45,46/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (19,20) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (44,45)
13:55 Trudne sprawy XXVII (46,47,48) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (11) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (68) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (12) - serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (19,20/52) - serial krym. Polska 2025
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (10) - serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (10)
23:05 Nieśmiertelny - film fantasy Wlk. Bryt./USA 1986

METRO

07:40 Tajemnice miłości (11/68) - serial fabularno-dok.
08:35 Szpital (15,16/72)
10:35 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:35 Szkoła (60/67)
13:35 Przepis na życie V (13)
14:35 Zapukaj do moich drzwi
15:45 The Floor (13, 14)
17:00 Fani czterech kółek XVI - serial dok. Wlk. Bryt. 2020
18:00 Prawo Agaty VI - serial obycz. Polska 2014
19:00 Kartoteka XI - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (6) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (21/23)
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (8/12)
01:20 Szpital (8/72)
02:20 Szkoła (55/63)

WTOREK 16.06

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat
08:55 Robert Makłowicz (208, 222) - magazyn
10:40 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6)
10:55 Górski lekarz XVIII (4,5/8) - serial obycz.
13:00 Katastrofy w przestworzach VII (3,3,10/8) - serial dok.
16:00 MacGyver III (10,11/20)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (3,4/12)
19:10 Aukcja w ciemno (13)
20:00 Fenomen *** (Phenomenon) - film obyczajowy USA 1996, reż. Jon Turteltaub, wyk. John Travolta, Kyra Sedgwick (160 min)
22:40 Gangi Nowego Jorku **** (Gangs of New York) - film sens. USA/Włochy 2002, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Daniel Day-Lewis, Cameron Diaz, Jim Broadbent (200 min)
02:00 Obława - dramat ***** wojenny Polska 2012, reż. Marcin Krzyształowicz, wyk. Marcin Dorociński, Maciej Stuhr (120 min)

KINO POLSKA

07:50 Powstanie warszawskie - film dok. Polska 2014
09:35 Nad Niemnem, cz. 1 - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
11:10 Nad Niemnem, cz. 2 - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
13:30 Skradziona kolekcja - komedia kryminalna Polska 1979, reż. Jan Batory, wyk. Izabella Dziarska
15:25 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy - komedia muzyczna Polska 1978, reż. Janusz Rzeszewski, Mieczysław Jahoda
17:35 Pogranicze w ogniu (15,16) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura, Agnieszka Robótka-Michalska
20:00 Historie miłosne - dramat obycz. Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Dominika Ostałowska, Karolina Ostrożna
21:55 Młode wilki 1/2 - komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak, Jarosław Jakimowicz, Zbigniew Suszyński, Paweł Deląg
23:50 Dom zły - thriller Polska 2009, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Arkadiusz Jakubik, Marian Dziędziel

ALE KINO+

09:20 Wolna krowa - film krótkom. PL 23 (40 min)
10:00 Grantchester X (7,8/8) - serial kryminalny
12:05 Vera II (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
14:00 Włamanie na śniadanie (Bandits) ** - komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis (145 min)
16:25 Terapia dla par (Bajo terapia) *** - komediodramat Hiszpania 2023, reż. Gerardo Herrero (110 min)
18:15 Vera II (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
20:10 Dom Glassów (The Glass House) ** - thriller USA 2001, reż. Daniel Sackheim, wyk. Leelee Sobieski, Diane Lane, Stellan Skarsgård, Bruce Dern (135 min)
22:25 Źródło nadziei (The Water Diviner) *** - dramat wojenny Australia/USA 2014, reż. Russell Crowe, wyk. Russell Crowe, Jai Courtney, Isabel Lucas (130 min)
00:35 Sorry, Baby - komedia **** USA/Hiszpania/Francja 2025, reż. Eva Victor, wyk. Eva Victor (120 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III (2/7)
08:30 Przyjaciółki XXV (1,2)
10:25 Świat według Kiepskich - serial kom. Polska 2003
14:00 Paddington - film anim. Wlk. Brytania/Francja 2014
16:00 Godzilla - film sensacyjny USA/Japonia 1998
18:50 Klik: i robisz, co chcesz - komedia USA 2006
21:00 Siostry - komedia USA 2015, reż. Jason Moore
23:20 Bejbi Blues - dramat obycz. Polska 2012
01:35 Fala zbrodni IV - serial sensacyjny Polska 2006

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (7,8/13)
11:05 Panna Scarlet i komisarz (3,4/6) - serial krym.
13:10 Poirot VI (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1996
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (9,10/13)
17:50 Panna Scarlet i komisarz (5,6/6) - serial krym.
20:00 Czarny deszcz - film sens. USA 1989, reż. Ridley Scott, wyk. Michael Douglas
22:45 Czas patriotów - film sensacyjny USA 1992
01:00 Wyrok śmierci - dramat kryminalny USA 2007

TVP KULTURA

08:30 Klub profesora Tutki
09:00 Samochodzik i templariusze (3,4)
10:25 Pograbek - dramat *** obycz. PL 1992 (90 min)
11:55 Jutro idziemy do kina *** - dramat wojenny Polska 2007 (115 min)
13:50 Taniec – kultura czy życie - film dok.
14:50 Kosmos 1999 (4/24)
15:55 Koniec babiego lata - dramat Polska 1975, reż. Ewa Kruk (65 min)
17:00 Samochodzik i templariusze (5)
17:45 Podróż za jeden uśmiech - serial przyg.
18:20 Poszukiwacze zaginionych dzieł sztuki: Wiele twarzy Rembrandta - serial dok.
18:55 Pan wzywał, Milordzie? II (7/7) - serial kom.
20:00 Ich czworo - spektakl teatralny Polska 2015, reż. Marcin Wrona
21:45 Angielka i książę *** (L'anglaise et le duc) - dramat obycz. Niemcy/Francja 2001 (140 min)
00:05 Sen Sułtany (El *** sueño de la sultana) - film anim. Hiszpania/Niemcy 2023 (100 min)

WARNER TV

07:30 Prawo Agaty (13)
08:25 J.A.G IX (15/23)
09:25 Bajer z Bel-Air III
10:25 Prawo Agaty (12)
11:20 Pełna chata VI
12:20 J.A.G. IX (19,20/23)
14:10 Bajer z Bel-Air III
16:05 Pełna chata VI
18:10 Akademia Policyjna V – Misja w Miami Beach - kom. USA 1988, reż. Alan Myerson
20:00 Komórka - film sensacyjny USA/Niemcy 2004
21:50 Firewall - film sens. USA/Kanada/Australia 2006
23:50 Yellowstone II (1,2/10)

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki (21,22/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru II (25/39)
11:00 Wasabi - komedia sensacyjna Japonia/Francja 2001, reż. Gérard Krawczyk
13:00 Czarodziejki II (1,3/22)
15:00 Sex Story - kom. romant. USA/Wlk. Brytania 2011
17:30 Krokodyl Dundee II - komedia Australia/USA 1988
20:00 Zakładnik - film sens. USA 2004, reż. Michael Mann
22:30 Krzyk - horror USA 1996, reż. Wes Craven

HBO

09:55 Noc w zoo - film anim. *** Kanada/Francja/Belgia 2024, reż. Rodrigo Perez-Castro, Ricardo Curtis (90 min)
11:25 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (14)
12:15 Saga »Zmierzch« – ** Księżyc w nowiu
14:25 Dziewczyna ze zdjęcia *** - romans USA/Kanada 2023, reż. Michael Robison (85 min)
15:50 Kochanek królowej **** - dramat historyczny Dania/Szwecja/Czechy/Niemcy 2012 (135 min)
18:05 Bezsenność - thriller **** USA/Wlk. Brytania 2002, reż. Christopher Nolan, wyk. Al Pacino (115 min)
20:00 Stamtąd IV (6/10) - serial grozy USA 2026
21:00 Ród smoka II (8/8)
22:10 Amrum - dramat **** wojenny Niemcy 2025, reż. Fatih Akin (90 min)
23:40 Bezmiar - dramat obyczajowy Francja/Włochy *** 2022 (100 min)
01:20 Locke - dramat obycz. *** Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Steven Knight, wyk. Tom Hardy (85 min)

CINEMAX

11:20 Gorzkie złoto - western Niemcy/Urugwaj/Chile 2024
12:50 Ósma klasa - komediodramat USA 2018
14:25 Magia uczuć - film przyg. USA/RPA/Indie/Wlk. Bryt. 06
16:25 Krucjata Bourne'a - thriller USA/Niemcy 2004
18:10 Nomadland - dramat obyczajowy USA 2020
20:00 King's Man: Pierwsza misja - film sensacyjny USA/Wielka Brytania 2021
22:10 Portland Tower II
23:45 Traffic - dramat krym. USA/Niemcy/Meksyk 2000

ROMANCE TV

10:30 Inga Lindström: Lato na wyspie - romans Niemcy 2005
12:20 Szalony dzień - komedia Niemcy 2022
14:15 Nowy adres – Raj - kom. romant. Niemcy 2013
16:05 Rosamunde Pilcher: W połowie życia - film obycz. Niemcy/Austria 2012
18:00 Stadnina w Piber (6/13)
19:00 Górski lekarz (4/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Nieprawdziwa zakonnica - film obyczajowy Niemcy 2012
21:55 Portret miłości - film obyczajowy USA 2022
23:45 Górski lekarz (4/8)

CANAL+ PREMIUM

08:50 W kogo ja się wrodziłem ** - film obyczajowy Polska 2001 (60 min)
09:50 Łapu-Capu (142)
09:55 Hollywood Buzz (2)
10:25 Warcraft: początek *** - film fantasy USA 2016 (120 min)
12:25 Kiler-ów 2-óch *** - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
14:20 To nie jest zagadka kryminalna (2/6)
15:15 Czy AI zabija internet?
16:10 Peacock - dramat *** obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
17:40 Łapu-Capu (143)
17:50 Battleship: Bitwa ** o Ziemię - film przyg. USA/Jap. 2012 (130 min)
20:00 Kopnięci w czasie ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Vinciane Millereau (105 min)
21:45 Ich bronią były kamery: Od plaż Normandii do Dachau - film dok.
22:40 Wujowy dwór *** - komedia Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Jim O'Hanlon (95 min)
00:15 Uciekinier - film s.f. ** USA/Wlk. Bryt. 2025, reż. Edgar Wright (130 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (13,1,2,3/13)
09:50 Prawo Agaty II (9)
10:55 Szpital św. Anny (49/50)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty II (8)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:00 Motywy filmowe (1)
16:25 Shazam! - film przygodowy USA/Kanada 2019
19:00 Szpital św. Anny (28/50)
20:00 Ciche miejsce 2 - horror USA 2020, reż. John Krasinski
22:15 Reminiscencja - thriller USA 2021, reż. Lisa Joy
00:40 Johnny - film biograficzny Polska 2022

AMC

08:35 Blaszany bohater - film dok. USA 2007
12:30 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
14:55 Tutanchamon (2/3) - serial historyczny
16:45 Serce nie sługa - komedia romantyczna USA 2005
19:05 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
22:00 W mgnieniu oka - film s.f. Wlk. Brytania 1992
23:55 Wywiad z wampirem III (2) - serial fantasy
00:55 Krwawe święta - horror USA/Kanada 2006

AXN

08:30 Agenci NCIS: Hawaje II (2/22) - serial krym. USA 2022
09:25 Castle (3,4/10)
11:20 MacGyver (9,10/21)
13:20 Agenci NCIS: Hawaje II (3,4/25) - serial krym.
15:10 Agenci NCIS XIX (11,12/21) - serial krym.
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (12,13/23)
19:10 Castle (5,6/10)
21:05 Rekrut VIII (8/18)
22:05 Nocny lot (6/6)
23:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II - serial krym.

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start
09:05 Poirot IV (1/3)
11:20 Zatraceni w miłości
13:25 Agenci NCIS XVI (23,24/24) - serial krym.
15:15 Lekarze na start - serial obyczajowy Polska 2017
16:45 Poirot IV (2/3) - serial krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2023
21:00 Joan (4/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024, wyk. Sophie Turner, Frank Dillane
22:00 Królowa węży (6/8)
23:10 Tess D'Urbervilles (3,4/4) - serial obycz.

TVN STYLE

07:45 Dzień Dobry TVN (5748) - mag. Polska 2026
11:20 Ugotowani (12, 1) - reality show Polska 2014
13:30 Kuchenne rewolucje (5, 4) - reality show Polska 19
15:35 Jestem z Polski XIV (6,6/18) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (7, 8, 9) - reality show
20:50 Ostre cięcie (8) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XIV (2,13/18) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (31, 32) - real tv Polska 2025

TVN TURBO

08:15 Nauka jazdy (14)
08:45 Najdziwniejsze samochody świata (5) - mag.
09:15 Fani czterech kółek XVII
10:15 Złomowisko PL VIII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5002)
18:15 Z drugiej ręki (8) - mag.
19:00 Duda kontra Szafrański
19:45 Moto Fachury (4)
20:30 Moto kombat (4)
21:15 Jeździć, obserwować VI
22:00 Raport Turbo (5002)
22:15 Naprawy nie do naprawy

BBC FIRST

08:45 Lewis III (1/8)
09:45 Ojciec Brown XII (7/10)
10:40 Śmierć pod palmami XIII
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
14:55 Ojciec Brown VI (1/10)
15:55 Lewis III (1/8)
17:00 My Life is Murder (5/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XVIII (5/6)
19:50 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Harry Wild IV (2/6)
22:00 Luther III (1,2/4)
00:15 McDonald i Dodds (1/2)

FX

08:05 Kości (20/22)
09:00 Z Archiwum X II (5/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (5,6/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (14,15/23)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 SkyMed (7/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (7,8/25)
18:20 Z Archiwum X II (6/25)
19:15 FBI III (8/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (16,17/23)
22:00 9-1-1 IX - serial obycz.
22:55 Z Archiwum X II (6/25)
23:50 Matlock (10/19)

HGTV

09:00 Remontujemy dom na plaży X - serial dok.
10:00 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem
11:05 Zarobić na remoncie VIII
11:36 Usterka XI (20)
13:05 Zbudujemy większy dom (7/10) - serial dok.
14:00 Zbudujemy fajny dom II
15:00 Mieszkanie na miarę III
17:00 Polowanie na ogród II
18:10 Będzie pięknie (5/8)
19:05 Zgłoś remont (1)
20:05 Dorota inspiruje (6)
21:00 Dorota was urządzi
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:35 Wielkie amerykańskie wypieki (5, 6) - pr. rozrywkowy
13:25 Włoski remont Amandy i Alana (3, 4) - reality show
14:40 Mistrzowie szycia (3)
15:45 Zapraszam do stołu
17:50 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
18:50 Mistrzowie ceramiki (2)
19:45 Wielkie amerykańskie wypieki (7) - pr. rozrywkowy
20:30 Malezja dla smakoszy z Justine Schofield (7)
21:00 Koreańska uczta Eda i Ryu (2) - mag. kulinarny
22:00 Spice Girls: rewolucja Girl Power (2/3) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (18/24)
08:55 Przyjaciele III - serial komediowy USA 1996
11:55 Teoria wielkiego podrywu II (21,22,23,1,2,3/23) - serial kom. USA 2009
14:30 Dwóch i pół II (19,20, 21,22/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele III
19:30 Teoria wielkiego podrywu (4,5,6,7,8,9/23) - serial komediowy USA 2009
22:00 The Office PL IV (1,2/12)
23:05 Comedy Club (3, 4) - program rozrywkowy

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex (7)
09:25 Rodzinka.pl IV (9/26)
10:00 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VII (7,8/13)
12:35 Komisarz Alex (8) - serial krym. Polska 2012
13:35 Ojciec Mateusz 29 (2)
15:30 Komisarz Alex (9)
16:20 Na sygnale (10,11)
17:30 Ranczo VII (9,10/13)
19:30 Ojciec Mateusz 29 (3,6) - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VII (11,12/13) - serial kom. Polska 2013
23:25 Ojciec Mateusz 29 (4,5)
01:25 Polowanie na ćmy (1/7) - serial historyczny

CANAL+ KUCHNIA

13:25 m jak mięso (5, 6)
14:25 ABC gotowania
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson (9,10) - serial dok.
15:45 Luke Nguyen w Indiach
16:15 Azjatycka kuchnia Evy Pau (2) - mag. kulinarny
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (4)
17:35 Jamie Oliver (3)
18:30 Azjatycka kuchnia Evy Pau (1) - mag. kulinarny
18:55 m jak mięso (6, 1, 2)
20:15 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (4)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Gavin Rossdale

CANAL+ DOMO

09:55 Ucieczka na wieś XXV
10:55 Wielkie projekty: Australia X - serial dok.
11:55 Pogromcy bałaganu (10) - reality show Australia 2023
12:55 Gardeners' World (20)
14:05 Cudotwórcy VII (14)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Porządek musi być
16:50 Gardeners' World (23)
18:00 Ucieczka na wieś XXV
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta XIII (9)
21:00 Cudotwórcy VII (15)
21:55 Wielkie projekty
22:50 Wakacyjne domy na wynajem (3, 4) - lifestyle

PLANETE+

12:35 Najmniejsze cuda świata
13:50 Krajobrazy świata (2/12)
14:50 Piesze wędrówki po świecie II (1) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VI (4/5) - serial dok.
16:55 360° – świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (25,26)
18:45 Zaginione światy (2/4)
19:45 First Person Shooter. Idź, strzelaj, kombinuj
20:50 Wszechświat zwany glebą - film dok.
22:00 Materiały przyszłości (3/3) - serial dok. Niemcy 2022

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski VI (5/11)
11:00 Przetrwać nad Jukonem II (10/16) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVI
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita (3,5/8) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI (16)
17:00 Nic do zgłoszenia III
18:00 Poza cywilizacją
19:00 Nagi instynkt przetrwania XI (6/12) - serial dok.
21:00 Teorie spiskowe pod lupą - serial dok. USA 2026
22:00 Sara Price – Droga do Dakaru - serial dok.
23:00 Bimbrownicy XIV

TVP HISTORIA

10:35 Mateczki - film dok.
11:30 Kanadyjskie Parki Narodowe (4/5) - serial dok.
12:30 Długa droga do wojny (2)
13:40 Ex libris - magazyn
14:05 Królowie (37)
14:40 Czterdziestolatek (1)
15:30 Sensacje XX wieku
17:30 Czas honoru (11/13)
18:30 Hotel Polski - film dok.
19:30 Królowie (76)
20:10 Ekstradycja III (5)
21:10 Zapomniane agentki II wojny światowej (6/6)
22:15 Brytyjskie odliczanie do wojny - serial dokumentalny

HISTORY

11:15 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skute lodem III (3/10) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/11)
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy (6/6)
18:10 Największe tajemnice świata V (7/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (7,8/20) - serial dok.
23:00 Złoto Hitlera

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Tajemnica bomby atomowej Hitlera - film dok.
14:00 Historia Związku Radzieckiego (3/3)
15:00 Strzegąc granic IX
16:00 Egipt IV (4/8)
17:00 Zaginione miasta
18:00 Krwawe pieniądze (1)
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (6/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (3/10) - serial dok.
21:00 Przetrwanie w kanadyjskiej dziczy II (5,6/8)
23:00 Katastrofy pod lupą

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XIX
12:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (3/3)
13:00 Poszukiwacze historii XX (9) - serial dok.
14:00 Druga wojna światowa w liczbach II (7,8/8)
16:00 Dorwać tuńczyka (5,6/10) - serial dok.
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Zapomniane fronty II wojny światowej (3/6)
22:00 Jak przegrać wojnę

BBC EARTH

13:20 Serengeti III (1/6)
14:30 W okowach mrozu II
15:30 Życie na pustkowiu
16:30 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (2/3) - serial dok.
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Ameryka Północna
18:45 Malownicze trasy kolejowe (5/6) - serial dok.
19:45 Wielkie koty 24/7 II (5)
20:55 Życie na pustkowiu: powroty (4) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu II (11/13) - serial dok. USA 2014
22:55 Superchirurdzy: między życiem a śmiercią

POLSAT VIASAT HISTORY

09:15 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dok.
10:15 Kto napisał Biblię?
11:30 II wojna światowa: cena imperium (3/13) - serial dok.
12:35 Podziemna armia
13:35 Cesarstwo Rzymskie: mity i fakty - serial dok.
14:40 Naziści: korzenie zła
16:35 Kto napisał Biblię?
17:45 II wojna światowa: cena imperium (3/13) - serial dok.
18:50 Podziemna armia
19:50 Ciemna strona starożytnej Grecji (3) - serial dok.
21:00 Mussolini (1,2/2)
23:20 Tajemnice templariuszy

ŚRODA 17.06

Od A do Z

30 DNI MROKU ★★★
horror, USA/Nowa Zelandia 2007, reż. David Slade, wyk. Josh Hartnett, Melissa George, Ben Foster
23:40 | canal+ premium
Kiedy nad alaskim miasteczkiem zapada noc polarna, pojawiają się żądne krwi wampiry, którym próbuje się przeciwstawić lokalny szeryf. Nieźle wymyślone.

ANGIELKA I KSIĄŻĘ ★★★
dramat obycz., Niemcy/Francja 2001, reż. Eric Rohmer, wyk. Lucy Russell, Jean-Claude Dreyfus, Alain Libolt
23:40 | tvp kultura
Éric Rohmer inaczej: spojrzenie na rewolucję francuską oczami angielskiej arystokratki związanej z francuskim księciem – sympatykiem rewolucjonistów. Współczesne, choć według pamiętnika z epoki.

BIAŁA ODWAGA ★★★
dramat wojenny, Polska 2024, reż. Marcin Koszałka, wyk. Filip Pławiak, Julian Świeżewski, Jakub Gierszał
21:05 | tvp kultura
Nagrodzona za scenariusz i reżyserię w Gdyni opowieść o konflikcie dwóch braci z Tatr w okresie II wojny – a w istocie pretekst do podjęcia tematu Goralenvolku, czyli kolaboracji górali z okupantem.

CONAN BARBARZYŃCA ★★
film przyg., USA/Hiszpania/Meksyk 1982, reż. John Milius, Marcus Nispel, wyk. Arnold Schwarzenegger, James Earl Jones, Max von Sydow
22:30 | cinemax
Bajkowy heros w walce ze złem całego świata: klucz do sławy i gwiazdorskiej pozycji Arnolda Schwarzeneggera, a przy okazji kamień milowy w rozwoju gatunku, który uruchomił lawinę podobnych opowieści.

DEMONSTRACJA SIŁY ★★
film sens., USA 2013, reż. Keoni Waxman, wyk. Steven Seagal, Ving Rhames, Danny Trejo
20:00 | tv puls
Steven Seagal jako mafijny boss, który zbudował potężne imperium, a teraz myśli o legalizacji swoich interesów – jednak nie za cenę oddania władzy innemu gangsterowi. Łubudu-du, oczywiście.

Rio Bravo

20:00 | warner tv
★★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Howard Hawks polemizuje z innym klasykiem, „W samo południe" Freda Zinnemanna, czyli jak to było – a jeśli nie było, to być powinno - naprawdę. Plus szeryf John Wayne z kumplami i Angie Dickinson. Wciąga, oj, wciąga!

WESTERN
USA 1959, REŻ. HOWARD HAWKS, WYK. JOHN WAYNE, DEAN MARTIN, ANGIE DICKINSON

OBCE NIEBO ★★★
dramat obycz., Polska/Szwecja 2015, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Agnieszka Grochowska, Bartłomiej Topa, Barbara Kubiak
20:00 | tvn 7
Nagrodzona w Gdyni Agnieszka Grochowska i Bartłomiej Topa jako polscy rodzice w Szwecji – pomówieni przez córkę o przemoc domową, co skrzętnie wykorzystuje nadgorliwa pracownica opieki społecznej.

PRZYMIERZE ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023, reż. Guy Ritchie, wyk. Jake Gyllenhaal, Dar Salim, Sean Sagar
22:00 | hbo
Po wyjściu Amerykanów z Afganistanu niedawny weteran wraca tam, by odnaleźć porzuconego na pastwę talibów miejscowego tłumacza, który uratował mu życie w trakcie niebezpiecznej misji.

ROCZNICA ★★★
thriller, USA 2025, reż. Jan Komasa, wyk. Diane Lane, Kyle Chandler, Zoey Deutch
21:50 | canal+ premium
Hollywoodzki debiut Jana Komasy. Na srebrnym weselu zjawia się była studentka pani domu, wyznawczyni skrajnie prawicowych poglądów, które odbiją się nie tylko na losach rodziny, ale i życiu całego kraju.

SPECJALISTA ★★
film sens., USA 1994, reż. Luis Llosa, wyk. Sylvester Stallone, Sharon Stone, James Woods
20:50 | tvn
Sylvester Stallone, agent CIA na emeryturze, przyjmuje od Sharon Stone zlecenie dokonania zemsty na gangsterze, który zabił jej rodzinę. Nie takie złe, jak się zdawało na pierwszy rzut oka.

SUBLOKATORKA ★★★
thriller psychologiczny, USA 1992, reż. Barbet Schroeder, wyk. Bridget Fonda, Jennifer Jason Leigh, Steven Weber
20:00 | stopklatka
Przebojowa dziewczyna na drodze do kariery popada w tarapaty i musi wpuścić sublokatorkę do swego mieszkania. Studium patologicznej zawiści w wykonaniu Bridget Fondy i Jennifer Jason Leigh.

TRANSFORMERS III ★★
film s.f., USA 2011, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Rosie Huntington-Whiteley, Josh Duhamel
20:00 | cinemax
Kosmiczna wojna, której areną stała się Ziemia, ciągle trwa i tylko pomoc Ziemianina sprawi, że siły Dobra odzyskają szansę na zwycięstwo nad Złem. Plus nadmiar efektów specjalnych.

WDOWY ★★★
thriller, Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Steve McQueen, wyk. Viola Davis, Michelle Rodriguez, Elizabeth Debicki
22:20 | tvn 7
Cztery wdowy pozostawione z długami przez mężów przestępców biorą sprawy swej przyszłości w swoje ręce. Na początek przejmują paromilionowy fundusz wyborczy pewnego polityka. Inspirujące.

WESELE ★★★
dramat obycz., Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza, Andrzej Chyra
23:30 | kino polska
Wociech Smarzowski sięga po wypróbowaną w swoim debiucie formułę, by tym razem skupić się na meandrach relacji polsko-żydowskich – w czasie wojny i obecnie. Plus kilka gorzkich słów prawdy o Polakach.

ŻĄDZA ŚMIERCI ★★
film sens., USA/Kanada/Rosja 2009, reż. Jeff King, wyk. Steven Seagal, Mike Dopud, Igor Jijikine
22:05 | tv puls
Steven Seagal jeszcze raz napina muskuły, by pokonać całe zło – tym razem jako rosyjski gangster, który został autorem kryminałów.

KONRAD J. ZARĘBSKI

ŚRODA 17.06

TVP1

05:50 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Czterdziestolatek (13)
09:15 Ranczo V (6/13)
10:10 Komisarz Alex VI (2)
11:05 Ojciec Mateusz XIV (2)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (229)
12:55 Kalahari, twarde prawo pustyni (2/3)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5690)
18:05 Reporterzy (549)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Prokurator** (4/10) - serial kryminalny Polska 2015, wyk. Wojciech Zieliński
21:25 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
21:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA:** Anglia – Chorwacja (na żywo)
00:30 **Biały potok** - komedia ★★★ Polska 2021 (90 min)
02:00 **Dzień wielkiej ryby** ★★ - film obycz. Polska 1996 (75 min)

TVP2

05:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata: 1. kolejka grupy J: Austria – Jordania (na żywo)
08:25 Pytanie na śniadanie – pobudka (7587) - mag.
09:00 Pytanie na śniadanie (7587) - mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl (13,14/26)
12:35 Koło fortuny (1862)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (991)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1863)
16:35 Familiada (3042)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
18:50 Piłka nożna: MŚ: Portugalia – Demokratyczna Republika Konga (na żywo)

20:00 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata:** Portugalia – Demokratyczna Republika Konga (na żywo)
21:05 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
21:40 **Postaw na milion**
22:35 **Na sygnale**
23:40 **63. KFPP w Opolu**
00:35 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
00:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata:** Grupa L: Ghana – Panama (na żywo)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (49,50/61)
09:30 Trudne sprawy XXV (36,37/40) - serial fab.-dokumentalny Polska 2023
11:35 Gliniarze XV (18,19/60) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2023
13:41 Dlaczego ja? 32 (13,14) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5919) - mag. reporterów
16:40 Gliniarze XVIII (13,14) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (617)

19:55 **8 rzeczy, których nie wiecie o facetach** ★★★ - komedia romantyczna Polska 2022, reż. Sylwester Jakimow, wyk. Karolina Bruchnicka (125 min)
22:00 **Szczęśliwy mężczyzna (Un homme heureux)** ★★ - komedia Francja 2023, reż. Tristan Séguéla (120 min)
00:00 **Charlie Cykor (Gun Shy)** ★★ - komedia kryminalna USA 2000, reż. Eric Blakeney (140 min)

TVN

05:10 Recepta na stary dom III - serial dok.
05:40 Uwaga! (8017) - mag.
05:55 Ukryta prawda (48/48)
06:50 Kuchenne rewolucje: Katowice – „Meltini" 29 (4) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5749)
11:20 Doradca smaku (13)
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Kuchnia z piwnicą", Człuchów XX (11)
12:35 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Piccownia 29 (1) - reality show Polska 2024
13:40 Ukryta prawda (28,29,20/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (22/50) - serial obycz. Polska 2025
17:55 Detektywi IV (16/48) - serial fab.-dok. Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8018) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026
20:50 **Specjalista (The Specialist)** ★★ - film sens. USA1994, reż. Luis Llosa, wyk. Sylvester Stallone, Sharon Stone, James Woods, Rod Steiger (140 min)
23:10 **Diuna: Część druga (Dune: Part Two)** ★★★★ - film przyg. USA/Kanada 2024 (200 min)
02:30 **Szpital św. Anny III** (40) - serial obycz.

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (12,13/22) - serial krym. USA 1985, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXI (2,1/12)
10:00 Maria z przedmieścia - telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (16)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X - serial obycz.
17:00 Kurierzy (17) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (3,4) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Demonstracja siły (Force of Execution)** ★★ - film sens. USA 2013, reż. Keoni Waxman, wyk. Steven Seagal, Ving Rhames (125 min)
22:05 **Żądza śmierci (Driven to Kill)** ★★ - film sens. USA/Kanada/Rosja 2009, reż. Jeff King, wyk. Steven Seagal, Mike Dopud (120 min)
00:05 **Bestia (Belly of the Beast)** ★★ - film sens. Hongkong/Wlk. Brytania/Kan 2003 (115 min)

TVN7

05:20 Ten moment (18/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (20,21,22/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (40,7,8/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (9/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (12/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (1/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Ukryta prawda (49/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
20:00 **Obce niebo** - dramat ★★★ obycz. Polska/Szwecja 2015, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Agnieszka Grochowska, Bartłomiej Topa (140 min)
22:20 **Wdowy (Widows)** ★★★ - thriller Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Steve McQueen, wyk. Viola Davis (155 min)
00:55 **Zakonnica 2 (The Nun II)** ★★ - horror USA 2023, reż. Michael Chaves, wyk. Taissa Farmiga, Jonas Bloquet (140 min)

MEZZO

13:30 Efekt Nosedy - film dok.
14:10 Tarmo Peltokoski, Mao Fujita – Penderecki, Chopin, Lutosławski - muzyka klas.
15:40 Mozart: XXXVI symfonia – English Chamber Orchestra, Jeffrey Tate
16:15 Mozart: XXXI symfonia – Orkiestra Mozarteum z Salzburga, Jeffrey Tate
16:35 Mozart: XXXV symfonia – Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado - muz. klas.
16:55 Intermezzo
17:20 P. Çabalette: Malandain Ballet Biarritz: La Chambre d'Amour - balet Francja 2025
18:50 Królewska Orkiestra Filharmonii w Liège: Ravel, Poulenc, Strawiński
20:30 Mikael Karlsson: Fanny and Alexander - opera B 2024
23:10 Miles Davis i Przyjaciele

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź III
09:20 Bing IV (1/27)
09:35 Basia II (25,26)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (11)
10:25 Spidey i superkumple II
11:25 Gus. Mały – wielki rycerz (15,16/52) - serial anim.
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (13)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (7,8/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Marta mówi! III (9)
17:35 Superkoty (25)
18:00 Blue II (17,18/52)
18:15 Bing IV (1/27)
18:45 Masza i niedźwiedź III
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (3) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Suburra - dramat krym. Włochy/Francja 2015

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (3) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (47,48/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (21,22) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (46,47)
13:55 Trudne sprawy XXVII (49,50,51) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (12) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (69) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (13) - serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (21,22/52) - serial krym. Polska 2025
21:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (11) - serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (11)
23:00 Za ciosem - film akcji USA/Hongkong/Aruba 1998

METRO

07:35 Tajemnice miłości (12/68) - serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (17,18/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (61/67)
13:30 Brzydula (1,2)
14:35 Zapukaj do moich drzwi
15:45 The Floor (15, 16)
17:00 Fani czterech kółek XVII (1/20) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI - serial obyczajowy Polska 2014
19:00 Kartoteka XI - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (7,8) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X (22/23)
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet II (9/12)
01:20 Szpital (13/72)
02:20 Szkoła (57/63)

ŚRODA 17.06

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat
08:55 Robert Makłowicz (141, 143) - magazyn
10:40 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (7)
10:55 Górski lekarz XVIII (5,6/8) - serial obycz.
13:00 Katastrofy w przestworzach VII (4,4,1/8)
16:00 MacGyver III (11,12/20)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (4,5/12)
19:10 Aukcja w ciemno (13,14/21) - serial dok.
20:00 Sublokatorka (Single White Female) (★★★) - thriller psychologiczny USA 1992, reż. Barbet Schroeder, wyk. Bridget Fonda, Jennifer Jason Leigh, Steven Weber, Peter Friedman (145 min)
22:25 Ludzie honoru (A Few Good Men) (★★★★) - dramat USA 1992, reż. Rob Reiner, wyk. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore (160 min)
01:05 Psy - film akcji Polska 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat, Cezary Pazura, Janusz Gajos (155 min) (★★★★)

ALE KINO+

09:20 The Hero - film krótkom. Polska 21 (40 min)
10:00 Patience (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
12:05 Vera II (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
14:00 Konie Valdeza (Valdez, il mezzosangue) (★★★) - western USA/Włochy/Hiszp./Francja 1973, reż. John Sturges, Duilio Coletti, wyk. Charles Bronson, Jill Ireland (130 min)
16:10 Jak zostać belfrem (Un métier sérieux) (★★★) - komediodramat Francja 2023, reż. Thomas Lilti, wyk. Vincent Lacoste, François Cluzet, Adèle Exarchopoulos (125 min)
18:15 Vera: Powrót do domu II (3/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2012
20:10 Wiem, co widziałam (5,6) - serial obycz. Nowa Zelandia 2023, wyk. Robyn Malcolm, Peter Mullan, Tara Canton
22:15 Zbrodnie w Ystad (3,4/6) - serial krym.
00:20 Poza nocą (3,4/6) - serial kryminalny Włochy/Francja 2022

TVP KULTURA

08:25 Klub profesora Tutki
09:00 Samochodzik i templariusze (5)
09:40 Podróż za jeden uśmiech - serial przyg.
10:15 Koniec babiego lata - dramat Polska 1975, reż. Ewa Kruk (65 min)
11:20 Jurek - film dok.
12:55 Legendy Paryża – opowieść o sztuce XIX wieku (3/4)
13:55 Kariera Nikodema Dyzmy (3/7)
15:05 Syzyfowe prace (★★) - film obyczajowy Polska 2000 (115 min)
17:00 Podróż za jeden uśmiech - serial przyg.
18:15 Muzeum polskiej piosenki (14)
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Pan wzywał, Milordzie? II (1/7)
20:00 Powrót Sherlocka Holmesa (3/13)
21:05 Biała odwaga (★★★) - dramat wojenny Polska 24, reż. Marcin Koszałka, wyk. Filip Pławiak (125 min)
23:10 Informacje kulturalne
23:40 Angielka i książę (L'anglaise et le duc) (★★★) - dramat obycz. Niemcy/Francja 2001 (140 min)

HBO

08:30 Nim nadejdzie czwartek (★★★) - komediodramat Finlandia 2024 (100 min)
10:10 Christmas in the Spotlight (★★) - komedia romantyczna USA/Indie 2024 (90 min)
11:40 Zabawy z piłką (★★★) - komedia USA/Niemcy 2004 (90 min)
13:10 Grinch - film anim. (★★★) Francja/Japonia/USA 2018 (90 min)
14:40 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie (★★) - film fantasy USA 2010 (125 min)
16:45 Co będzie dalej? (★★) - komedia romantyczna USA 2023 (105 min)
18:30 Batman Azteków: Starcie imperiów (★★) - film animowany Meksyk/USA 2025 (90 min)
20:00 Akademia pana Kleksa II (★★) - film fantasy Polska 2025, reż. Maciej Kawulski, wyk. Antonina Litwiniak (120 min)
22:00 Przymierze - film sens. (★★★★) USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2023 (120 min)
00:00 Mroczny fajter - film sens. (★★) USA 2023, reż. Graham Phillips, Parker Phillips (115 min)

CANAL+ PREMIUM

08:40 Królowa chmur (★★) - komedia Polska 2003, reż. Radosław Piwowarski (80 min)
10:00 Milli Vanilli - film dokumentalny USA 2023
11:45 Pan Tadeusz - film (★★★★) obycz. Polska/F 1999, reż. Andrzej Wajda, wyk. Bogusław Linda, Daniel Olbrychski (150 min)
14:15 To nie jest zagadka kryminalna (3/6)
15:15 Ocean, nasz dom
16:50 Morderstwo w ambasadzie (★★) - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:15 Łapu-Capu (144)
18:20 Kiedy nadchodzi jesień (★★★) - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
20:00 Wyścig śmierci (Death Race) (★) - film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2008 (110 min)
21:50 Rocznica - thriller USA (★★★) 25, reż. Jan Komasa, wyk. Diane Lane (110 min)
23:40 30 dni mroku - horror (★★★) USA/Nowa Zelandia 07, reż. David Slade, wyk. Josh Hartnett (110 min)
01:30 3000 metrów nad Ziemią (★★) - film sens. USA 2025 (90 min)

KINO POLSKA

07:45 Jesteśmy razem - film dok. Polska 2025
08:50 Wracając do Marka
09:50 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki - film przygodowy Polska/Czechosłowacja 1988, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
11:40 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana (2) - film przyg. Polska/Czechosłowacja 1988, reż. Krzysztof Gradowski
13:00 Rozmowy nocą - komedia romantyczna Polska 2008
15:05 Kingsajz - komedia Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuhr
17:25 Pogranicze w ogniu (16,17) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura, Olaf Lubaszenko, Janusz Bukowski
20:00 Ekstradycja II (7,8) - serial sens. Polska 1996, wyk. Marek Kondrat, Maria Pakulnis, Paweł Wilczak, Małgorzata Foremniak, Henryk Bista
22:20 Misja Afganistan: Dobra robota (7) - serial wojenny Polska 2012, wyk. Paweł Małaszyński, Ilona Ostrowska
23:30 Wesele - dramat obyczajowy Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III (3/7)
08:30 Przyjaciółki XXV (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich
13:55 Kopciuszek - musical USA/Wlk. Brytania 2021
16:25 Patrol - film sens. USA 2006, reż. Andrew Davis
19:20 8 części prawdy - film kryminalny USA 2008
21:00 Plan ucieczki II - film sens. USA/Chiny/Wlk. Brytania 2018, reż. Steven C. Miller
23:00 Świat w płomieniach - thriller USA 2013
01:40 Fala zbrodni IV - serial sensacyjny Polska 2006

WARNER TV

08:05 J.A.G. IX (19/23)
09:05 Bajer z Bel-Air III
10:00 Prawo Agaty (13)
11:00 Pełna chata VII (1,2/24)
12:00 J.A.G. IX (20,21/23)
13:55 Bajer z Bel-Air III
15:45 Pełna chata VII
17:45 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
20:00 Rio Bravo - western USA 1959, reż. Howard Hawks
22:55 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos - komedia USA 1989, reż. Peter Bonerz
00:30 Komórka - film sens. USA/Niemcy 2004

CINEMAX

11:55 Ryby - film anim. Izrael 23
12:10 Kid Snow - dramat obycz. Australia 2024
14:20 Niewidzialna walka - komedia Estonia/Grecja/Finlandia/Łotwa 2023
16:15 Cena zwycięstwa - dramat obycz. Grecja 2025
18:10 Ricky Bobby: Demon prędkości - komedia USA 2006
20:00 Transformers III - film s.f. USA 2011, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf
22:30 Conan Barbarzyńca - film przygodowy USA/Hiszpania/Meksyk 1982

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (4,5,5,7)
09:50 Prawo Agaty II (10)
10:55 Szpital św. Anny (50/50)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty II (9)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:00 Najpiękniejsza muzyka filmowa (3) - mag. muzyczny
16:20 Shazam! Gniew bogów - film przyg. USA 2023
19:00 Szpital św. Anny (29/50)
20:00 Ci, którzy życzą mi śmierci - film sens. USA/Kan. 2021, reż. Taylor Sheridan
22:15 Wygrać ze śmiercią - film sens. USA 1990

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (9,10/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz (5,6/6) - serial krym.
13:10 Poirot VII (1/2) - serial krym. Wlk. Brytania 2000
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (11,12/13)
17:50 Panna Scarlet i komisarz II (1,2/6) - serial krym.
20:00 Ludzkie dzieci - film s.f. USA/Wlk. Bryt./Japonia 2006
22:25 Czułe słówka - komediodramat USA 1983
00:55 Strefa zrzutu - film sens. USA 1994, reż. John Badham, wyk. Wesley Snipes

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (1,3/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru II (26/39) - serial anim.
11:00 Igraszki losu - komedia romant. USA/Kanada 2001
13:00 Czarodziejki II (4,2/22)
15:00 Przypadkowa dziewczyna - komedia romantyczna
17:20 Ad Astra - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
20:00 Dwaj zgryźliwi tetrycy - kom. USA 1993, reż. Donald Petrie, wyk. Jack Lemmon
22:20 Krzyk II - horror USA 1997, reż. Wes Craven

ROMANCE TV

09:25 Górski lekarz (4/8)
10:25 Inga Lindström: Hanna i dobre życie - film obycz. Niemcy/Szwecja 2023
12:20 Bachmannowie. Jak zawsze za późno? - kom. Niemcy 2024, reż. Miriam Bliese
14:15 Rosamunde Pilcher: Róża z Kerrymore - film obyczajowy Niemcy 2001
16:05 Statek marzeń
18:00 Stadnina w Piber (7/13)
19:00 Górski lekarz (4/8)
20:00 Tajemnica waleni - thriller Niemcy/USA 2010
23:45 Górski lekarz (4/8) - serial obycz. Niemcy/A 2016

AMC

09:15 Pani Bovary - dramat obycz. Francja 1991
11:45 Dziewczyny z farmy - film obyczajowy Wlk. Brytania/Francja 1998
14:10 Stara miłość nie rdzewieje - komedia romantyczna USA 2006, reż. Jesse Peretz
15:50 Tutanchamon (3)
17:45 Lara Croft: Tomb Raider - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
19:45 Projekt A - film sens. Hongkong 1983, reż. Jackie Chan, Sammo Hung
22:00 Domowe piekło - horror USA 2008, reż. Eric Red

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje (16/22) - serial krym. USA 2022
09:25 Castle VIII (17,18/22)
11:15 MacGyver (1,2/21)
13:10 Agenci NCIS: Hawaje (17,18/22) - serial krym.
15:10 Agenci NCIS XIX (3,4/21) - serial krym. USA 2021
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (4,5/23)
19:05 Castle VIII (19,20/22)
21:05 Zabójcza broń III (6,7/15)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (4,5/23)
00:40 Castle VIII (19/22)

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start
09:05 Poirot IV (2/3)
11:20 Zatraceni w miłości
13:30 Agenci NCIS XVII (1,2/20) - serial krym.
15:15 Lekarze na start
16:45 Poirot IV: Pierwsze, drugie... zapnij mi obuwie (3) - film krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Panna Scarlet VI - serial krym. Wlk. Brytania 2025
22:10 Projekt Błękitna Księga (4/10) - serial s.f. USA/Kan. 19
23:05 Dalgliesh II (1/6)
01:00 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2023

TVN STYLE

07:45 Dzień Dobry TVN (5749) - mag. Polska 2026
11:20 Ugotowani (2, 3) - reality show Polska 2015
13:30 Kuchenne rewolucje (8, 7) - reality show Polska 19
15:35 Jestem z Polski XIV (9,7/18) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (10, 11, 12) - reality show
20:50 Ugotowani (6) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XVI (9,14/40) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (33, 34) - real tv Polska 2025

TVN TURBO

08:05 Farma Clarksona III (8)
09:15 Fani czterech kółek XV
10:15 Złomowisko PL VIII (12)
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (5003)
18:15 Zawodowi handlarze (4)
19:00 Naprawy nie do naprawy (1) - mag. motoryzacyjny
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16)
20:15 Jeździć, obserwować VI
21:00 Wojny samochodowe (4)
22:00 Raport Turbo (5003)
22:15 Duda kontra Szafrański

BBC FIRST

08:35 Lewis III (2/8)
09:40 Ojciec Brown XII (8/10)
10:40 Śmierć pod palmami XIII
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
14:55 Ojciec Brown VI (2/10)
15:55 Lewis III (2/8)
17:00 My Life is Murder (6/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XVIII (6/6) - serial krym.
19:50 Śmierć pod palmami XIII
21:00 McDonald i Dodds (2/2)
22:45 Na niebieskich światłach II (5/6) - serial krym.

FX

08:05 Kości (22/22)
09:00 Z Archiwum X II (6/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (7,8/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (16,17/23)
13:45 Agenci NCIS IX (17,18/24) - serial krym.
15:35 SkyMed (8/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (9,10/25)
18:20 Z Archiwum X II (7/25)
19:15 FBI III (9/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (18,19/23)
22:00 Matlock (11/19)
22:55 Z Archiwum X II (7/25)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży 29 - serial dok.
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Uratuj swój ogród (12)
11:00 Zarobić na remoncie VIII
11:31 Usterka XI (21,22/31)
13:00 Zbudujemy większy dom
14:00 Zbudujemy fajny dom II
15:00 Mieszkanie na miarę
17:00 Polowanie na ogród II
18:10 Zgłoś remont (1)
19:05 Będzie pięknie (5/8)
20:05 Dorota inspiruje (7)
21:00 Dorota was urządzi III
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:35 Mistrzowie ceramiki (2)
09:30 Niezwykłe hotele bez tajemnic VI (3/8) - serial dok.
11:35 Wielkie amerykańskie wypieki (6, 7) - pr. rozrywkowy
13:25 Włoski remont Amandy i Alana (5, 6) - reality show
14:40 Mistrzowie szycia (4)
15:40 Zapraszam do stołu
17:45 Wielkie projekty
18:50 Mistrzowie ceramiki (3)
19:45 Wielkie amerykańskie wypieki (8) - pr. rozrywkowy
20:30 Malezja dla smakoszy z Justine Schofield (8)
21:00 Mistrzowie szycia (5)
22:00 Zapraszam do stołu

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (22/24)
08:55 Przyjaciele III (15,16, 17,18,19,20/25) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (4,5,6,7,8,9/23) - serial komediowy USA 2009
14:30 Dwóch i pół II (23,24, 1,2/24) - serial komediowy
16:30 Przyjaciele III (21,22, 23,24,25,1/25) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (10,11,12,13,14,15/23) - serial kom. USA 2009
22:00 The Office PL IV (3,4/12)
23:05 Comedy Club (5, 6)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex (8)
09:30 Rodzinka.pl IV (10/26)
10:05 Klan - telenowela
11:00 Ranczo VII (8,9/13)
12:40 Komisarz Alex (9)
13:40 Ojciec Mateusz 29 (2,3) - serial krym. Polska 2023
15:35 Komisarz Alex (10)
16:20 Na sygnale (11,12)
17:30 Ranczo VII (10,11/13)
19:30 Ojciec Mateusz 29 (4) - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VII (12,13/13) - serial kom. Polska 2013
23:25 Ojciec Mateusz 29 (5,6)
01:25 Erynie (3) - serial krym. Polska/Ukraina 2021

CANAL+ KUCHNIA

13:25 m jak mięso (6, 7)
14:25 ABC gotowania
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson (10,1) - serial dok.
15:45 Luke Nguyen w Indiach
16:15 Azjatycka kuchnia Evy Pau (3) - mag. kulinarny
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (5)
17:35 Jamie Oliver (4)
18:30 Azjatycka kuchnia Evy Pau (2) - mag. kulinarny
18:55 m jak mięso (7, 3, 4)
20:15 Jamie Oliver (7, 8)
21:15 Anthony Bourdain
23:55 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (5)

CANAL+ DOMO

08:00 Remont w 48h (1, 2)
09:00 Patent na zieleń (1,2/8)
09:55 Ucieczka na wieś XXV
10:55 Wielkie projekty: Australia X - serial dok.
11:55 Generalna odbudowa II
12:50 Gardeners' World (21)
14:05 Cudotwórcy VII (15)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Meblokreacje (10)
16:20 TkaniNOWE kreacje (1)
16:50 Gardeners' World (24)
18:00 Ucieczka na wieś XXV
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy VII (16)
22:00 Tomasz Pągowski

PLANETE+

12:35 Zdumiewający świat grzybów - film dok.
13:50 Krajobrazy świata (3/12)
14:50 Piesze wędrówki po świecie II (2) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VI (5/5) - serial dok.
16:55 360° — świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (27,28)
18:45 Zaginione światy (3/4)
19:45 Ameryka. Prawo do broni
20:50 Polowanie na króla piratów (1/3) - serial dok.
22:00 Premiera: Atom, narkotyki, brudne pieniądze

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Gorączka złota III
09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów VI (9/17) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski VI (6/11)
11:00 Przetrwać nad Jukonem II (11/16) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVI (12/16) - serial dokumentalny
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita (6,7/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI (17)
17:00 Nic do zgłoszenia III
18:00 Poza cywilizacją
19:00 Złomowisko PL (4,1,2)
22:00 Nagi instynkt przetrwania: Mistrzostwa świata (1)

TVP HISTORIA

12:15 Brytyjskie odliczanie do wojny - serial dok.
13:05 Złoty pociąg
14:00 Królowie (38)
14:35 Czterdziestolatek (2)
15:20 Niezwykłe historie Biało-Czerwonych (19)
15:40 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru (12/13)
18:35 Encyklopedia II wojny światowej (11, 14)
19:30 Królowie (77)
20:05 Ekstradycja III (6/10)
21:10 Wygłodniałe dusze w wielkim mieście - film dok.
23:10 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/11)
11:15 Wykute w ogniu (3)
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skute lodem
14:50 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze (1/13) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata V (8/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic II (2)
22:00 Jak to wyjaśnić V (17)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Tajemnice wojennych wraków (1/8) - serial dok.
15:00 Strzegąc granic IX (6)
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (5/8) - serial dok.
17:00 Zaginione miasta
18:00 Krwawe pieniądze
19:00 Złoto Hitlera (1/4)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (6/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Ukryte pod miastami - serial dok.
22:00 Inżynieryjne tragedie
23:00 Najniebezpieczniejsze drogi Europy X (7) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XX
12:00 Apokalipsa — II wojna światowa (1/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XX (10,11) - serial dok.
14:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Zapomniane fronty II wojny światowej (4/6)
22:00 Jak przegrać wojnę (5/5) - serial dok. Australia 2023

BBC EARTH

13:15 Serengeti III (2/6)
14:25 W okowach mrozu II
15:25 Życie na pustkowiu (4)
16:25 Cywilizacje: rozkwit i upadek (1/4) - serial dok.
17:40 Siedem światów, jedna planeta: Afryka (7/7)
18:45 Malownicze trasy kolejowe (1/6) - serial dok.
19:45 Juliusz Cezar: narodziny dyktatora (3/3) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu
21:55 W okowach mrozu II (12/13) - serial dok.
22:55 Cywilizacje: rozkwit i upadek (2/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

11:20 II wojna światowa: cena imperium (4/13) - serial dok.
12:25 Podziemna armia
13:30 Ciemna strona starożytnej Grecji (3) - serial dok.
14:40 Hitler i jego władza (3/3)
15:45 Najgroźniejsi ludzie Hitlera - serial dok.
16:45 Kto napisał Nowy Testament? - film dok.
17:50 II wojna światowa: cena imperium (4/13) - serial dok.
18:55 Podziemna armia
20:00 Zaginione mumie Inków
21:00 Hitler i jego władza (1/3)
22:05 Życie prywatne przywódców Rzeszy - serial dok.

Od A do Z

BEZ ZNIECZULENIA ★★★★
dramat psychologiczny, Francja/Polska 1978, reż. Andrzej Wajda, wyk. Zbigniew Zapasiewicz, Ewa Dałkowska, Andrzej Seweryn
20:05 | **tvp kultura**
Wybitny Zbigniew Zapasiewicz jako znany dziennikarz, który staje się obiektem gry urzędniczej, mającej – z nieznanych powodów – utrącić jego karierę w PRL–u. Przerażające, bo wiarygodne.

BIAŁA ODWAGA ★★★
dramat wojenny, Polska 2024, reż. Marcin Koszałka, wyk. Filip Pławiak, Julian Świeżewski, Jakub Gierszał
23:35 | **tvp kultura**
Nagrodzona za scenariusz i reżyserię w Gdyni opowieść o konflikcie dwóch braci z Tatr w okresie II wojny – a w istocie pretekst do podjęcia tematu Goralenvolku, czyli kolaboracji górali z okupantem.

BRIDGET JONES: SZALEJĄC ZA FACETEM ★★★
komediodramat, Wlk. Brytania/Francja/USA 2025, reż. Michael Morris, wyk. Renée Zellweger, Chiwetel Ejiofor, Leo Woodall
21:40 | **canal+ premium**
Bridget Jones (Renée Zellweger) po raz czwarty: wdowa i samotna matka dwójki dzieci po okresie żałoby za radą życzliwych przyjaciół podejmuje poszukiwania nowego partnera.

FACET Z OGŁOSZENIA ★★
komedia romantyczna, USA 2005, reż. Gary David Goldberg, wyk. Diane Lane, John Cusack, Elizabeth Perkins
19:55 | **warner tv**
Trzydziestoparoletnia rozwódka nie szuka nowego partnera, ale kiedy rodzina umieszcza jej ogłoszenie w internetowym biurze matrymonialnym, musi się spotykać z mężczyznami. Zgrane.

JACK STRONG ★★★★
thriller polityczny, Polska 2014, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Marcin Dorociński, Maja Ostaszewska, Patrick Wilson
22:15 | **tv puls**
Władysław Pasikowski wsadza kij w mrowisko, przypominając kontrowersyjną biografię Ryszarda Kuklińskiego – sztabowca, który przekazał Amerykanom najbardziej tajne dokumenty Układu Warszawskiego.

20000 gatunków pszczół

20:10 | **ale kino+ hd**
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Rodzeństwo wraz z matką spędza wakacje w Kraju Basków w domu z pasieką. Dla jednego z braci, ośmiolatka czującego się dziewczynką uwięzioną w ciele chłopca, to lato okaże się najważniejsze w życiu.

DRAMAT OBYCZ.
HISZPANIA 2023, REŻ. ESTIBALIZ URRESOLA SOLAGUREN, WYK. SOFÍA OTERO, PATRICIA LÓPEZ ARNAIZ, ANE GABARAIN

KSIĘGOWY ★★★
film sens., USA 2016, reż. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck, Anna Kendrick, J.K. Simmons
22:25 | **tvn 7**
Ben Affleck jako introwertyczny geniusz matematyczny z niezwykłym talentem do księgowania, co otwiera przed nim szczególne możliwości, zwłaszcza we współpracy z największymi przestępcami świata.

LOKATORKA ★★
dramat krym., Polska 2021, reż. Michał Otłowski, wyk. Irena Melcer, Sławomira Łozińska, Barbara Jonak
20:00 | **kino polska**
Obraz dzikiej prywatyzacji w Warszawie z początku XXI wieku: przejmowania tysięcy lokali komunalnych z lokatorami. Plus nagrodzona w Gdyni Sławomira Łozińska w roli inspirowanej losem Jolanty Brzeskiej.

OGNISTY PODMUCH ★★★
film sens., USA 1991, reż. Ron Howard, Todd Hallowell, wyk. Kurt Russell, William Baldwin, Robert De Niro
20:00 | **stopklatka**
Trudna braterska miłość w ogniu pożarów, nękających Chicago. Adekwatna intryga kryminalna, znakomite efekty specjalne. Gwiazdorska obsada i świetny Donald Sutherland jako maniakalny piroman.

PEWNEGO RAZU... W HOLLYWOOD ★★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019, reż. Quentin Tarantino, wyk. Leonardo DiCaprio, Brad Pitt, Margot Robbie
22:00 | **cinemax**
Quentin Tarantino o Hollywood schyłku lat 60.: gwiazdor tv (Leonardo DiCaprio) i jego dubler (Oscar dla Brada Pitta) chcą zatrzymać proces przemijania, wybierając sposób zgodny z logiką tamtego kina.

POLTERGEIST (DUCH) ★★
horror, USA 1982, reż. Tobe Hooper, wyk. Craig T. Nelson, JoBeth Williams, Beatrice Straight
22:00 | **warner tv**
Dom wybudowany na terenie dawnego cmentarza i zamieszkany przez przeciętną amerykańską rodzinę nawiedzony przez ducha. Pierwszy film z cyklu będącego tragiczną legendą Hollywood.

POTĘPIONY ★★
film sens., USA 2007, reż. Scott Wiper, wyk. Steve Austin, Vinnie Jones, Rick Hoffman
23:40 | **canal+ premium**
Podejrzanie znajome: skazany na śmierć trafia z południowoamerykańskiego więzienia na bezludną wyspę, gdzie wraz z dziewiątką innych skazańców walczyć będzie o życie i wolność. Dla wyrozumiałych.

WILCZE ECHA ★★★★
thriller, Francja 2019, reż. Antonin Baudry, wyk. François Civil, Omar Sy, Reda Kateb
20:00 | **tv puls**
Francuski okręt podwodny z bronią jądrową odbiera niepokojące sygnały: jedynie od akustyka, obsługującego echosondę, i zimnej krwi jego dowódcy zależy, czy nie zacznie się trzecia wojna światowa.

WIND RIVER. NA PRZEKLĘTEJ ZIEMI ★★★
film krym., USA/Wlk. Brytania/Francja 2017, reż. Taylor Sheridan, wyk. Jeremy Renner, Elizabeth Olsen, Gil Birmingham
22:45 | **ale kino+ hd**
Wyróżniona w Cannes opowieść o myśliwym, który w indiańskim rezerwacie znajduje ciało zamordowanej dziewczyny. Aby rozwikłać zagadkę, prowadząca śledztwo agentka FBI potrzebuje wsparcia łowcy.

ŻONA NA NIBY ★★★
komedia, USA 2011, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler, Jennifer Aniston, Nicole Kidman
20:00 | **polsat**
Adam Sandler o obyczajach satyrycznie i jakby półserio: chirurg plastyczny namawia swą lojalną asystentkę, by udawała jego niemal byłą żonę, by w ten sposób uwiarygodnić się przed inną panią.

KONRAD J. ZARĘBSKI

CZWARTEK 18.06

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (196)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Czterdziestolatek
09:15 Ranczo V (7/13)
10:10 Komisarz Alex VI (3)
11:05 Ojciec Mateusz XIV (3)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (768)
13:00 Sprawa dla reportera
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5691)
18:05 Reporterzy (550)
18:25 Akacjowa 38 - serial obyczajowy Hiszpania 2018
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio MŚ (na żywo)

20:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata:** Szwajcaria – Bośnia i Hercegowina (na żywo)
23:35 **Kanał tajemnic (Le canal des secrets)** (**) - film krym. Francja/Belgia 2020 (110 min)
01:25 **63. KFPP w Opolu**
02:30 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
02:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata:** Meksyk – Korea Południowa (na żywo)

TVP2

05:35 M jak miłość
06:25 Dom nadziei
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7588) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:30 Rodzinka.pl (15,16/26) - serial kom. Polska 2011
12:35 Koło fortuny (1863)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (992)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1864)
16:35 Familiada (3043)
17:15 Studio Mistrzostw Świata w Kanadzie, Meksyku i USA (na żywo)
17:50 Piłka nożna: MŚ: Czechy – RPA (na żywo)
20:05 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (10) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Kocham Cię, Polsko!** (2) - quiz Polska 2026
22:55 **Orange Warsaw Festival 2026**
23:30 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
23:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA:** Kanada – Katar (na żywo)
02:30 **Kruk. Szepty słychać po zmroku** (3/6)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (51,52/61) - serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak
09:30 Trudne sprawy XXV (38,39/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XV (20,21/60) - serial fabularno-dok. Polska 2023, wyk. Arkadiusz Krygier
13:41 Dlaczego ja? 32 (16) - serial fabularno-dok.
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5920) - mag. reporterów PL 2026
16:40 Gliniarze XVIII (15,16) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (618) - program publicystyczny

20:00 **Żona na niby (Just Go with It)** (***) - komedia USA 2011, reż. Dennis Dugan, wyk. Adam Sandler, Jennifer Aniston (145 min)
22:25 **Nowożeńcy (Just Married)** (**) - komedia romantyczna USA/Niemcy 2003, reż. Shawn Levy (135 min)
00:40 **Gra dla dwojga (Duplicity)** (**) - thriller USA/Niemcy 2009, reż. Tony Gilroy, wyk. Julia Roberts (160 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8018) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (1/17)
06:50 Kuchenne rewolucje: Łódź – „Antonio" 29 (5) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5750)
11:20 Doradca smaku (17) - mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Prova Gourmet", Toruń XX (12) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Bobowa – Paleta Smaków 29 (2) - reality show Polska 2024
13:40 Ukryta prawda (30,31,21/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (23/50) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi IV (17/48)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8019) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Mariusz Zaniewski
20:50 **Kuchenne rewolucje: Siedliszcze – Bistro 12 31** (2) - reality show
22:00 **Czarna owca** (***) - komediodramat Polska 2021, reż. Aleksander Pietrzak (125 min)
00:05 **Wieczór gier (Game Night)** (***) - komedia USA 2018, reż. John Francis Daley, Jonathan Goldstein (135 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami II (13,14/22) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXI (1,3/12)
10:00 Maria z przedmieścia - telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III - serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy (17)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X - serial obycz.
17:00 Kurierzy (18) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (4,5) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Wilcze echa (Le chant du loup)** (****) - thriller Francja 2019, reż. Antonin Baudry, wyk. François Civil, Omar Sy, Reda Kateb (135 min)
22:15 **Jack Strong** (****) - thriller polityczny Polska 2014, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Marcin Dorociński (165 min)
01:00 **Wolni strzelcy (Freelancers)** (**) - dramat krym. USA 2012, reż. Jessy Terrero, wyk. 50 Cent (115 min)

TVN7

05:20 Ten moment (19/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (23,24,25/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (41,9,10/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (10/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (13/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (2/60) - telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Ukryta prawda (2/40) - serial fab.-dok. Polska 2024
20:00 **Mayday** (*) - komedia Polska 2000, reż. Sam Akina, wyk. Piotr Adamczyk, Adam Woronowicz, Anna Dereszowska (145 min)
22:25 **Księgowy (The Accountant)** (***) - film sens. USA 2016, reż. Gavin O'Connor (155 min)
01:00 **Przychodzi facet do lekarza (Supercondriaque)** (***) - komedia Francja/Belgia 2014, reż. Dany Boon, wyk. Dany Boon (140 min)

MEZZO

11:25 Midori, Niemiecka Orkiestra Symfoniczna w Berlinie, Marie Jacquot: Fung, Dvořák, Beach
13:05 Intermezzo
13:30 Xiaogang Ye: Sen czerwonego pawilonu: Chiński Balet Narodowy - balet Chiny 2024, reż. Patrick Lauze
15:20 Intermezzo
15:45 Przedstawienie o duszy i ciele - muzyka klasyczna
17:20 Intermezzo
17:35 Haendel: Triumf czasu i rozczarowania – Giovanni Antonini - muzyka klasyczna
20:30 Théo Croker – Jazz en tête Clermont-Ferrand 2025
21:20 Emile Parisien Quintet i Theo Croker - koncert
22:40 Bach: Krótkie Msze – Ensemble Pygmalion, Raphaël Pichon - muzyka klas.

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź III
09:20 Bing IV (3,4/27)
09:35 Basia II (26)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:25 Spidey i superkumple II
11:25 Gus. Mały – wielki rycerz (17,18/52) - serial anim.
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (15/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (8,11/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Marta mówi!
17:35 Superkoty (26)
18:00 Blue II (19,20/52)
18:15 Bing IV (3,4/27)
18:45 Masza i niedźwiedź III
19:00 Kacze opowieści (52)
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (4)
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Batalion Donbas - dramat wojenny Ukraina 2019

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (49,50/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (23,24) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (48,49)
13:55 Trudne sprawy XXVII (52,53,54) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (13) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (70) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (14) - serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (23,24/52) - serial krym. Polska 2025
21:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (12) - serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (12)
23:00 Babylon A.D. - film s.f. Wlk. Brytania/F/USA 2008

METRO

07:35 Tajemnice miłości (13/68) - serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (19,20/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (62/67)
13:30 Brzydula (3,4)
14:35 Kiedy ktoś kocha bardziej (1/13) - serial obycz.
15:45 The Floor (17, 18)
17:00 Fani czterech kółek XVII (2/20) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI - serial obycz. Polska 2014
19:00 Kartoteka XI - serial fabularno-dok. Polska 2016
21:05 Kryminalni (9,10) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 Kuba Wojewódzki (4) - talk-show Polska 2025
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (4/12)
01:30 Szpital (15/72)

CZWARTEK 18.06

STOPKLATKA

08:30 **Wojciech Cejrowski – boso przez świat**
08:55 **Robert Makłowicz** (123, 153) - magazyn
10:40 **Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś** (8)
10:55 **Górski lekarz XVIII** (6,7/8) - serial obycz.
13:00 **Katastrofy w przestworzach VII** (5,5,2/8) - serial dok.
16:00 **MacGyver III** (12,13/20)
18:00 **Wojny magazynowe: Kanada II** (5,6/12) - serial dok. Kanada 2015
19:10 **Aukcja w ciemno** (14,15/21) - serial dok.
20:00 ★★★ **Ognisty podmuch (Backdraft)** - film sensacyjny USA 1991, reż. Ron Howard, Todd Hallowell, wyk. Kurt Russell, William Baldwin, Robert De Niro (170 min)
22:50 ★★★★ **Zaginiona dziewczyna (Gone Girl)** - thriller USA 2014, reż. David Fincher, wyk. Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris, Tyler Perry (185 min)
01:55 ★★★★★ **Ziemia obiecana** - dramat obycz. PL 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski (230 min)

ALE KINO+

09:15 **Wolna krowa** - film krótkom. PL 23 (45 min)
10:00 **Patience** (3,4/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
12:05 **Vera II** (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2012
14:00 ★★★ **Konwój (Convoy)** - komediodramat USA/Wlk. Bryt. 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson (145 min)
16:25 ★★★ **Między światami (Rabbit Hole)** - dramat obycz. USA 2010, reż. John Cameron Mitchell, wyk. Nicole Kidman, Aaron Eckhart (110 min)
18:15 **Vera III** (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:10 ★★★★ **20000 gatunków pszczół (20.000 especies de abejas)** - dramat obycz. Hiszpania 2023, reż. Estibaliz Urresola Solaguren, wyk. Sofía Otero (155 min)
22:45 ★★★ **Wind River. Na przeklętej ziemi (Wind River)** - film krym. USA/Wlk. Brytania/Francja 2017 (130 min)
00:55 ★★★ **Dream Scenario** - komedia USA/Kanada 2023, reż. Kristoffer Borgli (115 min)

TVP KULTURA

08:30 **Klub profesora Tutki** (11) - serial obycz.
09:00 **Podróż za jeden uśmiech** - serial przyg.
10:15 ★★ **Syzyfowe prace** - film obyczajowy Polska 2000 (110 min)
12:05 **Zezem** - serial kom.
12:35 **Reżyserzy VII** (2)
13:30 **Kariera Nikodema Dyzmy** (4/7)
14:35 ★★★ **Dwa księżyce** - film obycz. Polska 1994, reż. Andrzej Barański, wyk. Artur Barciś (145 min)
17:00 **Podróż za jeden uśmiech** (5)
18:15 **Dzień, w którym umarła gwiazda rocka**
18:55 **Pan wzywał, Milordzie? III** (2/7)
20:00 **Wstęp do filmu** (592)
20:05 ★★★★ **Bez znieczulenia** - dramat psychologiczny Francja/PL 1978, reż. Andrzej Wajda (125 min)
22:10 **Ronnie Wood – portret artysty**
23:35 ★★★ **Biała odwaga** - dramat woj. PL 2024, reż. Marcin Koszałka (125 min)
01:40 ★★★★ **Pod Mocnym Aniołem** - dramat obycz. Węgry/PL 2014, reż. Wojciech Smarzowski (120 min)

HBO

08:10 ★★★ **Eddie zwany Orłem** - film biograficzny Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2016, reż. Dexter Fletcher (105 min)
09:55 ★★★ **Światełko w tunelu** - komediodramat USA 2024 (115 min)
11:50 ★★ **Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1** - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (120 min)
13:50 ★★★★ **Le Mans '66** - film biograficzny USA 2019, reż. James Mangold (150 min)
16:20 ★★★ **Pewny kandydat. Jak nie zostać prezydentem** - film biograficzny USA/Kanada 2018, reż. Jason Reitman (115 min)
18:15 ★★★★ **Król rozrywki** - film biograficzny USA/Chiny 2017, reż. Michael Gracey (105 min)
20:00 ★★★★ **Lombard** - dramat obycz. USA 2024, reż. Robert Enriquez, Deborah Puette (95 min)
21:35 **Drzewa milczą**
23:05 **USA kontra reszta świata: Cztery lata z kadrą narodową** (3)
00:10 **Apolonia, Apolonia** - film dok. Dania/Polska/Francja 2022

CANAL+ PREMIUM

09:35 **Miss mokrego podkoszulka** - komedia Polska 2002 (55 min)
10:30 ★★★★ **Jutro będzie nasze** - komediodramat Włochy 2023 (115 min)
12:25 **Łapu-Capu** (144)
12:30 ★★★ **LARP. Miłość, trolle i inne questy** - komedia Polska 2025 (95 min)
14:05 **To nie jest zagadka kryminalna** (4)
15:00 **Ostatni bój. Legenda 300 Spartan** - film dok.
15:55 ★★ **Zgred** - dramat obycz. Polska 2025, reż. Fadi Chakkour (85 min)
17:20 **Hollywood Buzz** (3)
17:45 **Łapu-Capu** (145)
17:50 ★★★ **Holiday** - komedia romantyczna USA 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz (130 min)
20:00 ★★ **Jeszcze jeden strzał** - thriller Wlk. Brytania/USA 2024 (100 min)
21:40 ★★★ **Bridget Jones: Szalejąc za facetem** - komediodramat Wlk. Bryt./F/USA 25 (120 min)
23:40 ★★ **Potępiony** - film sens. USA 2007, reż. Scott Wiper (110 min)
01:30 **David Bowie: ostatni akt** - film dok.

KINO POLSKA

07:30 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (7/8) - serial dokumentalny Polska 2022
08:00 Żegnaj, Ameryko! - komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte
09:50 Basia sama w domu - komedia Polska 2021, reż. Marek Rębacz, wyk. Magdalena Zaborniak, Jakub Kucner, Paweł Burczyk, Lech Dyblik
11:50 Papierowe małżeństwo - komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Joanna Trzepiecińska, Gary Kemp
13:45 Noce i dnie (1, 2) - dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Jerzy Bińczycki, Emir Buczacki
17:50 Pogranicze w ogniu (17,18) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Lokatorka - dramat krym. Polska 2021, reż. Michał Otłowski, wyk. Irena Melcer, Sławomira Łozińska, Barbara Jonak, Krzysztof Stroiński
22:30 Kamerdyner - dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański, Marianna Zydek
01:35 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin III (4/7)
08:30 Przyjaciółki XXV (5,6)
10:25 Świat według Kiepskich
13:45 Mój przyjaciel szpieg - komedia sensacyjna USA/Kanada 2020, reż. Peter Segal
15:55 Klik: i robisz, co chcesz - komedia USA 2006
18:15 Kolory ognia - film hist. Francja/Belgia 2022
21:00 Szczęścia chodzą parami - komedia Polska 2022, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Weronika Książkiewicz
23:05 Bad Boys For Life - film sensacyjny USA 2020

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (11,12/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz II (1,2/6) - serial krym.
13:10 Poirot VII (2/2) - serial krym. Wlk. Brytania 2000
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher (13,1/13)
17:50 Panna Scarlet i komisarz II (3,4/6) - serial krym.
20:00 Za linią wroga - film sensacyjny USA 2001
22:10 Mechanik: Prawo zemsty - film sens. USA 2011
00:05 Strażnik czasu - film s.f. USA/Jap. 1994, reż. Peter Hyams, wyk. Jean-Claude Van Damme

WARNER TV

09:30 Bajer z Bel-Air IV
10:30 Prawo Agaty (14)
11:25 Pełna chata VII (3,4/24)
12:30 J.A.G. IX (21,22/23)
14:20 Bajer z Bel-Air IV
16:20 Pełna chata VII
18:20 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
19:55 Facet z ogłoszenia - komedia romantyczna USA 2005, reż. Gary David Goldberg
22:00 Poltergeist (Duch) - horror USA 1982
00:15 Cela - horror USA/Niemcy 00, reż. Tarsem Singh

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (4,2/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXII - serial dok.
10:30 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Żony ze Stepford - film s.f. USA 2004
13:00 Czarodziejki II (5,6/22)
15:00 Krokodyl Dundee - komedia Australia 1986
17:05 Polowanie na »Czerwony Październik« - film sens. USA 1989, reż. John McTiernan, wyk. Sean Connery
20:00 xXx: Reaktywacja - film sensacyjny USA 2017
22:20 Ciche miejsce - horror USA 2018, reż. John Krasinski

CINEMAX

10:20 Ricky Bobby: Demon prędkości - komedia USA 2006
12:10 Transformers III - film s.f. USA 2011
14:45 Najdzielniejsza - dramat obyczajowy Francja 2025
16:25 Duma i uprzedzenie - musical Wlk. Brytania/USA/Indie/Francja 2004
18:15 Nic do oclenia - komedia Francja/Belgia 2010
20:00 Fargo III (1,2/10) - serial kryminalny USA 2017
22:00 Pewnego razu... w Hollywood - komediodramat USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019

ROMANCE TV

08:30 Stadnina w Piber (7/13)
09:30 Górski lekarz (4/8)
10:30 Rosamunde Pilcher: Miłość jest nieobliczalna - romans Niemcy/Austria 2022
12:25 Zakochana w Panu Niani - komedia romant. USA 2022
14:15 Hotel Barcelona - film obycz. Niemcy/Hiszpania 2023
18:00 Stadnina w Piber (8/13)
19:00 Górski lekarz (5/8)
20:00 Inga Lindström: Śmiertelny wróg - film obycz. Niemcy 2024, reż. Julia Peters
21:55 Toni – akuszer: Klasa dla siebie - komedia Niemcy 2023
23:50 Górski lekarz (5/8)

TVN FABUŁA

09:50 Prawo Agaty II (11)
10:55 Szpital św. Anny III (1)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty II (10)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:00 Po drugiej stronie kamery (5) - serial dok.
17:05 Seriaale Top 5 (25)
17:15 Alvin i wiewiórki III - film animowany USA 2011
19:00 Szpital św. Anny (30)
20:00 Narodziny gwiazdy - melodramat USA 2018, reż. Bradley Cooper, wyk. Lady Gaga
22:55 Imprezowi rodzice - komedia USA 2019

AMC

09:50 Lodowiec, cz. 1 (1/2)
11:55 Lodowiec, cz. 2 (2/2)
13:55 W ciemność. Star Trek - film s.f. USA 2013, reż. J.J. Abrams, wyk. Chris Pine
16:45 Bez przedawnienia - thriller USA 2002, reż. Carl Franklin, wyk. Ashley Judd
18:55 Jedz, módl się, kochaj - melodramat USA 2010, reż. Ryan Murphy, wyk. Julia Roberts, Javier Bardem
22:00 Nikomu ani słowa - thriller USA/Australia/Szwajcaria/Kanada 2001
00:15 Wyspa fantazji - horror USA 2020, reż. Jeff Wadlow

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje (18/22) - serial krym. USA 2022
09:25 Castle VIII (19,20/22)
11:20 MacGyver (3,4/21)
13:10 Agenci NCIS: Hawaje (19,20/22) - serial krym. USA 22
15:05 Agenci NCIS XIX (5,6/21)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (6,7/23)
19:05 Castle VIII (21,22/22)
21:05 Agenci NCIS XX (17/22)
22:00 Agenci NCIS: Hawaje II (6/25) - serial krym. USA 2022
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas II (6,7/23)

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start
09:05 Poirot IV: Pierwsze, drugie... zapnij mi obuwie (3) - film krym. Wlk. Brytania 1992
11:20 Zatraceni w miłości
13:25 Agenci NCIS XVII (3,4/20) - serial krym.
15:10 Lekarze na start
16:45 Poirot V (1/8)
17:50 Poirot: Przegrany gość V (2) - film krym. Wlk. Brytania 1993, reż. John Bruce
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Próba niewinności (4/4)
22:55 Poirot XII (3/4)
00:55 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

07:45 Dzień Dobry TVN (5750) - mag. Polska 2026
11:20 Ugotowani (4, 5) - reality show Polska 2015
13:30 Kuchenne rewolucje (11, 10) - reality show Polska 19
15:35 Jestem z Polski XIV (10,8/18) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (13, 1, 2) - reality show
20:50 Bitwa o gości (3) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XVI (10,18/40) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (1, 2) - real tv Polska 2022

TVN TURBO

08:25 Nic do zgłoszenia III
09:20 Fani czterech kółek XV
10:15 Złomowisko PL VIII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować III (2,3/12) - serial dok.
18:00 Raport Turbo (5004)
18:15 Duda kontra Szafrański VIII (4)
19:00 Mobilni mechanicy (1)
19:45 Zawodowi handlarze
21:15 Z drugiej ręki (8)
22:00 Raport Turbo (5004)
22:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia

BBC FIRST

08:35 Lewis III (3/8)
09:40 Ojciec Brown XII (9/10)
10:40 Śmierć pod palmami XIII
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi V
14:50 Ojciec Brown VI (3/10)
15:50 Lewis III (3/8)
17:00 My Life is Murder (7/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer XIX (1/6) - serial krym.
19:50 Śmierć pod palmami XIII
21:00 Na niebieskich światłach II (6/6) - serial krym.
22:05 Ojciec Brown XIII (9/10)

FX

08:05 Kości II (2/21)
09:00 Z Archiwum X II (7/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (9,10/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (18,19/23)
13:45 Agenci NCIS IX (18,19/24) - serial krym.
15:35 SkyMed (9/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (11,12/25)
18:20 Z Archiwum X II (8/25)
19:15 FBI III (10/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (20,21/23)
22:00 Paradise (6/8)
23:00 Z Archiwum X II (8/25)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży 29 - serial dok.
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VIII
11:31 Usterka XI (23,24)
13:00 Zbudujemy większy dom
14:05 Zbudujemy fajny dom
15:00 Mieszkanie na miarę
17:00 Polowanie na ogród II
18:15 Weekendowa metamorfoza (6, 7) - reality show
20:05 Dorota was urządzi III (4,5/13) - serial dok.
21:35 Będzie pięknie (6/8)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:30 Mistrzowie ceramiki (3)
09:30 Niezwykłe hotele bez tajemnic VI (5,6/8)
11:30 Wielkie amerykańskie wypieki (7, 8) - pr. rozrywkowy
13:20 Cała prawda o stresie
14:25 ADHD: zrozumieć dziecko
15:25 Zapraszam do stołu
17:45 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
18:50 Mistrzowie ceramiki (4)
19:45 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - pr. rozrywkowy
21:00 Cała prawda o stresie
22:00 Słońce, wakacje i operacje (1) - film dokumentalny
23:05 Wstydliwe choroby

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół III (2/24)
08:55 Przyjaciele III
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (10,11,12,13,14,15/23) - serial kom. USA 2009
14:30 Dwóch i pół III (3,4,5,6/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele IV (2,3,4,5, 6,7/24) - serial kom. USA 1997
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (16,17,18,19,20,21/23)
22:00 The Office PL IV (5,6/12) - serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (7, 8)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex (9)
09:25 Rodzinka.pl IV (12/26)
10:00 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VII (9,10/13)
12:35 Komisarz Alex (10) - serial krym. Polska 2012
13:30 Ojciec Mateusz 29 (3,4)
15:35 Komisarz Alex (11) - serial krym. Polska 2012
16:25 Na sygnale (12,13)
17:35 Ranczo VII (11,12/13)
19:30 Ojciec Mateusz 29 (5,8) - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VII (13,1) - serial komediowy Polska 2013
23:25 Ojciec Mateusz 29 (6)
01:20 Pitbull (11) - serial sens.

CANAL+ KUCHNIA

11:35 Włoskie życie Sophie Grigson (8,9) - serial dok.
12:30 Comfort Food (17,18)
13:25 m jak mięso (7, 8)
14:25 ABC gotowania
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson II (1,2) - serial dok.
15:45 Luke Nguyen w Indiach
16:15 Azjatycka kuchnia Evy Pau
16:40 Gotuj taniej z Jamiem (6)
17:35 Jamie Oliver (5)
18:30 Azjatycka kuchnia Evy Pau
18:55 m jak mięso
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Kolacja z Gavinem Rossdale'em (6)

CANAL+ DOMO

08:30 Tomasz Pągowski
09:00 Patent na zieleń (3,4)
09:55 Ucieczka na wieś XXV
10:55 Wielkie projekty: Australia X (11) - serial dok.
11:55 Generalna odbudowa II
12:50 Gardeners' World (22)
14:05 Cudotwórcy VII (16)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Daleko od miasta XIV
16:50 Gardeners' World (25)
18:00 Ucieczka na wieś XXV
18:55 Wielkie projekty.
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy VII (17)
22:00 Monty Don – brytyjskie ogrody - serial dok.

PLANETE+

13:50 Krajobrazy świata (4/12)
14:50 Piesze wędrówki po świecie II (3) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VII (1/7) - serial dok.
16:55 360° – świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (29,30)
18:45 Zaginione światy
19:45 Jak Normanowie podbili Irlandię (2/2) - serial dok.
20:50 Ravensbrück. Ostatni świadkowie - film dok.
22:00 Premiera: 1979 – rok islamskiej rewolucji (1/2) - serial dok. Wlk. Bryt. 2022

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski VI (7/11)
11:00 Przetrwać nad Jukonem II (12/16) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVI
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita (8,9/10) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI
17:00 Nic do zgłoszenia IV
18:00 Bracia Collins biorą się do roboty (1) - pr. rozrywkowy
19:00 Nagi instynkt przetrwania XI (8/12) - serial dok.
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (1)
23:00 Akta ekspedycji II (4)
00:00 Od samochodu do domu

TVP HISTORIA

11:50 Podziemne Włochy (3/8)
12:55 Złote Jabłko (1) - dramat obyczajowy Polska 2022
14:00 Królowie (39)
14:35 Czterdziestolatek (3)
15:35 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru (13)
18:40 Encyklopedia II wojny światowej: Eben Emael (72)
19:15 Flesz historii (766)
19:40 Królowie (78)
20:15 Ekstradycja III (7/10)
21:15 Mordercza historia (3/6)
22:10 Murowanica i jej pierwszy gospodarz - film dok.
23:15 Sensacje XX wieku

HISTORY

08:50 Starożytni kosmici XVI
09:50 Gwiazdy lombardu XII
10:20 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
11:15 Jak to wyjaśnić V (17)
12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skute lodem III (5/10) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (2/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze (2/13) - serial dok.
18:10 Starożytni kosmici
21:00 Klątwa Wyspy Dębów
22:00 Wojny magazynowe XVII

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Tajemnice wojennych wraków (2/8) - serial dok.
15:00 Strzegąc granic IX
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (6/8) - serial dok.
17:00 Zatopione grobowce Nilu
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
19:00 Złoto Hitlera (2/4)
20:00 Katastrofa w przestworzach XX (5/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Inżynieria po katastrofie (5/6) - serial dok.
22:00 Jak oni to zbudowali? II (7) - serial dok. Wlk. Bryt. 2021

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XX (17,10/95) - serial dok.
12:00 Apokalipsa – II wojna światowa (2/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XX (12,1) - serial dok.
14:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie III (29)
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii
23:00 Stalowa bestia Hitlera - film dok. Francja 2017

BBC EARTH

12:15 Najpiękniejsze trasy spacerowe - serial dok.
13:15 Serengeti III (3/6)
14:25 W okowach mrozu II
15:25 Życie na pustkowiu
16:25 Układ Słoneczny (4/5)
17:40 Siedem światów, jedna planeta: kulisy - film dok.
18:45 Malownicze trasy kolejowe (4/6) - serial dok.
19:45 Nadchodzi powódź
20:55 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
21:55 W okowach mrozu II - serial dok. USA 2014
22:55 Zdrowa zmiana II (5,6)

POLSAT VIASAT HISTORY

10:00 W poszukiwaniu biblijnej prawdy - serial dok.
11:05 II wojna światowa: cena imperium (5/13) - serial dok.
12:10 Podziemna armia (3)
13:15 Zaginione mumie Inków
14:25 Świta Hitlera (3,4/6)
16:45 W poszukiwaniu biblijnej prawdy - serial dok.
17:55 II wojna światowa: cena imperium (5/13) - serial dok.
19:00 Podziemna armia (3)
20:00 Wielkie konflikty: powstania i upadki cywilizacji
21:00 Pracując dla wroga
22:05 Sekrety Watykanu: papież i diabeł - serial dok.

szyfropanorama

w grze w klasy	miasto w Nigerii / ludożerca		rusałka …, motyl / rudobrązowy		pisze do adresata	dzienni-karka		cieśnina Oceanu Spokojnego / Cezary Cezary z serialu			słony ser / ochotniczy oddział wojska		zwrotka w pieśni	wiara w istnie-nie Boga		niewielka rezy-dencja magnacka		perski instru-ment				
								wskazu-jący u dłoni						górzysta kraina w Grecji									
z jej liści sizal						robot-nicza klasa społeczna													port w Chor-wacji				
koro-mysło / marka do gry								solidny garnek						dla pie-churów / wstęgowy minerał									
1						pokrywy rogowe palców sarny						… Arciuch							20				
niewiele potrafi zauważyć	17			imię Stwosza, rzeźbia-rza				spec od ochrony środo-wiska								ofiaro-dawca			8				
14	20	10		… Debussy, kompo-zytor		przed kinową widownią						patron od zgub	rzeka w płn. Włoszech				7	14	20				
	21	20	3			agent z trylogii „Matrix”		miasto w Płn. Francji		mocne włókno z agawy	nowo-czesny z klima-tyzacją				5	23	20	16					
część osprzętu jachtu	rząd ptaków wodnych	12		21	Kaszubski Park Etnogra-ficzny								stolica Samoa		3		17						
23	3	20	14	20	dawniej: znaczki pocztowe						arena walki judoków		20	4	20	15	19						
szewskie lub kra-wieckie	9	2	12	9	14	19	wykop na drodze					5	10		4	5	3	20					
10	16	22	24	8		4	16				imię Dyzmy	3	19	23	5	8	18	15					
front	7	czasem zapiera	8	18	11	13	… Gruchała, flore-cistka	2		21	6	19	20		16	20	4	7					

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Rozwiązanie krzyżówki

2	12	24	6	23	20		10	5	
20	3	14	19	18	21	2	23	9	

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną.
Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.
W niej każdej liczbie odpowiada inna litera.
„Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-24).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 5 czerwca:
ŚLADAMI STASIA I NEL

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

wyborcza

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 12 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Beata Żurek**

Podhale czeka rewolucja

Kończy się era psich łańcuchów

• **Zakaz trzymania psa na łańcuchu. Od kiedy mogą wejść nowe przepisy?** FOT. PAUL PRESCOTT/ SHUTTERSTOCK

Za rok widok psa przywiązanego do budy może kosztować właściciela nawet 5 tys. zł. Nowe przepisy wywołują na Podhalu gorącą dyskusję.

Piotr Starmach

Ciche Górne, niewielka wieś na Podhalu, w niczym nie przypomina pobliskich kurortów turystycznych. Nie ma tu apartamentowców, luksusowych hoteli ani tłumów spacerujących po ulicach. Przez miejscowość prowadzi lokalna droga, ruch jest niewielki, a psy swobodnie przechodzą z jednej strony jezdni na drugą, przyzwyczajone do tego, że samochody pojawiają się tu znacznie rzadziej niż w Zakopanem czy Białce Tatrzańskiej.

Przywiązane do łańcucha na całe życie

W oczy rzucają się za to gospodarstwa, drewniane stodoły i mieszkańcy pracujący w polu. Równie często jak przydomowe zagrody można tu zobaczyć psy na łańcuchach. Czasem jest to duży owczarek, przywiązany do zadbanej budy. Innym razem niewielki kundel, przypięty ciężkim, krowim łańcuchem do drzwi starej stodoły.

– Tak było od zawsze i nikt nie robił z tego problemu. Pies musi pilnować obejścia. Gdyby chodził luzem, biegałby po całej wsi. Tutaj wiele domów stoi tuż przy drodze, często nie ma miejsca na ogrodzenie ani duży wybieg. Jak pies ucieknie, może kogoś przestraszyć, ugryźć albo sam zginąć pod samochodem – mówi nam jeden z mieszkańców Cichego Górnego.

Podobne argumenty można usłyszeć w wielu wsiach na Podhalu. Mimo zmieniających się przepisów i rosnącej świadomości społecznej psy na łańcuchach nadal są tu częstym zjawiskiem. W wielu gospodarstwach zwierzęta przez całe życie poruszają się jedynie w promieniu kilku metrów od budy. „Skala tego zjawiska jest ogromna" – przyznaje w rozmowie z „Wyborczą" Beata Czerska z Tatrzańskiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami.

– Przez lata prowadziliśmy wiele interwencji. Popieraliśmy też inicjatywy, zmierzające do zakazu trzymania psów na łańcuchach. Bardzo często spotykaliśmy się z sytuacjami, gdy łańcuch był źle zamocowany albo skręcony. Powinien być wyposażony w specjalny krętlik, który zapobiega plątaniu. Bez niego pies praktycznie nie może się poruszać. Wielokrotnie zdarzało się, że musieliśmy odplątywać zwierzęta, bo właściciel nawet nie zauważył, że pies od wielu godzin nie jest w stanie dojść do budy czy miski z wodą – mówi Beata Czerska.

Sejm przyjął ustawę łańcuchową

Historie o psach przywiązanych do bud, stodół czy drzew obrońcy zwierząt zbierają na Podhalu od lat. Wkrótce takie widoki mają jednak zniknąć. Po wieloletnich sporach politycznych Sejm przyjął tzw. ustawę łańcuchową, która zakazuje stałego trzymania psów na uwięzi. Oznacza to koniec przywiązywania zwierząt do łańcucha.

Droga do nowych przepisów była długa. Pod koniec 2025 roku ustawę zawetował prezydent Karol Nawrocki. Tłumaczył wtedy, że część zapisów, między innymi dotyczących wielkości kojców, może być trudna do spełnienia dla mieszkańców wsi i właścicieli gospodarstw. Po kilku miesiącach prac przygotowano jednak nową wersję przepisów, która ostatecznie przeszła przez parlament.

Kiedy zmiany wejdą w życie? Nie od razu. Właściciele psów dostaną 12 miesięcy będziemy mogli powiedzieć, że był to krok w stronę poprawy warunków życia zwierząt, a nie tylko zmiana przepisów na papierze – mówi Czerska.

Sęk w tym, że pozbycie się łańcucha wcale może nie rozwiązać wszystkich problemów: – Pies potrzebuje nie tylko schronienia i jedzenia. Potrzebuje kontaktu z człowiekiem, spacerów, czystej wody i opieki weterynaryjnej. Zdarza się, że ludzie budują kojce, przypominające bardziej klatki niż miejsce do życia. Trzeba uważać, żeby nie zamienić jednego problemu na drugi – zaznacza obrończyni zwierząt.

Tymczasem nowe przepisy już teraz budzą spore emocje. Część osób przekonuje, że ich wdrożenie nie będzie łatwe. Dotyczy to m.in. pasterzy i bacówek rozsianych w Karpatach.

„Kto będzie pilnować bacówki?"

– Psy pasterskie chodzą z nami luzem i pilnują owiec. Problem dotyczy tych zwierząt, które zostają przy bacówce. Kiedy juhasi wychodzą z owcami na hale, taki pies zostaje pilnować bacówki i sprzętu. Jeśli nie będzie można go przywiązać, to trzeba będzie budować kojce. Tylko wtedy pojawia się pytanie: jak taki pies ma pilnować bacówki, skoro będzie zamknięty za ogrodzeniem? – zastanawia się Wojciech Komperda, baca z Pienin.

Nowe przepisy nie wszystkim się podobają. W wielu wsiach stoją stare gospodarstwa, gdzie domy i stodoły zbudowano tuż przy drodze. Często brakuje tam miejsca na budowę dużego kojca czy wybiegu. Problemem mogą być także koszty. Dla części starszych i mniej zamożnych mieszkańców wydatek rzędu kilku tysięcy złotych może okazać się dużym obciążeniem. Pojawiają się również inne obawy. Niektórzy mieszkańcy przewidują, że część właścicieli nie będzie chciała inwestować w ogrodzenia czy kojce. Zamiast tego po prostu odwiążą psy. Jeśli zwierzęta nie będą miały odpowiednio zabezpieczonego miejsca do przebywania, mogą zacząć wychodzić na drogi i błąkać się po okolicy. To z kolei rodzi pytania o bezpieczeństwo zarówno samych psów, jak i ludzi. – Pies nie powinien być całe życie na krótkim łańcuchu, ale nie powinien też bez kontroli biegać po drogach i stwarzać zagrożenia dla innych – zaznacza Tadeusz, rowerzysta z Nowego Targu.

I relacjonuje: – Sam byłem świadkiem, jak psy wybiegały na jezdnię i atakowały przejeżdżających rowerzystów. Najczęściej kończyło się na pogryzionych butach, ale bywają też sytuacje znacznie groźniejsze. Uciekając przed psem, można wjechać pod samochód, a poważne pogryzienie może skończyć się trwałym urazem.

Obrońcy zwierząt przekonują: „Nie ma obowiązku posiadania psa"

Choć psy na łańcuchach wciąż można spotkać w wielu podhalańskich wsiach, sytuacja powoli się zmienia. Osoby zajmujące się ochroną zwierząt zwracają uwagę, że górale mają dziś większą świadomość niż jeszcze kilkanaście lat temu. Pomaga edukacja, zmiana pokoleniowa i działalność organizacji społecznych. Coraz częściej na los zwierząt uwagę zwracają także turyści, którzy zgłaszają przypadki zaniedbań.

To jednak nie oznacza końca problemu. Społecznicy podkreślają, że zmiana wieloletnich przyzwyczajeń nie nastąpi z dnia na dzień.

– Nikt nie ma obowiązku posiadania psa. Jeżeli ktoś uważa, że jedynym sposobem utrzymywania zwierzęcia jest przypięcie go przez całe życie do łańcucha, to może powinien zastanowić się, czy w ogóle potrzebuje psa. Dzisiaj są kamery, monitoring i inne sposoby zabezpieczenia posesji. Zwierzę nie powinno całe życie płacić za ludzką wygodę – przekonuje Beata Czerska.

Za złamanie nowych przepisów będą groziły kary. Właściciele, którzy mimo zakazu nadal będą trzymać psy na łańcuchach, mogą zapłacić nawet 5 tys. zł grzywny. Jeżeli jednak warunki, w jakich przetrzymywane jest zwierzę, zostaną uznane za formę znęcania się, sprawa może trafić do sądu. W takich przypadkach grozi już nie tylko kara finansowa, ale również ograniczenie wolności, a nawet więzienie. ●

Jeżeli ktoś uważa, że jedynym sposobem utrzymywania zwierzęcia jest przypięcie go przez całe życie do łańcucha, to może powinien zastanowić się, czy w ogóle potrzebuje psa. Zwierzę nie powinno całe życie płacić za ludzką wygodę

BEATA CZERSKA
z Tatrzańskiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami

eprasa.pl 87a5ae6880

Warmia i Mazury

Gminy chcą rosnąć kosztem Olsztyna

Sąsiednie gminy chcą pomieścić ponad 50 tys. nowych mieszkańców. Wiadomo, że będą ich przyciągać kosztem Olsztyna.

Tomasz Kurs

• **Obszary granicy Olsztyna i gminy Stawiguda** FOT. ARKADIUSZ STANKIEWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gminy wokół Olsztyna stawiają na rozwój, a zadanie mają tym łatwiejsze, że oferują inwestorom – indywidualnym albo deweloperom – tańsze niż w mieście tereny pod zabudowę. Cierpi na tym stolica Warmii i Mazur, która się wyludnia, bo Olsztynianie w poszukiwaniu atrakcyjnych o tańszych gruntów wyprowadzają się z miasta. Działania ościennych gmin pokazują, że nie zamierzają zmieniać tej tendencji i nadal planują przyciągnąć coraz więcej mieszkańców, a więc przede wszystkich kosztem Olsztyna.

Skąd ten wniosek? Z analizy planów ogólnych.

Dywity przygotowują tereny dla dziesiątek tysięcy ludzi

Plan ogólny to nowy, obowiązkowy dokument planistyczny, który muszą wkrótce przyjąć wszystkie gminy w Polsce. Jest kluczowy dla każdego właściciela nieruchomości, bo wskazuje, w jakim miejscu i co można w nadchodzących latach budować, jakie mogą być funkcje obiektów, które na poszczególnych terenach powstaną – czy ma to być mieszkaniówka, usługi czy zieleń, oraz jakie są maksymalnie dopuszczalne gabaryty budynków.

Olsztyn plan ogólny już uchwalił. Pisaliśmy o nim więcej tutaj.

Ustawa nakazuje, aby przy tworzeniu planów ogólnych gminy oszacowały na podstawie danych demograficznych, dla ilu nowych mieszkańców trzeba przygotować tereny pod zabudowę mieszkaniową.

Autorzy dokumentu dla Olsztyna przewidują, że do 2044 roku takich nowych mieszkańców może być przeszło 37 tys., w związku z czym nowymi planami zagospodarowania należy objąć jeszcze tereny dla 11,7 tys. nowych mieszkańców.

Choć planowanie zabudowy dla 37 tys. osób może wskazywać na duży rozmach inwestycji mieszkaniowych, to wcale nie oznacza, że realizacja tego planu jest pewna. Bo okazuje się, że sąsiednie gminy, które także pracują nad swoimi planami, wcale nie pozostają w tyle. Przeciwnie. Chcą przeznaczyć po zabudowę tereny, które pozwolą na zamieszkanie na nich dziesiątek tysięcy ludzi.

Na przykład Dywity wskazują na zapotrzebowanie nowej zabudowy dla 4,3 tys. osób. Gmina przeprowadziła analizę „chłonności terenów niezabudowanych" i okazało się, że same tylko obowiązujące i procedowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy już teraz mają łączną chłonność na poziomie 30,5 tys. osób. To więc przeszło 700 proc. więcej niż zapotrzebowanie. Pokazuje to, jak bardzo gmina ta nastawiła się na oferowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową – zwłaszcza w pobliżu granicy z Olsztynem – licząc na przyciągnięcie nowych mieszkańców.

Stawiguda znalazła własny pomysł na dodatkową zabudowę

Dywity nie są tu jednak wyjątkiem. W Stawigudzie szykowany plan ogólny także jest bardzo ambitny. Choć wskaźniki demograficzne mówią, że ta prężnie rozwijająca się gmina potrzebuje nowych terenów mieszkalnych dla 9 tys. osób, to w dokumencie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową ustaliła na dużo wyższym poziomie. Władze gminy ten wskaźnik podniosły do 22 tys. osób.

Władze Stawigudy zdecydowały się tu na wybieg i zastosowały przepis umożliwiający odwołanie się do strategii rozwoju gminy. Dzięki zapisom tej strategii, wskaźnik można było zwiększyć ponaddwukrotnie.

To posunięcie sprawiło, że dotychczasowe i planowane zasoby terenów budowlanych mieszczą się teraz w dopuszczalnym ustawowo limicie. Gmina może więc szykować kolejne tereny pod zabudowę, przyciągając nowych mieszkańców. Także w przypadku Stawigudy, podobnie jak w Dywitach, to tereny w pobliżu Olsztyna mają być zachętą dla nowych mieszkańców.

Ciążenie w stronę Olsztyna

Również w gminie Barczewo terenów pod zabudowę będzie znacznie więcej niż wynika z szacunków. W perspektywie 20 lat gmina potrzebuje bowiem miejsca dla 6 891 nowych osób, ale już obecnie tereny dostępne w planach miejscowych i obszarach uzupełnienia zabudowy mogą przyjąć aż 20 035 osób. Chłonność wielokrotnie przewyższa zatem potrzeby. W tym przypadku to 290 proc. zapotrzebowania.

Mapa pokazuje, że środek ciężkości planowanej zabudowy – tereny zaznaczone na czerwono i zielono – także na terenie gminy Barczewo jest przesunięty w pobliże granicy Olsztyna.

Powstaną obszary, które nie są ani wsią, ani miastem, a przeprowadzający się tam ludzie mają zwykle oczekiwania wielkomiejskie. Potem okazuje się, że muszą mieć drugi etat jako kierowca. A gdzie czas dla siebie i rodziny?

PIOTR MIKULSKI-BĄK
znany olsztyński architekt

Nie inaczej jest w Gietrzwałdzie. Gmina postanowiła przygotować miejsce dla większej liczby mieszkańców, niż wynikałoby z zapotrzebowania, które wynosi 2,9 tys. osób. Gmina ta już teraz ma miejsce w planach dla 13 tys. mieszkańców. Dodatkowo powołała się na strategię rozwoju tak, żeby móc wyznaczać nowe tereny pod zabudowę.

W przypadku Jonkowa liczby wyglądają na tym tle skromnie. Zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie 20 lat wyliczono na poziomie 2 920 osób, a gmina już teraz ma tereny pod zabudowę dla 6 tys. osób.

Na razie nie znamy jeszcze planów Purdy.

Z danych tych wynika, że otaczające Olsztyn gminy na papierze posiadają tereny, które będą mogły pomieścić łącznie ponad 50 tys. nowych mieszkańców, podczas gdy potrzeby demograficzne w nadchodzących 20 latach mówią o zaledwie 16-17 tys.

Z tej perspektywy logiczna wydaje się walka gmin obwarzanka olsztyńskiego o jak najlepsze skomunikowanie z miastem. To dlatego Dywity już dziś starają się o poszerzenie al. Wojska Polskiego, Stawiguda cieszy się z poszerzenia drogi wyjazdowej w Olsztyna w kierunku Warszawy, a Jonkowo kibicuje budowie ulicy Nowobałtyckiej. Barczewo na pewno skorzysta natomiast na poszerzeniu drogi krajowej nr 16 z Olsztyna. Samorządy te nastawiają się na szybki rozwój, a kluczem jest dla nich właśnie bliskość stolicy województwa.

Rozwój gmin, problem Olsztyna

Taka strategia będzie miała jednak swoją cenę. – „Będzie tak samo, tylko bardziej", jak mówił Stanisław Lec. Tak naprawdę będzie jeszcze trudniej dojechać do miasta, a problemy będą się piętrzyły. Nie wyburzymy przecież połowy Zatorza, żeby mieszkańcy Dywit mogli łatwiej dojechać do centrum – mówi Piotr Mikulski-Bąk, znany olsztyński architekt. – Trzeba też zastanowić się, czy na planowanych w okolicznych gminach terenach pod zabudowę będą szkoły, place zabaw i cała potrzebna do dobrego życia infrastruktura. Obawiam się, że mieszkańcy tych obszarów i tak będą jeździli do Olsztyna, żeby załatwić prawie każdą podstawową sprawę. Przykład ulokowanego w centrum miasta starostwa powiatowego chyba najlepiej pokazuje, gdzie jest punkt ciężkości. Z jakiegoś powodu ten urząd nie leży ani w Dywitach, ani w Purdzie.

Piotr Gadomski, szef miejskiej rady architektoniczno-urbanistycznej, wyjaśnia, że problemy związane z planami okolicznych gmin były już przedmiotem dyskusji tego gremium. – Będziemy musieli funkcjonować niczym aglomeracja. Nasz plan ogólny dla Olsztyna stara się równoważyć rozwój miasta, a tymczasem dostajemy dodatkowe wektory sił z okolicznych gmin, na które nie mamy wielkiego wpływu – mówi gorzko. – Gminy te ciążą zabudową w kierunku Olsztyna i oczywistym jest to, że będzie to miało wpływ na funkcjonowanie Olsztyna. Dotyczy to takich spraw jak komunikacja i transport, infrastruktura wodno-ściekowa czy edukacja. Z tym wszystkim będziemy się musieli mierzyć, choćby przy okazji porannego szczytu komunikacyjnego.

Mikulski-Bąk mówi wprost, że plany ościennych gmin to „wyszarpywanie dochodów". Ale nie bez powodu toczy się rywalizacja o duże pieniądze. Na terenach przeznaczonych pod nową budowę trzeba będzie budować nowe drogi, kanalizację, wodociągi, których teraz tam brakuje. – Nawet do Osiedla Sterowców trzeba było dociągnąć wodociąg z Olsztyna – przypomina architekt.

I dodaje: – Powstaną obszary, które nie są ani wsią, ani miastem, a przeprowadzający się tam ludzie mają zwykle oczekiwania wielkomiejskie. Potem okazuje się, że muszą mieć drugi etat jako kierowca. A gdzie czas dla siebie i rodziny?

Zapraszamy do dyskusji na temat rozwoju Olsztyna i okolic. Czy idzie on w dobrym kierunku? Czy Olsztyn traci czy korzysta na tym sąsiedztwie? ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34438577

Literówka · Quizy
Sudoku · Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

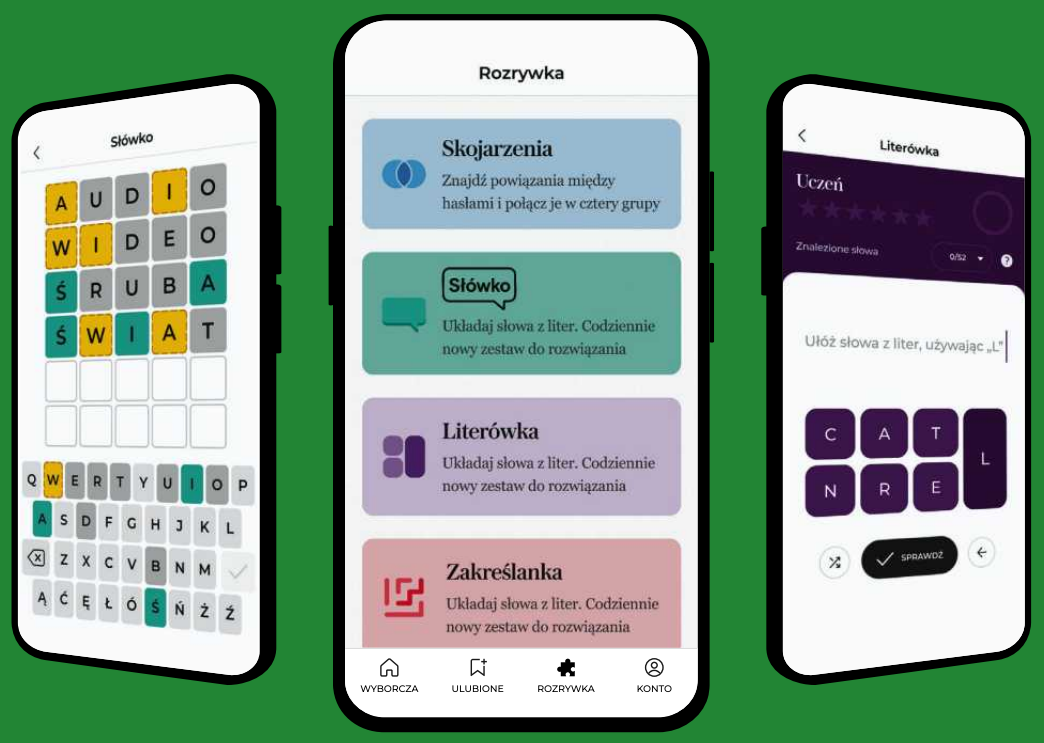
Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play Pobierz w App Store

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Łamigłowki, gry, sudoku, quizy

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

EDEKA center Schwedt
ODER-CENTER
ZAKUPY W SCHWEDT

Oferta obowiązuje od 15 do 20.06.2026 lub do wyczerpania zapasów.

Sosy Knorr
różne rodzaje
1 l = 3,96 €
n.c. = 1,79 €
opak. 250 ml
PROMOCJA 0,99

Coca-Cola, Fanta, Sprite lub Mezzo Mix
różne rodzaje,
1 l = 2,27 €, n.c. = 0,99 €
opak. 330 ml
6 PUSZEK ZA 3,99€
CENA ZA 1 PUSZKĘ NAPOJU 0.67 €
PROMOCJA 0,75 +0,25 € kaucja
PRZY ZAKUPIE 1 SZTUKI

Spee lub Weißer Riese do prania
różne rodzaje
1 pranie = 0,22/ 0,21/0,17 €
opak. na 16/17/20 prań
PROMOCJA 3,49

Kawa Jacobs Krönung
różne rodzaje
1 kg = 14,98 €
n.c. = 10,49 €
opak. 500 g
PROMOCJA 7,49

Krem Milka
różne rodzaje
1 kg = 7,11 €
n.c. = 3,69 €
opak. 350 g
PROMOCJA 2,49

4 OPAK. CHIPSÓW ZA 1,99 €
Chipsy Chipsfrisch
różne rodzaje
1 kg = 12,44/ 9,26 €
n.c. = 2,79 €
opak. 160/215 g
PROMOCJA 1,99

Żelki Trolli
różne rodzaje
1 kg = 5,27 €
n.c. = 1,09 €
opak. 150 g
PROMOCJA 0,79

Wszystkie ceny w euro. n.c. = najniższa cena z ostatnich 30 dni.

EDEKA center · Landgrabenpark 1 · 16303 Schwedt/Oder · godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34437313

eprasa.pl 87a5ae6880

Opole

Organistka Regina żąda prze

Regina Krzywoń ostatniego e-maila do opolskiego biskupa Andrzeja Czai wysłała ponad miesiąc temu, 20 kwietnia. Zaczęła od „Szczęść Boże", a skończyła na oczekiwaniu publicznych i oficjalnych przeprosin.

Magdalena Kozioł

• **Regina i Jarosław Krzywoń walczą o sprawiedliwość w Kościele. On, za poparcie Rafała Trzaskowskiego, nie mógł pełnić posługi Nadzwyczajnego Szafarza Komunii Świętej** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Czy wierzy pani... – zaczynam pytanie, ale nie kończę.

Regina przerywa, intuicja jej podpowiada, jakie ono będzie: – Przecież wiem, że nie przeproszą. Ale napominać ich trzeba.

Siedzimy przy stole w jej domu w Sławicach. To wieś, która w 2017 r. została przyłączona do Opola. Ma ponad 800-letnią historię, wpisane do rejestru zabytki – park dworski i folwark. Jest tu jeszcze kościół pw. św. Jana Nepomucena z 1931 r. Regina grała w nim na organach. Jej mąż Jarosław był szafarzem nadzwyczajnym Komunii Świętej.

Do prezydenckiej kampanii wyborczej. I jego jednego wpisu. Jarosław na prywatnym profilu na FB napisał: „Ta druga tura to w gruncie rzeczy plebiscyt, który da odpowiedź na pytanie, gdzie Polska ma być. Czy tak jak zdecydowali nasi praprzodkowie i sam Bolesław Chrobry, będziemy zakotwiczeni w cywilizacji zachodnio-europejskiej, której dzisiejszą wyrazicielką jest Wspólnota Europejska? Czy pozostaniemy w ruskiej strefie wpływów".

Regina: – I wtedy się zaczęło, zwłaszcza w środowisku kościelnym.

Jarosław czytał pod postem komentarze w stylu: „Polityka mu rozum odebrała". Dostawał wiadomości: „Odpuść propagandę", „To nie wypada, by osoba posługująca w Kościele pisała takie brednie".

Jeden z szafarzy na wspólnej grupie zakomunikował, że milczeć nie może i będzie wnioskował przynajmniej o czasowe zawieszenie Jarosława.

REGINA PROGU KOŚCIOŁA JUŻ NIE PRZEKROCZYŁA

Burza zrobiła się jeszcze większa, kiedy Jarosław opublikował swoje zdjęcie z Rafałem Trzaskowskim. Pięć dni przed głosowaniem na rynku w Kluczborku były tłumy. Biało-czerwonymi flagami machali wyborcy z Olesna, Dobrzenia Wielkiego, Gorzowa Śląskiego, Brzegu, Opola, Kędzierzyna-Koźla, Namysłowa i Kępna. Te zielone z koniczyną, wysoko trzymali działacze PSL.

Kilka dni wcześniej przed kamerami Władysław Kosiniak-Kamysz poparł Rafała Trzaskowskiego. Decyzję w tej sprawie podjął Naczelny Komitet Wykonawczy PSL. Jarosław Krzywoń od pięciu lat jest działaczem tej partii. Aktywnym, do dyskusji zapraszają go media, zwracają się o komentarze.

W Sławicach nie była to tajemnica. Jarosław: – Proboszcz to akceptował. Nikt mu nie zgłaszał, że jest problem z moim zaangażowaniem w PSL-u.

Regina: – Kiedy po mszy ktoś zaczepił męża przed kościołem i pytał o politykę, stanowczo ucinał rozmowę. Dbaliśmy, żeby tych dwóch światów nie łączyć.

Po tym Trzaskowskim jedni go wspierali, inni hejtowali, bo „kandydat KO to przecież lewak". Jarosław w kolejnym poście wyjaśniał: „Będzie lepszym prezydentem niż Nawrocki, którego życiorys jest niejasny". Wtedy przeczytał, że popiera zwolennika aborcji, a katolikowi nie wypada. Nie raz, nie dwa Krzywoń publicznie podkreślał: – Jestem jej przeciwny.

Nie do wszystkich to dotarło, ba, zaczęło przeszkadzać, że działacz PSL rozdaje Jezusa. Rada Parafialna postawiła ultimatum; Jarosław zdejmuje albę, albo rezygnuje z polityki.

Nie zamierzał i klamka zapadła. Regina była oburzona, w czerwcu 2025 r. w pierwszym mailu do biskupa Czai napisała, co o tym myśli: „To jawna dyskryminacja ze względu na poglądy polityczne". I podkreśliła mocno, że oboje nie popierali kandydata, który był za przerywaniem ciąży, ale bardziej byli przeciwko Nawrockiemu.

Regina spogląda na Jarosława i mówi: – Przecież bez legitymacji PSL i tak nie głosowałbyś na niego.

On skinieniem głowy to potwierdza.

Do Sławic przeprowadzili się cztery lata temu. Ks. proboszcza Mateusza Buczmę Jarosław poznał jeszcze w seminarium. Był tam przez rok, ale i wcześniej przez całe świeckie życie stał przy ołtarzu, nadzwyczajnym szafarzem został w wieku 25 lat.

I nagle szok – za post na Fb został ukarany. Regina: – Mateusz stwierdził, że mąż podczas mszy nie może być lektorem, a kiedy grałam na organach, miał też bana na śpiewanie psalmu. Usłyszał, że powinien inaczej zaangażować się w życie parafii i np. kosić trawę. A ja co, zamiast grania miałabym tam toalety sprzątać?

Biskupa poinformowała wprost, że nie może tego unieść. Zrezygnowała, klawiszy organów kościelnych nie dotknęła przez następne pół roku. Zagotowało się w niej tak, że progu kościoła św. Jana Nepomucena też już nie przekroczyła ani razu. A stoi niedaleko ich domu.

KOŚCIÓŁ AGITUJE ZA NAWROCKIM

Niedziela wyborcza, 18 maja. Kończy się msza w parafii Miłosierdzia Bożego w Ostrowie Wielkopolskim, w ławkach sporo wiernych. Przed oczami mają ołtarz z wielkim obrazem Jezusa Miłosiernego, ksiądz życzy im dobrego tygodnia i jeszcze dorzuca od siebie: – Dzisiaj też zadecydujemy, czy opowiemy się za Polską, czy za Niemcami. Pan z wami!

Nabożeństwo było transmitowane online i zrobił się skandal. Raz, że cisza wyborcza, a dwa – jawna i niedozwolona agitacja. Diecezja kaliska zareagowała tak, że przeprowadziła rozmowę z duchownym.

– A do mnie zadzwonił wtedy szafarz z tej parafii – opowiada dominikanin o. Paweł Gużyński. – Poszedł do proboszcza i powiedział mu, że dopóki publicznie nie przeprosi, on zawiesza posługę.

– Jaki był finał? – pytam.

Ojciec Gużyński: – Nie przeprosił.

Tydzień przed drugą turą wyborów na Fb swojej parafii pw. Jana Pawła II w Warszawie ks. Sławomir Abramowski opublikował post: „Okiem proboszcza: głosowanie na aborcjonistę". Straszył w nim ekskomuniką Trzaskowskiego i jego wyborców. Tym ostatnim zalecał spowiedź. Rozniosło się po Polsce. Kuria kazała mu wszystko skasować. W ten sam dzień 400 km dalej, w kościele pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Szczawie, w powiecie limanowskim parafianie dostali wyraźną instrukcję na drugą turę wyborów: „Chrześcijanin może z czystym sumieniem głosować tylko na kandydata, który nie deklaruje sprzeciwu wobec prawa Bożego. Jedynym, który spełnia to kryterium, jest Karol Nawrocki".

Duchowni przestrzegali wiernych: – Pamiętajmy, że w tę ważną dziejową chwilę ważą się losy naszej Ojczyzny i Kościoła w Polsce! Za to, czy i jak zagłosujemy, przyjdzie nam zdać sprawę przed Bogiem w godzinę sądu.

Agitacji było więcej. Powyborczym hitem stał się wałbrzyski poseł PiS Ireneusz Zyska i jego „Narodowa Pielgrzymka Dziękczynna z okazji wyboru Karola Nawrockiego na Prezydenta RP do Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej w Krzeszowie".

O. Gużyński nie wytrzymał i napisał pod jego postem: „Zaoraliście Jasną Górę, a teraz się wzięliście za sanktuarium w Krzeszowie. Kolonizacja miejsc świętych w toku!".

To on od jednego z braci zakonnych dowiedział się o Krzywoniach z opolskich Sławic. Pół roku namawiał ich, by zgodzili się opowiedzieć swoją historię. W lutowym wydaniu miesięcznika „W drodze" wystąpili jako Zuzanna i Henryk Hamakowie.

Regina: – Nie szukaliśmy medialnego rozgłosu.

W piątek, 30 maja przed katedrą w Opolu zebrali się dziennikarze. Do dogrywki Trzaskowski-Nawrocki zostały dwa dni. Marszałek Szymon Ogłaza z KO przekazał dobrą nowinę – na dokończenie remontu świątyni władze regionu przekażą 2 mln zł. Jednogłośnie zdecydował o tym sejmik.

Bp Czaja dziękował za wsparcie: – To mnie cieszy, bo pokazuje, że udało się odpolitycznić taką ważną sprawę. W tych dzisiejszych uwarunkowaniach wiemy, że to nie jest łatwe.

Od jego rzecznika, ks. Joachima Kobieni Regina dostała taką odpowiedź na swoją skargę: „Z kontekstu całej sprawy wynika, że niefortunna była decyzja Pani męża, aby w drugiej turze wyborów prezydenckich poprzeć kandydata, który oficjalnie w wieczór wyborczy po pierwszej turze jawnie opowiedział się za prawem do przerywania ciąży. Zrobienie sobie zdjęcia z tymże kandydatem i umieszczenie go w mediach społecznościowych, postronnego obserwatora socialmediów, mogło prowadzić do konfuzji i zdziwienia, a tym bardziej dla członków Parafialnej Rady Duszpasterskiej czy parafian."

Regina nie wytrzymała i odpisała: „Po tym wszystkim zastanawiam się, dlaczego ta sama argumentacja nie powstrzymała księdza biskupa przed fotografowaniem się na tle remontowanej katedry, z politykami popierającymi kandydaturę Rafała Trzaskowskiego na prezydenta Polski w przededniu ciszy wyborczej?".

Potem wyłapała jeszcze inne wydarzenia: prezydentkę Kędzierzyna – Koźla Sabinę Nowosielską obecną podczas kapłańskiego Emaus i byłą Pierwszą Damę Jolantę Kwaśniewską na spotkaniu w auli oraz na przyjęciu w refektarzu seminarium.

– Kiedy ja w nim byłem, postronne osoby nie miały tam wstępu – przypomina Jarosław.

Krzywoniów kłuje w oczy jeszcze jedno – brak reakcji diecezji na polityczne zaangażowanie jednego z opolskich instruktorów naturalnego planowania rodziny. Na jego profilu aż się roi od Brauna i Mentzena.

– To, co nas spotkało, uważamy za głęboko niesprawiedliwe i nieakceptowalne – mówią choć od tych wydarzeń minął już ponad rok.

Ojciec Gużyński: – Próbowałem w sprawie Krzywoniów dotrzeć do rady parafialnej, księdza i kurii. Nie odpowiedzieli.

Z kurii poszła za to na niego skarga do prowincjała dominikanów. Ojciec Gużyński: – Pytali go, kim ja jestem, czy mam po-

eprasa.pl 87a5ae6880

prosin od biskupa

zwolenie na rozbijanie Kościoła i dlaczego chcę zniszczyć dobrze załatwioną sprawę. Musiałem się tłumaczyć, tekst opublikowałem bez wskazywania konkretnej parafii.

Przez te miesiące rozmów, wzajemnego poznawania się, Krzywoniom dodał odwagi. W lutym, już pod nazwiskiem, zgodzili się na rozmowę z „NTO". Już po publikacji, o tym, co ich spotkało, Regina opisała też w poście na Facebooku.

„JAKBY PRZED KOŚCIOŁEM KTOŚ POSTAWIŁ BRAMKI"

Kościół św. Jana Nepomucena w Opolu-Sławicach dzieli trochę ponad 4 km od kościoła św. Michała Archanioła w Opolu-Półwsi. Tu od września Krzywoniowie zaczęli uczęszczać na nabożeństwa. Zawsze siadali w jednej z pierwszych ławek. Regina zaczęła śpiewać psalmy, a ks. proboszcz Rafał Siekierka dopytywał organistę, kim są ci wierni.

Rozmawiamy przez telefon i od razu zastrzega, że nie stoi w opozycji do proboszcza ze Sławic. – Ale kiedy usłyszałem ich historię, nie chciałem wierzyć w wykluczenie z posługi za działalność w PSL i zdjęcie z Trzaskowskim – przyznaje. – To tak, jakby postawić przed kościołami bramki, które wykryją, kto na kogo głosował i jednych by wpuszczały, a innych nie. A papież Leon XIV mówi, że Kościół ma by otwarty dla wszystkich i ja państwu Krzywoniom drzwi otworzyłem.

I to jeszcze jak otworzył. Brakowało tu szafarza i bez żadnych przeciwwskazań został nim Jarosław. Kuria nie zareagowała, rada parafialna też.

– Odkąd jestem w tej parafii od 12 lat, nie było przypadku, żeby nasza rada analizowała czyjeś sympatie polityczne – mówi proboszcz Siekierka, który jest też pracownikiem Sądu Biskupiego w Opolu. Uważa jednak, że lepiej tej sprawie nie nadawać medialnego rozgłosu, wystarczyłaby rozmowa z biskupem.

Kiedy usłyszałem ich historię, nie chciałem wierzyć w wykluczenie z posługi za działalność w PSL i zdjęcie z Trzaskowskim. A papież Leon XIV mówi, że Kościół ma by otwarty dla wszystkich i ja państwu Krzywoniom drzwi otworzyłem

KS. RAFAŁ SIEKIERKA
proboszcz parafii św. Jana Nepomucena w Opolu-Sławicach

Regina o nią zabiegała, ale zaproszenie dostała na spotkanie z oficjałem ks. Krzysztofem Soczyńskim i rzecznikiem ks. Joachimem Kobienią. Nie skorzystała, nieustannie domaga się stanowiska biskupa i przeprosin.

Będą? Kuria na pytanie „Wyborczej" nie odpowiedziała.

– Przykro, że wracamy do tej sprawy z ubiegłego roku – proboszcz Mateusza Buczma jest wyraźnie zakłopotany i rozmowę wiele razy przerywa milczeniem. Dla niego sprawa jest jasna; każdy ma prawo do swoich poglądów, ale tak jak kardynał Grzegorz Ryś nie powinien ich ujawniać. – Ale kiedy ktoś jest szafarzem i agituje, to przekroczył czerwoną linię – stwierdza.

Podkreśla, że decyzji nie podjął sam, ale z radą parafialną. A poza tym Krzywoniów z parafii nie wyrzucił. 20 stycznia był u nich na kolędzie.

– Z dwóch stron padło słowo „przepraszam" – mówi ks. Buczma i dodaje: – A potem były artykuły i rozdrapywanie ran.

W parafii św. Jana Nepomucena jest od czerwca 2021 r. Proboszcz: – Nie było moją intencją ich zranić.

Rzecznik kurii Reginie napisał, że jej mąż dostał najpierw ewangeliczne upomnienie brata w wierze i żadnej dyskryminacji w tym nie widzi.

„KAROL Z ŁASKI BOŻEJ"

Wyborcy ze Sławic głosowali w komisji nr 2. W pierwszej turze Trzaskowski zdobył tu 189 głosów, a Nawrocki – 69, w drugiej – 289 było dla Trzaskowskiego i 191 dla Nawrockiego.

O. Gużyński gdzie może opowiada o Krzywoniach i pyta: – Jeżeli sama wspólnota Kościoła banuje takie osoby, to kto w nim zostanie?

25 maja Regina na Fb wrzuciła post ze zdjęciem papieża Leon XIV i fragmentem jego encykliki „Magnifica humanitas": „Żyć sprawiedliwością w Kościele znaczy oczyszczać relacje i struktury kościelne z tych wypaczeń, które powodują nierówności, nieprzejrzystości i nadużycia. W tym względzie słuchanie ofiar wykorzystania duchowego, ekonomicznego, instytucjonalnego, seksualnego, nadużyć władzy i sumienia stanowi integrującą część drogi sprawiedliwości, obejmującej uznanie wyrządzonej szkody, sprawiedliwe zadośćuczynienie oraz prewencję". ●

REKLAMA

Wrocław/34433604

1 RP

eprasa.pl 87a5ae6880

Zielona Góra

Winiarze otwierają piwniczki, czy to ostatni raz?

Nowelizacja ustawy antyalkoholowej może zniszczyć lokalne winiarstwo. Bez promocji nie będzie możliwe winobranie, przyjmowanie turystów odwiedzających poniemieckie piwnice w Zielonej Górze. Czy miasto ostatni raz przyciągnie kilkanaście tysięcy osób?

• **IV Lubuski Festiwal Otwartych Piwnic i Winnic w Zielonej Górze zorganizowany w 2024 roku, przyciągnął tysiące gości z całego kraju**
FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Maja Sałwacka

Kinga Kowalewska – Koziarska, właścicielka winnicy w Starej Wsi pod Nową Solą, uprawia winnicę od ponad 30 lat. Wciąż wierzy, że ustawa antyalkoholowa nie przejdzie w proponowanym wydaniu i winiarze się obronią. – Jeśli pozostaną krzywdzące nas zapisy, będzie to jedno z ostatnich spotkań z turystami – mówi Koziarska.

W czwartek 4 czerwca w Zielonej Górze winiarze otwierają zabytkowe, poniemieckie piwnice. Turyści będą mogli kolejny raz spróbować wina z 46 lubuskich winnic, poświętować 200-lecie zielonogórskiego wina musującego, dowiedzieć się sporo o historii regionu i zabytkach.

Koziarska turystów przyjmie w 170-letniej, zabytkowej leżakowni dawnej wytwórni win Eduarda Seidela, znajdującej się przy ul. Sowińskiego. Po gruntownym remoncie obiekt o długości 40 metrów funkcjonuje jako miejska piwnica winiarska, mogąca pomieścić degustacje nawet dla 150 osób. Takich piwnic, otwartych na turystów, jest w mieście już blisko 40. Przedwojenny Grunberg słynął z setek prywatnych piwnic, które niemal każdy winiarz posiadał pod swoim domem lub bezpośrednio przy winnicy.

– Ustawa ma radykalny zapis, nie traktuje nas jako elementu kultury regionu, części tradycji. Nikt nie widzi ciężkiej pracy, którą my wkładamy w to, żeby w ogóle istnieć. Jeśli wejdą przepisy wykluczające promocję, możemy pożegnać się nawet z nazwą winobranie, bo nazwa promuje alkohol.

A to setki lat tradycji. Winiarstwo to kultura, degustacje, rozmowa – mówi Kinga Kowalewska-Koziarska.

Ustawa zakazująca promocji skutkowałaby zakazem ustawiania w winiarskich domkach np. butelek lokalnych sprzedawców. Klient mógłby kupić wino spod lady, opakowane szczelnie w papier i mógłby je wypić dopiero w domu. Utrudniona byłaby sprzedaż w internetowych sklepach, czy rozdawanie darmowych kieliszków do degustacji podczas festiwalu otwartych piwnic. Turyści noszą je na szyjach w wygodnych sakiewkach. Z plakatów artystów znikнęłyby stare poniemieckie pocztówki, na których mieszkańcy podczas winobrania degustowali wino.

TRZY NOWELIZACJE USTAWY SPRZED 44 LAT

W Sejmie złożono trzy nowele ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Złożyły je Polska 2050, Lewica, potem swój projekt dodały także środowiska winiarskie [popiera je PSL – red.]. Winiarze od miesięcy alarmują polityków, że zmiany w zapisach dotyczących promowania alkoholi najbardziej dotkną właśnie ich. Właściciele winnic nie żyją tylko ze sprzedaży lokalnego wina, ale z enoturystyki, degustacji, spotkań, na których opowiadają o tradycjach winiarskich regionu.

Tymczasem ustawa zakłada, że z miast i wsi miałyby zniknąć wszystkie reklamy procentowych napojów, w tym np. nazwy browarów umieszczone na parasolach w ogródkach restauracji. Zaostrzeniu ma ulec także definicja promocji i degustacji. Chodzi o sprzedaż z upustami, rabatami, gratisowymi produktami. Cel? Ratowanie zdrowia Polaków. Według WHO nie ma zdrowej i bezpiecznej dawki alkoholu, a leczenie chorób spowodowanych piciem przewyższa wpływy z akcyzy. Winiarze tłumaczą, że w lokalnych świętach wina nie chodzi o picie na umór, a o degustowanie, poznawanie historii winnic, miasteczek, o turystykę.

– Projekt ustawy nie wypośrodkowuje problemu. Nie jest też spójny z polityką UE – tłumaczy Kinga Kowalewska-Koziarska. We Francji, we Włoszech, w Czechach winiarstwo działa od setek lat, nikt winiarzom nie zabrania promocji. – A przecież żyjemy w tej samej Europie – mówi. Nie jest wykluczone, że gdyby nowela przeszła w drastycznej dla winiarzy formie, ci poskarżą się do Strasburga.

– Jest też inny aspekt: zejście z promocją do podziemia, ukrywanie się, może być początkiem do rozwoju szarej stref i spadku jakości. Bo przecież w produktach regionalnych, a takimi są wina z lokalnych winnic, jest ich wyjątkowość, identyfikowanie się w miejscem, regionem. To atut, a nie powód do ukrywania się – tłumaczy Kowalewska-Koziarska.

„NIE JESTEŚMY PRZECIWNI NOCNEJ PROHIBICJI, MAŁPKI TEŻ NAM PRZESZKADZAJĄ"

Winiarze zaznaczają, że nie są przeciwni noweli ustawy antyalkoholowej. – Nam też doskwierają „małpki" na podwórkach, pod sklepami. I tę „kulturę picia" może zmienić nocna prohibicja. Może pomóc gastronomii, by zakończyć picie wódeczki pod chmurką. Do tego też potrzebna jest edukacja społeczeństwa – tłumaczy Kowalewska-Koziarska.

Winiarze obawiają się plajty, już dziś mają dużo obostrzeń. Trudno im wypromować regionalne produkty, bez regionalnych świąt, w których mogą pochwalić się swoją produkcją. – Trzeba sporo napracować się by zaistnieć, a ustawa równa nas z tanimi alkoholami. I grupą społeczną, która nie myśli o kulturze picia wina czy jego degustowania. Obawiamy się, że będziemy wrzuceni do jednego garnka – tłumaczy.

Winiarzy wspiera posłanka Elżbieta Polak. Gdy była lubuską marszałkinią stworzyła pierwszą w kraju samorządową winnicę. 35-hektarowy obiekt jest dziś największy w Polsce. – Gdy w 1982 roku pisano tę ustawę, w Polsce nie było ani jednej winnicy. Dlatego nie tylko musimy mówić o edukacji, wychowaniu w trzeźwości, ale również o odradzaniu tradycji, o dziedzictwie kulturowym, wokół samej Zielonej Góry – tłumaczy posłanka.

Wokół miasta rozpościera się 50 winnic, w regionie jest ich ponad setka. – Mamy największy areał winnic w Polsce. Ustawa dotyka tych, którzy podjęli się wyzwania, wzięli ryzyko i sami zainwestowali w biznesy przywołujące dziedzictwo kulturowe, które w regionie lubuskim sięga XIII wieku.

Większość swojej sprzedaży opieramy na przyjęciach gości w winnicach, edukujemy. Winiarze spełniają rolę edukatorów, nie zabierajmy im tego

KATARZYNA ŻELAZNY
prezes Izby Gospodarczej Lubuskich Winnic

Możemy śmiało konkurować z winiarstwem w Hiszpanii, czy na Bałkanach. Mamy wiele obiektów winiarskich, które powstały dzięki wsparciu funduszy europejskich. To nie było zakazane – tłumaczy Polak.

Rozwiązaniem byłoby wprowadzenie do ustawy nowych pojęć, które wcześniej nie funkcjonowały np. eno-kulinaria czy przekaz informacyjno-kulinarny. To dałoby możliwości dla ochrony winiarzy. – Uważam, że jest to potrzebne. Oczywiście w tym samym czasie procedujemy projekty o nowelizacji ustaw o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które są w podkomisji. Trzeba rozmawiać, ta debata jest potrzebna, bo być może spotkamy się razem i powstanie wspólny projekt, który będzie odpowiadał również na potrzeby stowarzyszeń winiarskich – tłumaczy posłanka.

Kowalewska-Koziarska: – Stworzyliśmy produkt, który zaczyna świetnie funkcjonować, który jest identyfikowalny. To nie jest tylko produkcja wina, to jest cała otoczka, klimat, który jest jak koło zamachowe dla hotelarstwa, restauratorów, agroturystyk. To rozwój regionu – tłumaczy.

Katarzyna Żelazny, prezes Izby Gospodarczej Lubuskich Winnic, zimą tłumaczyła: – Większość swojej sprzedaży opieramy na przyjęciach gości w winnicach, edukujemy. Mówimy o uprawie, produkcji, wpływie pogody, aromatach. Winiarze spełniają rolę edukatorów, nie zabierajmy im tego – apelowała.

OTWARTE PIWNICE PRZYCIĄGAJĄ TURYSTÓW Z CAŁEJ POLSKI I EUROPY

Dni Otwartych Piwnic potrwają od 4 do 6 czerwca. W Zielonej Górze znowu można zwiedzać historyczne, wiekowe piwnice. Niektóre mają nawet ponad 300 lat, a historia najstarszej, ratuszowej (Winiarnia Bachus) sięga średniowiecza. Można w nich spróbować wina od większości lubuskich winiarzy. Co ważne, większość piwnic jest na co dzień niedostępna do zwiedzania. Impreza ściąga do miasta kilkanaście tysięcy turystów z całej Polski, ale także z Niemiec, czy z Czech.

Warto zobaczyć m.in dawną winiarnię Ernsta Theodora Franke przy ul. Kupieckiej, piwnicę znamienitej rodziny Försterów czy Ernsta Mühle w parku Sowińskiego i braci Mannigelów na placu Słowiańskim. Trzy ostatnie to potężne leżakownie. Warto także zwiedzić piwnicę w Domu Stanów Ziemskich, jednym z najstarszych budynków użyteczności publicznej w Zielonej Górze, z historią sięgającą 1690 r. Nocowały tam koronowane głowy: król Prus Fryderyk II Wielki, August II Mocny. Försterowie gościli w wilii przy ul. Jedności 5 znamienitych gości – cara Rosji Aleksandra I, króla Prus Fryderyka Wilhelma III, króla Saksonii Fryderyka Augusta I, czy feldmarszałka Blüchera, który dowodził armią pruską w zwycięskiej bitwie przeciwko Napoleonowi pod Waterloo. Dom w 1800 roku odwiedził też John Quincy Adams, prezydent USA.

eprasa.pl 87a5ae6880

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Znak: PPGN.6845.14.2026 Mikołajki, 2026r.06.12

BURMISTRZ MIASTA MIKOŁAJKI

informuje

o ogłoszonym pierwszym przetargu ustnym nieograniczonym na wydzierżawienie części nieruchomości położonej w Mikołajkach przy ul. Mrągowskiej, obręb geod. Mikołajki oznaczonej nr geod. 44/72 z przeznaczeniem na prowadzenie działalności gospodarczej, bez prawa grodzenia terenu.
Powierzchnia przeznaczona do wydzierżawienia: 12 m².

Czynsz wywoławczy: 7.600,00 zł brutto/za cały okres umowy dzierżawy
Wysokość wadium: 6.000,00 zł, postąpienie nie mniej niż 400,00 zł

Przetarg odbędzie się w dniu 29 czerwca 2026r. o godz. 12.00 w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Mikołajkach przy ulicy Kolejowej 7.

Dla w/w nieruchomości Sąd Rejonowy w Mrągowie – Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr OL1M/00033227/8.

Przedmiotowy teren nie jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, nie wydano decyzji o warunkach zabudowy.

Powyższą część nieruchomości przeznacza się do wydzierżawienia na prowadzenie działalności gospodarczej, bez prawa grodzenia terenu.

Pełna treść ogłoszenia z dnia 12.06.2026r. znak: PPGN.6845.14.2026 znajduje się na tablicy informacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Mikołajkach przy ul. Kolejowej 7.

Informacja o ogłoszeniu o przetargu umieszczona jest na stronie internetowej www.bip.mikolajki.pl i www.mikolajki.eu, opublikowana jest w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu: 087.421.9069, drogą elektroniczną e-mail: katarzyna.plaza@mikolajki.pl oraz osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy w Mikołajkach ul. Kolejowa 7, pokój nr 111 – od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 14.00.

ZASTRZEŻENIE:
Burmistrz Miasta Mikołajki zastrzega sobie możliwość odwołania przetargu z przyczyn uzasadnionych, informując o tym na piśmie poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu, w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na stronie internetowej www.bip.mikolajki.pl i www.mikolajki.eu

Olsztyn/34438719

OBWIESZCZENIE STAROSTY ALEKSANDROWSKIEGO z dnia 05 czerwca 2026r.

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024r. poz. 311) oraz art. 49 i 61 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025r., poz. 1691)

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek **Wójta Gminy Waganiec**, **ul. Dworcowa 11, 87-731 Waganiec działającego za pośrednictwem Pana Mariana Ziemeckiego reprezentującego Biuro projektowe i nadzór budowlany, Pl. K. Jagiellończyka 17, 87-730 Nieszawa** w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania p.n.

„Budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą techniczną na terenie Gminy Waganiec – etap I"

w miejscowości: **Kaźmierzyn, obręb Waganiec**
gmina : **Waganiec**
nr ewidencji gruntów: **58/2, 60/1, 58/1**
w miejscowości: **Waganiec, obręb Waganiec**
gmina : **Waganiec**
nr ewidencji gruntów: **59/1, 57, 141/1**
w miejscowości: **Michalin, obręb Michalin**
gmina : **Waganiec**
nr ewidencji gruntów: **112/3, 113/2, 112/1, 112/2, 113/5, 137/2**
Wniosek obejmuje projekt podziału nieruchomości o numerze ewidencyjnym:
58/2 – miejscowości Kaźmierzyn obręb Waganiec (działki powstałe po podziale 58/3, 58/4)
które w części będą przejęte na rzecz **Gminy Waganiec**, zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.
Wniosek obejmuje działki o numerze ewidencyjnym:
112/1, 112/2, 112/3 – miejscowości Michalin, gmina Waganiec
która w całości będzie przejęta na rzecz Gminy Waganiec na zasadach jw.
Informuję, że z aktami sprawy strony mogą zapoznać się w Starostwie Powiatowym w Aleksandrowie Kujawskim, ul. Słowackiego 8, Wydział Architektury i Budownictwa, pokój Nr 225 w godzinach 7^{00} do 16^{00} w dniach pracy Urzędu po wcześniejszym telefonicznym umówieniu. W tym samym miejscu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia istnieje możliwość składania uwag i wniosków (znak sprawy: AB.6744.3.2026).
Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości w prasie lokalnej, na stronie internetowej i tablicach ogłoszeń: Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kuj. oraz Urzędu Gminy Waganiec i w miejscowościach Kaźmierzyn. Waganiec, Michalin.

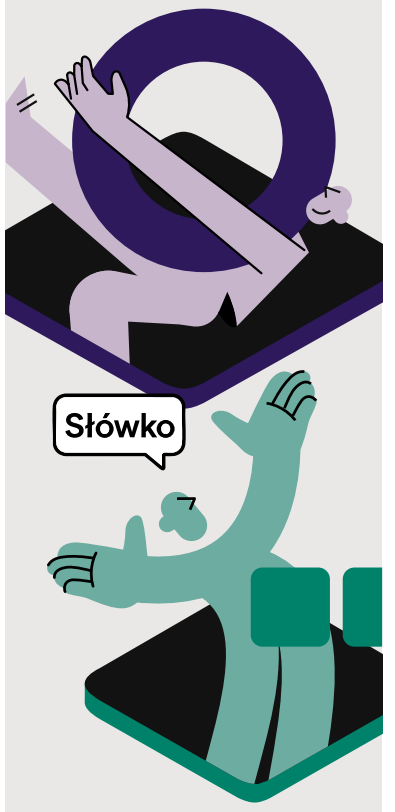
STAROSTA ALEKSANDROWSKI
LIDIA TOKARSKA

Bydgoszcz-Toruń/34438747

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj
w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U.2026. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, której udział do 46/209 części został oddany w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu w rejonie ulicy:

Planty (obr. 0090 – Mariackie, ark. 90) grunt o łącznej pow. 24 m², stanowiący część działki, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr ewid. **13/11** o pow. 209 m².

Przedmiotowa nieruchomość uregulowana jest w księdze wieczystej nr RA1R/00077931/9.

Radom/34438781

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U.2026, poz. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu został wywieszony wykaz części nieruchomości, przeznaczonej do oddania w najem na czas oznaczony.
Wykaz dotyczy części holu o powierzchni 3 m², znajdującej się na parterze budynku Urzędu Miejskiego w Radomiu przy ul. Jana Kilińskiego 30, przeznaczonej na prowadzenie punktu obsługi/sprzedaży usług ubezpieczeniowych, zgodnie z dotychczasowym sposobem użytkowania.
Część holu znajduje się w budynku położonym na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia jako działka 47/5, obręb 0041-Śródmieście 1, ark. 39 o całkowitej powierzchni 15 814 m², stanowiącej współwłasność Gminy Miasta Radomia. Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta nr KW RA1R/00050938/3.

Radom/34438791

Wyciąg z ogłoszenia Wójta Gminy Nowiny

dot. trzeciego przetargu ustnego nieograniczonego

Przedmiotem trzeciego przetargu ustnego nieograniczonego jest sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej o powierzchni 0,0935 ha, położonej w miejscowości Wola Murowana, w obrębie geodezyjnym Wola Murowana w Gminie Nowiny. Nieruchomość ta jest oznaczona w ewidencji gruntów jako działka nr 354/6. Dla niniejszej nieruchomości, stanowiącej własność Gminy Nowiny, prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Kielcach księga wieczysta nr KI1L/00114815/5.
Cena wywoławcza netto wynosi: 78 400,00 złotych (słownie: siedemdziesiąt osiem tysięcy czterysta złotych 00/100). Do ceny nieruchomości zostanie doliczony podatek VAT 23%.
Wadium w wysokości: 4 000,00 złotych (słownie: cztery tysiące złotych).
Zgodnie z ustaleniami obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowiny ww. nieruchomość jest położona na terenach oznaczonych symbolem $D.2MN_1$- przeznaczenie podstawowe: istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z możliwością remontu, modernizacji i przebudowy, przeznaczenie uzupełniające: projektowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna uzupełniająca istniejące ciągi zabudowy, pomieszczenia o funkcji usługowej wbudowane w budynki mieszalne, nie zakłócające funkcji mieszkaniowej terenu, urządzenia budowlane, tymczasowe obiekty usługowo-handlowe, dojścia, dojazdy, mała architektura, zieleń.
Trzeci przetarg ustny nieograniczony zostanie przeprowadzony w siedzibie Urzędu Gminy Nowiny (sala konferencyjna) 26-052 Nowiny, ul. Białe Zagłębie 25 w dniu **16.07.2026 roku o godzinie 9.00.**
Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie w pieniądzu wadium w wysokości określonej powyżej na konto Gminy Nowiny Nr 82-8493-0004-0040-0429-2160-0006 do dnia 10.07.2026 r., z dokładnym opisem przedmiotu przetargu, którego dotyczy oraz wpłacającego. Za termin wniesienia wadium uważa się dzień wpływu wadium na wskazane konto. W przypadku wpłacenia wadium w formie przelewu bankowego wpłata winna być dokonana odpowiednio wcześniej tak, aby w dniu 10 lipca 2026 roku wadium znajdowało się na rachunku organizatora przetargu.
Ogłoszenie o ww. przetargu zostało podane do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Nowiny oraz na stronach internetowych www.nowiny.com.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej: www.bip.nowiny.com.pl.
Poprzednie przetargi, zakończone wynikiem negatywnym, przeprowadzono w dniach 24.02.2026 r. oraz 21.05.2026 r.
Szczegółowe warunki przeprowadzenia przetargu określone zostały w Regulaminie Przetargu.

Informacje w tej kwestii można uzyskać w Urzędzie Gminy Nowiny, Referat Nieruchomości, Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami, pokój 33 lub pod numerem tel. 41 347 50 70, 41 347 50 71.

Kielce/34438587

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

Dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Szczecinie,

działając zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 399) informuje, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Oddziału przy ul. Potulickiej 2/ul. Księcia Sambora 4, zostały wywieszone

wykazy lokali mieszkalnych przeznaczonych do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemcy:

– lokalu mieszkalnego położonego w Kołobrzegu przy ul. Drzymały 7/16 o pow. użytkowej 29,10 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 3,50 m² i udziałem wynoszącym 0,0307 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 55 o pow. 0,0280 ha, obr. 0012 Kołobrzeg, KW KO1L/00009567/0;

– lokalu mieszkalnego położonego w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 49/3 o pow. użytkowej 54,70 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 7,70 m² i udziałem wynoszącym 0,0557 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 313/2 o pow. 0,2351 ha, obr. 0011 Kołobrzeg, KW KO1L/00009572/8;

– lokalu mieszkalnego położonego w Świnoujściu przy ul. Wyszyńskiego 13/3 o pow. użytkowej 53,41 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 3,36 m² i udziałem wynoszącym 0,0300 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 337/1 o pow. 0,1464 ha, obr. 0006 Świnoujście 6, KW SZ1W/00037529/7;

– lokalu mieszkalnego położonego w Szczecinie przy ul. Klonowica 18A/5 o pow. użytkowej 22,60 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 1,95 m² i udziałem wynoszącym 0,0110 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 58/8 o pow. 0,2569 ha, obr. 2008 Pogodno 8, KW SZ1S/00102572/7;

– lokalu mieszkalnego położonego w Wałczu przy ul. Poniatowskiego 16/11 o pow. użytkowej 27,98 m² i udziałem wynoszącym 0,0170 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 2904 o pow. 0,0513 ha, obr. 0001 M. Wałcz, KW KO1W/00022629/9;

– lokalu mieszkalnego położonego w Mirosławcu Górnym przy ul. Lotnictwa Polskiego 41/34 o pow. użytkowej 58,89 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 4,48 m² i udziałem wynoszącym 0,0219 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 50/24 o pow. 0,3698 ha, obr. 0034 Mirosławiec 34, KW KO1W/00027951/0;

– lokalu mieszkalnego położonego w Szczecinku przy ul. Myśliwskiej 3/2 o pow. użytkowej 64,40 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 12,70 m² i udziałem wynoszącym 0,1044 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 239/1 o pow. 0,1249 ha, obr. 0008 Szczecinek, KW KO1I/00033280/8;

– lokalu mieszkalnego położonego w Stargardzie przy ul. Kuśnierzy 8B/14 o pow. użytkowej 35,40 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 2,52 m² i udziałem wynoszącym 0,0175 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 187/1 o pow. 0,2056 ha, obr. 0011 Stargard, KW SZ1T/00086748/4;

– lokalu mieszkalnego położonego w Stargardzie przy ul. Żwirki i Wigury 1A/11 o pow. użytkowej 76,39 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 5,22 m² i udziałem wynoszącym 0,053 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 139/15 o pow. 0,3058 ha, obr. 0023 Stargard, KW SZ1T/00101680/1;

– lokalu mieszkalnego położonego w Szczecinie przy ul. T. Zawadzkiego 10/44 o pow. użytkowej 47,13 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 1,50 m² i udziałem wynoszącym 0,0155 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 58/6 o pow. 0,3214 ha, obr. 2008 Pogodno 8, KW SZ1S/00102854/8;

– lokalu mieszkalnego położonego w Szczecinie przy ul. A. Walentynowicz 4A/7 o pow. użytkowej 52,22 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 7,25 m² i udziałem wynoszącym 0,0349 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 12/64 o pow. 0,1489 ha, obr. 2074 Pogodno 74, KW SZ1S/00103995/5;

– lokalu mieszkalnego położonego w Stargardzie na Os. Hallera 2/24 o pow. użytkowej 44,34 m² wraz z pomieszczeniem przynależnym (piwnicą) o pow. 2,15 m² i udziałem wynoszącym 0,04410 w częściach wspólnych budynku i w działce nr 366/18 o pow. 0,1403 ha, obr. 0009 Stargard, KW SZ1T/00086667/2 oraz udziałem wynoszącym 0,04240 w działce nr 366/20 o pow. 0,0166 ha, obr. 0009 Stargard, KW SZ1T/00086741/5.

Wszelkie informacje można uzyskać pod nr tel. (91) 447 2020 lub 447 2022.

Oddział Regionalny w Szczecinie • ul. Potulicka 2, 70-952 Szczecin, skr. poczt. 1100
Sekretariat: tel. 91 447-20-00, Kancelaria: tel. 91 447-21-10, faks 91 447-20-01
e-mail: szczecin@amw.com.pl • www.amw.com.pl

WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ WYKAZ

Szczecin/34438269

eprasa.pl 87a5ae6880

Koniec z szaleńczą jazdą na autostradzie A1

Drogowcy uruchomią odcinkowy pomiar prędkości

Za kilka tygodni na autostradzie A1 w okolicach Częstochowy i Zabrza zacznie działać odcinkowy pomiar prędkości.

Michał Hyra

• **Odcinkowy Pomiar Prędkości** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Do wprowadzenia odcinkowego pomiaru prędkości na autostradzie A1 Generalna Inspekcja Transportu Drogowego szykuje się od 2024 roku. Wówczas ogłoszone zostały plany uruchomienia systemu w 43 lokalizacjach w całym kraju i rozpisano przetarg na sukcesywną dostawę. Zgodnie z planem systemy obejmą nadzorem blisko 400 km dróg ekspresowych i autostrad.

– Zwiększenie liczby urządzeń rejestrujących doprowadzi do wzrostu liczby kontroli prędkości pojazdów poruszających się po polskich drogach, co w konsekwencji ma wpłynąć na zmniejszenie liczby wypadków spowodowanych niedostosowaniem prędkości do przepisów ruchu drogowego – podkreślała GITD.

Lokalizacje, w których staną odcinkowe pomiary prędkości, wytypowano przy współpracy z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad, która zarządza ruchem na drogach krajowych oraz policją.

Od tego czasu system zamontowano w kilku miejscach. W styczniu zaczął działać na autostradzie A2 na wschód od Warszawy, na trasie S8 na obwodnicy Nadarzyna oraz na trasie S7 pomiędzy węzłami Radom Północ i Wolanów. W lutym uruchomiono go w województwie opolskim. Kontroluje kierowców na autostradzie A4 od węzła Krapkowice do MOP Góra Św. Anny.

Niebawem odcinkowy pomiar prędkości zacznie działać w okolicach Częstochowy. GITD wytypowała tu dwa odcinki. Pierwszy jest pomiędzy węzłami Częstochowa Południe – Woźniki, a drugi to fragment od miejscowości Brodowe do węzła Mykanów. Co ciekawe, w województwie łódzkim odcinkowy pomiar prędkości będzie już od Piotrkowa Trybunalskiego, w efekcie praktycznie cały dystans (ok. 60 km) do okolic Częstochowy będzie objęty pomiarami. W województwie śląskim system zostanie uruchomiony jeszcze na A1 pomiędzy węzłami Zabrze Północ i Zabrze Zachód.

W tych miejscach system ma zacząć działać 30 czerwca. Na autostradach stoją bramownice, na niektórych są już żółte kamery, które będą rejestrować wjazd i wyjazd z odcinka, jest też oznakowanie, co prawda zasłonięte, ale spod folii widać, że to informacja o systemie.

SKUTECZNIEJSZY NIŻ FOTORADAR

GITD zdecydowała się na odcinkowe pomiary prędkości, ponieważ znacznie skuteczniejsze niż fotoradary. Zmuszają kierowców do przestrzegania przepisów na dłuższych odcinkach, a nie tylko punktowo, jak w przypadku fotoradarów. Przykładowo długość odcinka Częstochowa Południe do węzła Woźniki liczy ok. 16 km. Kierowcy, którzy będą nim jechać, nie będą mogli się poruszać ze średnią prędkością wyższą niż 140 km na godz.

Rozwiązanie nie jest też idealne. Na wspomnianym odcinku jest miejsce obsługi podróżnych. Zatem ktoś, kto znacznie przekracza prędkość, może się tam na chwilę zatrzymać i system nie będzie w stanie sprawdzić, z jaką prędkością się poruszał. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku odcinka między "zabrzańskimi" węzłami.

UDOWODNIŁ SWOJĄ WARTOŚĆ

W okolicach Częstochowy, przez jakiś czas, już działał odcinkowy pomiar prędkości. W okresie, kiedy GDDKiA przebudowywała starą "gierkówkę" na autostradę na północ od Częstochowy, prace odbywały się pod ruchem. Wielu kierowców nie zwracało uwagi na pracujących ludzi i mknęło przez teren budowy, lekceważąc ograniczenia prędkości.

Sytuacja była na tyle poważna, że GDDKiA wystąpiła do GITD o montaż systemu odcinkowego pomiaru prędkości. System zaczął działać na początku 2021 roku. Najpierw wprowadzono go pomiędzy Piotrkowem a Tuszynem, zaś kilka dni później na 40-kilometrowym fragmencie z Częstochowy do Kamieńska. Od stycznia do września 2021 roku urządzenia wykryły blisko 200 tys. wykroczeń, znacznie więcej niż wszystkie inne zestawy do odcinkowego pomiaru prędkości w Polsce razem wzięte.

Jak wyliczyła wówczas GDDKiA, przed wprowadzeniem odcinkowego pomiaru prędkości ok. 90 proc. kierowców przekraczało dozwoloną prędkość, w ostatnich tygodniach funkcjonowania systemu – kilkanaście procent. Do tego jak odnotowali drogowcy, liczba kolizji i wypadków spadła dziesięciokrotnie.

Obecnie urządzenia, które strzegły przepisów w czasie budowy A1 na północ od Częstochowy, działają w tunelu na S2 w Warszawie.

„REKORDOWE" ODCINKI

W ubiegłym roku najwięcej wykroczeń GITD zanotowała na autostradzie A4 pomiędzy Kostomłotami a Kątami Wrocławskimi, prędkość przekroczono tam blisko 40 tysięcy razy. W Katowicach na Drogowej Trasie Średnicowej na wysokości Auchan – 35 tysięcy, a w Wyszkowie na S8 – przeszło 34 tysięcy.

GITD zdecydowała się na odcinkowe pomiary prędkości, ponieważ są znacznie skuteczniejsze niż fotoradary

OGŁOSZENIE PŁATNE Szczecin/34438626

OBWIESZCZENIE
Prezydenta Miasta Świnoujście
z dnia 12 czerwca 2026 r.

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulic: Bolesława Chrobrego, Uzdrowiskowej i Zdrojowej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 8h i art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 538 z późn. zm.) oraz na podst. art. 21 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.)

zawiadamiam

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulic: Bolesława Chrobrego, Uzdrowiskowej i Zdrojowej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, na podstawie Uchwały Nr VI/35/2024 Rady Miasta Świnoujście z dnia 29 sierpnia 2024 r.

KONSULTACJE SPOŁECZNE BĘDĄ PROWADZONE W OKRESIE OD 12 CZERWCA 2026 r. DO 12 LIPCA 2026 r. w następujących formach:

1) **zbieranie uwag w terminie od 12 czerwca 2026 r. do 12 lipca 2026** r., przy czym uwagi do projektu aktu planowania przestrzennego należy składać do Prezydenta Miasta Świnoujście **wyłącznie za pomocą „FORMULARZA PISMA DOTYCZACEGO AKTU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO"**
   Formularz jest dostępny w siedzibie Urzędu Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5 w Biurze Obsługi Interesanta na stanowisku „Urbanistyka i Architektura" oraz zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Świnoujście na stronie internetowej https://bip.um.swinoujscie.pl/ (w zakładce: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu - dokument należy wyszukać po dacie i przedmiocie ogłoszenia).
   Uwagi do projektu planu oraz prognozy oddziaływania na środowisko można składać w postaci:
   • papierowej – na formularzu w postaci papierowej – osobiście w Biurze Obsługi Interesanta Urzędu Miasta Świnoujście na stanowisku „Urbanistyka i Architektura" lub listownie na adres: Urząd Miasta Świnoujście, ul. Wojska polskiego 1/5, 72-600 Świnoujście, lub
   • elektronicznej – w formie dokumentu elektronicznego:
     - na adres skrytki domyślnej ePUAP: /umswinoujscia/skrytka
     - na adres do doręczeń elektronicznych Urzędu Miasta Świnoujście: AE:PL-40873-25138-BHFJR-28
   • dodatkowo uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko można wnosić ustnie do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym na wskazane wyżej adresy oraz dodatkowo na adres e-mail: wua@um.swinoujscie.pl

UWAGA:
Składający uwagę do projektu aktu planowania przestrzennego, podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem lub uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Prezydent Miasta Świnoujście. O zachowaniu terminu decyduje data wpływu do Urzędu Miasta Świnoujście. Pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

2) **spotkanie otwarte**, poprzedzone prezentacją ww. projektu planu, odbędzie się w dniu **29 czerwca 2026 r.** w godz. 15.30 - 17.00 w sali nr 1 Urzędu Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5.
3) **dyżury projektanta planu** odbędą się w Urzędzie Miasta Świnoujście ul. Wojska Polskiego 1/5 w sali nr 1 w dniach:
   • 15 czerwca 2026 r. w godzinach 15.15 – 16.15
   • 29 czerwca 2026 r. w godzinach 17.15 – 18.15

PREZYDENT MIASTA ŚWINOUJŚCIE
mgr Joanna Agatowska

W związku z obowiązkiem informacyjnym, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (o ochronie danych „RODO") informuję, że pełen zakres informacji o ochronie przetwarzanych danych osobowych można znaleźć w Biuletynie Informacji publicznej: http://bip.um.swinoujscie.pl/, zakładka: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu (dokument wyszukać po dacie i przedmiocie ogłoszenia).

eprasa.pl 87a5ae6880

Miliony na walkę z azbestem

Azbest przez lata był nazywany „cudownym materiałem". Stosowany do budowy dachów, izolacji i różnego rodzaju konstrukcji, dzięki swoim właściwościom – odporności na ogień i trwałości, wydawał się idealny. Dziś wiemy jednak, że to jeden z najbardziej niebezpiecznych materiałów dla zdrowia człowieka.

Wdychanie włókien azbestowych może prowadzić do poważnych chorób układu oddechowego, w tym nowotworów. Dlatego od wielu lat w całej Polsce trwa systematyczna akcja usuwania azbestu, a w województwie lubelskim ogromną rolę w tym procesie odgrywa Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Dotychczas na usuwanie azbestu na terenie województwa lubelskiego WFOŚiGW przeznaczył prawie 38,5 miliona złotych.

W Polsce szczególnie dużo azbestu pojawiło się w latach 70. i 80. XX wieku. Był tani, łatwo dostępny i postrzegany jako materiał niemal niezniszczalny. W tamtym czasie eternit, czyli płyty azbestowo-cementowe, stanowiły podstawowe pokrycie dachów na wsiach i w małych miasteczkach.

Problem polega na tym, że włókna azbestowe są mikroskopijne. Raz uwolnione do powietrza, mogą przez długi czas unosić się i być wdychane przez ludzi. Ich obecność w organizmie zwiększa ryzyko zachorowania na pylicę azbestową, nowotwory płuc czy międzybłoniaka opłucnej. Dlatego każdy, kto wciąż ma na swojej posesji dachy lub inne elementy wykonane z azbestu, powinien jak najszybciej rozważyć ich usunięcie.

Edukacja i świadomość

Dla wielu osób azbest długo nie kojarzył się z niebezpieczeństwem. Był przecież trwały i tani. Dopiero kiedy zaczęto mówić o chorobach, jakie powoduje wdychanie jego włókien, mieszkańcy zrozumieli, że trzeba się go pozbyć. Dziś równie ważna, jak sama likwidacja, jest edukacja. Gminy prowadzą kampanie informacyjne, a Fundusz przypomina, że azbestu nie wolno usuwać samodzielnie. Materiał ten musi być demontowany w specjalnych ubraniach ochronnych, szczelnie pakowany, przewożony w odpowiednich warunkach i składowany na wyznaczonych do tego składowiskach.

Skala działań w regionie

Na terenie województwa lubelskiego wciąż znajdują się ogromne ilości azbestu. Dzięki wsparciu finansowemu z WFOŚiGW co roku udaje się jednak usuwać kolejne tysiące ton. Od początku trwania projektu usuwania azbestu z posesji mieszkańców i budynków publicznych wywieziono już prawie 74 tys. ton, a działania te zostały sfinansowane ze środków Funduszu.

– *Nasze wsparcie polega nie tylko na przekazywaniu środków finansowych, ale również na współpracy z gminami. To właśnie samorządy lokalne pełnią kluczową rolę w zbieraniu wniosków od mieszkańców i organizacji całego procesu. Chcemy, aby dostęp do programu był jak najprostszy, a mieszkańcy nie musieli martwić się o skomplikowane procedury.* – dodaje Prezes WFOŚiGW, Stanisław Mazur.

Usuwanie azbestu to nie tylko kwestia zdrowia mieszkańców, ale także ochrona środowiska naturalnego. Niewłaściwie składowany czy usuwany azbest może przedostawać się do gleby i wód gruntowych, powodując długotrwałe szkody. Dlatego wszystkie działania są realizowane zgodnie z najwyższymi standardami bezpieczeństwa i przepisami prawa.

Program działa dzięki współpracy wielu stron: mieszkańców, gmin i Funduszu. To pokazuje, że wspólne działanie może przynosić realne efekty.

Realne liczby i perspektywa

Dotychczas na usuwanie azbestu na terenie województwa lubelskiego Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie przeznaczył 38 510 358,14 zł. Wsparcie w postaci wywiezienia i utylizacji azbestu zostało przekazane na podstawie 1155 umów podpisanych z poszczególnymi gminami. Są to realnie usunięte materiały niebezpieczne w konkretnych gminach, za którymi kryją się historie rodzin i całych społeczności lokalnych.

– *Naszą ambicją jest, aby w perspektywie kilku lat województwo lubelskie było wolne od azbestu. To wielkie wyzwanie, ale dzięki zaangażowaniu mieszkańców, samorządów i instytucji możliwe do osiągnięcia. Wierzę, że wspólnie sprawimy, iż kolejne pokolenia nie będą już musiały zmagać się z tym problemem.* – podsumowuje Prezes Stanisław Mazur.

Dzięki wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie azbest znika z kolejnych dachów i posesji. Obecnie trwają pracę nad rozszerzeniem programu, dzięki czemu usuwanie azbestu będzie jeszcze efektywniejsze i skuteczniejsze. Bo walka z azbestem to nie tylko walka z niebezpiecznym odpadem, ale także inwestycja w zdrowie, bezpieczeństwo i przyszłość całego regionu.

Lublin/34438501

eprasa.pl 87a5ae6880

WOJEWODA LUBELSKI

IF-I.7820.31.2025.BD/1

OBWIESZCZENIE WOJEWODY LUBELSKIEGO

o wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Działając na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311), zwanej dalej: „*specustawą*" oraz art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) zawiadamiam, że w dniu 5 czerwca 2026 r., na rzecz Zarządu Województwa Lubelskiego, została wydana decyzja nr 11/26, znak: IF-I.7820.31.2025.BD, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na:

„Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 855 Olbięcin – Zaklików – Stalowa Wola w zakresie budowy drogi dla pieszych od km 2+831,00 do km 4+305,20 o długości 1,474 km"

na działkach zlokalizowanych w województwie lubelskim, powiecie kraśnickim, na terenie gminy Trzydnik Duży w obrębach: 0008 Olbięcin i 0014 Trzydnik Duży – Kolonia, wskazanych w poniższych zestawieniach:

A. W liniach rozgraniczających teren inwestycji przeznaczonych na pas drogowy:

Lp	Nr działki (wg katastru nieruchom.)	Nr działki (lub jej część po podziale) położonej w liniach rozgraniczających, przeznaczonej na pas drogi wojewódzkiej nr 855	Nr działki po podziale pozostające przy dotychczasowym właścicielu
(1)	(2)	(3)	(4)
Powiat kraśnicki, jedn. ewid. 060707_2 Trzydnik Duży, obręb 0008 Olbięcin			
1	928	928/2	928/1
2	551	551	-
Powiat kraśnicki, jedn. ewid. 060707_2 Trzydnik Duży, obręb 0014 Trzydnik Duży – Kolonia			
3	79	79	-
4	1	1/2	1/1
5	439	439/2	439/1
6	57	57/2	57/1
7	58	58/2	58/1
8	256	256/1	256/2
9	449	449/1	449/2
10	119	119/1	119/2
11	120	120/1	120/2
12	121	121/1	121/2
13	122	122/1	122/2
14	123	123/1	123/2
15	124	124/1	124/2
16	125/3	125/7	125/8
17	125/4	125/9	125/10
18	125/1	125/5	125/6
19	126	126/1	126/2
20	127	127/1	127/2
21	128	128/1	128/2
22	129	129/1	129/2
23	130	130/1	130/2
24	131	131/1	131/2

B. Poza projektowanym pasem drogowym, w granicach terenu niezbędnego do wykonania obiektów budowlanych, z których korzystanie będzie ograniczone (zajmowanych w trybie art. 11f ust. 1 lit. e-h *specustawy*), przeznaczonych pod: przebudowę sieci uzbrojenia terenu, przebudowę urządzeń wodnych, przebudowę innych dróg publicznych, przebudowę zjazdów:

Lp	Nr działki (wg katastru nieruchomości)	Nr działki (lub jej części po podziale) z której korzystanie będzie ograniczone	Rodzaj robót związany zajęciem działki lub jej części w trybie art. 11f specustawy
(1)	(2)	(3)	(4)
Powiat kraśnicki, jedn. ewid. 060707_2 Trzydnik Duży, obręb 0014 Trzydnik Duży – Kolonia			
1	120	120/2	– przebudowa sieci elektroenergetycznych
2	131	131/2	– przebudowa zjazdów zwykłych
3	255	255	– przebudowa urządzeń wodnych
4	78	78	– przebudowa drogi gminnej nr 108587

Informuję, że:

1. zgodnie z art. 18 ust. 1e *specustawy*, dotychczasowi właściciele lub użytkownicy wieczyści nieruchomości objęci decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, którzy wydadzą właściwemu zarządcy drogi – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie, ul. Dobrzańskiego 3, 20-262 Lublin – nieruchomość lub wydadzą nieruchomość i opróżnią lokal oraz inne pomieszczenia niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wydaniu decyzji ZRID, doręczenia postanowienia o nadaniu decyzji natychmiastowej wykonalności albo w którym decyzja ta stała się ostateczna – wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkowania wieczystego;
2. zgodnie z art. 18 ust. 1f *specustawy* gdy decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym został wyodrębniony lokal mieszkalny, wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu zamieszkałemu w tym budynku albo lokalu, powiększa się o kwotę 10.000 zł w odniesieniu do tej nieruchomości;
3. w przypadku, gdy decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym został wyodrębniony lokal mieszkalny, właściwy zarządca drogi jest obowiązany, w terminie faktycznego objęcia nieruchomości w posiadanie, do wskazania lokalu zamiennego,
4. w przypadku niewydania nieruchomości właściwemu zarządcy drogi, na jego wniosek zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko dotychczasowym właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości;
5. w przypadku nieudostępnienia nieruchomości właściwemu zarządcy drogi, na jego wniosek zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko dotychczasowym właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości,
6. zgodnie z art. 13 ust. 3 *specustawy,* w przypadku, gdy przejęta jest część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele, właściwy zarządca drogi – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie, ul. Dobrzańskiego 3, 20-262 Lublin – jest obowiązany do nabycia, na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego tej części nieruchomości.

Z treścią decyzji oraz ze zgromadzoną dokumentacją, można zapoznać się w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie przy ul. Lubomelskiej 1-3, II piętro, w godzinach 9:00 ÷ 14:00 w poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek (z wyłączeniem środy), **po uprzednim telefonicznym umówieniu.** Telefon: (81) 74-24-245.

Stronom przysługuje prawo wniesienia odwołania od decyzji do Ministra Finansów i Gospodarki w Warszawie, za pośrednictwem Wojewody Lubelskiego w terminie 14 dni od doręczenia decyzji. Zgodnie z artykułem 11g ust. 1a ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311), odwołanie strony od decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawiera zarzuty odnoszące się do tej decyzji, określa istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazuje dowody uzasadniające to żądanie. Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, doręczenie uważa się za dokonane, po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Wojewody Lubelskiego. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Ponadto informuję, że z dniem wydania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej, **z urzędu wszczęto postępowania w sprawie ustalenia odszkodowań** za przejęte nieruchomości. **Informacje oraz dokumenty dotyczące postępowań odszkodowawczych są dostępne na stronie internetowej** Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie https://www.gov.pl/web/uw-lubelski w zakładce: Załatw sprawę / Odszkodowania i rekompensaty / Odszkodowania za realizację inwestycji drogowej lub kolejowej. **W zakresie spraw dotyczących ustalenia odszkodowania** do kontaktu wyznaczony jest pracownik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i Skarbu Państwa Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, nr tel.: **(81) 74-24-389.**

Data publikacji: 12 czerwca 2026 r.

Z up. Wojewody Lubelskiego
/-/
Aneta Ciesielczuk
Z-ca Dyrektora Wydziału Infrastruktury
/podpisano elektronicznie/

Lublin/34438806

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

PRZETARG PRZETARG PRZETARG

OBWIESZCZENIE

Sędzia-komisarz w postępowaniu upadłościowym Remedium -Doradcy Finansowi Sp z o.o. (Sygn. akt V GUp 5/13) podaje do publicznej wiadomości, że syndyk sporządził częściowy plan podziału(kat. II i III)

Plan podziału można przeglądać każdy zainteresowany na czytelni akt Sądu Rejonowego w Olsztynie przy ul. Dworcowa 3, pokój 3 po wcześniejszym umówieniu się telefonicznie **89 7577403** lub zasięgnąć informacji telefonicznie pod numerem **89 7577406** i w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia i obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym można wnieść przeciwko planowi zarzuty.

Olsztyn/34438756

Zarząd Powiatu Gostynińskiego

Podaje do publicznej wiadomości informację o wywieszeniu wykazu nieruchomości, stanowiącej własność Powiatu Gostynińskiego, przeznaczonej do wydzierżawienia

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 399.) **Zarząd Powiatu Gostynińskiego** podaje do publicznej wiadomości informację, że na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Gostyninie, na stronie: bip.gostynin.powiat.pl oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Gostyninie na okres 21 dni został zamieszczony wykaz nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Gostynińskiego, przeznaczonej do wydzierżawienia na okres 3 lat. Tereny objęty dzierżawą zajmuje obszar 200 m², nieruchomości położonej w obrębie 0011 Gorzewo, gmina Gostynin, oznaczonej numerem ewidencyjnym działki 389/22 o powierzchni 0,2788 ha.
Informacje na temat nieruchomości udzielane są w Wydziale Geodezji Kartografii, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Gostyninie, ul. 3 Maja 43b, pokój nr 105, lub pod numerami tel. 24 235 85 09 lub 24 235 85 08.

Płock/34438072

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MIASTA OPOLA
o wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U.2024.311 t.j. z dnia 2024.03.05) oraz art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U.2025.1691 t.j. z dnia 2025.12.03)

zawiadamiam

że na wniosek Prezydenta Miasta Opola reprezentowanego przez Miejski Zarządu Dróg w Opolu została wydana decyzja nr 8/2026 z dnia 10.06.2026 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na: **przebudowie drogi gminnej nr 103616O (ulicy Wschodniej) w zakresie rozbiórki istniejących i budowy nowych wiaduktów drogowych nad ul. Głogowską w Opolu wraz z przebudową drogi na dojazdach i przebudową sieci uzbrojenia terenu w ramach zadania pn.: „Przebudowa wiaduktów drogowych nad ulicą Głogowską w Opolu”**.

Przedmiotowa inwestycja będzie realizowana na następujących nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki:

w liniach rozgraniczających teren inwestycji stanowiących pas drogowy drogi publicznej gminnej nr 103616O (ul. Wschodniej):
- obręb Nowa Wieś Królewska, dz. nr 1028, część dz. nr 1029, 1034, - obręb Opole, część dz. nr 88/13;

poza liniami rozgraniczającymi teren pasa drogowego, ale stanowiących teren niezbędny dla realizacji obiektów budowlanych:
- obręb Nowa Wieś Królewska, część dz. nr 1020, 1023, 1024, 1027, 1029, 1034, - obręb Opole, dz. nr 273, część dz. nr 88/13, 267/33.

Z treścią decyzji zainteresowane strony mogą zapoznać się w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Opola- pl. Wolności 7/8, pok. 305.
Od przedmiotowej decyzji służy stronom odwołanie do Wojewody Opolskiego, za pośrednictwem Prezydenta Miasta Opola.

Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego jej ogłoszenia.

Opole/34438732

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2026, poz. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Radomiu został wywieszony na okres 21 dni wykaz części nieruchomości, przeznaczonej do oddania w najem na czas oznaczony.
Wykaz dotyczy pomieszczenia biurowego o powierzchni 12,30 m² położonego w budynku przy ul. Stefana Żeromskiego 53 w Radomiu, przeznaczonego na prowadzenie działalności statutowej, zgodnie z dotychczasowym sposobem użytkowania. Przedmiotem najmu jest pomieszczenie biurowe położone na części nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia jako działka 47/13, obręb 0041 – Śródmieście 1, ark. 39 o całkowitej powierzchni 15 814 m², stanowiącej współwłasność Gminy Miasta Radomia. Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta nr RA1R/00050938/3.

Radom/34438787

GPN.6850.1.2026 Pionki, dnia 10.06.2026r.

WÓJT GMINY PIONKI

na podstawie art. 35 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.) informuje, że na stronie internetowej https://bip.gmina-pionki.pl/, https://www.gmina-pionki.pl/ oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Pionki, ul. Zwycięstwa 6A, 26-670 Pionki w dniu 12 czerwca br. zostanie zamieszczony na okres 21 dni wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Pionki, tj. części dz. nr 27/2 o pow. 1,60 ha położonej w Suskowoli, gmina Pionki i przeznaczonej do oddania w użyczenie na rzecz Stowarzyszenia, którego celem jest w szczególności upowszechnianie i rozwój rekreacji ruchowej, sportu i turystyki.

Bliższe informacje można uzyskać w Urzędzie Gminy Pionki, ul. Zwycięstwa 6A, pok. nr 21 lub Tel. (48) 612 15 14.

z up. Wójta
Irmina Kustra
Sekretarz Gminy

Radom/34438748

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2026r„ poz. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości przeznaczonej do oddania w użyczenie na czas określony, położonej w Radomiu w rejonie ulicy:

Uniwersyteckiej (obr. 0010 Kaptur, ark. 20), grunt o pow. 82 m², stanowiący część nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr 300/11 o pow. 22 566 m², będącej własnością Miasta na prawach powiatu – Radom.

Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta RA1R/00105507/4.

Radom/34438777

OGŁOSZENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa „PARKITKA”

w Częstochowie, ul. Ks. J. Popiełuszki 10/12

OGŁASZA PRZETARG NIEOGRANICZONY

**na roboty budowlane elewacyjne:
Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku przy ul. Kujawskiej 12 (str. północna, klatka IV i częściowo III) – 2 etap.**

Termin realizacji zamówienia do 30.11.2026 r. Informacje o warunkach jakie należy spełnić zawarte są w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, które są do pobrania w Administracji Osiedla „Parkitka” w Częstochowie przy ul. Okulickiego 49, tel. 34 3225954, w okresie od 15.06.2026 r. do 26.06.2026 r. w godz. od 10:00-14:00 bądź drogą elektroniczną po uprzednim zgłoszeniu na adres mailowy administracja@parkitka.pl. Oferty należy składać w zamkniętych kopertach z opisem „Roboty budowlane elewacyjne 2026” na adres: Spółdzielnia Mieszkaniowa „PARKITKA”, ul. Ks. J. Popiełuszki 10/12, 42-200 Częstochowa lub przesłać pocztą w terminie do 26.06.2026 r.

Warunkiem udziału w przetargu będzie udokumentowana wpłata wadium w wysokości 5.000 zł. Wadium należy wpłacić w PLN przelewem na rachunek bankowy Spółdzielni. Nr rachunku bankowego Spółdzielni: ING B.Ś.S.A. O./ Cz-wa 46 1050 1142 1000 0005 0167 3388 tytułem: ,,wadium przetarg na roboty budowlane elewacyjne 2026 r., Kujawska 12 – 2 etap”.

Zamawiającemu przysługuje prawo swobodnego wyboru ofert jak też uznania, że przetarg nie dał rezultatu bez podania przyczyny. W postępowaniu stosujemy preferencje krajowe. Rozstrzygnięcie przetargu nastąpi do dnia 10.07.2026 r., o czym zainteresowani zostaną powiadomieni na piśmie lub drogą elektroniczną.

Częstochowa/34438798

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U.2026. poz. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości, stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu przy ulicy:

gen. Okulickiego (obr. 0060 – Zamłynie ark. 56) grunt o pow. 15 m² stanowiący część działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr ewid. **229/52** o pow. 3 017 m².

Przedmiotowa nieruchomość uregulowana jest w księdze wieczystej nr KW RA1R/00027940/0

Radom/34438782

Słówko Literówka Quizy, Sudoku Krzyżówki
NOWOŚĆ
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ
Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Prezydent Miasta Radomia

informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U.2026. poz. 399), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości, stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu przy ulicy:

Jaracza (obr. 0090, ark. 90) grunt o pow. 85 m² stanowiący część działki oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr ewid. **1/14** o pow. 9 323 m²

Przedmiotowa nieruchomość uregulowana jest w księdze wieczystej nr KW RA1R/00000850/7.

Radom/34438779

NEWSLETTERY WYBORCZEJ
Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**
wyborcza.pl

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

eprasa.pl 87a5ae6880

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

W SPRZEDAŻY

wysokieobcasy extra

GASLIGHTING, czyli manipulacje w naszych relacjach
Rodzice to robią dzieciom, kobiety kobietom,
mężczyźni kobietom, i na odwrót

PSYCHOLOGIA: Powrót do matki

URODA: Rytuały w menopauzie

DAVID ATTENBOROUGH kończy 100 lat

DWIE OKŁADKI DO WYBORU!

eprasa.pl 87a5ae6880